

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLAM TARİHİ BİLİM DALI**

**1650 YILINDA BURSA
(B 87 NOLU MAHKEME SİCİLİNE GÖRE)**

Yüksek Lisans Tezi

Nalan KILIÇ

Bursa 2005

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLAM TARİHİ BİLİM DALI**

**1650 YILINDA BURSA
(B 87 NOLU MAHKEME SİCİLİNE GÖRE)**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Nalan KILIÇ

Danışman

Prof. Dr. Mefail HIZLI

Bursa 2005

ÖNSÖZ

Osmanlı devletinin kuruluş, yükselme, dağılma ve gerileme dönemleri incelendiğinde, günümüz toplumları için hususi bir öneme sahip olduğu görülür. Temel yapısını oluşturan mihenk taşları, onu şahlandıran, zirveye taşıyan olguları ve zaman içerisinde zayıflatıp kendisini çöküşe götüren sebepleri ile her açıdan vazgeçilmez bir örnektir Osmanlı... Elbette tarihe hatta çağlara -orta çağı kapatıp yeni çağı başlatması yönüyle- mâl olmuş bir milletin temel dinamiklerini göz ardı etmemek gerekir. Şüphesiz Osmanlı devletini geniş bir perspektifte görmek isteyen, onu mutlaka, siyasi işleyişi başta olmak üzere askeri, hukuki, sosyal ve iktisâdi yapısı ile ele almalıdır. Böylesine önemli bir konuyu ve içerdiği geniş malzemeyi ortaya çıkaracak ilk menba ise Osmanlı devleti arşivinin en mühim yazılı kaynağını oluşturan mahkeme sicilleridir. Mahkeme sicilleri Osmanlı'yı doğru bir şekilde anlama ve tahlil etme noktasında öncelikle tarih ve sosyoloji olmak üzere sosyal bilimlerin hemen her alanı için birincil derecede kaynak hükmündedir. Mahkemede tutulan günlük kayıtlar anlamına gelen siciller, zengin bir çerçeve içerisinde; tarihi, ekonomik, sosyal, hukuki ve dini konularda araştırmacılarına güvenilir bilgiler sunan orijinal kaynaklardır.

Bu çalışmada 1060/1650 yılında Bursa ve genel hatlarıyla Osmanlı devletinin küçük bir fotoğrafını çekmeyi amaçlıyoruz. Özellikle Osmanlı devletinin duraklama sürecine rastlayan kayıtlar, 17. yy. Bursa'sı hakkında bizlere muhtelif konularda bilgiler vermektedir. Berat, satış, muhalaa, zimmet, ibra, miras ve daha birçok hususta dönemini aydınlatacak veriler sunan siciller, aynı zamanda altı yüz yıllık bir devlete uzun süre başkentlik yapmış olan Bursa'nın çok küçük de olsa bir kesitini gözümüzde canlandırmamıza vesile olacaktır. Ayrıca ele aldığımız mahkeme sicili, bu konuda yapılan araştırmalara yeni malzemeler ve veriler sunması bakımından da önem arz etmektedir.

Tezimizin esasını oluşturan defter, Bursa Mahkeme Sicilleri arasında 1060/1650 yılına ait olup B 87 numarasıyla yer almaktadır. Toplam 94 varaktan müteşekkil defterde toplam 547 kayıt bulunmaktadır. Bunların yaklaşık 150 adedi Arapça olup diğerleri Osmanlı Türkçesi ile kaleme alınmıştır.

Tez temel olarak üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, incelemeye aldığımız B 87 nolu Bursa Mahkeme Sicili olmak üzere yer yer bu dönemle ilgili eserlere de atıfta bulunarak 1650 yılındaki Bursa resmedilmeye çalışılmış ve bir defterin yapılarından bir değerlendirme yapılmıştır. Bu kısımda belgelerde geçen her konuyu ele almak yerine, elde edilen verilerin zenginliğine göre bir değerlendirme yolunu seçilmiştir. Öte yandan zikredilen başlıklar dışında daha birçok konuya değinmenin mümkün olduğunu, ancak araştırmamızın tematik olmayıp bir defter çalışması olarak incelemeye alındığını belirtmek isteriz.

İkinci bölümde ise öncelikle kayıtların, defterdeki sırasıyla özeti yapılmıştır. Belgeler öncelikle konusuna göre isimlendirilmiş, ardından özellikle mahalle ve şahıs isimleri belirtilerek genel bir çerçevede özetlenmiştir. Bu bölümde ayrıca geniş bir indeks çalışması da yer almaktadır. Bu ayrıntılı indeks kısmı; şahıs, şehir, köy, mahalle, muhtelif yer (mevki, dere, bucak vs. gibi), dağ ve tepe, kaza ve nahiye, tarla ve çiftlik, kaplıca, aile (zâdeler), o döneme ait eşya, cami ve mescid, vakıf, medrese, tekke-türbe, ev ve giyim-kuşam, takı isimleri ile dönemin mesleklerini ihtiva etmektedir. Zikredilen isimlerin hangi varakta ve kaç numaralı belgede geçtiği isimlerin hemen yanında gösterilmiştir.

Tezimizin üçüncü ve son bölümünü ise 1060/1650 yılına ait B 87 numaralı Bursa Mahkeme Sicilinin latinizesi oluşturmaktadır. Bu bölümde Osmanlıca kayıtlar aynen latinize edilerek aktarılmış, Arapça olanlar özetlenerek tercüme edilmiştir. Latinize esnasında, okunamayan kelimelere ? (soru işareti), okuyup da doğruluğunda tereddüt edilen sözcüklerde ise kelime ile ara vermeden (?) işareti kullanılmıştır. Ayrıca kayıtlarda isim belirtilmesi gerekirken boş bırakılmış yerler (...) şeklinde ifade edilmiştir. Tezin ekler kısmında ise, incelediğimiz mahkeme sicilinden bazı sayfaları fotokopi olarak verilmiştir.

Araştırmanın başlangıcından son şekline gelinceye kadar her aşamasında destek ve tavsiyelerini esirgemeyen, büyük bir titizlik ve samimiyetle gayret sarf eden muhterem hocam Prof. Dr. Mefail HIZLI'ya, ayrıca yazım safhasında bana yardımcı olan değerli eşim Oğuzhan KILIÇ'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmamızın Bursa tarihi adına güzel ufuklar açmasını temenni ederim.

Bursa - 2005

Nalan KILIÇ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
İÇİNDEKİLER	5
KISALTMALAR	6
I- B 87 NOLU BURSA MAHKEME SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
A- FETHİNDEN 1650 YILINA KADAR BURSA'NIN KISACA TARİHÇESİ	7
B- DÖNEMİN SİYASİ OLAYLARI	9
1. Devlet Merkezinde ve Sarayda Durum	9
2. Girit Seferi (1645-1669).....	10
3. Osmanlıda Donanma	11
4. Vezir-i Azam Murad Paşa	12
C- SOSYAL HAYAT	13
1. Evler ve Özellikleri	13
2. Osmanlıda Kadın	15
a. Evlilik-Boşanma.....	15
(1) Talak	16
(2) Muhalaa.....	16
b. Kadınların Giysi ve Ziyetleri	17
3. Köleler.....	18
D- BURSADA ÜRETİM VE TİCARET	19
SONUÇ	22
KAYNAKLAR	24
II- B 87 NOLU BURSA MAHKEME SİCİLİNİN MUHTEVA ANALİZİ	26
A- BELGE ÖZETLERİ	26
B- BELGE TÜRLERİ VE ORANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	65
C- MUHTELİF İNDEKSLER.....	66
ŞAHİS İSİMLERİ.....	66
MAHALLE İSİMLERİ.....	74
KÖY İSİMLERİ	76
MUHTELİF YER İSİMLERİ	76
DAĞ VE TEPELER	77
KAZA VE NAHİYELER	77
MEZRAA, TARLA VE ÇİFTLİK.....	77
KAPLICALAR	77
ÇARŞILAR.....	77
AİLE İSİMLERİ (ZÂDELER)	77
HANLAR	77
İLLER	77
MEHİR MİKTARLARI.....	78
İMARETLER.....	78
EŞYALAR	78
CAMİ VE MESCİDLER	79
VAKIFLAR	79
MEDRESELER	80
MESLEKLER.....	80
UYRUKLAR	80
TEKKE, TÜRBE VE ZÂVİYELER.....	80
III- B 87 NOLU BURSA MAHKEME SİCİLİ METNİNİN LATİNİZESİ.....	81
EKLER.....	224

KISALTMALAR

age.	: adı geçen eser
b.	: bin
bkz.	: bakınız
c.	: cilt
ev.	: Çeviren
ed.	: editör
ilh.	: ilâ âhir
M.Ü.İ.F.	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
s.	: sayfa
sy.	: sayı
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu
U.Ü.	: Uludağ Üniversitesi
U.Ü.İ.F.	: Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve saire
Y.Y.L.T.	: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
yay.	: yayınları
yy.	: yüzyıl

I- B 87 NOLU BURSA MAHKEME SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A- FETHİNDEN 1650 YILINA KADAR BURSA'NIN KISACA TARİHÇESİ

Antik çağda Prusia adı verilen Bursa, fetihden önce Rum tekfurlarının elindeydi. O yıllarda Marmara bölgesinin uç kısmına sahip olan Bizans halkı ağır vergiler altında eziliyor, bir taraftan da kilisenin aristokrasisiyle başa çıkmaya çalışıyordu. Anadolu'nun diğer yerlerinde de durum pek farklı değildi. Selçuklu devletinin siyasal bunalım içinde olması, buna paralel olarak da Moğol-İlhanlı baskısının artması, orta Anadolu'daki Türkmenler için ciddi bir tehlike oluşturuyordu¹. Yeni yerleşim alanlarına ihtiyaç duyan Türkmenler ise Osman Gazi'den medet umuyorlardı.

Kuracağı devleti öncelikle batıya doğru genişletmek isteyen Osman Gazi Türkmenlerden de aldığı güçle ilk akınlarını Bizans şehirlerine karşı gerçekleştirdi. Bu amaçla ilk olarak Karacahisar, Bilecik, Yarhisar ve İnegöl'ü (1299) Osmanlı topraklarına kattı². Ardından Koyunhisar savaşıyla (1302) Bursa'nın yolunu açan Osman Gazi, İznik'i de alarak büyük bir üne kavuşmuştu. Bursa ilk olarak 1308 senesinde kuşatıldı. Bu kuşatmadan sonra 1315'de Orhan Gazi babası Osman Gazi'nin tayin ettiği komutanlarla tekrar saldırdı ve Bursa kalesini muhasara altına aldı. Şehir tam olarak fethedilmese de üç tarafı Türkler tarafından kuşatılmıştı. Orhan Bey şehrin güneyinde kalan Orhaneli kalesini alıp yıktıktan sonra Bursa önlerine gelerek Pınarbaşı mevkiine karargâhını kurdu. Osmanlı askerlerinin sürekli kaleyi gözetlemesi şehrin dışarıdan yardım almasını engelliyor, bu da halkı büyük bir sıkıntıya sokuyordu. Sonunda kaleyi kurtarmaktan ümidi kesmiş olan kale beyi ve tekfur 6 Nisan 1326 tarihinde şehri Osmanlı devletine teslim etmek zorunda kaldı. Orhan Gazi Bursa'yı aldıktan sonra fethi göremeyen babasını, vasiyeti üzerine bu şehre defnetti. Fetihden sonra beylik merkezi buraya taşındı ve ilk Osmanlı akçesi 1327'de burada basıldı³.

Bursa'nın başkent olması, bu şehri Osmanlı bürokrasisinin merkezi haline getirmişti. Kısa bir süre içerisinde Bursa, devlet, din ve bilim adamlarının, askerlerin, tüccarların, kısaca her sınıftan ve statüden insan gruplarının daha müreffeh bir yaşam

¹ Oğuzoğlu, Yusuf, Osmanlı Döneminde Bursa, Bursa Defteri, sy. 3, Bursa 1999, s.11.

² Çetin, Osman, Sicillere Göre Bursa'da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları, (1472-1909), T.T.K. yay., Ankara 1999, s. 10,11.

³ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, T.T.K. yay., Ankara 1947, I,33.

adına tercih ettikleri bir yer haline geldi. Şehre gösterilen bu yoğun ilgi ve rağbet Bursa'nın az bir zaman içerisinde fiziki görüntüsünü de değiştirdi⁴. Bursa Orhan Gazi döneminde (1324-1362) bayındır bir şehir haline geldi. Nitekim Orhan Gazi zamanında Bursa'ya gelen İbni Batuta, şehrin büyük çarşıları, güzel sokakları ve kaplıcalarından büyük bir övgüyle bahsetmektedir⁵. Orhan Gazi Bursa'da bulunan Bizans kilisesini cami haline getirdi. Kilisenin yanına Bey Sarayı adı verilen⁶ ve 18. yy.a kadar ayakta kalan yapıyı inşa ettirdi. Burası kuruluş döneminde Osmanlı devletinin yönetim merkezi oldu.

Orhan Gazi'den sonra Bursa, aynı hızla imar edilmeye ve gelişmeye devam etti. I. Murad (1362-1389) Çekirge'de bir cami, imaret, medrese ve handan oluşan Hudâvendigâr⁷ Külliyesi'ni yaptırdı. Ancak I. Murad'dan itibaren Bursa, bir yandan batıya akınlar düzenleyen, bir taraftan da Anadolu'da birliği sağlamaya çalışan Osmanlı Devleti'nin sürekli başkenti olma özelliğini yitirmişti. Ancak Osmanlı padişahlarının -İstanbul'un fethine kadar- tahta çıkış törenlerinin Bursa'da yapıldığı ve ölenlerin burada medfun olduğu düşünülürse, şehrin devletin simgesel başkenti olma özelliğini koruduğu söylenebilir⁸.

Bursa, fiziki noktada en büyük gelişimi Yıldırım Bayezid (1389-1402) döneminde göstermiştir. 1399 yılında yaptırılan Ulu Cami, dönemin en görkemli yapısıdır. Bu süreçte Bursa, siyasi ve dini bir merkez haline geldi. Anadolu ve komşu İslam memleketlerinden gelen şeyh ve alimler burada toplanır, komşu devlet elçileri sık sık şehri ziyaret ederdi. Ancak Timur'un 1402 yılında Anadolu'ya gelip Osmanlı'yı mağlup etmesi, geçici bir duraklamaya neden oldu. Timur'un askerleri Bursa'ya gelerek şehri yağmaladı, geçtikleri her yeri yakıp yıktı⁹. Bursalı tarihçi Neşrî şehrin uğradığı yıkım ve felaketi şu cümlelerle anlatmıştır: "...Ondan sonra Timurleng oğlunu Bursa'ya gönderip; var Bayezid Han'ın anda olan hazinesini getir, dedi. Oğlu dahi gelip, Bursa şehrini talan edip yakıp yıkıp, sarayda olan hazineyi aldı. Bu dahi zalim ve bî-dindi. Hatta Cami-i Kebir'in içine adamlar konup, ahır edip, tavile ile atlar bağlayıp, otlar yakıp, yemek pişirirlerdi..."¹⁰. Bunun yanında tahribat sırasında ilk Osmanlı padişahlarına ait resmi vesikalar ve birçok eser de yok olmuştu. Dolayısıyla kuruluş yıllarına ait bilgilerin eksik ve yetersiz olmasına, Timur istilası sebep olarak gösterilebilir.

Yıldırım Bayezid'den sonra Osmanlı devleti on bir yıl sürecek olan fetret dönemine girdi. Bu süreç içerisinde Bursa, Yıldırım'ın oğulları arasındaki çekişmelere sahne oldu. Timur'un batıya yöneldiği sırada İsa Çelebi Bursa'yı işgal etti. Ardından babasının mezarını defnetmek üzere Bursa'ya gelen Musa Çelebi, burada hükümdarlığını ilan etti¹¹. Bu hükümdarlık yarışına Bayezid'in büyük oğlu

⁴ Çetin, age., s.16.

⁵ Günaydın, Nurşen - Kaplanoğlu, Raif, Seyahatnamelerde Bursa, Bursa Ticaret Borsası Kültür yay., Bursa 2000, s. 21, 22.

⁶ Bursa'daki saray ve kapısı hakkında bir değerlendirme için bkz. Hızlı, Mefail, "Bursa Saray Kapısı Nerede?", Bursa Araştırmaları, sy. 6, Ağustos 2004, 53-55.

⁷ "Hüdâvendigar" birçok kayıta; vakıf, mahalle, şahıs ve sancak adı olarak geçmektedir.

⁸ Akkılıç, Yılmaz, Bursa Tarihi, (Başlangıcından 30 Ekim 1918'e), Hakimiyet yay., Bursa 1986, s. 45.

⁹ İnalçık, Halil, "Bursa", İslam Ansiklopedisi, T.D.V. yay., İstanbul 1992, VI,446.

¹⁰ Neşrî, Mehmed, Kitab-ı Cihannüma, T.T.K. yay., Ankara 1987, I,357.

¹¹ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, T.T.K. yay., Ankara 1982, I,330.

Emir Süleyman da katıldı. Nihayet 1413 yılında Çelebi Mehmed'in kardeşleri ile verdiği mücadele sonucunda şehir taht çekişmelerinden kurtuldu. Netice olarak, genelde Osmanlı devleti ve paralelinde Bursa için yeni bir dönem başladı.

Çelebi Mehmed (1413-1421) ve oğlu II. Murad (1421-1444) döneminde şehir süratle toparlanmaya ve büyümeye başladı. Yeşil ve Muradiye, bu dönemde şehre kazandırılan son külliyelerdir. Elbette Bursa'nın ilerlemesinde padişahlar dışında hayırsever devlet adamları, şairler ve âlimler gibi zengin şahısların da katkıları olmuştur¹². Bu kimseler gerek nakdi yardımlarıyla gerekse kurdukları vakıflarla Bursa ve halkının ihtiyaçlarını karşılamışlar aynı zamanda isimlerini de ebedileştirmişlerdir¹³.

Fatih Sultan Mehmed (1444-1446/1451-1481) devrine değin her anlamda önceliğini koruyan Bursa, İstanbul'un başkent olmasıyla siyasetin merkezi olmaktan çıktı. Ancak ticari ve kültürel önemini devam ettirdi. 1650 senesine kadar -özellikle ekonomik cazibesinden dolayı- zaman zaman yağmalamalara, şehzadelerin isyanlarına sahne olan Bursa, karışık ve zor dönemler geçirdi. Sözcü II. Bayezid devrinde (1481-1512) şehzade Cem Sultan Bursa'ya gelerek hükümdarlığını ilan etmiş, 18 günlük saltanat süresinde kendi adına para bastırmıştı¹⁴. Yine 17. yy. da 30.000 kişilik bir kuvvetle Bursa'ya gelen Celalilerden Kalenderoğlu, şehri büyük ölçüde tahrip edip yağmalamıştı¹⁵. Süregelen bütün bu zorluklara, bazı doğal afetler ve salgın hastalıkları da eklemek gerekir.

B- DÖNEMİN SİYASİ OLAYLARI

1. Devlet Merkezinde ve Sarayda Durum

1650 yılına ait belgeleri değerlendirmeye geçmeden önce Osmanlı devletinin o dönemdeki siyasi durumunu iyi bilmek gerekir. Şüphesiz bu malumat, kayıtları doğru ve sağlıklı bir şekilde tahlil etmeye yardımcı olacaktır.

17. asır Osmanlı devletinde tam bir iç kargaşanın yaşandığı devre olarak bilinir. Naima'ya göre 17. yy. da devletin başındaki ağa zorbaları, eşkiyalar ve rüşvetle vezir olanlar devleti ölüme doğru sürüklemekteydi. Onları bu hale getiren ise ekonomik refah, para ve mal biriktirme hırsıydı. Kanuni'den sonra Osmanlı devletini devşirmeler ele geçirmiş, padişahlar sefere çıkmaz olmuş, sarayda eğlenceden başka bir şey bilmez olmuşlardı¹⁶.

1648 yılında tahta geçen 19. Osmanlı padişahı IV. Mehmed henüz 7 yaşında hükümdar olmuştu. Padişahın küçüklüğünden dolayı otorite boşluğu yaşayan devlet, uzun süre büyük bir buhran ile çalkalanmış, bu durum sarayda bulunan ağalar ve özellikle hükümdarın ninesi Kösem Sultan'ın devlet yönetiminde etkisini artırmasına

¹² Çetin, age., s. 18.

¹³ Bu kimselerin isimleri kayıtlarımızda vakıf, mahalle, cami ve imaretlerde zikredilmektedir. Umur Bey Mahallesi (5b/1), Umur Bey Evkafı (7b/2), Umur Bey Köyü (30b/1).

¹⁴ Akkılıç, age., s. 67.

¹⁵ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, T.T.K. yay., Ankara 1983, III/1,107.

¹⁶ Arslantürk, Zeki, Naimaya Göre 17. yy. Osmanlı Toplum Yapısı, Ayışığı Kitapları, İstanbul 1997, s. 102.

neden olmuştu. Bu devre Osmanlı tarihinde “Ağalar Saltanatı” olarak da bilinir. 1687 yılına kadar hükümdarlığı devam eden IV. Mehmed, lakabından da anlaşılacağı üzere sık sık ava çıkar ve devlet işleriyle ilgilenmezdi. Lamartine bu dönemden şöyle bahsetmektedir: “Gerçekte 7 yaşındaki hükümdarın kısa, karışıklık ve rekabet dolu saltanat dönemi, kendi eseri olan siyasal grupların bazen etkisinde kalan bazen de onları etkileyen Kösem Sultan’ın saltanatı oldu¹⁷”. Özetle 1650 senesi, 9 yaşındaki göstermelik bir hükümdar ile asıl idareyi elinde bulunduran ağalar ve hanım sultanların saltanat dönemidir.

2. Girit Seferi (1645-1669)

İncelediğimiz döneme ait kayıtlardaki en önemli siyasi hadise Girit seferidir. Bu savaş Osmanlı devleti ile Venedikliler arasında yaşanmış olup yaklaşık 25 yıl sürmüştür¹⁸. Konuyu hatırlatmak için kısaca bahsetmek faydalı olacaktır. Sultan İbrahim dönemi 1645 yılında Girit’e Hanya muhafızlığı için gönderilen Hüseyin Paşa -deli lakabıyla bilinir- uzun süre Venediklilerle cesur mücadeleler vermiş ve kısa bir zamanda Girit serdarlığına getirilmişti. Öte yandan Hüseyin Paşa Venediklilerin 10.000 kişilik bir kuvvetle Hanya’yı kuşatacaklarını haber alması üzerine İstanbul’dan yardım isteyerek Girit’in merkezi Kandiye’yi kuşatmaya karar verdi¹⁹. Bu arada kızlar ağası Sümbül Ağa’ya ait geminin Malta korsanları tarafından zabtedilip Girit Adası’nın güneyinde demirleyerek yiyecek alıp satması Venediklilerle savaşı başlatan sebep oldu. 1645 yılında başlayan savaş belki de en kritik sürecini 1650 yılında yaşadı. Çünkü bu tarihte Osmanlı devleti zor bir dönem içerisindeydi. Nitekim İstanbul’daki padişah değişikliği ve saraydaki ağalık mücadelesi Girit seferine olan ilgiyi azaltmış, dolayısıyla buranın fethi güçleşmişti²⁰. Nihayet Hüseyin Paşa’nın gayretleri ile İstanbul’a haber gönderilmiş ve acilen güçlü bir donanma, yeterli asker, silah ve mühimmât talebinde bulunulmuştu. Mahkeme sicillerine yansıyan belgelere baktığımızda bu hususla ilgili önemli bilgilere rastlıyoruz. Öncelikle 1650 yılına mahsus olmak üzere ordu akçesi bedellerinin iki katına çıkarıldığı ve ehl-i ziraat ile köylüler dışında bütün esnaftan tahsil edilmesinin gerekliliğine vurgu yapılmış²¹, bu konuda gevşeklik gösterip Bursa dışında olan ve zeamet bedellerini vermeyenlerin -müteferrika ağası, çavuş, defter-i hakani veya divan katibi olsun- tespit edilmesi istenmiştir. Bedelleri vermekte tembellik edenlerin durumunu ise şu cümleler dile getirmektedir: “*Ol ki bedelin vermede tekâsül üzere hareket ederler ise Girid seferine me’ûr olurlar, sonradan ne kadar özrüm bahâne ederler ise makkûl-i hümayûn olunmaya*”²². Durumdan anlaşılacağı üzere 1650 yılında vergi miktarı sefer sebebiyle biraz artmış, ancak vermekte zorlanan kimseler bedeli azaltma girişimlerinde bulunmuşlardı. Hatta bu yolla halkı aldatmak isteyenler dahi olmuştu²³.

¹⁷ Lamartine, Alphonse de, Osmanlı Tarihi, (çev: Serhat Bayram), Toker yay., İstanbul 1991, s. 686.

¹⁸ Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, T.T.K. yay., Ankara 1977, III/2,142.

¹⁹ Yücel Y. - Sevim, A., Türkiye Tarihi, T.T.K. yay., Ankara 1991, III,139.

²⁰ Yücel-Sevim, age., III,141.

²¹ Bkz. B 87, 76a/1.

²² Bkz. B 87, 81a/1.

²³ Bkz. B 87, 74b/1.

Yine belgelerde Bursa ve Anadolu'da Girit seferi için görevlendirilen bazı erbab-ı tımar ve zuamanın kendilerine birkaç defa emir gönderildiği halde hiç yerlerinden kıvıldamadıkları bazılarının ise yollarda oyalanıp istenen mahalle varmadıkları anlaşılmaktadır²⁴. Binaenaleyh bu kayıt 17. asrın ortalarında Osmanlı devletinin gerek siyasi ve gerekse askeri planda yaşadığı olumsuz süreci açıkça ortaya koymaktadır.

Kaynaklara göre, Bursa ve Anadolu'dan toplanan vergilerle hazırlanan kalyonlar, kadirgalar, mavnalar ve portonlardan müteşekkil 74 gemi²⁵ 4000 kişilik yardım kuvveti ile 1650 yılı sonlarında Venediklilerin Çanakkale boğazındaki ablukalarını geçerek Girit adasına ulaştı²⁶.

1669 Ağustosuna kadar uzayan Girit muharebesi, Venediklilerin sulh ısrarlarına karşın Fazıl Ahmed Paşa'nın Kandiyeli'yi almasıyla sona ermiştir. Uzunçarşılı'ya göre savaşın uzamasının en önemli sebebi; Osmanlı donanmasının değersiz kaptan paşalar, kaptanlar ve acemi fertler elinde bulunmasıydı. Diğer yandan o dönemde kalyonların kadirgalara nazaran daha elverişli olması, ancak Osmanlı devletinde henüz kalyonların tam olarak kabul görmemesi Girit zaferini geciktiren diğer bir sebepti²⁷.

3. XVII. yy.da Osmanlı Donanması

Bilindiği üzere Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde donanma gemileri küçük ve basitti. Fakat zamanla gerçekleştirilen deniz muharebeleri sebebiyle donanmadaki eksiklikler fark edilmeye başlandı. Devletin genişlemesine paralel olarak geniş bir yapıya ulaşan Osmanlı donanmasının merkezini tersane-i amire oluşturuyordu. Tersane-i amire, Akdeniz'de en büyük rakibi olan Venediklilerin denizciliği ve tersane tecrübelerinden büyük ölçüde yararlandı. Zamanla bu hususta hızlı bir gelişme kaydetti.

Genel olarak Osmanlı donanmasındaki gemiler 3 kısma ayrılırdı:

1. Kürekli gemiler,
2. Yelkenli gemiler,
3. Hem kürekli hem yelkenli gemiler.

Kürekli gemiler kürek sayısına göre farklı isimlere sahipti. Örneğin kayıtlarımızda geçen mavna²⁸, kadirga²⁹ ve portonlar³⁰ bu nevi gemilerdendir. Kürekli gemilerin kullanımı için gereken kürekçiler ise iki sınıftan oluşmaktaydı:

1. Savaş esirlerinden oluşan kürekçiler,
2. Osmanlı tebaasından toplanan gençler.

²⁴ Bkz. B 87, 85b/1.

²⁵ Aksun, Ziya Nur, Osmanlı Tarihi, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1994, II,197.

²⁶ Danişmend, İsmail Hami, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Türkiye yay., İstanbul 1972, III,415.

²⁷ Uzunçarşılı, age, III,142.

²⁸ Bkz. B 87, 66a/1, 76a/1, 78b/1.

²⁹ Bkz. B 87, 66b/1.

³⁰ Bkz. B 87, 66b/1, 78b/1, 76a/1.

Donanmada ikinci sınıftaki kürekçiler asıl kısmı oluşturuyordu³¹. Kayıtlara bakıldığında 1650 yıllarında devletin merkezi İstanbul'dan Bursa kadısına bir emirname gönderildiği, Girit'e ulaştırılacak kadirga ve mavnalar için 2381 avarızhanesine bağlı her 7 evden bir nefer kürekçinin nevrudan otuz gün önce tersane-i amireye teslim edilmesi gerektiği bildirilmiş. Öte yandan sefere katılacak her bir nefer için 106'şar akçe harcırahları olmak üzere toplam 3000 akçe verileceği belirtilmiştir. Dikkat çeken bir başka husus da talep edilen kürekçilerde aranan özelliklerdir. Orduya ihracı ferman olunan kürekçilerin güçlü ve kuvvetli olup sakat, sabi, mecnun ve küreğe yaramaz adamlardan seçilmemesi özellikle belirtilmiş, temessük alınca kadar firar edenler veya ölenler olursa yerlerine hemen başka kürekçilerin tayin edilmesinin emredildiği görülmektedir³². Bununla beraber 19. yy.da geçici kürekçi uygulaması kaldırılarak yerlerine kalıcı neferler getirilmiştir.

Kayıtlarımızda geçen bir diğer gemi türü ise; yelkenle hareket eden ve 3 direktan oluşan kalyonlardır³³. Girit seferinde kullanılacak kalyonların yapımı ve gemi mühimmatını temin için 1650 senesine mahsup olmak üzere ordu akçesi bedellerinin iki katına çıkarılması, asker olsun veya olmasın kazançları (*kâr u kesb üzere*) olan ehl-i hıref ve sanayiden, bedellerin acilen tahsil edilip hazine-i amireye gönderilmesi ferman edilmişti.

İncelenen belgelerde Osmanlı donanmasında kürekçiler dışında; kaptan-ı derya³⁴, serdar³⁵, kadirga reisi³⁶ ve levend³⁷ adıyla bazı askerlerden de bahsedilmektedir. 17. yy.da Osmanlı donanmasında önemli bir yere sahip olan levendler muharip sınıfı oluşturuyordu. Dolayısıyla gemide disiplini sağlama ve harp gücünü temin etmekte vazifeleri büyüktü. Ayrıca gemilerin birbiriyle savaşmak üzere yanaştığında levendlerin göstereceği gayret savaşın gidişatını etkilemekte ve harbin kazanılmasına yardımcı olmaktaydı³⁸.

4. Vezir-i Azam Murad Paşa

Osmanlı-Venedik savaşlarının başladığı sırada vezir-i azam olan Sofu Mehmed Paşa, IV. Mehmed'in tahta çıktığı ilk on ay süresince görevine devam etti. Ancak devletin gelir ve giderlerini dengeleme konusundaki faaliyetleri saraydaki bazı ağaları rahatsız etmiş olacak ki, Venediklilerle savaşta alınan ilk yenilgi vezir-i azama mal edilerek görevden alındı³⁹. Ardından Girit'te üstün başarılar elde edip yeniçeri ağası seçilen Murad Paşa, çok geçmeden Sofu Mehmed Paşa'nın azli üzerine vezir-i azam oldu.

³¹ Özcan, Abdülkadir, Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi, (editör: Ekmeleddin İhsanoğlu), İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, Yıldız yay., İstanbul 1994, I,367.

³² Bkz. B 87, 66b/1.

³³ Bkz. B 87, 68b/1, 76a/1, 78b/1, 79a/1.

³⁴ Bkz. B 87, 66b/1.

³⁵ Bkz. B 87, 76a/1.

³⁶ Bkz. B 87, 66b/1.

³⁷ Bkz. B 87, 80a/1, 78b/1, 66a/1.

³⁸ Bostan, İdris, Osmanlı Bahriye Teşkilatı 17. yy.da Tersane-i Amire, T.T.K. yay., Ankara 1992, s. 241.

³⁹ Uzunçarşılı, age, III,397.

Bazı belgelerde adına rastladığımız vezir-i azam Murad Paşa⁴⁰ aslen Arnavut olup yeniçeri ocağında yetişmişti. Onun özellikle Girit seferinde göstermiş olduğu gayretleri belgelerimiz de doğrulamaktadır. Nitekim kayıtlar Murad Paşa'nın karadan ve denizden sefere katılacak askerlere bizzat komutanlık ettiğini ve onlarla birlikte sefere katıldığını göstermektedir. Diğer yandan sefere memur edilenlerin biran önce Girit'e gönderilmesi hususunda bütün sancaklara haber gönderip gevşeklik gösterenlerin görevlerinden azledileceğini bildiren bir mektubu da defterimizdeki kayıtlardan birinde yer almaktadır⁴¹.

Ancak Murad Paşa'nın vezirliği uzun sürmemiş ve görevinin daha dokuzuncu ayında istifasıyla yerine Ahmed Paşa (Melek) getirilmiştir⁴². 1655 yılında tekrar vezir-i azam olan Murad Paşa, 3 ay sonra yine istifa ederek Şam valiliğine atanmıştır⁴³. Aslında heybet ve yüce himmet erbabından olduğu söylenen Murad Paşa'nın, hafif meşrep oluşu ve içkisi yüzünden vezirlikte fazla kalamadığı dile getirilmektedir⁴⁴.

C- SOSYAL HAYAT

1. Evler ve Özellikleri

İlk insandan itibaren en temel ihtiyaçlardan biri olan barınma, insanları yaşayacakları farklı mekân tasavvurlarına itmiştir. Çoğu zaman bu mekânın niteliklerini oluşturan toplumun ekonomik yapısı olmuştur. Bunun yanında toplumun fiziki, tabii şartlar, inançlar, örf ve âdetler ile yaşam tarzları da belirleyici unsurlar olarak karşımıza çıkmıştır.

Defterimizde büyük ölçüde mülk satışıyla ilgili kayıtlar (11.7) bulunmaktadır. Bu kayıtlardan hareketle genel olarak 17. asırdaki evler hakkında şunlar söylenebilir:

Belgelerde ev yerine “menzil” kelimesi kullanılmaktadır. Osmanlıca'da “yollarda konaklama yeri⁴⁵” demek olan menzil, evlerin şekilleri ve tipleri farklı olmasına karşın tümünü kapsayan genel bir anlam ifade etmektedir.

Ailelerin ekonomik durumu evlerin biçimini de doğrudan etkiliyordu. Örneğin maddi imkânları iyi olan ailelerin evleri, umumi olarak konak şeklinde olup dahiliye ve hariciye şeklinde iki kısımdan oluşurdu⁴⁶. Menzilin dâhilinden maksat evin içi yani asıl kısmıydı. Hariciyesi ise evin dışında bulunan yerlerdi. Ayrıca bir de orta halli ailelerin yaşadığı menziller vardı ki bunlar genel itibariyle 2 katlı olup konaklara nazaran nitelikleri daha sınırlıydı. İncelediğimiz defterdeki kayıtlara göre, evin iç kısmı dışında ahır, ambar, tarla, samanlık vs. bölümleri bulunanlara ise çiftlik menzilleri deniliyordu.

⁴⁰ Bkz. B 87, 78b/1, 82a/1.

⁴¹ Bkz. B 87, 85b/3.

⁴² Danişmend, age, III,416.

⁴³ Uzunçarşılı, age, III,410.

⁴⁴ Süreyya, Mehmed, Sicill-i Osmânî, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, IV,1116.

⁴⁵ Devellioğlu, Ferit, age.

⁴⁶ Bkz. B 87, 5a/1, 8b/1, 16a/2, 49b/3.

Belgelerde rastlanan konak ve diğer evlere ait bölümler şu şekilde sıralanabilir:

Beyt-i süflî⁴⁷, beyt-i ulvî⁴⁸, sofa, matbah (mutfak), serdâb (çok sıcak günlerde barınılan yer altı odası), gurfе (cumbalı veya balkonlu oda), hâbiye-i mâ-i cârî (akarsu), bi'r-i mâî (su kuyusu), muhavvata (avlu), ahır, fırın, ambar, çardak (evin bahçesinde bulunan dört köşe kameriye), kenîf (tuvalet), çeşme, tahtânî oda (alt kat odası), hücre (küçük oda), zülle (gölgelik), sundurma(?), samanlık, tahtapûş (taraça), hamam camekânı, selamlık, muhavvata-i zât-ı eşcâr-ı müsmire-gayr-ı müsmire⁴⁹.

1650 yılına ait Bursa'daki ev eşyaları hakkında ekseriyetle miras ve hibe kayıtlarına bakarak bilgi bulabiliriz. Nitekim mirasta ölen kişiden arta kalan mallar ve hibe sırasında bağışlanan şeyler incelendiğinde bunların çoğunlukla ev eşyaları ve hususiyetle kadınlara ait özel eşyalardan oluştuğu görülecektir⁵⁰.

Mutfakta kullanılan araç-gereçlerden bazıları; kebîr ve sagîr tencere, sahan, sini, tepsi, tas, kâse⁵¹, bıçak, kadeh, şerbetî (şerbet içilen bardak), fincan ve bakrac idi. Kayıtlarda geçen tencereler genelde bakırdan mamul olup az sayıda altın kaplamalı olanları da vardı. Ancak bunlar genelde maddi durumu iyi olan ailelerde bulunurdu. Diğer yandan evin yatak odasında döşek, yastık, yorgan, çarşaf ve sandık bulunmaktaydı. Yatak ve yorganlar tek tip olmayıp birçok çeşidi vardı. Sözelimi beledî, dolma, serâser başlı, dikme, resmî, perdeli, simli ve altuni yorgan bu çeşitlemelerden sadece bir tanesidir. Nitekim bütün bunlar, o yılların Bursa'sı için zengin ve renkli bir kültürü ifade etmektedir. Bu konuda daha ayrıntılı bilgi veren Faroqî'ya göre, Bursa halkı bu dönemde üste örtmek için daha çok pamuk yorgan kullanırdı. Yorgan yüzleri parlak ipekli veya atlas, orta halli ailelerde ise daha basit

⁴⁷ Beyt-i süflî: "Beyt" kelimesi Osmanlıda hem oda hem de ev anlamında kullanılırdı. Süflî ise alçak veya aşağıda olan manasındadır. O dönemde beyt-i süflî ifadesinden evin alt katı kastedilmekte olup bu katta 2 veya 3 -sayı daha az veya fazla da olabilir- oda, beyt-i süflî ise alt katta 2 veya 3 oda olduğunu ifade etmekteydi.

⁴⁸ Beyt-i ulvî: Yüce ve yüksek manasına kullanılan ulvî, beyt kelimesi ile beraber anıldığında üst kat anlamına gelir.

⁴⁹ Muhavvata-i zat-ı eşcâr; avlu içerisindeki ağaçlar şeklinde düşünülebilir. Bu ağaçlar meyveli (müsmire) veya meyvesiz olurdu.

⁵⁰ Örneğin İbrahimpaşa Mahallesi'nden Ayşe'nin, annesi Kerime Hatun'a hibe ettiği eşyalar şu şekilde zikredilmektedir: "...Âişe'nin silk-i mülkünde münselik ve muntazam olan emvâlınden kırk miskâl bir çift bilezik ve bir incili istefan ve bir altûnî saçımlı sorguç ve bir incili enselik ve bir incili saçlık ve on ayaklı on miskâl saç bağı ve bir incili yaka ve on bir miskâl altun düğme ve on bir miskâl bütün kuşak ve bir raht sîm kuşak ve bir zümrüd taşlı bir çift küpe ve bir enli sîm kuşak ve bir sîm ayna ve bir sîm nâlin ve bir sîm gülâbdân ve bir atlas kaftan ve bir kadife kaftan ve bir kemha kaftan, ve bir siyah kadife kaftan ve bir alaca dârânî ve beş aded dolma döşek ve on aded dolma yasdık ve bir dolma yasdık ve iki serâser başlı yorgan ve bir dikme yorgan ve resmî yorgan ve perdeli yorgan ve bir kâlice ve bir seccâde ve bir kilim ve bir naklî kilim ve bir alaca kilim ve beş aded beledî minder ve on iki aded sahan ve bir demir sini ve iki bazuva tepsisi ve beş aded tencere ve üç aded hamam taşı ve iki hamam leğeni ve iki dülbend örtüsü ve on dokuz aded divâr makramesi ve sekiz aded münakkaş boğça ve altı aded yüz yasdığı ve iki münakkaş çâr-şeb ve bir dokuma don ve iki beyaz don ve hamam esbâbı ve on aded münakkaş makrame ve bir kazgan ve bir taba ve bir bakracı vâlidesi mezbûre Kerîme Hâtun hîbe-i sahîha-i şer'îye ile..." bkz. 39a/2.

⁵¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. İndeks bölümünün eşyalar kısmı.

beledî kumaşlarla kaplanırdı. Çarşaf ise yorganın alt tarafına teyellenerek tutturulurdu⁵².

Evlerin oturma odalarında; minder, şilte, kilim, yaygı ve yastıklar kullanılırdı. Okuduğumuz kayıtlarda sıkça geçen bu eşyaların nasıl kullanıldığı belirtilmemiştir. Fakat günümüzde hâlâ bu geleneği devam ettiren evler göz önüne alındığında; önce kilimin serilip ardından minderlerin yerleştirildiği ve yastıkların sırtı dayamak için kullanıldığını tahmin etmek zor değildir. Belgelere bakıldığında görüntü itibarıyla mütevazı bir yapı hissi veren minder ve yastıklar, aslında renkli nakışlar ve simlerle süslenmiş, çok değerli ipek ve pamuklu kumaşlardan yapılmış çok pahalı ev eşyalarıdır.

2. Osmanlı Toplumunda Kadın

Kadın, Osmanlı toplumunda önemli bir yere sahipti. Genel kanaatin aksine sosyal yaşamın tamamen dışında olmayıp, değişik yerlerinde farklı işlevleri vardı. Ticaret yapan, mülk alıp satan, hibe eden, mirasta hak sahibi olan, mahkemede vekâlet eden, bir başkasına kefil olan, vakıf mütevellisi olan kadınlar, aynı zamanda istediğinde eşinden ayrılma hakkına da sahiptiler.

a. Evlilik-Boşanma

Osmanlıda evlilik çok önemli bir müesseseydi. Genelde çok kadınla evliliğin yaygın olduğunu ifade edenlerin bu durumu biraz abarttıkları söylenebilir. Bu konuda yapılan çalışmalar da görüşümüzü doğrular niteliktedir. Nitekim okuduğumuz kayıtlarda bu hususta bir belgeye rastlamadık. Sözelimi 17. yy. Bursa'sıyla ilgili olarak yapılan bir araştırmaya göre; 1092 evli erkekten sadece % 4.5'i 2 veya 3 kadınla evliydi⁵³. 4 kadınla evli olana ise hiç rastlanmamıştı.

Evlilik akdini yerine getirmede öncelikli şartlardan biri olan mihir; evlenme sırasında kadına verilen veya daha sonra verilmesi kararlaştırılan mal veya paradır⁵⁴. Dinimize sınırları çizilmemiş olup miktar genelde taraflarca belirlenmektedir. Osmanlı toplumunda nikâh bedeli olarak verilen mihir ekseriyetle para şeklinde olurdu. Ancak bunun yanında mihir yerine eşya⁵⁵, ev⁵⁶ veya bağ-bahçe⁵⁷ verenler de vardı. Kayıtlarımızda geçen mihir miktarlarına bakıldığında en düşük rakamın 100 akçe olduğu görülür. En yüksek mihir ise 30.000 akçedir. Dirhem olarak ise en az 500 dirhem, en fazla 20.000 dirhem olarak karşımıza çıkmaktadır⁵⁸. Ancak genelde ortalama rakamlar belirlenmiştir. Evlenecek olan kızların yaşı, güzelliği ve sosyal statüsü mihir miktarının oranını doğrudan etkilemektedir. Meselâ Alacahırka mahallesinden Şerife Hadice Hatun kendisini boşayan eşinden otuz bin akçe mihr-i müeccelini talep etmişti⁵⁹. Burada mihir miktarının bu kadar yüksek olmasındaki en

⁵² Faroqhi, Suraya, Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam: Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla, (çev: Elif Kılıç), Tarih Vakfı Yurt yay., İstanbul 2002, s.174.

⁵³ Maydaer, Saadet, Şeriyeye Sicillerine Göre Bursa'da Kadın (1575-1600), Y.Y.L.T., U.Ü.İ.F., Bursa 2002, s. 23.

⁵⁴ Döndüren, Hamdi, Delilleriyle Aile İlmihali, Altınoluk yay., İstanbul 1995, s. 221.

⁵⁵ Bkz. B 87, 31a/2.

⁵⁶ Bkz. B 87, 50a/2.

⁵⁷ Bkz. B 87, 62b/2.

⁵⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. İndeks bölümü mihir miktarları kısmı.

⁵⁹ Bkz. B 87, 19a/1.

önemli sebep Hatice Hatun'un seyyidlerden⁶⁰ olmasıdır. Öte yandan mihr miktarını almayarak eşine hibe eden kadınlar da olmuştur. Örneğin Alipaşa mahallesinde sakin olan Fatma Hatun, eşinin zimmetinde olan 1500 akçelik mihr-i müeccelinin 1300 akçesini eşine hibe etmiş, kalanını ise borç olarak saymıştır⁶¹.

Boşanma belgelerinde sıkça görülen bir olaydır. Aslında dinimizde evliliğin devamı esas olmakla birlikte geçinmenin imkânsız hale geldiği ve sağlıklı bir aile yapısının giderek bozulduğu durumlarda ayrılma/boşanma kaçınılmaz olmaktadır. Osmanlı toplumunda evlilikler genel olarak iki şekilde sona erdiriliyordu:

(1) Talak: Kocanın tek taraflı irade beyanıyla eşinden ayrılmasıdır. İslam hukukunda boşama yetkisi erkeğe verilmiştir. Ancak kadın isterse mahkemeye başvurarak böyle bir hakkı elde edebilir. Kayıtlarımızda talak yapan erkeklerin sayısı 5'tir⁶². Bunlardan dördü bain talakla⁶³ bir tanesi ise ric'î talakla⁶⁴ eşinden boşanmıştır. Evliliğini sona erdiren erkek, hanımının iddet süresi boyunca iâşesini karşılamak zorundadır. Ayrıca varsa ödenmemiş mihr borcunu da vermelidir⁶⁵. Bazı erkekler ise ayrıldığı eşine iddet nafakası ve mihr-i müecceli yerine bazı eşyalar vererek anlaşma sağlamıştır. Örneğin Hocaalızade mahallesinden Rahime Hatun, kendisini bain talakla boşayan eşinden, 8000 dirhemlik mihr-i müecceli ve iddet nafakası karşılığında; üç tencere, üç yemiş tepsisi, yedi sahan, sîm bıçak, dört leğen, bir kebîr sini, maşraba ve bir hoşaf tasını alarak zimmetini ibra etmiştir⁶⁶. Öte yandan kayıtlarda ayrıldığı eşine mihr-i müeccelini vermeyen ya da eksik veren erkekler de olmuştur. Kadınlar bu alacağını mahkemeye başvurarak tahsil ediyor ve genelde sulh yoluyla⁶⁷ anlaşmaya varılıyordu. Belirlenen miktar ise çoğunlukla asıl mihrin altında oluyordu.

(2) Muhalaa: İslam hukukunda temelde boşanma hakkı erkeğe verilmiş olmakla birlikte kadınlar da evlilikleri kendileri için çekilmez hale geldiğinde kocalarından boşanabiliyorlardı. Eşlerin birbirleri ile anlaşarak ayrılması anlamına gelen muhalaa, kadının, mihr miktarı, iddet nafakası ve mesken masraflarından

⁶⁰ Seyyid-şerif: İlk olarak Abbasiler devrinde kurumlaşmaya başlayan "seyyid" kelimesi önceleri Hz. Hüseyin'in soyundan gelenler için kullanılırdı. Hz. Hasan'ın soyundan olanlara ise "şerif" adı verilirdi. Ancak zaman içerisinde seyyid kavramı her ikisinin de yerine kullanılmaya başlandı. Osmanlı devleti kurulduğu andan itibaren bu kurumu aynen devraldı. Seyyidler (bayanlar için: seyide/şerife) Osmanlı toplumunda önemli bir sosyal statü kazanarak maddi ve manevi birtakım ayrıcalıklara kavuştular. Ocak, Ahmed Yaşar, Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi, (editör: Ekmeleddin İhsanoğlu), age., II, 119.

⁶¹ Bkz. B 87, 16b/4, 31b/3.

⁶² Bkz. B 87, 12a/4, 12b/4, 13a/2, 23a/2, 40a/1.

⁶³ Bain talak: Boşama sırasında evliliği sona erdiren ve yeni bir nikâh akdi olmadıkça evliliğin devam etmesine izin vermeyen boşama türü. Bu boşama şekli evliliği kesin olarak sona erdirmektedir. Döndüren, age., s. 398.

⁶⁴ Ric'î talak: Erkeğe, boşadığı eşine iddet süresi sonuna kadar yeni bir evlilik akdine ve tekrar mihr verilmesine gerek olmaksızın tek yanlı iradeyle dönüş hakkı veren boşama. İddet süresince dönüş sağlayabilen boşama türüdür. Döndüren, age., s. 394.

⁶⁵ Maksem Mahallesi'ndeki Yusuf oğlu Kalender, eşi Fatıma'yı bain talakla boşamış, ardından ayrılacağı eşine mihr-i müecceli için 4000 dirhem, iddet nafakası içinse 500 dirhem vermiştir. Mihrini ve nafakasını alan kadın eşinin zimmetini ibra etmiş ve bu durum mahkemede şahitlerle tescillenmişti. Bkz. B 87, 12b/4.

⁶⁶ Bkz. B 87, 13a/2.

⁶⁷ Bkz. B 87, 12b/3, 53b/5, 56a/4, 57a/4.

vazgeçmek şartıyla kocasından ayrılması demektir⁶⁸. Nitekim incelediğimiz defterde yer alan 547 mahkeme kaydından 43'ünü muhalaa oluşturmaktadır. Kayıtlarımızda en fazla boşanma çeşidi olan muhalaa mahkemede şahitler huzurunda tescillenir. Bu, her iki taraf açısından da önemlidir. Kadın başkasıyla evlenmek istediğinde eski kocasının engeliyle karşılaşmak istemezdi⁶⁹. Bununla ilgili olarak şöyle bir örnek verebiliriz: Kızıyakup mahallesinden Süleyman adlı bir kişi, zevcelik görevini yerine getirmeyen ve bu hususta kendisine inat eden eşi Saliha'yı mahkemeye şikâyet etmiş, eşi ise on gün önce 4000 akçe mihr-i müecceli ve iddet nafakası karşılığında kendisiyle muhalaa yaptığını şahitlerle ispatlamıştır. Erkek ise daha sonraları karısı tarafından gelebilecek mihr ve nafaka talebinin önüne geçebilmek için muhalaa mahkemece onaylatmak istemiştir. Himmet oğlu Mustafa'nın, 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve mesken ihtiyaçlarından vazgeçerek kendisiyle muhalaa yapan eşinin bu durumu inkâr edip mihrini istemesi üzerine mahkemeye başvurması ise bir başka örnektir⁷⁰.

Konuyla ilgili dikkat çeken hususlardan birisi de eşinden ayrılmak isteyen bazı kadınların mihr ve iddetinin yanı sıra hidane⁷¹ ücreti ve çocuğunun nafakasından da vazgeçmeyi kabul etmesidir. Çocuğun bakımıyla beraber maddi sorumluluğunu da üzerine alan bazı kadınlar eşinin kendisini boşaması için bu hakkından da feragat etmiştir. Son olarak bunların yanında az sayıda da olsa eşine muhalaa bedeli verenler olmuştur⁷². Doğrusu, Osmanlı döneminde kadınların sahip olduğu bütün bu medeni haklar, günümüz toplumlarına asırlar öncesinden paha biçilmez bir örnek teşkil etmektedir.

b. Kadınların Giysi ve Ziyetleri

Kadınların giysi ve ziyetleri konusunda mahkeme sicillerinde yer alan kayıtlar önemli ayrıntılara ulaşmamızı sağlar. Osmanlı döneminde kadınların taktığı ziyet ve mücevherler çok değerliydi. İncelediğimiz kayıtlar Bursalı kadınların çok sayıda incili ve altın takılara sahip olduğunu göstermektedir. Bunun sebebi herhalde eşlerinin zanaatkâr ve tüccar olmasıydı. Kadınların en fazla kullandığı takılar incili olanlardır. İncili saçbağı, incili enselik, incili yaka, incili kolye ve küpe bunlara birkaç örnektir. Hali vakti yerinde olan Bursalı kadınların ziyet eşyaları arasında rastladığımız en değerli mücevherler ise gök yakut altınlı küpe ile zümrüt taşlı küpedir. Ayrıca altın bilezik de sevilen ziyet eşyaları arasındadır⁷³.

Kıyafetleri arasında; Acem yemenisi, çember, dülbend örtüsü, fıstiki atlas entari, Halep kuşağı, kızıl çubuk çuka kaplı sansar kürk, samur kürk, sim düğmeli Paris(?) ferace ve sim kuşak yer alıyor. Dikkatimizi çeken husus ise kıyafetlerin genellikle simli olmasıdır. Sim, Bursa kadınlarının bazen giysilerinde, yastık ve

⁶⁸ Kurt, Abdurrahman, Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876), U.Ü. Basımevi, Bursa 1998, s. 55.

⁶⁹ Bkz. B 87, 50a/1.

⁷⁰ Bkz. B 87, 33a/1.

⁷¹ Hidane: Çocuğun kendisine bakma hakkına sahip kişiler tarafından yetiştirilmesidir. Hidane hakkı öncelikle anneye aittir ve bu hakkı elinde bulunduran kişi, karşı taraftan hidane ücreti veya nafakası isteyebilir.

⁷² Bkz. B 87, 3b/1, 51a/2.

⁷³ Ayrıntılı bilgi için bkz. İndeks bölümü eşyalar kısmı.

yorgan yüzlerinde bazen özel eşyalarında -sim ayna, sim bıçak, sim kadeh, sim kuşak, sim maşraba gibi- kullanılmaktaydı. Bu durumun, Bursa'daki simkeşçilerin faaliyetleriyle yakından ilgili olduğu şüphesizdir⁷⁴.

Sıkça zikredilen giysi ve eşyalar arasında hamamla ilgili olanlar da vardır. Sicillerde karşılaştığımız hamam kıyafetleri ve eşyalarından, (hamam leğeni, hamam esbabı, hamam kalıpcası, hamam taşı, hamam rahtı gibi) Bursa kadınlarının sıklıkla hamama gittiklerini ve buraları daha çok eğlence mekânı olarak kullandıklarını anlıyoruz.

3. Köleler

Osmanlı Devletinde köle alım ve satımı serbestti, hatta esircilik bir meslek sayılıyordu. Devlet bu işleri yürütmesi için kethüdalar tayin ediyordu⁷⁵.

Okuduğumuz belgelerde geçen cariyelerin hepsi Rus asıllı olup muhtemelen çoğunluğu savaşlardan elde edilmişti. Daha sonradan İslam'a giren bu köleler müslüman isimler alır, baba adlarına da Allah'ın kulu anlamına gelen Abdullah ismi yazılırdı.

Osmanlı toplumunda köle ve cariyelere kötü muamele yapılmadığı, hatta ailenin bir ferdi gibi muamele edildiği bilinmektedir. Özellikle köleyi azad etmek Allah'ın rızasını kazanma noktasında çok önemliydi. Köle ile ilgili kayıtların çoğunluğunu azad edilenler oluşturur.⁷⁶ Efendi isterse kölesini hayatta iken serbest bırakır veya ölümüyle beraber azad olacağını söylerdi. Hürriyeti efendisinin ölümüne bağlı olan kölelere "müdebber" adı verilirdi⁷⁷. Bunun yanında bazı kimseler hayatta iken sahip olduğu eşyaları ve malları öldükten sonra köle veya cariyesine hibe edeceğini vasiyet ederdi. Örneğin Aişe Hatun, hayatta iken kendisine hizmet etmiş kölesi Ali'nin, ölümüyle birlikte hür olacağını ve sahip olduğu mülkü kendisine hibe edeceğini şahitler huzurunda vasiyet etmişti⁷⁸.

Kölelerin satılması sırasında dikkat edilen diğer bir husus da kölenin ruhi ve bedeni bir sakatlığı olmamalıydı. Böyle bir köleyi satmak da yasaktı. Satılan köle veya cariyenin mevcut rahatsızlığı iyileşmezse ve tedavi gerekirse bunu efendisi üstlenirdi⁷⁹. Bununla birlikte satın alınan köle herhangi bir hastalık sebebiyle ölürse satın alanın, parasını isteme hakkı vardı. Nitekim Şeyhpaşa mahallesinden Abdülmümin Çelebi, 2 gün önce satın aldığı cariyenin ölümü üzerine mahkemeye başvurarak, ödediği 60 riyali kuruşunu geri istemiş, hâkim de paranın iadesine karar vermişti⁸⁰.

Prensip olarak Osmanlılarda müslüman olmayanlara köle satışı men edilse de bu yasaklamanın zaman zaman çiğnendiği görülmektedir. Diğer taraftan gayr-i müslimlerin, müslüman olmayan köleleri alıp satması serbest iken kendilerine

⁷⁴ Bursa'daki sırma kârhanesi dışında gizlice düşük ayarlı tel çektirenler ile ilgili kayıtlar için bkz. B 87,88b/1, 89b/1.

⁷⁵ Engin, Nihat, Osmanlı Devletinde Kölelik, M.Ü.İ.F. yay., İstanbul 1998, s. 113.

⁷⁶ Bkz. B 87, 42a/3, 51b/3, 25b/2, 7b/4.

⁷⁷ Devellioğlu, age.

⁷⁸ Bkz. B 87, 62a/1.

⁷⁹ Engin, Nihat, age, s. 136.

⁸⁰ Bkz. B 87, 35b/1.

müslüman bir kölenin satılması yasaktı. Ancak Bursa'daki esirciler kethüdasının, müslüman esirleri kefere ve yahudi taifesine satan bazı kimseleri kadıya şikâyet etmesi bu kanuna da riayet edilmediğini göstermektedir.⁸¹

D- BURSADA ÜRETİM VE TİCARET

Bursa'nın fethi, Osmanlı devleti için yalnızca siyasi bir zafer olmayıp iktisadi anlamda büyük bir atılımın da başlangıcı olmuştu. Bursa'nın üretim ve ticaret alanındaki hızlı büyümesi, özellikle ilk dönem Osmanlı padişahlarının bu alandaki faaliyetlerine bağlanabilir. Nitekim daha Orhan Bey döneminde yapılan Emir Hanı (1339) şehrin ilk bedesteni olmuş, kısa sürede transit ticarete imkân tanıyan bir üs konumuna yükselmişti. Çok geçmeden inşa edilen diğer hanlar da ticaret noktasında Bursa'nın ününü artırmıştı. Elbette Bursa'nın iktisadi kalkınması sadece hanlarıyla açıklanamaz. Bunun yanı sıra; stratejik konumu (ticari geçiş noktaları)⁸², hammadde üretimi, pazarlama alanı ve iç-dış siyasette yaşanan olumlu süreç şehrin ekonomik yükselişinde önemli bir paya sahipti.

XIV. yy.dan itibaren Bursa, dünyanın sayılı ipek sanayi merkezlerinden biri olmuştu. Hammaddesi Hazar denizinin güneyindeki bölgelerden sağlanan ipek, Bursa'da işlenir, ardından doğu ve batı ülkelerine ihraç edilirdi⁸³. Bursa'da dokunan ipekli kumaşların en meşhurları; kadife⁸⁴, kemha⁸⁵ ve taftaydı⁸⁶. Dünyaca tanınan bu kumaşlar sistemli bir çalışmanın ürünüydü. Hiyerarşik bir yapısı olan bu teşkilat; şeyh, kâhya (kethüda) yiğitbaşı, işçibaşı ve iki ehl-i hibreden (bilirkişi) oluşan bir kurula sahipti. Bu kurul; ürünün kalitesini⁸⁷, işçiliğini, fiyatlarını denetler, işçiler arasındaki anlaşmazlıkları çözer, en önemlisi alım satım ve üretimdeki haksız kazanç ve rekabeti önlerdi. Bu sistem sadece kumaşta olmayıp sırmacılıkta, dokumacılıkta kısaca bütün üretim alanlarında mevcuttu. Örneğin sırmahane nazırı olan Ömer, devletten habersiz olarak gizlice sırma çıkarıp tel çektiren bazı asker ve seyyidler kadıya şikâyet etmiş, bunlara gelen cevapta ise şöyle denilmiştir: “...*bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel edip dahi ol makûleleri şer ‘-i şerîfe ihzâr ve muhkem tenbîh ve te ‘kîd eyleyesin ki nâzır marifeti olmadan tel çıkarıp ve halka çekdirmeyeler, şöyle ki bade’t-tenbîh münebbih olmazlar ise âsitâne-i sa‘âdetime havâle eyleyesin ki ahvâlleri dîvân-ı hümâyûnumda görölüp icrâ-yı hak oluna*”⁸⁸.

Kumaşlar arasında en makbul ve pahalı olanlar serâserler idi⁸⁹. Bu kumaşların dokumasında altın ve gümüş bulunur, ipekten oluşan iplikleri ile altın ve gümüşten

⁸¹ Bkz. B 87, 87a/1.

⁸² Özellikle doğu-batı arasındaki mal değişiminin önemli bir bölümü -başta ipek ve yünlü kumaşlar olmak üzere- Bursa'dan geçmekteydi.

⁸³ İnalçık, Halil, “İpek”, İslam Ansiklopedisi, T.D.V. yay., İstanbul 2000, XXII,363.

⁸⁴ Bkz. B 87, 3b/3, 7a/1, 29a/2, 39a/1, 41a/3, 47a/1.

⁸⁵ Bkz. B 87, 25b/3, 35a/1, 39a/1, 41a/3, 47a/1.

⁸⁶ Bkz. B 87, 2a/1.

⁸⁷ Örneğin sırmahane nazırı, marifeti yok iken, gizlice düşük ayarda kılbadan işleyip tel çeken bazı kimseleri kadıya şikâyet etmişti. Bunda amaç, hem kaliteyi düşürmemek, hem de devletin zarara uğramasını önlemektir. Bkz. B 87, 89b/1.

⁸⁸ Bkz. B 87, 72b/1.

⁸⁹ Bkz. B 87, 29a/2, 41a/3.

hazırlanan telleri Bursa’da üretilirdi. Ancak uzun yıllar kumaş üretiminde ilk sırada olan Bursa, İstanbul’un başkent olmasıyla üretimde ikinci sırada yer aldı.

Bursa’nın ekonomik yükselişinde önemli bir unsur da şüphesiz çarşıları idi. Şehir, Tahtakale’den başlayarak doğuda Gökdere’ye kadar uzanan büyük bir ticaret alanına sahipti⁹⁰. 17 yy.a ait elimizdeki belgeler, Bursa’da ticaretle uğraşan esnaf ve zanaatkâr sınıfı hakkında bizlere önemli bilgiler vermektedir. Örnekleme gerekirse, tekstil alanında üretim ve ticaret yapan meslek grupları şunlardır:

Bezzâz⁹¹ (kumaş ve bez satan manufakturacı), çukacı⁹² (yün kumaş satan yer), hallâc⁹³ (pamuk atan, yatak ve yorgan diken), kadifeci⁹⁴, kazzâz⁹⁵ (ipek işleyen ve satan kimse), kemhacı (kemha işleyen ve satan kimse), kürkçü⁹⁶, muytabcı (kıl dokuyan ve satan kimse), taftacı, yastıkçı, garrar (çuval yapan ve satan kimse) ve terzi⁹⁷.

Diğer esnaf toplulukları ise şu şekildedir:

Arabacı, arpacı, aşçı, atmacacı, attâr, bakkal, başcı, berber, bezzaz, bozacı, börekçi, çakırcı, çakşırcı, çizmeci, çömlekçi, çörekçi, çulhacı, derbendci, eyerci, ekmekçi, eskici, haffaf, kasab, katırcı, kazzaz, kemhacı, keresteci, kılıççı, kürkçü, mumcu, nalband, nalçacı, neccar, okçu, pişirici, postacı, semerci, taş yontmacısı (seng-tıraş), serrâc, şahinci ve yaycı⁹⁸.

Öte yandan 16. yy.in sonlarına doğru Bursa’daki ipekli dokumacılık ve daha başka zanaat dallarında birtakım yavaşlama ve duraklamalar yaşandı. Bunun en önemli sebebi devletin her alanda yaşadığı umumi gerileydi. Nitekim Osmanlı devletinin 1650 yılındaki bütçesine bakıldığında karşımıza şöyle bir sonuç çıkıyor: Söz edilen yıl içerisindeki gelir 532.900 yük iken gider 687.200 yüktür⁹⁹. Dolayısıyla 1650 yılına ait bütçe açığı yaklaşık 154.300 yüktür. Bütçenin bu denli açık vermesinde, uzun süren savaşların büyük etkisi olmuştur. Ayrıca lüks ve gayriahlâkî bir yaşam tarzı sergileyen bazı devlet erkânı zamanla otoriteyi kaybetmeye başlamış, başta askerler olmak üzere halk içerisinde ayaklanmalar kendini göstermişti. Nihayet 17. yy.a gelindiğinde özellikle ipek üretimi ve ticareti yeniden hız kazandı. Kısa sürede Bursa, tekrar Osmanlı devletinde ipek üretimi yapılan önemli merkezlerden biri oldu¹⁰⁰.

Bursa, başta ipek olmak üzere tekstil ve dokuma alanındaki faaliyetlerini iniş ve çıkışlarıyla günümüze kadar sürdürmeyi başardı. Her ne kadar Osmanlı dönemindeki kalitesini ve şöhretini aynıyla muhafaza edemese de Bursa denilince ekonomik alanda halen ilk akla gelen yine tekstildir.

⁹⁰ Oğuzoğlu, Yusuf, agm., s. 13.

⁹¹ Bkz. B 87, 44b/2, 76a/1, 78b/1, 47a/1, 80b/2, 8b/3.

⁹² Bkz. B 87, 47a, 75b/1, 76a/1, 78b/1.

⁹³ Bkz. B 87, 47a/1, 76a/1, 78b/1.

⁹⁴ Bkz. B 87, 47a/1.

⁹⁵ Bkz. B 87, 47a/1, 52a/2, 78a/1, 34b/3.

⁹⁶ Bkz. B 87, 8b/1.

⁹⁷ Muytabcı, yastıkçı, garrar ve terzi için bkz. B 87, 47a/1.

⁹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. İndeks bölümü meslekler kısmı.

⁹⁹ Akkılıç, Yılmaz, “Bursa Ekonomisinin Tarihsel Gelişimi”, Bursa Defteri, sy. 13, Bursa 2002, s. 76.

¹⁰⁰ İnalçık, agm., XXII,364.

Bursa'nın, Osmanlı döneminden günümüze yansıyan bir diğer mühim yönü ise tarımsal zenginliğidir. Osmanlı döneminde ihtiyaç duyulan yiyecek-içecek ürünlerinin büyük bir kısmı matbah-ı amireye (devlet mutfağı) Bursa'dan gönderiliyordu. 1650 yılında İstanbul'dan Bursa kadısına gönderilen bir mektupta, geçmiş senelerde olduğu gibi bu yıl da matbah-ı amire için taze nane turşusu hazırlanması emredilmiş, malzemenin ödeneği ise Bursa'daki bâc-ı bâzâr galle ve 'öşr-i hamr mukâtaası mahsûlünden sağlanmıştı¹⁰¹.

Öte yandan, yine ilgili mahkeme sicili, satışa dair belgelerin yaklaşık tamamında meyveli ağaçlardan bahsedildiğini göstermektedir. Kayıtlarda geçen ağaç isimleri; dut, kestane, üzüm ve vişnedir. Bunların dışında toprakta yetiştirilen ürünlerden de taze nane ve bostan bahçesine rastlıyoruz. O döneme ait zikredilen ekim sahalarının bir kısmı özel mülkiyet olup çoğunluğu devletin arazisiydi. Yine kayıtlarda sıkça geçen, tarla, çiftlik ve mezraa isimleri¹⁰² Bursa ovasındaki verimli toprak alanlarının ne kadar fazla olduğunu göstermektedir.

¹⁰¹ Bkz. B 87, 90a/1.

¹⁰² Ayrıntılı bilgi için bkz. İndeks bölümü, tarla, çiftlik ve mezraa isimleri kısmı.

SONUÇ

Altı yüz yıllık bir imparatorluğun uzun bir süre başkentliğini yapmış, özellikle kültürel ve ekonomik alanda birçok gelişmelere öncülük etmiş olan Bursa, kuruluş yıllarında Osmanlı'nın batıya açılmasında bir kapı vazifesi görmüştü. Hızla gelişme kaydeden şehir, hususiyle ilk Osmanlı padişahları tarafından yaptırılan külliyele, çarşılar ve hanlar sebebiyle önemini daha da arttırmış, kısa sürede Anadolu'nun ve dünyanın gözbebeği haline gelmişti. İstanbul'un fethiyle ikinci plana düşmesine rağmen, ticari ve kültürel alanda faaliyetlerini aynı hızla devam ettirmişti. Ancak artık devlet siyasetinin bir parça uzağında kalmıştı.

16. yy. sonlarına doğru Osmanlı devletinin karşılaştığı sorunlar taşraya da yansımıştı. Osmanlı yönetiminde görevlendirilen emirler, genellikle devşirme kökenli olup halkı iyi bir şekilde idare edemiyorlardı. Padişahların bazıları küçük yaşta tahta geçerken bir kısmı ise milleti yönetmek yerine kendi eğlence ve sefasına bakar olmuştu. Halkın bu durumdan kaynaklanan memnuniyetsizlikleri, bazı asker taifesinin kıskırtımları ile birleşince -Bursa da dahil olmak üzere- bir dizi ayaklanma ve isyanlar meydana geldi. Yaşanan bu olumsuz gelişmeler, Bursa'nın kimi zaman yağmalanmasına kimi zaman da yakılıp yıkılmasına sebep olmuştu.

İncelemeye aldığımız Bursa Mahkeme Sicili de işte bu sıkıntılı dönemin sadece bir yılını aydınlatmaya çalışmaktadır. Bilindiği gibi mahkeme sicilleri, Osmanlı devleti hakkında güvenilir ve tutarlı bilgiler veren asıl kaynaklardır. 1650 yılında mahkemeye intikal eden belgelerden oluşan B 87 nolu defter, Osmanlı devletinin duraklama döneminde Bursa'nın yaşadıkları hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir. İncelediğimiz dönem siyasi açıdan oldukça karmaşık ve sıkıntıların her alanda hissedildiği bir devredir. 1650 yılında Osmanlı devleti, 9 yaşında olan IV. Mehmed tarafından idare edilmekteydi. Göstermelik bir padişahın arkasında ise devletin asıl yöneticileri, yani ağalar ve valide sultanlar vardı.

Kara Murad Paşa Venediklilerle gerçekleştirilen Girit savaşında gösterdiği başarılarından dolayı sözkonusu dönemde bir süre vezir-i azamı seçildi. Ancak saraydaki ağalarla anlaşamayınca görevinden istifa etti.

Dönemin en mühim hadisesi olarak görülen Girit seferi için yapılan hazırlıklar hakkında ilgili mahkeme sicilinde pek çok bilgi elde edilebilmektedir. Nitekim bu sefer için Bursa ve Hudâvendigâr kadılarına birçok emirnameler gönderilmişti. Ordu-yı Hümayun için asker ve kürekçi talep edilmiş, ehl-i sanayi ve tüccarlardan toplanan ordu akçesi iki katına çıkartılmıştı. Özellikle sefer için

görevlendirilen bazı askerlerin bu hususta gevşek davranarak Girit'e gitmemesi ve bu konuda tekrar emirname gönderilmesi devlet otoritesinin askeri teşkilat nazarında ne kadar zayıfladığını göstermektedir. Bu savaş 25 yıl sürmüş, 1669 senesinde Fazıl Ahmed Paşa'nın Kandiye'yi almasıyla sona ermiştir. Savaşların bu denli uzun sürmesi ve saraydaki fütursuz harcamalar o dönemde Osmanlı devletinin bütçesini de zora sokmuştur. Yine 1650 yılında İstanbul'da Sultanahmet ayaklanması olmuşsa da bu hadise kayıtlarda zikredilmemiştir.

Bursa mahallelerinde en sık rastlanan ev tipi iki kattan oluşan mütevazı menziller idi. Bunun dışında, dahiliye ve hariciyesi olan konak tipi evler ile ahır, samanlık, su kuyusu, meyve bahçeleri, ambar ve samanlığı bulunan çiftlik türü menziller de vardı. Bütün bu evlerin içi ailelerin maddi imkânlarına göre döşenirdi. Sözgelimi orta halli bir evin salonunda genellikle nakışlı minderler, yastık ve kilim bulunurdu. Kayıtlarda en fazla yer verilen yatak odası ve mutfak eşyaları, yine ev sahibinin zevki ve maddi seviyesine göre çeşitlilik gösteriyordu.

Öte yandan, Osmanlı kadınları -bilinenin aksine- sosyal yaşamın birçok alanında kendilerinden söz ettiriyorlardı. Belgelerde; müteveli olan, ev alıp satan, kefil veya vekil tayin eden/edilen kadınların, aile hayatlarında en fazla gerçekleştirdikleri muhalea ile dikkat çektikleri görülmektedir. Evlilik adına sahip olduğu hakların tamamından vazgeçerek eşlerinden boşanan kadınlar bu durumu şahitlerle mahkemede tescil ediyorlardı. Dolayısıyla asırlar öncesinde kadına tanınan bu medeni hakkın Osmanlı uygulamasında da önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Kölelik müessesesi Osmanlı devletinde de işlevini sürdürmüştü. Ancak çoğu zaman köleler evin hizmetçisi değil, bir üyesi gibi kabul edilirdi. Hatta ölümünden sonra köle veya cariyesine ev ve eşya hibe edenler bile olurdu.

Bursa, Osmanlı Devleti tarafından fethedilince özellikle ekonomik yönden büyük bir şahlanışa geçmişti. Kısa sürede inşa edilen çarşı, bedesten ve hanları kısa zamanda şöhret buldu. Yine sahip olduğu stratejik konumu (ticari geçiş noktaları), hammadde üretimi ve iç-dış siyasette yaşanan olumlu süreç şehrin ekonomik ilerleyişinde ağırlıklı bir paya sahipti. Başta ipek olmak üzere tekstil alanında Bursa, üretimde hep birinci sırada yer aldı.

Bu arada, tezin değerlendirme bölümünde değinemediğimiz daha birçok konunun ilgili mahkeme sicilinde yer aldığını belirtmeliyiz. Bunlara temas edilmeyişinin nedeni elbette önemsizliği değildir. Ancak bu tez, bir konu çalışması olmayıp, 1650 yılını konu alan bir mahkeme sicilinin muhteva analizini yapmayı hedeflemektedir. Siciller hakkında araştırma yapacaklara, sicildeki kayıtlar, önce özet halinde, sonra tablo biçiminde verilmiş ve muhtelif başlıklar altında geniş bir indeks ilavesiyle mahkeme sicilinin içeriği gözler önüne serilmiştir. Ayrıca ilgili mahkeme sicilinin metninin latinizesi de tezin sonuna eklenmiştir.

KAYNAKLAR

- AKKILIÇ, Yılmaz, “Bursa Ekonomisinin Tarihsel Gelişimi”, *Bursa Defteri*, sy. 13, Bursa 2002.
- AKKILIÇ, Yılmaz, *Bursa Tarihi* (Başlangıcından 30 Ekim 1918’e), Hakimiyet yay., Bursa 1986.
- AKSUN, Ziya Nur, *Osmanlı Tarihi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1994, c.I-VI.
- ARSLANTÜRK, Zeki, *Naima’ya Göre 17. yy. Osmanlı Toplum Yapısı*, Ayışığı Kitapları, İstanbul 1997.
- BOSTAN, İdris, *Osmanlı Bahriye Teşkilatı 17. yy.da Tersane-i Amire*, T.T.K. yay., Ankara 1992.
- ÇETİN, Osman, *Sicillere göre Bursa’da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları*, (1472-1909), T.T.K. yay., Ankara 1999.
- DANIŞMEND, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, I-IV, Türkiye yay., İstanbul 1972.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara 1999.
- DÖNDÜREN, Hamdi, *Delilleriyle Aile İlmihali*, Altınoluk yay., İstanbul 1995.
- ENGİN, Nihat, *Osmanlı Devletinde Kölelik*, M.Ü.İ.F. yay., İstanbul 1998.
- FAROQHI, Suraiya, *Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam* -Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla-, (çev. Elif Kılıç), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2002.
- GÜNAYDIN, Nurşen - Kaplanoğlu, Raif, *Seyahatnamelerde Bursa*, Bursa Ticaret Borsası Kültür yay., Bursa 2000.
- HIZLI, Mefail, “Bursa Saray Kapısı Nerede?”, *Bursa Araştırmaları*, sy. 6, Ağustos 2004.
- İNALCIK, Halil, “Bursa”, *İslam Ansiklopedisi*, T.D.V. yay., İstanbul 1992 c.VI.

- İNALCIK, Halil, “İpek”, *İslam Ansiklopedisi*, T.D.V. yay., İstanbul 2000, c.XXII.
- KOMİSYON, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, (editör: Ekmeleddin İhsanoğlu), İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, Yıldız yay., İstanbul 1994, c.I-II.
- KURT, Abdurrahman, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi*, (1839-1876), U.Ü. Basımevi, Bursa 1998.
- LAMARTINE, Alphonse de, *Osmanlı Tarihi*, (çev: Serhat Bayram), Toker yay., İstanbul 1991.
- MAYDAER, Saadet, *Şeriyeye Sicillerine Göre Bursa’da Kadın (1575-1600)*, Y.Y.L.T., U.Ü.İ.F., Bursa 2002.
- NEŞRİ, Mehmed, *Kitab-ı Cihannüma*, (Yayınlayanlar: Faik Reşit Unat, Mehmed A. Köymen), T.T.K. yay., Ankara 1987, c.I-II.
- OĞUZOĞLU, Yusuf, “Osmanlı Döneminde Bursa”, *Bursa Defteri*, sy.3, Bursa 1999.
- SÜREYYA, Mehmed, *Sicill-i Osmânî*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, c.I-VI.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, T.T.K. yay., Ankara 1947-77,82,83, c. I-IV.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, T.T.K. yay., Ankara 1982, c.I.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, T.T.K. yay., Ankara 1983, c.III/1.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, T.T.K. yay., Ankara 1977, c.III/2.
- YÜCEL, Yaşar - Sevim, Ali, *Türkiye Tarihi*, T.T.K. yay., Ankara 1991, c.I-IV.

II- B 87 NOLU BURSA MAHKEME SİCİLİNİN MUHTEVA ANALİZİ

A- BELGE ÖZETLERİ

- 1a/1 **Müderris tayini:** Müderris Mevlana Ali'nin Köseler medresesine tayini.
- 1a/2 **Müderris tayini:** Müderris Mevlana Mehmed Efendi'nin günlük 20 akçe ile Peripeyker Cafer Çelebi medresesine tayini.
- 1a/3 **Müderris tayini:** Hudâvendigâr Gazi müderrisi Mevlana Mahmud'un Yıldırım Han medresesine tayini.
- 1a/4 **Müderris tayini:** Mevlana Muhtari'nin Hamza Bey medresesine tayini.
- 1a/5 **Dava:** Bayezid Beşe ve kardeşi Ömer Beşe'nin Mehmed ile anlaşmazlıkları olmadığı hususunda belge.
- 1b/1 **Kadı tayini:** 7 Rebiulahir 1060 tarihinde Muhammed Efendi b. Mahmud Efendi'nin mahkemeye kadı tayin edilmesi.
- 1b/2 **Şikâyet:** Seyyid Gazi nahiyesi Karaca Köyünden tımarı kullanma hakkına sahip olan Şaban Bey'in, köyün tımar reayasından İvaz'ın rüsum vermediğini söylemesi.
- 1b/3 **Zimmet:** Mustafa Efendi'nin zimmetinde Hasan Paşa vakfı mütevellisi İvaz'a vermek üzere 77,5 riyalı kuruş borcu olması.
- 2a/1 **Mülk satışı:** Merhum Pir Ahmed vakfına müteveli olan Mehmed Çavuş'un, vakfa ait Hasan Paşa mahallesindeki mülkü 12000 dirheme İvaz Efendi'ye satması.
- 2a/2 **Mülk satışı:** Molla Fenari mahallesinden Eyüb Çelebi'nin, aynı mahalledeki mülkünü 1850 dirheme İvaz'a satması.
- 2a/3 **Bahçe satışı:** Sultan Orhan mahallesinden Osman'ın, Camilikızık mahallesinde yıllık mukataası 15 dirhem olan bahçesini 50 riyalı kuruşa Hasan Efendi'ye satması.
- 2a/4 **Zimmet:** Ebeveyni vefat eden Sefer isimli çocuğun vasileri Mustafa ve Amine'nin, kardeşi Mustafa'dan payına düşen 300 dirhemi istemeleri.
- 2a/5 **Veraset:** İncirlice mahallesinden merhume Fatma'nın varislerinin, 1333 dirhemlik mirası, vasisi olan Hacı Mehmed'den istemeleri.
- 2a/6 **Muhalaa:** Mantıcı mahallesinden Fahri Hatun'un, kocası Veli'den hul yoluyla boşanması.

- 2b/1 **Sulh akdi:** Hasan Bey'in, Veled-i Mizan mahallesinden Mustafa Beşe'ye olan borcunu ödememesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 2b/2 **Muhalaa:** Mücellidî mahallesinden Aişe Hatun'un, kocasından hul yoluyla boşanması.
- 2b/3 **Zimmet:** Elmalık mahallesinden Mehmed'in, merhum babasından kendisine kalan Gelincik çarşısındaki dükkânı, elinde bulunduranbulunduran Mehmed oğlu Ali'den istemesi.
- 2b/4 **Mülk satışı:** Kurdoğlu mahallesinden bir zimminin aynı mahalledeki evini rehinden kurtardıktan sonra 25 riyali kuruşa Zelan'a satması.
- 2b/5 **Kefalet:** İki kişinin, Kerime Hatun'un isteği üzerine Veli oğlu Murteza'ya, gerektiği zaman mahkemede hazır olacağı hususunda kefil olması.
- 3a/1 **Zimmet:** Mudanya'dan Yorgi ve Mustafa Ahmed'in, Ahmed oğlu Laçın'e ödenmek üzere 6000 dirhem borçları olması.
- 3a/2 **Zimmet:** Mudanya'dan Dimitri ve Nikola'nın, Kara Mustafa'ya ödenmek üzere 6000 dirhem borçları olması.
- 3a/3 **Zimmet:** Mehmed Çelebi'nin, merhume İsmihan Hatun'dan kendisine intikal eden 15000 dirhemi, parayı elinde bulunduran Piri Beşe'den talep etmesi.
- 3a/4 **Sulh akdi:** Kite kazasında geçmişte naib olan Muhtari Mustafa Efendi'nin, Balıklı köyünde sakin olan zimmilerden kanunsuz olarak devir akçesi adıyla 14000 akçe ile bir çift su sığırı alması üzerine aralarında sulh yapılması.
- 3a/5 **Mülk satışı:** Şahin Lala mahallesinden Zahide Hatun'un, aynı mahalledeki evini 3000 dirhem karşılığında rehinden kurtardıktan sonra 4400 dirheme Musli Çelebi'ye satması.
- 3a/6 **Zimmet:** Manol adlı zimminin, Demirkapı mahallesinden Avde'ye verilmek üzere 100 riyali borcu olması.
- 3b/1 **Şehadet:** Kamile Hatun'un kocası Mehmed Bey ile muhalaa yaptığı hususunda şahitlik.
- ?3b/2 **Cebelü talebi:** Liva-i Hudâvendigâr'da mülk-i timar cebelülerini toplamakla görevli Osman Bey'in, Barak köyüne mutasarrıf olan Hacı Mehmed'den bir nefer cebelü istemesi.
- 3b/3 **Muhalaa:** Babazakir mahallesinden Ümmühani Hatun'un kocası Hasan Çelebi'den hul yoluyla boşanması.
- 3b/4 **Mülk satışı:** Eşrefiler mahallesinden Fatma Hatun'un aynı mahalledeki evini, rehinden 30 riyali kuruş karşılığında kurtardıktan sonra 4500 dirheme Rasul Dede'ye satması.

- 4a/1 **Mülk satışı:** Bezzazoğlu mahallesinden Sefer Çelebi'nin aynı mahalledeki evini, 37 riyalı kuruşa rehinden kurtardıktan sonra 6670 dirheme Mehmed Çelebi'ye satması.
- 4a/2 **Zimmet:** Mustafa oğlu Sefer'in, Veli Şemseddin mahallesinden müderris İshak Efendi'ye ödenmek üzere 500 kuruş borcu olması.
- 4a/3 **Veraset:** Hacı Sevinç mahallesinde vefat eden Mehmed kızı Fatma'dan kalan mirasın, kocası ile kardeşinin oğlu es-Seyyid Mustafa'ya intikal ve taksimi.
- 4a/4 **Veraset:** Camilikızık köyünde vefat eden Hacı Kürdistan'dan kalan mirasın, hanımı Ümmü Gülsüm Hatun ile kardeşinin oğullarına intikal ve taksimi.
- 4b/1 **Mülk satışı:** Veled-i Harrat mahallesinden Mehmed Çelebi'nin aynı mahalledeki evini, 1500 dirheme Saliha Hatun'a satması.
- 4b/2 **Zimmet:** Timurtaş mahallesinden Hacı Mustafa'nın, İbrahim Çelebi'ye ödenmek üzere 3800 dirhem borcu olması.
- 4b/3 **Zimmet:** İzmir'den gelirken Susıgırlığı köyünde vefat eden Hüseyin Çelebi'nin, Seferihisar kadısı Ahmed Efendi'ye ödenmek üzere 365 riyalı kuruş borcu bulunması ve Ahmed Efendi'nin de bu borcu merhumun varisi, Belkıs Hatun'dan istemesi.
- 4b/4 **Mülk satışı:** Zeyniler mahallesinden Ali'nin, aynı mahalledeki mülkünü 3000 dirheme Hüseyin'e satması.
- 5a/1 **Mülk satışı:** Bursa kalesi içindeki Kavaklı mahallesinden Kavli Bey'in aynı mahalledeki mülkünü, 3500 kıta riyalı kuruşa Mevlana Abdullah Efendi'ye satması.
- 5b/2 **Zimmet:** Sultan Mehmed Han mahallesinden merhum Ahmed Çelebi'nin varislerinin kendilerine intikal eden mülkü, elinde bulunduran Ümmü Gülsüm'den istemeleri.
- 5b/1 **Cüz tilaveti beratı:** Merhume Hatice Hatun'un ruhu için günlük 2 akçeye okunan cüz tilaveti hususunda İbrahim Efendi ve Durmuş Çelebi'nin berat ettirilmesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması.
- 5b/2 **İmaretten yemek hakkı:** Sultan Yıldırım Bayzid Han imaretinde pişirilen yemekten istifade eden Abdullah'ın vefatı üzerine hakkının İbrahim'e verilmesi.
- 5b/3 **Mülk satışı:** Hacı Bostan'ın, Camilikızık köyündeki mülkü ve Sultan Orhan vakfına yılda 90 akçe mukataası olan bahçesiyle beraber 400 riyalı kuruşa Kerime Hatun'a satması.

- 5b/4 **Sulh akdi:** Umur Bey mahallesinden Abdullah Çelebi'nin, merhum Hacı Ahmed'in zimmetinde kendisine ödenecek 3730 akçeyi, merhumun oğlu Mustafa'dan istemesi ve aralarında sulh yapılması.
- 6a/1 **Vakıfdan hak talebi:** Erzincan'ın Cami-i Kebir mahallesinden es-Seyyid Abdurrahman Çelebi'nin, merhum babası es-Seyyid Mehmed Efendi'nin hayatta iken, Erzincan vakfından aldığı meblağı vakfın mütevellisinden istemesi.
- 6a/2 **Mülk satışı:** Tepecik köyünden Muhammed'in aynı mahalledeki evini 12000 akçeye rehinden kurtardıktan sonra bey-i bi'l-istiglal ile Yusuf'a 17000 fizzi akçeye satması ve ayda 40 akçeye sattığı mülkü kiralaması.
- 6a/3 **Kefalet:** Akçeler köyünden bazı kimselerin, Simitçi mahallesinden Amine Hatun'un isteği üzerine, Mustafa ve hanımı Rabia'nın gerektiği zaman mahkemede hazır olacağı hususunda kefil olmaları.
- 6b/1 **Kefalet:** Hazret-i Emir mahallesinden Hacı Bey'in, Ahmed Paşa mahallesinden Mehmed Çelebi'nin zimmetinde Halil Çelebi'ye ödenmek üzere 53000 akçe borcu hususunda kefil olması.
- 6b/2 **Zimmet:** Halil Çelebi'nin, Enbiya mahallesinden merhum Mehmed Efendi'ye olan 100 riyali kuruşluk borcunu, varisi İbrahim Halife'ye ödemesi.
- 6b/3 **Mülk satışı:** Kostantıniyye'ye bağlı Mehmed Ağa mahallesinden Mahmud Çelebi'nin, Bursa'daki Hocaali mahallesinde bulunan evini mahallenin imamı Mehmed Efendi'ye satması.
- 6b/4 **Hibe:** Ali Paşa mahallesinden Fatma Hatun'un 1500 akçe olan mihr-i müeccelinin 1300 akçesini kocası Ahmed'e hibe etmesi.
- 6b/5 **Mülk satışı:** İbrahim Paşa mahallesinden Cennet Hatun'un aynı mahallede yıllık 30 dirhem mukataası olan mülkünü, 1000 dirheme satması.
- 7a/1 **Mülk satışı:** Muhammed Ağa mahallesinden Mahmud Çelebi'nin, Hoca Ali mahallesindeki evini vekâletle, 175 riyali kuruşa Mehmed Efendi'ye satması.
- 7a/2 **Zimmet:** Edirne'nin Bazarcı mahallesinden merhume Fatma'nın mirasından, Kızyakup mahallesi müezzini ve avarız vakfına olan borcun tahsil edilmesi.
- 7a/3 **Mülk satışı:** Şibli mahallesinden merhum Musli'nin çocuklarının kendilerine intikal eden evi Ümmü Gülsüm Hatun'a satmaları.
- 7b/1 **Avarız vergisi:** Yenibazar mahallesinden merhum Hacı Hasan'ın çocuklarına vasi olan Muhammed Efendi'nin avarız vakfına 50 riyali kuruşluk vergisini teslim etmesi.
- 7b/2 **Cabi beratı:** Umur Bey vakfının cibayeti konusunda berat.

- 7b/3 **Kefalet:** Ali b. Mehmed'in, Hoca Hasan vakfına 3500 fizzi akçe borcu olan babası Mehmed'e kefil olması.
- 7b/4 **Köle azadı:** Nalbandoğlu mahallesinden Kerime Hatun'un 1635 yılında kölesini azad ettiği hususunda beyanı.
- 7b/5 **Mülk satışı:** Taşkın mahallesinden Abdi'nin aynı mahalledeki mülkünü 4350 dirheme Fatma Hatun'a satması.
- 8a/1 **Zimmet:** Musli oğlu Mehmed'in, İsabey köyünden merhum Hacı Fazlullah'a olan 1000 akçelik borcunu merhumun zevcesi Şakire Hatun'a ödemesi.
- 8a/2 **Kayıp:** Karakedi mahallesinden Mehmed'in, sahip olduğu 17 Ramazan 1059 tarihinde kaybettiği on beygirin Fazlullah Bey'in elinde bulunduğunu iddia etmesi.
- 8a/3 **Mülk satışı:** Molla Gürani mahallesinden Hacı Ahmed'in aynı mahallede kendisine ait yıllık mukataası 20 dirhem olan mülkünü mübadele usulüyle Zahide Hatun'a satması.
- 8a/4 **Cüzhan tayini:** Merhum Koca Mustafa Paşa Tekkesi'nde aylık 29 akçe ile cüz okuyan Mehmed'in vefatı nedeniyle yerine İbrahim'in tayini.
- 8b/1 **Mülk satışı:** Yenibazar mahallesinden es-Seyyid Şaban'ın babasından intikal eden 2/3 lik mülk hissesini kızkardeşi Şerife Hatun'a 360 riyali kuruşa satması.
- 8b/2 **Veraset:** Umur Bey mahallesinden merhum Ahmed Çelebi'nin verasetinin amcası oğlu Abdülkerim ile annesi Raziye Hatun'a intikali ve aralarında taksimi.
- 8b/3 **Temessük talebi:** Kürkçü taifesi hizmetinde mübaşir olan Kara Muhammed Beşe'nin, 1058 senesine ait 2389 haneden tahsil ettiği harçları teslim ettiği hususunda kayıt.
- 9a/1 **Mülk tevfi:** Emine Hatun'un, merhum kocası Mehmed Çelebi'den kendisine intikal eden mülkün tasarruf hakkını 7400 akçeye Yusuf kızı Emine Hatun'a tevfiz etmesi.
- 9a/2 **Hibe:** Halime Hatun'un, merhum eşinden kendisine intikal eden mülkteki hissesini oğlu Mehmed Çelebi'ye hibe etmesi.
- 9a/3 **Mülk satışı:** Çınarlı mahallesinden Hatice Hatun'un aynı mahalledeki mülkünü 5000 dirheme Aişe Hatun'a satması.
- 9a/4 **Zimmet:** Hoca Ali mahallesinden Mehmed'in, Osman'a ödenmek üzere 70 riyali kuruş borcu olması.

- 9b/1 **Mülk tevfi:** Molla Gürani mahallesinden Seyyid Receb'in, merhum babasından kendisine intikal eden evin yarı hissesini, Erzincani vakfı mütevellisinin izniyle 3500 akçeye annesi Rabia Hatun'a tevfi etmesi.
- 9b/2 **İbra:** Osman'in, merhum amcasından kendisine intikal eden 1800 akçeyi diğer murisler İsmihan Hatun ve kızından alarak bu hususta zimmetlerini ibra etmesi.
- 10a/1 **İmaretten yemek hakkı:** Sultan Gazi Hudâvendigâr vakfından günlük 2 akçe ve imaretinden iki kıta fodla ile Eski Kaplıca hamamına nazır olan Hacı Mehmed'in 1900 akçe karşılığında görevini Ebu Bekir'e devretmesi.
- 10a/2 **İmaretten yemek hakkı:** Yıldırım Beyazıt Han vakfından günde 4 fodla ve bir kepçe aş alma hakkı olan Aişe Hatun'un, bu hakkını kendi isteği ile Ali oğlu Yarar'a devretmesi.
- 10b/1 **Kadı tayini:** 1060 senesi Cemaziyevvel ayında Yahya Efendi'nin mahkemeye kadı tayin edilmesi.
- 10b/2 **Nafaka:** Ahmed kızı Hatice'nin oğlu Ebu Bekir için, merhum kocası Ebu Bekir'in verasetinden nafaka isteğinde bulunması.
- 10b/3 **Zimmet:** Alacamescid mahallesinden Cihan Hatun'un, merhum kocasından kendisine intikal eden mülkü, elinde bulunduran Mehmed Beşe'den istemesi.
- 10b/4 **Kefalet:** Maksem mahallesinden Rıdvan ve Meryem Hatun'un, Veli oğlu İbrahim'in gerektiği zaman mahkemede hazır olacağı hususunda kefil olmaları.
- 10b/5 **Muhalaa:** Kiremidcizade mahallesinden Safiye Hatun'un kocası Ali ile hül yoluyla boşanması.
- 11a/1 **Sulh akdi:** Mustafa Halife'nin, merhum kardeşi Abdünnebi'ye 17000 akçe borcu olan Durali oğlu Mehmed'den borcu istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 11a/2 **Zimmet:** Hamza Bey mahallesinden merhum Hacı Muhammed'in oğulları Mustafa ve Yusuf'un, babalarından kendilerine miras kalan mülkü anneleri Saliha Hatun'dan istemeleri.
- 11a/3 **Sulh akdi:** Yusuf'un, Hamza Bey mahallesindeki merhum babasından kalan 7 hisseyi kardeşi Mustafa'dan istemesi ve aralarında 12000 fizzi akçeye sulh yapılması.
- 11a/4 **Vesayet:** Hâkimin, Mücellidî mahallesinden merhumun oğluna Mehmed Efendi'yi vasi kılması.
- 11a/5 **Muhalaa:** Umur Bey mahallesinden Fatma Hatun'un kocası Halil'den hül yoluyla boşanması.

- 11b/1 **Mülk satışı:** Karaağaç mahallesinden iki ermeninin, Kilis köyünde yıllık 20 dirhem mukataası olan mülklerini 3340 dirheme Yasef'e satması.
- 11b/2 **Sulh akdi:** Abdüssamed oğlu Salih'in vefat eden eşinden kendi payına düşen yarım hissesini kızkardeşleri Ümmühan ve Kerime'den istemesi.
- 11b/3 **Sulh akdi:** Mollaarap mahallesinden Fatma Hatun'un, ayrıldığı kocası Mustafa Çelebi'den 10000 akçelik mihr-i müeccelini istemesi üzerine aralarında 5500 akçeye sulh yapılması.
- 11b/4 **Bahçe satışı:** Ali Bey köyünden Yakup'un, yıllık mukataası 11 dirhem olan bahçesini 2300 dirheme satması.
- 12a/1 **Zimmet:** Mücellidî mahalllesi avarızı vakfı mütevellisi Hüseyin'in, vakfa 50 riyali kuruş ve 3000 akçe borcu olan merhum Ali'nin ailesinden borcu istemesi.
- 12a/2 **Mülk satışı:** Karakedi mahallesinden Zeynep Hatun'un, Cumalıkızık köyünde yıllık mukataası 20 dirhem olan mülkünü 5000 dirheme Hüseyin Beşe'ye satması.
- 12a/3 **İbra:** Hüseyin kızı Fatma'nın, vefat eden kocasından kendi hissesine düşen payı ve mihr-i müecceli, merhumun kardeşi Osman Beşe'den alarak zimmetini ibra etmesi.
- 12a/4 **Talak:** Abdullah oğlu Mehmed'in, Molla Fenari mahallesindeki eşi Emine Hatun'u bain talakla boşaması.
- 12b/1 **Mülk satışı:** Gemlik'ten Mehmed'in sahip olduğu mülkü 4100 dirheme Mehmed Çavuş'a satması.
- 12b/2 **Köle azadı:** Yusuf adlı kölenin, 35 sene önce serbest bırakıldığı hususunda delil göstermesi.
- 12b/3 **Mülk satışı:** Hoca Tayyib mahallesinden Davud'un, Kavaklı mahallesindeki mülkünü 11600 dirheme Ömer oğlu Şaban'a satması.
- 12b/4 **Talak:** Yusuf oğlu Kalender'in, Maksem mahallesindeki eşi Veli kızı Fatma'yı 4500 dirhem karşılığında boşaması.
- 12b/5 **Muhalaa:** Hacı Sevindik mahallesinden Kadri Hatun'un kocası Hızır Çelebi'den hul yoluyla boşanması.
- 13a/1 **İbra:** Dere Kızığı köyünden Fatma Hatun'un, haramiler tarafından öldürülen eşi Hacı Salih ile ilgili olarak köy ahalisinin hak ve zimmetini ibra etmesi.
- 13a/2 **Talak:** Hacı Yusuf'un, Hocaalizade mahallesindeki eşi Rahime'yi bain talakla boşaması.

- 13a/3 **Hibe**: Demirkapı mahallesinden Sigari'nin, aynı mahalledeki mülkünü 2000 akçe mihr-i muacceli karşılığında Sultan'a hibe etmesi.
- 13a/4 **Tefviz**: Yenibazar mahallesinden es-Seyyid Şaban Çelebi ile kızkardeşi Şerife Saliha Hatun'un, Gazi Timurtaş Paşa evkafından olan yünhanelerini 3870 fizzi akçeye Hacı Hüseyin'e tefviz etmeleri.
- 13b/1 **İbra**: İsabey köyünden Mehmed'in, haramiler tarafından öldürülen oğlu ile ilgili olarak köy ahalisinin hak ve zimmetini ibra etmesi.
- 13b/2 **Mülk satışı**: es-Seyyid Mustafa Efendi'nin, Karaağaç mahallesindeki mülkünü 55 riyali kuruşa iki ermeniye satması.
- 13b/3 **Muhalaa**: Simitçi mahallesinden Kamile Hatun'un kocası Mustafa'dan hul yoluyla boşanması.
- 13b/4 **Muhalaa**: Yenibezzaz mahallesinden Aişe Hatun'un, kocası Hacı Mehmed'den hul yoluyla boşanması.
- 14a/1 **İbra**: Alacamescid mahallesinden Durak ve Şehri Hatun'un, kendi paylarına düşen hisselerini 4000 fizzi akçeye Hacı Ahmed'e vermeleri ve bu hususta birbirlerinin zimmetini ibra etmeleri.
- 14a/2 **Hibe**: Kazzazoğlu mahallesinden Süleyman Çelebi'nin, aynı mahalledeki mülkünü 20 miskal altın ve 1 çift bilezik karşılığında eşi Neslihan Hatun'a hibe etmesi.
- 14b/1 **Mülk satışı**: Sağrıçı Sungur mahallesinden Hacı Mustafa Efendi'nin, aynı mahallede yıllık 130 dirhem mukataası olan mülkünü 600 kıta riyali kuruşa Ahmed Ağa'ya satması.
- 14b/2 **Mülk satışı**: Kazzazoğlu mahallesinden Neslihan Hatun'un, aynı mahalledeki mülkünü 60 riyali kuruşa bey-i bi'l-istiglal yoluyla Kerime Hatun'a satması.
- 14b/3 **Muhalaa**: Merhum İbrahim Paşa mahallesinden Handan Hatun'un kocası Mustafa ile hul yoluyla boşanması.
- 15a/1 **İbra**: Küçük Halaçlar yakınındaki bir handa sakin Harsu isimli zimminin, sahip olduğu sanayi şirketinden elde ettikleri parayı ortağı Manol ile aralarında taksim ederek birbirlerinin zimmetlerini ibra etmeleri.
- 15a/2 **Mülk satışı**: Veled-i Kazzaz mahallesinden Emred'in, Timurtaş köyündeki mülkünü 1000 dirheme Nasuhzade Çelebi vakfı mütevellisi Nasuh Çelebi'ye bey-i bi'l-istiglal yoluyla satması.
- 15a/3 **Zimmet**: Kademeri mahallesi mescidi vakıf mütevellisi Ömer Çelebi'nin, ölen zimmiye kefil olan Penayot'tan borcunu istemesi.

- 15b/1 **Nafaka:** Şekerhoca mahallesinden Şemsi Hatun'un, boşandığı eşinden oğlu Süleyman için mahkemenin belirlediği günlük 4 akçeden toplam 2520 akçe alacağını istemesi.
- 15b/2 **Veraset:** Selçuk Hatun mahallesinde sakin iken vefat eden Hacı Mehmed'in beytülmal emini Mustafa Çavuş elinde bulunan mirasını, varislerinin istemesi.
- 15b/3 **Vasi tayini:** Hâkimin, Kayabaşı mahallesinde sakin iken ölen yahudinin oğullarına Şakinu isimli nasraniyeyi vasi tayin etmesi.
- 15b/4 **Muhalaa:** İğnecizade mahallesinden Ümmühani Hatun'un kocası Abdülhalim ile hul yoluyla boşanması.
- 16a/1 **İbra:** Veli Şemseddin mahallesinden İshak Efendi'nin Sefer Çelebi'den alacağını sulh ve takas yoluyla tahsil edip zimmetini ibra etmesi.
- 16a/2 **Veraset:** Selçuk Hatun mahallesinden merhum Hacı Mehmed'in mirasının, boşandığı zevcesi Aişe Hatun ile kardeşinin oğlu Ömer Çelebi arasında taksimi.
- 16b/1 **Şahitlik:** Kayabaşı mahallesinden Mehmed'in, Safer'e olan borcunu sulh yoluyla ödediği hususunda şahit göstermesi.
- 16b/2 **Muhalaa:** Ali Paşa mahallesinden Sakine Hatun'un, kocası Mahmud Beşe ile hul yoluyla boşanması.
- 16b/3 **İmam beratı:** Çavuş köyü mescidinin imamı Ahmed'in, Osman'dan 800 fizzi akçe berat harcı olarak görevini Osman Çelebi'ye devretmesi.
- 17a/1 **Muhalaa:** Hazreti Emir mahallesinden Amine Hatun'un, kocası Yusuf Dede ile hul yoluyla boşanması.
- 17a/2 **Mülk satışı:** Elmalık mahallesinden Hacı Ömer'in, Şehabeddin Paşa mahallesindeki mülkünü 320 riyali kuruşa Yunus oğlu Hacı Ali'ye satması.
- 17a/3 **Zimmet:** Camilikızık köyü imamı Ahmed Efendi'nin, merhume Fatma Hatun'un, avarız vakfı ve mahalle imamına verilmek üzere vakfettiği bahçenin mahsulünden 700 akçeyi, bahçeyi elinde bulunduran Abdülbaki'den istemesi.
- 17b/1 **İmaretden yemek hakkı:** Muradiye mahallesinden bir anne ve kızının imaretdeki fodla hakkının babaları ölmesi nedeniyle başkasına tevcih olunması üzerine bu haklarını tekrar istemeleri.
- 17b/2 **Muhalaa:** Çınarlı mahallesinden Kerime Hatun'un kocası Hacı Dede ile hul yoluyla boşanması.
- 17b/3 **Veraset:** Timurtaş mahallesinden merhum es-Seyyid Mehmed'in mirasının oğullarına intikali ile muhtelif yerlerdeki bağ ve bahçelerin aralarında taksimi.

- 17b/4 **Muhalaa**: Karamanlızade mahallesinden Fatma Hatun'un kocası Yusuf ile hul yoluyla boşanması.
- 18a/1 **Sulh akdi**: Şeyh Şibli mahallesinden Ümmühan Hatun'un, merhume kızı Aişe Hatun ve merhum torunu Süleyman'ın mirasından kendi hissesine intikal eden, kızının kocasından istemesi üzerine aralarında 2300 fizzi akçeye sulh yapılması.
- 18a/2 **Sulh akdi**: Çukur mahallesinde sakin iken vefat eden Balı'nın mirasına, boşandığı eşi Aişe Hatun'un el koyması ve diğer varislerin kendi paylarına düşen hisselerini istemesi üzerine aralarında 500 fizzi akçeye sulh yapılması.
- 18a/3 **Hibe**: Aişe Hatun'un, Camihisar mahallesindeki mülkünü kocası Ramazan'a hibe etmesi.
- 18b/1 **Zimmet**: Mehmed Efendi'nin, merhum Ahmed'den kendi hissesine düşen altınları merhumun mirasına el koyan Şerife Hatun'dan istemesi.
- 18b/2 **Zimmet**: İbrahim Paşa mahallesinden merhum Ahmed'in varisi Şerife Hatun'un, mirastaki 100 adet altına el koyması.
- 18b/3 **Kefalet**: Çeşmeci İbrahim vakfına olan borcu hususunda iki kişinin zimmi Balı'ya kefil olması.
- 19a/1 **Zimmet**: Bahadır Ağa mahallesinden Şerife Hatice Hatun'un hul yoluyla boşandığı eşi Hüseyin'den, kendisine ait bazı eşyaları istemesi.
- 19a/2 **İbra**: Gülistan Hatun'un merhum eşinin mirasına el koyan Halil Çelebi ile Hacı Yusuf'dan, kendi hissesine düşen mirası alarak zimmetlerini ibra etmesi.
- 19a/3 **Muhalaa**: Üç Kuzular mahallesinden Rahime Hatun'un kocası Ahmed ile hul yoluyla boşanması.
- 19a/4 **Muhalaa**: Ahmed Dai mahallesinden Hatem Hatun'un kocası Mustafa Çelebi ile hul yoluyla boşanması.
- 19b/1 **Zimmet**: Merhum Ali Mest Zaviyesi'nin şeyhi ve mütevellisi Derviş Ahmed'in, Kuruçay adlı mevzideki vakfa ait mülkü, elinde bulunduran Hacı Mahmud'dan istemesi.
- 19b/2 **Mülk satışı**: Hacı Baba mahallesinden İsmail Beşe'nin, aynı mahalledeki mülkünü 24500 dirheme Hacı Hasan'a satması.
- 20a/1 **Nafaka**: Saliha Hatun'un, ayrıldığı kocası Ahmed Dede'den nafaka istemesi.
- 20a/2 **Muhalaa**: Rahime Hatun'un kocası Ahmed ile hul yoluyla boşanması.
- 20a/3 **Mülk satışı**: Hacı Baba mahallesinden Hacı Hasan'ın aynı mahalledeki mülkünü 24650 dirheme Yagob oğlu Şirin'e satması.

- 20a/4 **Muhalaa**: Fatma Hatun'un, babası Hacı Ali'nin velayetiyle kocası Hasan'dan hul yoluyla boşanması.
- 20b/1 **İzin**: Beytül'l-mal emini Mustafa Çavuş'un, sahibi kayıp olan develerin müzayede ile satışına izin vermesi.
- 20b/2 **İbra**: İncirlice mahallesinden Kerime Hatun'un, merhume kızından kendisine kalan hisseyi damadı Mustafa Çelebi'den alarak zimmetini ibra etmesi.
- 20b/3 **Zimmet**: Senahiri'nin ölen Kiranus'a olan borcunu murisi Efram'a ödemesi.
- 21a/1 **Zimmet**: Mustafa Çelebi'nin, merhume eşine ait mirasın bir kısmını elinde bulunduran Kerime Hatun'dan, payına düşeni istemesi.
- 21a/2 **Sulh akdi**: Elmalık mahallesinden Hacı Ali'nin, Saliha Hatun'dan 25 riyali kuruş alması karşılığında rehin bıraktığı altın ve eşyayı merkumenin inkarı üzerine aralarında sulh yapılması.
- 21a/3 **Muhalaa**: Abdal Mehmed mahallesinden Saliha Hatun'un kocası Hüseyin ile hul yoluyla boşanması.
- 21b/1 **Veraset**: Bezzaz-ı Cedid mahallesinde sakine iken vefat eden Şemsimah Hatun'dan geriye kalan mülkün varisleri arasında taksimi.
- 21b/2 **Vasiyet**: İncirlice mahallesinden Kerime Hatun'un, merhume kızının vasiyetini yerine getirmek için damadı Mustafa Çelebi'den 10000 akçe istemesi.
- 22a/1 **Veraset**: Merhum es-Seyyid Ahmed Çelebi'den geriye kalan mülk, para ve mezraaların varisleri arasında taksimi.
- 22b/1 **Zimmet**: Hasan oğlu Mehmed'in, merhum İplikçi Hacı Mehmed vakfına 20000 akçe olan borcunu itirafı.
- 22b/2 **Müezzinlik beratı**: Pınarbaşı camiinde Mehmed ve Ahmed'in müezzinlik için görevlendirilmesi.
- 22b/3 **Zimmet**: Hamza Bey mahallesi avarızı mütevellisi Salih'in, vefat eden Halil'in eşinden, merhumun vakfa olan 1500 akçelik borcunu istemesi.
- 23a/1 **Zimmet**: Hacı Yakup vakfı mütevellisi Hudaverdi b. Ebubekir'in, Ahmed Bey'den cedid 5000 akçelik borcunu istemesi.
- 23a/2 **Şahadet**: Alacahırka mahallesinden Gazi oğlu Şeyh Süleyman'ın, merhum Mehmed'in zimmetinde, talak yaptığı eşi Aişe'ye ödenmek üzere 20000 dirhem borcu olduğu hususunda şahitliği.

- 23a/3 **Vasiyet:** Camihisar mahallesinden Nurullah'ın kızı Aişe'nin, hac vazifesini yerine getiremeden ölürse yerine birinin gönderilmesi için 300 kıta riyali kuruş bırakması.
- 23b/1 **Sulh akdi:** Timurtaş Paşa mahallesinden Gani Hatun ve oğlu Abdullah'ın, Oruç Bey mahallesinde dengi fiyatıyla satılmayan bahçelerinin asıl bedelini müşteri Ahmed Dede'den istemeleri üzerine aralarında sulh yapılması.
- 23b/2 **Mülk satışı:** Hazret-i Emir mahallesinden Şeyh Mehmed Efendi'nin aynı mahalledeki mülkünü 13000 dirheme Mehmed'e satması.
- 23b/3 **İbra:** Ölen Efram veled-i Tiranol'un varisi Kibravuş'un, Altun veled-i Yorgi'nin zimmetinde olan 60 riyali kuruşunu alıp zimmetini ibra etmesi.
- 24a/1 **Sulh akdi:** Abdullah Efendi'nin Küşteri mahallesinden merhum Hacı Emre'de bulunan 170 sikke-i hasene filorisini varislerden istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 24a/2 **Mülk satışı:** Üftade mahallesinden Aişe Hatun'un aynı mahalledeki mülkünü 3000 dirheme Ömer Çelebi'ye satması.
- 24b/1 **Kayıp köle:** Yeniçeri taifesinden Mehmed Beşe'nin kaybettiği kölesini Mehmed Çelebi'nin elinde bulması.
- 24b/2 **Zimmet:** Hacı Sevinç mahallesinden Emine Hatun'un merhum kocasından kendisine kalan parayı ve 6500 akçelik mihr-i müccelini kocası Osman'ın muhalledatını elinde bulunduran annesi Güldane Hatun'dan istemesi.
- 25a/1 **İbra:** Hoca Ali mahallesindeki Oruç'un ölümünden, Kerime Hatun ve diğer kimselerin sorumlu olmadığı ve bu hususta haklarının ibra edilmesi hususunda kayıt.
- 25a/2 **Zimmet:** Şib Ali köyünden Ali Beşe'nin Ahmed b. Mustafa'dan 17000 akçeye 2 köle ve 1 cariyeye satın alması, ancak kölelerin gür olduklarını öğrenmesi üzerine Ahmed'den verdiği parayı geri iade etmesini istemesi.
- 25b/1 **Mülk imareti:** Behruz b. Abdullah'ın, Fazlullah Paşa mahallesindeki vakifesinin onarım işini Belkis Hatun'a vermesi.
- 25b/2 **Köle azadı:** Elmalık mahallesinden Mehtap Hatun'un, cariyesi Arife'yi hür bırakması.
- 26a/1 **Zimmet:** Şekerhoca mahallesinden müderris Osman Efendi'nin, es-Seyyid İsmail Efendi'den aldığı 1100 kıta riyali kuruş borcuna karşılık rehin bıraktığı 2 denk acem ipeğini istemesi.
- 26b/1 **Zimmet:** Bursa kasaplarından Abdullah oğlu Hasan'ın, dükkânında koyun satan Dilaver'den 3500 akçe alacağını istemesi.

- 26b/2 **Tahrir**: Kurşunlu köyünde sakin iken Kükav isimli zimmi tarafından 4 harami ile öldürölüp malları çalınan Parmaksız Mehmed Beşe'nin oğulları Ömer, Bayezid ve Ali'nin tahkikat yapılmasını istemeleri.
- 26b/3 **Mülk satışı**: Çağrışan köyünden Bayram Beşe'nin mülkünü 4000 dirheme Hüseyin Beşe'ye satması.
- 27a/1 **Şahitlik**: Arap Mehmed mahallesinden 2 kişinin, merhum Hacı Ömer'den kızı Rabia Hatun'a bir ev kaldığı hususunda şahitlik etmesi.
- 27a/2 **Mülk hissesi satışı**: Balık Bazarı mahallesinden Vasil'in, sahip olduğu meyhanedeki 4 hissesini, bir dönüm bağ ve 200 riyalı kuruş karşılığında Manol'a satması.
- 27a/3 **Sulh akdi**: Barak köyünden Musli oğlu Ömer'in es-Seyyid Musli Çelebi'yi sağ kolundan yaralaması üzerine aralarında 125 kıta riyalı kuruşa sulh yapılması.
- 27b/1 **Zimmet**: Bab-ı Zemin mahallesinden Halil'in, merhum babasından kendi payına düşen Gelincik çarşısındaki dükkânın yarım hissesini dükkânın tamamına el koyan kardeşi Hacı Yusuf'tan istemesi.
- 27b/2 **İbra**: Barak köyünde sağ kolundan kılıç ile vurulup yaralanan Musli Çelebi'nin köy halkı ile olan davasından vazgeçip haklarını ve zimmetlerini ibra etmesi.
- 28a/1 **Şahitlik**: Abdal Mehmed mahallesinden Mehmed Çavuş ve Veled-i Mizan mahallesinden Hacı Mustafa'nın, Müfti Hatun'un Kayabaşı mahallesindeki mülkünü 14000 dirheme sattığı hususunda şahitlik etmeleri.
- 28a/2 **Zimmet**: Çıkrıkçı Mhalletsi'nden Saliha Hatun'un, merhum kocasının annesi Huma Hatun'dan kendi hissesine düşen 1960 akçeyi istemesi.
- 28a/3 **Muhalaa**: Şeyh Hamid mahallesinden Ümmühani Hatun'un kocası Süleyman ile hul yoluyla boşanması.
- 28b/1 **Zimmet**: Avratbazarı'ndan Yorgi'nin, 15000 fizzi akçe teslim ettiği Dimu'dan parasını istemesi.
- 28b/2 **Muhalaa**: İshakşah mahallesinden Fatma Hatun'un kocası Hüseyin ile hul yoluyla boşanması.
- 28b/3 **Muhalaa**: Atbazarı mahallesinden Fatma Hatun'un kocası Bayram ile hul yoluyla boşanması.
- 28b/4 **Kira**: Bilecik mahallesinden Aleksandır'ın, Balıkbazarı'nda sahip olduğu meyhanedeki 4 hissesini yıllık 40 riyalı kuruşa kiraya vermesi.

- 29a/1 **İbra**: İncirlice mahallesinden merhume Fatma Hatun'un varislerinden Mahmud'un, merhumenin eşi Mustafa'dan kendi hissesine düşen 100 akçeyi alarak zimmetini ibra etmesi.
- 29a/2 **Sulh akdi**: Nalbandzade mahallesinden Şerife Neslihan Hatun'un kocası Seyyid Mehmed Çelebi'den boşanarak zimmetinde olan 205,5 folori hakkını istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 29b/1 **İbra**: Bab-1 Zemin mahallesinden merhum Hacı Mehmed'in varislerinin hisselerini aralarında paylaşarak zimmetlerini ibra etmeleri.
- 29b/2 **İbra**: Hacı Piri'nin, merhume Aişe Hatun'un mirasından kendi hissesine düşen 1000 akçeyi merhumenin kızı Saliha Hatun'dan alarak zimmetini ibra etmesi.
- 29b/3 **Muhalaa**: İshakşah mahallesinden Saime Hatun'un kocası Hasan oğlu İbrahim Çelebi'yle hul yoluyla boşanması.
- ?30a/1 **Hibe**: Sadi Fakih mahallesinden merhum Hacı Ahmed'in hayatta iken eşi Fatma Hatun'a hibe ettiği mülkü oğlu Ahmed Çelebi'nin tecviz etmesi.
- 30a/2 **Mülk satışı**: Erakel adlı zimminin Umur Bey mahallesindeki mülkünü 14000 dirheme Grekor'a satması.
- 30a/3 **Sulh akdi**: Yerkapı mahallesinden Kerime Hatun'un menzilinden çalınan bazı eşyaların Hacı Murteza adlı kimsenin evinde bulunması üzerine 40 adet riyalı kuruşa aralarında sulh yapılması.
- 30a/4 **Muhalaa**: İshakşah mahallesinden Aişe Hatun'un kocası Mustafa ile hul yoluyla boşanması.
- 30b/1 **Mülk hissesi satışı**: Sadi Fakih mahallesinden merhum Hacı Ahmed'in oğlu Mustafa Efendi'nin, babasından intikal eden mülkteki hissesini 40000 akçeye annesi Fatma Hatun'a satması.
- 30b/2 **Köle azadı**: Şeyh Konevi mahallesinden Meram Hatun'un cariyesi Neslihan'ı, vefatından sonra azad edip bazı malları da kendisine bırakacağı hususunda vasiyeti.
- 30b/3 **Nafaka**: Rahime Hatun'un, oğlu Mustafa için, ayrıldığı kocası Hacı Yusuf'tan nafaka istemesi.
- 31a/1 **Sulh akdi**: Yeni Han'da ölen Efram isimli zimminin varisi Kiriyanus ile mirastan bir kısım değerli eşya ve parayı haksız yere alan Şemas'ın aralarında sulh yapılması.
- 31a/2 **Muhalaa**: Sarı Abdullah mahallesinden Rabia Hatun'un kocası Mehmed ile hul yoluyla boşanması.

- 31a/3 **Vasiyet:** İsa Bey mahallesi sakinlerinden Emine Hatun'un, ölümünden sonra yapılacak işleri (defin, mevlid vs. gibi) Hacı Mehmed oğlu Hüseyin'e vasiyet etmesi.
- 31b/1 **Kefalet:** Veled-i Enbiya mahallesinden bazı zimmilerin, Ömer Beşe ve Bayezid Beşe'nin isteği üzerine gerektiği zaman mahkemede hazır olacakları hususunda birbirlerine kefil olmaları.
- 31b/2 **Mülk satışı:** Manastır mahallesinden Abdullah oğlu Çakır'ın, aynı mahalledeki evini 360 meskukeye İbrahim Çelebi'ye satması.
- 31b/3 **Zimmet:** Saliha Hatun'un, Abdullah'ın zimmetinde olan 10 fizzi akçelik mihr-i müecceli istemesi.
- 32a/1 **Vakfiye:** Hacı oğlu Hacı Ali'nin, kendisine ait olan Hacı Baba mahallesindeki mülkü vakfetmesi hususunda belge.
- 32a/2 **İbra:** Kurşunlu köyünde öldürülen Parmaksız Mehmed Beşe'nin murisleri adına Ömer Beşe'nin, merhum babasının çalınan bazı eşyaları ile ilgili olarak Mehmed Çelebi'nin zimmetini ibra etmesi.
- 32b/1 **İbra:** Kurşunlu köyünde öldürülen Parmaksız Mehmed Beşe'nin murisleri adına Ömer Beşe'nin merhum babasının çalınan bazı eşyaları ile ilgili olarak Hacı Hüseyin'in zimmetini ibra etmesi.
- 32b/2 **Muhalaa:** Ahmed Dai mahallesinden Ümmü Gülsüm Hatun'un kocası Şeyh Mehmed ile hul yoluyla boşanması.
- 32b/3 **Nafaka:** Hâkimin, annelerinin isteğiyle babaları merhum Mustafa'nın mirasından almak üzere, Ümmü Gülsüm ve Fatma isimli çocuklar için günlük 6 dirhem nafaka belirlemesi.
- 33a/1 **Şahitlik:** Hacı İlyas mahallesinden Hacı İsa ve Hacı Mehmed'in, Zahide Hatun'un kocası Mustafa ile muhalaa yaptığı hususunda şahitlik etmesi.
- 33a/2 **İbra:** Ahmed Paşa mahallesinden merhum Ahmed'in varisi Aişe Hatun'un, mirası elinde bulunduran Hasan Ağa'dan kendi payını alarak zimmetini ibra etmesi.
- 33a/3 **Sulh akdi:** Kavaklı mahallesinden merhum Abdullah Efendi'nin ayrıldığı eşi Latife Hatun'un, mirasa el koyan İbrahim Bey ve ailesinden kendi hakkını istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 33b/1 **Mülk satışı:** Kızıyakup mahallesinden Hasan oğlu Mehmed'in, aynı mahalledeki mülkünü 4100 dirheme Saliha Hatun'a satması.
- 33b/2 **Zimmet:** Hoca Mehmed Kirmani mahallesinde sakine Belkıs Hatun'un kendisini boşayan eşi Hasan Çelebi'den zimmetinde olan 8000 akçe mihr-i müeccelini istemesi.

- 34a/1 **Zimmet:** Gölpınar köyünden merhum Ali'nin varisleri, kendilerine intikal eden koruyu, elinde bulunduran Mustafa'dan istemesi.
- 34a/2 **Zimmet:** Yeşil İmaret mahallesinden Şerife Aişe'nin Veled-i Abdurrahman mahallesinden Fatma Hatun'a teslim ettiği 110 riyalı kuruş, 1590 akçe ile bazı değerli eşyalarını istemesi.
- 34b/1 **Sulh akdi:** Kızıyakup mahallesinden merhum Geyvan'nın varisleri eşi Kerime Hatun ile oğlu Ali'ye intikal eden mülke, Ümmühani Hatun'un el koyması üzerine aralarında 500 akçeye sulh yapılması.
- 34b/2 **Mülk satışı:** Şahin mahallesinden Mehmed'in aynı mahalledeki mülkünü 3000 dirheme Fatma Hatun'a satması.
- 34b/3 **Zimmet:** Veled-i Bezzaz mahallesinden Ali Çelebi'nin, babasından kendisine intikal eden Kazzazhane çarşısındaki bir bab mahzeni elinde bulunduran Ömer Çelebi'den istemesi.
- 34b/4 **Kayımlık tayini:** Kızıyakup mahallesi mescidinde kayımlık yapan Mirza'nın vefatı üzerine yerine günlük bir akçeye Ahmed Çelebi'nin tayin edilmesi.
- 35a/1 **Hibre tayini:** Kemhacı taifesinden bir kısım müslüman ve zimminin talebi üzerine önceden ehl-i hibre olan Ramazan Çelebi'nin tekrar tayin edilmesi
- 35a/2 **Dava:** Çömlekçi taifesi kethüdası Hasan Dede ile bir kısım çömlekçinin şer'i emirlere aykırı davranarak gizlice pişirilen çömleklerden alıp satan Apostol isimli zimmiyi dava etmeleri.
- 35a/3 **Mülk satışı:** Altıparmak mahallesinden Ömer Çelebinin kendisine ait tabdehaneyi 58 riyalı kuruşa Mehmed'e satması.
- 35a/4 **Muhalaa:** Kademeri mahallesinden Amine Hatun'un kocası Ali ile hul yoluyla boşanması.
- 35b/1 **Köle:** Şeyh Paşa mahallesinden Abdülmümin Çelebi'nin Hacı Osman'dan satın aldığı cariye'nin daha teslim almadan vefatı üzerine ödediği 60 riyalı kuruşu geri istemesi.
- 35b/2 **Yiğidbaşı tayini:** Kemhacı taifesinden bir kısım müslüman ve zimminin talebi üzerine Ersetre veled-i Ganil isimli zimminin yiğidbaşı tayin edilmesi.
- 35b/3 **Mülk satışı:** Yeşil İmaret mahallesinden Aişe Hatun'un Meydancık mahallesindeki mülkünü 15500 dirheme Musa oğlu Nasuh'a satması.
- 35b/4 **Cüz tilaveti tayini:** Merhum Pir Ahmed Çelebi'nin ruhu için senede 120 akçe vazife ile üç ihlas okuyan es-Seyyid Mehmed'in vefatı üzerine yerine Mehmed'in getirilmesi.

- 36a/1 **Zimmet:** Şehabeddin Paşa mahallesinden Receb Efendi'nin, mahalle mescidi imamı Şeyh Ahmed'e görevinden düşürülmesi için 5000 akçe verdiği halde yeniden imam tayin edimesi üzerine verdiği meblağı geri istemesi.
- 36a/2 **İşçibaşı tayini:** Kemhacı taifesinden bir kısım müslüman ve zimminin talebi üzerine Bendeli adlı zimminin işçibaşı tayin edilmesi.
- 36a/3 **Zimmet:** Altıparmak mahallesinden Aslan isimli kıptinin merhum babasından kendisine kalan evi, elinde bulunduran Rabia Hatun'dan istemesi.
- 36b/1 **İbra:** Ömer Beşe'nin merhum babasının mülkünden kayıp olan tayı, Muharrem isimli kimsede bulup zimmetini ibra etmesi.
- 36b/2 **Mülk satışı:** Çardak mahallesinden Hacı Eymir'in aynı mahalledeki mülkünü 210,5 riyalı kuruşa Osman Dede'ye satması.
- 36b/3 **Nafaka:** Hâkimin, Hacı Yunus mahallesinden Kaya Hatun için kayıp kocası Şaban oğlu Ahmed üzerine günlük 6 dirhem nafaka tayin etmesi.
- 37a/1 **Zimmet:** Reyhan Paşa mahallesinden Seyyid Şaban'ın, Osman Efendi'den alacağı 3 denk ipeği tekrar istemesi.
- 37a/2 **Mülk satışı:** Sarayoğlu mahallesinden Derviş Mehmed Çelebi'nin Çatalfırın'da yıllık 6'şar akçe mukataası olan iki dükkânını 120 riyalı kuruşa Mahmud Çelebi'ye satması.
- 37b/1 **İbra:** Hacı Seyfullah mescidi imamı Hacı Mustafa Efendi'nin, Abdülaziz Efendi'nin evinde kendisine ait bütün eşyaları alıp zimmetini ibra etmesi.
- 37b/2 **Köle:** Müstecab isimli kimseden 100 riyalı kuruş kıymetinde bir çuka ile 45 riyalı kuruşa cariye satın alan Hasan oğlu Ali'nin aldığı çukanın 50 riyalı kuruş bedeli olduğunu öğrenince geri vermek istemesi.
- 37b/3 **Zimmet:** Şeyh Paşa mahallesinden Üstad Ahmed'in, Hacı Mahmud'a ödenmek üzere 8665 dirhem gümüş borcu olduğunu itiraf etmesi.
- 37b/4 **Muhalaa:** Kapıcızade mahallesinden Kezban Hatun'un kocası Mehmed oğlu Şaban ile hul yoluyla boşanması.
- 38a/1 **Dava:** Hudâvendigâr sancağında harami teftişçisi olan Ahmed Ağa'nın, 2 kişiyi öldürmesi ve mallarını çalması nedeniyle Nikola adlı zimmiyi dava etmesi.
- 38a/2 **Hibe:** Kemaleddin Bey mahallesinden Ümmü Gülsüm Hatun'un sahibi olduğu bazı eşyalarını Abdullah oğlu Hasan'a hibe etmesi.
- 38a/3 **Köle:** Hoca Tayyib mahallesi imamı Hüseyin Efendi'nin Hacı Ali'den 5 riyalı kuruşa satın aldığı cariyeyi gözleri iyi görmediği için geri vermek istemesi.

- 38b/1 **Zimmet:** Asvador adlı zimminin Şemsi Hatun'dan satın aldığı Selçuk Hatun mahallesindeki mülkü elinde bulunduran Mehmed'den istemesi.
- 38b/2 **İbra:** Bab-ı Zemin mahallesinden eşi tarafından dövülerek yaralanan Aişe Hatun'un bu hususta mahalle ahalisinin hak ve zimmetini ibra etmesi.
- 38b/3 **Muhalaa:** Yeşil İmaret mahallesinden Emine Hatun'un kocası Mehmed ile nafaka ve yemek-giyim ihtiyaçları için bir şey istemeksizin hul yoluyla boşanması.
- 39a/1 **Hibe:** İbrahim Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un sahip olduğu malları ve eşyaları Kerime Hatun'a hibe etmesi.
- 39a/2 **Katl:** Hudâvendigâr sancağında harami teftişçisi Ahmed Ağa'nın, üç kişiyi öldüren ve mallarını çalan Yorgi'yi dava etmesi.
- 39b/1 **Katl:** Hudâvendigâr sancağında harami teftişçisi Ahmed Ağa'nın, iki kişiyi öldüren ve bir kişinin mallarını çalan Nikola adlı zimmiyi dava etmesi.
- 39b/2 **Mülk satışı:** Bülbüllüce mahallesinden Hacı Hasan'ın aynı mahallede yıllık mukataası 10 akçe olan mülkünü 8250 akçeye Bostan oğlu Hüseyin'e satması.
- 40a/1 **Talak:** Alaaddin Bey mahallesinden Abdullah oğlu Ebu Bekir'in, hanımı Bağdad Hatun'u ric'i talakla boşaması.
- 40a/2 **Mülk satışı:** Çınarlı mahallesinden İbrahim Çelebi'nin aynı mahalledeki mülkünü 1000 dirheme Abide Sultan'a satması.
- 40a/3 **Sulh akdi:** Karaağaç mahallesinden Kaplan adlı zimminin ölen babasından kalan hisseyi annesi Anas'dan istemesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 40b/1 **Muhalaa:** Maksem mahallesinden Zemine Hatun'un kocası Ahmed Çelebi ile hul yoluyla boşanması.
- 40b/2 **Mülk satışı:** Selçuk Hatun mahallesinden Abdullah kızı Şems'in yılda 20 akçe mukataası olan mancınıkçı dükkânını 3500 fizzi akçeye Asvador isimli ermeniye satması.
- 40b/3 **Bahçe satışı:** Cedid mahallesinden Mehmed'in Değirmenlikızık mahallesindeki bahçesini 4900 dirheme Ali'ye satması.
- 41a/1 **Mülk satışı:** Emirsultan mahallesinden Hacı Şaban'ın sahibi olduğu mülkü 24300 dirheme Ebu Bekir Çelebi'ye satması.
- 41a/2 **Veraset:** Zemteryaya adlı ermeninin ölen babasından kendisine intikal eden bazı değerli eşyaları diğer varislerden istemesi.

- 41a/3 **Hırsızlık:** Yerkapı mahallesinden Kerime Hatun'un evinden çalınan bazı değerli eşyalarla ilgili olarak Mehmed oğlu Ali'yi suçlaması.
- 41b/1 **Mülk satışı:** Şeyh Şibli mahallesinden Abdi oğlu Mehmed'in sahip olduğu mülkü 5700 dirheme Adilhan Hatun'a satması.
- 41b/2 **Zimmet:** Küşteri mahallesinden Fahri Hatun'un Hacı İvaz Paşa mütevellisi Mehmed Efendi'den, aldığı 360 riyalı kuruşu istemesi.
- 42a/1 **Mülk satışı:** Yenişehir kazasından Yakub adlı zimminin sahip olduğu mülkü 1300 fizzi akçeye Kostardi'ye satması.
- 42a/2 **Vasiyet:** Hayreddin Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un sahip olduğu eşyalarını öldükten sonra cariyesine bırakacağı hususunda kayıt.
- 42a/3 **Köle azadı:** Hayreddin Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un öldükten sonra cariyesinin hür olması (müdebbere) hususunda vasiyeti.
- 42a/4 **Mülk tevfi:** Yenibezzaz mahallesinden Seyyid Şaban'ın Reyhan Paşa vakfına ait börekçi ve pazarcı dükkânlarında olan kullanım hakkını 260 riyalı kuruşa Saliha Hatun'a tevfi etmesi.
- 42b/1 **Sulh akdi:** Şekerhoca mahallesinden müderris Osman Efendi'nin es-Seyyid Şaban Çelebi'den 488 kuruş ve 100 akçeden oluşan borcunu istemesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 42b/2 **İbra:** Çavuş köyünden Hüseyin oğlu Veli'nin bir öküzün boynuzu ile yaralanan oğlu Hasan ile ilgili olarak, öküzün sahibi ve diğer kimselerin haklarını ibra etmesi.
- 43a/1 **Şahitlik:** Derviş kızı Saadet'in, Himmet ve İnyetullah ile baba bir kardeş olup merhum dedesinden kalan mülkte hakkı olduğu hususunda kadı Hüseyin Efendi'nin şahitliği.
- 43a/2 **Muhalaa:** Ahmed Dai mahallesinden Kerime Hatun'un kocası Ahmed ile hul yoluyla boşanması.
- 43a/3 **Hibe:** Hatibzade mahallesinden Şeyh Mehmed Efendi'nin sahip olduğu mülkü kızı Saliha'ya hibe etmesi.
- 43b/1 **Sulh akdi:** Şekerhoca mahallesinden müderris Osman Efendi'nin Şerife Saliha Hatun'dan 244 kuruş ve 50 akçeden oluşan borcunu istemesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 43b/2 **Muhalaa:** Kütahya'dan Fatma Hatun'un kocası Mustafa ile hul yoluyla boşanması.

- 44a/1 **Zimmet:** Hamza Bey mahallesi avarızı mütevellisi Mustafa Çelebi'nin, merhume Şahnisa Hatun'un vakfettiği mülkü, elinde bulunduran Mehmed Çelebi'den istemesi.
- 44a/2 **Muhalaa:** Şerefeddin Paşa mahallesinden Ümmühani Hatun'un kocası Mustafa ile hul yoluyla boşanması.
- 44b/1 **Ordu akçesi bedeli:** Taftacı kethüdası Ahmed Beşe'nin, taftacı Dartan ve Abdallah isimli zimmileri, hisselerine düşen ordu akçesi bedelini ödemedikleri gerekçesiyle dava etmesi.
- 44b/2 **Zimmet:** Süzenkefen mahallesinden Mustafa Çelebi'nin, merhum babasının mirasını elinde bulunduran vasisi Osman Çelebi'den hissesine düşen 1000 kuruşun 200 kuruşunu aldığı hususunda kayıt.
- 44b/3 **Muallimhanenin yenilenmesi:** Şekerhoca muallimhanesi vakfı mütevellisi Ahmed Efendi'nin harap olan muallimhanenin tamiri için gerekli parayı istemesi.
- 45a/1 **Han ve muallimhanenin yenilenmesi:** Merhum Hoca Sinan vakfı mütevellisi Ahmed Efendi'nin harap olan Mudanya Hanı, tabdehane ve muallimhanenin tamiri için gerekli parayı istemesi.
- 45a/2 **Keşf ve kayıt talebi:** Kocanaib mahallesinden Bağdatur isimli ermeninin tüfenk ile uğraşırken kendini vurup öldüren kızı Beyzade'nin olay mahallinde müşahade edilip durumun kayıt altına alınmasını istemesi.
- 45b/1 **Zimmet:** Tatarlar mahallesinden Huzi Hatun'un, kendisine ait olan mülkü elinde bulunduran Canfida ve Şahkula Hatun'dan istemesi.
- 45b/2 **Muhalaa:** Ebu İshak mahallesinden Saliha Hatun'un kocası Mustafa Efendi ile hul yoluyla boşanması.
- 45b/3 **Sulh akdi:** Asnihay cemaatinden Ellez adlı yahudinin Hasan oğlu Bayram'dan alacağı 40000 akçeyi istemesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 46a/1 **İncirlice suyunun mecrasında akıtılması isteği:** Vakıf mütevellisi Abdülhalil'in, İncirlice suyunun Hamza Habbaz mahallesi mescidinin yanından akıtılması isteği.
- 46a/2 **Mülk satışı:** İvaz Paşa köyünden Hatem Hatun'un Abdurrahman mahallesindeki mülkünü 7000 dirheme Amine Hatun'a satması.
- 46a/3 **Müezzin tayini:** Acem Reis mahallesi mescidi müezzini Ahmed'in yerine Mustafa'nın tayin edilmesi.

- 46b/1 **Veraset:** Daye Hatun mahallesinden merhume Kerime Hatun'un varisleri Ahmed ve Hüseyin'in mirasa el koyan beytülmal emini Mustafa Çavuş'tan haklarını istemeleri.
- 46b/2 **Sulh akdi:** Bedreddinzade mahallesinden Hanım Hatun'un, hul yoluyla boşandığı eşinde kalan bazı değerli eşyalarını istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 47a/1 **Ordu bedeli:** Bursalı esnaf kethüdalarının kendilerinden ordu için toplanan yedi yük elli bin akçeyi Mehmed Ağa'ya teslim etmeleri.
- 47b/1 **Vakfiye:** Hacı Recep oğlu Hacı Yusuf'un kendisine ait olan Arap Mehmed mahallesindeki mülkü vakfetmesi hususunda belge.
- 47b/2 **Berat harcı:** Ahmed oğlu Mehmed'in Düsturhan mescidi müezzininden berat harcı istemesi.
- 48a/1 **Zimmet:** Karaağaç mahallesinden Aslan adlı ermeni, ölen ablasının bazı değerli eşyalarından kendi hissesine düşeni diğer varis Hayran'dan istemesi.
- 48a/2 **İkrar:** Şerafeddin Paşa mahallesinden bazı kimselerin mahalle imamı Şeyh Ahmed'den razı oldukları hususunda kayıt.
- 48a/3 **İmaretten yemek hakkı:** Emirsultan imaretinden yemek alan Aişe'nin vefatı üzerine bu hakkın Ramazan'a verilmesi.
- 48a/4 **Muhalaa:** Kösreci mahallesinden Fatma Hatun'un kocası Eyyub ile hul yoluyla boşanması.
- 48b/1 **Bahçe satışı:** Kestel köyünden Hüseyin'in sahip olduğu bağ ve bahçenin yarı hissesini 3000 fizzi akçeye kardeşi Hasan'a satması.
- 48b/2 **Mülk satışı:** Kızlar mahallesinden Hasan'ın sahip olduğu mülkü 80 riyali kuruşa Abdullah oğlu Hasan'a satması.
- 48b/3 **Mülk satışı:** Kızlar mahallesinden merhum Hacı Dursun'dan kalın mülkün 230 riyali kuruşa Abdullah oğlu Hasan'a satılması.
- 49a/1 **Şahitlik:** Yeşil İmaret mahallesi avarızlı mütevellisi Mehmed'in, 65 esedi borç karşılığında merhum Seyyid İbrahim'in evini rehin ettiği hususunda 20 kişinin şahitlik etmesi.
- 49a/2 **Zimmet:** Nalbur taifesinin, demirci taifesinden kendilerine vermeleri gereken 3500 akçeyi istemeleri.
- 49a/3 **Nafaka:** Şerafeddin Paşa mahallesinden Saliha Hatun'un vasisi olduğu Aişe için nafaka istemesi.

- 49a/4 **Muhalaa**: Ali Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un kocası Hüseyin Çelebi ile hul yoluyla boşanması.
- 49b/1 **Sulh akdi**: Tire'li Ezriya adlı yahudinin, götürmesi için bazı değerli eşyalarını emanet ettiği katırcı Hamza'dan, kaybolan mallarını istemesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 49b/2 **Muhalaa**: Daye Hatun mahallesinden Aişe Hatun'un kocası Mustafa ile hul yoluyla boşanması.
- 49b/3 **Mülk satışı**: Kiremitcizade mahallesinden Aişe Hatun'un Armutlu köyündeki mülkünü 460 adet riyalı kuruşa Mahmud Beşe'ye satması.
- 50a/1 **Şahitlik**: Saliha Hatun'un kocası Süleyman ile 10 gün önce muhalaa yaptığı hususunda 2 kişinin şahitlik yapması.
- 50a/2 **Veraset**: Çoban Bey mahallesinden merhum İlyas'ın varislerinin, zevcesine verilecek olan mihr-i müeccel karşılığında kendilerine miras kalan mülkü Mümine Hatun'a vermeleri.
- 50a/3 **Mülk satışı**: Abdi'nin Timurtaş mahallesindeki mülkünü 4500 dirheme Hüseyin'e satması.
- 50a/4 **Mülk bedeli**: Sedbaşı mahallesinden Mayanser adlı ermeninin, evinin komşu arazisine girdiği için 1000 akçe vermesi.
- 50b/1 **Mülk satışı**: Sedbaşı mahallesinden ermeni Murad'ın Molla Arap mahallesindeki mülkünü 3000 dirheme oğlu Derviş'e satması.
- 50b/2 **Zimmet**: Salih Çelebi'nin, es-Seyyid Ebulmeali Efendi'ye ödenmek üzere 309 riyalı kuruş borcu olması.
- 50b/3 **Mülk satışı**: Bab-ı Zemin mahallesinden Yusuf Bey ve Mehmed Bey kardeşlerin Kızılcabayır'daki kendilerine ait mülkü, 1500 dirheme Ahmed'e satmaları.
- 50b/4 **Sulh akdi**: Hayreddin Paşa mahallesinden Hacı Mustafa'nın merhum Hacı Hamza'daki alacağını, varislerinden istemesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 51a/1 **Muhalaa**: Yeşil İmaret mahallesinden Saim Hatun'un kocası Lütfullah ile hul yoluyla boşanması.
- 51a/2 **Muhalaa**: İbrahim Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un kocası Asımı Mehmed Efendi ile hul yoluyla boşanması.
- 51a/3 **Muhalaa**: Selimzade mahallesinden Sabiha Hatun'un kocası Maden ile hul yoluyla boşanması.

- 51a/4 **Bahçe satışı:** Maksem mahallesinde İsmail'in aynı mahallede yıllık mukataası 4 dirhem olan bahçesini 350 dirheme Hüseyin'e satması.
- 51b/1 **Vakıf evi:** Cami-i Kebir mahallesinde ihtiyaç duyan alimler için vakfedilmiş evin, es-Seyyid Nureddin Mehmed Efendi'ye verilmesi.
- 51b/2 **Dava:** Kestel köyünden Cafer Beşe'nin Anastod adlı zimmiden bahçesini satın aldığı halde kullanmasına mani olması üzerine kendisini dava etmesi.
- 51b/3 **Köle azadı:** Hacılar mahallesinden Emetullah Hatun'un cariyesi Bâd-ı sabâ'yı hür bırakması.
- 52a/1 **Sulh akdi:** Cami-i Kebir mahallesinde vakfa ait evin, kendi hakkı olduğunu söyleyen es-Seyyid Şeyh Mehmed Efendi'nin, es-Seyyid Nureddin Mehmed Efendi ile 50 riyali kuruşa sulh yapılması.
- 52a/2 **Veraset:** Karahisar'ın Kasım Paşa mahallesinden Âmine Hâtun'un, vefat eden annesi, babası Mustafa Hoca ve kızkardeşinin mirasından kendi hissesine düşeni, kardeşi Rabia'dan istemesi.
- 52a/3 **Mülk satışı:** Mehmed'in Kirişçikızı mahallesindeki evini 12500 dirheme karısı Ümmühani Hatun'a satması.
- 52b/1 **Muhalaa:** Bulgarlar mahallesinden Hatem Hatun'un kocası Yusuf ile hül yoluyla boşanması.
- 52b/2 **Dükkan talebi:** Beytülmal emini Mustafa Çavuş'un Daye Hatun mescidi imamı merhum es-Seyyid Mehmed Efendi'nin bina eylediği dükkânı, varisi olmadığı için vakfın mütevellisinden istemesi.
- 52b/3 **Zimmet:** Cumalıkızık köyünden Mustafa'nın merhum babasından kendisine kalan bahçeyi, elinde bulunduran kardeşi Hasan'dan istemesi.
- 52b/4 **Nafaka:** Saime Hatun'un, kızı Gülsüm için, ayrıldığı kocası İbrahim'den nafaka istemesi.
- 53a/1 **İbra:** Hoca İlyas vakfi mütevellisi Ali Efendi'nin, Kurd isimli zimmiden alacağını tahsil ederek zimmetini ibra etmesi.
- 53a/2 **İbra:** Başgelmeye kasabasından Münevvere Hatun'un merhum kocasına ait olan 147 adet astarı Hasan Çelebi'den alarak zimmetini ibra etmesi.
- 53a/3 **Zimmet:** Başgelmeye kasabasından Münevvere Hatun'un haramiler tarafından katlolunup eşyaları çalınan merhum kocasına ait 147 adet astarı durumu inkâr eden beytülmal emini Mustafa Çavuş'tan istemesi.
- 53b/1 **Mülk satışı:** İshak Paşa vakfi mütevellisi Mehmed Çelebi'nin Iğdır köyündeki vakfa ait mülkü, 3000 fizzi akçeye Halil Efendi'ye satması.

- 53b/2 **Mülk satışı:** Mücellidî mahallesinden Emrullah'ın aynı mahalledeki mülkünü bey-i bi'l-istiglal yoluyla merhum Seyfeddin vakfı mütevellisine satması ve sene tamamlanıncaya kadar sattığı mülkü 4000 dirheme kiralaması.
- 53b/3 **Zimmet:** Hasan'ın, Yeşil İmaret mahallesinden merhum Receb Bey'e olan 33 kuruş ile 29 akçelik borcu ödeyeceğine dair kayıt.
- 53b/4 **Zimmet:** Daye Hatun mahallesinden Abdullah Çelebi ve Mehmed Çelebi'nin kendilerine borcunu ödemedi vefat eden Seyyid Mehmed Çelebi'den alacaklarını merhumun mirasını elinde bulunduran beytülmal emininden istemeleri.
- 53b/5 **Sulh akdi:** Umur Bey mahallesinden Saliha Hatun'un ayrıldığı kocasından mihr-i müeccelini istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 54a/1 **Kefalet:** Timurtaş köyünden Murad oğlu Hüseyin'in Hasan oğlu Hüseyin'e, bir sene içerisinde Maksud Çelebi'ye olan borcunu ödeyeceğine dair kefil olması.
- 54a/2 **Mülk satışı:** Çekirge mahallesinden 3 kardeşin babalarından kendilerine intikal eden evin 2/3'sini diğer kardeşleri Hacı Mehmed'e 12000 gümüş dirheme satması.
- 54a/3 **Şikâyet:** Filadar köyünden Vasil adlı zimminin, şiddetli hastalığından dolayı ölen kızını defnetmek istemeyen papazları şikâyet etmesi.
- 54a/4 **Zimmet:** Demirkapı mahallesinden Ezgözü adlı zimminin Safiye isimli Nasraniye'den alacağı 30 kuruşu istemesi.
- 54b/1 **Şikâyet:** Hazreti Emir mahallesinden bazı kimselerin caminin ikinci imamı olan Şeyh Mehmed'i namahrem kadınlar ile eğlenirken görüp imamlıktan ihrac edilmesini istemeleri.
- 54b/2 **Zimmet:** Kocanaib mahallesinden Halil'in sahip olduğu bağı, elinde bulunduran Abdi Ahmed'den istemesi.
- 54b/3 **İbra:** Nasuh Paşa mahallesinden Mehmed Çelebi ile Mahmud Çelebi'nin ortak oldukları boyacılık işini bırakıp birbirlerinin zimmetlerini ibra etmeleri.
- 55a/1 **Mülk satışı:** Atpazarı mahallesinden Mehmed'in merhum babasından kendisine kalan mülkteki hissesini 5000 akçeye kardeşi Fatma'ya satması.
- 55a/2 **Mülk satışı:** Hacı Bayram'ın Sultan mahallesindeki mülkünü 400 kıta riyali kuruşa Fazlullah Çelebi'ye satması.
- 55a/3 **Sulh akdi:** Yenipazar mahallesinden Cennet Hatun'un merhum kocasından kendisine kalan hisseyi Hacı Ali'den istemesi ve aralarında sulh yapılması.

- 55b/1 **Hibe**: Araplar mahallesinden Aişe Hatun'un sahip olduğu bazı eşyalarını babasına hibe etmesi.
- 55b/2 **İbra**: Alacamescid mahallesinden Mehmed'in çalınan parasıyla ilgili Ebu Bekir'in zimmetini ibra etmesi.
- 55b/3 **Mülk satışı**: Ali Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un Dere köyündeki mülkünü 6000 dirheme satması.
- 55b/4 **İbra**: Şeyh Hamid mahallesi avarız mütevellisi Hüseyin Halil'in, ölen Balı adlı zimminin mirasından borcu olan 2000 akçeyi alıp zimmetini ibra etmesi.
- 55b/5 **Zimmet**: Hasan'ın, Yeşil İmaret mahallesinden merhum Receb Bey'e olan 66 kuruş ve 58 akçelik borcunu ödeyeceğine dair kayıt..
- 56a/1 **Zimmet**: Seyyid Mehmed'in Ümmühan Hatun'a olan 6000 akçe olan borcunu ödeyeceğine dair kayıt.
- 56a/2 **Muhalaa**: Yahşi Bey mahallesinden Fatma Hatun'un kocası Ali ile hul yoluyla boşanması.
- 56a/3 **Sulh akdi**: Hoşkadem mahallesinden Mahmud'un kendisini bıçakla yaralayan Mustafa ile 2250 akçeye sulh yapması.
- 56a/4 **Sulh akdi**: Maksem mahallesinden Rabia Hatun'un, kendisini boşayan kocası Hacı Veli'den kalan 500 akçe mihrini istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 56b/1 **Zimmet**: Yeşil İmaret mahallesinden Neslihan Hatun'un, annesinden miras kalan bazı değerli eşyaları kardeşi Yusuf'un gizlediğini söyleyip, kendi hakkına düşeni istemesi.
- 56b/2 **Sulh akdi**: Sivasiler mahallesinden Ahmed'in, Mustafa elindeki 5000 akçesini istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 56b/3 **Zimmet**: Sultan Mehmed Han mahallesinden Yusuf'un, merhum babasından kendisine hibe edilen mülkü kullanmasına kızkardeşi İsmihan'ın engel olması.
- 57a/1 **Kefalet**: Cami-i Kebir mahallesinden Hacı Hasan'ın kayıp olan Himmet'teki alacağını, kendisine kefil olan Hacı Hasan Beşe'den istemesi.
- 57a/2 **İbra**: Yahudiyan akçesini toplamakla görevli Mehmed Ağa'nın 1060 senesine ait yahudi taifesinden alınacak parayı tahsil edip bu hususta zimmetlerini ibra etmesi.
- 57a/3 **Sulh akdi**: Ada köyünden Hüseyin'in, merhume kızkardeşinden kendisine kalan hisseyi merhumenin zevci Hasan'dan istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.

- 57a/4 **Mülk satışı:** İğdır köyünden Ali'nin sahip olduğu mülkü 7000 fizzi akçeye babası Ahmed Efendi'ye satması.
- 57b/1 **İmamlık berati:** Veled-i Habib mahallesi mescidi imamı Abdülgani Efendi'nin görevinde bir kusuru olmadığı halde yerine Halil adlı kimsenin getirilmesi.
- 57b/2 **Sulh akdi:** Fatma Hatun'un merhume kızından kendisine kalan eşyaları Şaban oğlu Bayram'ın çalması üzerine aralarında sulh yapılması.
- 57b/3 **Mülk satışı:** Mehmed oğlu Hamza'nın Bayezid Paşa mahallesindeki mülkünü 33 fizzi meskukeye Ümmühani Hatun'a satması.
- 58a/1 **Dava:** Tatarlar mahallesinden Muharrem'in, Gelincik köyündeki fidanlığına sığır salıp bahçesine zarar veren Safer ve Allahverdi'yi dava etmesi.
- 58a/2 **Muhalaa:** Fatma Hatun'un kocası Mehmed Beşe ile hul yoluyla boşanması.
- 58a/3 **Katl:** Sedbaşındaki Karaçelebizade odalarında Derviş Ömer adlı birinin arkasından 6 bıçak darbesiyle öldürülmesi.
- 58a/4 **Bahçe Satışı:** Rabia Hatun'un Karagözlü mahallesindeki bahçesini 1325 dirheme Hasan Çelebi'ye satması.
- 58b/1 **Vakfiye:** Hacı Durmuş oğlu Mehmed Efendi'nin, Hacılar mahallesinde Sultan Orhan vakfına ait olan kestane ağaçlarını vakfetmesi hususunda belge.
- 58b/2 **Sulh akdi:** Mehmed Beşe'nin, merhum kardeşinden kendisine intikal eden mirasa el koyan beytülmal emini İbrahim Ağa ile sulh yapması.
- 59a/1 **Köle:** Kiremidçizade mahallesinden Hüma Hatun'un Hacı Ahmed'den aldığı cariyeyi özürlü olduğu gerekçesiyle geri vermek istemesi.
- 59a/2 **Zimmet:** Hamza Bey mahallesinden Rabia Hatun'un, Neslihan Hatun'a satması için verdiği bilezik karşılığında eksik para alması.
- 59a/3 **Hibe:** Ahmed Dai mahallesinden Hanife Hatun'un sahibi olduğu bazı eşyaları annesi Sena Hatun'a hibe etmesi.
- 59a/4 **Mülk satışı:** Hoca Mehmed Karamani mahallesinden Cafer Bey'in sahibi olduğu mülkü 8000 dirheme Fatma Hatun'a satması.
- 59b/1 **Mülk satışı:** Duhter-i Şeref mahallesinden Nevcivan Hatun'un vasisi olduğu Emine adına es-Seyyid Ahmed Çelebi'den 16000 akçeye mülkünü satın alması.
- 59b/2 **Zimmet:** Hamza Habbaz mahallesinden Mehmed'in, Bekir Mehmed'den alacağını istemesi.

- 59b/3 **Zimmet:** Hasan Paşa mahallesinden Mehmed'in merhume annesinden iki payı kendisine intikal eden mülkü elinde bulunduran kardeşi Saliha'dan istemesi.
- 60a/1 **İzin:** Tatarlar mahallesinden Mustafa'nın sahip olduğu Karasu adlı çayın, Ali oğlu Receb'in bahçesine akmasına izin vermesi.
- 60a/2 **İbra:** Eşkinici tımarına sahip Mustafa Bey'in kendi mezraası zannederek 6 sene çiftliklerini elinde bulunduran piyade tımarına sahip Mehmed Bey'in zimmetini ibra etmesi.
- 60a/3 **Zimmet:** Cami mahallesinden Himmet'in, Mehmed'e kefil olması sebebiyle, alacaklılarına ödediği parayı istemesi.
- 60b/1 **İbra:** Veli Şemseddin mahallesinde Hoca Hasan vakfına mütevellî olan Abdünnebi Çelebi'nin, Hacı Mehmed'den vakfa olan 2500 akçe borcunu tahsil ederek zimmetini ibra etmesi.
- 60b/2 **Sulh akdi:** Meyhaneci taifesinden bir zimminin Mile adlı kimseye 5 sene önce teslim ettiği parayı alamaması üzerine aralarında anlaşmazlık çıkması ve sulh yapılması.
- 60b/3 **İbra:** Merhum Sufizade vakfı mütevellisi es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin, Hasan'dan, vakfa olan 2200 akçe borcunu tahsil ederek zimmetini ibra etmesi.
- 60b/4 **Zimmet:** Molla Fenari mahallesinden Fatma Hatun'un kendisini boşayan kocası Yusuf'tan ödemesi gereken mihr-i müeccelini istemesi.
- 61a/1 **Bahçe tefvizi:** Tatarlar mahallesinden Receb'in, Mehmed Paşa vakfına yıllık 15 akçe mukataası olan bahçesini 7000 fizzi akçeye Mustafa'ya tevfiz etmesi.
- 61a/2 **Vakfiye:** Sultan Orhan mahallesinde sakin Hayreddin oğlu Hacı Abdülkerim'in kendisine ait olan mülkü vakfetmesi hususunda belge.
- 61a/3 **Mülk tasfiyesi:** Hümayun Hatun'un, öldükten sonra vakfedip oturma hakkını Ünzile Hatun'a vereceği mülk hususundaki vasiyyetinden geri dönmesi.
- 61b/1 **Tefviz:** Bilecik mahallesinden Mustafa ve Salih Çelebi ile Raziye Hatun'un kendilerine ait Sarı Abdullah mahallesindeki 39 oda ve değirmeni, Perviz Efendi vakfının izni ile Sinan Efendi'ye 38000 dirheme tefviz etmeleri.
- 61b/2 **Sulh akdi:** Fatma Hatun'un merhum babasından kalan mülkteki hissesini diğer muris Şaban kızı Fatma'dan istemesi üzerine aralarında sulh yapılması.
- 62a/1 **Vasiyyet:** Mesud Makramevi mahallesinden Canfeda Hatun'un aynı mahalledeki mülkünü vefat edince kölesi Ali'ye hibe edeceğini vasiyet etmesi.
- 62a/2 **Nafaka:** Sarı Abdullah mahallesinden Raziye Hatun'un merhum kocası Musa Bey'den miras kalıp Sinan Efendi'ye tefviz edilen 39 oda ve değirmende oğlu Mehmed'in payına düşen 1/3 hisseyi nafaka olarak istemesi.

- 62b/1 **Vasiyyet:** Mesud Makramevi mahallesinden Canfeda Hatun'un aynı mahalledeki mülkünü ve sahip olduğu eşyaları vefat edince cariyesi Adilhan'a bırakacağını vasiyyet etmesi.
- 62b/2 **Veraset:** Hacı Sevinç mahallesinden merhume Şerife Aişe Hatun'un mirasının varisleri arasında taksimi.
- 63a Sayfada kayıt yok.
- 63b/1 **Mütevelli beratı:** İstanbul'da Kadı Ali evkafı mütevellisi Abdülmuhsin'in yerine Derviş Mehmed'in tayin edilmesi.
- 63b/2 **Nüzül bedellerinin cemi:** Bursa ve sancaklarından, 1060 senesine ait bedel-i nüzüllerin piyade ve müsellemlerden toplanıp acilen gönderilmesi emri.
- 63b/3 **Nüzül bedellerinin cemi:** Biga ve Karesi sancaklarından toplanacak olan bedel-i nüzüller için emin Osman'ın görevlendirip, tahsil edilen miktarın acilen gönderilmesi emri.
- 64a/1 **Vakıf tevliyeti:** Merhum Halil Çavuş'un vakfına mütevelli olan Mehmed'e Hudaverdi'nin haksız yere müdahalede etmesi.
- 64a/2 **Ekmekçiler odabaşılığı beratı:** Bursadaki ekmekçiler odabaşılığına Rıdvan'ın tayin edilmesi.
- 64a/3 **Mukataa iltizamı:** Bursa'daki agnam ve serçin ve derçin tevabii mukataasına Ali'nin mültezim olması.
- 64b/1 **Vakfa şeyhlik beratı:** Yeşil İmaret vakfı şeyhliği vazifesinin, Salih'e geri verilmesi.
- 64b/2 **Mukataa iltizamı:** Bursa'daki bac-ı bazar galle mukataasına Hızır'ın mültezim olması.
- 65a/1 **İzinsiz hamr üretimi şikâyeti:** Bursa'daki hamr mukataası emininin kendisinden izinsiz hamr üreten yahudileri Bursa kadısına şikâyet etmesi.
- 65a/2 **İmamlık berat-ı cedidi:** Veled-i Habib mescidi imamı Halil'in, görevine haksız yere müdahale eden Abdülgani'yi şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedit verilmesi.
- 65a/3 **Cabi beratı:** Düsturhan vakfına günlük 2 akçe vazife ile cabi olan Veli'nin isteği üzerine tekrar berat ettirilmesi.
- 65b/1 **Zabıt ve kethüda yeri tayini:** Bursa ve sancakları zabıt ve kethüda yerine 12. bölükde günlük 48 akçe ulufe alan Yeniçeri'nin tayin edilmesi.

- 65b/2 **Kıptiyan taifesinden vergi tahsili:** Rumeli kıptiyan nazırı Ahmed'e, 1059 senesine ait cizye, ispençe ve diğer vergileri tahsil etmesi emri.
- 66a/1 **Zabıt ve kethüda yeri tayini:** Bursa ve sancakları zabıt ve kethüda yerine 56. bölükde günlük 39 akçe ulufe alan Halil İbrahim'in tayin edilmesi.
- 66a/2 **Şikâyet:** Bahçe-i hâssada fidan ustası olan Hacı Hasan'ın her sene fidan malzemeleri için Bursa'daki bac-ı bazar galle tevâbii mukâtaası malından tahsil ettiği 3000 akçenin verilmediği hususunda şikâyeti.
- 66a/3 **İmamlık berat-ı cedidi:** Şerafeddin Paşa mescidine günlük iki akçe ile imam olan Mevlana Mustafa'nın, görevine haksız yere müdahale eden Mehmed'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 66b/1 **Kürekçi talebi:** Girit adasına düzenlenecek seferde kullanılacak kadirga ve mavnalar için Bursa'daki 2381 avarız hanesinin her 7 hanesinden 1 kişi kürekçi istenmesi.
- 66b/2 **Maaş tebdili:** Bursa'daki kıptiyan mukataası mahsulünden günlük 15 akçe alan Mevlana Abdullah'ın maaşının, günlük 20 akçe olmak üzere mizan-ı harir mukataasıyla değiştirilmesi.
- 66b/3 **Bezzazistan kethüdalığı berat-ı cedidi:** Bursa'da bezzazistan kethüdalığı yapan Ramazan'ın kendisine müdahale eden bazı kimseleri şikâyet etmesi üzerine tekrar berat ettirilmesi.
- 67a/1 **Mübaşir maişeti:** Hudâvendigâr sancağında kürekçileri toplamakla görevlendirilen İsmail Çavuş'un ihtiyaçları için her bir haneden 10'ar akçe tahsil edilmesi emri.
- 67a/2 **Vazife beratı:** Sultan Murad Han vakfı mahsulünden günlük 30 akçe ile vazifesi olan Şeyh Mehmed'in yerine, Mevlana Şeyh Abdullah'ın getirilmesi.
- 67a/3 **Şeyhlik beratı:** Pınarbaşı'ndaki merhum Derviş Baba Şems evkafından olan Kalenderhane zaviyesine, günlük 4 akçe ile Şeyh Hacı İshak Hindi'nin tayin edilmesi.
- 67b/1 **Öşür tahsili:** Erbab-ı timardan sipahi Mustafa'nın sahip olduğu mezraalardaki öşrü, eşkinci timarından bazı kişilerin gereksiz yere tahsil etmesi.
- 67b/2 **Şikâyet:** Bursa'da sakin bazı müslümanların Yehud mahallesindeki yahudileri verdikleri zarardan dolayı şikâyet etmeleri.
- 67b/3 **Ekmekçi kethüdalığı beratı:** Bursa'daki ekmekçi kethüdalığına Kasım oğlu Mehmed'in getirilmesi.
- 68a/1 **Şikâyet:** Bursa'da bac-ı bazar galle mukataası emini Hüseyin'in, iltizam kurallarına uygunsuz davranan bazı kimseleri şikâyet etmesi.

- 68a/2 **Zimmet**: Bursa'da 1048-1051 seneleri arasında beytülmal mukataası emini Mustafa Çavuş'tan, beytülmale ait olup zimmetinde bulunan 4 yük akçenin tahsil edilmesi emri.
- 68a/3 **Bazarbaşı beratı**: Bursa'daki bazarbaşılık görevine Seyyid Mahmud'un tayin edilmesi.
- 68b/1 **Ordu bedeli tahsili**: Hudâvendigâr sancağındaki ehl-i hiref ve sanayicilerden toplanan 2 yük 44000 akçe ordu bedelinin acilen tahsil edilmesi emri.
- 68b/2 **Hamallar kethüdalığı beratı**: Bursa'daki tahıl pazarında hamallar kethüdalığı bölükbaşısı Fazlı oğlu Hüseyin'in, vazifesine haksız yere müdahale eden Hüseyin'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 68b/3 **Habbaz beratı**: Sultan Murad Han imaretinde günlük 5 akçe vazife ile habbaz olan Mustafa'nın haksız yere görevine müdahale eden Ahmed'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 69a/1 **Timar bedeli tahsili**: Hudâvendigâr sancağında 1060 senesine ait 4 yük 80000 akçe timar bedelinin acilen tahsil edilmesi emri.
- 69a/2 **Nüzul bedeli tahsili**: Hudâvendigâr sancağında 1061 senesine ait 33000 akçe nüzul bedelinin acilen tahsil edilmesi emri.
- 69a/3 **Şikâyet**: Kite ahalisinin kendilerinden namazsız ve devir akçesi adıyla haksız yere para tahsil eden kadı ve naipleri şikâyeti.
- 69b/1 **Muhasebe**: Yeşil İmaret vakfı mütevellisi İbrahim Ağa'nın hesabında 94000 akçe bulunduğu hususunda kayıt.
- 69b/2 **Vakıf parası tahsili**: 1059 senesinde Yeşil İmaret vakfı mütevellisi olan İbrahim Ağa'nın vakfa bıraktığı 35000 akçenin hesap ve tahsili.
- 69b/3: **Vakıf parası tahsili**: Yeşil İmaret vakfına İbrahim Ağa'dan kalan meblağın, muhasebe sureti gereğince Haremeyn'den tahsil edilmesi.
- 70a/1 **Mukataa emini iltizamı**: Bursa'daki bozahane ve han-ı cedidi mukataasına mukataasına Süleyman'ın mültezim olması.
- 70a/2 **Mukataa emini iltizamı**: Bursa'daki bac-ı bay agnam ve tevabi mukataasına mukataasına Ali'nin mültezim olması.
- 70a/3 **Cabi beratı**: Pir Mehmed Paşa'nın Silivri'deki imaretine cabi olan Mahmud'un yerine günlük 6 akçe maaş ile Mehmed'in getirilmesi.
- 70b/1 **Tahrir emri**: Yenişehir'deki Marmaracık Mezraası'ndaki Ermenilerin defterlere kaydolanması emri.

- 70b/2 **Tashih emri:** Hasodabaşı Hasan Ağa'ya, Halil Bey'in vefatıyla kalan Marmaracık mezraasının tashihi emri.
- 70b/3 **Vakfiye:** Hasan Ağa'nın, kendisine kalan mezradan elde edilen ermenilerin cizyelerini Haremeyn-i Şerifeyn ve bazı hayratlara vakfetmesi.
- 71a/1 **Yave cizyesi tahsili:** Hudâvendigâr sancağında ticaret için gelen ermeni, Medine-i Münevvere, Anadolu Rumu ve yave keferesinden cizyelerinin tahsil edilmesi emri.
- 71a/2 **İmamlık beratı:** Şerefeddin camiine Mustafa'nın imam tayin edilmesi.
- 71b/1 **Temessük:** Hudâvendigâr ve çevre sancaklardaki ermeni, Rum ve kıptiyan taifelerinden cizye tahsili için Hacı Anton'a görevlendirilmesi.
- 71b/2 **Matbah-ı amire:** Bursa'da matbah-ı amire için tatlı ve ekşi nar hazırlatılıp gönderilmesi emri.
- 71b/3 **Tezkire:** Bursa'da es-Seyyid Mehmed el-Buhari evkafından Gönü Hanı'nı kiralayan Musli Bey'in vefatı üzerine yerine Hacı Mustafa'ya tezkire verilmesi.
- 72a/1 **Şikâyet:** Ermeni taifesinin, hasodabaşı Hasan Ağa'nın vakfeylediği üzere -cizyelerini haremeyne eda ettikleri halde- kendilerinden cizye isteyen memurları şikâyeti.
- 72a/2 **Mimar beratı:** Bursa'da bina yapımında çalışan üstadların mimarı olan İbrahim'in yerine Ahmed Dede'nin getirilmesi.
- 72a/3 **Emin beratı:** Bursa'daki İkizceler agnamı mukataası mahsulünden günlük 5 akçeye emin olan Yusuf Abdullah'ın yerine Mevlana Ahmed'in getirilmesi.
- 72b/1 **Sırmakeş nezareti şikâyeti:** Bursa'daki sırma nazırının, kendisinden habersiz olarak gizlice sırma çıkarıp satan bazı kimseleri şikâyet etmesi.
- 72b/2 **Şikâyet:** Ermeni taifesinin cizyelerini haremeyne eda ettikleri haldekendilerinden cizye isteyen memurları Haremeyn'e şikâyet etmesi.
- 73a/1 **Zeamet ve tımar bedeli tahsili:** Hudâvendigâr sancağından Bozcaada muhafazasına tayin olunan zuama ve erbab-ı tımardan geriye kalanlardan zeamet ve tımar bedellerinin tahsili.
- 73a/2 **Bozcaada seferine katılanların sayısı:** Hudâvendigâr sancağından 30 kişinin Bozcaada seferine katılması ve geriye kalanlardan bedellerin tahsil edilmesi.
- 73b/1 **Katib beratı:** Hançerli Sultan evkafına günlük 3 akçe vazife ile Şeyh Seyyid Mehmed'in kâtip tayin edilmesi.

- 73b/2 **Vakıf mülkü:** Cami-i Kebir mahallesinde suleha için vakfedilen mülkte sakin iken vefat eden Nimetullah'ın yerine, sulehadan olup eve ihtiyacı olan Mustafa Hafız'ın geçmesi.
- 74a/1 **Vazife beratı:** Seyyid Nimetullah'ın yerine günlük 21 akçe vazife ile Seyyid Şeyh Mehmed'in getirilmesi.
- 74a/2 **Mektup:** Seyyid Nimetullah'ın yerine geçen Seyyid Şeyh Mehmed'in evkaf defterine yazılması hususunda mektup.
- 74a/3 **Katib beratı:** Ali Paşa evkafı kâtipliğine günlük 4 akçe vazife ile Mehmed'in tayin edilmesi.
- 74b/1 **Ordu akçesi tahsili:** Bursa'daki ehl-i hirefden tahsil edilen ordu akçesi bedelinin hafifletilmesi hususunda istek.
- 74b/2 **Katib berat-ı cedidi:** Emirsultan vakfına günlük 15 akçe ile kâtip olan Hamza Mehmed'in, vazifesine haksız yere müdahale eden Mustafa'yı şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 74b/3 **İmam berat-ı cedidi:** Merhum Veled-i Habib mescidinde günlük 2 akçe ile imam olan Şeyh Halil'in, vazifesine haksız yere müdahale eden Abdülgani'yi şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 75a/1 **Ordu akçesi tahsili:** Bursa ve çevresindeki vilayetlerden tahsil edilen ordu akçesinin -halkının durumu zayıf olduğu için- yarıya indirilmesi.
- 75a/2 **Katib berat-ı cedidi:** Emirsultan vakfına günlük 15 akçe ile kâtip olan Mustafa'nın, vazifesine haksız yere müdahale eden Hamza Mehmed'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 75a/3 **Subaşı tayini:** Halil'in subaşı tayin edilmesi.
- 75b/1 **Çukacı taifesi şeyhi beratı:** Bursa'daki çukacı taifesinde şeyh olan Mustafa'nın yerine Derviş Mehmed'in getirilmesi.
- 75b/2 **Şikâyet:** Çukacılar şeyhi Derviş Mehmed'in, başta önceki şeyh Mustafa olmak üzere bazı kimselerin vazifesine mani olduğunu söylemesi.
- 75b/3 **Subaşı tayini:** Mehmed ve Handan Bey'in subaşı tayin edilmesi.
- 76a/1 **Ordu akçesi tahsili:** Girit seferi için Bursa'daki dükkân sahipleri ve sanayicilerden -asker olsun veya olmasın- toplanacak 10 yük akçe ordu bedelinin acilen tahsil edilmesi emri.
- 76b/1 **Hamamcı beratı:** Çekirge hamamında hamamcı olan Fatma'nın yerine Abdullah Çerkes'in getirilmesi.

- 76b/2 **Simkeş iltizamı mektubu**: Simkeş mültezimi Ramazan Çelebi'nin yerine Mehmed Ağa ve Hacı Mustafa'nın getirilmesi hususunda mektub.
- 76b/3 **Vazife beratı**: Emirsultan vakfında günlük 5 akçe ile vazifesi olan Mehmed Ağa'nın yerine Mevlana Ali'nin getirilmesi.
- 77a/1 **Ağalık tayini hakkında mektub**: Bursa ağalığına İbrahim'in getirilmesi hususunda mektub.
- 77a/2 **İmamlık berat-ı cedidi**: Veled-i Habib mescidine günlük 2 akçe vazife ile imam olan Mevlana Abdülgani'nin görevine haksız yere müdahale eden Halil'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedit verilmesi.
- 77a/3 **Habbazbaşı beratı**: Bursa'da habbazlarbaşı olan Hacı Aydın'ın yerine Cafer'in getirilmesi.
- 77b/1 **Mukataa emini iltizamı**: Bursa'daki ispençe-ra ve yahudiyan mukataasına Mehmed'in mültezim olması.
- 77b/2 **Müezzin beratı**: Düsturhan mescidine günlük 2 akçe vazife ile müezzin olan Mehmed Himmet'in yerine Mehmed Hüseyin'in getirilmesi.
- 77b/3 **Hamallar kethüdalığı beratı**: Bursa'da hamallar kethüdası olan Hüseyin'in yerine Ali'nin getirilmesi.
- 78a/1 **Şikâyet**: Yeni Han, Mahmud Paşa Hanı ve Eskiye Han'da bazı yahudi ve zimmilerin dellalbaşlı olmadıkları halde vakfın mahsulüne karışmaları.
- 78a/2 **Katib beratı**: Günlük 10 akçeye beytülmal kâtibi olan Abdullah'ın yerine Salih'in getirilmesi.
- 78b/1 **Ordu akçesi tahsili**: Bursa'da Girit seferine katılacak asker sayısının 2 katına çıkarılarak toplanacak 15 yük ordu akçesinin acilen tahsil edilmesi emri.
- 79a/1 **Şikâyet**: Bursa'daki tüccar taifesinden bazı kimselerin, dükkânları önünde oturarak satış yapan ve kazançlarına mani olan çerçicileri şikâyet etmesi.
- 79b/1 **Maaş tebdili**: Rumeli Hisarı ihtisabından günlük 10 akçe alan Receb'in maaşının, günlük 15 akçe olmak üzere Bursa ihtisabı mukataası ile değiştirilmesi.
- 79b/2 **Duacı beratı**: Emirsultan vakfına günlük 51 akçe ile Mevlana Mustafa'nın duacı tayin edilmesi.
- 80a/1 **Zabıt ve kethüda yeri tayini**: Bursa ve sancaklarında sakin olan Altıbölük halkı için zabıt ve kethüda yerine 12. bölükde günlük 48 akçe alan es-Seyyid Mehmed'in tayin edilmesi.

- 80a/2 **İmam beratı**: Yıldırım Sultan validesi mescidine günlük 2 akçe ile imam olan Mustafa'nın yerine Seyyid Abdülkadir'in getirilmesi.
- 80b/1 **Cizye tahsili**: 1060 yılına ait cizyelerin tahsil edilmesi emri.
- 80b/2 **Bezzazistan kethüdalığı beratı**: Bursa bezzazistan kethüdası tayini.
- 81a/1 **Zeamet bedeli tahsili**: Bursa ve sancaklarındaki müteferrika ağaları, divan kâtipleri, şakirdleri, defter-i hakani kâtipleri vs.den 1060 senesine ait zeamet bedellerinin tahsil edilmesi emri.
- 81a/2 **Nazır beratı**: Merhum iplikçi Hacı Mehmed vakfına günlük 10 akçe ile nazır olan Mehmed'in yerine oğlu Mevlana Şeyh Mehmed'in getirilmesi.
- 81a/3 **Cizye tahsili**: Bursa ve kazalarındaki kıptiyan perakendesinin, önceki yerlerine iskân ettirilmesi ve cizyelerinin tahsili.
- 81b/1 **Kesm-i esir tahsili**: Bursa ile kazalarında sakin kefer, yahudi, efrenc, Karamanlı ve ermeni taifesinin hizmetinde olan esir ve cariyelerin kaydedilip kesm-i esirlerinin tahsil edilmesi emri.
- 81b/2 **Kâtiplik beratı**: Emirsultan evkafında günlük 15 akçe ile kâtip olan Mustafa Mehmed'in yerine Hamza'nın getirilmesi.
- 82a/1 **Harami ve eşkıyaların ele geçirilmesi**: Bursa, Kite, Mudanya, Gemlik, İznik, Yenişehir ve İnegöl'de halka zulüm edip karışıklık çıkaran eşkıyaların yerlerinin tesbiti ve gerekli cezanın verilmesi hususunda mübaşir tayin edilmesi.
- 82a/2 **Katiblik beratı**: Bursa'daki kapan-ı meyve-i huşk (kuruyemiş) mukataası kâtipliğine Mehmed Ali'nin tayin edilmesi.
- 82a/3 **Mütevelli berat-ı cedidi**: Tabdeh Ahmed evkafına günlük yarım akçe ile mütevelli olan Ahmed'in vazifesine haksız yere müdahale eden kimseleri şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedit verilmesi.
- 82b/1 **Ordu akçesi tahsili**: Girit seferine Bursa'dan katılacak olupta iştirak etmeyen kimselerden toplam 160.000 ordu akçesinin tahsil edilmesi emri.
- 82b/2 **Nazır tayini**: Bursa'da 38. cemaatten İbrahim'in -varisi olmaksızın- vefatı üzerine kalan mallarının miriye dahil edilmesi için Mahmud Ağa'nın nazır tayin edilmesi.
- 82b/3 **İmamlık berat-ı cedidi**: Şehabeddin Paşa mescidinde günlük iki akçe vazife ile imam olan Mevlana Ahmed Halife'nin, vazifesine haksız yere müdahale eden Receb'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedit verilmesi.

- 83a/1 **Asker gönderilmesi hususunda mektup:** Düşman üzerine Anadolu tarafından gönderilecek topların muhafazası için her bir köyden 5'er veya 6'şar askerin Boğazhisar'a gönderilmesi emri.
- 83a/2 **Asker talebi:** Hudâvendigâr ve Biga sancağında sakin yeniçeri neferi, korucu, oturak, acemoğlanı, topçu vs. askerlerin yeniçeri serdarları tarafından toplanıp onların önderliğinde Boğazhisar'a gönderilmesi emri.
- 83b/1 **Asker talebi:** Boğazhisar'dan küffar üzerine ateşlenecek toplar ve muhafazası için Bursa ve sancaklarında sakin, harbe kadir,yeniçeri, cebeci, topçu vs. olmak üzere her köyden 5 veya 6 kişinin gönderilmesi emri.
- 84a/1 **Şikâyet:** Bazı yahudilerin, yahudi bir esiri satın almalarına ehl-i örfün mani olması hususunda şikâyetleri.
- 84a/2 **Şikâyet:** Bozahane mukataası emini Hacı Yusuf'un Atpazarı bozahanesinde vergisini tam vermeyen kimseyi şikâyeti.
- 84b/1 **Börekçi taifesinin talebi:** Bursa'da pişirilen beylik simit ununun dağıtımı hakkında istek.
- 84b/2 **Vaizlik berati:** Süleyman'ın günlük 5 akçe vazife ile Sultan Murad Han camiine vaiz tayin edilmesi.
- 84b/3 **İmamlik berati:** Mevlana İvaz'ın günlük 6 akçe ile Manticı mahallesi mescidine imam tayin edilmesi.
- 85a/1 **Mütevelli berati:** Gelibolu'da vaki merhum Şeyh Mesih Paşa evkafına günlük 10 akçe ile mütevelli olan sipahi Muharrem'in yerine Mehmed'in getirilmesi.
- 85a/2 **İmamlik berati:** Veled-i Habib evkafi mescidine imam olan Süleyman'ın yerine Şeyh Habib'in getirilmesi.
- 85a/3 **Mütevelli berati:** Gemlik kazasına bağlı Manastır mahallesinde merhum Osmancık evkafına günlük bir akçe ile Ahmed Çavuş'un tayin edilmesi.
- 85b/1 **Girit seferi:** Anadolu eyaletinde Girit seferi için görevlendirilip sefere gitmeyen ve yollarda eğlenen bazı zuama ve erbab-ı timarın bir an önce adaya gönderilmesi emri.
- 85b/2 **Kethüda mektubu:** Mihaliç, Balıkesir ve çevresindeki kethüda yerlerine gönderilen mektubların bir an önce gerekli mahallere ulaştırılması emri.
- 85b/3 **Çavuş tayini:** Girit seferine memur olup emre uymayan zuama ve erbab-ı timarın toparlanması hususunda İbrahim Çavuş'un görevlendirilmesi.
- 86a/1 **Asker gönderilmesi emri:** Düşman üzerine Anadolu'dan havale olunacak topların muhafazası için Bursa ve sancaklarında olan 6 bölük kethüda yerleri mütekaidleri ile kuloğullarının acilen Boğazhisar'a gönderilmesi emri.

- 86a/2 **Vezir-i azamın mektubu**: Boğazhisar seferi için vezir Ahmed Paşa'nın uygun gördüğü mevkilerde görevlendirilecek askerlerin acilen gönderilmesi emri.
- 86b/1 **Yaralama**: Bursa'da bir yeniçeri serdarının Barak köyünden Ömer adlı kimseyi sağ bileğinden vurup yaraladığı hususunda kayıt.
- 86b/2 **Vazife beratı**: Bursa'daki ikizce agnamı mukataası mahsulünden günlük 10 akçe ile vazifeli olan Şeyh İbrahim'in yerine es-Seyyid İlyas'ın getirilmesi.
- 87a/1 **Esirciler kethüdasının şikâyeti**: Bursa'da esirciler kethüdası olan Hacı Ali'nin kanuna aykırı olarak, müslüman esirleri alıp kefere ve yahudilere satan bazı kimseleri şikâyet etmesi.
- 87a/2 **Miri koyun çobanlarının şikâyeti**: Mihaliç kazasına tabi ikizceler agnamı mukataası köylerindeki miri koyun çobanlarının, kendi yaylaklarına giren ve kendilerini zarara uğratan bir başka köy ahalisini şikâyet etmeleri.
- 87b/1 **İkizceler agnamı mukataası**: İkizceler agnamı mukataası emininin, Keşiş Dağı ve etrafındaki yolların vakıf mütevellileri ve erbab-ı timara tarla olarak verilmesinden dolayı miri koyunlarının otlayacağı yaylak kalmadığını bildirmesi.
- 87b/2 **Vakıf değirmeni**: Tabdeh Ahmed mescidi vakfına ait değirmene, dışarıdan müdahale edilmemesi isteği.
- 88a/1 **Vazife beratı**: Hacı Receb'in mizan-ı harir mukataası mahsulünden olmak üzere günlük 10 akçe ile görevlendirilmesi.
- 88a/2 **Mütevelli berat-ı cedidi**: Hoca İlyas vakfına mütevelli olan Mehmed oğlu Ali'nin vazifesine haksız yere müdahale eden Ali'yi şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 88a/3 **Emin beratı**: Nurullah oğlu Fethullah'ın, ikizceler agnamı mukataası mahsulünden günlük 3 akçe ile İbrahim Bedri'nin yerine emin tayin edilmesi.
- 88b/1 **Fuzuli akçe tahsili hususunda şikâyet**: İnegöl'de maden-i sim emini Bostancı Mustafa ile güherçile bedelini toplayan memurların, iltizam kanununa aykırı olarak akçe tahsil etmeleri hususunda şikâyet.
- 88b/2 **İmam berat-ı cedidi**: Şehabeddin Paşa mescidine günlük 2 akçe ile imam olan Mevlana Ahmed'in, vazifesine haksız yere müdahale eden Receb'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 89a/1 **Mütevelli berat-ı cedidi**: Balıklı köyündeki Muhyiddin evkafına mütevelli olan Aişe Hatun'un, vazifesine haksız yere müdahale eden Mihrimah Hatun'u şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.

- 89a/2 **Dua:** Akdeniz'e kafir ile savaşmaya giden askerlerin fethi için, Bursa'daki cami ve mecidlerde Kur'an okunarak dua edilmesi emri.
- 89b/1 **Gizli sırma işlenmesi hususunda şikâyet:** Sırmahane nazırı olan Ömer'in Bursa'daki bazı kimselerin evlerinde gizlice kalitesiz sırma ve kılabledan işleyip düşük fiyata sattığı, bu nedenle de sırma kârhanesinde işlenenlerin ellerinde kaldığı hususunda şikâyeti.
- 89b/2 **İmam berat-ı cedidi:** Mevlana Ahmed'e Şehabeddin Paşa mescidinde günlük 2 akçe ile imamlık yapması hususunda berat-ı cedid verilmesi.
- 90a/1 **Matbah-ı amire:** Bursa'da matbah-ı amire için kurulacak taze nane ve bostan turşusunun hazırlatılıp İstanbul'a gönderilmesi emri.
- 90a/2 **Matbah-ı amire:** Bursa'da matbah-ı amireye kurulacak taze nane ve bostan turşusu için lazım olan 20000 akçenin Bursa'daki mukataa ve beytü'l- malden tahsil dilmesi emri.
- 90b/1 **Kadı tayini:** Selanik kadısı Mevlana Yahya'nın Bursa'ya tayin edilmesi.
- 90b/2 **İnha** (Bir vazifeye tayin veya bir maaşa terfi için yazılan yazı): Bursa kadısı Mevlana Yahya'nın başmüderri Mahmud Efendi'ye gönderdiği yazı.
- 90b/3 **Mütevelli beratı:** Mihrimah Hatun'un Muhyiddin Bey evkafına mütevelli tayin edilmesi.
- 90b/4 **Subaşılık tayini:** Bursa'daki kapıağa kullarının subaşı tayin edilmesi.
- 91a/1 **Resm-i ganem tahsili:** Akçakoyunlu'daki Müslüman halktan, resm-i ganemlerinin tahsil edilmesi emri.
- 91a/2 **Vazife beratı:** Bursa'daki mizan-ı harir mukataası mahsulünden günlük 20 akçe ile vazifesi olan Mevlana Mustafa'nın yerine Hüseyin Mehmed'in getirilmesi.
- 91a/3 **Nazır beratı:** Merhum Hacı Emrullah vakfına günlük 2 akçe ile nazır olan Mehmed'in yerine Mustafa'nın getirilmesi.
- 91b/1 **Vakfiye:** Devdeh Ahmed'in sahip olduğu bir evi ile Abdal Hüsam mahallesindeki değirmenini 959 yılında vakfeyleyip, şartlarını tescil ettirdiği hususunda belge.
- 92a/1 **Mimarbaşı beratı:** Bursa'da mimarbaşı olan Ahmed Dede'nin yerine İbrahim'in getirilmesi.
- 92a/2 **Mimarbaşılık hizmeti:** Bursa'da mimarbaşı tayin edilen İbrahim'in hizmetine dışarıdan kimsenin müdahale etmemesi hususunda emir.

- 92a/3 **Mimarbaşı beratı:** Ser-mimaran Kasım'ın, mimarbaşı olan İbrahim hakkında gönderdiği yazı.
- 92a/4 **Meremmatçı beratı:** Mahmud Bey vakfından günlük iki akçe ile Bursa'daki Han-ı Atik ve Cedid meremmatçısı olan Mustafa'nın yerine Ali'nin getirilmesi.
- 92a/5 **Mütevelli berat-ı cedidi:** Merhum Osmancık vakfında günlük 2 akçe ile mütevelli olan Ahmed'in görevine haksız yere müdahale eden Hüseyin'i şikâyeti üzerine kendisine berat-ı cedid verilmesi.
- 92b/1 **Şikâyet:** Çekirge hamamcısı Fatma Hatun'un görevine müdahale eden bazı kimseleri şikâyeti.
- 92b/2 **Müsellem tayini:** Hudâvendigâr sancağındaki mahsulleri zabt için Hüseyin Ağa'nın tayin edilmesi.
- 92b/3 **Cabi beratı:** Merhum es-Seyid Hüseyin Erzincani vakfına günlük 5 akçe ile cabi olan Hüseyin'in yerine Siyami'nin getirilmesi.
- 93a/1 **Bozcaada'ya emr-i şerif:** Bozcaada ve etrafındaki yalıların muhafazası hususunda daha dikkatli olunması hususunda emir.
- 93a/2 **Miri çayırlarının biçilmesi:** Bursa ve çevresindeki miri çayırların biçilip ambara taşınması için arpacı, tırpancı ve değirmenci taifesine emir verilmesi.
- 93a/3 **Börekçi taifesinin şikâyeti:** Börekçilerin, eskiden beri börekçi ve ekmekçilere dağıtılan beylik simit ununu kullanmalarına mani olanları şikâyeti.
- 93a/4 **Cüzhan beratı:** Merhum Kara Mustafa Paşa'nın ruhu için günlük 10 akçe vazife ile cüz okuyan Mehmed'in yerine Salih'in getirilmesi.
- 93b/1 **Öşr ve rusum tahsili:** Bursa ve sancaklarındaki haslardan 1059 yılına ait 6 yük 50.000 akçelik bedelin tahsil edilmesi emri.
- 93b/2 **Şehir kethüdası beratı:** Bursa şehir kethüdalığına Muhammed'in getirilmesi.
- 93b/3 **Ekmekçi kethüdası beratı:** Bursa ekmekçi kethüdalığına Muhammed'in getirilmesi.
- 94a/1 **Kürekçi talebi:** Donanma-yı hümayun için her birine 3000 akçe verilmek üzere kürekçi talep edilmesi.
- 94a/2 **Mukataa vezzanlığı berat-ı cedidi:** Bursa'da meyve-i huşk kapanı mukataasının vezzanlığına mutasarrıf olan Hüseyin'in, elinde olan atik beratın yenilenmesi hususundaki isteği.

- 94a/3 **Türbedarlık berati:** İznik’de medfun Eşrefzade hulefasından Bursa’da Karagüllü mahallesindeki eş-Şeyh Şaban türbedarlığına evlattan Lütfullah oğlu Eşref’in tayin edilmesi.
- 94a/4 **Cüzhan berati:** Merhume Şah Sultan Türbesi’nde türbedar olup ruhu için günlük 5 akçe ile cüz okuyan Mehmed’in yerine Salih’in getirilmesi.
- 94b/1 **Müderris tayini:** İstanbul Behlül Çavuş müderrisi Mevlana es-Seyyid Şeyh Mehmed’in günlük 40 akçe ile Bursa’da Hüseyin Dede medresesine tayini.
- 94b/2 **Suret-i tahvil:** Girit seferinde tahsil edilen ordu akçesinin suret-i tahvili.
- 94b/3 **Müderris tayini:** Hudâvendigâr müderrisi Mevlana Mahmud’un Yıldırım Han medresesine tayini.
- 94b/4 **Müderris tayini:** Mevlana Mehmed Efendi’nin günlük 30 akçe ile Hüseyin Paşa-yı Atik medresesine tayini.
- 94b/5 **Müderris tayini:** Molla-yı Cedid müderrisi Mevlana Mahmud’un Hamza Bey medresesine tayini.
- 94b/6 **Müderris tayini:** Hamza Bey müderrisi Mevlana Muhtari’nin Molla-yı Cedid medresesine tayini.

B- BELGE TÜRLERİ VE ORANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

BELGENİN İÇERİĞİ	ADEDİ	%
Muhtelif beratlar	71	12,90
Zimmet	69	12,60
Mülk satışı	64	11,70
Muhalaa	43	7,80
Sulh	36	6,50
Muhtelif başlıkta kayıtlar (tek olan kayıtlar; kira, yaralama, tasfiye, kayıp vs.)	30	5,40
Tayinler	30	5,40
İbra	28	5,10
Vergiler	28	5,10
Muhtelif şikâyetler	20	3,60
Veraset	14	2,50
Köle ve cariyeler	11	2,01
Hibe	11	2,01
Kefalet	9	1,60
Vakıflarla ilgili kayıtlar	8	1,40
Asker gönderilmesi emri	8	1,40
Muhtelif konuda mektuplar	6	1,09
Vakfiye	6	1,09
İmaretten yemek hakkı	5	0,91
Şahitlik	5	0,91
İltizam	5	0,91
Muhtelif davalar	5	0,91
Bahçe satışı	5	0,91
Talak	4	0,73
Vasiyet	3	0,50
Tefviz	3	0,50
Katl	3	0,50
Hakim izni	3	0,50
Tamir talebi	3	0,50
Kadı tayini	3	0,50
Maaş tebdili	2	0,36
Temessük	2	0,36
Tahrir	2	0,36
Vesayet	2	0,36
TOPLAM	547	100

C- MUHTELİF İNDEKSLER

1. ŞAHİS İSİMLERİ
2. MAHALLE İSİMLERİ
3. KÖY İSİMLERİ
4. MUHTELİF YER İSİMLERİ
5. DAĞ VE TEPELER
6. KAZA VE NAHİYELER
7. MEZRAA, TARLA VE ÇİFTLİK
8. KAPLICALAR
9. ÇARŞILAR
10. AİLE İSİMLERİ (ZÂDELER)
11. HANLAR
12. İLLER
13. MEHİR MİKTARLARI
14. İMARETLER
15. EŞYALAR
16. CAMİ VE MESCİDLER
17. VAKIFLAR
18. MEDRESELER
19. MESLEKLER
20. UYRUKLAR
21. TEKKE, TÜRBE VE ZÂVİYELER

ŞAHİS İSİMLERİ

- Abbas (Hacı) 8a
Abdi (Çelebi) 13b
Abdi (Efendi) 6a
Abdi (Uzun) 57a
Abdi Ahmed (Şeyh) 14b
Abdulgaffâr (Hacı) 15b
Abdulhalîl (Hacı) 53a, 54b
Abdullâh (Çavuş) 8a
Abdullâh (Çelebi) 16a, 5a, 5b, 7b, 14b, 19a, 24b
Abdullâh (Çelebi, Kayyım) 30a
Abdullâh (Çelebi, Müderris) 53b
Abdullâh (Çelebi, Tâcir) 16a
Abdullâh (Efendi) 60a, 9b, 13b, 24a, 31a, 31b, 33a, 49b, 53b
Abdullâh (Efendi, Müderris) 17b, 2a, 94b
Abdullâh (Hacı) 6b, 7a.
Abdullâh Rıdvân (Hacı) 2b
Abdullâh (Müezzîn) 6b
Abdullâh (Seyyid) 12b
Abdullâh (Katib) 78a
Abdullâh (Müderris) 94b
Abdullâh (Seyyid) 12b
Abdurrahmân (Çelebi) 22a
Abdurrahmân (Çelebi, Seyyid) 6a
Abdurrahmân (Efendi, Müderris) 53b
Abdurrahmân (Hacı) 12b
Abdurrahmân (Hacı) 19a
Abdurrahmân (Kadı) 1a
Abdurrahmân (Seyyid) 6a
Abdülazîz (Efendi) 37b
Abdülazîz (Efendi, Kadı) 1b
Abdübâkî (Çavuş) 62a
Abdübâkî (Çelebi) 9a, 17a,
Abdübâkî (Efendi) 4b, 8b, 44b
Abdulgaffâr (Hacı, Bakkâl) 12a
Abdülganî (Efendi, İmam) 57b
Abdülhâfız (Çelebi) 24a
Abdülhalîl (Hacı, Mütevellî) 46a
Abdülhalîm (Efendi) 14b
Abdülhalîm (Hacı) 38b
Abdülkâdir (Hacı) 52a
Abdülkâdir (Seyyid) 80a
Abdülkerîm (Ağa, Turnacı) 83a
Abdülkerîm (Çelebi) 8b
Abdülkerîm (Efendi) 8b
Abdülkerîm (Hacı) 46a, 61a
Abdülkerîm (Seyyid) 5a
Abdülkerîm İshak (Hacı) 12b
Abdüllâtîf (Efendi, Seyyid) 18b
Abdüllâtîf (Efendi, Seyyid, Müderris) 7b
Abdülmennân (Çelebi, Seyyid) 52a
Abdülmühsîn (Çelebi) 2b

Abdülmuhsîn (Mütevelli) 63a
 Abdülmümin (Efendi, Naip) 28a
 Abdülmümin (Çelebi) 18b
 Abdülmümin (Seyyid) 57b
 Abdülvehhâb (Efendi, Müderris) 54b
 Abdünnebi (Çelebi) 4a
 Abdünnebi (Çelebi, Mütevelli) 60b
 Abdünnebi (Dede) 32b
 Abdünnebi (Efendi) 4a
 Abdünnebi (Efendi, Mütevelli) 7b
 Abdünnebi (Hacı, Müezzîn) 40a
 Abdünnebi Zeynel (Hacı) 25b
 Abdürrezzak (Seyyid) 49a
 Abdüsselâm (Hacı) 61b
 Ahmed (Ağa) 12b
 Ahmed (Ağa, Nazır) 94a
 Ahmed (Beşe) 26b, 44b, 58b,
 Ahmed (Bey) 13b, 18b, 20a, 22a, 23a, 24b
 Ahmed (Bey, Kethüdâ) 20a
 Ahmed (Çavuş) 14a, 39a, 85a
 Ahmed (Çavuş, Müderris) 39a
 Ahmed (Çelebi) 5b, 8b, 9a, 11b, 12a, 12b,
 14a, 14b, 15b, 19b, 20a, 20b, 21a,
 21b, 28a, 30a, 30b, 34b, 35a, 35b,
 40b, 41a, 44a, 44b, 50a, 51b, 52b,
 53a, 54b, 56b, 59b, 60b
 Ahmed (Çelebi, Kazzâz) 52b
 Ahmed (Çelebi, Seyyid) 2b, 12b, 22a,
 27a, 62b,
 Ahmed (Çelebi, Seyyid, Ser-Habbazan)
 2b
 Ahmed (Dede) 2a, 8a, 12a, 13a, 20a, 23b,
 30a, 48a, 55a, 57a, 58b, 72a, 92a
 Ahmed (Devdeh) 91b
 Ahmed (Efendi) 2b, 3b, 4b, 5b, 8b, 11b,
 15b, 17a, 17b, 18a, 18b, 19a, 27a,
 29a, 36b, 39a, 47a, 49a, 50a, 51a, 53b,
 56b, 57a, 57b, 62b
 Ahmed (Efendi, Hacı) 6b
 Ahmed (Efendi, İmâm) 30a
 Ahmed (Efendi, Mütevelli, Müderris) 44a,
 44b
 Ahmed (Efendi, Seyyid) 46a
 Ahmed (Efendi, Müderris) 62a
 Ahmed (Hacı) 16a, 17b, 21a, 22a, 24b,
 30a, 30b, 31b, 33a, 35a, 37a, 45b,
 49b, 53a, 53b, 55a, 57a, 57b, 59a, 61b
 Ahmed (Hacı, Kethüda) 47a
 Ahmed (Hacı) 12a
 Ahmed (İmâm) 8b
 Ahmed (İmam, Şeyh) 36a
 Ahmed (Kıptıyan Nazır) 65b
 Ahmed (Mudanyalı) 43a
 Ahmed (Müezzîn) 46a
 Ahmed (Müsteid) 43a
 Ahmed (Paşa) 86a
 Ahmed (Seyyid) 8b, 13a, 17b, 26a, 27a,
 28a, 29a, 35a
 Ahmed (Seyyid, Kethüda) 47a
 Ahmed (Üstad) 37b
 Ahmed Halife (İmâm) 13a
 Ahmed Halife (Müezzîn) 3b
 Ahmed Halife (Şeyh) 48a
 Ahmed Mehmed (Hacı) 25b
 Aîşe Hatun (Mütevelli) 89a
 Âîşe Hâtun (Şerife) 18b
 Alaaddîn (Efendi) 58a
 Alâaddîn (Sultan) 80b
 Ali (Beşe) 14b
 Ali (Beşe, Kethüda) 47a
 Ali (Bey) 1b, 9b, 11b, 13b, 17b, 18a, 49a,
 49b, 59a
 Ali (Bey, Cündi) 1b
 Ali (Çelebi) 2a, 3a, 4a, 5a, 6b, 7b, 8b,
 12b, 13a, 18b, 19a, 19b, 20a, 22b,
 24a, 31b, 34b, 37b, 44a, 45a, 51a,
 51b, 54b, 56b, 57b, 58b, 60a,
 Ali (Çelebi, Kethüda) 47a
 Ali (Çelebi, Mütevelli) 3a
 Ali (Çelebi, Seyyid) 48a, 51a, 53b,
 Ali (Dede) 2a, 14a, 20a, 21a, 45b, 51a,
 52b, 56a,
 Ali (Efendi) 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 6b, 7b, 8b,
 10b, 12b, 14a, 26a, 30a, 37a, 41a, 43a,
 50a, 52b, 56a, 58a, 60a, 61a,
 Ali (Efendi, Mütevelli) 53a
 Ali (Efendi, Bezzâz) 44a, 44b
 Ali (Efendi, Kâdî) 22b
 Ali (Efendi, Müderris) 42a, 42b, 43b, 44a,
 55a, 57a, 57b, 58a,
 Ali (Hacı) 12a, 34a
 Ali (Esirciler Kethüdâsı, Hacı) 87a
 Ali (Kurdoğlu) 52b
 Ali (Müderris) 8b
 Ali (Mütevelli) 88a
 Ali (Nakkaş) 20b
 Ali (Seyyid) 2a, 9b, 54a
 Ali (Şeyh) 92b
 Ali (Şeyh, Şehir Kethüdâsı) 79b
 Ali Ağa (Hacı) 32a
 Ali Ahmed (Hacı) 8b
 Ali Mehmed (Hacı) 25b
 Ali Muharrem (Çelebi) 13a
 Asimi Mehmed (Efendi) 51a
 Attar (Müderris) 5a
 Aydın (Habbazbaşı, Hacı) 77a
 Balı (Bey) 5b, 14a, 14b,
 Balı (Dede) 3a

Balı (Efendi) 6a,12b,
 Barak (Gazi) 3b
 Bayezid (Beşe) 17a
 Bayram (Beşe) 26b
 Bayram (Çelebi) 12b, 14b, 18b, 22b, 31b
 Bayram (Hacı) 9a
 Bayram (Hacı, İmam) 25b
 Bekir (Bey) 3b, 30a, 30b, 94b
 Bekir (Çelebi) 3b, 10a, 30a
 Bekir (Çelebi, Seyyid) 19a
 Bekir (Hacı) 27a
 Bektaş (Beşe) 30b
 Bostân (Beşe) 17a
 Bostan (Çelebi) 4b
 Bostancı Mustafâ (Maden-i Sîm Emîni)
 88b
 Bünyâd (Efendi) 60b
 Bünyâd (Hoca, İmâm) 9b
 Cafer (Beşe) 51b
 Cafer (Bey) 59a, 58b
 Cafer (Paşa, Seyyid) 12b
 Cafer (Seyyid) 22a
 Celil (Efendi, İmam) 2a
 Dervîş (Hacı) 14b
 Dervîş (Seyyid) 76b
 Dervîş Ahmed (Mütevelli) 19b
 Dervîş Mehmed (Çelebi) 37a
 Dervîş Mehmed (Göynük Kâdîsî) 83a
 Dervîş Mehmed (Hacı) 75b
 Dervîş Mustafâ (Hacı) 20b
 Durmuş (Çelebi) 5b
 Durmuş (Efendi) 4a
 Durmuş (Hacı) 2b
 Dursun (Hacı) 48b
 Ebu Bekir (Çelebi) 3b, 20a, 22a, 41a, 56a,
 57b,
 Ebu Bekir (Çelebi, Seyyid) 10a, 36a, 46a,
 54b,
 Ebu Bekir (Efendi) 30b, 53b, 57a
 Ebu Bekir (Hacı) 37b, 53a, 63a,
 Ebu Bekir (İmâm) 61b
 Ebu Bekir (Seyyid) 10a, 23b, 31a
 Ebu Leys Mustafâ (Kadı) 75b
 Ebubekir (Dede) 4a
 Ebulfazl Mahmûd (Nazır) 70a
 Ebulmeâlî (Efendi, Seyyid) 22b
 Ebulmeâlî (Efendi, Seyyid) 8b
 Emîr (Sultân) 80b
 Eşref (Türbedar) 94a
 Eymir (Hacı) 36a
 Eyyüb (Çelebi) 2a
 Eyyüb Mustafâ (Hacı) 7b
 Fatma (Şerîfe) 22a
 Fâzıla (Şerîfe) 22a
 Fazlı (Efendi) 8b
 Fazlı (Efendi, Hacı) 19a
 Fazlı (Efendi, Müderris) 14b
 Fazlı (Efendi, Müderris, Hacı) 53a
 Fazlı (Hacı) 26a
 Fazlı Efendi (Hacı) 27a
 Fazlullâh (Bey) 8a
 Fazlullah (Efendi) 50b
 Fazlullâh (Efendi, Hacı) 42a
 Fazlullâh (Efendi, Hacı) 56b
 Fazlullâh (Efendi, Müderris) 14a
 Fazlullâh (Hacı) 8a , 31b
 Feyzullah (Çelebi) 15a
 Habîb (Şeyh) 85a
 Hadîce Hâtun (Şerife) 19a
 Halîl (Bey) 12a
 Halîl (Çavuş) 64a
 Halîl (Çelebi) 6a, 6b, 18b, 19a, 24a, 29b,
 Halil (Efendi) 9a
 Halîl (Efendi, Müderris) 53b
 Halîl (Hoca) 91b
 Halîl (İmam) 65a
 Halîl (Kethüda) 47a
 Halîl (Müezzin) 37b
 Halîl (Müsteid) 43a
 Halîl (Mütevelli) 69b
 Halîm (Üstad) 62a
 Hamza (Ağa) 78a
 Hamza (Çelebi) 14a
 Hamza (Hacı) 50b
 Hamza Halife (İmâm) 13a
 Hamza Mehmed (Katib) 74b
 Hançerli Sultân (Nakibzade) 73b
 Handan (Beşe) 37a
 Handan (Bey, Subaşı) 75b
 Handan (Hacı) 20a
 Handan Abdullâh (Hacı) 19b
 Hanefî Hasan (İmam) 84b
 Hasan (Ağa) 33a, 38b, 62b, 70b, 72a, 72b,
 Hasan (Beşe) 1b, 2a, 9b, 13a, 17a, 18a,
 19b, 20a, 26b, 32a, 38a, 56a, 57a
 Hasan (Beşe, Cündî) 26b
 Hasan (Efendi) 2a
 İshak Hindî (Şeyh, Hacı) 67a
 Keyvan (Hacı) 34b
 Mehmed Bey (Cündî, Hacı) 27b
 Velî (Hacı) 41a
 Hasan (Beşe, Kasap) 9a
 Hasan (Beşe, Hacı) 57a
 Hasan (Bey) 2b, 14b, 38a, 44a,
 Hasan (Çavuş) 72b
 Hasan (Çelebi) 2b, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b, 6b,
 7a, 8a, 9b, 16b, 25a, 25b, 28a, 30a,

- 33b, 51b, 52b, 53a, 54b, 55b, 58a, 59b,
 Hasan (Çelebi, Kethüda) 47a
 Hasan (Çelebi, Seyyid) 29a
 Hasan (Dede) 29a, 35a
 Hasan (Efendi) 2a, 34a, 51a, 57a, 57b, 62a, 62b
 Hasan (Efendi, Hatib) 43a
 Hasan (Efendi, İmâm) 57a
 Hasan (Efendi, Şeyh) 51b, 52a
 Hasan (Hacı) 2b, 4b, 6b, 7b, 9b, 20b, 22a, 31b, 39b, 40b, 42a, 45b, 50a, 53b, 54b, 55a, 57a
 Hasan (Hacı, Fidan ustası) 66a
 Hasan (Emin) 63a
 Hasan (Hacı) 3a
 Hasan (Hammâm) 32b
 Hasan (İstanbûl Gümürüğü Emîni) 81b
 Hasan (Kasab) 26b
 Hasan (Kethüda) 47a
 Hasan (Matbah-I Âmire Emîni) 90a
 Hasan (Seyyid) 19a
 Hasan Ali (Hacı) 14a
 Hızır (Beşe) 39a
 Hızır (Bey) 12b
 Hızır (Çelebi) 9b, 12b, 30b
 Hızır (Efendi) 5a, 33b, 58a,
 Hızır (Hacı) 6b, 46a, 56a, 60b
 Hızır (Kethüda) 47a
 Hızır (Mütevelli) 3b
 Hızır (Silahdar) 64b
 Hızır Mehmed (Efendi, Alim) 51b
 Himmet (Çelebi) 24a
 Himmet (Efendi) 5a
 Himmet (Kâdî, Hacı) 83a
 Hudâverdi (Hacı) 6a
 Hüda (Çelebi) 3a
 Hüdâverdi (Hâssa Helvâcılarında) 90a
 Hüdâverdi (Mütevelli) 23a
 Hüsâm (Efendi) 34a
 Hüseyin (Beşe) 12a, 18a, 24a, 26b, 39a, 59b,
 Hüseyin (Çelebi) 4b, 20b, 21b, 27a, 30b, 33a, 35a, 35b, 36a, 37a, 40a, 40b, 41a, 47b, 49a, 50a, 57b, 58a, 61a, 61b,
 Hüseyin (Çelebi, Seyyid) 6b
 Hüseyin (Dede) 33b
 Hüseyin (Efendi) 25b, 2a, 3a, 3b, 6a, 37b, 40a, 58a
 Hüseyin (Efendi, İmam) 38a
 Hüseyin (Efendi, Kadı) 43a
 Hüseyin (Efendi, Katip) 3b
 Hüseyin (Hacı) 2a, 10b, 11a, 12b, 13a, 13b, 14a, 17a, 23b, 32b, 51a, 53a, 57b
 Hüseyin (Hacı) 19b
 Hüseyin (Hamallar Kethüdası) 68b
 Hüseyin (Kadı) 39a
 Hüseyin (Kara) 36a
 Hüseyin (Mütevelli) 12a
 Hüseyin (Paşa, Ağa) 92b
 Hüseyin (Seyyid) 6a, 6b, 27b, 92b
 Hüseyin (Vezzan) 94a
 Hüseyin Halife (İmâm) 53b
 Hüseyin (çelebi, seyyid) 47b
 Hüseyin Yûsuf (Hacı) 55b
 İbrâhîm (Ağa) 36a
 İbrâhîm (Ağa, Mütevelli) 69b
 İbrâhîm (Ağa, Ser-Liva Subaşı) 58a
 İbrâhîm (Bey) 10b
 İbrâhîm (Bey, Mimar, Üstad) 44b
 İbrâhîm (Bey(Hacı) 53b
 İbrâhîm (Çavuş) 85b
 İbrâhîm (Çelebi) 2a, 2b, 4a, 6b, 8b, 9a, 9b, 10b, 11b, 13a, 14b, 16b, 18b, 20a, 20b, 21b, 22b, 23a, 24a, 24b, 26b, 29b, 31b, 35a, 35b, 36a, 40a, 40b, 48a, 50a, 50b, 52b, 53b, 54a, 56b, 60a
 İbrâhîm (Çelebi, Ebvâbü's-Sultânî) 18b
 İbrâhîm (Çelebi, İmâm, Seyyid) 56b
 İbrâhîm (Çelebi, Kasab) 26b
 İbrâhîm (Çelebi, Mimâr) 30a
 İbrâhîm (Çelebi, Mütevelli) 22b
 İbrâhîm (Çelebi, Serdarzade) 51a
 İbrâhîm (Çelebi, Tüccar) 24a
 İbrâhîm (Dede)5a, 46a
 İbrâhîm (Dede, Şeyh) 19b
 İbrâhîm (Efendi) 1b, 3a, 4a, 5b, 6a, 8b, 10a, 13b, 16a,18a, 23b, 29a, 31b, 33a, 36b,37b,38b, 44a, 47a, 48b, 49a, 49b, 50a, 50b, 51a, 51b, 52a, 53b, 54b, 59b, 60a, 60b
 İbrâhîm (Efendi, Bey) 33a,
 İbrâhîm (Efendi, İmam)7a, 23b
 İbrâhîm (Efendi, İmam, Seyyid) 51a
 İbrâhîm (Efendi, Mevlana) 6b, 13a, 16a, 19a, 34a, 38b, 44a, 44b, 45a, 58a,
 İbrâhîm (Efendi, Müderris) 13a, 61b
 İbrâhîm (Efendi, Naib) 44a
 İbrâhîm (Hacı) 15a
 İbrâhîm (Hacı) 12a
 İbrâhîm (Kayyım) 46a
 İbrâhîm (Kulaksız Adıyla Bilinir, Hacı) 27a
 İbrâhîm (Mimar) 72a
 İbrâhîm (Seyyid) 12b
 İbrâhîm (Şeyh) 32b
 İbrâhîm Habîb (Kasap) 61b
 İbrâhîm Sündî (Hacı) 56a

- İbrâhîm(Hacı, Kethüda) 47a
İdris (Hacı) 12b
İdris (Kethüda) 47a
İlyâs (Çelebi) 12a
İlyas (Efendi, Seyyid) 31b
İlyas (Efendi, Seyyid, İmam) 5a
İlyas (Hacı) 5b
İlyas (İmâm, Hacı) 12b
İlyas (Seyyid) 86b
Îsâ (Beşe) 20b, 23b
Îsâ (Çelebi) 8b
Îsâ (Efendi, Naib) 54b
Îsâ (Hacı) 7b, 11a, 17a, 33a, 49a
Îsâ Halife (İmâm) 54a
İshak (Efendi, Müderris) 16a
İshak (Paşa) 80b
İsmail (Ağa) 18a
İsmail (Ağa, Mütevelli) 6a
İsmail (Beşe) 19b
İsmail (Beşe, Kassâb) 20a
İsmail (Bey) 9b, 14b
İsmail (Çavuş) 67a
İsmail (Çelebi) 5b, 7a
İsmail (Efendi) 13a, 61b
İsmail (Efendi, Müderris) 17b
İsmail (Efendi, Seyyid) 8b, 26a, 37a, 42a, 42b, 43b
İsmail (Hacı) 8b
İsmâil (Kasap) 7a
İvaz (Cüyüş, Hacı) 27b
İvaz (Çelebi) 34a, 61a
İvaz (Dede) 24a
İvaz (Efendi, Hafız) 2a
İvaz (Hafız) 2a
İvaz (Kayyım) 1b
İvaz (Mütevelli) 1b
Kâbil Ali (Efendi) 43a
Kadri (Çelebi) 31b
Kadri (Çelebi, Seyyid) 31b
Kadri (Dede) 30a
Kadri (Efendi) 1b
Kara (Çavuş) 2a
Kara Muhammed (Beşe, Mübaşir) 8b
Kara Mustafâ (Paşa) 93a
Kâsım (Beşe) 2b
Kasım (Efendi, sey yid) 47b
Kâsım (Mimâr) 92a
Kâsım (Mimârbaşı) 92a
Kavlî (Bey) 5a
Kavlî (Çelebi) 54b
Kaytaş (Çavuş) 76b
Kemâl (Dede) 13a
Kemâl (Şeyh, Efendi) 1b
Kemaleddin (Seyyid, İmam) 59a
Kul (Bey, Tüccar) 37b
Kurd Mehmed (Efendi, Müderris) 16a
Kürdistan (Efendi) 4a
Latîf (Çelebi) 19a
Lütfullâh (Seyyid) 46a
Lütfullâh (Türbedar) 94a
Mahmûd (Çelebi, Seyyid) 6a
Mahmûd (Ağa, Nazır) 82b
Mahmûd (Beşe) 26b
Mahmûd (Çavuş) 22a
Mahmûd (Çelebi) 5a, 6b, 7a, 8a, 10a, 13b, 14b, 15b, 19a, 21b, 22b, 27a, 27b, 30b, 31a, 35a, 35b, 36a, 37a, 39b, 40a, 53b,
Mahmûd (Çelebi, Kethüda, Seyyid) 47a
Mahmûd (Çelebi, Seyyid) 2a, 5a, 11a, 11b, 12a, 27a, 34a, 36a, 48a, 52b,
Mahmûd (Dede) 1b, 57a
Mahmûd (Efendi) 1b, 2a, 2b, 15b, 16a, 19a, 21b, 43a
Mahmûd (Efendi, İmam) 2a, 22b
Mahmûd (Efendi, Müderris) 4b, 16a, 55a, 90b,
Mahmûd (Efendi, Seyyid) 52b
Mahmûd (Hacı) 2b
Mahmûd (İmam, Hacı) 11b
Mahmûd (Seyyid) 17b
Maksud (Çelebi) 1b
Maksud (Çelebi) 54a
Maksud Halife (Bey, Mütevelli) 53b
Meâlî (Seyyid) 26a
Mehmed (Ağa) 3a, 6b, 14b, 19b, 20a, 27b, 35a, 38a, 47a, 57a, 74a, 76b
Mehmed (Ağa, Cündi) 14b, 25a
Mehmed (Ağa, Evkâf-I Selâtîn Nâzırı) 84b
Mehmed (Ağa, Mütevelli) 17b, 18b, 54b, 74a
Mehmed (Ağa, Nazır) 68b, 69b, 84b
Mehmed (Bağçevan) 45b
Mehmed (Beşe) 3a
Mehmed (Beşe, Parmaksız Adıyla Maruf) 26b
Mehmed (Beşe, Yeniçeri) 24b
Mehmed (Bey) 18a
Mehmed (Bey, El-Bevvâb Sultânî) 7a
Mehmed (Bey, Muhzirbaşı) 3b
Mehmed (Çavuş) 1b
Mehmed (Çavuş, Cüyüş) 41b
Mehmed (Çavuş, Mütevelli) 2a
Mehmed (Çelebi) 2a'dan itibaren hemen hemen bütün varaklarda geçmektedir.
Mehmed (Çelebi, Karamanlızâde) 19b
Mehmed (Çelebi, Kâtib) 61b

- Mehmed (Çelebi, Müezzîn) 23b
Mehmed (Çelebi, Süfîzâde, Seyyid) 59b
Mehmed (Dede) 12b, 14b, 18b, 25a, 35b, 53b, 59a
Mehmed (Dede, Hacı) 60b
Mehmed (Dede, Hallac) 11a
Mehmed (Efendi) 1b, 2a, 2b, 3b, 4a, 5a, 5b, 10b, 11a, 11b, 12a, 13b, 14b, 16a, 18b, 19b, 20b, 25b, 26b, 31a, 34a, 37a, 39a, 41b, 42a, 42b, 43a, 44a, 44b, 46a, 48b, 49b, 51b, 52b, 53b, 54b, 55a, 56a, 57b, 58a, 59b, 62b, 63a
Mehmed (Efendi, Şeyh, İmâm) 40a
Mehmed (Efendi, Alim) 6a
Mehmed (Efendi, El-imâm) 13a
Mehmed (Efendi, Hatîb) 6a, 52b, 58b
Mehmed (Efendi, Hatibzade Olarak Bilinir) 9a
Mehmed (Efendi, İmâm) 61b
Mehmed (Efendi, Müteveli) 34b
Mehmed (Efendi, Seyyid) 2b, 4b, 59b
Mehmed (Efendi, Şeyh) 2b
Mehmed (Efendi, Şeyh, İmâm) 23b
Mehmed (Ekmekçiler Kethüdası) 67b
Mehmed (Hacı) 1b, 32a
Mehmed (Hacı, Müezzîn) 56b
Mehmed (Mısrî, Şeyh) 54b
Mehmed (Hacı, Müezzîn) 21b
Mehmed (Kadı, Seyyid, Efendi) 2b
Mehmed (Karakaş Adıyla Bilinir) 11a
Mehmed (Kayyım) 60a
Mehmed (Kethüda) 47a
Mehmed (Kethüda, Seyyid) 47a
Mehmed (Mumcu) 83a
Mehmed (Müderris, Kayyım) 53b
Mehmed (Müezzîn) 22b
Mehmed (Müsteid) 43a
Mehmed (Müteveli) 85a
Mehmed (Nazır) 81a
Mehmed (Nâzır, Hacı) 10a
Mehmed (Odabaşı) 54a
Mehmed (Serdâr) 81a
Mehmed (Serrâc) 33b
Mehmed (Seyyid) 20a
Mehmed (Seyyid, Çelebi, Mürekkepci) 5a
Mehmed (Seyyid, Şeyh, Nakîbzâde) 16a
Mehmed (Şeyh Seyyid) 73b
Mehmed (Şeyh) 11b
Mehmed (Taftacı) 2a
Mehmed Ali (Efendi, Müderris) 55a
Mehmed Ali (Kâtib, Hassa Buzculardan) 82a
Mehmed Bedî (Efendi, Seyyid) 51b
Mehmed Hân (Sultân) 80b
- Memi (Hacı) 41b
Mesûd (Çelebi) 62a
Mevlana Abdullâh (Efendi) 5a
Mevlana Abdullâh (Müderris) 6b
Mevlânâ Abdullâh (Şeyh, Nakşibendî) 67a
Mevlana Abdülbaki (Efendi) 4b
Mevlânâ Abdülganî (İmam) 77a
Mevlânâ Abdülkerîm (Efendi, Kadı) 31a
Mevlânâ Abdülkerîm Mehmed (Kadı) 63a
Mevlânâ Ahmed (Halife, İmam) 82b
Mevlânâ Ahmed (İmâm) 88b
Mevlânâ Ahmed (Salih) 72a
Mevlânâ Ali (Müderris) 1a
Mevlana Âlicân (Efendi) 5a
Mevlânâ Hasan (Efendi, Hatib) 57a
Mevlânâ Hasan (Kadı)
Mevlânâ Hüseyin (Efendi) 58a
Mevlânâ İbrâhîm (Efendi) 38b
Mevlana İbrâhîm (Efendi, Müderris) 6b
Mevlânâ İvaz Halife (İmam) 84b
Mevlânâ Mahmûd (Efendi, Müderris) 43a
Mevlânâ Mahmûd (Müderris) 1a
Mevlânâ Mehmed (Efendi, Kadı) 10b
Mevlânâ Mehmed (Efendi, Müderris) 15b
Mevlânâ Mehmed (Efendi, Naip, Müderris) 19a
Mevlânâ Mehmed (Seyyid, Kadı) 92a
Mevlânâ Mehmed (Seyyid, Şeyh) 94b
Mevlânâ Mehmed (Şeyh) 81a
Mevlana Mehmed (Şeyh, Nakîbzade) 5a
Mevlânâ Mehmed Bahâuddîn (Şeyhu'l-İslam) 65a
Mevlânâ Mehmed İsmetî 84b
Mevlânâ Muhtârî (Müderris) 1a
Mevlânâ Murad (Efendi, Müderris) 9a
Mevlânâ Mustafâ (Efendi, Alim) 12b
Mevlânâ Mustafâ (İmam) 66a
Mevlânâ Receb (Efendi, Müderris) 43a
Mevlânâ Sehmi Mehmed (Efendi, Kadı) 61b
Mevlânâ Şeyh Halîl (İmam) 74b
Mevlana Şeyhi (Efendi) 5a
Mevlânâ Yahyâ (Kadı) 64a
Mevlânâ Yûsuf (Efendi) 25a
Mevlûd (Hacı) 36a
Mezîd (Bey) 80b
Mirza (Hacı) 5a
Mirzâ (Kayyım) 34b
Muhammed (Ağa, Müteveli) 6b
Muhammed (Efendi) 7a, 1b,
Muhammed (Efendi, Seyyid) 1b
Muhammed (Efendi, Kadı) 1b, 7b
Muhammed (Efendi, Müderris) 1b

Muhammed (Hacı) 2b, 11a,
 Muhammed (Çelebi) 9a, 6b
 Muhammed (Katibü'l-Huruf, Şeyh, el-
 maruf bi-Nakibzade) 6b
 Muhammed (Kethüdâ) 93b
 Muhammed (Seyyid) 34b
 Muhammed Ahmed (Çelebi) 8b
 Muhammed Hüseyin (Nûh Emiroğlu
 demekle marûf, Seyyid) 7a
 Muharrem (Ağa, Efendi) 69b
 Muharrem (Boyacı) 56b
 Muharrem (Çelebi) 17b, 13a
 Muharrem (Hacı) 37b
 Muharrem (Sipâhî) 85a
 Muhsin (Çelebi) 4b
 Muhtari Mustafa (Efendi) 3a
 Muhtârî Mustafâ (Efendi, Müderris) 60b
 Muhyi (Efendi, Seyyid) 4b
 Muhzır (Şeyh, Çelebi) 91b
 Murad (Bey) 2a
 Murad (Efendi, Müderris) 24a
 Murad Hân (Sultân) 80b
 Murad (Paşa, vezir-i azam) 78b, 82a
 Murtazâ (Çelebi, Seyyid) 32a
 Murtazâ (Hacı) 30a
 Murtazâ (Kethüda) 47a
 Mûsâ (Dede)
 Mûsâ (Efendi) 8b, 12a
 Musa (Bey) 61b
 Mûsâ (Efendi) 12a
 Mûsâ (Efendi, İmam) 21b
 Mûsâ (Sultân) 80b
 Mûsâ (Şeyh) 24a
 Mûsâ Mehmed (Efendi, İmâm) 8b
 Muslî (Ağa, Seyyid) 38b
 Muslî (Beşe) 19b
 Muslî (Çelebi) 11b, 9a, 27a, 27b, 54b, 64a
 Muslî (Efendi) 6b
 Muslî (Efendi, Müderris) 55a
 Muslî (Hacı) 32a
 Muslî (Seyyid) 4a
 Muslihiddin (Efendi) 51b
 Muslihiddîn (Suhte) 53a
 Mustafâ (Ağa) 11b
 Mustafâ (Ağa, Müderris) 16a
 Mustafâ (Ağa, Tüccar) 8b
 Mustafâ (Ağa, Yeniçeriyân-I Dergâh-I
 Âlî) 77a
 Mustafâ (Arabacı) 2a
 Mustafâ (Babamzâde) 29a
 Mustafâ (Beşe) 13a, 2b, 8b, 16b, 26b,
 34b, 55b, 57a, 60a
 Mustafâ (Beşe, Hacı) 57a
 Mustafâ (Bey) 60a
 Mustafâ (Çavuş) 22b
 Mustafâ (Çavuş, Beytû'l-Mal Emini) 9b
 Mustafâ (Çelebi) 9a
 Mustafâ (Çelebi, İmâm) 28b
 Mustafâ (Çelebi, Kayyım) 19a
 Mustafâ (Çelebi, Mütevelli) 44a
 Mustafâ (Çelebi, Seyyid) 7b
 Mustafâ (Dede) 2b
 Mustafâ (Dede, Hacı) 2a
 Mustafâ (Efendi Hacı) 23a
 Mustafâ (Efendi) 34b
 Mustafâ (Efendi, Hacı, İmam) 37b
 Mustafâ (Efendi, Hacı, Müderris) 14b
 Mustafâ (Efendi, Hafîb) 42a, 51b
 Mustafâ (Efendi, İmâm) 33b
 Mustafâ (Efendi, Müderris) 43a
 Mustafa (Efendi, Naib) 4b
 Mustafâ (Hacı) 14a, 2a, 2b, 4b, 5b, 7b, 8b,
 9a, 14a, 14b, 16a, 18a, 19a, 20a, 22b,
 23a, 24a, 25a, 26a, 27a, 28b, 31b, 33a,
 35a, 36a, 36b, 37a, 38a, 38b, 39b,
 40a, 42a, 42b, 43b, 49b, 50a, 50b,
 53b, 54b, 56a, 57a,
 Mustafâ (Hacı, İmam) 9a, 37b,
 Mustafa (Habbâz) 68b
 Mustafâ (İmâm) 34b
 Mustafâ (Kasab) 32b
 Mustafâ (Kayyım) 16a
 Mustafâ (Kethüda) 47a
 Mustafâ (Meremmatçı) 92a
 Mustafâ (Mütevelli) 18b
 Mustafâ (Nalband) 29a
 Mustafâ (Paşa) 80b
 Mustafâ (Paşa, Müderris) 26a
 Mustafâ (Seyyid) 2a, 47b
 Mustafâ (Seyyid, Çukacı esnafî şeyhi) 75b
 Mustafâ (Sipâhî) 67b
 Mustafâ (Yeniçeri Ağası) 86b
 Mustafâ Ahmed (Dede) 13a
 Mustafâ Aydın (Hacı) 50b
 Mustafâ Hâfız (Salih) 73b
 Mustafâ Halife (Hacı) 34b
 Mustafâ Halife (İmam) 2b
 Mustafâ Himmet (Hacı) 22b
 Mustafâ Karaoğlan (Hacı) 19a
 Mutahhar (Efendi) 6a
 Müstecâb (Bey) 37b
 Nasuh (Bey) 9a
 Nasuh (Çelebi) 13b, 14a,
 Nasuh (Çelebi, Mütevelli) 15a
 Nasuh (Hacı) 28b
 Nasuh (Şeyh) 8a
 Neslihân Hâtun (Şerife) 29a
 Nimetullâh (Efendi) 19b

- Nizâmi (Çelebi, Seyyid) 47b
Nûh (Çelebi) 9a, 29b
Nûh (Efendi) 10b
Nûh (Hacı) 14a, 32a
Nûh (Seyyid) 17b
Nûh Receb (Hacı) 19a
Nûreddîn Mehmed (Efendi, Seyyid) 52a
Nûri (Hacı) 56a
Nûrullâh (Çelebi) 19b
Nûrullâh (Efendi) 6b
Orhân (Sultân) 80b
Osmân (Ağa) 38a, 39b
Osmân (Bey) 3b, 18a, 23a, 29a, 35b, 38a, 39b, 41a, 48a, 58b
Osmân (Çelebi) 12a, 16b, 19a, 22a, 23b, 24a, 29a, 30a, 30b, 44b, 59a, 60a
Osmân (Dede) 20a, 33b, 36b
Osmân (Efendi) 6a, 26a, 37a
Osmân (Efendi, Hakim) 6a
Osmân (Efendi, İmâm) 12a
Osmân (Efendi, Müderris) 26a, 37a, 42b, 43b
Osmân (Efendi, Şeyh) 56b
Osmân (Hacı) 3b
Osmân (Kethüda) 47a
Osmân (Müezzîn) 6b
Osmân Halife (Nühâs) 53a
Ömer (Beşe) 1a, 26b, 30b, 32a, 32b, 45a
Ömer (Beşe, Ağa) 76b
Ömer (Bey) 32b
Ömer (Çavuş) 22a
Ömer (Çelebi) 5b, 8a, 16a, 18a, 20b, 21a, 21b, 23b, 25b, 31b, 34b, 35a, 35b, 38b, 42a, 44b
Ömer (Çelebi, Mütevelli) 15a
Ömer (Dede) 16b, 46a
Ömer (Efendi, Kadı) 62b
Ömer (Hacı) 27a
Ömer (Sırmahâne Nâzırı) 89b
Ömerullah (Çelebi) 34b
Perviz (Efendi) 62a
Pervane (bey) 62a
Pir (Çelebi) 31a
Pir Ahmed (Çelebi) 35b
Pir Mehmed (Çelebi) 38b
Pîr Mehmed (Paşa) 70a
Piri (Beşe) 3a (9b)
Piri (Çelebi) 41a
Pîrî (Hacı) 10a
Pîrî (Kethüda) 47a
Ramazan (Beşe) 14b
Ramazan (Bey) 8a, 23a, 25b, 34a, 37b, 51b
Ramazan (Bey, Subaşı) 10b
Ramazan (Bezzazistan Kethüdası) 66b
Ramazan (Çelebi) 4b, 12a, 13b, 22b, 35a, 44a, 76b
Ramazan (Dede) 5a
Ramazan (Efendi) 20a
Ramazan (Dede, mütevelli) 47b
Ramazan (Subaşı) 39a
Rasul (Dede) 3b
Receb (Bey) 53b
Receb (Dede) 24a
Receb (Efendi) 11b
Receb (Efendi, Müderris) 9b
Receb (Hacı) 2a
Receb Halife (İmâm) 7a
Receb İbrâhîm (Hacı) 12b
Receb Mustafâ (Hacı) 88a
Receb (Çelebi) 3a, 7b
Receb (Efendi, İmâm) 3a
Rıdvan (Dede) 61a
Rıdvan (Ekmekçiler Odabaşısı) 64a
Rıdvan (Hacı) 2b
Rıza (Ağa) 14b
Rüstem (Bey) 4a
Sadık Muhammed (Seyyid, Çelebi) 6b
Sadi (Efendi, Hacı) 34a
Sadi Mehmed (Efendi, İmâm) 9a
Sahra (Seyyid, Efendi) 5b
Sâlih (Çelebi) 13a, 47b, 50b
Salih (Dede) 3a
Sâlih (Efendi, Şeyh) 62b
Sâlih (Hacı) 13a
Sâlih (Kurdoğlu Adıyla Bilinir) 11b
Sâlih (Mütevelli) 22b
Sâliha (Şerife) 26a
Sâliha Hâtun (Şerife) 13a
Samed (Mevla, Molla) 9b
Sanullâh (Kethüda) 47a
Sefer (Bey) 21a
Sefer (Çelebi) 4a, 9a, 16a, 35a, 35b, 36a, 40a, 54b
Sefer (Çelebi, Seyyid) 9a
Sefer (Hacı) 2a
Sefer (Hacı, Kethüda) 47a
Selçuk (Efendi, Naib) 46b
Selman (Bey, Naib) 3a
Seyyid (Efendi) 6a
Seyyid Receb (Çelebi) 9b
Sinân (Çelebi, Seyyid) 8b
Sinân (Efendi) 8b
Sinân (Hoca) 37b
Sinân (Seyyid) 13a
Siyâmi (Câbi) 92b
Siyavuş (Bey) 44b
Sultân Bayezid Hân 70b

Sunullâh (Efendi, Mûderris) 62b
Sunullah (Seyyid) 51a
Süleymân (Ağa) 22a
Süleymân (Bey) 15b
Süleymân (Çelebi) 8b
Süleymân (Dede, Şeyh) 19b
Süleyman (Ekmekçi) 37b
Süleyman (El-Cündî) 11b
Süleyman (Hacı) 19b
Süleyman (Şeyh) 23a
Süleymân (Vâiz) 84b
Şabân (Bey) 1b
Şabân (Çelebi) 2a, 7a, 13b, 42b, 43b, 61a
Şabân (Çelebi, Kayyım) 13a
Şabân (Çelebi, Müezzîn) 54b
Şabân (Çelebi, Seyyid) 8b
Şabân (Efendi, İmâm) 37b
Şabân (Hacı) 3a
Şabân (Hacı) 10b
Şabân (Seyyid) 26a
Şabân (Şeyh) 94a
Şâhin (Çelebi) 20a
Şemseddin (Seyyid) 46a
Şenlik (Dede) 54b
Şerîrzâde İbrâhîm (Efendi) 7a
Şeyh (Çelebi) 58a
Şeyh (Efendi, Seyyid, Nakîbzâde) 1b
Şeyhî (Çelebi) 36a
Şükrullâh (Çelebi) 19a
Timurhân (Bey) 52b
Umur (Bey) 70b
Üveys (Hacı) 7a
Velî (Hacı) 24a
Velî (Hafız) 2a
Velî Abdullâh (Hacı) 8b
Velî Mustafâ (Hacı) 8b
Yahyâ (Çelebi) 30a
Yahyâ (Efendi) 10b
Yahyâ (Efendi, Şeyh) 24a
Yakûb (Efendi, Şeyh) 60b
Yûnus (Hacı) 28a
Yûnus (Seyyid) 51a
Yûsuf (Ağa, Mûtevellî) 11b
Yûsuf (Bey) 23b
Yûsuf (Bozahane Mukâtaası Emîni, Hacı) 84a
Yûsuf (Çelebi) 2a
Yûsuf (Dede) 17a
Yûsuf (Dede, Müezzîn) 55a
Yûsuf (Efendi, Mûderris) 51a
Yûsuf (Hacı) 10a, 12a, 13a, 13b, 16b, 18b, 19a, 24b, 27b, 29b, 36a, 60a, 61a, 61b.
Yûsuf (Hacı, Şeyh) 36a

Yûsuf Abdullâh (Hacı) 13a
Zekeriyyâ (Hacı) 32a
Zeynelâbidîn (Çelebi) 43a
Zeynüddîn (Efendi, Seyyid) 8b
Zeynüddîn (Çelebi, Seyyid) 35a
Zeynüddîn (Efendi) 28b

MAHALLE İSİMLERİ

Abdal Hüsâm Mahallesi 91b
Abdal Mahallesi 21a
Abdal Mehmed Mahallesi 28a
Abdurrahmân Mahallesi 46a
Acem Reis Mahallesi 46a
Âhî Ramazan Mahallesi (Kütahya) 46b
Ahmed Dâî Mahallesi 19a, 43a, 59a
Ahmed Paşa Mahallesi 6b, 33a
Ahmed Vakfî Mahallesi 32b
Alâaddin Bey Mahallesi 40a
Alaca Mescid Mahallesi 10b, 14a, 55b
Alacahırka Mahallesi 23a
Ali Paşa Mahallesi 32b, 3b, 6b, 32a, 36a, 49a
Altıparmak Mahallesi 35a, 36a
Arablar Mahallesi 55b
Arap Mehmed Mahallesi 27a, 47b
Atbazarı Mahallesi 55a
Azeb Bey Mahallesi 15a
Babazakir Mahallesi 3b
Bâb-ı Zemîn Mahallesi 27b, 29b, 38b, 50b
Bağlar Mahallesi 56b
Bahadır Mahallesi 19a
Balık Bâzârı Mahallesi 27a
Başçı İbrâhîm Mahallesi 9a
Başçı Mahallesi 59a
Bayezid Paşa Mahallesi 57b
Bazarcık Mahallesi 7a
Bedreddînzâde Mahallesi 46b
Bezzâz-ı Cedîd Mahallesi 21b
Bezzazoğlu Mahallesi 4a
Bilecik Mahallesi 28b, 61b
Bulgarlar Mahallesi 52b
Bülbüllüce Mahallesi 39b
Câmi Mahallesi 60a
Câmihisar Mahallesi 18a
Câmi-i Kebîr Mahallesi 51b
Cedîd Mahallesi 40b
Çakır Mahallesi 15b
Çardak Mahallesi 36a
Çekirge Mahallesi 54a
Çıkırcı Mahallesi 28a
Çınarlı Mahallesi 9a, 17b, 57b, 61a
Çoban Bey Mahallesi 29b
Çukur Mahallesi 8a
Darbhane Mahallesi 13b, 55a

Dâye Hâtun Mahallesi 46b
Demirkapı Mahallesi 54a
Duhter-i Şeref Mahallesi 59b
Ebî Şahme Mahallesi 37a, 59b
Elmalık Mahallesi 2b, 17a, 21a, 25b
Elvan Bey Mahallesi 3a
Enbiyâ Mahallesi 6b
Erzincan Mahallesi 6a
Esb Bâzârı Mahallesi 80a
Eşrefiler Mahallesi 3b
Fazlullâh Paşa Mahallesi 25b
Hacı Baba Mahallesi 19b, 32a
Hacı Sevinç Mahallesi 24b, 5a, 62b
Hacı Sevindik Mahallesi 12b
Hacılar Mahallesi 14a, 58b
Hacızade Mahallesi 2b
Hamza Bey Mahallesi 44a, 54a, 9a, 11a,
22b
Hamza Habbâz Mahallesi 46a
Hasan Paşa Mahallesi 1b
Hatîbzâde Mahallesi 43a
Hayreddîn Paşa Mahallesi 11b
Hazret-i Emir Mahallesi 17a
Haydarhane Mahallesi (İstanbul) 4b
Hisar Cami Mahallesi 30b
Hoca Ali Mahallesi 6b
Hoca Alizâde Mahallesi 13a, 25a
Hoca Mehmed Karamânî Mahallesi 33b
Hoca Sevindik Mahallesi 12b
Hoca Tayyib Mahallesi 12b
Hoca Yunus Mahallesi 36a
Hoşkadem Mahallesi 56a
İbrahim Paşa Mahallesi 18b
İğnecizâde Mahallesi 15b
İmâret-i İsâ Bey Mahallesi 31a
İncirlice Mahallesi 20b, 2b, 2a, 21b, 29a
İsa Bey Fenârî Mahallesi 50b
İshak Şah Mahallesi 7b, 29b,
Kadmeri Mahallesi 15a
Kapıcızâde Mahallesi 37b
Karakedi Mahallesi 8a
Karaağaç Mahallesi 11b, 13b, 40a, 48a
Karagözlü Mahallesi 58a
Karamanlızâde Mahallesi 17b
Kasım Paşa Mahallesi 52a
Kavaklı Mahallesi 5a, 12b, 31b, 33a
Kayabaşı Mahallesi 15b
Kaygan Mahallesi 4b
Kazzazoğlu Mahallesi 14a, 14b
Kemaleddin Bey Mahallesi 38a
Kemer Mahallesi (Erzurum)24a
Kızıyakub Mahallesi 2b, 34b, 33b
Kızlar Mahallesi 48b
Kiremidcizâde Mahallesi 28a
Kiremidçi Mahallesi 10b
Kirişçikızı Mahallesi 52a
Koca Naib Mahallesi 23a
Kösreci Mahallesi 2b, 48a
Kurdoğlu Mahallesi 2b
Kurşunlu Mahallesi 56a
Küşteri Mahallesi 24a, 41b
Mahmûd Paşa Mahallesi 22a
Manastır Mahallesi 31b
Mantıcı Mahallesi 2a
Mehmed Ağa Mahallesi 6b
Mercan Mahallesi 4b
Mesûd Makramevi Mahallesi 62a
Meydancık Mahallesi 35b
Mollaarab Mahallesi 11b
Molla Fenârî Mahallesi 12a
Molla Gürânî Mahallesi 9b
Muhammed Ağa Mahallesi 7a
Murâdiye Mahallesi 62b
Mücellidî Mahallesi 11a
Nalbandoğlu Mahallesi 7b, 25a
Narlı Mahallesi 9b
Nasuh Paşa Mahallesi 54b
Orhan Mahallesi 6a
Oruç Bey Mahallesi 23b
Pınarbaşı Mahallesi 61a
Reyhân Paşa Mahallesi 9a, 37a, 42a
Sadi Fâkih Mahallesi 30a
Sağrıncı Sungur Mahallesi 14b
Sarı Abdullâh Mahallesi 31a, 61b, 62a
Sedbaşı Mahallesi 50a
Selçuk Hatun Mahallesi 15b
Selimzade Mahallesi 51a
Sarayoğlu Mahallesi 37a
Simidçi Mahallesi 6a
Sivasiler Mahallesi 56b
Sultan Mahallesi 55a
Sultân Mehmed Hân Mahallesi 56b
Sultân Murad Hân Sâni Mahallesi 17b
Sultan Orhan Mahallesi 2a
Sultan Yıldırım Bayezid Han Mahallesi
8a
Süzenkefen Mahallesi 44b
Şahin Lala Mahallesi 33a, 34b
Şehâbeddîn Paşa Mahallesi 17a
Şekerhoca Mahallesi 15b, 26a
Şerafeddin Paşa Mahallesi 44a
Şeyh Hâmid Mahallesi 28a
Şeyh Konur Mahallesi 30b
Şeyh Paşa Mahallesi 35b, 37b
Şeyh Şiblî Mahallesi 18a
Şeyh Vefa Mahallesi 3a
Taşkın Mahallesi 7b
Tatarlar Mahallesi 45b

Timurtaş Paşa Mahallesi 4b, 17b, 23b, 50
Tülcük Mahallesi (Kütahya) 46b
Umur Bey Mahallesi 5b, 8b, 11a, 30a, 53b
Urgancı Mahallesi (Trabzon) 31a
Üçkuzular Mahallesi 19a
Üftâde Mahallesi 24a
Veled-i Abdurrahmân Mahallesi 34a
Veled-i Bezzâz Mahallesi 34b
Veled-i Enbiyâ Mahallesi 31b
Veled-i Habib Mahallesi 10b
Veled-i Hariri Mahallesi 15b
Veled-i Kazzaz Mahallesi 15a
Veled-i Mîzân Mahallesi 2b
Veled-i Vezîri Mahallesi 27a
Velî Şemseddîn Mahallesi 16a
Yahşi Bey Mahallesi 56a
Yeni Bezzâz Mahallesi 13b, 42a
Yenibazar Mahallesi 13a
Yenice Mahallesi 2b
Yerkapı Mahallesi 30a
Yeşil İmâret Mahallesi 29b, 51a, 30a, 34a,
53b, 55b, 56b, 69b, 3a
Zeyniler Mahallesi 2b, 4b

KÖY İSİMLERİ

Ada Köyü 57a
Ahmed Bey Köyü 22a
Akçalar Köyü 6a
Ali Bey Köyü 11b
Armutlu Köyü 49b
Baş Köyü 87a
Camilikızık Köyü 2a
Cumalıkızık Köyü 52b
Çağrısan Köyü 26b
Çavuş Köyü 16b
Çeltik Köyü 22b
Değirmenlikızık Köyü 40b
Depecik Köyü 39a
Derekızığı Köyü 13a
Dikencik Köyü 12b
Dürdâne Köyü 54a
Hacı İvaz Paşa Köyü 46a
Fikri(ye) Köyü 80b
Fodura Köyü 11a, 18b
Gencelli Köyü 12b
Gölpınar Köyü 34a
Hamamlı Köyü 55b
Hamamlıkızık Köyü 13a
Hasan Köyü 58a
İğdir Köyü 53b
İsabey Köyü 8a, 12a, 13b
Karaca Köyü 1b
Karıncı Köyü 80b
Katafi Köyü (Yenişehir) 42a

Katırlı Köyü 17b
Kelesen Köyü 11b
Kestel Köyü 48b, 51b
Kurşunlu Köyü 26b
Lazime(?) Köyü 15b
Marmaracık Köyü 70b
Öküzlük Köyü 67b
Patrika Köyü 53a
Samanlı Köyü 38a
Seç Köyü 54b
Seki Köyü 38a
Süle Köyü 25a
Şib Ali Köyü (İnegöl) 25a
Şihab Köyü (Abradi) 15b
Tepecik Köyü 6a
Timurtaş Gazi Köyü 17b

MUHTELİF YER İSİMLERİ

Ahmed Bey Köyü Deresi 22a
Ak Toprak Mevzî 30b
Akdeniz 89a
Aksungur Mahalli 22a
Alâiye 71b
Ali Ağalı 22a
Anadolu 1b
Arapgirli 71a
Artod 71a
Arz-I Rûm 24a
Başgelmeye 49b
Biga 63a, 63b, 83a
Boğazhisâr 83a
Boğdan 71a
Bozcaada 72b
Burgazhisâr 83a
Bursa Kalesi 5a, 9b, 12b, 13b, 17b, 27b,
29b, 30a, 31b, 30b, 31b, 33a, 37b,
38a, 38b, 50b, 55a
Câmi-i Hisâr 43a
Çatalfırın 37a
Çeşme 85b
Çeşmi Efendi Deresi 23b
Çulhâc 71a
Düşmebaş Mevzîi 24b
Eflak 71a, 78a
Gelibolu 85a
Girit Adası 66b, 76a, 78b, 81a, 82b, 85b,
94b.
Gökdere Vadisi 61a
Gölpazarı 83a
Hamîd 71b
İznik 82a
Kandiye Kalesi 78b
Kaplıkaya 40b
Kara Çelebizâde Odâları 58a

Kara Hisar 52a
Karagöllü 94a
Karaoğlan 38a
Karesi 63a
Kırknerdübân 38a
Küçükhallaçlar 15a
Mihalîç 2b
Orman Öğrek Mevzii 27b
Pehlivân 53b
Pınarbaşı 67a
Saruhan 71b
Silivri 70a
Sipâhî Hâtun Değirmen Evi 22a
Sultân Yıldırım Hân Tîmârhânesi 62b
Sultânönü 71b
Tâbdehâne 35a
Tire 49b
Ulubat Köprüsü 53a
Üsküdar 82a
Vilaydelise 71a
Yünhâne 13a
Zebra(?) Kasabası 58b

DAĞ VE TEPELER

Domaniç Dağı 39a
Gölcük Depesi 87a
Kaya Tepesi 87a
Keşiş Dağı 87a, 87b

KAZA VE NAHİYELER

Akçakoyunlu Kazâsı 91a
Gemlik Kazâsı 12b, 26b, 27b, 30b, 32a,
32b, 37a, 62b, 82a, 85a
Hüdâvendigâr Kazası 38a, 39b, 60a, 67a,
69a, 70b, 71b, 88b, 92b, 67b, 68b,
71a, 73a, 83a, 93b
İnegöl Kazası 25a, 55b, 82a, 88b, 93b
İstinâs Nâhiyesi 14a
Kızılcabayır Kazası 50b
Kite Kazası 18b, 93b, 3a, 16a, 62b, 69a,
82a, 11a,
Mudanya Kazâsı 38a, 39b, 54b, 82a, 90a,
Seyyid Gâzî Nâhiyesi 1b
Yenişehir Kazâsı 42a, 70b, 72a, 72b, 82a,
88b, 93b

MEZRAA, TARLA VE ÇİFTLİK

Ağlasun Mezrası 67b
Hacı Bey Çifliği 60a
Kozlu Tarla 22a
Kuru Yer Mezraası 22a
Marmaracık Mezraası 70b
Muallimzâde Çiftliği 70b
Oğul Mezraası 22a

Seydî Ali Tarlası 22a
Sultan Çifliği 60a
Sütçü Tarlası 22a

KAPLICALAR

Çekirge Hamâmı 76b
Çömlekciler Hamâmı 37a
Eski Kaplıca 10a

ÇARŞILAR

Balıkbazarı Çarşısı 13a
Gelincik Çarşısı 2b, 27b, 29a
Hacı İsa Bâzârı 53a
İnebey Çarşısı 42b
Kazzâzhâne Çarşısı 34b
Kökçüler Çarşısı 41b
Uzun Çarşı 29a

AİLE İSİMLERİ (ZÂDELER)

Acemzâde 1b
Alimzâde 9b
Atazâde 17b
Attârzâde 10b
Babamzâde 29a
Çavuşzâde 13a
Ebussuûdzâde 23b
Kara Çelebizâde 58a
Karakaşzâde 17b
Kayıymzâde 34b
Sirkzâde 51b

HANLAR

Atık Hanı 92a
Emir Hânı 58b
Eskiyeni Hân 26a, 43a, 44a, 78b
Gönü Hânı 71b
Mahmûd Paşa Hânı 78a
Yeni Hân 29a, 30a, 31a
Mudanya Hânı 45a

İLLER

Antalya 14a, 24b
Aydın 71b
Balıkesir 85b
Bitlis 71a
Burdur 55b
Bursa (hemen hemen bütün kayıtlarda
geçmektedir)
Edirne 7a
Kayseri 71a
Kütahya 43b
Trabzon 20b, 23b, 31b
Van 71a

MİHİR MİKTARLARI

100 Akçe 13b
500 Dirhem 2a
800 Fızzî Akçe 29a
1250 Akçe 57a
1500 Akçe 6b
2000 Dirhem 28b
3000 Dirhem 2b
3200 Akçe 19a
4000 Akçe 13a
5000 Fızzî Akçe 14b
6000 Dirhem 12b
8000 Akçe 33b
10000 Dirhem 31a
12000 Dirhem 49b
13000 Dirhem 40b
15000 Dirhem 35a
20000 Akçe 12a
20000 Dirhem 23a
30000 Akçe 19a

İMARETLER

Emir Sultan İmareti 48a
Sultan Mehmed Han Vakfı İmâreti 64b

EŞYALAR

Acem İpeği 42b
Acem Yemenisi 41a
Al Dârâti 46b
Alaca Dârânî 39a
Alaca Kilim 30b
Altın Bilezik 21a
Altın Zülüflük 49b
Altın Düğme 39a
Altûnî Döşek 38a
Altûnî Saçımlı Sorguç 39a
Altûnî Yasdık 38a
Altûnî Yorgan 38a
Anbârî 38a
Atlas Kaftan 39a
Ayaklı Saçbağı 39a
Ayaklı Sandık 59a
Bakrac 39a
Bal Mumu 34a
Basmalı Yasdık 34a
Bazuva Tepsisi 39a
Beledî Minder 19a
Beledî Yorgan 19a
Beyaz Bogâsi 41a
Beylik Semt Unu 93a
Bez Kefenlik 57b
Bütün Kuşak 39a
Çember 41a
Çengâri Kemha 41a

Çift Sanduk 38a
Demir Sini 39a
Dikme Yorgan 39a
Dîvâr Makramesi 39a
Dizi İnci 57b
Dokuma Don 39a
Dolma Döşek 39a
Dolma Yastık 39a
Dört Kâliçe 38a
Duhâvî Kumaş Yastık 2b
Dülbend Örtüsü 39a
Fıstıki Atlas Entâri 41a
Fıstıki Kemha Kaftan 41a
Geyve Demisi 41a
Gök Yâkut Altınlı Küpe 21a
Güğez Atlası 21a
Halep Kuşağı 41a
Halep Şiltesi 41a
Hamam Esbâbı 39a
Hamam Kalıbcası 19a
Hamam Leğeni 39a
Hoşab Tası 13a
İbrişim Kenârî Ketân Bezi 29b
İbrişim Kenârî Gömlek 29b
İbrişim Terlik 21a
İnci 21a
İncili Saç Bağı 21a
İncili Enselik 39a
İncili İstefan 39a
İncili Saçlık 39a
İncili Yaka 39a
İznik Kâsesi 34a
Kadife Kaftan 39a
Kaftan 21a
Kazgan 39a
Kebîr Sini 13a
Kemha Kaftan 39a
Kenarlı Bürümcük Gömlek 34a
Kızıl Çubuk Çuka Kaplı Sansar Kürkü
41a
Kilim 19a
Mâî Hâre Kaftan 41a
Mâî Kemha Kaftan 41a
Maşraba 13a
Minder Yasdık 19a
Muhteber Ferâce 59a
Münakkaş Boğça 39a
Münakkaş Çâr-Şeb 39a
Münakkaş Makrame 39a
Münakkaş Uçgur 57b
Naklî Kilim 39a
Ön Kuşak 21a
Perdeli Yorgan 39a
Portakal Fincan 34a

Rahli Tabîr Olunur Tahta 38b
Resmî Yorgan 39a
Sahan 13a
Samur Kürk 43b
Sarmalı Makara 29b
Serâser Başlı Yorgan 39a
Serâser Entâri 41a
Sırmalı Dolama Kumaş 35b
Sırmalı Gömlek 21a
Sîm Ayna 39a
Sîm Bıçak 13a
Sîm Bıçak Gılâfi 46b
Sîm Düğmeli Pâris Ferâce 49b
Sîm Gülâbdân 39a
Sîm Kadeh 41a
Sîm Kuşak 39a
Sîm Maşraba 21a
Sîm Nâlin 39a
Sîm kılıç 39b
Şamdan 59a
Şerbetî 34a
Tâbe 38a
Tafsîle Kaftân 21a
Yağlık 34a
Yemiş Tepsisi 13a
Yeşil Ferâce 21a
Yüz Yasdığı 39a
Zümrüd Taşlı Küpe 39a

CAMİ VE MESCİDLER

Acem Reis Mescid-i Şerîfi 46a
Düsturhân Mescid-i Şerîfi 77b
Düsturhân Mescid-i Şerîfi 47b
Hacı Seyfullâh Mescid-i Şerîfi 37b
Kızıyakub Mahallesi Mescid-i Şerîfi 34b
Mantıcı Mahallesi Mescid-i Şerîfi 84b
Pınarbaşı Cami 22b
Sultân Mehmed Hân Cami 69b
Sultân Murâd Hân-I Sâni Câmî 84b
Şehâbeddîn Paşa Mescid-i Şerîfi 36a
Şehâbeddîn Paşa Mescid-i Şerîfi 88b
Şerâfeddîn Paşa Mescid-i Şerîfi 66a
Tâbdeh Ahmed Mescid-i Şerîfi 87b
Veled-i Habîb Mahallesi Mescid-i Şerîfi
57b
Yıldırım Sultân Vâlidesi Mescid-i Şerîfi
80a

VAKIFLAR

Alaca Mescid Vakfı 33b
Ali Paşa Vakfı 74a
Azîze Hâtun Vakfı 43a
Çaşmıgir Vakfı 49b
Çeşmeci ? İbrâhîm Vakfı 18b

Dâvud Efendi Vakfı 48b
Dervîş Baba Şems Vakfı 67a
Dursunzâde Vakfı 6b
Düsturhân Vakfı 65a
Erzincan Vakfı 6a
Esediyeye Vakfı 42b
Gâzî Hüdâvendigâr Vakfı 34a
Gâzî Hüdâvendigâr Vakfı 67a
Gâzî Timurtaş Vakfı 13a
Hacı Emrullâh Vakfı 91a
Hacı Halil Vakfı 6b
Hacı İvaz Paşa Vakfı 29a, 34b
Hacı Umur Bey Vakfı 7b
Hacı Süle Vakfı 91b
Hacı Yakûb Vakfı 23a
Hançerli Sultân Vakfı 73b
Haremeyn-i Şerefeyn Vakfı 69b
Hatice Hâtun Vakfı 91b
Hazret-i Emir Vakfı 29a
Hoca Ahmed Vakfı 91b
Hoca Hasan Vakfı 60b
Hoca İlyas Vakfı 53a
Hoca Sinân Vakfı 45a
Hüdâvendigâr Vakfı 11b
İblikci Hacı Mehmed Vakfı 22b
İshak Bey Vakfı 54b
İshak Paşa Vakfı 53b
İshak Şâh Vakfı 27b
Kadı Ali Vakfı 63a
Kamer Han Sultan Vakfı 14a
Karaca Ahmed Paşa Vakfı 2b
Kazzâzoğlu Vakfı 37a
Medîne-i Münevvere Vakfı 16a
Molla Fenâri Vakfı 27a
Muhyiddîn Bey Vakfı 90b
Muhyiddîn Vakfı 31b, 89a
Muradiye Vakfı 6b
Mümine Hâtun Vakfı 36a
Nasuhzade Çelebi Vakfı 15a
Osmâncık Vakfı 85a
Pir Ahmed Vakfı 2a
Reyhan Paşa Vakfı 42a
Seyfeddin Vakfı 53b
Seyyid Erzincânî Vakfı 9b
Seyyid Hüseyin Erzincânî Vakfı 92b
Sûfîzâde Vakfı 60b
Sultân Gâzî Hüdâvendigâr Vakfı 10a
Sultân Mehmed Hân Vakfı 41b
Sultân Orhan Vakfı 29a, 74a
Şehzâde Sultân Mehmed Hân Vakfı 22a
Şeyh Mesîh Paşa Vakfı 85a
Şeyh Yahya Vakfı 51a
Tâbdeh Ahmed Vakfı 82a
Timurtaş Vakfı 30a

Yakub Paşa Vakfı 22a

MEDRESELER

Behrû Çavuş Medresesi 94b
Ferhâdiye Medresesi 94b
Hamza Bey Medresesi 1a
Hudâvendigâr Gâzî Medresesi 1a
Hüseyin Dede Medresesi 94b
Hüseyin Paşa-yı Atîk Medresesi 94b
Karârhâne Medresesi 43a
Köseler Medresesi 1a
Molla-yı Cedîd Medresesi 94b
Murâdiye Medresesi 43a
Peripeyker Cafer Çelebi Medresesi 1a
Şeker Hoca Muallimhanesi 44b
Yâkutiye Medresesi 94b
Yıldırım Hân Medresesi 1a

MESLEKLER

Arabacı 2a
Arpacı 47a
Aşçı 47a
Atmacacı 71a
Attâr 47a
Bakkâl 47a
Başçı 47a
Berber 47a
Bezzâz 47a
Bozacı 47a
Börekçi 93a
Çakırcı 71a
Çakşırcı 76a
Çizmecî 76a
Çömlekçi 35a
Çörekçi 93a
Çukacı 47a
Çulhâc 71a
Derbendci 71a
Eğerciyân 72a
Ekmekçi 76a
Eskici 76a
Garrâr 76a
Haffâf 47a

Hallâc 76a
Kadifeci 47a
Kassâb 47a
Katırcı 49b
Kazzâz 47a
Kemhacı 47a
Kerestefürûşân 72a
Kılıççı 76a
Kürkçü 8b
Mumcu 76a
Muytâbcı 47a
Nalband 76a
Nalçacı 47a
Neccârân 72a
Okcu 76a
Pişirici 35a
Postalıcı 76a
Semerci 76a
Seng-tıraşân 72a
Serrâc 76a
Şâhinci 71a
Taftacı 2a
Terzi 47a
Yasdıkcı 47a
Yaycı 47a

UYRUKLAR

ermenî 2b
Nasrânî 2b
Saflı 71b
Macar 71a
Leh 78a
Kefeli 71a
Besnili(?) 71a

TEKKE, TÜRBE VE ZÂVİYELER

Ali Mest Zâviyesi 19b
Eşrefzâde Türbesi 94a
Kalenderhâne Zâviyesi 67a
Koca Mustafâ Paşa Tekkesi 8a
Şâh Sultân Türbesi 94a
Şemsi Eşrefzâde Türbesi 94

III- B 87 NOLU BURSA MAHKEME SİCİLİ METNİNİN LATİNİZESİ

(1a) Medrese-i Köseler der-mahrûse-i Bursa. Medrese-i mezbûre mahlûle olmağın kırkdan ma'zûl olup zâten ve zamânen istihkâkı olan kıdvetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn Mevlânâ 'Alî -zîde fazluhu-ya hâric elli ile fazîletlü Şeyhu'l-İslâm hazretlerinin tertibleri üzre verilmek buyuruldu. Fî 13 Cemâziye'l-evvel.

Fahru'l-müderrişîni'l-kirâm Mevlânâ Mehmed Efendi kâm-yâb. Tahiyât-ı sâfiye ve teslîmât-ı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki, Bursa'da Perîpeyker Ca'fer Çelebi Medresesi üç ay tevkît ve yevmî yirmi akçe ile sana tevcîh olunmuşdur. Gerekdir ki medrese-i mezbûreye varıp talebesi beyninde i'âde ve istifâde edesiz, ve's-selâm. Fî gurre-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. el-fakîr 'Abdurrahmân el-kâdî bi-'asâkiri Anadolu.

Medrese-i Yıldırım Hân der-Bursa. Mahlûl olmağla yine Bursa'da dâhil ile Hudâvendigâr Gâzî müderrişi kıdvetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn Mevlânâ Mahmûd -zîde fazluhu-hareket-i misliye ile fazîletlü Şeyhu'l-İslâm hazretlerinin tertibleri üzre verilmişdir. Fî 15 Şevvâl sittîn ve elf. (Bâ-hatt-ı hümâyûn.)

Medrese-i Hamza Bey der-Bursa. Hâric elli ile kırkdan ma'zûl kıdvetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn Mevlânâ Muhtârî -zîde fazluhu-ya fazîletlü Şeyhu'l-İslâm hazretlerinin tertibleri üzre verilmişdir. Fî 22 Şevvâl sittîn ve elf.

Bâyezîd Beşe b. Mehmed ve birâder 'Ömer Beşe mezbûrlar, Mehmed'den da'vâ ve nizâ'ım yokdur dedikleri mukayyedir. (1b)

Üttühîzet hâzihi'l-cerîdetü'l-cedîdetü li-en yüktebe fihâ suveru'l-vekâyi'i'l-vâkı'ati fi mahkemeti'l-Bâb fi zemeni a'lemi'l-'ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalî'l-fudalâi'l-müteverri'în el-hıbrî'l-mâhir ve'l-bahri'z-zâhir zi'l-kadri'l-bâzih ve's-şerefi's-şâmih a'nî hazrete'l-mevlâ el-evra' es-Seyyid Muhammed Efendi el-kâdî yevmeizin bi-Bursa el-mahmiyyeti'l-müştehir beyne'l-'ulemâi's-sâdeti bi-Kadrîzâde Efendi -dâmet fezâiluhu- kemâ tâbet şemâiluhu fi hıdmeti niyâbetihi 'umdetü'l-müderrişîni'l-kirâm Muhammed Efendi ibn el-merhûm Mahmûd Efendi eş-şehîr bi-'Acemzâde -tâle bekâhu-. Veka'a't-tahrîru fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti 1060.

Yevmü'l-ehad 8 min şehri Rebî'i'l-âhir 1060.

Vilâyet-i Anadolu'da Seyyid Gâzî nâhiyesinde Karaca nâm karyede beş bin sekiz yüz yirmi dört akçe bâzâr-ı tîmâra mutasarrıf olan Şa'bân Bey b. Göcek meclis-i şer'-i hatîrde, mahrûse-i Bursa'ya tâbi' Selçuk Gâzî nâm karye sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb 'İvaz b. İdris nâm kimesne mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr 'İvaz hâlâ mutasarrıf olduğum tîmâr-ı mezbûr re'âyâsından iken üzerine edâsı lâzım gelen rusûm-i mu'tâdeyi ve sulbî oğlu Mustafâ nâm şâb emredin kezâlik rüsûmünü edâdan imtinâ' ve mâni' olur, suâl olunup edâya tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl merkûm 'İvaz cevâbında ben sabî iken gelip zikr olunan Selçuk Gâzî karyesinde temekkûn ve tavattun eyleyip vâki' olan 'avâriz ve sâyir tekâlif-i 'örfiye ahâlî-i karye ile me'an edâ edip merkûmun re'âyâsından idüğüm ma'lûmum olmadığından kat'-ı nazar hâlâ karye-i merkûme mescid-i şerîfine vazîfe-i mu'ayyene ile kayyım nasb u ta'yîn olduğuma yedime berât-ı şerîf-i 'âlîşân ve sadaka ve ihsân olunmağla ra'ıyyetden çıkıp edâ-yı hıdmet üzreyim, lâyıq kavlı-i meşrûhunu nâtık tıgrâ-yı garrâ-yı sultânî ile muhallâ ve müzeyyen berât-ı cedîd-i celîlü'l-kadr ibrâz etmeğın mezbûr Şa'bân Bey bî-vech mu'ârazadan

men' olunup mâ-vaka'a ilh. Fî evâyili şehri Rebî'i'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mahmûd Dede b. Şa'bân, Süleymân Bey b. Ahmed (ve diğeri).

Mahmiye-i Bursa'da Hasan Paşa mahallesi 'avârızı vakfına hâlâ mütevellî olan 'İvaz b. İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfî'ü'l-kitâb Mustafâ Efendi b. Mehmed mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip, vakf-ı merkûm mâlından mezbûr zimmetinde yetmiş yedi buçuk riyâl gurus olup meblag-ı mezbûrun dört bin beş yüz akçesini istifâ etmişdim. el-Hâletü hâzihi meblag-ı merkûmdan müşârun-ileyh Mustafâ Efendi zimmetinde yirmi riyâl gurus ile bir rub' bakî kaldı dedikde gibbû't-tasdîk ilh. Fî evâhir-i şehri Rebî'i'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, Şeyh Kemâl Efendi b. Şeyh Mehmed Efendi, Mahmûd Efendi b. Mustafâ, 'Alî Bey el-cündî, Hasan Beşe b. el-Hâc Mehmed, İbrâhîm Efendi b. Mustafâ, Maksûd Çelebi b. Cârullâh, es-Seyyid Şeyh Efendi Nakîbzâde, Zuhru'l-kudât 'Abdül'azîz Efendi, fahru'l-müderrişin 'Abdullâh Efendi (ve diğeri). (2a)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Pîr Ahmed vakfına hâlâ mütevellî olan fahru'l-cüyûş Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm meclis-i şer'-i hatîrde âtiyü'z-zikr olan menzile vâzi'ü'l-yed olan işbu hâfîzu'l-kitâb 'İvaz Efendi b. İbrâhîm mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem Yûsuf nâm kimesne merhûm Hasan Paşa mahallesinde vâki' bir tarafı Taftacı Mehmed mülküne ve bir tarafı Kara Çavuş mülküne ve bir tarafı Hümâ Hâtûn mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'amma müntehî olan bir bâb mülk-i menzilinî cânib-i vakfa 'alâ tarîki'l-istiglâl on iki bin akçeye bey' edip ben dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile minvâl-i meşrûh üzre iştirâ ve kabz ve kendisine de îcâr etmişdim. Lâkin mezbûr Yûsuf'un menzil-i mezbûrdan gayri ism-i mâl itlâk olunur bir şeyi olmadığı ecilden menzil-i mezbûru merkûm Yûsuf bana teslim edip ben dahi vakf için zabt eylemişdim. el-Hâletü hâzihi menzil-i mezkûru tevliyet-i muhkiyem hasebiyle târih-i kitâbdan on sene mukaddem merkûm 'İvaz Efendi'ye on iki bin fîzzî râyic akçeye bey' u teslim eylediğimde ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblag-ı mezbûru vakf için mezkûrun yedinden bi-tamâmihi kabz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr, merkûm 'İvaz Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarraf olsun deyücek gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs 'aşera min şehri Rebî'i'l-evvel min şuhûri li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. Zekeriyâ el-hatîb, es-Seyyid Mustafâ b. 'Abdurrahmân, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ahmed, Yûsuf Çelebi Himmet, 'Alî Dede Himmet, Arabacı Mustafâ, Şa'bân Çelebi b. Velî, el-Hâc Sefer b. Mehmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Molla Fenari mahallesinden Seyyidî Ali oğlu Eyyüb Çelebi'nin, aynı mahallede kendisine ait olan; alt kat ve üst katta bir oda, bir fırın, bir akarsu ile meyveli-meyvesiz ağaçlardan oluşan (Süleyman, Ahmed Dede, İlyas'ın mülkü ve umumi yolla çevrili) evini, peşin 1850 dirheme, Hasan oğlu İvaz'a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 8 Rebiülevvel 1060. Şahitler: Hacı Hüseyin Yusuf, Ali Çelebi b. Hüseyin, Ali Efendi Nazar (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Sultan Orhan mahallesinden Mustafa oğlu Osman'ın, Camilikazık köyünde yıllık vergisi 15 dirhem olan kendisine ait bahçeyi, ekremu'l-'ulemâi's-sâlihîn Hasan Efendi'ye, peşin 50 riyali kuruşa sattığı, taraflarında bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 8 Rebiulahir 1060. Şahitler: Hacı Mustafa Dede b. Murad Bey (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Annesi vefat eden Sefer isimli çocuğun vasileri Mustafa Nasuh ve Mustafa kızı Âmine'nin, çocuğun annesi merhume Abdullah kızı Belkis ve vefat eden kızkardeşleri Muhammed kızı Halime'nin muhalledatını elinde bulunduran, Sefer'in aynı anneden kardeşi Dursun oğlu Mustafa'dan, çocuğun hakkına düşen 300 dirhemi talep ettikleri ve bu isteklerinin de kabul edildiğine dair belgedir. Rebiulahirin ilk günleri 1060. Şahitler: Hasan Beşe b. Mehmed, İbrahim Çelebi Ahmed, Hacı Mustafa İbrahim (ve diğeri).

(Arapça-özet:) İncirlice mahallesinde iken vefat eden Muhammed kızı Fatıma isimli çocuğun veraseti kendisi hayatta iken mallarını zabt için mahkemenin vasi tayin ettiği Hacı Ali oğlu Hacı Mehmed'e kalmışken, Fatıma'nın annesi Hamide Hatun ve baba tarafından vasisi Ahmed b. Abdullah mahkemeye başvurup 1333 dirhemlik mirasın kendi hakları olduğunu söylediği, mahkemenin de bu hususu kabul ederek mirası kendilerine verdiğine dair belgedir. 8 Rebiulahir 1060. Şahitler: Hacı İbrahim b. Mehmed, Hüseyin b. Hacı Durmuş, Hacı İbrahim b. Abdullah, Hacı Mustafa b. Hacı Receb.

(Arapça-özet:) Mantıcı mahallesinden Musa kızı Fahrî Hatun'un, kocası Ali oğlu Veli ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 500 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 2 Rebiülevvel 1060. Şahitler: Ali Efendi b. Nazar, Celil Efendi (imam), Hüseyin Efendi b. Hasan, Mehmed Efendi b. Nuh Efendi, Mahmud Efendi b. Mustafa (imam), Mehmed Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri). (2b)

Mahmiye-i Bursa'da Veled-i Mîzân mahallesi sâkinlerinden Mustafâ Beşe b. 'Alî meclis-i şer'î hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan Bey b. Mustafâ mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip, merkûma târîh-i kitâbdan bir buçuk yıl mukaddem her çiftini ikişer bin akçeden yirmi bin akçe kıymetlü on çift duhâvî(?) kumaş yasdık bey' u teslîm, mezbûr Hasan dahi iştirâ ve tesellüm edip meblag-ı mezkûrun altı bin dokuz yüz akçesini yedinden kabz edip bâkî kalan on üç bin yüzü merkûmdan da'vâ taleb eylediğimde mâbeynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkî'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihî mâbeynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmu gibb-i inkâr sekiz bin fîzî akçe üzerine 'akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezkûru tamâmen yedinden alıp bâkîsinden zimmetini ibrâ ve ıskât eyledim dedikde ilh. Fî evâsıtı şehr-i Rebî'î'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi Nazar, Mehmed Çelebi Behrâm, Mehmed Çelebi b. 'Înâyetu'llâh (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Mücellidî mahallesinden Hacı Mahmud kızı Ayşe Hatun'un, Hacı Mahmud oğlu Hacı Muhammed'in vekâletiyle, kocası Hüseyin oğlu Mehmed ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 3000 dirhemlik mihr-i müecceli karşılığında muhalaa yapmasına dair belgedir. 9 Rebiülevvel 1060. Şahitler: Seyyid Ahmed Çelebi (ser-habbazan), İbrahim Bey b. Sadi, Hacı Rıdvan Abdullah (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Elmalık mahallesinde bundan akdem vefât eden Süleymân nâm kimesnenin sulbî oğlu Mehmed Bey meclis-i şer'-i hatîrde zikri âtî olan dükkâna vâzî'u'l-yed idiği şer'an sâbit olan işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî b. Mehmed nâm kimesne mahzarından üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip Mihaliç'de medfûn merhûm Karaca Ahmed Paşa evkâfından olup mahmiye-i merkûmede Gelincik çârşısında merhûm-ı müşârun-ileyhin hânî dâhilinde vâkî' mâh-be-mâh yirmi akçe icâresi olan ma'lûmu'l-hudûd bir bâb na'lbend dükkânı babam müteveffâ-yı mezbûrun taht-ı tasarrufunda olup fevt oldukda intikâl-i 'âdî ile bana intikâl etmişken mezbûr 'Alî bî-vech tasarruf eder suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbü's-suâl merkûm 'Alî cevâbında fi'l-vâkî' dükkân-ı mezbûr müdde'-i merkûmun babası mersûm Süleymân'ın taht-ı tasarrufunda olup lâkin hâl-i hayâtında bedel-i ma'lûm ile Kâsım Beşe'ye tefvîz ol dahi mütevellî ma'rifetiyle tefevvuz ve zabt etdikden sonra bilâ-veled fevt olmağla kânun üze dükkân-ı mezbûr vakf-ı merrkûma râci' olmağın evkâf-ı mezbûre mütevellîsi hâzır bi'l-meclis Rukiye Hâtûn zikr olunan dükkânı Mahmûd Efendi'ye tefvîz ol dahi tefevvuz ve zabt eyledikden sonra mezbûr Mahmûd Efendi dahi dükkân-ı merkûmu mezbûre Rukiye Hâtûn izniyle bana üç bin fîzî akçe bedel mukâbelesinde tefvîz ben dahi vech-i muharrer üze tefevvuz etmişdim, deyu def' ile cevâb vermeğın mezbûr Mehmed Bey istintâk olundukda esratü'l-istintâk merkûm 'Alî'den takrîr-i meşrûhuna muvâfık beyyine taleb olundukda müsliminden merkûme Kız Ya'kûb mahallesi imâmı olan Mustafâ Halîfe b. 'Abdülkâdir ve İncirlice mahallesinden Mehmed Çelebi b. Ebî Bekir meclis-i şer'a li-eclî's-şehâde hâzırân olup 'akîbü'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'-i merkûmun babası mezbûr Süleymân hâl-i hayâtında dükkân-ı merkûmu bedel-i ma'lûm ile mezbûr Kâsım Beşe'ye tefvîz ol dahi ma'rifet-i mütevellî ile tefevvuz ve zabt etdikden sonra bilâ-veled fevt olmağla kânun üze vakfa râci' olmağın mezbûre Rukiye Hâtûn dükkân-ı merkûmu Mahmûd Efendi'ye tefvîz ol dahi tefevvuz ve zabt eyledikden sonra merkûm Mahmûd Efendi dahi dükkân-ı mezbûru merkûme Rukiye izniyle merkûm 'Alî'ye üç bin akçe bedel mukâbelesinde tefvîz ol dahi tefevvuz eyledi, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle mezbûr Mehmed Bey bî-vech mütâlebeden men' birle ilh. Fî gurre-i şehr-i Rebî'î'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mahmûd b. Mustafâ (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Kurdoğlu mahallesinden olan Hazar veled-i Merkûn adlı ermeninin, öldükten sonra, aynı mahalledeki kendisine ait mülkü, nasrani zevcesi Yagut bint-i Palus ile sulbi kızı Ked Hatun'a intikal etmiş, Yagut ve Ked Hatun ise alt katta bir oda, akarsu, su kuyusu ve yıllık vergisi 12 dirhem olan bahçeden müteşekkil mülkü, peşin 25 riyali kuruşa Pedros veled-i Zelan'a satmış. Bu satış avâriz vakfî mütevellîsi Muhammed oğlu Abdullah Çelebi'nin 2000 dirhem karşılığında rehni çözmesi ve satışa izin vermesiyle gerçekleşmiştir. 12 Rebiulahir 1060.

Şahitler: Mehmed Efendi b. Hacı Durmuş, Ahmed Efendi b. Üveys Ahmed, Mustafa Dede b. Hüseyin (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Yenice mahallesinden Halil oğlu Abdülkerim ile Kösreci mahallesinden Veli oğlu İbrahim, Karakedi mahallesinden Ahmed kızı Kerime'nin isteğiyle, çağırıldığı zaman Kösreci mahallesinde sakin Veli oğlu Murtaza'nın mahkemede hazır bulunacağına kefil olmalarına dair belgedir. Zeyniler mahallesinden Şeyh Mehmed Efendi oğlu Abdülmuhsin Çelebi de bu şahıslara kefil olmuştur. 4 Rebiulahir 1060. Şahitler: Seyyid Mehmed Efendi b. Ramazan, İbrahim Çelebi b. Mehmed, Ali Efendi b. Hızır, Hasan Çelebi b. Mustafa, Hacı Ali b. Ahmed, Hacı Hasan b. Ali, Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Hacı Mustafa b. İbrahim. **(3a)**

(Arapça-özet:) Mudanya kazasına bağlı Misebolu köyünden Minhal veled-i Yorgi adlı zimmi ve yine aynı köyden Mustafa b. Ahmed'in zimmelerinde, Ahmed oğlu Laçın'e ödenmek üzere 6000 dirhem borçları olduğu hususunda ikrarlarına dair belgedir. 11 Rebiulahir 1060. Şahitler: Mehmed Beşe b. Abdullah, Mehmed Ağa, Receb Çelebi b. Ramazan (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Mudanya kazasına bağlı Misebolu köyünden Todori veled-i Dimitri ve yine aynı köyden Panayot veled-i Nikola'nın zimmelerinde, Hızır oğlu Kara Mustafa'ya ödenmek üzere 6000 dirhem borçları olduğu hususunda ikrarlarına dair belgedir. 11 Rebiulahir 1060. Şahitler: Mehmed Beşe b. Abdullah, Mehmed Ağa, Receb Çelebi b. Ramazan (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Kostantiniyye'deki merhum Şeyh Vefa mahallesinden olup akrabalık bağıyla merhume Nasuh kızı İsmihan'ın varisi olan Mehmed Çelebi, vekili Mehmed Efendi el-Hâc Şaban aracılığıyla merhume İsmihan'ın sağlığında iken Elvan Bey mahallesindeki mülkünü vekili Pîrî Beşe'nin vekâletiyle sattığı, satışın bedeli olan 15000 dirhem vekilin elinde olduğu ve bu meblağın kendisine verilmesi gerektiğini talep etmesi ve bu isteğinin de kabul edilerek paranın vekiline verilmesine dair belgedir. 4 Rebiulahir 1060. Şahitler: Hüseyin Efendi b. Bünyad, Mahmud Efendi b. Mustafa, İbrahim Efendi b. Salih, Selman Bey b. Ahmed (ve diğerleri).

Kazâ-i Kite muzâfâtından Balıklı nâm karye ahâlîsinden Sarı veled-i Panayot ve Kostantin veled-i Yani ve Yorgi veled-i Todori ve Kara veled-i Yorgi ve Aslan veled-i Yani ve Dimitri veled-i Yorgi nâm zimmîler meclis-i şer'-i kavîmde kazâ-i merkûmda mukaddemâ nâibü's-şer' olan Muhtârî Mustafâ Efendi mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mezkûr Muhtârî Mustafâ Efendi bi-gayri vech-i şer'î devir akçesi nâmına bizden on dört bin akçe ile bir çift su sığırı öküzü alıp kabz eyledikde biz dahi emr-i şerîf ile meblag-ı mezbûru ve zikr olunan bir çift su sığırını mûmâ-ileyh Muhtârî Efendi'den her birimiz da'vâ ve talep eylediğimizde mâbeynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi zikri mürûr eden bir çift su sığırını mezbûrun yedinden alıp kabz eylediğimizden sonra beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûru altmış 'aded riyâlî guruşa sulh eylediklerinde biz dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru merkûm Muhtârî Efendi yedinden alıp kabz edip husûs-ı merkûma müte'allık de'âvîden zimmîni bi'l-küllîye ibrâ ve ıskât eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdikî's-şer'î ilh. Tahîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Efendi b. Mehmed, Mehmed Çelebi b. İbrâhîm, Hüdâ Çelebi Mahmûd, Mehmed Beşe Hüseyin.

(Arapça-özet:) Şahin Lala mahallesinden Davud kızı Zahide Hatun, Hüseyin oğlu Himmet'in kendisine vekâleti ile aynı mahalledeki alt kat ve üst katta bir oda ile bir bahçeden müteşekkil evini, peşin 4400 dirheme Hafız Hüseyin oğlu Musli Çelebi'ye sattığını ikrar etmiş ve bu satış avarız vakfî mütevellisi Ali Çelebi b. Ahmed'in 3000 dirhem karşılığında rehni çözmesi ve satışa izin vermesiyle gerçekleşmiştir. 3 Rebiulahir 1060. Şahitler: Receb Efendi Sefer (imam), el-Hâc Ahmed b. Davud, Mustafa Çelebi b. Mehmed, Balı Dede b. Mehmed (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Demirkapı mahallesi sükkânından Poloz veled-i Avde nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü's-sefer Manol veled-i Kara nâm zimmî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Manol'un zimmîni kârz-ı şer'îden yüz otuz kıt'a riyâlî guruş hakkım olup meblag-ı mezbûrun otuz guruşunu merkûm Manol'un yedinden alıp kabz edip mâ'adâsını vermede ta'allül eder, suâl olunup ihkâk alıverilmesi matlûbumdur deyücek gıbbü's-suâl merkûm Manol husûs-ı merkûmu bi'l-küllîye inkâr ederek müdde'î-i merkûmdan da'vâsına muvâfık beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden 'âciz olup yemîn verilsin dedikde müdde'î-i

merkûm Poloz'un vech-i muharrer üzere zimmetinde bâkî yüz guruş hakkı olmadığına yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhillezî el-incîl 'alâ 'İsâ etmeğîn bi-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a ilh. Şuhûdu'l-hâl: Ali Efendi Muslî, Hacı Hasan Bekdaş (ve diğeri). (3b)

(Arapça-özet:) Abdullah kızı Kamile, kocası Bekir Bey oğlu Mehmed Bey ile 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası, meûnet-i süknâsı ve muhalaa bedeli olarak bir atlas kaftan karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmış, ancak bunu bir süre sonra inkâr etmiştir. Bunun üzerine kocası muhalaa yaptıklarına dair Ali Paşa mahallesinde oturan Ali oğlu Mustafa Efendi ve Muhammed oğlu Ali Efendi'yi şahit göstermiş ve şahitlikleri de kabul edilmiştir. 17 Rebiülevvel 1060. Şahitler: Mehmed Efendi b. Hüseyin (ve diğeri).

Livâ-i Hudâvendigâr'da mülk-i tîmâr cebelûleri bedelini cem'ine fermân-ı 'âlîşân ile me'mûr olan 'Osmân Bey meclis-i şer'-i hatîrde medîne-i Bursa kazâsında Barak nâm karyeye mülknâme-i hümayûn mücebince mutasarrıf olan râfî'u'l-kitâb el-Hâc Mehmed b. Velîd nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i Yenişehir'e tâbi' Baraklı nâm tîmâr karyenin bir nefer cebelûsü olup bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üzere bedel-i mîriyçün kabz olunmak lâzım gelip lâkin merkûm el-Hâc Mehmed'in yedinde olan karye-i mezkûre zikr olunan Baraklı karyesi olmağla merkûm el-Hâc Mehmed'den bir nefer cebelû bedeli talep eylediğimde edâdan imtinâ' eder, suâl olunup aliverilmek matlûbumdur dedikde gıbbü's-suâl mezbûr el-Hâc Mehmed cevâbında hâlâ benim tasarrufumda olan karye medîne-i Bursa kazâsında vâki' olup Yenişehir kazâsında olmadığından gayri karye-i merkûme cebelû ve bedelinden mu'âf ve müsellemler olmak üzere târîh-i kitâbdan iki yüz sene mukaddem ceddîm Barak Gâzî nâm kimesne ve ile'l-inkırâz evlâdına ve evlâd-ı evlâdına taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden temlik ve mülknâme-i hümayûn ihsân olunup vech-i meşrûh üzere karye-i merkûme defteri hâkânîye mu'âf ve müsellemler kayd olunmağla batnen ba'de batnin tedâvül-i iyâdi ile evlâddan olduğum hasebi ile bana intikâl edip benim ve abâ vü ecdâdım zamânından karye-i merkûmeden cebeli ve bedeli alındığı ma'lûmum değildir deyu mülknâme-i hümayûn ve sûret-i defter-i hâkânî ibrâz eylediğinde nazar olunup fi'l-hakîka sahîh ve mühürlü ve nişanlı sûret olup kazâ-i Bursa'da Barak karyesi Barak Gâzî'ye taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden ve cebelû ve bedelinden mu'âf ve müsellemler olduğu mukayyed ve meşrûh ve müekked olduğundan mâ'adâ merkûm 'Osmân bey'in defterinde mestûr olan Baraklı karyesi kazâ-i Yenişehir'e tâbi' olmağın müdde-i-i mezbûr 'Osmân Bey mütâlebeden men' olunup ilh. Fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti 1060. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, Ahmed Efendi b. Abdülkâdir, Mehmed Çelebi b. Mahmûd el-bevvâbü's-sultânî, Mehmed Bey b. Hüseyin muhzirbaşı, Mustafâ Çelebi b. 'Osmân.

Medîne-i Bursa'da Babazâkir mahallesinde sâkine Ümmühânî bt. 'Alî nâm hâtûnun vâlidisi ve tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Mustafâ Çelebi b. 'Abdünnebî ve Mehmed Efendi b. el-Hâc Nûh şehâdetleri ile 'alâ vechi'l-hasm vekâleti sâbite olan 'Âişe Hâtûn bt. Abdünnebî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde merkûme Ümmühânî'nin zevci râfî'u'l-kitâb Hasan Çelebi b. 'Abdurrahmân mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edip merkûm Hasan Çelebi'nin zimmetinde müvekkile-i merkûmenin mütekarrer olan otuz bin akçe mihr-i müecceli ve nafaka-i ücret-i şer'îyesi ve meûnet-i süknâsı merkûmeninde üzerine olmak üzere ve merkûme Ümmühânî'nin esvâbından işbu mevcûd mine'l-meclis iki altınlı döşek yüzü ve on endâze entârî atlas ve bir turuncu atlas kaftan ve iki dârâtî laftan ve İstanbul bozması ta'bîr olunur iki kumaş yorgan ve iki kırmızı kadife yasdık ve iki sırmalı yağlık ve bir münakkaş yağlık ve üç gömlek ve bir seccâde ve otuz miskâl bir çift altın bilezik ve on miskâl bir altın endişe(?) merkûmun mâlından bin beş yüz fîzî akçe tarla 'ani'l-hal'i'l-âti merkûm Hasan Çelebi'nin mülkü ve mâlî olmak üzere mezbûr Hasan Çelebi ile vekâletim hasebi ile hal' eylediğimde mezbûr dahi hal'-i mezbûru kabûl edip zevciyyât ve sâbir hukûka müte'allık da'vâ ve husûmetden merkûmun zimmetini ibrâ ve iskât eyledikten sonra ol dahi müvekkile-i mezkûrenin zimmetini husûs-ı mezbûr ve müte'allık da'vâ ve husûmâtdan ibrâ ve iskât eyledi dedikde gıbbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hasan el-bevvâbü's-sultânî, Oruç b. Ma'den min mahalle-i Yeşil 'İmâret, Hüseyin Efendi b. Hasan el-kâtib, Şükrî(?) Halife b. 'Alî el-müezzîn, Ebû Bekir Çelebi b. el-Hâc 'Osmân.

(Arapça-özet:) Eşrefiler mahallesinden Ali kızı Fatıma Hatun, aynı mahalledeki alt kat ve üst katta bir oda ile bahçeden müstemil evini, peşin 4500 dirheme Mehmed oğlu Resul Dede'ye sattığını ikrar etmiştir. Bu satış, mahalle mescidi vakfı mütevellisi Hızır oğlu Osman'ın 30 riyali kuruş karşılığında rehni çözmesi ve satışa izin vermesiyle gerçekleşmiştir. 20 Rebiülevvel 1060. Şahitler: Süleyman Bey b. Ahmed, Mehmed Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri). (4a)

(Arapça-özet:) Bezzazoğlu mahallesinden Hasan oğlu Sefer Çelebi, aynı mahalledeki alt katta bir oda ile bahçeden müstemil evini, peşin 6670 dirheme, Müteveli oğlu Mehmed Çelebi'ye sattığını ikrar etmiştir. Bu satış avarız vakfı mütevellisi Ramazan oğlu Mehmed Çelebi'nin 37 riyali kuruş karşılığında rehni çözmesi ve satışa izin vermesiyle gerçekleşmiştir. 5 Rebiulâhir 1060. Şahitler: Mehmed Çavuş b. Abdülhalim, Mehmed Efendi b. Hüseyin, Mehmed b. Bey Pîrî (ve diğerleri).

Dâru's-saltanati's-seniyyeti'l-kadîmeti mahrûse-i Bursa'da Velî Şemseddîn mahallesinde sâkin fahru'l-müderrişin İshâk Efendi b. İbrâhîm Efendi meclis-i şer'î kadîmde Sefer b. Mustafâ mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Sefer'in zimmetinde beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm cihât-i müteferrika-i şer'iyeden dokuz yüz kıt'a riyâlî guruş hakkım olup ba'zını bilâ fevt istifâ edip ba'de küll-i hesâb zimmetinde beş yüz doksan dört guruş hakkım zâhir olup doksan dört guruşundan dahi zimmetini ibrâ edip beş yüz guruş bâkî kaldı, suâl olunup alıverilmek taleb ederim dedikde gıbbü's-suâl merkûm Sefer cevâbında fi'l-hakîka zimmetimde ba'de külli hesâb mûmâ-ileyh İshak Efendi'nin beş yüz doksan dört guruş hakkı zâhir olup doksan dört guruşundan zimmetimi ibrâ etmekle beş yüz müşârun-ileyhe lâzîmü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynimdir deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğin edâsına tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebî'i'-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdü'l-hâl: eş-Şeyh Yahyâ Efendi, 'Alî Efendi Mustafâ, 'Abdünnebî Çelebi el-Hâc Mustafâ, el-Hâc Mustafâ Ahmed, el-Hâc Mustafâ b. 'Abdurrahmân.

Medîne-i Bursa'da Hacı Sevinç mahallesinde bundan akdem fevt olan Fâtıma bt. Mehmed nâm hâtûnun verâseti zevci Hasan b. 'Abdullâh nâm kimesne ile li-ebeveyn karındaşı oğlu es-Seyyid Mustafâ b. el-Hâc 'Abdünnebî'ye münhasıra olup muhalledâtının nisfi merhûm Hasan'a ve nisf-ı âharı sagîr-i mezbûra münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyen olduktan sonra merkûm Hasan meclis-i şer'î hatîrde sagîr-i mezbûrun vâlidesi tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den mansûye vâsîsi olan Selîme Hâtûn bt. Ebî Bekir mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edib müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtından olup medîne-i merkûmede kapan hânî önünde vâki' Ada dükkânlar demekle ma'rûf olmağla tecdîden müstagnî olan iki bâb mülk-i dükkân ve benim müteveffâ-yı mezbûr vefâtından mahlûl ve merhûm Hoca Ramazân vakfına 'âyd olup sagîr-i mezbûr ile beynimizde taksîm ve tahsîs olarak lâzîm mâlî ile benim elimden 'ale'l-iştirâki's-seviyye iki bin akçeye tefvîz eylediğimiz iki bâb vakf-ı dükkân sagîr-i mezbûr ile beynimizdeki taksîm tahsîs olıcak lâzîm geldikde ahâlî-i vukûf ve şu'ûr ile zikr olunan dört kıt'a dükkânın üzerine varıp ba'de'l-mu'âyene ve'l-müşâhede ve Debbâğlar zâviyesine senede doksan altı akçe mukâta'ası olan mülk-i dükkân ve ona muttasıl olan vakf-ı dükkânı bana ta'yîn ve tahsîs ve Başcı İbrâhîm vakfına sene be senede yüz kırk dört akçe mukâta'ası olan mülk-i dükkânı ve ona muttasıl olan vakf-ı dükkânı sagîr-i mezbûra ta'yîn ve tahsîs eylediklerinde mezbûra ta'yîn olunan dükkânın mezbûrunu dahi merkûme tahsîs ve kabûl edib ve bana ta'yîn olunan iki bâb dükkânı ben tahsîs ve kabûl eyledim. Ba'de'l-yevm dükkânın mezkûreden her birimizin mu'ayyene hissesinde âharın 'alâkası kalmamıştır dedikde mukîr-ı mezbûru sudûr eden kelîmâtında vasî-i mezbûre vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebî'il-âhir li seneti sittîn ve elf. (Şuhûdü'l-hâl): Mehmed Efendi b. el-Hâc Nûh, 'Alî Çelebi b. 'Abdurrahmân, Hasan Çelebi b. ? Dede, Mustafâ Çelebi b. Mehmed, el-Hâc Mehmed b. el-Hâc b. Mahmûd.

Medîne-i Bursa muzâfâtından Câmî'likızık nâm karyede bundan akdem fevt olan el-Hâc Kürdistân nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi râfiâtü'l-kitab Ümmü Gülsüm bt. Mehmed nâm hâtûn ve li-ümme karındaşı oğulları Mustafâ ve Hasan ibney Bostân nâm kimesnelere münhasır olup gayri muhalledâtının sekiz sehmede iki sehmi merkûme Ümmü Gülsüm Hâtûn ve üç sehmi merkûmân Mustafâ ve Hasan nâm kimesnelere isâbet edip şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûmân Mustafâ ve Hasan meclis-i şer'î hatîrde merkûme Ümmü Gülsüm Hâtûn tarafından tasdîk-i âtiyü'z-zikre vekîl olup 'ale'n-nehci'l-mu'teber vekâleti sâbite olan Hasan Çelebi el-Hâc Durmuş mahzarında her biri ikrâr ve takrîri kelâm edip mûrisimiz

müteveffâ-yı mezbûr muhalledâtından akâr ve menkûl ve câriye ve kul kısmından bi-hasebi'l-ırsi's-şer'î bize isâbet eden sekiz sehmden altı sehm hisse-i şer'iyemiz mukâbelesinde bi-tariki't-tehârici's-şer'î merkûm Ümmü Gülsüm Hâtûn'un yedinden otuz iki bin altı yüz nakd fizzî râyicü'l-vakt akçe alıp kabz edip sulh olduğumuzdan sonra muhalledât-ı mezkûrede 'alakamız kalmayıp verâsete müte'allıka deâvî ve husûmâtdan mezbûre Ümmü Gülsüm Hâtûn'un zimmeti ibrâ-i 'am ve kâti'u'n-niza'la ibrâ ve ıskât eyledi dediklerinde mukırrân-ı mesfûrânı ikrâr-ı şûrûhlarında vekîl-i mezbûr vicâhen tasdik etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'r-râbi' min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Bostân Beşe b. Mehmed, Mustafâ Çelebi 'Osmân, Mehmed Ağa b. es-Seyyid Muslî Ağa, Rüstem Bey b. es-Seyyid Muslî, el-Hâc Mehmed b. el-Hâc 'Alî, 'Ömer b. Ebî Bekir Dede, İbrâhîm Çelebi Hasan, Ramazân Çelebi Bostân. (ve diğeri). (4b)

(Arapça-özet:) Veled-i Harrât mahallesinden Durmuş oğlu Mehmed Çelebi'nin, aynı mahalledeki alt kat ve üst katta bir oda, bir sofa, bir akarsu ile bahçeden müştemil evini peşin 1500 dirheme, Bayram kızı Saliha Hatun'a sattığı ve tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 2 Rebiulevvel 1060. Şahitler: Mustafa b. Mahmud (imam), Hacı Hasan b. Ali, Mustafa Çelebi b. Osman (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Timurtaş Paşa mahallesinden Hacı Mehmed oğlu Hacı Mustafa'nın zimmetinde Mehmed oğlu İbrahim Çelebi'ye verilmek üzere 3800 dirhem borcu olduğu ve bu borcunu haftada 20 dirhem olmak üzere 16 Rebiulevvel 1060 tarihinden itibaren 1295 gün içerisinde ödeyeceğini ikrarına dair belgedir. 16 Rebiulevvel 1060. Şahitler: Seyyid Muhyi Efendi b. Seyyid Mehmed Efendi, Mehmed Çelebi b. Haram (ve diğeri).

Sâbikan Seferîhisâr kâdîsi olup mahmiye-i İstanbul'da Haydarhâne mahallesinde sâkin râfi'u'l-kitâb fahru'l-vulât Ahmed Efendi b. Hüseyin meclis-i şer'î hatîrde mahrûse-i Bursa ahâlisinden olup medîne-i İzmir'den gelirken Susıgırlığı nâm karyede vefât eden Mutaf(?) Hüseyin Çelebi b. Muslî nâm kimesnenin vâlidesi ve muhalledâtına mukaddemâ vâzi'atü'l yed olan Belkıs bt.'Abdu'llâh nâm hâtûn müvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip zikr olan Seferîhisâr kâdîsi iken müteveffâ-yı mezbûre hâl-i hayâtında medîne-i İzmir ahâlisinden el-Hâc Hasan nâm kimesneye isâl ve teslim için emânet vechi üzere üç yüz altmış beş kıt'a riyâlî kebîr guruş def' u teslim edip ol dahi yedimden tamâmen ahz u kabz eyledikten sonra meblag-ı mezbûr üç yüz altmış beş riyâlî guruşu müteveffâ-yı merkûm mezbûr el-Hâc Hasan'a teslim etmeyip kendi mesârifine sarf etmeğın bu vecihle zimmetinde bana vâcibü'l-edâ deyni olduğunu ikrâr-ı eşhâd ile ve yine mahmiye-i İstanbul'da hâlâ bâb nâibi olan 'umdetü'l-müderrisîn Mevlânâ 'Abdülbâkî Efendi b. Yahya huzûrunda mahrûse-i merkûmede Kaygan mahallesinden olup mahmiye-i mezbûre Mercan mahallesinde sâkin Durmuş b. Ahmed b. Alî ve zikr olunan Hıdırhâne mahallesinde sâkin Yûsuf b. Mehmed b. İbrâhîm 'Alî nâm kimesneler şehâdetleri isbât edip yedime nakl-i şehâdet verilmeğın meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûru muhalledâtından merkûme Belkıs Hâtûn'dan taleb ederim deyu takrîr-i meşrûha muvâfık Mevlânâ-yı müşârun-ileyhin hatt-ı hatmini müştemil târih-i kitâb Saferü'l-hayr'ın yirmi dokuzuncu gün ile müverrah kitâb-ı nakl ibrâz etmeğın merkûme Belkıs Hâtûn müvâcehesinde feth ü kırâat olunup suâl olundukda mezbûre Belkıs Hâtûn müteveffâ-yı merkûmenin mukaddemâ ba'zı muhalledâtına vaz'-ı yed eylediğın i'tirâf edip lâkin taleb-i mezbûrun vürûdunu inkâr edilmek esratü'l-istişhâd ve zeyninde mestûru'l-esâmî olan şuhûd-i tarikten zuhru'l-kudât Mustafâ Efendi b. Halîl ve İlyâs b. Halîl li-ecli's-şehâde hâzırân olup fi'l-hakîka kitâb-ı mezkûr el-ân sâbit olan Mevlânâ-yı müşârun-ileyhin meclisinde vârid olup bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyip bizi hatt u hatmine işhâd eyledi, zeylinde olan hatt u hatm mevlânâ-yı mûmâ-ileyhindir. Bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu eda-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olup kitâb-ı mezbûrda müdde'î-i merkûm Ahmed Efendi'nin ? ? hukme te'hîr olunmağın meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hayâtında küllen ve nisfen ahz etmeyip ve vücûh-ı şer'iyeden bir vecihle zimmetini ibrâ etmedüğüne merkûm Ahmed Efendi'ye yemin teklîf olundukda ol dahi 'ala vefki'l-mes'ûl yemin-i billâhi'l-'azîzi'l-gafûr edecek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb. Tahrîren: fi'l-yevmi'r-râbi' fi şehri Rebî'i'l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrisîn Mahmûd Efendi b. Arslan, Hasan Çelebi b. Alî, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Zeyniler mahallesinden Yusuf oğlu Ali'nin, aynı mahalledeki alt kat ve üst katta bir oda, bir sofa, bir akarsu kuyusu ile bir bahçeden müştemil (Bostan Çelebi, Şeyk Kemal Efendi mülkleri, Zeyniler vakfı ve umumi yol ile çevrili) evini, peşin üç bin dirheme,

Hafız Bostan oğlu Hüseyin'e sattığı ve tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 14 Rebiulahir 1060. Şahitler: Süleyman Çelebi b. Hacı Mustafa, Hasan Çelebi b. Mustafa, Mustafa Çelebi b. Ali, Muhsin Çelebi b. Şeyh Mehmed, Mustafa Efendi b. Osman (ve diğerleri).(5a)

(Arapça-özet:) Bursa kalesi içindeki Kavaklı mahallesinden Hacı Mirza oğlu Kavli Bey'in, aynı mahalledeki bahçe içinde, alt kat ve üst katta bir oda, hamam, serdâb, fırın, iki akarsu, meyveli ve meyvesiz ağaçlar, bahçenin dışında ise, alt katta üç oda, üst katta bir oda, ahır, iki salon, sofa, akarsu ve yıllık vergisi 200 dirhem olan bahçeden müteşekkil mülkünü, peşin 3500 kıta riyali kuruşa, Hızır Efendi oğlu Mevlânâ Abdullah Efendi'ye sattığı tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. Mevlânâ Abdullah Efendi bu satışı vekilliği şahitlerle sabit Abdullah oğlu Mahmud Çelebi'nin vekâletiyle gerçekleştirmiştir. 2 Rebiulahir 1060. Şahitler: Mevlânâ Alican Efendi, Attar b. Mehmed Efendi (müderris), Mehmed Efendi (müderris), Mevlânâ Şeyh Mehmed el-maruf bi-Nakîbzâde (müderris), Mevlânâ Mehmed Efendi b. Habib (müderris), Mevlânâ Sinan b. Mehmed (kadı), Mevlânâ Şeyhi Efendi b. Şah Mehmed (müderris), Abdullah Efendi el-maruf bi-Gökderezâde (müderris), Abdülkerim b. Hacı Rasul (müderris), Mevlânâ Abdullah Ali Sun'ullah (müderris), Seyyid İlyas Efendi (imam), Mustafa Efendi b. Yusuf, Ramazan Dede b. Mehmed, Hasan Çelebi b. Şükrullah, Osman Çelebi b. Kasım, Hacı Himmet b. Ahmed.

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Sultân Mehmed Hân mahallesi sükkânından olup mukaddemâ medîne-i Gelibolu'da fevt olan Mürekkebcî es-Seyyid Mehmed Çelebi'nin zevce-i metrûkesi olan Hadîce Hâtûn ile sulbiye kızları 'Âişe ve Fâtıma ve Râbi'a'nın vâlideleri ile tesviye-i umûrlarına nâm sagîrelerin verâseti es-Seyyid 'Abdülkerîm b. Mehmed ve 'Alî b. İlyas şehâdetleri ile şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra sagîrât-ı merkûmât 'Âişe ve Fâtıma ve Râbi'a'nın vâlideleri ve tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'den mensûye-ivasiyyeleri olan merkûme Hadîce Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri da'vâya vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûme ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mustafâ Çelebi b. 'Osmân nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde menzil-i âtiyü'l-beyâna vekîl olup vâzi'atü'l-yed olan Ümmü Gülsüm Hâtûn Mehmed tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olup 'alâ vechi'l-hasm merkûmeya ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan İbrâhîm b. Mehmed ve Hamza b. Sefer şehâdetleri ile vekâleti şer'an sâbite olan Mustafâ Çelebi b. Mehmed mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki'bir tarafı 'Alî ve bir tarafı Uğurlu mülkü ve bir tarafı Ümmü Gülsüm mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âm ile mahdûd, iki beyt-i süflâ ve bir sofayı ve muhavvata-i yesîreyi müstemil olan bir bâb mülk-i menzil müteveffâ-yı mezbûrun olup ba'de vefâtihi zevcesi ile kızları merkûmâta intikâl etmek ile hâlâ müvekkile-i merkûme Ümmü Gülsüm Hâtûn menzil-i merkûmu mâlikâne zabt u tasarruf eder, suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbumdur deyücek gibbû's-suâl vekîl-i merkûm ? Mustafâ Çelebi cevâbında fi'l-vâki' menzil-i mezbûr müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olup lâkin hâl-i hayâtında târîh-i kitâbdan kırk dört sene mukaddem mümeyyizem müvekkile-i merkûme Ümmü Gülsüm'ün zevci olan 'Alî Çelebi'ye üç bin akçeye bey'-i bât-i sahîh-i şer'îye ile bey' u teslîm eyledikde ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve teslîm edip semeni olan meblag-ı mezbûru merkûm 'Alî Çelebi'nin yedinden tamâmen alıp kabz eyledikde merkûm 'Alî Çelebi vefât edip menzil-i merkûm zevcesi merkûme Ümmü Gülsüm ile sulbî oğlu 'Abdu'llâh Çelebi'ye intikâl edip ba'dehu merkûm 'Abdu'llâh Çelebi dahi vefât edip vâlidesi merkûme Ümmü Gülsüm bi-hasebi'l-'örfi's-şer'î intikâl etmeğın ona binâen zabt u tasarruf eder dedikde gibbû's-suâl ve'l-inkâr vekîl-i merkûm Mustafâ Çelebi'den da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olup mahalle-i merkûme sükkânından el-Hâc 'Alî b. Mehmed ve İbrâhîm Dedeler Yûsuf ve Mustafâ Çelebi b. Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırûn olup gibbû'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi târîh-i kitâbdan kırk dörder sene mukaddem menzil-i mahdûd-ı mezburu bizim huzûrumuzda merkûm 'Alî Çelebi'ye üç bin akçeye bey' u teslîm edip ol dahi iştirâ ve teslîm eyledikde merkûm 'Alî Çelebi vefât edip oğlu merkûm 'Abdu'llâh Çelebi'ye intikâl edip yine mezbûr 'Abdu'llâh Çelebi dahi vefât edip menzil-i merkûm vâlidesi Ümmü Gülsüm Hâtûna bi-hasebi'l-irs intikâl etmişdir, biz husûsa şâhidiz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın bî-vech mu'ârizadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşera fi Rebî'i'l-âhir min şuhûri li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Çelebi b. 'Alî, 'Abdurrahmân Çelebi 'Alî, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b.

Ramazân, es-Seyyid Ca'fer Çelebi b. Sa'di, Hamza Bey b. Sefer, Mehmed Çelebi b. Hüseyin.(5b)

Mahrûse-i Bursa'da Umur Bey mahallesi sâkinlerinden Durmuş Çelebi b. Ebû Bekir meclis-i şer' de mutasarrıfât-ı nâfize ve mu'teber olduğu mâlda işbu râfi' u'l-kitâb İbrâhîm Efendi b. Ahmed Efendi mahzarında bi'tû'i's-sâffi ikrâr ve 'tirâf edip mahrûse-i merkûmede senede merhûm magfûrun-leh Sultân Mehmed Hân 'Abdurrahmân ve'r-rıdvân terbiye-i şerîfesinde merhûme Hadîce Hâtûn rûhiyçün yevmi iki akçe vazîfe ile tilâvet olunan bir cüz-i şerîf ciheti müşârun-ileyh İbrâhîm Efendi'ye taraf-ı saltanat-ı 'âliyyeden tevcih ve yedine berât-ı şerîf verilip lâkin cihet-i mezbûreyi ben dahi berât etdirmekle beynimizde münâza'ât-ı kesîra vâkı'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi cihet-i merkûmeden vazîfesine müte'allık nizâ'dan husn-i ihtiyâr ile ferâgat edip harc-ı berât için mezbûr İbrâhîm Efendi'nin yedinden sekiz yüz fîzzî râicü'l-vakt akçe alıp kabz etdikden sonra yedimde olan berâtımı müşârun-ileyhe teslim verip cihet-i mezbûreye vazîfesine müte'allık mezbûr İbrâhîm Efendi ile vechen mine'l-vücûh da'va ve nizâ'ım yoktur. Zuhûr dahi ederse tez vire 'amel olunup min ba'd mesmû'a ve mahbûle olmaya dedikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren: fi'l-yevmi'l-'âşir fi şehri Rebî'i'l-âhir min şuhûri li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdü'l-hâl: fahru'l-müderrişini'l-kirâm 'Abdu'llâh Efendi b. Mehmed Çelebi, es-Seyyid Sahra Efendi b. es-Seyyid Mehmed Efendi, İbrâhîm Efendi b. s'Alîmü'l-mukîd, el-Hâc Mustafâ Hamdi, Sahibü'l-hurûf İbrâhîm b. Hacı Mustafâ, Hasan Çelebi b. Bayram, Balı Bey b. 'Abdu'llâh (ve diğerleri).

Mahmiye-i Bursa'da olan merhûm ve mebrûr Sultân Yıldırım Bâyezîd Hân -tâbe serâhu-hazretlerinin 'imâret-i 'âcizelerinde fukarâ-i müslimîn ve müslimât için tabh olunan ta'âmdan yüz dirhem olmak üzere yevmi iki kıt'a fodla ile kâmil aş mutasarrıf olan 'Abdu'llâh b. Hasan fevt olup zikr olunan fodla ve aş mahlûl oldukda işbu râfi' u'l-kitâb İbrâhîm b. Mehmed her vecihle mahall ü müstehak olmağın tevcih olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren: fi'l-yevmi's-sâdis 'aşera fi şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdü'l-hâl: 'Ömer Çelebi b. 'Osmân (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa tevâbi'inden Câmî'likizık karyesinde sâkin el-Hâc Bostân b. Muhammed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde râfi'atü'l-kitâb Kerîme bt. Hüseyin nâm hâtûn tarafından tasdik-i âtiyü'z-zikre vekîl olup nehc-i mu'teber üzere vekâleti sâbite olan İbrâhîm Çelebi Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip karye-i merkûmede vâkı' bir tarafı benim mülküne ve bir tarafı Mehmed b. 'Abdurrahmân el-müezzin mülküne ve bir tarafı eş-Şeyh Mehmed Efendiler merhûm eş-Şeyh Ya'kûb Efendi mülküne ve bir tarafı Mustafâ ve Mehmed ibney Nevhayâlî nâm karındaşlar mülküne muntehî olup 'arsasının merhûm Orhân Sultân Orhân vakfına senede doksan akçe mukâta'ası olan bir kıt'a mülk-i hadîkamı bi-cümle'l-hudûd ve't-tevâbi' ve kâffete'l-hukûk ve'l-menâfi' merkûm Kerîme Hâtûn'a bey'-i bât-ı sahîh ile dört yüz kıt'a riyâlî guraşa bey' u teslim eyledikde merkûme dahi iştirâ ve tesellüm edip semeni olan meblag-ı mezbûru müştêri-i merkûmenin yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm hadîka-i mezkûre mezbûre Kerîme'nin mülk-i müştêrâsıdır mutasarrıfa olunsun dedikde mukîr-ı mezbûru sudûr eden kelîmâtında vekîl-i merkûme vicâhen tasdik edip mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren: fi'l-yevmi's-sâbi' fi şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdü'l-hâl: Eyyûb Çelebi el-Hâc Mehmed, İbrâhîm b. el-merhûm Ahmed Efendi, el-Hâc 'Ömer b. el-Hâc 'Osmân, eş-Şeyh Yahyâ Efendi Mehmed, Mehmed Efendi 'Alî, Mustafâ Çelebi Hüseyin, İsmâ'il Ağa Mehmed, Mustafâ Çelebi el-Hâc 'Osmân, Hasan Çelebi b. el-Hâc Durmuş (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Umur Bey mahallesinde sâkin 'Abdu'llâh Çelebi b. 'Abdu'llâh nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi' u'l-kitâb Mustafâ Efendi b. el-Hâc Ahmed mahzarında bi't-tav'i's-sâffi ikrâr ve 'tirâf edip mezbûr Mustafâ Efendi'nin babası müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ahmed zimmetinde cihet-i kefâlet-i şer'iyeden iki bin sekiz yüz sekiz akçe ve cihet-i karz-ı şer'iden sekiz yüz elli akçe ki cem'an üç bin yedi yüz otuz akçe hakkım olup mezbûr Mustafâ Efendi'den da'va ve taleb eyledikde mâbeynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkıa olmuşdur. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip zikr olunan meblag-ı mezbûrdan merkûm Mustafâ Efendi ? üç bin fîzzî nakd-i râic fi'l-vakt akçe üzerine akd-i sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru merkûm Mustafâ Efendi'nin yedinden tamâmen alıp kabz edip ba'de'l-yevm merkûm Mustafâ Efendi'nin zimmetini meblag-ı mezbûra müte'allık cemî'-i de'âvi ve husûmâtdan ibrâ-i âm kâtiü'n-niza'la ibrâ ve iskât eyledim dedikde gibbû't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren:

fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşera fi şehri Rebî'i'l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi b. 'Abdu'llâh, İsmâ'il Çelebi b. Nasûh, Ahmed Çelebi b. Mehmed, İsmâ'il Çelebi b. Veli, Ahmed Çelebi b. İbrâhîm.(6a)

Fi'l-asl kasaba-i Erzincan mahallâtından Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin es-Seyyid 'Abdurrahmân Çelebi b. es-Seyyid Mehmed Efendi meclis-i şer'-i hatîrde medîne-i Bursa'da merhûm es-Seyyid Hüseyin Erzincan vakfına mütevellî olan İsmâ'il Ağa mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip vakf-ı mezbûr usûlünden gayrifazla-ı menâfi'î vâkıf mûmâ-ileyhin akrâb-ı evlâdına meşrûta olup babam es-Seyyid Mehmed Efendi b. es-Seyyid Mutahhar akrab-ı evlâdı olup neseb zâhir ve mütebeyyin olmağla vakf-ı mezbûru fazla-ı menâfi'îni 'alâ mâ şartu'l-vakf merkûm es-Seyyid Efendi bir sene kabz edegilip babam merkûm es-Seyyid Mehmed Efendi vefât etmekle vakf-ı mezbûrun fazla-ı menâfi'î hakkım olduk da mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi Bey ben sulbî oğlu olduğum kasaba-i merkûmda şer'an isbât edip kitâb-ı nakli ihrâc eyledim. Nazar olup mücebince mütevellî-i merkûmenin yedinde makbûz olan fazla-ı menâfi'î vakf alıverilen taleb ederim deyu kasaba-i mezbûrede hâlâ hâkimü's-şer' olan 'Osmân Efendi b. el-Hâc Halîl'in imzâ ve hatmini hâvîve müstemil ve bin altmış Muharrem'inin evâyili ile müverreh ve mazmûnı mahalle-i mezbûrda sâkin es-Seyyid 'Abdurrahmâm b. es-Seyyid Mehmed tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna istişhâdî's-şer'î sudûrundan sonra 'udûl-i müslimînden, fahru'l-'ulemâ' es-Seyyid Mehmed Efendi b. es-Seyyid Mustafâ Çelebi ve fahru'l-'ulemâ' Mehmed Efendi b. 'Abdu'llâh nakl-i tahvîl için mahall-i cerh ve ta'dîle hâzırân olup gibbû'l-istişhâd fi'l-vâki' merkûm eylediklerinde babası müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed b. es-Seyyid Mutahhar'ın sulbî oğludur, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye mezbûrun fazla-ı menâfi'îni vaz'-ı yed eylediğine müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi vâkıf-ı mezbûrun akrab-ı evlâdı olup bir sene fazla-ı menâfi'î kabz eylediğini i'tirâf edip kitâb-ı merkûm vech-i mestûr üzre hâkim mûmâ-ileyden vürûdunu inkâr edecek müdde'î-i mezbûrun kitâb-ı mezbûrun sıhhat-i vürûdunu mübeyyine-i beyyine taleb olundukda zeylinde isimleri mestûr olan şuhûd-i tarîkden el-Hâc Mehmed Çelebi b. Hüseyin Efendi ve Mahmûd b. el-Hâc Mehmed li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup fi'l-hakîka kitâb-ı mezbûr kasaba-i merkûmede hâlâ hâkimü's-şer' olan 'Osmân Efendi'nin zeylinden vârid olup bizim huzûrumuzda imzâ ve hatm edip mazmûn ve hatt u hatmine bizi işhâd eyledi, zeyl-i zuhrunda olan hatt u hatm hâkim ümâ-ileyhin hatt u hatmidir, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbe ri'âyet-i şerâyt-i kabûliha şehâdetleri makbûle olup vakf-ı mezbûrun fazla-ı menâfi'î müdde'î-i merkûma edâ için mütevellî tenbîhe birle mâ-vaka'a ketb olundu. Tahrîren: fi'l-yevmi'l-âşir fi şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdü'l-hâl: Abdî Efendi b. Mehmed, Balı Efendi b. Mehmed, İbrâhîm ? b. ? Efendi, İbrâhîm Efendi b. el-Hâc Mustafâ, Mustafâ Çelebi b. 'Osmân.

Medîne-i Bursa tevâbi'inden Tepecik karyesinde sâkin Muhammed b. 'Alî nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde râfi'u'l-kitâb Yûsuf b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edip medîne-i merkûmede Güruh vakfı mâlından zimmetimde on iki bin akçe deynim olmağla medîne-i merkûmede Orhân mahallesinde vâki' bir tarafı merkûm el-Hâc ikrâr ve takrîr-i kelâm edip medîne-i merkûmede Güruh vakfı mâlından zimmetimde on iki bin akçe deynim olmağla medîne-i merkûmede Orhân mahallesinde vâki' bir tarafı merkûm el-Hâc Yûsuf mülküne ve bir tarafı Orhan kîlârine(?) ve bir tarafı Hoca Efendi vakfına ve bir tarafıtarîk-i 'amma muntehî olup iki beyt-i 'ulvî ve altında bir istabl ve iki beyt-i süflâ ve iki hâbiye-i mâ-i cârî ve muhavvata-i yesîre-i zât-i eşcârî müstemil olan mülk-i menzilimi bi-tarîk-i istiglâl vakf-ı mezbûra hâlâ mütevellî olan fahru'l-eşbâh Mehmed Çavuş'un yedinden rehn-i vaz' etmişdim. el-Hâletü hâzihi fekk-i rehn eylediğimden sonra menzil-i mezbûru merkûm el-Hâc Yûsuf'a on yedi bin fîzzî râicü'l-vakt akçeye bâten bey' u teslîm eyledikde ol dahi iştirâ ve kabûl edip semen-i mezbûrun bin akçesini kabz ve mâ'adâsını mâl-ı vakıfdan zimmetimde mutasarrıf olan on altı bin akçeye cümlemiz meclis-i vâhidde hâzırûn olduğumuz hâlde mütevellî mûmâ-ileyhe rızâ ve kabûl-i hâviye havâle-i sahiha-i şer'îye ile havâle eylediğimden sonra bey'-i mezbûra mülâhik lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd ve arsa-i hâliye merhûm Hoca Efendi vakfı olmağla ücret-i mu'accele ve ayda kırk akçe icâre-i müeccele ile benim yedimde olup arsa-i merkûmenin hakk-ı tasarrufunu dahi mezbûr el-Hâc Yûsuf'a mütevellî vakf-ı ma'rifetiyle ferâğ ve tefvîz eylediğimden merkûm el-Hâc Yûsuf tefevvüz ve kabûl etmekle mukâbele-i ferağla yedinden üç yüz fîzzî akçe alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûre müşterî-i merkûmun mülk-i müşterâsı ve 'arsa-i mezkûrenin tasarrufu hakk-ı tevzîdir(?) dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-

vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘s-sânî ve‘l-‘ışrîn fi şehri Rebî‘î‘l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: Halîl Çelebi b. Mehmed, Mehmed Çelebi b. Mehmed, el-Hâc Süleymân b. ‘Abdu‘llâh, es-Seyyid Mahmd Çelebi Ahmed, Mehmed Efendi bi-hatîbi Câmî‘î‘l-kebîr, Mehmed b. el-Hâc Hudâverdi, Mustafâ Çelebi ‘Alî (ve diğeri).

Mahmiye-i Bursa‘da Simidci mahallesi sâkinlerinden Âmine Hâtûn bt. el-Hâc İlyâs meclis-i şer‘-i hatîrde Atranos kazâsına tâbî‘ Akçalar nâm sâkinlerinden işbu râfi‘u‘l-kitâb Mustafâ b. Mehmed nâm kimesne ile zevcesi Râbî‘a Hâtûn bt. Bumdede mahzarlarında takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan bir buçuk yıl mukaddem sâkin olduğu menzilin den ba‘zı emvâl ve erzâkım zâyî‘ olmağın merkûmân-ı mazanna ittihâz etmiştim. Keyfiyet-i hâlleri karye-i mezbûre ahâlîsinden işbu hâzîrûn bi‘l-meclis olan müslimînden istihbâr olunmuş matlûbumdur dedikde ahâlî-i karye-i merkûmeden İlyâs b. Mehmed ve ‘Alî b. Mehmed ve Hüseyin b. Mehmed ve Halîl b. İsâ ve Halîl b. İbrâhîm ve ‘Osmân b. Mehmed ve Mehmed b. Hızır nâm kimesnelerden meclis-i şer‘de merkûmân Mustafâ ve Râbî‘a‘nın keyfiyet-i hâlleri istihbâr olunduktan fi‘l-vâkî‘ mezbûrânın bu âna dek bu makûle sû-i hallerine vâkıf olmadık, bir vecihle husn-i hâllere muttalî‘iz deyu haber verdiklerinden sonra ? merkûmân Mustafâ ve Râbî‘a‘nın nefislerine ve vakt-i mütalebede meclis-i şer‘a ihzârlarına mezbûre Âmine Hâtûn talebiyle kefil olmağın bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘l-hâmis ‘aşera fi şehri Rebî‘î‘l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: (ve diğeri). (6b)

Medîne-i Bursa‘da Ahmed Paşa mahallesinde sâkin es-Seyyid Sadık Muhammed Çelebi b. es-Seyyid Mehmed meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü‘t-tevkîrde râfi‘u‘l-kitâb fahru‘l-eşbâh Halîl Çelebi b. Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zimmetimde merkûm Halîl Çelebi‘nin cihetini beynimizde ‘ilm-i şer‘î ile mâ‘lûm deyn-i şer‘iyeden yetmiş bin fîzî râicü‘l-vakt akçe hakkı olmağın on yedi bib akçesini mûmâ-ileyhe teslîm eyleyip mâ‘adâsı olan elli üç bin akçe zimmetimde lâzîmü‘l-edâ ve vâcibü‘l-kazâ deynimdir dedikde gibbû‘t-tasdîki‘ş-şer‘î medîne-i merkûmede hazret-i Emîr mahallesinde sâkin el-Hâc Bey b. Fethu‘llâh nâm kimesne es-Seyyid Sâdık Muhammed Çelebi‘nin zimmetimde bâkî kalan meblag-ı mezbûre tarafının emr ü kabûlünü hâviye-i kefâlet-i sahîha-i şer‘iye ile kefil olup mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahîren fi‘l-yevmi‘s-sâmin fi şehri Rebî‘î‘l-âhir li-seneti sittîn ve elf fi hicretî‘n-nebeviyyeti. Şuhûdu‘l-hâl: ‘Alî Çelebi el-Hâc Yûsuf, Mustafâ Çelebi b. ‘Osmân, Mehmed Çavuş b. İbrâhîm, Süleymân Çelebi b. ‘Abdülhalîl, İbrâhîm Çelebi Ahmed, İbrâhîm Çelebi el-Hâc Mustafâ, fahru‘l-akrân Muhammed Ağa el-mütevellî ‘ale‘l-evkâfi‘l-Murâdiye, zuhru‘l-a‘yân Mehmed Çavuş b. ‘Abdülhalîm.

Mahrûse-i Bursa‘da Enbiyâ mahallesinde imâm iken vefât eden Mehmed Efendi b. Nûru‘llâh Efendi‘nin li-ebeveyn karındaşı ve hasren vârisi olan İbrâhîm Halîfe meclis-i şer‘de Halîl Çelebi b. el-Hâc Ahmed Efendi husûs-ı âtiyü‘l-beyânı tasdîke vekîl olup ‘alâ vechi‘l-hasmi‘ş-şer‘î ‘İvaz b. Hanefî ve Hasan b. ‘Ömer‘in şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Hasan Çelebi b. ‘Alî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Halîl Çelebi‘nin zimmetinde karındaşıım müteveffâ-yı mezbûrun deyn-i şer‘iyeden yüz gadar riyâlî gurus hakkı olmağın ben dahi verâset-i muhkiyem hasebiyle meblag-ı mezbûru vekîl-i mezbûrun yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Ba‘de‘l-yevm mezbûr Halîl‘in zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı deyücek gibbû‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahîren fi‘l-yevmi‘l-hâdî ve‘l-‘ışrîn fi şehri Rebî‘î‘l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: ‘İzzeddîn Efendi b. ?, Hızır Çelebi b. el-Hâc Hızır, Muslî Efendi İsmâ‘îl, Ramazân b. el-Hâc Mehmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Kostantiniyye‘deki Mehmed Ağa mahallesinden Hacı Veli oğlu Mahmud Çelebi‘nin, Bursa‘da Hocaali mahallesindeki (Mehmed Efendi mülkü, Hacı Halil vakfı ve umumi yol ile çevrili) mülkünü, müezzin Abdullah oğlu Murad‘ın vekâletiyle, Mahmud oğlu imam Mehmed Efendi‘ye sattığı ve bu satışın sahîh-i şer‘î bir şekilde gerçekleştirildiğine dair belgedir. 15 Rebiulahir 1060. Şahitler: Kadri Dede b. Sündüs, Mevlana İbrahim Efendi b. Abdullah (müderri), Mevlana Abdulvehhab Efendi b. Mehmed Efendi (müderri), Abdûlbaki Efendi b. Hacı Hasan, Şeyh Muhammed el-maruf bi-Nakibzade (katib), Feyzullah Çelebi b. İbrahim, İsmail Çelebi b. İbrahim, Hasan Çelebi b. Mustafa, Şaban Çelebi b. Hamza, İbrahim Çelebi b. Ahmed, Hacı Mehmed b. Receb, Hasan Çelebi b. Husrev, Hacı Abdullah b. Yusuf, Mustafa Çelebi b. Osman.

Bursa‘da ‘Alî Paşa mahallesinde sâkine Fâtîma Hâtûn bt. Mehmed meclis-i şer‘de zevci Ahmed b. Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zevcim mezbûrun zimmetinde olan bin beş yüz akçe mihr-i müeccelim olmağın meblag-ı mezbûrun bin üç yüz akçesini zevcim

mezbûra hibe-i sahîha-i şer‘iye ile hibe eylediğimde ol dahi meclis-i hibede kabûl ve mukâbele-i hibede yedinde bir neftî muhiz(?) alıp kabz eyledim. Ba‘de’l-yevm zevcim mezbûrun zimmetinde deyn olunan iki yüz akçe mihr-i müeccelimden ziyâde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı deyücek gibbû’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-‘ışrîn fi şehri Rebî‘î’l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: ‘Alî Efendi Nazar, müezzin ‘Osmân ‘Alî, ‘Alî Çelebi b. Muharrem (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) İbrahim Paşa mahallesinden Muhyi kızı Cennet Hatun’un, aynı mahalledeki Dursunzâde vakfına yıllık 30 dirhem vergisi olan (Seyyid imam İlyas Efendi ve Abdülhalim mülkleriyle mahdud) bahçeli evini, peşin 1000 dirheme Hafız Abdullah oğlu Rıdvan’a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer‘î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 23 Rebiulâhir 1060. Şahitler: Mehmed Çelebi b. Muhyi, Seyyid Hüseyin Çelebi b. Hıdır (ve diğerleri).(7a)

Mahmiye-i Kostantiniyye’de merhûm Muhammed Ağa mahallesi sükkânından Mahmûd Çelebi b. Hoca Velî’nin ‘abd-i me’zûnu ve tarafından menzil-i âtiyü’z-zikre bey’e ve semeni kabza ve kendüye îsâle vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasmi’s-şer‘î Kadri Dede b. Sevindik ve Yûsuf b. ‘Abdu’llâh şehâdetleri ile vekâleti şer‘an sâbite olan Murâd b. ‘Abdu’llâh nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu hâfîzu’l-kitâb Muhammed Efendi b. Mahmûd müvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edip mahrûse-i Bursa’da Hoca ‘Alî mahallesinde vâkî bir tarafı merkûm Muhammed Efendi mülkü ve bir tarafı Hacı Halîl vakfı ve iki tarafı tarîk-i ‘âm ile mahdûd olup iki tarafı beyt-i süflâyı ve iki sofayı ve bir serdâb ve hâbiye-i mâ-i câriyi ve muhavvata-i zât-i eşcâr-i müsmireyi müştemil olan bir bâb mülk-i menzili vekâlet-i muhkiyem hasebiyle mûmâ-ileyh Mehmed Efendi yüz yetmiş beş kıt’a riyâlî guruşa bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iye ile bey‘ u teslîm eylediğimde ol dahi vech-i mestîr üzre iştirâ ve tesellüm edip semeni olan meblag-ı mezbûrun yüz yirmi ‘aded riyâlî guruşu nakid ve elli beş guruşa olmak üzere iki çift duhâvî kadife yasdığı müşârun-ileyh Mehmed Efendi’nin yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl alıp kabz ve tesellüm eyledim. Ba‘de’l-yevm menzil-i merkûmun semeninden mesfûr Mehmed Efendi’nin zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayıp mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olunsun dedikde vekîl-i mezkûrun vech-i muharrer üzre sudûr eden kelimâtını mesfûr Muhammed Efendi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis ‘aşera fi şehri Rebî‘î’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Kâtibü’l-hurûf eş-Şeyh Mehmed el-ma‘rûf bi-Nakibzâde, fâhru’l-müderrişin Mevlânâ ‘Abdu’llâh el-Vehhâb Efendi b. Mehmed Efendi, ‘umdetü’l-müderrişin Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. el-merhûm ‘Abdu’llâh, İsmâ‘îl Çelebi b. İbrâhîm, Hasan Çelebi Mustafâ, Şa‘bân Çelebi Hamza, el-Hâc Mehmed Receb, Hasan Çelebi Hüseyin, el-Hâc ‘Abdu’llâh Yûsuf (ve diğerleri).

Mahmiye-i Edirne’de Bazarçık mahallesinde bundan akdem müteveffât olan Fâtîma bt. Mustafâ nâm hâtûnun verâseti zevci es-Seyyid Dervîş nâm kimesneye ve vâlidesi Ümmühânî bt. ‘Abdu’llâh nâm hâtûna ve li-ebeveyn karındaşı Ramazân nâm kimesneye münhasıra olduğu mütebeyyin olduktan sonra merkûme Ümmühânî meclis-i şer‘-i hatîrde menzil-i âtiyü’z-zikre vâzî‘u’l-yed etdiği şer‘an sâbit olan Hudâverdi b. Ebî Bekir nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip el-ân mezbûrun yedinde olup mahrûse-i Bursa’da Kurşunlu mahallesinde vâkî beyne’l-ahâlî ve’l-cîrân ma‘lûmu’l-hudûd olan bir bâb menzil, kızım müteveffât-ı merkûme Fâtîmâ’nın bundan esbak zevci olan İbrâhîm nâm kimesnenin mülkü olup târîh-i kitâbdan beş yıl mukaddem bana beş bin akçeye bey‘ etdiği mülk-i müşterâm iken merkûm Hudâverdi fi vech-i tasarruf eder suâl olunup kasr-ı yedine tenbih olunması matlûbumdur dedikde gibbû’s-suâl mezbûr Hudâverdi cevâbında fi’l-hakîka menzil-i merkûm mersûm İbrâhîm’in mülkü olup lâkin târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem beş bin beş yüz akçeye zevcem müteveffât-ı merkûme Fâtîma’ya hâl-i hayâtında bey‘u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def‘-i semen edip mülk-i müşterâsı olmağla mutsarrıfa iken fevt olduk da zâhirde zevci merkûm es-Seyyid İsmâ‘îl’den gayr-i vâsî olmağın mahrûse-i merkûmede emîn-i beytü’l-mâl olan Mustafâ Çavuş ve zevci mezbûr es-Seyyid İsmâ‘îl menzil-i merkûmu Nûh Emîroğlu demekle ma‘rûf es-Seyyid Muhammed Hüseyin b. es-Seyyid Mehmed’e beş bin akçeye bey‘u teslîm eylediklerinden sonra ben dahi menzil-i mezbûru mersûm es-Seyyid Mehmed’den altı bin akçeye iştirâ ve tesellüm eyledim deyücek ısı’l-istintâk ve’l-inkar merkûm Hudâverdi’den takrîr-i meşrûhuna muvâfık beyyine taleb olunduktan ‘udûl-i ricâlden el-Hâc Üveys b. Mehmed ve Ahmed b. Yûsuf nâm kimesneler meclis-i şer‘a li-eclî’s-şehâde hâzırân olup ‘akîbu’l-istişhâd fi’l-

hakika menzil-i merkûm İbrâhîm'in mülkü olup târîh-i kitabdan altı sene mukaddem bizim huzûrumuzda beş bin beş yüz akçeye zevcim müteveffât-ı merkûme Fâtîmâ'ya hâl-i hayâtında bey'u teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def'-i semen edip mülk-i müşterâsı olmağla mutsarrıfa iken fevt olduk da zâhirde zevc-i merkûm es-Seyyid İsmâ'îl'den gayr-i vârisi olmamağın mahrûse-i Bursa'da emîn-i beytû'l-mâl olan Mustafâ Çavuş zevc-i mezbûr es-Seyyid İsmâîl menzil-i merkûmu es-Seyyid Mehmed'e beş bin akçeye bey'u teslim eylediklerinden sonra mezbûr dahi altı bin akçeye merkûm Hudâverdi'ye bey'u teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledi. Biz hususa şahitleriz şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de riâyet-i şerâiyet'l-kabûl şehâdetleri makbûle olup müteveffât-ı merkûme Fâtîmâ'nın mahrûse-i merkûmede el-Hâc Ya'kûb mahallesi müezzini ve avâız-ı mevkûfe-i nükûd'dan mülk-i zimmetinde bin beş yüz akçe sâbit deyni olmağla mukaddemâ menzil-i mezbûrdan istîfâ olunup bâkî kalan dört bin beş yüz akçe kıymetlü menzil-i mezbûrdan merkûme Ümmühânî'ye kızı müteveffât-ı mezbûre Fâtîmâ'dan isâbet eden sülûs-i hisse-i mûrisesi hukm olunduktan sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşera fi şehr-i Rebî'î'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Bey b. Hüseyin, el-bevvâb sultânî (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Vefat eden Musli'nin çocukları Muhammed Ali, Ümmühani ve Fatıma'nın irsen kendilerine intikal eden Şibli mahallesindeki; alt katta iki oda, üst katta bir oda, bir sofa, bir ahır, bir su kuyusu ve meyveli-meyvesiz ağaçlardan müstemil (Halil oğlu Mehmed ve kasap İsmail'in mülkü ile çevrili) evi dirheme Mustafa kızı Ümmü Gülsüm Hatun'a sattıkları ve taraflarında bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 23 Rebûlâhîr 1060. Şahitler: Receb Halife (imam), Şerîrzâde İbrahim Efendi (ve diğerleri). (7b)

Mahmiye-i Bursa'da Yenibâzâr mahallesinde bundan mukaddem fevt olan el-Hâc Hasan b. 'Abdu'llâh nâm kimesnenin sulbî oğlu Hasan ve sulbiye kızı İhsâne nâm-ı sagîrlerin vâsîsi fâhru'-kudât Muhammed Efendi b. el-Hâc Nûh meclis-i şer'-i mahalle-i merkûme 'avâızına mevkûfe nükûdu hâlâ mütevellîsi olan işbu bâ'isü'l-kitâb mahalle-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd iki bâb menzilin 'avâızları için mâlından elli kıt'a riyâlî guruşu vakf u teslim etmişdi. el-Hâletü hâzihi meblag-ı mezbûru mütevellî-i merkûme ahâlî-i mahalle-i mersûme ittîfâkı ile vech-i helâl üzre benim yedimle emîn-i bâc ve istiglâl olunup hâsıl olan gallesi zikr olunan menzillerin 'avâızına benim yedimle sarf olunmak için bana bi't-tamâm teslim eyledikde ben dahi vech-i meşrûh üzre kabz u kabûl eyledim dedikde ilh. Fî evâhiri şehr-i Rebî'î'l-âhir li-seneti 1060. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Bey b. Hasan, Mehmed b. el-Hâc 'Îsâ, el-Hâc Mehmed b. İsmâ'îl, el-Hâc Eyyûb Mustafâ (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da İshak Şah mahallesinde sâkin Ca'fer b. Ca'fer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahrûse-i merkûmede merhûm el-Hâc Umur Bey evkâfına bi'l-fi'îl berât-ı pâdişâhî ile câbî olan işbu râfi'u'l-kitâb 'Abdu'llâh b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı i'tirâf zikr olunan cibâyeti birkaç def'a ben dahi berât etdirip mâbeynimizde külli nizâ'im âki' olmuşdu. el-Hâletü hâzihi harc-ı berât-ı şerîfe ancak mezbûr 'Abdu'llâh anın yedinden olup kıt'a riyâlî guruş alıp kabz edip min ba'd mezbûr 'Abdu'llâh ile zikr olunan cibâyete müte'allık da'vâ ve husûmetim yokdur, zuhûr dahi ederse lede'l-hukkâmî'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmayıp tezvire tahammül oluna dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn fi şehr-i Rebî'î'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Hasan b. Mehmed, 'Alî Efendi 'Abdülhalîm, 'Abdu'llâh Çelebi b. Ahmed, Sun'u'llâh Çelebi b. Ramazân, Mehmed Efendi 'Abdu'llâh (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da merhûm Hoca Hasan nâm sâhibü'l-hayrın vakfına bi'l-fi'îl mütevellî olan işbu râfi'u'l-kitâb 'Abdünnebî Efendi b. el-Hâc Mustafâ meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde 'Alî b. Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr 'Alî'nin babası gâib 'ani'l-meclis Mehmed nâm kimesne zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından cihet-i karz-ı şer'îden üç bin beş yüz fîzî râicü'l-vakt akçe alıp zikr olunan meblag-ı mezbûre merkûm 'Alî tarafından emr-i kabûl-i hâviye kefâlet-i sahiha-i şer'îye kefil olmuşdu, takrîri tahrîr olunması matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl mezbûr 'Alî cevâbında fi'l-vâki'vakf-ı mezbûr mâlından cihet-i merkûmeden babam mezbûr Mehmed zimmetinde olan meblag-ı mezkûr üç bin akçeye vech-i muharrer üzre kefil oldum idi deyu ikrâr etmeğın ilh. Tahrîren: Fî's-sâmin min Saferi'l-hayr li-seneti 1060. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Bey Sa'dî, Ramazân Bey 'Abdu'llâh, Mehmed b. Mehmed, el-bevvâbu's-sultânî, Mehmed Efendi 'Alî, 'Alî Efendi Nazar (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Nalbantoğlu mahallesinden Muhammed kızı Kerime Hatun'un Hasan oğlu Hacı Muhammed ve Abdullah oğlu Hacı Mustafa'nın şahadetleriyle vekâleti sabit olan fahru'l-müderresin Muhammed oğlu Ebu Bekir'in aracılığıyla 1045 tarihinde cariyesi Rus asıllı Abdulah kızı Belkis'ı azad ettiği hususunda ikrarına dair belgedir. Rebiulahir'in sonları 1060. Şahitler: Seyyid Abdüllatif Efendi b. Carullah, Seyyid Mustafa b. Çelebi, Mehmed Efendi b. Nurullah, Mehmed Ali Çelebi b. Mehmed, Derviş Mehmed b. Receb (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Taşkın mahallesinden Murtaza oğlu Abdi'nin, aynı mahalledeki alt katta bir oda ve bir sofadan müstemil mülkünü, peşin dört bin üç yüz elli dirheme Hamza kızı Fatma Hâtûn'a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 24 Rebülâhir 1060. Şahitler: Mustafa Efendi b. Sefer (imam), Mustafa Efendi b. Veli (imam), Receb Çelebi b. İsmail, Hacı Mehmed b. Mustafa, Tireli(?) Mehmed b. Kasım, Ömer Çelebi b. Osman, Ali Efendi b. Nazar (ve diğerleri). (8a)

Mahrûse-i Bursa muzâfâtından 'Îsâ Bey karyesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Fazlu'llâh b. 'Abdu'llâh nâm kimesnenin verâseti sulbî kebîr oğulları Timur ve 'Alî nâm kimesnelere ve sulbî sagîr oğlu Saka ve sagîra kızı Havvâ'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri ve kıbel-i şer'den mensûye-i vâsiyye-i şer'iyeleri olan Şâkire bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed b. Muslî nâm kimesne mahzarında bi'l-vasiyye ikrâr ve i'tirâf edip müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında merkûm Mehmed'de iki bin altı yüz akçe kıymetlü bir çift su sığırı öküzü bey' u teslîm o dahi iştirâ ve tesellüm edip meblag-ı mezbûru kıbeli'l-istifâ mezbûr el-Hâc Fazlu'llâh fevt olmağın mezbûr Mehmed'in zimmetinde bâkî kalıp ba'de meblag-ı mezbûrun bin altı yüz akçesini merkûm Timur alıp kabz etmişdi. el-Hâletü hâzihi meblag-ı mezbûrdan bâkî kalan bin akçeye ben dahi vasiyye-i muhkiyyem hasebiyle tamâmen alıp kabz edip min ba'd meblag-ı mezbûradan merkûm Mehmed'in zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâk kalmadı dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-ısrîn fi şehr-i Rebî'i'l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Çelebi 'Osmân, 'Ömer Çelebi b. Osmân (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da Karakedi mahallesinde sâkin râfi'ü'l-kitâb Mehmed b. Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde Fazlu'llâh Bey b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelam edip işbu hâzır bi'l-meclis olan akkarandêş(?) bârgîr benim mülküm olup bin elli dokuz şehr-i Ramazânının on yedinci günü mülkünden zâyi' olmuşdur, hâlâ merkûm Fazlu'llâh bey'in yedinde buldum suâl olunup aliverilmek taleb ederim dedikde gıbbü's-suâl merkûm Fazlu'llâh Bey cevâbında zikr olunan bârgîri sene-i merkûme Zilhicce'sinin on beşinci günü mahmiye-i Kostantiniyye'de bilâd selhanesinde(?) silahlardan bin sekiz yüz akçeye iştirâ ve teslîm-i semenî etmişdim. Müdde'î-i mezbûrun mülkü olup mülkünden zâyi' olduğu ma'lûmum değildir deyücek mezbûr Mehmed'den müdde'âsını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Süleymân Çelebi b. 'Osmân ve Şükrü b. Mahmûd nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzır olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka zikr olunan işbu bârgîr merkûm Mehmed'in mülkü olup şehr-i mezbûrun on yedinci günü mülkünden zâyi' olmuş idi, biz husûsa şahitleriz şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet eylediklerinde gıbbe riâyet-i şerâyet-i kabûlihâ şehâdetleri makbûle olup müdde'î-i merkûm Mehmed zikr-i sebk eden bârgîri âhar kimesneye bey' veyâ hibe edip vücûh-ı şer'iyeden bir vecihle mülkünden ihrâc etmediğine 'akîbu'l-istihlâf yeminü billâhi'l-'Alîyyi'l-azîm etmeğın zikr olunan bârgîri merkum Mehmed'e hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn fi şehr-i Rebî'i'l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-eşbâh Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, Hasan Çelebi b. Mehmed, Mehmed Çelebi b. Mustafâ (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Mustafa oğlu Hacı Ahmed'in Molla Gürani mahallesinde; bir beyt-i süfli, bir sofa, bir akarsu kuyusu ve bahçeden müteşekkil (Hacı İvaz, Abdullah Çavuş mülkü ve Erzincani vakfi ile çevrili) mukataası yıllık 20 dirhem olan mülkünü mübadele usulüyle Muhib kızı Zahide'ye sattığı, Zahide'nin de buna karşılık kocası Göcek oğlu Hasan'ın vekâletiyle (şahidleri Hacı Abbas Bayram ve Hacı Süleyman b. Muhammed) Sultan Yıldırım Bâyezîd Han mahallesindeki mülkünü ve 4000 dirhemi Hacı Ahmed'e vererek satışı gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 2 Rebiulahir1060. Şahitler: Şeyh Nasuh b. Muhammed, Musa Dede b. Mustafa, Ramazan Bey b. Ali, Ahmed Dede.

Mahrûse-i Bursa'da merhum Koca Mustafâ Paşa tekyesinde kendü rûhu için ayda yirmi dokuz akçe vazîfe ile bir cüz-i şerîf tilâvet eden Mehmed b. Ahmed vefât edip mahlûle oldukda

yerine işbu hâfîzî'l-kitâb İbrâhîm b. Mihaliç nâm kimesne her vecihle mahall ü müstehak olmağın tevcih olunup bu hurûf li-eclî'l-vesîka ketbolundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehri Rebî'i'l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mahmûd Çelebi b. Muharrem (ve diğeri).(8b)

Mahrûse-i Bursa'da Yenibâzâr mahallesinde mukaddemâ fevt olan es-Seyyid İsmâ'îl Efendi b. Sinân Efendi'nin verâseti sulbî oğlu es-Seyyid Şa'bân şâb emred ile sulbiyye kebîre kızı Şerîfe Sâliha Hâtûn'a münhasıra olduğı zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûm es-Seyyid Şa'bân Çelebi meclis-i şer'-i hatîrde merkûme Sâliha Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânı tasdîke vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûmeye ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Fazlî Efendi b. İsmâ'îl ve el-Hâc İsmâ'îl b. Mahmûd şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan 'Alî Çelebi b. Mustafâ mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı 'Âişe Hâtûn mülkü ve bir tarafı Mustafâ Beşe mülkü ve bir tarafı İbrâhîm Çelebi mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âm ile mahdûd olup dâhiliyesi iki beyt-i süflâyı ve iki sofayı ve iki matbahı ve bir serdâbı ve bir gurfeyi ve üç yerde hâbiye-i mâ-i cârî ve muhavvata-i yesîreyi müstemil ve hâriciyesi bir beyt-i 'ulvî ve bir ahırî mühtevî olup senede doksan akçe mukâta'ası olan bir bâb menzili babam mezbûrun mülkü olup ba'de vefâtihî ikimize intikâl etmekle ben dahi menzil-i mezbûrun li'z-zikri mesel hattü'l-isneteyn fe hakk-ı isticâ üç sehmden iki sehm hisse-i şer'iyemi hemşirem müvekkile-i merkûme Sâliha Hâtûn üç yüz altmış 'aded ri'yâlî gurus bey'-i kat'î ile bey' u teslîm eylediğimde müvekkile-i merkûme dahi vech-i mestûr üzere iştirâ ve tesellüm edip semeni olan meblag-ı mezbûr üç yüz altmış gurus bi't-temâmihi müvekkile-i merkûmenin yedinden alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun bir sehmi mülk-i mûrisi ve iki sehmi mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ teşâ' ve tehtâr mutasarrife olup menzil-i merkûmda vechen mine'l-vücûh 'alâka ve müdhalim kalmadı deyücek mukırr-ı mezbûrun vech-i muharrer üzere sudûr eden kelimâtını vekîl-i mezkûr dahi bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhefe tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Sinân Çelebi, es-Seyyid Ahmed, Hacı 'Alî Ahmed, Mustafâ Efendi Hızır, el-Hâc Velî 'Abdu'llâh, el-Hâc Mustafâ 'Abdünnebî, Hacı Velî Mustafâ, Mûsâ Efendi Mehmed el-imâm, İbrâhîm Çelebi Hüseyin, 'İsâ Çelebi Mehmed, Süleymân Çelebi Ahmed.

Mahrûse-i Bursa Umur Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Muhammed Ahmed Çelebi nâm sagîrin verâseti li-ebeveyn 'âmmesi oğlu 'Abdülkerîm b. Çelebi Ahmed nâm kimesneye ve babasının vâlidisi Râziye Hâtûn bt. Mustafâ'ya münhasır olduğı şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûre Râziye Hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr 'Abdülkerîm Çelebi mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip sagîr-i mezbûrun muhalledâtından olup mahalle-i mezbûrede vâki' iki tarafı tarîk-ı mezbûr 'Abdülkerîm Çelebi'ye ve bir tarafı ba'zan Hüseyin Dede ve ba'zan bana ve bir tarafı tarîk-i 'âm ile mahdûd olan menzilin ahâlî-i vukûf şu'ûruyla üzerine varılıp 'arâzî ile beynimizde iktisâm olundukda menzil-i mezbûrun taraf-ı şerefiyyeden vâki' bir beyt-i süflâ ve bir sofa ve bir zîr-i zemîn ve iki mâ-i cârî mezbûr 'Abdülkerîm Çelebi'nin hisse-i şer'iyesine isâbet edip ve taraf-ı garbîsinde vâki' bir beyt-i süflâ benim hisse-i şer'iyeme isâbet etmekle her birimizin hissesi ta'yîn ve tahsîs ve 'alâmet-i fâsıl vaz' olunduktan sonra hisse-i ma'hûdelerimizi kabz u kabûl edip her birimiz âharın hisse-i mu'ayyenesine müte'allık da'vâ ve talebden birbirimizin zimmeti ibrâ ve ıskât eyledi dedikde mukırra-i mezbûreyi sudûr eden kelimât-ı meşrûhasında el-mukırru leh el-mezbûr 'Abdülkerîm Çelebi vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi 'Abdülhalîm, el-Hâc b. Mehmed, 'Alî b. Mustafâ el-müderriş, es-Seyyid Mehmed b. Hüseyin Dede, Ahmed b. Mûsâ el-imâm (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da kürçü tâifesi husûsî hidmetinde mübâşir olan fahrü'l-akrân Kara Muhammed Beşe b. 'Abdülmennân meclis-i şer'î hatîrde mahrûse-i merkûmede muvâfik mahallât-ı emmesinden işbu ashâbü'l-kitâb İbrâhîm Efendi b. Muhammed ve Mûsâ Efendi b. Muhammed ve İsmâ'îl Efendi b. Ahmed ve 'Abdülbâkî Efendi b. Muhammed ve Receb Efendi b. Ramazân ve Mehmed Efendi b. Mahmûd ve 'Abdülkerîm Efendi b. Halîl vesâyirleri mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bin elli sekiz senesine mahsûb olmak üzere mahrûse-i merkûme ve kurâsının iki bin üç yüz seksen dokuz hânedan ihrâcı fermân olunan tâyife-i mezbûrenin emr-i şerîfle mestûr olduğı üzere beher hâne on beşer akçe ve tersâne-i 'âmire harcı ve tezkire akçesi vesâyir harc-ı lâzime için mahallât ve kurâdan cem'an seksen altı bin akçe

cem' u tahsîl olunup kâdî-i sâbık zamânında meblağ-ı mezbûrun on yedi bin akçesi âtîde emr-i şerîf getiren mübâşire verilip ve bin akçesi isti'câl emrini getiren kimesneye verilip ve bin akçesi isti'câl emrini getiren kimesneye verilip bâkî kalan altmış yedi bin akçesi Bezzâzistan'da emânet vaz' olunmuşdu. el-Hâletü hâzihî meblağ-ı mezkûrdan beher hâne on Beşer akçe vesâyir harc-ı lâzimesi hâlâ mesned-ârâ-yı şerî'at ve kâr-ı fermân-ı hükûmet olan Efendi hazretlerinin yedlerinden ve mâ'adâsını ve emr-i şerîfde mestûr olduğu üzere her birinin harc-ı râhları ve bedelleri olan üç bin akçe sekizer yüz akçesi kânûn-i pâdişâhî üzere tersâne-i âmireye teslim ve mahallinden mu'tâd-ı kadîm üzere teslimine ma'mûlun-bih temessük alıp yedlerine îsâl ve teslim ve husûs-ı mezbûr için bir kimesneden tekrâr şey' taleb olunmamak üzere ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. Zikr olunan ta'ahhüdüm kibel-i şer'den tahrîr olunsun dedikde gıbbü't-tasdîk ve 't-taleb bu hurûf ketb ü tenmîk olundu. Fî evâyili şehri-i Rebî'i'l-evvel min şuhûr li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehü'l-'izzü ve 'ş-şeref. Şuhûdu'l-hâl: Zuhru'l-eşraf es-Seyyid Ebu'l-Me'âlî Efendi b. es-Seyyid Ca'fer Paşa, fahru's-sâdât es-Seyyid Zeynuddîn Efendi b. el-merhûm Ahmed Çelebi, 'umdetü't-tüccâr Mustafâ Ağa b. Hüseyin, fahru'l-akrân Mustafâ Çelebi b. 'Alî, Mehmed Bey b. Hüseyin, İbrâhîm b. Ahmed Efendi (ve diğeri).(9a)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Başçı İbrâhîm mahallesinde sâkin iken fevt olan Mehmed Çelebi b. Hasan'ın sulbî oğlu İbrâhîm nâm sagîrin vâlidisi tesviye-i umûruna kibel-i şer'den mensûye-i vâsîsi olan Emîne bt. el-Hâc İbrâhîm Hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb Emîne Hâtûn bt. Yûsuf'un vâsîsi ve tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânı tasdîke vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi'ş-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Mustafâ Çelebi b. Ebû Bekir ve 'Abdülbâkî Çelebi b. Mustafâ şehâdetleri ile vekâleti şer'an sâbit olan Mustafâ Çelebi Muhammed nâm cündî mahzarında bi'l-vesâyeye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merhûm-ı mesfûrun vakfından olup mahalle-i merkûmede bir tarafı Muhammed Çelebi mülkü ve bir tarafı imâm vakfı ve tarafeyni tarîk-i 'âm ile mahdûd olup iki beyt-i süflâyı ve iki beyt-i 'ulvîyi ve hâbiye-i mâ-i câriyi ve muhavvata-i yesîreyi müstemil olup bi-sarfi mu'accele ve müeccele ile merkûm Muhammed Çelebi'nin yedinde ve taht-ı tasarrufunda iken fevt olup menzil-i merkûm sagîr-i merkûme ? edip lâkin sagîr-i mezbûrun sûret-i nafakası ve müteveffâ-yı mezbûrun duyûn-ı müsbitesi olup menzil-i merkûmdan gayri ism-i mâl itlâk olunur ? olmayıp sagîr-i mezbûrun hakkında tefvîz olunması evvel ve enfê' olmağın menzil-i merkûm izn-i hâkim ile sevk-i sultâniyede ba'de'l-mezîde beyân-ı nâs munkatî'a olup müvekkile-i merkûme Emîne Hâtûn üzerinde yedi bin dört yüz akçede karâr-ı âhir talebi olmamağla ben dahi velâyet-i muhkiyye m hasebiyle menzil-i merkûmun hakk-ı tasarrufunu vakf-ı merkûmun mütevellîsi ma'rifetiyle ve izn-i hâkimü'ş-şer'î ile müvekkile-i merkûme Âmine Hâtûn'a tefvîz eyledikde merkûme dahi vec-i mansûr üzere tefvîz ve kabûl edip mukâbele-i tefvîzde zikr olunan merkûm yedi bin dört yüz akçeyi merkûmenin yedinden alıp kabz ve tesellüm eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i merkûm müvekkile-i merkûmenin mülk-i tefvîzidir, keyfe mâ teşâ' ve tehtâr mutasarrife olunsun deyücek gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi's-sâlis ve'l-'ısrîn min şehri-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: ? Efendi b. el-Hâc Mehmed, Kassâb Hasan Beşe b. el-Hâc Mehmed, Hacı Hasan b. Hacı Mehmed, İbrâhîm Çelebi el-mi'mâr, 'Abdülbâkî Çelebi b. Seyyid Mustafâ (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Reyhân Paşa mahallesinde mukaddemâ vefât eden Nasûh Bey nâm kimesnenin verâseti zevcesi Halîme bt. Mehmed nâm kızı ile sulbî oğlu Mehmed Çelebi nâm şâb emrede münhasıra olduğu zâhir ve müte'ayyen olduktan sonra merkûme Halîme Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânı ikrâra vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi'ş-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan ? b. Muhammed ve Eyyûb b. Bünyâd şehâdetleriyle vekâleti şer'an sâbite olan Mehmed Çelebi b. İshak nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde pederi(?) oğlu işbu hâfîzu'l-kitâb merkûm Çelebi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm mahalle-i merkûmede vâkî' bir tarafı Mustafâ Çelebi mülkü ve bir tarafı Hacı Bayram mülkü ve bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âm ile mahdûd olup dâhiliyesi iki beyt-i süflâyı ve matbahı ve üç sofayı ve bir sedabı ve ahırını ve hâriciyesi iki beyt-i süflâ ve fırını ve mâ-i câriyi müstemil olan bir bâb mülk-i menzil müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olup ba'de vefâtihî oğlu merkûm ile zevcesi merkûmeye intikâl etmekle müvekkile-i merkûme menzil-i mezbûrca olan semen-i hisse-i şer'îyesini oğlu merkûm Mehmed Çelebi'ye beş bin fîzî akçeye bey'-i bât-i sahîh-i şer'îye ile bey' u teslim eyledikde ol dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm edip semeni olan meblağ-ı merkûm Mehmed Çelebi'ye hibe-i sahîha-i şer'îye ile hibe ve temlik eyledikde mezbûr Mehmed dahi meclis-i hibede el-hâvî kabz ve kabûl eyledi. Ba'de'l-yevm müvekkile-i merkûmenin menzil-i merkûmda

‘alâka ve müdh’Alî kalmadı deyücek vekîl-i merkûmun vech-i mesfûr üzere sudûr eden kelimâtını merkûm Mehmed Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın ilh. Tahrîren fi’l-yevmi’l-‘işrîn min Rebî’i’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: fahru’l-müderrişin Mevlânâ Murâd Efendi, Nûh Çelebi b. Yûsuf, Ahmed Çelebi b. Hacı Gökçe, es-Seyyid Sefer Çelebi b. İsmâ‘îl, Yahyâ(?) Çelebi b. Ramazân, Muslî Çelebi b. Ramazân.

(Arapça-özet:) Çınarlı mahallesinden Süleyman kızı Hatice Hatun’un, Hamza Bey mahallesindeki mülkünü Şaban oğlu Mustafa Çelebi’nin vekâletiyle 5000 dirheme Bayram kızı Aişe Hatun’a sattığı, Aişe Hatun’un da mülkü kocası İbrahim oğlu Halil Efendi’nin vekillığıyle satın aldığına dair belgedir. 19 Rebiulahir 1060. Şahitler: Mehmed Efendi (Hatibzade), Hacı Mehmed Efendi b. Sadî, Mehmed Efendi (imam), Hacı Mustafa (imam) (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hocaali mahallesinden Mustafa oğlu Mehmed’in -cariye satışından kalan-Himmet oğlu Osman’a ödenmek üzere 70 riyali kuruş borcu olduğunu kabul ettiği ve 20 Rebiulahir 1060 tarihinden itibaren 100 günlüğüne bu ödemesini ertelettiğine dair belgedir. 20 Rebiulahir 1060. Şahitler: Hacı Ahmed b. Abdullah (ve diğerleri). (9b)

Mahrûse-i Bursa kal‘ası dâhilinden Molla Gürânî mahallesinde mukaddemâ vefât eden el-Hâc Mehmed’in verâseti zevcesi Râbi‘a Hâtûn bt. Hacı Ahmed ve sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Receb Çelebi ile sulbî sagîr oğlu ‘Abdülkâdir’e münhasıra olduğu zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûm es-Seyyid Receb Çelebi meclis-i şer‘-i hatîrde karındaşı sagîr-i mezbûrun vâlidesi ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den mensûye-i vâsîsi olan işbu hâfizetü’l-kitâb merkûme Râbi‘a Hâtûn müvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf edipmahrûse-i merkûmede merhûm es-Seyyid Erzincânî vakfından olup mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafı ‘Abdu’llâh Efendi mülkü ve bir tarafı merhûm mezbûrun vakfı ve iki tarafı tarîk-i ‘âm ile mahdûd olup ‘arsasının senede yüz yirmi akçe mukâta‘ası ve ayda kırk beş akçe icâre-i müeccelesi olan bir bâb menzil babam mezbûrun yedinde ve taht-ı tasarrufunda iken fevt olup bi-hasebi’l-kânûn menzil-i mezbûrun nisfi bana ve nisf-i âharı li-ebeveyn karındaşım merkûm ‘Abdülkâdir’e intikâl etmekle ben dahi menzil-i merkûmda olan nisf hisse-i şer‘iyemi vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olup hâzır bi’l-meclis İsmâ‘îl Bey ma‘rifetiyle merkûme Râbi‘a Hâtûn’a tefvîz eylediğimde ol dahi zikr olunan nisf hissemi tefvîz ve kabûl edip mukâbele-i tefvîz merkûmenin yedinden üç bin beş yüz akçesini alıp kabz eyledim. Ba‘de’l-yevm menzil-i merkûmun nisfi karındaşım sagîr-i mezbûrun ve nisf-i âharı vâlidesi merkûme Râbi‘a Hâtûn’un mülk-i müfevvezidir deyücek mukîr-ı mezbûr es-Seyyid Receb Çelebi’nin vech-i mestûr üzere sudûr eden kelimâtını merkûme Râbi‘a Hâtûn vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’l-hâdî ‘aşera fi Rebî’i’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Receb Efendi el-müderriş, Bünyâd Hoca el-imâm, Sulancı(?) Hacı Ahmed, Hasan Beşe Mehmed, Bâbuncu(?) Ahmed, Hasan Çelebi Mustafâ, el-Hâc Ahmed Hüseyin (ve diğerleri).

Temme’r-rakam ceffe’l-kalem.

el-Emru kemâ hurrîre fihi nemekahu el-‘abdü’l-fakîr Allâhü sübhânehu

Mehmed b. Mahmûd el-Mevlâ hilâfetü bi-medîneti Bursa el-mahrûse ‘ufiye ‘anhümâ.

Mahrûse-i Bursa’da Narlı mahallesinde fevt olan Hasan Beşe b. Mustafâ nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi İsmihân Hâtûn’a ve sulbiye kebîre kızı Hadîce ve sulbiye-i sagîre ile li-ebeveyn âmmîzâdesi olan Süleymân’a münhasıra olduğu zâhir ve müte‘ayyen olduktan sonra mezkûr Süleymân’ın sulbî oğlu olup tarafından husûs-ı âtiyü’z-zikri ikrâra vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasmi’ş-şer‘î Mustafâ Efendi b. el-Hâc Hasan ve ‘Alî b. Hamza şehâdetli ile vekâleti sâbite olan ‘Osmân nâm şâb emred e meclis-i şer‘-i emcedde sagîre-i merkûmenin vâlidesi kibel-i şer‘den mensûye-i vâsîsi olan merkûme İsmihân Hâtûn ile mesfûr Hadîce Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü’l-beyânı tasdîke vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasmi’ş-şer‘î merkûmetanı ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârifân-ı şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mustafâ b. Şa‘bân müvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edip müteveffâ-yı mezbûr Hasan Beşe’ninmuhallefât-ı mevcûdesinden ‘akâr ve menkûl ve bi’l-cümle ism-i mâl itlâk olunur terekesinden babam müvekkil-i mezbûr Süleymân’a ırs-i şer‘le intikâl eden bin sekiz yüz akçe hisse-i şer‘iyesini müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından merkûmetânın yedlerinden babam mezbûr Süleymân bi’t-tamâmihi alıp kabz u teslîm edip müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtına müte‘allık da‘vâ ve taleblerin merkûmetânın zimmelerini bi’l-küllîye ibrâ ve ıskât edip vechen mine’l-vücûh da‘vâ ve nizâ‘ı kalmadı deyücek vekîl-i mezbûr ‘Osmân’ın vech-i mestûr üzere sudûr eden kelimâtını vekîl-i âhar dahi bi’l-müvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâhefe tahkîk etmeğın mâ-

vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu Tahrîren fi‘l-yevmi‘l-‘âşir mine‘l-Muharremi‘l-harâm li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehü‘l-‘izzü ve‘ş-şeref. Şuhûdu‘l-hâl: es-Seyyid Mehmed Çelebi b. es-Seyyid ‘Alî, Hızır Çelebi b. ‘Abdu‘llâh, Mehmed Çelebi el-bevvâbu‘s-sultânî, ‘Âlimzâde Mehmed Çelebi, ‘Alî Bey b. Mustafâ.(10a)

el-Emru kemâ zükira fihi nemekahu el-‘abdü‘l-fakîr Allâhü sübhânehu
Mehmed b. Mahmûd el-Mevlâ hilâfetü bi-medîneti Bursa.

Mahrûse-i Bursa‘da Sultân Gâzî Hudâvendigâr vakfından yevmi iki akçe vazîfe ve ‘imâret-i ‘âmiresinden yevmi iki kıt‘a fodula ile Eski Kaplıca demekle ma‘rûf hamâma nâzır olan el-Hâc Mehmed b. el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i kavîm-i lâzîmü‘t-tevkîrde işbu bâ‘isü‘l-kitâb Ebû Bekir b. Şükrü‘llâh müvâcehesinde bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani‘l-merâm edip zikir olunan nâzırlık hıdmetini vakf-ı mezbûrun mütevellîsi ma‘rifeti ile mesfûr Ebû Bekir‘e fârig olup mukâbele-i firâgda mezkûrun yedinden bin dokuz yüz akçesin alıp kabz u teslîm eyledim. Ba‘de‘l-yevm zikir-i mürûr eden hıdmetinde vechen mine‘l-vücûh ‘alâka ve müdhalim yokdur deyücek mukîr-ı mezbûrun vech-i mestûr üzre sudûr eden kelîmâtını mezkûr dahi bi‘l-müvâcehe tasdîk ve bi‘l-müşâfêhe tahkîk etmeğın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s- sâbi‘ ve‘l-‘ışrîn fi şehri‘ Rebî‘i‘l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehü‘l-‘izzü ve‘ş-şeref. Şuhûdu‘l-hâl: es-Seyyid Ebû Bekir Çelebi b. Mehmed, İbrâhîm Çelebi b. Sâlih, İbrâhîm Efendi Mahmûd, Mahmûd Çelebi Hüseyin ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa‘da âsûde olan cennet-mekân ve firdevs-âşiyân merhûm ve magfûrun-leh Sultân Yıldırım Bâyezîd Hân ‘aleyhi‘r-rahmetü ve‘l-gufrân hazretlerinin ‘imâret-i ‘âmiresinde fakru‘l-müslimîn ve‘l-müslimât için tabh olunan ta‘âmdan yevmi dört kıt‘a fodula ve bir kepçe aşâ mutasarrife olan ‘Âişe bt. el-Hâc Yûsuf nâm hâtûn mahfel-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü‘t-tevkîrde zikir olunan dört kıt‘a fodula ile bir kepçe aşî husn-i ihtiyâr ile işbu bâ‘isü‘l-kitâb el-Hâc Pîrî b. ‘Alî nâm kimesneye fârîga olup ol dahi her vecihle mahall ü müstehak olmağın tevcih olunup bu hurûf li-eclî‘l-vesîka ketb ü tenmîk olundu. Fi‘l-yevmi‘s-sâmin ve‘l-‘ışrîn fi şehri‘ Rebî‘i‘l-âhir min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: İbrâhîm Efendi Mahmûd, Mehmed Çelebi Hüseyin (ve diğeri).(10b)

Bede‘tü bi-istimâ‘i‘d-de‘âvi‘ş-şer‘iyyeti fi zemeni a‘lemi‘l-‘ulemâi‘l-‘izâm efdali‘l-fudalâi‘l-fihâm mu‘îni‘l-erâmili ve‘l-eytâm mümeyyizi‘l-halâli ‘ani‘l-harâm a‘nî bihi‘l-‘âleme‘r-rabbâniyye ve‘l-fazîle‘s-samedâniyye Hazret-i Yahyâ Efendi -etâla‘llâhu te‘âlâ ‘ömhû- ve ene‘l-‘abdü‘l-fakîru‘l-hakîru‘l-mu‘terifu bi‘l-‘aczi ve‘t-taksîr Mahmûd b. Ahmed eş-şehîru bi-Attârzâde -gafera‘llâhu ve li-vâlideyhi ve ahsene ileyhimâ ve ileyhi-. Veka‘a‘t-tahrîru fi gurreti Cemâziye‘l-ûlâ li-seneti sittîn ve elf.

(Arapça-özet:) Hâkimin, Ebu Bekir oğlu Ali isimli çocuğa 2 Cemaziyelevvel 1060‘den itibaren, babası kendisine bıraktığı maldan alınmak üzere, kendisine bakan annesi Hafize Ahmed kızı Hatice‘nin isteğiyle günlük 3 dirhem nafaka takdir etmesine dair belgedir. 2 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa‘da Alacamescid mahallesinde mukaddemâ vefât eden Cihân bt. Mustafâ nâm hâtûnun sadriye kızı Fâtîma Hâtûn bt. Pîrî meclis-i şer‘-i hatîrde menzil-i âtiyü‘l-beyâna vâzi‘u‘l-yed idiği şer‘an sâbite olan işbu hâfîzu‘l-kitâb Mehmed Beşe b. Hüseyin mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafı el-Hâc Hüseyin b. el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Halîl mülkü ve bir tarafı Medîne-i münevvere mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âm ile mahdûd olan bir bâb mülk-i menzil vâlidem merkûme Cihân Hâtûn‘un mülkü olup ba‘de vefâtiha intikâl etmekle hâlâ menzil-i mezbûru mâlikâne zabt u tasarruf eder, suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh oluması matlûbumdur deyücek gibbû‘s-suâl merkûm Mehmed Beşe cevâbında fi‘l-vâki‘ menzil-i merkûm müteveffât-ı merkûmenin mülkü olup lâkin merkûme Cihân Hâtûn babam merkûm Hüseyin‘in zevce-i menkûhesi iken menzil-i merkûmu merkûme Cihân Hâtûn hâl-i hayâtında babam mezbûr Hüseyin‘e târîh-i kitâbdan elli beş sene mukaddem on iki bin fizî akçeye bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘î ile bey‘ u teslîm eyledikde ol dahi vech-i mestûr üzre iştirâ ve tesellüm edip fevt olmağın menzil-i mezbûr bana bi-hasebi‘l-irsi‘ş-şer‘î intikâl edip ona binâen zabt u tasarruf eylediğimden gayri müdde‘iyye-i merkûme Fâtîma Hâtûn târîh-i merkûmdan bana gelince da‘vâ ve taleb etmeyip sükût etmişdir deyücek gibbû‘l-istintâk merkûme Fâtîma Hâtûn şer‘î cevâba kâdire olmayıp om beş sene mürûr eden da‘vânın istimâ‘ı memnû‘ olmağın müdde‘iyye-i merkûme bî-vech mütâlebeden men‘ olunup mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s-sânî fi

Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-kudât Mevlânâ Mehmed Efendi b. Nûh Efendi, Hacı Şa'bân Mûsâ, Mehmed Efendi 'Ömer, Mehmed Çavuş 'Abdülhalîm, İbrâhîm Bey Sa'dî.

Mahrûse-i Bursa'da Maksem mahallesi sükkânından Rıdvan b. 'Abdu'llâh ve Meryem Hâtûn bt. Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahalle-i merkûmeden işbu hafîzu'l-kitâb 'Ömer b. 'Alî ve Himmet b. Hüseyin nâm kimesnelere mahzarında bi-tav'ihima ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzır bi'l-meclis İbrâhîm b. Velî nâm kimesne ile mezbûrânın şer'î da'vâları olmağın biz dahi mezbûr İbrâhîm'in nefisine ve Hüseyin mütâlebede meclis-i şer'a ihzârına tarafının emr ü kabûlünü hâviye-i kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olduk dediklerinde mukîrrân-ı mezbûrânın vech-i mestûr üzre sudûr eden kelîmâtını merkûmân dahi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkâk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî fi Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi b. el-Hâc Mehmed, Ramazân Bey Subaşî, Mustafâ Çelebi b. Mehmed'an mahallei Veled-i Habîb, el-Hâc Hüseyin b. Halîl ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Kiremitçi mahallesinde sakine Mehmed kızı Safiye Hatun'un, kocası Ali oğlu Hüseyin ile nikâhı esnasında kararlaştırılan; 1000 dirhemlik mihr-i müeccele, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 3 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Hacı Mehmed b. Ali (ve diğerleri).**(11a)**

Kite kazâsına tâbî' Fodura nâm karyede mukaddemâ imâm ve hatîb iken fevt olan 'Abdünnebî b. Aydın nâm kimesnenin li-ebeveyn karındaşı ve hasren vârisi olan Mustafâ Halîfe nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde karye-i merkûme sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed b. Turalı nâm kimesne müvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edip karındaşım müteveffâ-yı mezbûr 'Abdünnebî'nin mesfûr Mehmed zimmetinde 'adedi beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm koyun bahâsından on yedi bin akçe hakkı olup vkable'l-istîfâ fevt olmağın meblag-ı merkûm bi-hasebi'l-ırsî's-şer'î bana isâbet etmeğın ben dahi meblag-ı merkûmu verâset-i muhkiyyem hasebiyle mezkûr Mehmed'den da'vâ ve taleb eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîra vâkı'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmu bin dört yüz fızzî akçeye sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru mesfûr Mehmed'in yedinden bi't-temâm alıp kabz u tesellüm eyledim. Ba'de'l-yevm meblag-ı mezbûrun bâkîsinden merkûm Mehmed'in zimmetini bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledim. Vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdur dedikte mukîrr-ı mezbûrun vech-i muharrer üzre sudûr eden kelîmâtını merkûm Mehmed dahi bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l- müşâfehe tahkîk etmeğın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî fi Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Çelebi b. Ahmed, el-Hâc Hüseyin b. 'Abdu'llâh, Mustafâ Çelebi b. Mehmed Çelebi, Karakaş Mehmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hamza Bey mahallesinden iken vefat eden Hacı Muhammed'in mirası, zevcesi Abdullah kızı Saliha Hatun ve oğulları Mustafa ile Yusuf'a kalmış iken zevce Saliha Hatun vekili fahru'l-müderresin Hacı Mahmud oğlu Receb Efendi'nin vekâletiyle aynı mahalledeki mülkü eşinin hayatta iken kendisine hibe ettiği hususunda ikrarına dair belgedir. 2 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Seyyid Mahmud Çelebi b. Ahmed, Hacı İsa b. Hüseyin, Hacı Ali b. Yunus, Ebu Bekir Çelebi b. Ali, Mehmed Dede (hallac) (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Hamza Bey mahallesi sâkinlerinden olup mukaddemâ tarîk-i hacc-i şerîfde vefât eden el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Sâliha Hâtûn bt. 'Abdu'llâh ve sulbî oğulları Mustafâ ve Yûsuf nâm kimesnelere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra ve merkûm Yûsuf karındaşı ve müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtına vâzi'ü'l-yed olan işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Mustafâ mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip babam müteveffâ-yı merkûmun muhalledâtı olan 'akâr ve nükûd ? beyt ve evânî-i nühhâsiye ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur kalîl ve kesîr-i celîl ve hakîr-i eşyâsından ırs-i şer'î tarîki ile bana isâbet eden on altı sehmden yedi sehmi hisse-i şer'iyemi karındaşım merkûm Mustafâ'dan da'vâ ve taleb eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîra vâkı'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmu bi-tarîki't-tehârüci's-şer'î on iki bin fızzî nakd râyic fi'l-vakt akçe üzerine 'akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezkûru yedinden tamâmen alıp kabz edip husûs-ı merkûma müte'allık da'vâ ve mütâlebâtdan zimmetini ibrâ-i 'âm ve kâti'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim.

Ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif da'vâ ve nizâ' sudûr ederse lede'l-hukkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin fi Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ahmed, el-Hâc 'Alî b. Hüseyin, el-Hâc 'Alî b. Yûsuf, Ebû Bekir b. el-Hâc Mahmûd, zuhru'l-müderrişin Receb Efendi ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Hâkimin, Ali oğlu Mehmed Efendi'yi, Mücellidî mahallesinde sakin iken vefat eden kimsenin oğlu Ali üzerine vasi kıldığına dair belgedir. 3 Cemâziyelevvel 1060. Şahitler: Mehmed Efendi b. Ahmed (imam) (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Umur Bey mahallesinden Ahmed kızı Fatıma Hatun'un, kocası İbrahim oğlu Halal ile nikâhı esnasında kararlaştırılan; 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i sükânâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhâlaa yapmasına dair belgedir. 3 Cemâziyelevvel 1060. Şahitler: **(11b)**

(Arapça-özet:) Karaağaç mahallesinde sakin Sinan veled-i Petroz ve Bünyad veled-i Yagob adlı ermenilerin, Kilis karyesinde kendilerine ait, yıllık vergisi 20 dirhem olan mülklerini, peşin 3340 dirheme, Yasef veled-i Ferhat'a sattığı, tarafların da bu satışı sahih-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 2 Cemâziyelevvel 1060. Şahitler: Süleyman b. Ahmed (cündî) (ve diğerleri)

Mahrûse-i Bursa mahallâtından Hayreddîn Paşa mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât eden 'Âişe bt. Selîm nâm hâtûnun verâseti zevce-i metrûkesi Sâlih b. 'Abdüssamed ve li-ebeveyn kız karındaşları Ümmühân ve Kerîme nâm hâtûnlara münhasire olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Sâlih mahfel-i şer'-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffât-ı mezbûrenin muhâlefâtına vâzî'atü'l-yed olan işbu bâ'isetü'l-kitâb mezbûretân Ümmühân ve Kerîme nâm hâtûnlar mahzarlarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zevcem müteveffât-ı mezbûre 'Âişe Hâtûn'un 'akâr ve menkûl ve bi'l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur terekkesinden bi-hasebi'l-'irsi's-şer'î bana 'âid ve râci' olan nısf hisse-i şer'iyemi mezbûrân Ümmühân ve Kerîme Hâtûn'lardan da'vâ ve taleb eylediğimde mâbeynimizde münâza'ât-i kesîre ve muhâsamât-i şedîde vâkı'a olmuş idi. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûru beş yüz akçeye sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru müteveffât-ı mezbûre 'Âişe Hâtûn'un benim zimmetimde mütekarrer olan beş yüz akçe mihr-i müeccelesine takas edip ba'de'l-yevm zevcem müteveffât-ı mezbûrenin muhâlefâtına müte'allık da'vâ ve talebden mezbûretân Ümmühân ve Kerîme Hâtûn'ların zimmetlerini bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledim dedikde mukırr-ı mezbûru vech-i muharrer üzre sudûr eden kelîmât-ı meşrûhasında mezbûretân Ümmühân ve Kerîme Hâtûn'lar vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdiklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî fi Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi Zekerîyyâ el-hatîb, Receb Efendi el-Hâc Mahmûd el-imâm, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ahmed, Muslî Çelebi b. 'Âlî (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Molla Arab mahallesinde sâkine Fâtıma Hâtûn bt. Cum'a meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevc-i mutallakı işbu hâfîzu'l-kitâb Mustafâ Çelebi b. Hasan mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'anî'l-merâm edip zevcim merkûm Mustafâ Çelebi beni talak-ı bâin ile tatlîk etmekle zimmetinde mütekayyed olan on bin akçe mihr-i müeccelimi merkûm Mustafâ Çelebi'den da'vâ ve taleb eylediğimde beynimizde münâza'ât-i kesîre vâkı'a olmuş idi. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmu beş bin yüz fîzî akçeye sulh eylediklerinde ben dahi ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı merkûmu mesfûr Mustafâ Çelebi'nin yedinden bi't-tamâm alıp kabz ve tesellüm eyledim. Ba'de'l-yevm meblag-ı merkûmun bakiyyesinden zevcim mezbûrun zimmetini bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledim deyücek mukırr-i merkûmenin vech-i muharrer üzre sudûr eden kelîmâtını merkûm bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'râbi' Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Yûsuf Ağa el-mütevellî 'alâ vakfî Hudâvendigâr, İbrâhîm Çelebi 'Alî, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, Ahmed Efendi Mehmed Efendi, Ahmed Çelebi Mehmed, Mehmed Çelebi 'Osmân (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Ali Bey köyünden Edhem oğlu Yakub'un, aynı köyde yıllık vergisi 11 dirhem olan (Hüseyin oğlu Mustafa Ağa, Yakub oğlu Ali, İbrahim oğlu Ömer mülkleri ve umûmî yol ile sınırlı) bahçesini, peşin 2300 dirheme, Kurdoğlu Salih'e sattığı, taraflarında bu satışı

sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. Cemaziyelevvelin ilk günleri 1060. Şahitler: Nuh Balı b. Ali, Şeyh Mehmed b. Mustafa (ve diğerleri). (12a)

Mahmiye-i Bursa'da Mücellidî mahallesi 'avârızı vakfına hâlâ mütevellî olan işbu hâfizu'l-kitâb Hüseyin b. Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde mahalle-i merkûmede bundan mukaddem fevt olan 'Alî nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Fâtıma bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn ve sulbî oğlu 'Alî nâm sagîrin vâsî-i şer'îsi Mehmed Efendi b. 'Alî mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mâl-ı vakf-ı mezbûrûn müteveffâ-yı mezbûr 'Alî zimmetinde ve cihet-i karz-ı şer'îden elli kıt'a riyâl-i guruş ile üç bin fîzî râyic fi'l-vakt akçe olup mukâbelesinde mahalle-i merkûmede vâkî tarafını Ümmühânî Hâtûn mülküne ve tarafeyn-i âharını Mustafâ b. Yûnus mülkü ile tarîk-i 'âma müntahî mülk-i menzilini ve mahmiye-i merkûmeye tâbî 'Îsâ Bey nâm karyede vâkî bir kıt'a ma'lûme'l-hudûd hadîkasını müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında bana rehn vaz' edip ben dahi irtihân ve kabûl etmiş idim. el-Hâletü hâzihi meblag-ı mezkûru muhalledâtından alıverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl merkûmân husûs-ı mezbûru inkâr etmeğın mütevellî-i mezbûrun da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Mehmed Efendi b. Ahmed el-imâm ve Hüseyin b. Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzırân olup ısırl-istişhâd fi'l-hakîka mâl-ı vakf-ı mezbûrûn müteveffâ-yı merkûm 'Alî zimmetinde cihet-i mersûmeden elli kıt'a riyâl-i guruş ile üç bin akçe olup mukâbelesinde menzil-i mezbûru ve hadîka-i mezkâreyi müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında mütevellî-i merkûm Hüseyin'e rehn-i vaz' edip ol dahi irtihân ve kabûl edip meblag-ı mezkûr müteveffâ-yı mezbûrun üzerine muhalledâtından lâzım gelen deynidir, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbiri edâ-yı şehâdet-i şer'îye etdiklerinde ba'de ri'âyet-i şerâiyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olup meblag-ı mezkûru küllen ve ba'dan müteveffâ-yı mezbûrdan hâl-i hayâtında kabz ve âhara havâle etmediğîne mütevellî-i mezbûr Hüseyin'e yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vekfi'l-mes'ûl yemîn-i billâhî'l-'azîzi'l-gafûr etmeğın mücebiyle meblag-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûm 'Alî'nin muhalledâtından edâsı için merkûmâna tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri)

(Arapça-özet:) Karakedi mahallesinden Mehmed kızı Zeynep Hatun'un, Cumalıkızık karyesindeki mülk ile yıllık vergisi 20 dirhem olan bahçesini peşin 5000 dirheme, Ali oğlu Hüseyin Beşe'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 5 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Seyyid Mahmud Çelebi b. Ahmed, Seyyid Ahmed Çelebi b. Seyyid Mahmud, Musa Efendi b. İbrahim, Hacı Abdülgaffar (bakkal) (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Duhter-i Şeref mahallesinde mukaddemâ fevt olan es-Seyyid Mehmed'in zevce-i metrûkesi Fâtıma bt. Hüseyin nâm hâtûn defter-i meblag-ı âtiyü'z-zikri ahz u kabzına ve kendüye îsâle vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan el-Hâc yûsuf b. Mehmed ve Ahmed b. Mehmed şehâdetleri ile vekâleti şer'an sâbite olan fâhru'l-akrân Halîl Bey b. İbrâhîm nâm cündî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mukaddemâ merkûme Fâtıma hâtûn'un tarafından vekîl-i şer'îsi li-ebeveyn karındaşı bâ'isü'l-kitâb 'Osmân Beşe nâm racûl mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde mütekarrer olan yirmi bin akçe mihr-i müeccelini ve ve muhalledâtından ber-müceb defter-i kassâm sekiz bin dokuz yüz yetmiş üç akçe semen hisse-i şer'îyesini vekîl-i mezkûr 'Osmân Çelebi ahz u kabz etmişdi. el-Hâletü hâzihi müvekkile-i merkûme zikr olunan yirmi bin akçe mihrini mukaddemâ karındaşı mezbûrun yedinden ahu kabz edip ancak semen hisse-i şer'îyesi kalmağla ben dahi vekâlet-i muhkiyyem hasebiyle meblag-ı mezbûrun altmış iki bin altı yüz yetmiş üç akçesini merkûmun yedinden ahz u kabz ve merkûme dahi bâkî olan on sekiz bin üç yüz akçe zimem-i nâsını kabûl ve yedinden defterini alıp kabz ve karındaşı mezbûrun zimmetini bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledi deyücek vekîl-i mezbûrun vech-i muharrer üzre sudûr eden kelîmâtını merkûm 'Osmân Çelebi dahi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü olundu. Tahîren fi'l-yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Receb Efendi Mahmûd, İlyâs Çelebi Hızır, Hacı Ahmed Durmuş, Mehmed Çelebi b. 'Abdülmü'min, Hacı İbrâhîm 'Alî, Ramazân Çelebi Ya'kûb, Hacı İbrâhîm 'Alî, Ahmed Çelebi Mehmed, Hacı Mahmûd Hüseyin, Mustafâ Çavuş İbrâhîm, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri)

(Arapça-özet:) Abdullah oğlu Mehmed'in, Molla Fenari mahallesinde olan eşi Ramazan kızı Emine ile nikâhı esnasında kararlaştırılan mihr-i mücceli için 300 dirhem, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı için de 100 dirhem ödeyerek bâin talak yaptığı, eşi Emine'nin de tüm bunları

kabul ederek kocasının zevciyatla ilgili haklarını ibrâ ettiğine dair belgedir. 6 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Osman Efendi (imam), Hacı Ali b. Üveys, Ahmed Dede b. Süleyman (ve diğerleri). **(12b)**

(Arapça-özet:) Gemlik kazasına bağlı Gencelli köyünden Mehmed oğlu Hüseyin'in, aynı köyde kendisine ait (Bayram Çelebi, fahru's-sâdâti'l-kirâm merhûm Cafer Paşa oğlu Seyyid Mehmed Efendi mülkleri ile sınırlı) evini, peşin 4100 dirheme, Abdülhalim oğlu Mehmed Çavuş'a sattığı, tarafların a bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 8 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Ali Çelebi b. Beytullah, Ahmed Ağa b. Mahmud, Nuh Çelebi b. el-Ha Ahmed (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa muzâfâtından Dikencik karyesi sükkânından Mehmed b. Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î hatîrde işbu orta boylu, gök gözlü, ak sakallı Rusiyyü'l-asl Yûsuf b. 'Abdu'llâh gulâm müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip gulâm-ı mezbûr babam mezbûr Hasan'ın li-ebeveyn hemşiresi olan Şahnâ Hâtûn'un 'abd-i memlûkesi olup merhûme olduk da babam merhûm Hasan'a îsâl edip ol dahi fevt olmağın gulâm-ı mezbûr bi-hasebi'l-ırsî's-şer'î bana isâbet etmiştir, suâl olunsun deyücek gibbü's-suâl mezbûr Yûsuf cevâbında ben merhûme Şahnîsâ Hâtûn'un mülkü olup târîh-i kitâbdan otuz beş sene mukaddem mahmiye-i Kostantiniyye'de seccâdenişin-i şer'î mübîn olan a'lem-i 'ulemâ-i 'izâm efdal-i fudalâ-i fihâm Mevlânâ Mustafâ Efendi b. el-merhûm Balı Efendi huzûrunda beni hasbeten-li'llâhi te'âlâ i'tâk ve itlâk edip yedime huccet-i şer'îye verilmiştir deyu ibrâz edip nazar olundukda fi'l-vâki'mazmûnu takrîr-i meşrûhuna mutâbık ve hakikat-i hâli nâtik olduğundan gayri bana gelince müdde'î-i mezbûr sükût etmiştir dedikde gibbü'l-istintâk merhûm Mehmed şer'î cevâba kâdir olmayıp on beş sene mürûr eden da'vânın istimâ'ı bilâ emr-i şerîf memnû' olmağın müdde'â-i merkûm bî-vech-i mütâlebeden men' olunup mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Ağa b. el-Hâc Hüseyin, es-Seyyid 'Abdu'llâh b. es-Seyyid İbrâhîm, 'Alî Efendi b. Hüseyin (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hoca Tayyib mahallesinden Şeyhi oğlu Davud'un, Bursa kalesindeki Kavaklı mahallesindeki alt katta iki oda, bir sofa ve bahçeden müştemil (Mehmed oğlu Hasan ve Hacı Mustafa mülkleriyle kale duvarı ve özel yolla sınırlı) evini, peşin 11600 dirheme Ömer oğlu Şaban'a sattığı, taraflarında bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. Cemaziyelevvelin ilk günleri 1060. Şahitler: Hacı Süleyman b. Abdullah, Hacı Abdurrahman b. Yusuf, Hacı Abdülkerim b. İshak, Hacı Receb b. İbrahim, Hacı Mahmud b. Mehmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Yusuf oğlu Kalender'in Maksem mahallesinde olan eşi Veli kızı Fatıma Hatun'u, mihr-i müecceli için 4000 dirhem iddet nafakası içinse 500 dirhem ödeyerek bir defada üç talakla boşadığına dair belgedir. 7 Cemâziyelevvel 1060. Şahitler: Seyyid Ahmed Çelebi b. Receb, İbrahim Efendi b. Hac İlyas (imam), Mustafa Çelebi b. Hasan, Hacı İdris, el-Hâc Ahmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hacı Sevindik mahallesinden Mustafa kızı Kadri Hatun'un, kocası Ahmed oğlu Hızır Çelebi ile, nikâhı esnasında kararlaştırılan; 6000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsi karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 9 Şevval 1060. Şahitler: Mehmed Dede b. Balı, Hızır Bey b. Maden, Mehmed Çelebi b. Abdullah, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri). **(13a)**

Husûs-ı âtiyü'l-beyânı mahallinde ketb ü tahrîr için bi't-taleb irsâl olunana Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. Ahmed zeyl-i mestûrda mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile medîne-i Bursa'ya tâbi' Derekızığı nâm karyeye varıp beyne'l-ahâlî 'akd-i meclis-i şer'î 'âlî olundukda karye-i merkûme sâkinlerinden olup katl olunan el-Hâc Sâlih bi Keyvân nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Fâtıma Hâtûn bt. Mehmed ve sulbiye kızı Ümmü Gülsüm Hâtûn meclis-i merkûmda karye-i merkûme ahâlîsinden işbu ashâbü'l-kitâb Hasan Beşe b. 'Abdî ve Mustafâ Beşe b. Hasan ve Pîr Mehmed b. Ahmed ve Halîl b. Ahmed ve Ahmed b. Hamza ve 'Osmân b. 'İmâd ve Ahmed Halîfe el-imâm ve sâyirleri mahzarlarında bi-tav'ihimâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mürisimiz mezbûr el-Hâc Sâlih-i târîh-i kitâb gecesı karye-i merkûmede sâkin olduğu menzil-i dâhilinde harâmî tâfesi câriha ile başında birkaç yerde urup katl eylemişler idi. Lâkin husûs-ı merkûmda karye-i mezbûre ahâlîsinden bir ferdim 'alâka ve sun'ı olmamağla mürisimiz katil-i mezbûr el-Hâc Sâlih'in dem ü diyetine müte'allık cemî-i de'âvî ve mütâlebâtından ahâlî-i karye-i

merkûmenin sigâr ve kibârının zimmetlerini ibrâ-i ‘âm kâti‘u‘n-nizâ‘la ibrâ ve iskât eyesin. Ba‘de‘l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlîf da‘vâ ve nizâ‘ sudûr ve zuhûr ederse lede‘l-hukkâmî‘l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olmaya dediklerinde gibbû‘t-tasdîki‘ş-şer‘î vâki‘-i hâl Mevlânâ müşâr-un-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba‘de meclis-i şer‘a gelip ‘alâ vukû‘ihi inhâ ve takrîr etmeğin mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ min Cemâziye‘l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: Hamza Halîfe b. Şa‘bân el-imâm bi-karye-i Hamamlıkızık, Mustafâ b. Ahmed Dede (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa Hoca ‘Alizâde mahallesi sâkinelerinden Rahime bt. ‘Abdu‘llâh nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü‘l-beyâna vekîl olup mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârifân Kemâl Dede b. ‘Îsâ ve İbrâhîm b. Hızır nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâli sâbite olan Ahmed Dede b. ‘Abdu‘llâh nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü‘t-tevkîrde mezbûre Rahime‘nin zevci işbu râfi‘u‘l-kitâb el-Hâc Yûsuf b. ‘Abdu‘llâh nâm kimesne mahzarında bi‘l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Rahime‘yi zevci mezbûr el-Hâc Yûsuf talak-ı bâin ile tatlîk eylediğinde zimmetinde mütekarrer olan 4000 akçe mihr-i müecceli ve nafaka-i ‘iddet-i şer‘iyesi ve meûnet-i sükânâ mukâbelesinde iki kazgân ve üç tencere ve üç yemiş tepsisi ve yedi sahan ve sîm bıçak ve dört leğen ve bir kebîr sini ve maşraba ve bir hoşab tasını müvekkilem mezbûre Rahime zevci merkûm el-Hâc yûsuf‘un yedinden tamâmen alıp kabz-ı husûs-ı mezbûra ve mukaddemâ zimmetinde mütekayyed olan sekiz bin akçe mihr-i müeccele ve zevciyyete müte‘allık cemî‘-i de‘âvî ve husûmâtдан müvekkilem mezbûre Rahime zevci mezbûr el-Hâc Yûsuf‘un zimmetini ibrâ-i ‘âm kâti‘u‘n-nizâ‘la ibrâ ve iskât eyledi dedikde vekîl-i mezbûru sudûr eden kelîmât-ı meşrûhasını el-mukırru lehü‘l-mezbûr vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğin mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s-sâmin min Cemâziye‘l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: fahru‘l-müderrişin Mehmed Efendi eş-şehîr bi-Çavuşzâde, fahru‘l-müderrişin İbrâhîm Efendi b. el-merhûm ‘Abdu‘llâh, Mehmed Efendi b. Mahmûd el-imâm, Şa‘bân Çelebi b. Hamza el-kayyim, el-Hâc Yûsuf b. ‘Abdu‘llâh (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa‘da Demirkapı mahallesi sükânından Todori veled-i Sagari nâm zimmî meclis-i şer‘-i hatîrde işbu bâ‘isetü‘l-kitâb Sultan bt. Taroş nâm nasrâniyyenin babası ve tarafından husûs-ı âtiyü‘l-beyânı tasdîke vekîl olup ‘alâ vechi‘l-hasmi‘ş-şer‘î merkûmeyi ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârifân olan Kargi veled-i Kaplan ve Yorgi veled-i Aleksî şehâdetleri ile sâbite olan merkûm Tarviş müvâcehesinde bi‘t-tav‘i‘s-sâf ikrâr vır i‘tirâf edip mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafı bâyi‘-i mezkûr mülkü ve bir tarafı Kaplan nâm zimmî mülkü ve bir tarafı vâdi ve bir tarafı tarîk-i ‘âm ile mahdûd olup bir beyt-i ‘ulvîsi ve bir ahır ve bir muhavvata-i yesîreyi müştemil olan bir bâb mülk-i menzîlimi merkûme Sultan‘a iki bin akçeye bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘î ile bey‘ u teslîm eylediğimde ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm edip lâkin merkûme Sultan‘ı oğlum gâib ‘ani‘l-meclis nâm zimmîye ‘akd-i sulh edip mihr-i mu‘accel olmak üzre semeni olan meblag-ı mezbûru merkûme Sultan‘a hibe-i sahîha-i şer‘iye ile hibe ve temlîk eylediğimde merkûme dahi meclis-i hibede ittihâb-ı kabz ve kabûl eyledi. Ba‘de‘l-yevm semeninden merkûmenin zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayıp menzîl-i merkûm mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ‘ ve yehtâr mutasarriفة olunsun deyücek mukırr-ı mezbûrun vech-i mestûr üzre sudûr eden kelîmâtını vekîl-i mezkûr bi‘l-müvâcehe tasdîk etmeğin mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb ü terkîm olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s-sâbi‘ min Cemâziye‘l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: İbrâhîm Çelebi b. Süleymân, Mehmed Çelebi b. ‘Osmn, ‘Alî Çelebi b. ‘Alî Muharrem Çelebi b. Muharrem (ve diğeri).

Mahmiye-i Bursa‘da Yenibezzâz mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Şa‘bân Çelebi b. el-merhûm İsmâ‘îl Efendi ve li-ebeveyn hemşiresi Şerîfe Sâliha Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü‘z-zikre vekîl olup mezbûre-yi ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârifân Sâlih Çelebi b. el-Hâc ‘Alî ve el-Hâc Alî b. Yûnus şehâdetleri ile sâbitü‘l-vekâle es-Seyyid Sinân b. es-Seyyid Ahmed vekâleten meclis-i şer‘-i hatîrde işbu bâ‘isü‘l-kitâb el-Hâc Hüseyin b. Velî mahzarında herbiri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahmiye-i merkûmede merhûm Gâzî Timurtaş evkâfından olup Balıkbaşı çârşûsında vâki‘ bir tarafı ‘Alî b. Mehmed dükkânına ve bir tarafı merhûm mezbûr vakfına ve bir tarafı el-Hâc Yûsuf b. ‘Abdu‘llâh dükkânına ve taraf-ı râbi‘i tarîk-i ‘amma müntehî olan bir bâb yûnhâne vakf-ı mezbûra (13b) ayda yirmi üç akçe icâre-i müeccel ve mu‘acceli ma‘lûm ile merkûm es-Seyyid Şa‘bân Çelebi ile müvekkile-i merkûme Şerîfe Sâliha Hâtûn‘un bi-tarîki‘l-münâsaka tasarruflarında olmağın bi-cümleti hudûda vakf-ı mezbûrun mütevellîsi ma‘rifeti ile hakk-ı tasarrufunu merkûm el-Hâc Hüseyin‘e üç bin sekiz yüz yetmiş fîzzî râyic fi‘l-vakt akçe bedel mukâbelesinde tefvîz ve teslîm ol dahi tefvîz ve tesellüm eyledikten sonra

meblağ-ı mezkûru bi't-tamâm yedinden ahz u kabz eyledi. Zikr olunan bu ? nin dâhilinde vâki' bir köhne kazgân ve üç küp ve iki tagad(?) ve bir saryonu(?) ve bir dolabı dahi merkûm es-Seyyid Şa'bân Çelebi ve müvekkile-i mezbûra mersûm el-Hâc Hüseyin bin beş yüz mezbûru'n-na't akçeye bâten bey' u teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm edip min ba'd merkûm es-Seyyid Şa'bân Çelebi'nin ve müvekkile-i mezbûrenin zikr olunan bu ? ve eşyâda hakk-ı 'alâkaları kalmadı dediklerinde gibbû't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâyili Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. 'Alî, Mehmed Çelebi b. Süleymân (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'ya tâbi' 'Îsâ Bey nâm karye sâkinlerinden Mehmed b. 'Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde karye-i merkûme ahâlîsinden işbu ashâbü'l-kitâb Nûh Balı b. 'Alî ve Süleymân b. İbrâhîm ve 'Alî b. İbrâhîm ve İbrâhîm Bey b. Hacı ve Şeyh Mehmed b. Mustafâ ve Sâlih b. Kurd ve Mehmed b. Mehmed ve Mustafâ b. İbrâhîm ve sâyirleri mahzarlarında bitav'îhi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan dört gün mukaddem karye-i merkûme kurbünde Eski Balıklı demekle ma'rûf mevzi'de ba'de'l-magrib sulbî oğlum Pîrî nâm emredi harâmî tâifesi âlet-i câriha ile başında ve göğsünde birkaç yerde urup katl eylemişler idi. Lâkin husûs-ı merkûmda ahâlî-i karye-i mezbûreden bir ferdin 'alâka ve sun'ı olmamağla oğlum katil-i mezbûr Pîrî'nin dem ü diyetine mûte'allıkcemî'-i de'âvî ve mütâlebâtdan ahâlî-i karye-i merkûmenin sigâr ve kibârının zimmetlerini ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı merkûma mûte'allık da'vâ ve nizâ' sudûr eder yedine lede'l-hukkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vaka'a 'alâ vukû'îhi bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi' min Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-cüyûş Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, 'Alî Bey b. Mustafâ, Nasuh Çelebi b. Mustafâ, İbrâhîm Efendi b. Mustafâ, 'Abdî Çelebi b. Muharrem (ve diğerleri)

Mahrûse-i Bursa kal'ası dâhilinde Darbhâne mahallesi sükkânından es-Seyyid Mustafâ Efendi b. es-Seyyid Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü's-sefer Safer veled-i Hamî ve Davud veled-i Safer nâm ermenîler müvâcehelerinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edip mahrûse-i merkûmede Karağaç mahallesinde vâki' bir tarafı imâm vakfı ve bir tarafı Papaz Otoz nâm zimmî mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd olan bir bâb menzil-i merkûmân Safer ve Davud'a 'alâ iştirâyi's-seviyye elli beş kıt'a ri'yâlî guraşa bey'-i kat'î ile bey' ve teslim edip semeni olan meblağ-ı mezkûru mezbûrânın yedlerinden bi't-tamâmîhi alıp kabz u teslim eyledim. Ba'de'l-yevm zikr-i sebk eden menzil-i mezbûrânın mülk-i müşterâlarıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrîf olsunlar deyücek mukîrr-ı mezbûrun vech-i muharrer üzre sudûr eden kelimâtını mezbûrân dahi bi'l-müvâcehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. Hüseyin ? cündî, 'Abdu'llâh Efendi b. İbrâhîm el-imâm, 'Abdî Çelebi b. 'Alî, Mahmûd Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Simidci mahallesinde sâkine Kâmile bt. 'Abdu'llâh nâm mu'teka tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânî hal'a ve ibrâya vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi'ş-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan 'Alî b. Mehmed ve Halîl b. İbrâhîm şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Ahmed Bey b. Receb nâm cündî meclis-i şer'-i hatîrde zevci işbu hâfîzu'l-kitâb Mustafâ b. Mehmed müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mustafâ zimmetinde mütেকarrer olan yüz akçe mihr-i müeccelesinden ve nafaka-i iddetinden ve meûnet-i süknâsından ferâgat etmek üzre vekâlet-i muhkiyyem hasebiyle merkûm Mustafâ ile muhâla'a eylediğimde ol dahi vech-i muharrer üzre hal'î kabûl edip zimmetini zevciyete mûte'allık da'vâ ve talebden bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve iskât eyledim deyücek gibbû't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Ramazân Çelebi b. Fazlu'llâh, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Yenibezzâz mahallesinden Murad kızı Aişe Hatun'un kocası İshak oğlu Hacı Mehmed ile nikâhı esnâsında kararlaştırılan; 1000 dirhemlik mihr-i müeccele, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 2 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Musa Efendi b. Mehmed, Hacı Ali b. Durmuş, Hacı Ahmed b. İbrahim, Seyyid Sinan b. Ahmed (ve diğerleri). (14a)

Mahrûse-i Bursa'da Alacamescid mahallesi sükkânından olup bundan mukaddem Antalya nevâhîsinden İstinâs(?) nâhiyesinde mûteveffâ olan Mehmed b. 'Osmân nâm kimesnenin verâseti zevcesi Durak Hâtûn bt. el-Hâc Ahmed ve vâlidisi Şehri Hâtûn bt. el-Hâc Abdullâh ve

'ammîsi el-Hâc Ahmed b. 'Abdî nâm kimesneye ve li-ümme kızkarındaşı Ümmühânî Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekil olup merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Ahmed Çavuş b. Mahmûd ve el-Hâc Mehmed b. 'Abdu'llâh şehâdetleri ile vekâleti sâbite olduğdan sonra meclis-i şer'-i hafîrde müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtına vâzi'u'l-yed olan işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr el-Hâc Ahmed mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'in muhalledâtı olan 'akâr ve nûkûd ve menkûl ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur kalîl-ü kesîr ve celîl ü hakîr eşyâsından bi-hasebi'l-ırsî's-şer'î bana ve kızım müvekkile-i merkûme Ümmühânî Hâtûn'a intikâl eden hisse-i şer'iyemiz mukâbelesinde merkûm el-Hâc Ahmed yedinden dört bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçe alıp kabz eyledim. Min ba'd mezbûr el-Hâc Ahmed ve sâyir verese-i yedlerinde hisse-i şer'iyelerimize müte'allık bir akçe ve bir habbe hak ve 'alâkamız bâkî kalmamağın mazmûn-ı kitâba muhâlif da'vâ ve nizâ've sudûr ederse lede'l-hukkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdiki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-evveli li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişin Fazlu'llâh Efendi, el-Hâc Hüseyin b. Hasan, el-Hâc Mustafâ b. Hızır, el-Hâc Nûh b. Receb, el-Hâc Ahmed b. Emru'llâh (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Kazzazoğlu mahallesi sükkânından Süleymân Çelebi b. Mustafâ Bey meclis-i şer'de hâlâ zevce-i menkûhesi işbu hâfîzu'l-kitâb Neslihân Hâtûn bt. Balı Bey müvâcehesinde bi-tav'îhi ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafî mahalle-i merkûme kayyımına mevkûf menzile ve bir tarafî Aslan ve Kaplan nâm zimmiler mülkü ve bir tarafî Kosta(?) ve bir tarafî tarîk-i 'âm ile mahdûd olup dört beyt-i süflâyı iki beyt-i 'ulvîyi ve hâbiye-i mâ-i cârî ve muhavvata-i yesîreyi müstemil olan bir bâb mülk-i menzilimi cemî'-i tevâbi' ile zevcem merkûmeye hibe-i sahîha-i şer'îye ile hibe ve temlîk eylediğimde ol dahi meclis-i hibede ba'de't-tahliyyeti's-şer'îye ittihâb-ı kabz ve kâbûl edip mukâbele-i hibede merkûmenin yedinden yirmi miskâl altun bir çift bilezik ahz u kabz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr merkûmenin mülk-i mevhubudur. Keyfe mâ teşâ' ve tehtâr mutasarrife olsun deyücek gibbû't-tasdiki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Bey b. Hasan, Mustafâ Çelebi b. Mehmed, Hacı Mehmed b. Mahmûd, 'Alî Efendi b. Nazar, Mehmed Çelebi b. Dervîş, Hamza Çelebi b. Mustafâ, Ahmed Çelebi b. Mustafâ, Hacı İbrâhîm b. 'Osmân, Hacı Hasan b. 'Alî (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Sultan Mehmed Han mahallesinden Abdullah kızı Nazenin Hatun'un Kamer Han Sultan vakfî mütevellisi Mustafa oğlu Nasuh Çelebi'ye 1000 dirhem ödenmek üzere borcu olduğu ve bu borcunu da 6 günlüğüne ertelettiğine dair belgedir. 8 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Ali Dede b. Sinan, Abdülhalim b. Hacı Dervîş (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hacılar mahallesinden Abdullah kızı Yasemin Hatun'un, kocası Ramazan oğlu Hacı Mehmed ile nikâhı esnasında kararlaştırılan; 1000 dirhemi mihr-i müecceci, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsi karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 9 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Hacı Çelebi b. Mustafa (ve diğeri). (14b)

(Arapça-özet:) Sağrıcı Sungur mahallesinden Hacı Mustafa Efendi b. Bayram, aynı mahalledeki (yıllık vergisi 130 dirhem) olan mülkünü, 600 riyalı kuruşa -ki her biri 85 dirhem, onun da hepsi 300 guruş gelir- Mehmed Efendi oğlu Ahmed Ağa'ya sattığı, Ahmed Ağa'nın da borcunu her Muharrem ayında 200 kuruş olmak üzere ödeyeceğine dair belgedir. 9 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Fazlî Efendi b. İsmail (müderriş), Abdülhalim Efendi b. Hacı Dervîş, Hacı Mustafa b. Hızır, Mehmed Ağa b. Yusuf, Rıza Ağa b. Hasan, Mehmed Ağa (cündî), Şeyh Abdi Ahmed, Ali Beşe b. Abdülkadir, Ramazan Beşe b. Keyvan, Mustafa Çelebi b. İbrahim, Hacı Mehmed b. Hasan, Ömer Çelebi b. Osman (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Kazzazoğlu mahallesinden Balı Bey kızı Neslihan Hatun'un aynı mahalledeki mülkünü 60 riyalı kuruşa bey-i bi'l-istiglal ile merhum Ahmed Çelebi'nin iki çocuğunun vasisi olan Muhammed kızı Kerime Hatun'a sattığı, daha sonrada sattığı bu mülkü Mustafa oğlu İbrahim Çelebi'nin vekâletiyle 9 Cemaziyelevvel 1060 tarihinden itibaren bir sene tamamlanincaya kadar 7 riyalı kuruşa Kerime Hatun'dan kiraladığına dair belgedir. 9 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Abdülmümin Çelebi b. Ali, Abdullah Çelebi b. İbrahim Bey, Mehmed Dede b. Hasan, Bayram Çelebi b. Ali, Mahmud Çelebi b. Muharrem.

Mahrûse-i Bursa'da merhûm İbrâhîm Paşa mahallesinde sâkine Handân Hâtûn bt. 'Abdu'llâh meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevci işbu hâfîzî'l-kitâb Mehmed b. Mustafâ nâm kimesne muvâcehesinde bi-tav'îha ikrâr-itâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip zevcim merkûm Mehmed'in zimmetinde mütekarrer olan beş bin fîzzî akçe mihr-i müeccelemden ve nafaka-i 'iddetinden ve meûnet-i süknâmdan ve zimmetinde deyn-i şer'iyeden olan üç bin akçe hakkımdan ferâgat etmek üzere merkûm Mehmed ile muhâla'a eylediğimde ol dahi vech-i muharrer üzere hul'ı kabûl edip birbirimiz âharın zimmetini zevciyyete müte'allık da'vâ ve talebden bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledin deyucek mukirre-i merkûmenin vech-i mestûr üzere sudûr eden kelîmâtını merkûm Mehmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehu'l-'izzü ve ş-şeref. Şuhûdu'l-hâl: Hacı Fazlî Efendi b. İsmâ'îl, Hasan Bey b. Mehmed, İsmâ'îl Bey Memî, Mehmed Çelebi b. İbrâhîm (ve diğeri). (15a)

Mahmiye-i Bursa'da Küçükhallâclar kurbünde vâki' olan hânda sâkin Hırsu veled-i Poli nâm zimmî mahfel-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu hâmilü'l-kitâb Manol veled-i Foli mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem merkûm Manol ile şirket-i sanâyi'-i tarîki üzere şirketler olmağla beynimizde bey' u iştirâ ve ahz u i'tâ vâki' olmuş idi. el-Hâletü hâzihi şirket-i mezbûreden hâsıl olan meblagı 'alâ tarîki'l-münâsafa tevzî' ve taksîm edip ba'de'l-yevm şirket-i mezbûreye müte'allık da'vâdan birbirimizin zimmetini ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledin dedikde mukirr-ı merkûmu vech-i muharrer üzere sudûr eden kelîmât-ı meşrûhasında merkûm Manol vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâyili Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Beşe b. Ahmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Veled-i Kazzaz mahallesinden Emred veled-i Hıristoloz'un, Timurtaş köyündeki mülkünü 1000 dirheme, Lâgar Nasuhzade Çelebi vakfı mütevellisi Mustafa oğlu Nasuh Çelebi'ye bey-i bi'l-istigâl ile sattığı daha sonra da sattığı bu mülkü Muharrem ayının başından bir yıl tamamlanıncaya kadar 100 dirheme mütevellî Nasuh Çelebi'den kiraladığına dair belgedir. Cemâziyelevvelin ilk günleri 1060. Şahitler: Hacı İbrahim b. Mustafa, Feyzullah Çelebi b. İsmail (ve diğeri).

Mahmiye-i Bursa'da Kademeri mahallesi mescid-i şerîfine vakf olan nükûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu bâ'isü'l-kitâb 'Ömer Çelebi b. 'Osmân nâm kimesne mahfel-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Urun veled-i Kara nâm zimmî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Urun ile bundan akdem mahmiye-i mezbûre mahallâtından 'Azeb Bey mahallesinde sâkin iken hâlik olan Panayot veled-i Sepkal nâm zimmî ? yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan kırk sekiz 'aded riyâlî gurusu istikrâz ve kabz edip ve mezbûr Urun hâlik-i merkûm Panayot'un zimmetine lâzım gelen mâla emr u kabûl-i hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olmuş idi. Hâlâ tevliyyetim hasebiyle meblag-ı mezbûr kırk sekiz riyâlî gurusumu kefil-i merkûm Urun'dan talep ederim, suâl olunup takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl merkûm Urun cevâbında fi'l-vâki' hâlik-i merkûm Panayot ile müdde'î-i mezbûrdan vakf-ı mezbûr mâlından kırk sekiz riyâlî gurusu istikrâz ve kabz edip ve ben hâlik-i merkûm Panayot'un zimmetini lâzım gelen mâla kefil oldum deyu bi-tav'îhi ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebine meblag-ı mezbûr mütevellî-i mersûm 'Ömer Çelebi'ye edâya tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâyili Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Beşe b. 'Abdu'llâh (ve diğeri). (15b)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Şekerhoca mahallesinde sâkine Şems Hâtûn bt. 'Abdurrahmân meclis-i şer'-i kadîm-i lâzîmü't-tevkîrde zevci mütallakı Hacı 'Abdulgaffâr b. Bayram nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bin elli sekiz senesi şehir-i Rebî'u'l-âhirin guresinde zevcim merkûm beni talak-i bâ'in ile tatlik edip mezbûrdan mütevellid Süleymân nâm sagîr benim hicr u terbiyemde iken şehir-i merkûm guresinden mahrûse-i merkûmede mahkeme-i suğrâda 'umdetü'l-müderresînîl-kirâm Mevlânâ Mehmed Efendi b. el-merhûm Mahmûd Efendi nâm nâ'ibü's-şer'in huzûrunda sagîr-i mezbûrun gûh ve sâyir levâzım-ı zarûriyyesi için yevmi dört akçe nafaka takdîr olunup yedime huccet-i şer'îyle verilmekle târîh-i kitâba gelince yirmi bir ayda müctemi'a olan iki bin beş yüz yirmi akçe nafaka-i mefrûzeyi talep iddiğimde vermede ta'allül eder, suâl olup aliverilmesi matlûbumdur deyip mûmâ-ileyhin hatt u hatmini müştemil ve târîh-i merkûm ile müverrah huccet-i şer'îye ibrâz edip merkûmun müvâcehesinde feu kirâat olundukda mazmûnu takrîr-i meşrûhuna mutâbıkve hakîkate hâl-i nâtik

bulmağın gibbû'l-istintâk merkûm Hacı 'Abdülgaflâr cevâbında fi'l-vâki'hâl tafsîl olunan üzredir deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebince meblag-ı mezbûrun edâsına merkûm Hacı 'Abdülgaflâr'a hukm-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. min hicretin men lehu'l-'izzü ve'ş-şeref. Şuhûdu'l-hâl: Süleymân Bey b. Mahmûd, Ramazân Bey b. Subaşı, Ahmed Çelebi b. Hüseyin, Mehmed Çelebi b. Muharrem (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hacc-ı şerif yolunda vefat eden, aslen Abradi kazasına bağı Lazime(?) köyünden olup ölmeden önce Selçuk Hatun mahallesinde oturan Ebu Bekir oğlu Hacı Mehmed'in muhallefâtının beytû'l-mal emini Mustafa Çavuş'un elinde olduğı ancak Osman oğlu Ömer (vefat eden kişinin erkek kardeşinin oğlu) ve Hüseyin kızı Aişe Hatun'un (vefat eden kimsenin zevcesi) Hacı Mehmed'in varisleri olduğı hususunda, Çakır mahallesinde sakin olup aslen Abradi kazasına bağı Şihab karyesi ahâlisinden Mehmed oğlu Hacı Ebu Bekir ve Veled-i Hariri mahallesinde sakin olup aslen zikredilen karyeden olan Kasım oğlu Hacı Müstecab'ın şahitliklerine dair belgedir. 23 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, İbrahim b. Ahmed Efendi (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hâkimin Şako bt. Kosta adlı nasraniyeyi, Kayabaşı mahallesinde iken ölen Panayot isimli yahûdînin küçük oğulları, Paskal, İsane ve Servi üzerine vasi kıldığına dair belgedir. 23 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Mustafa Çelebi b. Osman, Mahmud Çelebi b. Hüseyin (ve diğeri).

(Arapça-özet:) İğnecizâde mahallesinde sakine Mahmud kızı Ümmühani Hatun'un kocası Abdülhalim oğlu Mehmed ile nikâhi esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası, meûnet-i süknâsı ve boşanma bedeli olarak kocasına 100 dirhem vermesi karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 9 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: (ve diğeri). (16a)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Velî Şemseddîn mahallesi sükkânından fâhru'l-müderrişin İshak Efendi b. İbrâhîm Efendi meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Sefer Çelebi b. el-Hâc Mustafâ nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip merkûm Sefer Çelebi zimmetinde evsâfi beynimizde ma'lûm eşyâ-i mütenevvi'a bahâsından bâkî beş yüz kıt'a riyâlî gurus hakkım alıp da'vâ ve taleb-i şürû' eylediğimizde mâbeynimizde münâza'ât-i kesîre vâki'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi mâbeynimize müslimîn tavassutuyla merkûm Sefer Çelebi husûs-ı mezbûrdan beni yüz seksen beş kıt'a riyâlî gurus üzerine sulh eyledikte ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedel-i sulh-i mezbûru yüz elli riyâlî gurusunu mezbûr Sefer Çelebi'den def'aten vâhideten yüz elli riyâlî gurusu iştirâ eyledim. Mevcûd bi'l-meclis bi'l-meclis elli çift duhâvî yasdık semeni ile takas edip ve bâkî otuz beş gurusu dahi merkûm Sefer'in mukaddemâ gâib 'ani'l-meclis Mustafâ Efendi zimmetinde deyn-i şer'iyeden hakkı olan otuz beş riyâlî gurusu mezbûrun emri ile kabz u tesellüm ve mesârifime sarf etmekle zimmetimde olmağın anı dahi takas edip ziyâdesinden mezbûr Sefer'in zimmetini ibrâ ve ıskât eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı merkûma ve sâyire müte'allık da'vâ ve nizâ' sudûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olsa dedikte merkûm Sefer Çelebi dahi müşârun-ileyh İshak Efendi mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip bundan mukaddem müşârun-ileyh İshak Efendi'ye kezâlik eşyâ-i mütenevvi'a-i ma'lûme bahâsından otuz sekiz bin yirmi sekiz akçe deynimi Kite kazâsına tâbî Baraklı nâm karyede sâkin ma'lûmu'l-esâmî kimesneler zimmetlerinde karz-ı şer'iden mezbûru'n-na't otuz sekiz bin yirmi sekiz akçe hakkıma meclis-i vâhidde cümlemiz hâzırûn olduğumuz hâlde havâle-i sahîha-i şer'iyeye ile havâle eylediğimizde müşârun-ileyh İshak Efendi dahi havâle-i merkûmeyi kabûl etmişdi. el-Hâletü hâzihi havâle olunan meblag-ı mezkûrda vechen mine'l-vücûh hak ve 'alâkam yokdur dedikte ictimâ'-i âharî kelimât-ı meşrûhasında bi'l-müvâcehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Mahmûd Efendi b. el-merhûm Mehmed Efendi, zahru'l-müderrişin Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. 'Abdu'llâh, fâhru'l-müderrişin Kurd Mehmed Efendi b. Mehmed Çavuş, Mehmed Efendi b. Dursun, kâtibü'l-hurûf Nakîbzâde es-Seyyid Şeyh Mehmed el-müderriş, Mustafâ Ağa b. Hüseyin, fâhru'l-? Mehmed Efendi b. Mahmûd Efendi, İbrâhîm Efendi b. eş-Şeyh Mehmed el-imâm.

Mahrûse-i Bursa'da Selçuk Hâtûn mahallesi sâkinlerinden olup bundan mukaddem tarîk-i hacc-ı şerifde vefât eden el-Hâc Mehmed b. Ebî Bekir nâm kimesnenin muhallefâtının rub'u zevce-i metrûkesi 'Aişe Hâtûn bt. Hüseyin'e ve sülûse-i erbâ'ı li-ebi karındaşı oğlu 'Ömer Çelebi b. 'Osmân nâm kimesneye münhasıra olduğı şer'an zâhir olduktan sonra işbu hâfîzu'l-kitâb

merkûm ‘Ömer meclis-i şer‘-i hatîrde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani‘l-merâm edip mûrisim müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafı kıbleten ? Ahmed veresezi menziline ve bir tarafı garben ? zâde ‘Abdu‘llâh Çelebi menziline ve bir tarafı şimâlen kirişci odalarına ve bir tarafı şarken Medîne-i Münevvere vakfı ile tarîk-i‘âmma müntehî dâhiliyyesi iki beyt-i süflâ ve bir sofa ve muhavvata-i yesîreyi ve hâriciyesi iki beyt-i ‘ulvî ve bir ahır ve fırın ve bir hâbiye-i mâ-i câriyi müştemil olan menzil-i deyne mahalle-i merkûmede menzil-i mezbûra karîb-i ma‘lûmu‘l-hudûd bir bâb deve ahır beynimizde nizâ‘ üzre olmağın üzerlerine varılıp ‘alâ mâ farzu‘llâhi te‘âlâ beynimizde tevzî‘ ve taksîm olunması matlûbumdur dedikte savb-ı şer‘den Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. Ahmed irsâl olup ol dahi hâssa-i mi‘mâr olan üstâd İbrâhîm b. ‘Abdülganî ve zeyl-i sûtûrda mestûru‘l-esâmî olan emîn-i vukûf-i müslimîn ile evvelâ menzil-i mezbûra varılıp mi‘mâr-ı mezbûr mesâha eyledikte menzil-i merkûmun dâhiliyyesi olan sâbiku‘z-zikr iki süflâ ve bir sofa ve muhavvata-i yesîre müstakillen mersûme ‘Âişe‘nin rub‘ hisse-i şer‘iyesi için ta‘yîn ve tahkîk olup ve hâriciyyesi olan mâru‘z-zikr iki beyt-i ‘ulvî ve bir hâbiye-i mâ-i câri ve ahır ve bir fırın merkûm ‘Ömer‘in hisse-i şer‘iyesi için ta‘yîn ve tahkîk olup şol vech üzre gene merkûme ‘Âişe zikr olunan mâ-i câriyi çifte künk ile hisse-i mu‘ayyenesi dâhiline icrâ ve zikr olunan fırının mukâbelesinde olan beyt-i süflânın cidârı tarafından hizâsında olan hizâsında olan mahall-i cidâreden malıyla dîvâr ihdâs edip ve kible-i cânibinde olan beyt-i süflâye muttasıl icâre-i mu‘accele ve müeccele ile mutasarrıf olduğu menzilden kapı açmak üzre ittifâk eylediklerinden sonra sâniyen mi‘mâr müşârun-ileyh sâlifü‘z-zikr olan bir bâb deve ahır dahi mesâha eyledikte şimâl taraftan dört buçuk zirâ‘ tûlen merkûm ‘Âişe‘nin kezâlik rub‘ hisse-i şer‘iyesi için ta‘yîn ve tahkîk olup ve kibel-i cânibinden tûlen on üç buçuk zirâ‘ merkûm ‘Ömer‘in hisse-i şer‘iyesi için ta‘yîn ve tahsîs olup şol vech üzre gene mezbûr ‘Ömer kendi mâlıyla hisse-i ma‘hûdeleri mâbeynine dîvâr binâ ve ihdâs eyleyip merkûme ‘Âişe dahi kendi hisse-i mezbûresi tarafından kapı açmak üzre herbiri menzil-i mahdûd mezbûrdan ve ahır-ı mezkûrdan ta‘yîn ve tahsîs olunan hisse-i şer‘iyelerini kabz u kabûl ve husûs-ı merkûma müte‘allık da‘vâ ve nizâ‘dan ehadühüma âharın zimmetini ibrâ-i ‘âm ve kâti‘u‘n-nizâ‘la ibrâ ve ıskât eylediğini Mevlânâ müşârun-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba‘dehu meclis-i şer‘-işerîfe gelip ‘Alâ vukû‘ihi inhâ ve takrîr etmeğın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ ‘aşera min Cemâziye‘l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: fahru‘l-müderrişin Mehmed Efendi, el-Hâc Ahmed b. ‘Alî, Mustafâ b. ‘Alî el-kayyim, el-Hâc İbrâhîm b. Bayram, ‘Abdu‘llâh Çelebi b. et-tâcir, el-Hâc Mehmed b. Hüseyin (ve diğeri).

(16b)

Mahrûse-i Bursa‘da Kayabaşı mahallesi sükkânından Safer Manol nâm ermenî meclis-i emcedde işbu bâ‘isü‘l-kitâb Mehmed b. ‘Alî nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Mehmed ile iştirâ-yı sivâ üzre kırk ‘adedden riyâlî guruşa bir re‘s siyâh iştirâ etmişdik. Ba‘dehu merkûm Mehmed zikr olunan katırı ahza yüz on kıt‘a riyâlî guruşa bey‘ edip tamâmen kabz-ı semen eyledikten sonra benim hissem olan elli beş guruşun on guruşunu bana edâ edip bâkîsini edâdan imtinâ‘ eder, suâl olunsun dedikte gibbû‘s-suâl merkûm Mehmed cevâbında zikr olunan katırı ben kendim yalnız iştirâ etmişdim. Ba‘de‘l-bey‘ merkûm Safer vech-i muharrer üzre da‘vâ etdikde müslimîn huzûrunda on guruş üzerine benim ile sulh olup ve bedel-i sulhu tamâmen kabz etdikden sonra da‘vâ-yı mezkûresinden zimmetimi ibrâ etmiş dedikte gibbû‘l-istintâk merkûm Safer vech-i muhkî üzre sulhü inkâr edecek merkûm Mehmed‘den kelimâtını mübeyyine-i beyyine talep olundukda ‘udûl-i müslimînden Müstecâb Efendi b. ‘Osmân ve Mustafâ b. Receb nâm kimesneler meclis-i şer‘a li-ecli‘ş-şehâde hâzırân olup gibbû‘l-istişhâd fi‘l-hakîka merkûm Safer mesfûr Mehmed‘in husûs-ı merkûmu da‘vâ ve talep eyledikte bizim huzûrumuzda on guruş üzerine sulh olup ve bedel-i sulhu tamâmen ahz u kabz etdikden sonra zimmetini husûs-ı merkûma müte‘allık da‘vâ ve talebden bi‘l-küllîye ibrâ ve ıskât eyledi, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde ba‘de‘t-ta‘dîl ve‘t-tezkiye şehâdetleri makkûle olmağın mezbûr Safer ta‘arruzdan men‘ olup mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s-sâlis min Cemâziye‘l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, ‘Osmân Çelebi b. Hüseyin, Mehmed Çelebi b. Mehmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Ali Paşa mahallesinden Mehmed kızı Sakine Hatun’un, kocası Mehmed oğlu Mahmud Beşe ile, nikâhı esnasında kararlaştırılan 10000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 16 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: İbrahim Çelebi b.

Ahmed, Mustafa Beşe b. Mehmed, Mehmed Çelebi b. Memi, Hasan Çelebi b. Hüseyin, Hasan Çelebi b. Durmuş (ve diğerleri).

Mahmiye-i Bursa'ya tâbi Çavuş karyesi mescid-i şerîfinin sâbıkan imâmı olan Ahmed b. Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde hâlâ mescid-i mezbûrun mâlı olan işbu râfî'u'l-kitâb 'Osmân b. Kâsım mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf edip emânet-i merkûmesi gâh ben berât etdirip ve gâh mezbûr berât etdirilmekle beynimizde müşâcere-i 'azîme vâkı'a olup el-hâletü hâzihi harc-ı berâtlarım için merkûm 'Osmân Çelebi'nin yedinden sekiz yüz fîzî râyic fi'l-vakt akçe alıp imâmet-i merkûmeden kat'-i 'alâka eylemeyiz yedinde olan berâtlarımı mersûm 'Osmân Çelebi'ye def'u teslîm eyledim, vechen mine'l-vücûh emânet-i merkûmeye müte'allık mezbûr ile da'vâ ve husûmetim yokdur, zuhûr ederse mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde mukırr-ı merkûmu kelimât-ı meşrûhasında mezbûr 'Osmân Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-hâmis 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehu'l-'izzü ve gâyetü's-şeref. Şuhûdu'l-hâl: 'Ömer b. Hâşim Dede, el-Hâc Yûsuf b. 'Abdu'llâh (ve diğerleri). (17a)

(Arapça-özet:) Hazret-i Emir mahallesinden Bostan kızı Amine Hatun'un, kocası Abdullah oğlu Yusuf Dede ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 16 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Elmalık mahallesinden Mustafa oğlu Hacı Ömer'in, Şehabeddin Paşa mahallesindeki alt katta üç oda, üst katta bir oda, bir sofa, bir fırın, bir akarsu kuyusu ve yıllık vergisi 45 dirhem olan bahçeden müştemil (Yunus oğlu Hacı Ali, Bayezid Beşe, Ali kızı Ümmühani mülkleri ve hususi yolla çevrili) evini, peşin 320 riyalı kuruşa Yunus oğlu Hacı Ali'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 17 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Mehmed Beşe b. Hacı Süleyman, Hasan Beşe b. Mustafa, Salih b. Hacı Hüseyin b. Velî, Hacı İsa b. Hüseyin (ve diğerleri).

Mahmiye-i Bursa'ya tâbi Câmi'likızık nâm karyede hâlâ imâm olan işbu râfî'u'l-kitâb Ahmed Efendi bi Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zikri âtî olan hadîka-i mevkûfeye evvelâ vasiyyet ve meşrûtiyyet üzre mutasarrıf olan 'Abdülbâkî b. İbrâhîm nîm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezbûrede vâkî lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan hadîkanın vâkıfesi olan Fâtıma bt. Durmuş nâm hâtûn hâl-ihayâtında hadîka-i mezbûresine evvelâ kendi nefisine ve ba'de vefâtiha mahsûlünden bir sene üç yüz akçe karye-i mezbûrenin 'avârızına ve yedi yüz akçe dahi karye-i mezbûrede her kim imâm olursa âna verilip mukâbelesinde ruhiyçün iki hatm-i şerîf tilâvetide fazla kalırsa evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ile'l-inkırâz şart ve ta'yîn eylemiş iken mezbûr 'Abdülbâkî zikr olunan hadîka-i mezbûrenin cümle mahsûlünü benim edip benim mu'ayyenem olan yedi yüz akçesi teslîmden imtinâ eder, suâl olunup takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur deyu yedinde olan vakfiyye-i ma'mûl bahâsı ibrâz edip nazar olundukda fi'l-hakîka da'vâ-yı meşrûhasına mutâbık bulunup mezbûr 'Abdülbâkî dahi istintâk olundukda mazmûn-ı vakfiyye-i mezkûresi mukırr-ı mu'terif olmağın i'tirâfı mücebince meblag-ı mezbûr yedi yüz akçesi bir sene hadîka-i mezbûre mahsûlünden edâya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi's-sâbi 'aşera min şehri Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Abdülbâkî Çelebi b. Hasan, Bostân Beşe b. Mehmed, Mehmed b. el-Hâc 'Alî (ve diğerleri). (17b)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm cennet-mekân Sultân Murâd Hân-ı Sâni mahallesi sâkinlerinden işbu hâfizetü'l-kitâb Siyavuş bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edip ben sâbıkan zevcim olan Mustafâ Çelebi nâm kimesne ile hacc-ı şerîfde iken evvel vefât etmekle merhûm-i mezbûrun imâretinde tabh olunan foduladan mutasarrıfa olduğum on 'aded fodulamı ve rebîbem(?) Hadîce nâm sagîrenin üç 'aded fodulasını mezbûr Mustafâ Çelebi'nin tasarrufunda olup mahlûl olmak zannıyla âhara tevcîhe olunmuş imiş, hâlâ temessükâtımıza nazar olunup yine bize ibkâ olunmak taleb ederiz deyu vakf-ı mezbûrun sâbıkan mütevellîsi olan Mehmed Ağa'nın hatt u hatmini müştemil semen ibrâz edip nazar olundukda mazmûnu takrîr-i meşrûhuna mutâbık bulunmağla zikr olunan on fodula merkûme Siyavuş'a ve zikri mezbûr eden üç 'aded fodula merkûme Hadîce'ye hudûden tevcîh olunup bu hurûf li-ecli'l-vesîka ketb olundu. Fi's-sâdis 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Muharrem Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Bursa kalesindeki Çınarlı mahallesinden Mehmed kızı Kerime Hatun'un, kocası İvaz oğlu Dede ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 8000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 17 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Mehmed Efendi b. Mustafa Çelebi (müderri), Mevlânâ Mehmed Efendi (Atâzâde) (müderri), Abdullah Efendi (Gökderzâde) (müderri), İsmail Efendi (Karakaşzâde) (müderri), Seyyid Derviş b. Seyyid Mustafa (müderri) (ve diğerleri).

Mahmiye-i Bursa'da Timurtaş mahallesinde sâkin iken bundan mukaddem fevt olan es-Seyyid Mehmed b. Mustafâ nâm kimesnenin verâseti ve sulbî kebîr oğulları es-Seyyid Ahmed ve es-Seyyid Mahmûd es-Seyyid Nûh nâm kimesnelere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr es-Seyyid Ahmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde li-ebeveyn karındaşı işbu bâ'isü'l-kitâb merkûm es-Seyyid Mahmûd mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip babm müteveffâ-yı mezbûrun metrûkâtından olup Gemlik kazâsına tâbî Katırlı nâm karyede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan bir kıt'a bâg ve mahmiye-i merkûme muzâfâtından Timurtaş Gâzî karyesinde vâki' kezâlik ma'lûmu'l-hudûd olan bir kıt'a bâg ve yine mahmiye-i mezbûreye tâbî Depecik nâm karyede vâki' merhûm Sultân Orhan vakfından alıp lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bir kıt'a mezra'a ehl-i vukûf takvimi ile kırk iki 'aded riyâlî guruşa takvîm olunup zikr olunan kırk iki riyâlî guruşdan benim hisse-i şer'iyeme isâbet eden on dört riyâlî guruşu karındaşım mezbûr es-Seyyid Mahmûd'un yedinden bi't-tamâmihi ahz u kabz eyledim. Min ba'd zikr olunan bâglarda ve mezra'alarda hak ve 'alâkam kalmadı dedikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Ahmed Efendi b. Süleymân (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Karamanlızâde mahallesinde sakine Mehmed kızı Fatıma'nın, kocası Yusuf oğlu Kalender ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 24 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Ali Bey b. Hacı Mehmed, Hacı Ahmed b. Bayram (ve diğerleri). (18a)

Mahmiye-i Bursa'da Şeyh Şiblî mahallesi sâkinelerinden Ümmühânî Hâtûn bt. Yûsuf meclis-i şer'-i hatîrde dâmâdı işbu râfi'u'l-kitâb Hızır b. Mehmed nâm kimesne mahzarında bitav'îha ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Hızır'ın zevce-i menkûhesi benim sadriye kızım olup bundan mukaddem vefât eden 'Âişe Hâtûn bt. Hüseyin ve mezbûreden sonra vefât edip kezâlik merkûm Hızır'ın zevce-i menkûhesi ve benim sadriye kızım merkûme Sâliha nâm hâtûnun ve mezbûr Hızır'ın sulbî oğlu olup kızım merkûme Sâliha Hâtûn'dan hâsıl ve müteveffâ olan Süleymân nâm sagîrin muhallefâtından olan esâs-i Beyt ve evânî-i nühhâsiye ve gayri nühhâsiye ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur kalîl ve kesîr eşyâdan bi-hasebi'l-ırsi'ş-şer'î bana intikâl eden hisse-i şer'iyemi merkûm Hızır'dan vâzi'u'l-yed olduğu hasebiyle da'vâ ve taleb eylediğimde mâbeynimizde münâza'ât-i kesîre vâki'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi mâbeynimize müslimûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan mersûm Hızır beni bi-tarîki't-tehârüci'ş-şer'î iki bin üç yüz fizzî râyic fi'l-vakt akçeye 'akd-i sulh eylediğinde ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedeli sulh olan meblag-ı mezkûru yedinden tamlmen alıp kabz edip mûrisimiz müteveffiyûn-ı merkûmûnun muhallefâtlarına de'âvî ve mütâlebâtdan birbirimizin zimmetlerini ibrâ-i'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledi dedikde ehadühüma âharı bi'l-müvâcehe tasdik etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi's-sâmin 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-akrân 'Alî Bey b. el-Hâc Mehmed, Hasan Beşe ahîhi, Hüseyin Beşe ahîhi, 'Ömer Çelebi b. 'Osmân (ve diğerleri).

Mahmiye-i Bursa'da Çukur mahallede bundan mukaddem fevt olan Balı b. Mustafâ kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi 'Âişe Hâtûn bt. 'Abdülganî'ye li-ebeveyn karındaşı Mehmed nâm kimesneye ve li-ebeveyn kızkarındaşı 'Âişe Hâtûn'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûm Mehmed asâleten ve mezbûre 'Âişe tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olup mezbûrâtı ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifân olan Mustafâ b. İbrâhîm ve el-Hâc 'Alî b. 'Abdülmü'min şehâdetleri ile sâbitü'l-vekâle zevci Mehmed b. Sefer nâm kimesne vekâlete meclis-i şer'-i hatîrde müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi ve muhallefâtına vâzi'atü'l-yed olan işbu bâ'isetü'l-kitâb merkûme 'Âişe bt. 'Abdülganî müvâcehesinde herbiri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olup mahalle-i merkûmede vâki' beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olan menzilden ve sâwir muhallefâtından ben müvekkile-i merkûme hisse-i şer'iyelerimizi mezbûre 'Âişe bt. 'Abdülganî'den da'vâ ve taleb eylediğimizde

beynimizde münâza‘ât-i kesîre vâkı‘a olmuşdur. el-Hâletü hâzihi mâbeynimize müslimûn tavassut edip husûs-ı mersûmdan bi-tarîki‘t-tehârüci‘ş-şer‘î merkûme ‘Âişe beni bir kebîr tencere ve müvekkile-i mezbûreyi beş yüz fîzzî akçe üzerine ‘akd-i sulh eylediğinde biz dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedeli sulhu birbirimizin yedinden tamâmen alıp kabz eyleyip husûs-ı mezbûra müte‘allık de‘âvî ve mütâlebâtıdan zimmetini ibrâ-i ‘âm kâti‘u‘n-nizâ‘la ibrâ ve iskât eyledik. Min ba‘d menzil-i merkûmda ve sâyir terekede haku ‘alâkam kalmadı dediklerinde gibbû‘t-tasdîk ve‘t-taleb mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi‘s-sâmin ‘aşera min Cemâziye‘l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: el-Hâc Mustafâ b. Mehmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Nurullah kızı Aişe Hatun’un Cami-i Hisar mahallesinde kendisine ait; alt katta ve üst katta iki oda ile bahçeden müteşekkil mülkünü, kocası Ali oğlu Ramazan’a, hibe ettiği kocasının da bu hibeyi kabul ettiğine dair belgedir. 20 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: İsmail Ağa b. Mehmed, Mehmed Bey b. Hüseyin, İbrahim Bey b. Abdülgani, Osman Bey b. İbrahim, Seyyid Şeyh Efendi (Nakibzâde), İbrahim Efendi b. Hacı Mustafa, İbrahim b. Ahmed Efendi (ve diğeri). **(18b)**

Mahrûse-i Bursa’da merhûm İbrâhîm Paşa mahallesinde mukaddemâ vefât eden Ahmed b. el-merhûm Mehmed Çavuş’un verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe ‘Âişe Hâtûn bt. es-Seyyid ‘Abdüllatîf Efendi ile oğulları Mehmed ve ‘Osmân nâm sagîrlere münhasıra olup ba‘dehu mezbûr Mehmed dahi fevt olup verâseti li-ebeveyn karındaşı merkûm ‘Osmân ile vâlidesi mezbûre ‘Âişe Hâtûn’a münhasıra olup ba‘dehu merkûm ‘Osmân dahi vefât edip verâseti li-ebeveyn ‘âmmisi olan Mehmed Efendi ile vâlidesi merkûme ‘Âişe Hâtûn’a münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve müte‘ayyen olduktan sonra merkûm Mehmed Efendi meclis-i şer‘i hatîr-i lâzîmü‘t-ta‘zîmde işbu hâfîzu‘l-kitâb el-Hâc Yûsuf b. ‘Abdu‘llâh nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede karındaşım müteveffâ-yı mesfûr Ahmed Efendi’nin menzili dâhilinde sandığı içinden işbu hâzîratü bi‘l-meclis ‘Âişe Hâtûn bt. Hamza beş yüz ‘aded filoriyi hafiyeten ahz edip otuz ‘aded altınını mezbûr el-Hâc Yûsuf’a hafiyeten vermişdir, suâl olunup bana isâbet eden hisse-i şer‘iyem alıverilmesi matlûbundur dedikde gibbû‘s-suâl mezkûr el-Hâc Yûsuf cevâbında husûsan mezbûru bi‘l-küllîye ile cevâb vericek müdde‘î-i mezbûr Mehmed Efendi’den da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden ‘âciz olup istihlâf eyledikde müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Bey vech-i muharrer üzre iddî‘â eylediği altundan mezbûr el-Hâc Yûsuf otuz ‘aded altınını ahz etmediğine mezbûr el-Hâc Yûsuf’a yemîn teklîf olundukda ol dahi ‘alâ vefkı‘l-mes‘ûl yemîn-i bi‘llâhi te‘âlâ etmeğin müdde‘î-i mezbûr bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunup mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahîrîren fi‘l-yevmi‘l-hâmis ‘aşera min Cemâziye‘l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: fâhru‘l-cüyûş Mehmed Çavuş b. ‘Abdülhalîm, Mehmed Ağa el-mütevellî ‘alâ vakfi Murâdiye, İbrâhîm Çelebi bevâbü‘s-sultânî, Yûsuf Ağa el-mütevellî ‘alâ vakfi Hudâvendigâr, Mehmed Çelebi b. Hüseyin ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa’da İbrâhîm Paşa mahallesinde mukaddemâ vefât eden Ahmed Efendi b. Mehmed’in verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe ‘Âişe Hâtûn bt. es-Seyyid ‘Abdüllatîf Efendi ile sulbî oğulları Mehmed ve ‘Osmân nâm sagîrlere münhasıra olup ba‘dehu mezbûr Mehmed dahi fevt olup verâseti li-ebeveyn karındaşı merkûm ‘Osmân ile vâlidesi mezbûre ‘Âişe Hâtûn’a münhasıra olup ba‘dehu merkûm ‘Osmân dahi vefât edip verâseti li-ebeveyn ‘âmmisi olan Mehmed Efendi ile vâlidesi merkûme ‘Âişe Hâtûn’a münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve müte‘ayyen olduktan sonra merkûm Mehmed Efendi meclis-i şer‘i hatîrde işbu hâfîzu‘l-kitâb Halîl Çelebi b. İbrâhîm mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede karındaşım müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi’nin menzili dâhilinde sandığı içinde işbu hâzîratü bi‘l-meclis ‘Âişe Hâtûn bt. Hamza beş yüz ‘aded filoriyi hafiyeten ahz edip elli ‘aded altınını mezbûr Halîl Çelebi’ye hafiyeten vermişdir, suâl olunup bana isâbet eden hisse-i şer‘iyem alıverilmesi matlûbundur dedikde gibbû‘s-suâl mezkûr Halîl Çelebi cevâbında husûsan mezbûru bi‘l-küllîye inkâr ile cevâb vericek müdde‘î-i mezbûr Mehmed Efendi’den da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden ‘âciz olup istihlâf eyledikde müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi’nin vech-i muharrer üzre iddî‘â eylediği altundan mezbûr Halîl Çelebi elli ‘aded altınını ahz etmediğine mezbûr Halîl Çelebi’ye yemîn teklîf olundukda ol dahi ‘alâ vefkı‘l-mes‘ûl yemîn-i bi‘llâhi‘l-‘azîm etmeğin müdde‘î-i mezbûr bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunup mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahîrîren fi‘l-yevmi‘l-hâmis ‘aşera min Cemâziye‘l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: fâhru‘l-cüyûş Mehmed Çavuş b. ‘Abdülhalîm, Mehmed

Ağa el-mütevelli 'alâ vakfi Murâdiye, İbrâhîm Çelebi bevâbü's-sultânî, Yûsuf Ağa el-mütevelli 'alâ vakfi Hudâvendigâr, ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Kite kazasına bağlı Fotra köyünde sakin zimmi Aslan veled-i Balı'nın zimmetinde, merhum Çeşmeci Hacı İbrahim vakfi mütevellisi İbrahim Çelebi oğlu Mustafa'ya ödenmek üzere 1125 dirhem borcu olduğu, bunu da 10 Cemaziyelevvel 1060 tarihinden itibaren 1 yıl tamamlanıncaya kadar ertelediği ve bu hususta iki kişinin de kendisine kefil olduğuna dair belgedir. 10 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Ali Çelebi b. Abdullah, Abdülmümin Çelebi b. Ali, Bayram Çelebi b. Ali, Mehmed Dede b. Hasan (ve diğerleri). **(19a)**

Mahrûse-i Bursa'da Bahadır mahallesinde sâkine Şerîfe Hadîce Hâtûn bt. es-Seyyid Hasan meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevce-i mutallakî râfi'u'l-kitâb Hüseyin b. 'Alî nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Hüseyin beni tatlik eyledikde esvâbımdan bir hamam kalıbcası ve iki kilim ve beş minder yadık ve beş sahan ve üç beledî yorgan ve iki beledî minder ve bir tencere mezkûrun yedinde kalmışdı, suâl olunup alıverilmesi matlûbumdur deyücek gibbû's-suâl merkûm Hüseyin cevâbında fi'l-hakîka eşyâ-i merkûme hâlâ benim yedimdedir. Lâkin târîh-i kitâbdan elli gün mukaddem merkûme Hadîce Hâtûn zimmetinde mütekarrer olan otuz bin akçe mihr-i müeccel ve nafaka 'iddet-i şer'iyesi ve eşyâ-i merkûmede üzerine benim ile muhâla'a etdikde bendahi hal' olup zimmetimi zevciyyete müte'allık da'vâ ve talebden bi'l-küllîye ibrâ-i 'âm ile ibrâ ve ıskât eyledikde mukaddemâ mahkeme-i bâbda nâ'ibü's-şer' olan 'umdetü'l-müderrişin Mevlânâ Mehmed Efendi b. Mahmûd Efendi huzûrunda yedime hucet-i şer'îye vermişdir deyu Mevlânâ-yı mezbûrun hatt u hatmini müstemil hucet-i şer'îye ibrâz edip merkûmenin mahzarında feth u kırâat olunup suâl olundukda merkûme Hadîce Hâtûn cevâbında hucet-i merkûmenin mazmûnunu 'alâ tarîki't-tasdik ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebince bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehu'l-'izzü ve's-şeref. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişin Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. 'Abdu'llâh, 'Osmân Çelebi b. 'Abdülganî, Şükru'llâh Çelebi b. el-cündî, Mehmed Çelebi b. Hüseyin ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa ahâlisinden olup tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât eden el-Hâc Mehmed b. Yûsuf'un verâseti zevce-i metrûkesi Gülistân Hâtûn bt. 'Abdülmennân ile sulbî oğulları Halîl Çelebi ve el-Hâc Yûsuf nâm kimesneye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyen oldukdan sonra merkûme Gülistân Hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtına vâzi'u'l-yed olan işbu bâ'isü'l-kitâb mezkûrân Halîl Çelebi ve el-Hâc Yûsuf mahzarlarında bi-tav'ih ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip zevcim müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde mütekarrer olan üç bin iki yüz akçe-i müeccelimi ve muhalledâtından 'akâr ve menkûl ve bi'-cümle ism-i mâl itlâk olunur terekesinden bana isâbet eden bin üç yüz akçe semen hisse-i şer'iyemi müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtında ve mezbûrânın zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî hakkım kalmadı deyücek mukirre-i mezbûrenin vech-i mestûr üzere sudûr eden kelimâtını merkûmân dahi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâdis 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Fazlî Efendi b. İsmâ'il, 'Alî Çelebi b. Mehmed, 'Abdu'llâh Çelebi b. Süleymân, Mehmed Çelebi b. Velî, Hacı Nûh Receb, latîf Çelebi b. Halîl, Mahmûd Çelebi b. Latîf, Mustafâ Çelebi b. 'Osmân (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Üçkuzular mahallesinden Ahmed kızı Rahime Hatun'un, kocası Abdullah oğlu Ahmed ile, nikâhı esnasında kararlaştırılan 3000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 20 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Seyyid Bekir Çelebi b. Seyyid Mehmed, Şahin Çelebi b. Ömer (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Ahmed Dâî mahallesinden Mahmud kızı Hatem Hatun'un, kocası Abdullah oğlu Mustafa Çelebi ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 8 Şaban 1060. Şahitler: Ahmed Efendi b. Mustafa, Hacı Abdurrahman b. Ahmed, Mustafa Çelebi (kayyım), Hacı Mustafa b. Karaoğlan. **(19b)**

Mahrûse-i Bursa'da merhûm 'Alî Mest zâviyesinin şeyhi ve zikr-i âtî vakfının hasbî mütevellişi işbu bâ'isü'l-kitâb Dervîş Ahmed b. Mahmûd'a meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-

ta'zîmde bâg-ı âtiyü'l-beyâna vâzi'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan el-Hâc Mahmûd b. el-Hâc Ebî Bekir mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip Kuruçay demekle ma'rûf mevzî'de vâki' bir tarafı el-Hâc Mahmûd b. el-Hâc Ebî Bekir mülküne ve tarafı Mehmed Efendi b. 'Alî mülküne ve bir tarafı Karamanlîzâde Mehmed Çelebi mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'âma müntehi' olan bir kıt'a bâg zâviye-i merkûmenin mukaddemâ şeyhi olan merhûm İbrâhîm Dede b. Mûsâ nâm kimesnenin mülkü olup hâl-ihayâtında ve kemâl-i 'akl u sıhhatinde târîh-i kitâbdan otuz sene mukaddem merkûm İbrâhîm Dede zikr olunan bâgı vakf u habs edip 'inebini zâviye-i merkûmenin fukarâsına şart edip mukırran vefât etdikden sonra vâkıf-ı mezbûrun li-ebeveyn karındaşı ve hasren vârisi olan merhûm Şeyh Süleymân Dede dahi vakf-ı mezbûru tecvîz ve 'inebini zâviye-i merkûme fukarâsına ber-mûceb-i şart-ı vâkıf teslim edip yirmi dokuz sene vakfiyyet üzere zabt olunmuş iken hâlâ bi-gayri hakk merkûm el-Hâc Mahmûd mâru'z-zikr bâga vaz'-ı yed eder, suâl olunup kasr-ı yedine ve tevlîyyet-i muhkiyyem hasebiyle bana teslim olunmak taleb ederim dedikde gıbbü's-suâl merkûm Mahmûd cevâbında zikr olunan müteveffâ-yı mezbûr İbrâhîm Dede'nin li-ebeveyn karındaşı ve hasren vârisi olan mesfûr eş-Şeyh Süleymân Dede'nin oğlu işbu hâzır bi'l-meclis Mustafâ nâm kimesne mülkü olmak üzere bana bir sene mukaddem iki bin akçeye bey' u teslim ben dahi iştirâ etdim vech-i muharrer üzere vakf olduğu ma'lûmum değildir deyücek mütevellî-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık tenbîh taleb olundukda 'udûl-i müsliminden olup mahrûse-i merkûmede Kizler mahallesi sükkânından 'Ömer b. Velî ve Yûsuf b. 'Abdurrahmân ve Mehmed b. Muharrem nâm kimesnelere meclis-i şer'a li-ecli'ş-şehâde hâzırın olup gıbbü'l-istişâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Şeyh İbrâhîm Dede hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl u sıhhatinde târîh-i kitâbdan otuz sene mukaddem zikr olunan bâgı bizim huzûrumuzda vakf u habs edip 'inebini zâviye-i merkûme fukarâsına şart u ta'yîn edip mukırran vefât etdikden sonra vâkıf-ı mezbûrun li-ebeveyn karındaşı ve hasren vârisi merkûm Şeyh Süleymân Dede dahi vakf-ı mezbûru tecvîz ve yirmi dokuz sene vakfiyyet üzere zabt u tasarruf olunup hâlâ mâru'l-beyân bâg vakf-ı sahîh ile vakf olduğuna biz şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbiri edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince zikr olunan bâgın vakfiyyetine hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. şehâbeddîn, Ni'metu'llâh Efendi b. 'Alî, Mehmed Bey b. Selîm, Mehmed Çelebi bevâbü's-sultânî, Nûru'llâh Çelebi b. Mehmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hacı Baba mahallesinden Musli Beşe oğlu İsmail Beşe'nin, aynı mahallede vefat eden babasından intikâl eden; alt katta iki oda, bir serdâb, bir fırın, bir su kuyusu, bir akarsu ve bir bahçeden müteşekkil (Musli Beşe kızı Rabia, Hasan oğlu Mustafa Çelebi, Abdullah oğlu Handan mülkleri ve umûmi yol ile çevrili) evini, peşin 24500 dirheme Ali oğlu Hacı Hasan'a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 17 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Mehmed Ağa b. Hasan, Mustafa Çelebi b. Hüseyin, Mustafa Çelebi b. Hasan, Ali Çelebi b. Muhammed, Hacı Handan, Hasan Beşe b. Ali, Hacı Süleyman b. Abdullah, Hacı Mustafa b. Hacı Hüseyin, Ahmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).
(20a)

(Arapça-özet:) Sarı Abdullah mahallesinden Hüseyin oğlu Ahmed Dede'nin, karısı Hacı Mehmed kızı Saliha Hatun'la 1000 dirhemlik mihr-i müecceli karşılığında bâin talakla boşanmış olup hâkimin Saliha Hatun'un iddeti, nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında Ahmed Dede tarafından ödenmek üzere 22 Cemaziyelevvel 1060 tarihinden itibaren günde üç dirhem nafaka, Saliha Hatun'un zaruret anında borç alırsa bunu da kocasından tahsilini takdir etmesine dair belgedir. 22 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Ramazan Efendi b. Sinan, Osman Dede b. Hızır, Ali Dede b. Abdullah, Hacı Mustafa b. İbrahim (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da (...) hânında sâkin Ahmed b. 'Abdu'llâh nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevce-i mutallakası işbu bâ'isetü'l-kitâb Rahime bt. Ahmed nâm hâtûn mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mezbûre Rahime benim ile zimmetimde mütekarrer olan üç bin akçe mihr-i müeccelinden ve nafaka-i 'iddetinden ve meûnet-i süknâsından ferâgât etmeğın muhâla'a edip hukûk-ı zevciyyete müte'allık cemî'-i da'vâdan zimmetimi ibrâ etmekle ben dahi mezbûre Rahime'nin zimmetini zevciyyete müte'allık cemî'-i da'vâ ve husûmâtdan ibrâ-i 'âm kâti'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim dedikde mukırr-ı mezbûru ikrâr-i meşrûhunda mezbûre Rahime vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevm min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Efendi el-imâm, es-Seyyid Ebî Bekir Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, Şâhin Çelebi b. ‘Ömer, Veli Üstâd Hüseyin (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hacı Baba mahalesinden Ali oğlu Hacı Hasan’ın aynı mahalledeki alt katta iki oda, bir sofa, bir serdâb, bir fırın, bir su kuyusu, bir akarsu ve bahçeden müstemil (Musli Çelebi kızı Rabia Hatun, Hasan oğlu Mustafa Çelebi, Abdullah oğlu Handan mülkleri ve umumi yol ile çevrili) evini peşin 24650 dirheme, Yagop veled-i Şirin’e sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer’î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 20 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Mehmed Ağa b. Hasan, Mustafa Çelebi b. Hüseyin, Ali Çelebi b. İbrahim, Hacı Handan, Hasan Beşe b. Ali, İsmail Beşe b. Musli (kasab), Hacı Süleyman b. Abdullah, Hacı Mustafa b. Hasan (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Sağrıçı Sungur mahallesinden Mehmed oğlu Hacı Ali’nin, küçük kızı Fatma’ya velâyet ederek, kızının nikâhı esnasında kararlaştırılan 3000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, kocası Ahmed oğlu Hasan’la muhalaa yaptığını ikrarına dair belgedir. 20 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: Seyyid Ahmed Çelebi b. Receb, Mustafa Çelebi b. Hacı Mustafa, Ahmed Bey b. Abdullah (şehir kethudası), Hacı Mustafa b. Hamza, Ömer Çelebi b. Osman, İbrahim Çelebi b. Hacı Mustafa (ve diğerleri). (20b)

Dâru’s-saltanati’l-kadîme mahrûse-i Bursa’da hâlâ emîn-i beytü’l-mâl olan râfi’u’l-kitâb Mustafâ Çavuş b. İbrâhîm meclis-i şer’-i kadîm-i lâzimu’t-ta’zîmde takrîr-i kelâm ve ta’bîr-i ‘ani’l-merâm edip hâlâ yedinde mazbût olan dört re’s-i erkek devenin sâhibi Eyyûb b. Hüseyin gaybet-i munkatî’a ile gâib olup zikr olunan dörtre’s deve mukaddemâ kîbel-i şer’den bana teslîm ve birbirine yevmî on Beşer akçe nafaka farz ve takdîr olunmuştu. el-Hâletü hâzîhi müddet-i ‘örfiyyeleri tamâm olup zikri sebk eden develer müzâyede verdiğimde ba’de’l-müzâyede işbu hâzîr bi’l-meclis el-Hâc Hasan b. ‘Alînâm kimesnenin üzerinde bi-safkatın vâhidetin seksen kît’a riyâlî guruşa karâr edip bir akçe ziyâde ileâhar talebi kalmamışdır, taraf-ı şer’den bey’e izin verilmek taleb ederim deyu mazmûnu vech-i meşrûh üzre teslîm ve takdâri nâtik ve bin altmış şehir-i Rebî’ü’l-evvel’inin guresi ile müverrah ve Mehmed Efendi b. Mahmûd nâm nâ’ibü’s-şer’in imzâsı ile mûmzâ ve hatmi ile mahtûm huccet-i şer’iye ibrâz edip ve zeyl-i mestûra isimleri mestûr olan bi-garaz ve ehl-i şu’ûr müslimîn meblag-ı mezbûr zikr-i mürûr eyleyen dört re’s devenin semeni mislidir ziyâde etmez deyu haber verdiklerinde emîn-i merkûma bey’a izin birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-ışrîn min Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: ‘Abdu’llâh b. Mehmed Efendi, Mustafâ Çelebi b. ‘Osmân, Mehmed Çelebi b. Hüseyin, ‘İsmâ’îl b. Mûsâ ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa’da İncirlice mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât eden Gevherhân bt. Ahmed Çelebi’nin verâseti zevc-i metrûku Mustafâ Çelebi b. ‘Abdünnebî ile vâlidesi Kerîme Hâtûn bt. Mehmed’e ve sadrî oğlu Ahmed’e ve sadriyye kızı Râbi’a’ya münhasıra olup kable taksîm merkûm Ahmed dahi vefât edip verâseti babası mezbûr Mustafâ Çelebi’ye ve li-ebeveyn hemşûresi merkûme Râbi’a ile ceddesi mezbûr Kerîme Hâtûn’a münhasıra olduğu zâhir ve müte’ayyen olduktan sonra merkûme Kerîme Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü’l-beyânı ikrâra vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasmi’s-şer’î merkûmeyi ma’rifet-i şer’iye ile ‘ârifân olan ‘Abdülmü’min Çelebi b. ‘Alî ve Mehmed b. Hasan şehâdetleri ile vekâleti şer’an sâbite olan sadrî oğlu Mehmed Çelebi b. Ahmed nâm şâb emred meclis-i şer’-i hatîrde müteveffât-ı merkûmenin muhallefâtına vâzi’u’l-yed olan merkûm Mustafâ Çelebi mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffât-ı merkûmenin ber-mûceb defter-i kâm ism-i mâl itlâk olunur terekesinden müvellile-i merkûmeye ‘âyid ve râci’olan nısf hisse-işer’iyesini ve müteveffiyân-ı mezbûrânın muhallefâtlarından kezâlik isâbet eden hissesini mezbûr Mustafâ Çelebi yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl alıp kabz u teslîm eyledi. Ba’de’l-yevm müvekkile-i merkûme muhallefât-ı mezbûraya müte’allık olan da’vâsını terk edip mirâsa müte’allık cemî-i de’âvîden ferâg eyledi deyücek vekîl-i mezbûrun sudûr eden kelimâtını mezbûr Mustafâ Çelebi vicâhen tasdik etmeğın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-ışrîn min Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: İbrâhîm Çelebi b. Hızır Bey mahalle-i ‘İsâ Bey, Mustafâ Çelebi b. Mehmed mahalle-i ‘İsâ Bey, ‘Ömer Çelebi b. Mehmed [mahalle-i] Nakkâş ‘Alî, Yûsuf b. ‘Abdu’llâh [mahalle-i] Nakkâş ‘Alî, Mehmed b. Hasan [mahalle-i] Murâdiye, Hüseyin Çelebi b. İbrâhîm, Ahmed Çelebi b. Lütfu’llâh, Hacı Derviş Mustafâ, Mehmed Çelebi b. Mehmed (vedîgerleri).

Fi’l-asl Trabzon’dan olup mahrûse-i Bursa’da Yenihân’da sâkin iken hâlik olan Efram veled-i Taranol nâm zimmînin li-ebeveyn ‘ammîsi oğlu ve hasren vârisi olan Gebranos Pordan

nâm zimmi meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzimü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’s-sefer Senahari veled-i Safan nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edip mürisim hâlik-i merkûm Efram’ın merkûm Senahari zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘iden altmış kıt‘a esedî hakkı olup kable’l-istifâ hâlik olmağın verâset-i muhkiyyem hasebiyle meblag-ı merkûmu tamâmen mezbûr Senahari yedinden alıp kabz eyledim. Min ba‘d hâlik-i merkûmun mâlından mezbûr Senahari zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım kalmadı dedikde mukırr-ı mezbûru ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırru leh el-mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın etmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ ‘aşera min Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: el-Hâc ‘Alî b. el-Hâc Mehmed, ‘Ömer Çelebi b. Mehmed, ‘İsâ Beşe b. Ahmed, Yûsuf Bey b. Mehmed, Süleymân Çelebi b. ‘Abdu’llâh, Mustafâ Çelebi (ve diğeri). (21a)

Mahrûse-i Bursa’da İncirlice mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât eden Gevherhân bt. Ahmed Çelebi’nin verâseti zevc-i metrûku Mustafâ Çelebi b. ‘Abdünnebî ile vâlidesi Kerîme Hâtûn bt. Mehmed’e ve sadrî sagîr oğlu Ahmed’e ve sagîre kızı Râbi‘a’ya münhasire olup kable’t-taksîme merkûm Ahmed dahi vefât edip verâsetini babası merkûm Mustafâ Çelebi’ye ve li-ebeveyn hemşîresi merkûme Râbi‘a ile ceddesi mezbûre Kerîme Hâtûn’a münhasire olup kable’t-taksîme sagîre-i merkûme Râbi‘a dahi vefât edip verâseti babası merkûm ile ceddesi mezbûre kerîme Hâtûn’a münhasire olduğı zâhir ve müte‘ayyen olduktan sonra mezkûr Mustafâ Çelebi meclis-i şer‘-ikadîm-i lâzimü’t-ta‘zîmde merkûme Kerîme Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü’l-beyânı tasdîke vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasmi’s-şer‘î merkûmeyi ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârifân olan ‘Abdülmü’min Çelebi b. ‘Alî ve Mehmed b. Hasan şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Sadri Mehmed Çelebi b. Ahmed nâm şâb emred mahzarında bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf edip zevcem müteveffât-ı merkûmenin ber-müceb-i defter-i kâm doksan bin akçelik muhalledâtından mâ‘adâ merkûme Kerîme Hâtûn yedinde bir sîm maşrabamı bir gök yâkut altın küpemi ve altı miskâl ? inci ve bir sırmalı gömlek ve dokuz zirâ‘ güğez atlası ve bir incili terboşu(?) ve tām ve evâisi tafsîle kaftân ve yirmi dirhem sîm ön kuşak ve bir ibrişim terlik kaftan zevcem müteveffât-ı merkûmenin muhalledâtından yedinde kalmışdır deyu merkûmeden da‘vâ ve taleb eylediğimde ol dahi inkâr etmekle beynimizde münâza‘ât-i kesîre vâkı‘a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi merkûme Kerîme Hâtûn’a yemîn verilmek sadedinde iken beynimize muslihûn tavassut edip ben dahi husûs-ı mezbûrdan terk-i da‘vâ edip vechen mine’l-vücûh merkûme ile da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur dedikde mukırr-ı mezbûrun vech-i mestûr üzre sudûr eden kelimâtını vekîl-i merkûm dahi bi’l-müvâcehe tasdîk etmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-ışrîn min Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: İbrâhîm Bey b. Sefer Bey el-cündî mahalle-i ‘İsâ Bey, Mustafâ Çelebi b. Mehmed mahalle-i ‘İsâ Bey, ‘Ömer Çelebi b. Mehmed mahalle-i Nakkaş ‘Alî, ‘Alî Yûsuf b. ‘Abdu’llâh mahalle-i Zindân, Mehmed b. Hasan Murâdiye, Ahmed Çelebi b. Lütful’llâh ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa’da Elmalık mahallesinde sâkin el-Hâc ‘Alî b. Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzimü’t-tevkîrde işbu râfi‘atü’l-kitâb Sâliha bt. Murâd nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tām ve takrîr-i kelâm edip mukaddemâ mezbûre Sâliha’nın yedinden yirmi beş kıt‘a riyâlî gurus̄ istikrâz ve kabz edip mukâbelesinde on ik miskâl altın bir bilezik ve on miskâl endişe(?) ve altı ayak incili bir saç bâğı ve bir yeşil ferâce ve bir ? ? rehn-i va‘z eyledim idi. Ba‘dehu fekk-i rehn eylemek murâd eylediğimde rehn-i mezkûremi inkâr eylediğinden ma‘adâ benden elli gurus̄ da‘vâ eylemeğın beynimizde münâza‘ât-i kesîre vâkı‘a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi müslimûn-ı muslihûn tavassutuyla mezbûr ‘Alî bana rihân-ı mezkûrem mukâbelesinde bin nakd râyic fi’l-vakt fizzî akçe verip ve müdde‘âsı olan elli gurus̄dan zimmetimi ibrâ etmek üzre beni sulh eylediğimde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûr bin nakd akçem mezbûre Sâliha’nın yedinden tamâmen ahz u kabz edip birbirimiz da‘vâ-yı mezkûresine müte‘allık âharın zimmetini cemâ‘-i de‘âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ-i ‘âm kâti‘u’n-nizâ‘la ibrâ ve ıskât eyledi min ehad tarafından âhar üzerine mazmûn-ı kitâba muhâlîf da‘vâ ve nizâ‘ sudûr ederse lede’l-hukkâmi’l-kirâm istimâ‘ olunmaya dedikde mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’s-sâdis ve’l-ışrîn min Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: ‘Alî Dede b. Velî, el-Hâc ‘Alî b. ramazân, el-Hâc Ahmed b. Mehmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Abdal mahallesinden Osman kızı Saim Hatun’un, kocası Yusuf oğlu Hüseyin ile nikâhı esnâsında kararlaştırılan 8000 dirhemlik mihr-i mücceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dâir belgedir. 7 Şaban 1060. Şahitler: (ve diğeri). (21b)

Mahrûse-i Bursa'da Bezzâz-ı Cedîd mahallesinde vâki' bir tarafı (...) bt. el-Hâc mülkü ve bir tarafı Medîne-i Münevvere vakfı ve bir tarafı tarîk-i 'âm ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd ve tahtânî iki oda ve iki sofa ve iki mâ-i cârî ve ? ve kenîf ve iki fırını ve bir serdâbî ve muhavvata-i yesîreyi müştemil olan menzil sâbikan Şemsimâh bt. 'Alî nâm hâtûnun mülkü olup ba'de vefâtıha sulbî oğulları Mehmed ve İbrâhîm ve kerîm'e evlâd el-Hâc Süleymân'a intikâl edip ba'de deha merkûme Kerîme Hâtûn dahi vefât edip menzil-i merkûmda olan hisse-i şer'iyesi sulbî oğlu Mehmed 'Alî'ye ve zevci Hüseyin b. 'Ömer nâm kimesneye intikâl edip ba'de deha merkûm Mehmed dahi vefât edip hisse-i merkûmesi mezbûr Hüseyin'e intikâl ettiği şer'an sâbit ve müstehak olduktan sonra merkûm Hüseyin meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb merkûm Mehmed mahzarında ikrâr ve takdîr-i kelâm edip menzil-i merkûmda olan hisse-i şâyi'a-i şer'iyemi yüz on kît'a riyâlî gurusu merkûm Mehmed'e bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' edip ol dahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra semen-i mezbûrun altmış 'aded gurusunu zevcem müteveffât-ı merkûmenin merkûm Mehmed'e olan altmış gurusu deyni mukâbelesinde takas edip bâkî elli gurusu bundan tamâmen ahz u kabz eyledi. Ba'de'l-yevm hisse-i merkûme merkûm Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ışrîn min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mahmûd Efendi b. Mustafâ el-imâm, Hacı Mehmed el-müezzîn, İbrâhîm Çelebi b. Sefer, fahru'l-eimme Mûsâ Efendi b. Mehmed el-imâm, 'Ömer Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da İncirlice mahallesinde mukaddemâ fevt olan Gevherhân bt. Ahmed Çelebi'nin verâseti zevc-i metrûku Mustafâ Çelebi b. 'Abdünnebî ile vâlidesi Kerîme Hâtûn bt. Mehmed'e münhasıra olduğu zâhir ve müte'ayyen olduktan sonra müteveffât-ı merkûmenin vasiyy-i muhtârî olan merkûme Kerîme Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânı da'vâya vekil olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifân olan 'Abdülmü'min Çelebi b. 'Alî ve Mehmed Çelebi b. Hasan şehâdetleri ile vekâleti şer'an sâbite olan sadrî oğlu işbu hâfizü'l-kitâb Mehmed Çelebi b. Ahmed nâm şâb emred ve meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffât-ı mezbûrenin muhalledâfâtına vâzi'u'l-yed olan mezbûr Mustafâ Çelebi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûme Gevherhân Hâtûn maraz-ı mevti müşâhade eyledikde vâlidesi merkûme Kerîme'yi vasiyy-i muhtâr nasb edip şöyle ta'yîn eylediği yevm-i vefâtında vâlidem merkûme mâl-ı hâlisimden yirmi bin akçe ikrâz edip istikâmet ile mevsûf bir kimesneye benim için tavâf-ı beytu'llâhi'l-harâm ve ziyâret-i ravza-i 'aleyhi's-salâtü ve's-selâm etdirile deyip ol dahi vasiyyet-i merkûmeni kabûl edip bu hâl üzerine musîrraten vefât eyledi. Hâlâ müteveffât-ı merkûmenin sülüsü mûsâ'id olmağla meblag-ı ? in nisfi olan on bin akçemi merkûm Mustafâ Çelebi kabz ettiği nisf hisse muhalledâfâtından talep edecek vekil-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden İbrâhîm Çelebi b. Mustafâ ve Gülendâm bt. 'Abdu'llâh ve Neslihân bt. 'Alî nâm hâtûnlar li-ecli's-şehâde hazîrân olup gıbbü'l-istişhâd fi'l-hakîka merkûme Gevherhân maraz-ı mevti müşâhade eyledikde vâlidesi merkûme Kerîme'yi vasiyy-i muhtâr etdikden sonra şöyle ta'yîn eylediği yevm-i vefâtında vâlidem merkûme mâl-ı hâlisimden yirmi bin akçe ikrâz edip istikâmet ile mevsûf bir kimesneye benim için tavâf-ı beytu'llâhi'l-harâm ve ziyâret-i ravza-i 'aleyhi's-salâtü ve's-selâm etdirile deyip ol dahi vasiyyet-i merkûmeni kabûl edip bu hâl üzerine musîrraten vefât eyledi, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ışrîn min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Çelebi b. Hüseyîn, Mahmûd Çelebi b. Muharrem, Hüseyin Çelebi b. Mahmûd (ve diğerleri). (22a)

Dârû's-saltanatı'l-kadîme mahrûse-i Bursa'da Veled-i Sarâyî mahallesinde mukaddemâ fevt olan es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Sâime Hâtûn bt. es-Seyyid mahmûd ve sulbî kebîr oğlu es-Seyyid 'Abdurrahmân Çelebi'ye ve sulbî sagîr oğlu es-Seyyid Mehmed'e ve sulbiyye kebîre kızı Şerîfe 'Âişe'ye ve sulbiyye sagîre kızı Şerîfe Fâtıma'ya münhasıra olup kable't-taksîme merkûme Şerîfe Sâime dahi fevt olup verâseti babası merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye ve sadrî oğlu sagîr-i mezbûr es-Seyyid Mehmed'e ve sadriye kebîre kızı merkûme 'Âişe'ye münhasıra olup kable't-taksîme merkûm es-Seyyid Mehmed dahi vefât eyledikde verâseti li-ebi birâderi merkûm es-Seyyid 'Abdurrahmân Çelebi'ye ve li-ebeveyn hemşiresi sagîre-i mezbûre Fâtıma'ya ve li-ebi kızkarındaşı mersûme 'Âişe'ye ve cedde-i

sahîhası Şerîfe Fâzıla bt. el-Hâc Mehmed nâm hâtûna münhasıra olup müteveffâ-yı sâlifi'z-zikr es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin muhalledâtından zikri âti olan çiftlik menzili ile iki kıt'a bâğın bi-tarîki'l-münâsahati'ş-şer'îye iki bin beş yüz doksan iki sehmden elli dört sehmi merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye ve dokuz yüz altmış dört sehmi merkûm es-Seyyid 'Abdurrahmân Çelebi'ye ve dokuz yüz otuz altı sehmi mezbûre Şerîfe Fâtîma'ya ve dört yüz seksen iki sehmi mersûme Şerîfe 'Âişe'ye ve yüz elli altı sehmi mezkûre Şerîfe Fâzıla'ya isâbet eylediği şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûm es-Seyyid 'Abdurrahmân Çelebi bi'l-asâle ve mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi b. 'Alî kendi tarafından asîl ve sagîre-i mezkûre Fâtîma'nın tesviye-i umûruna vasiyy-i şer'î olmağla bi'l-vesâyeye ve merkûme Şerîfe 'Âişe tarafından vech-i câi(?) üzre bey' u ? ve semenini kabz ve isâle vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi'ş-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan es-Seyyid Mehmed Çelebi b. 'Alî ve el-Hâc Ahmed b. Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Kâsım ve cedde-i merkûme Fâzıla Hâtûn tarafından kezâlik husûs-ı mezbûra vekîl olup merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan mezbûrân es-Seyyid Mehmed b. Kâsım ve es-Seyyid Mehmed Çelebi b. 'Alî şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan merkûm el-Hâc Ahmed meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde hâlâ dâru's-saltanatî's-seniyye Kostantiniyye'de Mahmûd Paşa mahallesinde sâkin fahru'l-eşbâh Süleymân Ağa b. 'Alî el-müteveffâ tarafından emlak-ı âtiyü'z-zikri iştirâ ve kabza ve mezâri'-i câi'l-beyânı tefevvuz ve semen ve bedelini vak' u teslîme vekîl olup 'alâ vechi'l-hasm 'Alî Ağalı 'Ömer Çavuş ve Mahmûd Çavuş b. 'Abdüsselâm şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan el-Hâc 'Ömer b. 'Osmân mahzarında herbiri ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin muhalledâtından olup mahrûse-i merkûme muzâfâtından Aksungur karyesinde vâki' bir tarafı Hüsnâ bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn mülküne ve bir tarafı Ma'den b. 'Osmân mülküne ve bir tarafı vâdiye ve bir tarafı tarîk-i 'âma müntehî olup muhavvata-i dâhiliyesi bir beyt-i 'ulvî ve matbah ve iki hücre ve bir ahır ve bir anbar ve bi'r-i mâ' ve hadîka-i zât-i eşcârî müştemile olup ve muhavvata-i hâriciyesi bir beyt-i 'ulvî ve zille ve bir hücre ve bir ahır fevkânî ve tahtânî iki hücre ve bir kebîr ahır müştemile olan çiftliğin menzîlini ve yine karye-i merkûmede vâki' bir hânı Ma'den b. 'Alî nâm kimesne bâğını ve bir tarafı vâdiye ve tarafını Kozlu mezra'a demekle meşhûre olan tarlaya müntehî olan bir kıt'a bâğı ve yine karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Süleymân b. Bayram mezra'ası ve bir tarafı Mustafâ b. Ahmed nâm kimesne tarlası ve bir tarafı 'Osmân b. Hasan nâm kimesne bâğı ile mahdûd olan bir kıt'a bâğı cem'-i hudûd-ı menâfi' ve hukûk u tevâbi'i ile bi-safkatın vâhidetin vekîl-i merkûm el-Hâc 'Ömer'e bey'-i bât-isahîh-i şer'î ile bin kıt'a riyâlî guraşa bey' eylediğimizde ol dahi vekâlet-i muhkiyyesi Hüsnâ ile iştirâ edip semen-i mezbûru bi't-tamâm alıp kabz eylediğimizden sonra menzîl-i mezbûru diğerin mezkûrunu ve kabz u tasarrufa vekîl-imezbûru teslît eyledik dediklerinde mukîrûn-ı mezbûrûn kelîmât-ı meşrûhalarında vekîl-i merkûm vicâhen tasdîk eyledikten sonra mezbûr es-Seyyid 'Abdurrahmân Çelebi meclis-i mezkûrda vekîl-i mersûm müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelim edip kazâ-i Bursa'da Ahmed Bey karyesinde merhûm Cem Sultân vakfı 'arzından lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lumu'l-hudûd olan bir kıt'a mezra'a ve Aksungur karyesinde merhûm Ya'kûb Paşa vakfı arzından Güğüm ağacı demekle ma'rûf olup bir tarafı Süleymân Ağa mezra'asına ve bir tarafı 'Osmân Çelebi mezra'asına ve bir tarafı Ma'den nâm kimesne mezra'asına ve bir tarafı Bâyezîd mezra'asına müntehiyye olan bir kıt'a mezra'ım ve Sütçü tarlası demekle meşhûre olup 'inde'l-ahâlî tahdîden müte'ayyene olan bir kıt'a mezra'a ve Kozlu tarla demekle meşhûre olup bir cânibi yeni bâğlara ve taraf-ı cânibi Oğul mezra'asına ve bir tarafı Ma'den nâm kimesne mezra'asına ve bir cânibi tarîk-i 'âma müntehiyye olan mezra'a ve 'ammî tarlası demekle ma'rûfe olup 'inde'l-ahâlî hudûdu ma'lûme olan mezra'a ve merhûm şehzâde Sultân Mehmed Hân vakfı arzında vâki' Deve yünü demekle meşhûre olup tahdîden müte'ayyene olan mezra'a ve Oğul yeri demekle meşhûre olup lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olan bir kıt'a mezra'a ve Arıkvekuru demekle ma'rûfe olan mezra'a ve Ağa tarlası demekle meşhûre olup bir tarafı Seydî 'Alî tarlasına ve bir tarafı Mehmed b. Halîl tarlasına ve bir tarafı Süleymân Ağa mezra'asına ve bir tarafı Bayram b. 'Alî mezra'asına müntehiyye olan mezra'a ve Kuru yer demekle ma'rûfe olan bir kıt'a mezra'a ve Sipâhî Hâtûn yeri demekle meşhûre olup kezâlik tahdîden müte'ayyene olan mezra'a ve değirmen evi ve sefer yeri ve Ahmed Bey Kötü Deresi demekle meşhûre olup 'inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan üç kıt'a mezra'a ve Develi yük demekle ma'rûfe olup kezâlik hudûdu ma'lûme olan iki kıt'a mezra'a babam müteveffâ-yı merkûmun yedinde ve taht-ı tasarrufunda olup ba'de vefâtihi zikr olunan on altı kıt'a mezra'anın nısfî kânûnen bana ve nısf-ı âharî karındaşımmezbûr es-Seyyid Mehmed'e intikâl edip ba'dehu es-Seyyid Mehmed fevt olduktaki evkâf-ı mezbûreye 'âid olan nısf

hisselerini mütevellilerden bedel-i ma'lûm ben tefvîz ve zabt edip on altı kıt'a mezra'anın tasarrufu benim yedimde olmağla hâlâ evkâf-ı merkûme mütevellîleri ma'rifetleri ile mez'ri'-i mezbûrenin hakk-ı tasarrufu üç yüz kıt'a riyâlî guruşa vekil-i mezbûr el-Hâc 'Ömer'e tefvîz ve ferâğ eyledikde ol dahi vekâleti hasebiyle tefvîz ve kabûl edip ferâğ olan meblag-ı mezbûru bi't-tamâmihi kabz ve mezâri'-i merkûmeyi tasarrufa el-Hâc 'Ömer'i teslît eyledim. Min ba'd zikr olunan altı kıt'a mezra'ada 'alâka ve müdhalim kalmadı dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Ebu'l-me'âlî b. es-Seyyid Ca'fer, el-Hâc b. el-Hâc Hasan, es-Seyyid Ebû Bekir Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, Mustafâ Efendi 'Alî, el-Hâc Mehmed b. Mehmed, el-Hâc İbrâhîm 'Ömer, Hüseyin Bey Mustafâ, Mustafâ b. Mustafâ Efendi (ve diğerleri). **(22b)**

Mahrûse-i Bursa'da merhûm İplikci Hacı Mehmed vakfına hâlâ mütevellî olan işbu hâfizu'l-kitâb İbrâhîm Çelebi b. Mustafâ meclis-i şer'-i hatîrde mahrûse-i merkûme muzâfâtından Çeltik nâm karye mekânından Mehmed b. hasan nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mehmed'in zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından bi-tarîki'l-murâbahai's-şer'îye onu bir dirhem gelir yirmi bin hayyid(?) ü cedîd akçe olduğunu şuhûd mahzarında ikrâr etmişken taleb eylediğimde ta'allül eder suâl olunup tevliyet-i muhkiyyem hasebiyle vakf için aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl merkûm Mehmed cevâbında vakf-ı mezbûr mâlından zimmetimde 'atîk yirmi bin akçe deynimdir deyu ikrâr ve cedîd olduğunu ikrâr eylediğini inkâr edecek mütevellî-i mezbûrun da'vâsına muvâfık tenbîh taleb olundukda 'udûl-i müslimînden 'Abdünnebî Çelebi b. Hudâverdi ve 'Alî Çelebi b. Ahmed meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup gibbû'l-istişhâd fi'l-hakîka merkûm Mehmed ber-vech-i istikrâz vakf-ı merkûm mâlından zimmetimde onu bir dirhem gelir hayyid(?) ü cedîd yirmi bin akçe deynimdir deyu bizim huzûrumuzda ikrâr ve i'tirâf eyledi, biz husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hukm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mahmûd Efendi el-imâm, 'Alî Efendi el-kâdî, Bayram Çelebi b. 'Alî (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Pınarbaşı Câmî'inde senede üç müd hinta cerre ile müezzin olan Mehmed b. İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde yine câmî'-i merkûmda müezzin olan işbu râfi'u'l-kitâb Ahmed b. Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zikr olunan müezzinliği gâh ben ve gâh mezbûr Ahmed berât etdirmekle birbirimizi iz'âcdan hâlî olmadığım ecilden muslihûn tavassutuyla te'zîn için meşrût olan vazîfeden zikr olunan hinta mezbûr Ahmed ve yine meşrût olan Hadîce'nin gallesine benmutasarrıf olup ba'de'l-yevm câmî'-i mezbûrede ikimiz dahi müezzin olup birbirimize müzâhim olmak üzre kavî ü ittifâk ve 'ahd-i mîsâk olmuşdur dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Mahmûd Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Hamza Bey mahallesi 'avârızı için mevkûfe-i nükûdun hâlâ mütevellîsi olan Sâlih b. Haydar nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde mahalle-i merkûmede bundan mukaddem müteveffâ olan Halîl b. Yûsuf nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi işbu bâ'îsetü'l-kitâb Cennet bt. Mehmed ve sulbiye kızı Fâtıma nâm hâtûn müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mâl-ı vakf-ı mezbûrdan müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bin fîzzî akçe ve merkûme cennet zimmetinde kezâlik cihet-i merkûmeden beş yüz akçe olmağın suâl olunup zikr olunan bin akçeyi müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyyesinden beş yüz akçeyi merkûme cennet'den aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr mütevellî-i mezbûrdan da'vâsına muvâfık tenbîh taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı 'aciz edip istihlâf etmeğın evvelâ merkûmetân Cennet ve Fâtımâ'ya vakf-ı mezbûr mâlından müteveffâ-yı merkûm zimmetinde bin akçe olduğu ma'lûmları olmadıklarına ve sâniyen meblag-ı mezkûr beş yüz akçe vakf-ı mezbûra Cennet'in olmadığına yemîn teklîf olundukda herbirihâbi'l-mes'ûl yemîn-i billâhi'l-'azîzi'l-gafûr etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî selh-i Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Zuhru'l-egânî es-Seyyid ebu'l-me'âlî Efendi, Mustafâ Çavuş İbrâhîm, el-Hâc Mustafâ Himmet, Ramazân Çelebi Fazlî, Ramazân Bey 'Alî ve gayrihim. **(23a)**

Mahrûse-i Bursa'da el-Hâc Ya'kûb vakfına mütevellî olan Hudâverdi b. Ebî Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu hâfizu'l-kitâb Ahmed Bey b. Yûsuf nâm cündî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâmedip vakf-ı mezbûrun sâbikan mütevellîsi olan

‘Alî nâm kimesneden mezbûr Ahmed Bey vakf-ı mezbûr mâlından ceyyid ve cedîd beş bin akçe istikrâz edip taleb eylediğimde meblag-ı mezbûr ‘atıkdir deyu ta‘allül eder suâl olunup tevliyyet-i muhkiyyem hasebiyle aliverilmesi matlûbundur deyücek gibbû’s-suâl merkûm Ahmed Bey cevâbında te‘âtisi emr-i şerîf ile memnû‘ olup altun iki yüz kırk akçeye râyic iken mütevellî-i sâbıkdan beş bin ‘atık akçe istikrâz ederim deyu cedîd olduğunu inkâr edecek mütevellî-i merkûmdan da‘vâsına muvâfık tenbîh taleb olundukda ityân-ı beyyineden ‘âciz olup istihlâf etmeğın vech-i muharrer üzre meblag-ı mezbûr beş bin akçe kâsid olup altun iki yüz kırk akçeye râyic iken alıp cedîd olmadığına yemîn teklîf olundukda merkûm Ahmed Bey dahi ‘alâ vefki’l-mes’ûl yemîn-i bi’llâhi te‘âlâ etmeğın meblag-ı mezbûrun altundan kıymet-i şer‘iyesinin edâsına merkûm Ahmed bey’e tenbîh birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-ısrîn min Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: ‘Osmân Bey b. İbrâhîm, Mehmed Beşe b. Sâlih, Mehmed Çelebi b. Receb (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Alacahırka mahallesinden Gazi oğlu Şeyh Süleyman’ın, Kocanaib mahallesinde iken vefat eden Muharrem oğlu Mehmed’in varisleri; kardeşinin oğlu, anneanesi ve iki küçük kızı huzurunda, merhumun ölmeden önce talak yaptığı zevcesi Mustafa kızı Aişe’ye mihr-i müecceli ve meunet-i süknası karşılığında ödenmek üzere 20000 dirhem borcu olduğu hususunda şehadetine dair belgedir. Cemaziyelevvelin son günleri 1060. Şahitler: Seyyid Mehmed b. Mustafa, Seyyid Mustafa b. Abdurrahman (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hisar Camii mahallesinden Nurullah kızı Aişe’nin, şayet sağlığında hac görevini yerine getiremezse eşi Ali oğlu Ramazan Bey’in Aişe Hatun’un yerine istediği birini seçip hacca göndermesini vasiyyet ettiği ve bunun için de 300 kıta riyalı kuruş bıraktığı hususunda ikrarına dair belgedir. 20 Cemaziyelevvel 1060. Şahitler: İsmail Ağa b. Mehmed, Mehmed Bey b. Hasan, İbrahim Çelebi b. Abdülgani, Osman Bey b. İbrahim (ve diğeri). **(23b)**

Medîne-i Bursa’da Timurtaş mahallesi sâkinlerinden ‘Abdu’llâh b. Hüseyin ve vâlidesi Ganî Hâtûn nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde zikr-iâtî olan hadîkaya vâzi‘u’l-yed olan işbu râfi‘u’l-kitâb Ahmed Dede b. İbrâhîm nâm kimesne mahzarında herbiri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip medîne-i merkûmede Oruç Bey mahallesinde Mer‘ayeri demekle ma‘rûf hudûdun bir tarafı merhûm Ebussu‘ûdzâde mülküne ve bir tarafı Medîne-i Münevvere vakfına ve bir tarafı ba‘zan merhûm Çeşmî Efendi deresine ve ba‘zan Tâci Hâtûn mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî olan hadîka-i mezbûre babam mezbûr Hüseyin’in mülkü olup ba‘de vefâtihi vâlidem mezbûre Ganî Hâtûn ile bana bi-hasebi’l-ırsi’s-şer‘î intikâl edip benim sıgarım hâlinde hadîka-i mezbûreyi zarûret-i nafakam için bey’ olunup lâkin hadîka-i mezbûre semen-i misli ile bey’ olunmadı deyu merkûm Ahmed Dede’den da‘vâ ve taleb eylediğimizde mâbeynimizde münâza‘ât-i kesîre vâkı‘a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi müslimûn-ı muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan beni merkûm Ahmed Dede beş yüz fîzî nakd râyic fi’l-vakt akçe vâlidem mezbûre Ganî Hâtûn yüz elli akçe üzerine birbirimizi ‘akd-i sulh eylediğinde birbirimiz dahi sulh-i mezbûr ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru ahz u kabz eylediğimizden sonra husûs-ı merkûma müte‘allık cem‘-i de‘âvî ve husûmâtdan merkûm Ahmed Dede’nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledik dediklerinde gibbû’t-tasfîki’s-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâyili Cemâziye’l-âhîr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: el-Hâc Hüseyin b. el-Hâc Mustafâ, el-Hâc Mehmed b. Mustafâ, es-Seyyid Mehmed el-imâm, el-Hâc Nasuh b. ‘Osmân, ‘Osmân Çelebi b. el-imâm (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hazret-i Emir mahallesinden Şeyh Mehmed oğlu Şeyh Mehmed Efendi’nin, aynı mahalledeki alt katta ve üst katta bir oda, bir akarsu, bir helâ ve bahçeden müştemil (Ali, Mehmed mülkleri, börekçi fırını olarak bilinen dükkân, umumi yol ve müşârun-ileyh vakfı için bölünmüş bir arazi ile çevrili) evin, peşin 13000 dirheme Sefer oğlu Mehmed’e sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer‘î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 4 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: İbrahim Efendi b. Balı (imam), Şeyh Mehmed Efendi b. Ahmed (imam), Mehmed Çelebi b. Mehmed (müezzin), Seyyid Ebî Bekir b. Mehmed, es-Seyyid Mustafa b. Mehmed, Hacı Ali b. Sefer (ve diğeri).

Fi’l-asl Trabzon’dan olup mahrûse-i Bursa’da Yenihân’da sâkin iken hâlik olan Efram veled-i Tıranol nâm zimmînin li-ebeveyn ‘ammîsi oğlu ve hasren vârisi olan Kibraveş veled-i Pordane nâm zimmî meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’s-sefer Altun veled-i Yorgi nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr ve i’tirâf edip ve mûrisim hâlik-i mezbûr hâlik-i merkûm Efram’ın mezbûr Altun zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘iden altmış kıt’a riyalî gurusu hakkı olup kable’l-istifâ hâlik olmağın verâset-i muhkiyyem hasebiyle meblag-ı merkûmu tamâmen mezbûr

Altun yedinden alıp kabz eyledim. Min ba'd hâlik-i merkûmun mâlından mezbûr Altun zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmadı dedikde mukırrı mezbûru ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırru leh el-mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşera min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc 'Alâ b. el-Hâc Mehmed, Mehmed Çelebi b. Mahmûd, 'Ömer Çelebi b. Mehmed, 'İsâ Beşe b. Ahmed, Yûsuf Bey b. Mehmed, el-Hâc Süleymân b. (...) (ve diğeri). (24a)

Medîne-i Erzurum ahâlîsinden 'Abdu'llâh Efendi b. Ca'fer nâm kimesne tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna medîne-i merkûmede Kemer mahallesinde sâkin Mûsâ Efendi b. 'İsâ ve Halîl Çelebi b. el-Hâc Ahmed nâm kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer'î müvâcehesinde vekâleti sâbite olan sulbî oğlu 'Alî Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde mahrûse-i Bursa'da Küşterî mahallesinde sâkin iken bundan mukaddem vefât eden el-Hâc Emre nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Sâliha bt. İbrâhîm Bey nâm hâtûn tarafından husus-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup İbrâhîm Çelebi b. el-Hâc Dervîş ve el-Hâc Velî b. el-Hâc 'Alî nâm kimesne şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan işbu sâhibü'l-kitâb 'Alâ b. Mustafâ ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbiye sagîre kızı Fâtîma'nın tesviye-i umûruna kibel-i şer'den mensûb vasiyy-i şer'îsi olan 'Abdülhâfiz Çelebi b. 'Abdülhâfiz ve müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn karındaşı el-Hâc Mustafâ Ağa b. Hüseyin nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip babam mezbûr 'Abdu'llâh Efendi'nin müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Emre zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden yüz yetmiş sikke-i hasene felori hakkı olup kable'l-istifâ fevt olmağla medîne-i merkûmede hâkimü's-şer' huzûrunda meblag-ı mezbûru sehvi 'udülle isbât etdikden sonra kitâb-i naklî tahrîr olunup ve beni meblag-ı mezbûru da'vâ ve talebe ve ahz u kabza ve sulh ve ibrâya vekîl etmişdi. Ben dahi kitâb-ı naklî ile gelip meblag-ı mezbûru muhallefât-ı müteveffâ-yı mezkûra vâzi'atü'l-yed olan mezbûre Sâliha ve Mustafâ Ağa'dan asâletleri hasebiyle vasiyy-i mezbûrdan vesâyeti hasebiyle taleb ve da'vâ edip ve yedimde olan kitâb-ı naklînin zeylinde olan şuhûd ile mazmûnu müvâcehelerinde isbât sadedinde iken sulh bir vecihle yetîmeye enfe' olduğu için beynimize müslimûn ve müslihûn tavassut ile husûs-ı mezbûrdan verese-i mezkûre beni sekiz kıt'a riyâlî gurusu ile bir zirâ'ı beşer gurusu kıymetli beş zirâ' münevves iskarlat(?) çuka üzerine sulh eylediklerinde ben dahi vekâletim hasebiyle meblag-ı mezbûr kabul ve bedel-i sulh olan sekiz gurusu ile zikr olunan beş zirâ' çukamı merkûmun yedlerinden ahz u kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allık cemî'-i de'âvî ve husûmâtdan müteveffâ-yı mezbûr zimmetini ibrâ eyledim. Fîmâ ba'd müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtına müte'allıka verese-i mezbûre ile müvekkilim müşârun-ileyhin da'vâ ve nizâ'ı kalmadı dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi selhi Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişini'l-kirâm Murâd Efendi b. İbrâhîm, fahru'l-meşâyihî'l-kirâm eş-Şeyh Yahyâ Efendi, fahru't-tüccâr İbrâhîm Çelebi b. el-Hâc Dervîş, el-Hâc Velî b. el-Hâc 'Alî, 'Alî Çelebi b. Mustafâ, Hüseyin Beşe b. Ahmed Erzurûmî, 'Osmân Çelebi b. Yûsuf, Eyyûb Çelebi b. Bünyân, el-Hâc Mehmed b. Halîl, 'İsâ b. eş-Şeyh Mûsâ.

(Arapça-özet:) Üftade mahallesinden Abdurrahman kızı Aişe Hatun'un, Ali oğlu Receb Dede ve Receb oğlu İvaz Dede adlı kimselerin şehadeti ile vekillîği sabit olan Mehmed oğlu Himmet Çelebi'nin vekâletiyle, aynı mahalledeki alt katta ve üst katta bir oda, bir serdâb, bir akarsu ile meyveli-meyvesiz ağaçlardan müstemil (Receb oğlu Mehmed Çelebi mülkü, Medine-i Münevvere vakfı ve umumi yolla çevrili) evini peşin 3000 dirheme Hüseyin oğlu Ömer Çelebi'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 5 Cemâziyelevvel 1060. Şahitler: Receb Dede b. Ali, İvaz Dede b. Receb, Hacı İsmail b. Mahmud, Hacı Mehmed b. Receb, Ömer Çelebi b. Osman, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğeri). (24b)

Yeniçeri tâyifesinden Mehmed Beşe b. 'Abdülkerîm nâm râcil şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-kitâb Cenî Mehmed Çelebi b. Nûru'llâh nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip 'abd-i memlûkum işbu mevcûd bi'l-meclis elâ gözlü ak kaşlı Rusiyyü'l-asl Dilâver b. 'Abdu'llâh nâm şâb emred târîh-i kitâbdan elli gün mukaddem mülkünden zâyî' olmuş idi. Hâlâ mezbûr Mehmed Çelebi'nin yedinde buldum, suâl olunup gulâm-ı mezbûr bana teslim olunması matlûbundur dedikde gibbû's-suâl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında gulâm-ı mezbûru-ı mevsûfu İstânbûl'da sâkin Mûsâ Beşe nâm kimesneden yirmi beş gün mukaddem yüz kıt'a riyâlî gurusu iştirâ eyledim müdde'î-i mezbûrun 'abd-i memlûkü olup ve mülkünden zâyî' olduğu ma'lûmum değildir deyücek müdde'î-i mezbûrdan

ta'vâsına mutâbık tenbîh taleb olundukda 'udûl-i ricâlden Bekdâş b. Rıdvan ve Ahmed b. İbrâhîm nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka gulâm-i mevsûf mezbûr müdde'î-i mezbûr Mehmed Beşe'nin 'abd-i memlûkû olup târîh-i mezkûrda mülkünden zâyi' oldu, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra müdde'î-i mezbûr Mehmed Beşe'ye gulâm-ı mezbûru bundan akdem bey' u bâhiye veyâ vücûh-ı şer'iyeden bir tarikle mülkünden ihrâc etmediğine yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-gafûr etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc 'Alî b. el-Hâc 'Alî, İbrâhîm Çelebi b. Mehmed, Mahmûd Beşe b. 'İsmâ'îl (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Hacı Sevinç mahallesi sükkânından olup vech-i âtî üzre vefâtı sâbite olan 'Osmân b. Mûsâ nâm kimesnenin zevcesi bâ'isetü'l-kitâb Emîne bt. 'Alî nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde merkûm 'Osmân'ın vâlidesi muhallefâtına vâzi'atü'l-yed olan Güldâne bt. Memî nâm hâtûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem zevcim merkûm 'Osmân bi-tarîki't-ticâreti mahmiye-i Antalya'ya gider iken mahmiye-i merkûmre kurbünde Düşmebaş demekle meşhûr mevzî'de harâmi tâifesi merkûm 'Osmân'ın ensesinde cerhan katl edip verâseti bana ve merkûme Güldâne Hâtûn'a ve sulbî oğlu 'Alî nâm sagîre münhasıra olmağla muhallefâtından bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bana isâbet eden semen-i hisse-i şer'iyemi ve zimmetinde mütekarrer olan altı bin beş yüz akçe mihr-i müeccelemi merkûme Güldâne Hâtûn'dan taleb eylediğimde edâdan imtinâ' eder, suâl olunup alıverilmek matlûbundur dedikde gibb's-suâl merkûme Güldâne Hâtûn cevâbında müdde'iyeye-i merkûme mezbûr 'Osmân'ın zevcesi ve zimmetinde altı bin beş yüz akçe mihr-i müeccele olduğuna ikrâr edip lâkin merkûm 'Osmân fevt olduğunu inkâr edecek merkûme Emîne Hâtûn'dan makâlini mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden yedine merkûmede Yeşil'İmâret mahallesinde sâkin Ahmed b. Mahmûd ve Katır Hân'ında sâkin Hasan b. 'Osmân nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem müdde'iyeye-i merkûmenin zevci merkûm 'Osmân mahmiye-i merkûme kurbünde Düşmebaş demekle meşhûr mevzî'de harâmi katl etmeğin ensesinde cerâhatle maktûl gördük defnetdik, biz husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbe ri'âyet-i şerâyet-i kabûliha şehâdetleri makbûle olmağınba'de'l-hukmi's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'r-râbi' min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Yûsuf b. Hasan, 'Abdu'llâh Çelebi b. İbrâhîm, Ahmed Bey b. Mustafâ, Mehmed Bey b. Receb (ve diğeri). (25a)

Mahmiye-i Bursa'da Hoca 'Alî oğlu mahallesinde mukaddemâ fevt olan Oruç b. Memî nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Fâtıma bt. Budak nâm hâtûna ve li-ümme karındaşı Mehmed Dede ve Fâtıma meclis-i şer'-i hatîrde mahmiye-i merkûmede Na'lbendzâde mahallesi sâkinlerinden işbu hâfizetu'l-kitâb Kerime bt. el-Hâc İbrâhîm tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri tasdîke vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârîfân olan el-Hâc Mustafâ b. 'Abdu'llâh ve Hasan b. Mustafâ şehâdetleri ile sâbitü'l-vekâle vekîl olan es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mehmed mahzarında herbiri ikrâr ve i'tirâf edip mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr kendi ihtiyân ile dut ağacına çıkıp ağsânını kat' edip ederken bi-emrillâhi te'âlâ düşüp mecrûh olup ba'dehu evvel cerâhatden fevt olmuş idi. Binâen 'alâ zâlik husûs-ı merkûmda müvekkile-i mezbûre Kerime'nin ve sâyir kimesnenin vechen mine'l-vücûh 'alâka ve sun'ı olmamağın mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm Oruç'un dem ü diyetine müte'allık müvekkile-i mezbûre Kerime ile da'vâ ve husûmetimiz yokdur, zuhûr dahi ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dediklerinde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hasan Çelebi b. Ahmed, el-Hâc 'Alî b. Mehmed (ve diğeri).

Kazâ-i İnegöl'de Şîb 'Alî karyesinde sâkin 'Alî Beşe b. Nûru'llâh nâm râcîl tarafından da'vâ-yı âtiyü'z-zikre vekîl olup vekâleti Mustafâ b. Hasan ve Velî b. Dervîş şehâdetleri ile 'alâ vechi'l-hasm sâbite olan Mahmûd Bey b. 'Abdurrahmân bevvâbü's-sultânî meclis-i şer'de Süleköylü demekle ma'rûf Ahmed b. Mustafâ mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan dokuz ay mukaddem mezbûr Ahmed karye-i merkûmede işbu hâzır bi'l-meclis 'Alîb. 'Abdu'llâh ve zevcesi Hayri bt. İbrâhîm ve sadrî oğlu Mehmed b. Hüseyin nâm sagiri kendi 'abd ve câriyesi olmak üzere merkûm 'Alî Beşe'ye on yedi bin akçeye bey' u teslîm eyledikde ol dahi iştirâ ve kabz edip semeninde dokuz yüz akçeye bir gümüşlü kılıç ve dört yüz

akçeye iki müd arpa ve beş yüz akçeye bir mâî dârâyî kaftân ve altı yüz nakd akçe alıp kabz eyledikten sonra mezbûrân ‘Alî ve Hayri da‘vâ-yı hürriyet-i asliyye edip her bin vukiyye şer‘an sâbit olmamağla müvekkil-i mezbûr ‘Alî Beşe mezbûrân ‘Alî ve Hayri’yi ve sagîr ve sagîr-i mezbûru merkûm Ahmed’e redd ü teslîm edip ol dahi alıp kazâ-i mezbûrede hâlâ ma‘den-i sîm emîni olan Mustafâ Bey nâm hoca bostancıya teslîm ol dahi alıp habs etmişdi, hakîkat-i hâl suâl ve tahrîr olunup makbûzu olan meblag-ı mezbûr ve eşyâ-imezkûreyi taleb ederim deyücek gibbû’s-suâl fi’l-hakîka işbu hâzırûn bi’l-meclis ‘Alî ve Hayri ve sadrî oğlu Mehmed ? asl olup lâkin târîh-i kitâbdan yedi ay mukaddem karye-i merkûmede mezbûrları rik olmak üzere mezbûr ‘Alî Beşe’ye ben yetmiş guraşa bey’ u teslîm edip ol dahi iştirâ ve kabz eyledikde dört yüz akçe nakid ve dokuz yüz akçeye bir gümüşlü kılıç ve dört yüz akçeye iki müd arpa ve dört yüzer akçeye mâî dârâyî kaftân alıp kabz edip ba‘dehu mezbûrân ‘Alî ve Hayrî hürriyetlerin da‘vâ etmekle mezbûr ‘Alî Beşe mezbûr kızı bana rik edip ben dahi emîn-i mezbûr Bostancı’yı kezâlik rik olmak üzere teslîm edip ol dahi zabt ü habs etmişdi deyu bi-tav‘ihi ikrâr ve i‘tirâf edip vâki’ hâl ‘alâ hâze’l-minvâl ketb olundu. Tahrîren fi yevmi’l-‘âşir min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: ‘umdetü’l-müderrişini’l-kirâm Mehmed Efendi eş-şehîr bi-Tayazâde, fâhru’l-kudât Mevlânâ Yûsuf Efendi b. el-Hâc Mehmed, zuhru’l-eşbâh Mahmûd b. ‘Abdülhalîm, fâhru’l-emsâl Mehmed Ağa el-cündî, el-Hâc Ahmed Sa‘di (ve diğeri) (25b)

Menzil-i mevkûf-ı âtiyü’z-zikrin meşrûnun-‘aleyhâsı Behrûz bt ‘Abdu’llâh nâm hâtûn meclis-i şer‘de işbu râfi‘atü’l-kitâb Belkıs Hâtûn bt. ‘Abdülvehhâb mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip medîne-i Bursa’da Fazlu’llâh Paşa mahallesinde vâki’ vâkifesine intimâ ile tahdîden müstagnî buyût-i müte‘addidden müstemil menzilin bundan esbak mâlikesi olan Emîne bt. Mehmed nâm hâtûn menzil-i merkûmun süknâsını hâl-i hayâtında evvelâ kendüye ba‘de vefâtiha zevci el-Hâc Mehmed ile bana ba‘de vefâti evlâd-ı evlâdımıza ve ba‘de inkirâz evlâdına li-ümme kız karındaşı ‘Âişe Hâtûn’a ba‘de vefâtiha evlâdına ve ba‘de inkirâzi’l-evlâd mu‘takası Pâyidâr bt. ‘Abdu’llâh nâm hâtûna ve mezbûre Belkıs’a vakf u meremmet ve ‘imâretini içinde sâkin olanlara şart edip hâlâ menzil-i merkûmun süknâsı ber-mûceb-i şart-ı vâkife benim olup lâkin menzil-i mezbûr bi’l-küllîye harâb olmağın kâbil-i süknâ olmayıp ben fakîre ve muhtâce olmağla ‘imâret ve meremmete min ba‘d iktidârım olmadığı ecilden menzil-i merkûma nevbet-i süknâmı husn-i ihtiyârımla merkûme Belkıs’a fârîga olup şol vech üzreki menzil-i merkûmu kendimâliyle takâs için ‘imâret ve meremmet eyle dedikde merkûme Belkıs dahi mukirre-i mezbûremi kelmât-ı meşrûhasında bi’l-müvâcehe tasdîk ve menzil-i merkûmu kendi mâliyle nefsiyçün ‘imâret ve meremmet etmeye ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâdî ‘aşera min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: el-Hâc Bayram b. Hasan el-imâm (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Elmalık mahallesinden Abdülvehhâb kızı Mehtab’ın orta boylu elâ gözlü Rus asıllı Abdullah kızı Arife’yi azad ettiği hususunda ikrarına dair belgedir. 10 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Hüseyin Efendi b. Hasan, Mehmed Efendi b. Osman, Mehmed Çelebi b. Mustafa, Ramazan Bey b. Ali, Hasan Çelebi b. Ramazan, Mehmed Çelebi b. Veli, Hacı Abdünnebi b. Zeynel, Hacı Ahmed b. Mehmed, Hacı Ali b. Mehmed (ve diğeri).

Mahmiye-i Bursa’da Elmalık mahallesi sâkinlerinden Mehtâb b. Abdülvehhâb meclis-i şer‘-i hafîrde câriye-i mu‘tekası işbu hâfizetü’l-kitâb ‘Ârife bt. ‘Abdu’llâh mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip silk-i mülkûmden münselik olan emvâlinden iki beledî döşek ve iki beledî minder ve iki beledî yasdık ve iki yemenî yorgan ve iki alaca kilim ve iki tencere ve bir ? tepsisi ve dört sahan ve bir sarı dârânî kaftan ve ve bir keşan dârâyisi kaftan ve bir keşan dârâyisi celâyî(?) ve bir kemha celâyî ve elli dirhem sîm kuşağım merkûme ‘Ârife’ye hibe ve teslîm ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve teslîm eyledi. Fîmâ ba‘d eşyâ-i mükûme mezbûre ‘Ârife’nin emlak-ı mevhubesidir. Keyfe mâ teşâd ve türîd mutasarrîfa olsun dedikde gibbû’t-tasdîki-ş-şer‘î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşera min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Hüseyin Efendi b. Hasan, Mehmed Efendi b. ‘Osmân, ‘Ömer Çelebi b. Mustafâ, el-hâc ‘Abdünnebi b. Zeynel, Hasan Çelebi b. Ramazân, Mehmed Çelebi b. Velî (ve diğeri). (26a)

Fi’l-asl mahrûse-i Bursa’da Şekerhoca mahallesi sükkânından olup hâlâ mahmiye-i İstanbul’da merhûm Mustafâ Paşa-yı ‘Atîk müderrişini olan râfi‘u hâze’l-kitâb ‘umdetü’l-müderrişini’l-kirâm ‘Osmân Efendi b. Mehmed Çavuş meclis-i şer‘-i hafîrde mahrûse-i mezbûrede Reyhân mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem vefât eden es-Seyyid İsmâ‘îl Efendi b. es-Seyyid Sinân’ın verâseti sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Şa‘bân ile sulbiyye kebîre kızı

Şerîfe Sâliha nâm hâtûna münhasire olduğu şer'an mütehakkık olduğundan sonra merkûme Şerîfe Sâliha Hâtûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsm'âil Efendi'ye cihet-i karz-ı şer'den bin kıt'a riyâlî gurusu deynimizden 'ilm-i şer'î ile ma'lûm müşerî ve makbûz bir re's bârgîr semeninden yüz kıt'a gurusu cem'an bin yüz kıt'a riyâlî gurusu deynim olup mukâbelesinde bir dengi yetmiş altışar vukiyye ve üç yüz altmışar gurusu ve elli üç akçe kıymetle mecmû'ununkıymeti meblag-ı mezbûr bin yüz gurusu müsâviye olan üç denk 'acem ipeğimi mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye rehn edip ol dahi irtihân eyledikden sonra zikr olunan üç denk ipeği târîh-i kitâbdan on sene mukaddem Nâzır oğlu Mehmed Çelebi demekle ma'rûf 'adl-i 'indinde Eskiye Hân demekle ma'rûf hânında ikimiz me'an vaz' eyleyip bir sene mürûrundan sonra meblag-ı mezbûrun iki yüz kıt'a riyâlî gurusu ben asâleten mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye edâ ve teslîm edip dokuz yüz gurusunu dahi deyn-i mezbûru edâ-i tahlîs-i rehn-i mezkûre ve vekîlim olan el-Hâc Mustafâ nâm kimesne tarafından vekâleten edâ-i teslîm edip bi't-tamâm deyn-i mezkûr edâ olduğundan sonra mezbûr el-Hâc Mustafâ vekâleti hasebiyle zikr olunan üç denk ipeği kabz murâd eyledikde müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi ? ribh olunmuş değil iken yüz gurusu dahi vardır deyücek rehîn etmeyip 'adlin teslîmine mâni' olduğundan sonra 'adl-i mezkûr müflisen vefât eyleyip hâlâ zikri mürûr eden üç denk ipeğin bir dengi mezbûrânın yedlerinde mevcûd ve iki dengi helâk olmağla mevcûd olan dengi kabz edip deyn-i müteveffâdan zikr olunan iki denge mukâbil olan yedi yüz otuz iki gurusu ve yüz elli akçenin şer'an bana reddi lâzım gelmeğın hâlâ müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'nin tereke-i vâfiyesinden talep ederim suâl olunsun dedikde gıbbü's-suâl mezbûre Şerîfe Sâliha Hâtûn cevâbında müteveffâ-yı mezbûra meblag-ı merkûm mukâbelesinde rehn olan ipek üç denk olduğunu ve deng-i mezkûr edâ olduğunu inkâr edecek müdde'î-i merkûmu ? 'Osmân Efendi'den evlâdca mübeyyen üze meblag-ı mezbûr mukâbelesinde müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye rehn-i vaz' eylediği ipek üç denk olduğunu mübeyyine-i beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden el-Hâc Mustafâ b. 'Abdülkerîm ve 'Alî Efendi b. Mehmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka vech-i meşrûh üze müdde'î-i mezbûr 'Osmân Efendi müteveffâ-yı merkûma deyni olan bin yüz gurusu mukâbelesinde her denk yetmiş altışar vukiyye ve üç yüz altmışar gurusu ve elli üç akçe kıymetle olan üç denk ipeğini mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye rehn edip ol dahi bizim huzûrumuzda irtihân ve kabz eyleyip rızâları ile hân-ı mersûmda 'udûl-imezbûr Mehmed Çelebi'nin tedine teslîm eylediler, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbirin edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de ri'âyeti şerâti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduğundan sonra sâniyen edâ-i deyn-i mezkûru mübeyyine-i beyyine talep olundukda 'udûl-i ricâlden Mehmed Çelebi b. Dervîş Çavuş ve Mehmed Çelebi b. Ahmed nâm kimesneler mahfel-i kazâya li-eclî's-şehâde hâzırân ısırl-istişhâd fi'l-hakîka vech-i muharre üze mûmâ-ileyh 'Osmân Efendi'nin müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye olan bin yüz gurusu denginin iki yüz gurusunu mezbûr 'Osmân Efendi asâleten ve dokuz yüz gurusunu dahi vekîl-i mezbûr el-Hâc Mustafâ vekâleten mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye hayâtında edâ ve teslîm ol dahi bizim huzûrumuzda vech-i meşrûh üze bin yüz gurusu tamâmen ahz u istifâ eyledikten sonra vekîl-i mezbûr el-Hâc Mustafâ rehn-i mezkûru kabz-ı murâd eyledikde es-Seyyid İsmâ'îl Efendi yüz gurusu dahi vardır deyu fekk-i rehn etmeyip 'udûl-i merkûmun teslîmine mâni' oldu, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbirin edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hukm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-aşera min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Mehmed b. es-Seyyid Ca'fer, es-Seyyid Me'âlî b. es-Seyyid Ca'fer Paşa, es-Seyyid Zeynüddîn Efendi b. es-Seyyid Ahmed, Hacı Fazlî b. İsmâ'îl, Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm ve gayrihim. (26b)

Mahrûse-i Bursa kassâblarından Hasan b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahfel-i kazâda ecîr-i hâssı olan sâhib-i hâze'l-vesîka Dilâver b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Dilâver elli günden beri dükkânımda bey' ettiği koyun akı semeninde yedinde üç bin beş yüz akçe hakkım olup hattâ mahzar-ı müslimînden 'alâ ruûsi'l-istişhâd ikrâr dahi etmişdi. Hâlâ talep def'ine imtinâ' eder, suâl olup teslîme tenbîh olunması matlûbundur dedikde gıbbü's-suâl mesfûr Dilâver cevâbında ben zamân-ı mezkûrda müdde'î-i mesfûrun beher yevm ne mikdârât bey' edersem yine ol gün semenini kendiye bilâ noksân teslîm ederdim, min ba'd yedimde ve zimmetimde müdde'î-i mezbûrun bir akçe hakkı bâkî kalmadı dedikde mezbûr Hasan'dan da'vâsına mutâbîka beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden

izhâr-i ‘aciz ile gibbû’l-istihlâf mezbûr Dilâver’e fi’l-hakîka yedinde ve zimmetinde semen-i mezkûrdan müdde’î-i mezbûra redd-i vâcib deyni olmadığına yemîn teklîf olundukda ol dahi ‘alâ vekfi’l-mes’ûl yemîn-i bi’llâhi te’âlâ etmeğin mesfûr Hasan ta’arrudan men’ birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ‘aşera min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: (ve diğeri).

Gemlik kasabasına tâbi‘ Kurşunlu nâm karye sâkinlerinden olup bundan akdem katlen vefât eden Parmaksız Mehmed Beşe nâm râcilin ve râm-ı sulbî kebîr oğulları ‘Ömer Beşe ve Bâyezîd Beşe ve ‘Alî nâm kimesneler ile sulbiye kebîre kızları Neslihân ve Mülkî ve İsmihân ve Râziye ve ‘Aynî ve Fâtîma nâm hâtûnlara münhasire olduğu şer’an mütehakkık oldukdan sonra mezbûrûn ‘Ömer Beşe ve Bâyezîd Beşe ve ‘Alî meclis-i şer’-ihatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde Koka veled-i Nikola nâm zimmî müvâcehesinde herbiri üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan on yedi gün mukaddem babamız merkûm Mehmed Beşe’ye karye-i mezbûrede sâkin olduğu menziline kable’l-‘işâ mezbûr Koka yirmi dört nefer harâmî ile basıp emvâlî gârat eyledikleri mâ’adâ merkûmu katl eylemişlerdir. Hâlâ mezbûr Koka’dan vâki’ hâl suâl olunup ikrâr-ı tahrîr olunmak matlûbumuzdur dediklerinde gibbû’s-suâl merkûm Koka cevâbında fi’l-hakîka vech-i muharrer üzre târîh-i kitâbdan on yedi gün mukaddem mezbûr Mehmed Beşe’ye karye-i mezbûrede sâkin olduğu menzilde kable’l-‘işâ yirmi dört nefer kimesne ile basıp emvâlî gârat ve kendüyi katl eyleyip ahz olunan eşyâsı beynimizde tevzî’ olundukda benim hisseme bir yeşil çuka kaplı sansar kürk ve elli riyâlî gurus düşüp meblag-ı mezbûr ile mârru’z-zikr kürkü alıp kabz edip zikr olunan kürkü yoldaşlarımızdan gâib ‘ani’l-meclis Kara Muharrem nâm kimesnenin eşyâsı olan işbu hâzır bi’l-meclis mahrûse-i Bursa’da Kiremidci mahallesi sâkinlerinden İbrâhîm b. ‘Alî’nin menziline getirip mezbûr İbrâhîm’e teslim eyledik deyu vech-i mübeyyen üzre fesâd-ı mezkûrda merkûm harâmiler ile me’an olduğunu bi-tav’ihi ikrâr ve i’tirâf etmeğin müceble ba’de’l-hukm vâki’ hâl bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşera min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: mahmûd Beşe b. ‘Osmân, Hüseyin Beşe b. Mûsâ, Mustafâ Beşe b. Yûnus, Ahmed Beşe b. Muslî, Ca’fer Çelebi b. Mûsâ (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Bursa kazasına bağılı Çağrışan köyünden Mehmed oğlu Bayram Beşe’nin, aynı karyedeki alt katta ve üst katta bir oda, bir fırın ile meyveli-meyvesiz ağaçlardan müştemil mülkünü peşin 4000 dirheme Bayezid oğlu Hüseyin Beşe’ye sattığı, tarafların da bu satışı sahih-i şer’î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 14 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Hasan Beşe b. Mustafa (cündi), İbrahim Çelebi b. Ahmed (kasab), Sun’ullah Çelebi b. Mustafa, Mehmed Çelebi b. Mustafa, Mehmed Beşe b. Derviş Mehmed, Mehmed Efendi b. Abdülhalim (ve diğeri). (27a)

(Arapça-özet:) Arab Mehmed mahallesinden Hacı Receb b. Hacı Yusuf ve Veled-i Vezîri mahallesinde sâkin Yusuf oğlu Hacı Hüseyin aynı mahallede oturan Hacı Ömer kızı Rabia Hatun’a, vefat eden babası Hacı Ömer’den; alt katta iki oda, bir salon, bir sofa, bir fırın bir akarsu ve bahçeden müteşekkil evin intikal ettiği hususunda ikrarına dair belgedir. 21 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Mustafa Efendi b. Fazlullah (imam), Mustafa Çelebi b. Osman, İbrahim b. Hacı Mustafa (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa’da Balık Bâzârı mahallesinde sâkin Vasil veled-i Paskal nâm zimmî meclis-i şer’-i hatîrde işbu râfi’u’l-kitâb Manol veled-i Nafi müvâcehesinde bi-tav’ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede Pirinç Hânı ardında vâki’ bir tarafı Kulaksız el-Hâc İbrâhîm mülküne ve bir tarafı merhûm Molla Fenâri vakfına ve iki tarafı tarîk-i ‘âma müntehî olan bir kıt’a meyhânede olan rub’ hisse-i şâyi’a-i şer’iyem merkûm Manol’a vilâyet-i Rumeli’nde Yenişehir kasabasına tâbi‘ Darboz karyesinde vâki’ bir tarafı Nafi nâm zimmî mülküne ve bir tarafı Kosta nâm zimmî mülküne ve bir tarafı Kostantin nâm zimmî mülküne ve bir tarafı tarîk-i ‘âma müntehî olup bir dönüm bâğı ile iki yüz ‘adede asdar gurus mukâbelesinde bey’u teslim ol dahi iştirâ ve teslim ve kabûl etdikden sonra semen-i mezkûr iki yüz riyâlî gurus yedinden ahz u kabz eyledim. Ba’de’l-yevm hisse-i merkûme merkûm Manol’un mülk-i müşterâsıdır dedikde gibbû’t-tasdikî’s-şer’î merkûm Manol’un dahi i’âde-i kelâm edip zikr olunan bâğı mahallinde kabz u tasarrufa merkûm ve Vâsıl’ı teslît eyledim dedikde mâ hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’s-sâbi’ ‘aşera min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Hacı Fazlî Efendi İsmâ’îl, Mehmed Çelebi b. Sun’u’llâh, Hacı Bekir b. İbrâhîm, Mustafâ b. Pîr ‘Alî (ve diğeri).

Gemlik kazasına tâbi‘ karye-i Katırlı nâm karye sâkinlerinden es-Seyyid Muslî Çelebi nâm kimesne meclis-i şer’-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde mahrûse-i Bursa muzâfâtından Barak nâm

karyede sâkin ‘Ömer b. Muslî nâm kimesne tarafından tasdikine âtiyü’l-beyâna vekîl olup hasm-ı şer‘-i câhid mahzarında fahru’l-cüyûş Mehmed Çavuş b. ‘Abdülhalîm ve Mehmed b. ‘Abdurrahmân nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. es-Seyyid Ahmed, mahzarında ikrâr ve i‘tirâf ediptârîh-i kitâbdan elli mukaddem karye-i mezbûre kurbünde Ormanöğrek nâm mevzî‘de müvekkil-i mezbûr ‘Ömer sağ kolumu bileğimde kılıç ile vurup mecrûh etmekle mücebini mezbûrdan da‘vâ ve taleb eylediğimizde beynimizde münâza‘ît-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkî‘a olmuş idi. el-Hâletü hâzihi müslimûn ve müslihûn tavassut etmekle vekîl-i mezbûr Mahmûd Çelebi husûs-ı mezbûrdan beni yüz yirmi beş kıt‘a riyâlî gurusu üzerine sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı merkûmu vekîl-i merkûmun yedinden alıp kabz eyledim. Min ba‘d müvekkil-i mezbûr ‘Ömer’in zimmetini husûs-ı mezbûra müte‘allık cemî‘-i de‘âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ ve iskât eyledim. Ba‘de’l-yevm benden mezbûr ‘Ömer üzerine husûs-ı merkûma müte‘allık da‘vâ ve nizâ‘ sudûr ederse lede’l-hukkâmî’l-kirâm makbûle ve mesmû‘a olmaya dedikde gibbû’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-ısrîn min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: fahru’l-hutabâ Mehmed Efendi b. Zekeriyâ, Ahmed Efendi b. ‘Osmân, eş-Şeyh Mehmed b. eş-Şeyh Mahmûd, es-Seyyid Ahmed Çelebi b. ‘Abdu’llâh, Hüseyin Çelebi b. Mehmed, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, el-Hâc ‘Alî b. Pîrî (ve diğeri). (27b)

Mahrûse-i Bursa kal‘ası dâhilinde Bâb-ı Zemîn mahallesi sükkânından olup tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât eden Hacı Mehmed Bey nâm cündînin sulbî oğlu Halîl nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîrde li-ebeveyn karındaşı işbu râfi‘u’l-kitâb Hacı Yûsuf nâm mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip merhûm İshak Şâh vakfından olup mahrûse-i merkûmede Gelincik çârşusunda Hallâclar başında vâkî‘ bir tarafı el-Hâc ‘İvaz dükkânına ve bir tarafı Mahmûd Çelebi dükkânına ve tarafını tarîk-i ‘âm ile mahdûd olan üç kıt‘a dükkânın nisfî sâbikan ‘Âişe nâm hâtûnun ve nisf-ı âharı Mustafâ nâm kimesnenin taht-ı tasarrufunda olup ba‘dehu bin kırk beş târîhinde mezbûre ‘Âişe vefât edip ve bin kırk yedi târîhinde merkûm Mustafâ vefât edip hisseleri mahlûl oldukda babam müteveffâ-yı mezbûr târîhin mezkûrunda mütevellî-i vakf olan Süleymân nâm kimesneden nüfûz etmiştir. Hâlâ vefât etmekle dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufu bi-hasebî’l-kânûn bana ve mezbûr el-Hâc Yûsuf’a intikâl etmişken hâlâ mezbûr el-Hâc Yûsuf cümle dükkâna vâzî‘-i yed edip bana ‘âyd olan nisf hissemi tasarrufa mâni‘ olur, suâl olunsun dedikde gibbû’s-suâl mezbûr el-Hâc Yûsuf cevâbında fi’l-hakîka dükkân-ı mezbûr sâbikan mezbûre ‘Âişe Hâtûn ile mesfûr Mustafâ’nın taht-ı tasarrufunda idi, ba‘dehu mezbûre ‘Âişe vefât etdikde mutasarıf olduğu nisf hissesinin kırk sekiz bin akçeye ve merkûm Mustafâ dahi vefât etdikde mutasarıf olduğu hissesin kırk üç bin akçeye kendi mâlım ile mevsim için târîhin-i mezkûrunda mütevellî-i vakf olan Süleymân’dan isticâr ve nüfûz eyledim, hâlâ yedimde tezkerelerim dahi vardır hattâ babam merkûm hacc-ı şerîfe müteveccihe olduğumuz zamânda mahzar-ı müsliminde dükkân-ı mezbûrda kendinin ‘alâkası olmayıp ben kendi mâlım ile nefsim için isticâr eylediğimi ikrâr etmiştir deyu târîhin-i mezkûrunda mütevellî olan merkûm Süleymân’ın imzâ ve hatmi müştemile ve takrîr-i meşrûhuna mutâbika tezkireler ibrâz edip nazar olunduktan sonra husûs-ı mezbûra vukûf ve şu‘ûru olan kimesnelere el-Hâc ‘İvaz ve Mehmed Çelebi nâm kimesneler fi’l-hakîka dükkân-ı mezbûru merkûm el-Hâc Yûsuf müteveffâ-yı merkûmânın mahlûlünden mütevellî-i vakf olan merkûm Süleymân’dan kendi mâlıyla nefsiyçün Mehmed Ağa dahi yine bizim huzûrumuzda dükkân-ı mezbûrda benim ‘alâkam yokdur, mezbûr el-Hâc Yûsuf kendi mâlıyla nefsiyçün isticâr etmiştir deyu ikrâr ve i‘tirâf eyledi deyu haber verdiklerinden sonra ‘î-i mezbûr babasının isticâr ve teveffuzunu nâtik mütevellî tezkiresi ibrâzına kâdir olunmağın tevzî‘den men‘ birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-ısrîn min Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: el-Hâc ‘İvâz fahru’l-cüyûş, Mustafâ Çavuş emîn-i beytü’l-mâl, el-Hâc Mehmed b. el-Hâc ‘İvaz (ve diğeri).

Gemlik kazâsına tâbî‘ Katırlı nâm karye sâkinlerinden es-Seyyid Muslî Çelebi b. es-Seyyid Hüseyin meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde mahrûse-i Bursa muzâfâtından Barak nâm karye sükkânından işbu ashâbü’l-kitâb Ramazân b. Şa‘bân ve Habîb b. el-Hâc Yûsuf ve Mehmed b. ‘Abdu’llâh ve Hüseyin b. ‘Alî ve el-Hâc ‘Alî b. ‘Abdu’llâh ve Süleymân b. Hasan ve ‘Ömer b. ‘Abdurrahmân nâm kimesneler ve sâyirleri mahzarlarında ikrâr ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edip târîh-i kitâbdan elli gün mukaddem karye-i mezbûre kurbünde Ormanöğrek nâm mevzâ‘de karye-i mezbûreden ‘Ömer nâm kimesne sağ kolumu bileğimden kılıç ile urup mecrûh etmekle husûs-ı mezbûrda biz dahi mezbûr ‘Ömer’e mu‘ayyen idüğüz deyu mücebini mezbûrlardan da‘vâ

eylemiş idim, hâlâ terk-i da'vâ edip bi'-külliye zimmetlerini husûs-ı mezbûra müte'lik cemî'-i de'âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ ve ıskât eyledim. Ba'de'l-yevm benden mezbûrûnun üzerlerine da'vâ ve nizâ' zuhûr ve sudûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmaya dedikde mukırr-ı mezbûr ikrâr-ı meşrûhunda el-mıkırru lehum el-merkûmun vicâhen ve şifâhen tasdik etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrın min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-sâbikûn. (28a)

(Arapça-özet:) Abdal Mehmed mahallesinden Abdülhalim oğlu Mehmed Çavuş ve Veled-i Mîzân mahallesinde sakin İlyas oğlu Hacı Mustafâ'nın, Yorgi veled-i Yani adlı zimminin, Kayabaşı mahallesinde Müftî Hatun'a ait mülkü, 1044 senesinde 14000 dirheme satın aldığı hususunda ikrarlarına dair belgedir. 24 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da Çıkrıkçı mahallesinde sâkine işbu râfi'atü'l-kitâb Sâliha Hâtûn bt. Bayram meclis-i şer'-i şerîf-i lâzîmü't-teşrifde bundan akdem müteveffâ olan zevci Nasûh'un vâlidisi Hümâ bt. Hüseyin nâm hâtûn müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip zevcim mezbûr Nasûh sene-i sâbika Zilka'de'sinin üçüncü isneyn günü kefe ticâreti 'avdinde Benderdalı nâm kasabaya geldik de bi-emri'llâhi te'âlâ vefât etmiştir. Hattâ müteveffâ-yı mezbûrun târîh-i mezbûrda ve kasaba-i merkûmda vefât ettiğini bundan akdem vekîl olan Ahmed b. Hüseyin nâm kimesne medîne-i Üsküdâr'da nâibü's-şer'i's-şerîf olan 'Abdülmü'min Efendi huzûrunda müteveffâ-yı mezbûra dokuz yüz altmış akçe deyni öldüğünü mu'terif olan refîki Mehmed müvâcehesinde şuhûd-i 'udülle isbât etdikden sonra mücebiyle hâkim müşârun-ileyh dahi meblag-ı merkûmdan bana 'âid olan hisse-i irsiyyemin edâsına hukmetmiştir. Hâlâ vâlidisi mezbûre Hümâ Hâtûn yedinde mazbûta olan muhalledâtdan dahi müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde olan bin akçe mihr-i müeccelimi taleb ederim suâl olunsun deyu müşârun-ileyh 'Abdülmü'min Efendi imzâsıyla müzmâ ve hatmiyle mahtûm ve târîh-i kitâb şehrinin 'aşeri târihi ile müverrah ve mazmûnu takrîrine muvâfik huccet ibrâz edip ba'de'n-nazâr mezbûre Hümâ Hâtûn'dan suâl olundukda ol dahi yedinde müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtı olduğunu i'tirâf ve mazmûn-ı huccet-i mezkûreyi inkâr edecek müdde'î-i mezbûre Sâliha'dan da'vâsına mutâbika beyyine taleb olundukda 'udül-i müsliminden olup Kiremidcizâde mahallesinde sâkin Ahmed Çelebi b. Hasan ve Hasan Çelebi b. Hüseyin nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gibbû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Nasûh târîh-i mezkûrda kefe ticâreti 'avdinde kasaba-i mezbûrda vefât ettiğini müdde'iyye-i mezbûrenin vekîli olan merkûm Ahmed medîne-i merkûmede nâib müşârun-ileyh huzûrunda müteveffâ-yı mezbûra dokuz yüz altmış akçe deyni olduğunu mu'terif olan refîki mezbûr Mehmed müvâcehesinde şuhûd-ı 'udülle isbât etdikden sonra mücebiyle nâib-i mezbûr dahi meblag-ı merkûmdan mezbûre Sâliha'ya 'âid olan semen hisse-i şer'iyesinin edâsına hukmeyledi, huccet-i mezkûreyi nâib müşârun-ileyhin huccetidir, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbiri edâ-yı şehâdet-i şer'ie etdiklerinden sonra gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ısrın min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Çelebi b. Sefer, Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Şeyh Hâmid mahallesinden Hacı Yunus kızı Ümmühani'nin kocası Cuma oğlu Süleyman ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 10000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 10 Şaban 1060. Şahitler: Ahmed Halife b. İbrahim, Hacı Yusuf b. Mehmed, Seyyid Ahmed b. Seyyid Receb (ve diğerleri). (28b)

Mahmiye-i İstanbul'da 'Avrat Bâzârı kurbünde sâkin olup meyhâneci tâifesinden işbu hâmilü'l-kitâb Yorgi veled-i Koka nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde Dimo veled-i Yani nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Dimo'ya târîh-i kitâbdan yirmi ay mukaddem mahmiye-i merkûmede on beş bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçeyi edâ ve teslîm ol dahi istîfâ' ve tesellüm etdikden sonra mezbûr Dimo firâr etmişti. el-Hâletü hâzihi meblag-ı mezkûru merkûmdan taleb ederim suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl mersûm Dimo husûs-ı mezbûru bi'l-külliye inkâr etmeğın müdde'î-i merkûmdan da'vâsına muvâfik beyyine taleb olundukda mahmiye-i mezbûre sükkânından tâyife-i merkûmdan Nikola veled-i Mencu ve Yani veled-i Papa Dimo ve İstirati veled-i Dimo nâm zimmîler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup isri'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Yorgi merkûm Dimo'ya târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem mahmiye-i mezbûrede mezkûr on beşbin akçeyi edâ ve teslîm ol dahi istîfâ' ve tesellüm eyledikden sonra firâr eyledi, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'ie eylediklerinde ba'de re'âyet-i şerâiyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın

mûcebiyle meblag-ı mezbûrun edâsına merkûm Dimo'ya tenbîh olunup 'Alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mustafâ b. İbrâhîm (ve diğeri).

(Arapça-özet:) İshakşah mahallesinden Osman kızı Fatıma'nın nikâhı esnasında kararlaştırılan 5000 dirhemlik mihr-i müeccelinden vazgeçip iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı mukabilinde kocası Mehmed oğlu Hüseyin'den 500 dirhem alarak birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarında ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 20 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Zeynüddin Efendi b. Ahmed, Mehmed Çavuş b. Abdülhalim, Mustafa Çelebi b. Hüseyin (imam), Abdülkerim Bey b. Ali, Hacı Mehmed b. Hasan (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Atpazarı mahallesinden Hasan kızı Fatma Hatun'un kocası Mehmed oğlu Bayram ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 2000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 20 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Hacı Mehmed (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Balık Bâzârı kurbünde Bilecik mahallesi sükkânından Aleksandır veled-i Dimo zimmî meclis-i şer'-i hatîrde li- ebeveyn karındaşı râfi'u'l-kitâb Dika nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edip zikr olunan Balık Bâzârı'nda vâki' beyne'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olan meyhânededen benim mülk-i sarîhim olan rub' hissemi târîh-i kitâbdan bir yıl tamâmına değin benim ve karındaşım merkûm Dika'ya kırk kıt'a riyâlî guraşe icâr edip ol dahi isticâr ve kabûl eyledikten sonra ber-vech-i peşîn yedinden alıp kabz eyledim dedikde gibbû't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-hâmis ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Sun'u'llâh Çelebi b. Mustafâ, el-Hâc Mustafâ b. İbrâhîm, el-Hâc Nasûh b. Yûsuf (ve diğeri). (29a)

Medîne-i Bursa'da İncirlice mahallesinde bundan mukaddemâ vefât eden Fâtıma bt. 'Abdu'llâh Hâtûn'un verâseti zevci Mustafâ b. 'Abdu'llâh nâm kimesneye ve li-ebeveyn kızkarındaşı oğlu Mahmûd b. 'Abdu'llâh nâm kimesneye münhasire olduğu şer'an zâhir olduktan sonra merkûm Mahmûd meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Mustafâ mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip mahalle-i merkûmede vâki' iki tarafı hamâm cidârına ve bir tarafı Hazret-i Emir vakfına ve teraf-ı râbi'i tarîk-i 'âma müntehî bir beyt-i süflâyı ve bir kılâr ve muhavvata-i zât-i eşcâr müsmire-i mütenevvi'ayı müştemil olan menzil mûrisimiz müteveffât-ı merkûmenin mülkü olup târîh-i kitâbdan altı yıl mukaddem menzil-i mahdûd-ı merkûmu mezbûre Fâtıma hâl-i hayâtında kemâl-i sıhhatinde cemî-i tevâbi' ve levâhıkı ile merkûm Mustafâ'ya hibe-i sahîha-i şer'îye ile hibe ve temlîk ol dahi meclis-i hibede ittihâb etmişdi. Bundan mâ'adâ mezbûre Fâtıma'nın zevci mezbûr Mustafâ zimmetinde mütেকarrer olan sekiz yüz fîzzî akçe mihr-i müeccelenin altı yüz akçesini kezâlik târîh-i merkûmdan zevci mezbûr Mustafâ'ya hibe ol dahi meclis-i hîbrde ittihâb edip zimmetinde meblag-ı mezbûrdan iki yüz akçe bâkî kalmağla ba'de vefâtiha yüz akçesi bana intikâl etmeğın zikr olunan yüz akçeyi merkûm Mustafâ'nın yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Min ba'd menzil-i mezbûrda ve meblag-ı mevhub-i mezkûrda hakk u 'alâkam yokdur dedikde gibbû't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Mustafâ Efendi ve Ahmed Efendi, es-Seyyid Hasan Çelebi b. es-Seyyid Ahmed, Hasan dede bi 'Abdu'llâh, Mustafâ el-ma'rûf Babamzâde, Mustafâ b. lütfu'llâh na'lband (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Na'lbandzâde mahallesinde sâkine Şerîfe Neslihân Hâtûn bt. 'Abdurrahmân tarafından ibrâ-i âtiyü'z-zikre merkûmeyi ma'rîfet-i şer'îye ile 'ârifân olan 'Osmân Çelebi b. İbrâhîm ve Hacı Fazlî Efendi b. İsmâ'îl şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mustafâ Efendi b. Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde müvekkile-i merkûmenin sâbikan zevci olan işbu hâfîzu'l-kitâb es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafâ mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edip müvekkile-i merkûme Neslihân Hâtûn'a bundan akdem müteveffâ olan li-ebeveyn karındaşı Hudâverdi'den intikâl eden mâl-i mûrisinden merkûm Seyyid Mehmed Çelebi sekiz yüz on sekiz 'aded folurunu ahz ü kabz etdikden sonra merkûme Neslihân'ın emri ile kendüye kırk 'aded guraşe altı çift yasdık ve yüz elli guraşe bir câriye ve kırk 'aded guraşe iki çatma kumaş ve kırk altı guraşe bir sîm buhurdanlık ve on beş guraşluk tencere ve sahan iştirâ edip verip ve yine müvekkile-i merkûmenin karındaşı müteveffâ-yı merkûmun icâre-i mu'accele ve müeccele ile mutasarrıf olduğu Yenihân'da vâki' iki odayı yüz elli guraşe ve Gelincik çârşûsında Hacı 'İvaz vakfından olan nisf dükkânı yüz elli guraşe ve Uzun çârşûda merhûm Sultân Orhan vakfından olan nisf dükkânı yetmiş beş guraşe müvekkile-i mezbûra tefevvuz etdikde kendinin

emri ile tefevvuz için cem'an üç yüz yetmiş beş guruş evliyâ-i evkâf-ı mezbûreye edâ edip ve bir def'a dahi altmış guruş kendinin mesârif-i me'ârif-i lâzimesi için yine kendüye def' u teslîm edip ve iki yüz guruş dahi mezbûre Neslihân kendinin cihâzî mesârifine sarf etmek için 'Osmân Bey nâm kimesneden inkırâz atdığı iki yüz guruş mukâbelesinde yine kendinin emri ile edâ edip ve kırk iki altından dahi merkûme Neslihân merkûm Seyyid Mehmed ile muhâla'a etdiklerinde Hüseyin'de bedel-i hal' olmak için mezbûr Seyyid Çelebi'nin zimmetini ibrâ edip bâkî zimmetinde ve yedinde iki yüz beş buçuk foluri dahi hakkım kaldı deyu merkûme Neslihân merkûm Seyyid Mehmed Çelebi'den talep ve da'vâ eyledikde Beynlerinde münâza'ât-i kesîre ve muhâsamât-i şedîde vâkî'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi vesâtât-ı muslihûn ile mezbûr Seyyid Mehmed Çelebi mezbûre Neslihân ile beynlerinde iki yüz 'aded riyâlî guruş ile bir al kadife kaftanı ve bir serâser kumaş ve bir yeşil iskarlat ferâce üzerine ? 'akd-i sulh eylediklerinde ol dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru iki yüz guruş ile zikr olunan alkadife kaftanı ve bir serâser kumaş ve bir yeşil iskarlat ferâceyi ahz u kabz edip zimmetini husûs-ı merkûma müte'allık da'vâ ve talebden ibrâ ve ıskât eyledi deyucek vekîl-i mezbûrun minvâl-i muharrer üzre cârî vesârî olan ikrârını vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ hüve'l-vâkî' bi'-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Mehmed Çelebi Ahmed, Mehmed Çavuş 'Abdülhalîm, Sun'ullâh Çelebi Mustafâ, İbrâhîm Efendi 'Abdu'llâh, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri). (29b)

Mahrûse-i Bursa kal'ası dâhilinde Bâb-ı Zemîn mahallesi sükkânından olup tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât eden Hacı Mehmed'in zevce-i metrûkesi Gülistân Hâtûn bt. 'Abdu'llâh ile sulbî oğulları Halîl Çelebi ve el-Hâc Yûsuf nâm yesâriye münhasıra olduğu zâhir ve müte'ayyen ve merkûme Gülistân bi-tarîk-i tehârüci's-şer'î cümle Beyninden ihrâc olduğu zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Halîl meclis-i şer'-i hatîrde karındaşı merkûm el-Hâc Yûsuf mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm babam müteveffâ-yı merkûmun muhalledâtından olup mahalle-i merkûmede vâkî' bir tarafı Ümmühânî Hâtûn mülkü ve bir tarafı Fâtîma Hâtûn mülkü ve bir tarafı Nûh Çelebi mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd olup bir beyt-i süflâyı bir serdâbı bir matbahı bir hücreyi ve çardağı ve bir ahırî müstemil olan bir bâb mülk-i menzilde olan nisf hisse-i şer'iyemi karındaşım mezbûr Yûsuf'a iki yüz 'aded riyâlî guruşa bey' u teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblag-ı merkûm iki yüz elli guruşu tamâmen yedinden ahz u kabz eyledim ve yine babam mezbûr hâl-i sıhhatinde mutasarrıf olduğu Yenihân'da vâkî' bir bâb odayı merkûm el-Hâc Yûsuf'a yüz asdar guruş mukâbelesinde tefvîz ve kabz-ı bedel etdikden sonra hacc-ı şerîfe gidip vefât etdikde yine meblag-ı mezbûru merkûm el-Hâc Yûsuf kabz etmekle meblag-ı mezbûrdan hissemi ve mâbeyninde mevcûd olan ve yedinde kalan sâyir muhalledâtdan hissemi ve bundan akdem müteveffâ olan vâlidem ise hâtûnun dahi muhalledâtına vâzi'u'l-yed olmağla bana 'âvid olan hissemi ve yine vâlidem merhûmenin hayâtında dokuz bin akçe emânet vaz' eyledim idi. Ba'de vefâtîha meblag-ı mezbûru merkûm Yûsuf kabz etdi deyu da'vâ etmiş idim. Hâlâ mezkûreden karındaşım mezbûr el-Hâc Yûsuf beni elli 'aded riyâlî guruşa sulh eyledikde ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru bi't-tamâmihi alıp kabz u tesellüm edip ba'de'-yevm ebeveynim mezbûrânın muhalledâtlarına müte'allık da'vâ ve talebden karındaşım mezbûrun zimmetini ibrâ ve ıskât eyledim deyucek gıbb't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hacı fazlı Efendi İsmâ'îl, Mustafâ Çelebi b. Ebû Bekir, Latîf Çelebi b. Halîl, 'Abdu'llâh Çelebi b. el-Hâc 'Osmân, Mustafâ Efendi b. Hızır ve gayrihim.

Medîne-i Bursa'da Yeşil 'İmâret mahallesi sâkinlerinden Şerîfe Hâtûn bt. es-Seyyid Mustafâ meclis-i şer'-i hatîrde medîne-i merkûmede Çoban Bey mahallesinde bundan mukaddem müteveffât olan 'Âişe Hâtûn bt. Ebû Bekir'in sadriyye kızı ve hasren vârisesi ve muhalledâtına vâzi'atü'l-yed olan işbu hâfizetü'l-kitâb Sâliha Hâtûn bt. Ebû Bekir'in tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri tasdîke vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î nehc-i mu'teber-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan zevci el-Hâc Pîrî b. el-Hâc Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffât-ı merkûme 'Âişe zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçe hakkım olmağın meblag-ı mezbûrun mukâbelesinde müvekkile-i merkûme Sâliha'nın yedinden ikiyüz akçe kıymetli bir sarmalı makara ve dört yüz elli akçe kıymetli ibrişim kenârî bir gömlek ve üç yüz elli akçe kıymetli ibrişim kenârî altı arşun ketân bezi ki cem'an bin akçe kıymetli eşyâ-i merkûmeyi alıp kabz u kabûl eyledim. Min ba'd meblag-ı mezkûrdan müvekkile-i merkûme zimmetinde bir

akçe ve bir habbe hakkım kalmadı dedikde gibb't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-'ışrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc 'Alî b. Mehmed (ve diğeri).

(Arapça-özet:) İshakşah mahallesinden Hasan kızı Saime Hatun'un kocası Hasan oğlu İbrahim Çelebi ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 8000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 20 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Mustafa Çelebi b. Abdullah, Mustafa Halife b. Hüseyin (imam), Hacı Mehmed b. Hüseyin (ve diğeri). **(30a)**

Mahrûse-i Bursa kal'ası dâhilinde Sa'dî Fakîh mahallesinde mukaddemâ fevt olan el-Hâc Ahmed'in sulbiyye oğlu Mustafâ Efendi meclis-i şer'-i hatîrde ve vâlidesi Fâtîma Hâtûn bt. Ahmed tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri tasdike vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Kadri Dede b. Sündî ve Ahmed Dede b. Yûsuf şehâdetleti ile vekâleti sâbite olan Ahmed Çelebi b. Mehmed mahzarında bi-tav'îhi ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip el-ân vâlidem merkûmenin yedinde ve taht-ı tasarrufunda olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Mustafâ Çelebi mülküne ve üç tarafı tarîk-i 'amma muntehî olup iki beyt-i süflâyı ve iki sofayı ve mâ-i cârî ve muhavvata-i yesîreyi müstemil olan menzil babam müteveffâyı hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde hibe-i sahîha-i şer'îye ile beyyine ve temlik ve teslim etmişdi. Hâlâ ben dahi hibe-i merkûmeyi tecvîz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr vâlidem merkûmenin mülk-i mevhûbudur. Keyfe mâ teşâ' ve tehtâr mutasarrife olsun dedikde mukîr-ı mezbûrun sudûr eden kelimâtını vekîl-i mesfûr dahi bi'l-müvâcehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Çelebi el-mi'mâr, 'Osmân Çelebi. b. Şa'bân, Bekir Bey b. Velî, Hasan Çelebi Bostan, Bekir Çelebi b. Kâsım, el-Hâc Ahmed b. İbrâhîm, Yahyâ Çelebi b. Şah Mehmed, İbrâhîm b. el-Hâc Ahmed (ve diğeri)

(Arapça-özet:) Manas oğlu Erakel'in Umur Bey mahallesinde kendisine ait olan; alt katta 4 oda, bir sofa, bir fırın, bir akarsudan müstemil (yıllık 17 dirhem karşılığında Timurtaş vakfî'na ayrılmış arazi, umumi yol ve vadi ile çevrili) evini peşin 14000 dirheme Arakil oğlu Gregor'a sattığı, taraflarında bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. Cemaziyelahir'in ilk günleri 1060. Şahitler: fahru'l-eimme Ahmed Efendi el-imâm bi'l-mahallei'l-merkûm, Ali Efendi b. Abdülhalim, Abdülkerim Çelebi b. Ahmed, Abdullah Çelebi el-kayyim.

Mahrûse-i Bursa'da Yerkapı mahallesinde sâkine Kerîme Hâtûn bt. Ahmed meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâfizetü'l-kitâb 'Âlime Hâtûn bt. Ahmed mahzarında bi-tav'îha ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mukaddemâ menzîlim açılıp içinde ba'zı eşyâm sereka olunmuş idi. Hâlâ gâib 'ani'l-meclis Hacı Murtazâ nâm kimesnenin menzîlinde ba'zı eşyâm zuhûr etmekle beynimizde münâz'ât-i kesîre vâki'a olmuşdu. el-Hâletü hâzîhi muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan beni kırk 'aded riyâlî guruşa sulh eyledikde ben dahi mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru bi't-tamâmihi alıp kabz ve zimmetini da'vâ-yı mezbûrdan bi'l-küllîye ibrâ ve ıskât eyledim dedikde gibbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğeri).

(Arapça-özet:) İshakşah mahallesinden İbrahim kızı Aişe Hatun'un kocası Mehmed oğlu Mustafa ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 4000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 14 Receb 1060. Şahitler: Mehmed Efendi (imam) (ve diğeri). **(30b)**

Mahrûse-i Bursa kal'ası dâhilinde Sa'dî Fâkih mahallesinde mukaddemâ fevt olan el-Hâc Ahmed'in sulbî oğlu Mustafâ Efendi meclis-i şer'-i hatîrde vâlidesi Fâtîma bt. Ahmed nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânı tasdike vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûmeyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Kadri Dede b. Sevindik ve Ahmed b. Yûsuf şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Ahmed Çelebi b. Mehmed mahzarında bi-tav'îhi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip babam müteveffâ-yı mezbûr vefât etdikde muhallefâtından olup kazâ-i Gemlik muzâfâtından Umur Bey köyünde Aktoprak nâm mevzi'de vâki' bir tarafı Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafâ mülküne ve bir tarafı Mustafâ b. Mehmed mülküne ve bir tarafı Mehmed Çelebi mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'amma muntehî bir kıt'a bâg ile yine karye-i merkûmede

vâki‘ bir tarafı Bektaş Beşe mülküne ve bir tarafı ‘Ömer Beşe mülküne ve bir tarafı kassâb oğlu mülküne ve bir tarafı Receb mülküne müntehibir kıt‘a bâğın semeni vâlidem merkûmeye ve seb‘a esmânı bana intikâl etmişdir. Hâlâ benim hissem seb‘a esmânı tarafından îcâb ve kabûl bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘î ile vâlidem meerkûmeye kırk bin akçeye bey‘ edip ol dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl etdikden sonra semen-i mezkûr kırk bin akçeyi vâlidem mezbûrenin babam müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde mütekarrer olan kırk bin akçe mihr-i müecceli mukâbelesinde takâs ve zikr olan bâğları mahallinde kabz ve tasarufa teslît eyledim. Ba‘de‘l-yevm bâğın mezbûrîn-i merkûmenin mülk-i müşterâsıdır, keyfe mâ teşâ‘ ve tehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukıur-ı mezbûrun vech-i mestûr üzere sudûr eden kelimâtını vekîl-i mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘-s-sânî min Recebi‘l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: İbrâhîm Çelebi el-mi‘mâr, ‘Osmân Çelebi Sinân, bekir Bey b. Velî, Hüseyin Çelebi b. Bostan (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Şeyh Konevî mahallesinde sakine Ali kızı Meram Hatun’un cariyesi Abdullah kızı Neslihan’ı, kendi vefatından 40 gün önce azad edeceği, ölümünden sonra da mallarından 2 beledi yatak, 2 beledi yorgan, minder, alaca kilim, 2 beledi yastık, bir tencere, 2 sahan, yemiş tepsisi ve hamam tasını müdebberesi Neslihan’a vasiyyet ettiği hususundaki ikrarına dair belgedir. 3 Receb 1060. Şahitler: Ebu Bekir Efendi b. Abdülkadir, Mahmud Çelebi b. Ebî Bekir, Hızır Çelebi b. Velî (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hâkimin, Hacı Yusuf isimli çocuğa, Hisar Camii mahallesinde sakin annesi Rahime’nin isteğiyle, babası Hacı Yusuf tarafından ödenmek üzere, 25 Receb 1060 tarihinden itibaren günlük 3 dirhem nafaka takdir ettiğine dair belgedir. 25 Receb 1060. Şahitler: (ve diğeri). (31a)

Vilâyet-i Anadolu’da medîne-i Trabzon’da Urgancı mahallesinde Kiranos veled-i Yordan nâm zimmînin bundan akdem mahrûse-i Bursa’da Yenihân’da hâlik olan Efram veled-i Tiranol nâm zimmînin li-ebeveyn ‘ammîsi oğlu ve hasren vârisi olduğu bi‘l-fi‘il medîne-i Trabzon kâdîsi olan kıdvetü kudâtü‘l-islâm Mevlânâ ‘Abdülkerîm Efendi huzûrunda Pîr Çelebi b. Mustafâ b. Mehmed ve Mehmed Beşe b. ‘Abdulgaffâr b. ‘Abdu‘llâh şehâdetleri ile sâbit oldukdan sonra taharrî olunan kitâb-ı naklînin mazmûnu zeylinde muharri‘l-esâmî olan Mehmed b. Hüseyin ve Hüseyin b. Ahmed şehâdetleri ile hâkim mevkî‘i‘l-kitâb huzûrunda hâlik-i mezbûrun muhalledâtına vaz‘-ı yedini mu‘terif olan işbu râfi‘u‘l-kitâb Şemas veled-i Keşîş nâm ermenî müvâcehesinde sâbit ve zâhir oldukdan sonra mezbûr Kirayunus mahfel-i şer‘-i şerîfde merkûm Şemas müvâcehesinde bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip murisim merkûm, merkûm-ı hâlik oldukda verâseti olmamak zu‘mi ile muhalledâtını emîn-i beyti‘l-mâl ahz u kabz eyledikde merkûm Keşîş oğlu hâlik-i mezbûrun zimmetinde hakkım var deyu muhalledâtından kırk ‘aded tiftik kese ve doksân dirhem altın ve dört yüz riyâlî guruş ve yine birinci tâifesinden Senakir veled-i Sofo nâm zimmîden altmış ‘aded esedî ve yine Antora veled-i Yorgi nâm zimmîden altmış ‘aded riyâlî guruş ahz u kabz eylemiş hâlâ ben dahi gelip ‘usûbet-i nisbiyye cihetinden hâlik-i merkûm hasren vârisi olduğu vech-i muhkî üzere müvâcehesinde isbât ve makbûzu olan eşyâ-i merkûmeyi eyledikde mezbûr Şemas dahi fi‘l-hakîka muhalledât-ı hâlik-i mezbûrdan ancak otuz iki tiftik kese ile merkûm Senakir yedinden altmış esedî guruş ve merkûm Entore yedinden altmış riyâlî guruş ahz u kabz eyledim. Lâkin ben dahi hâlik-i mezbûr Efram zimmetinde üç yüz guruş hakkım mukâbelesinde ahz etdim deyu ziyâdeyi inkâr edip ve benim dahi isbâta ‘adem-i kudretim mütehakkık olmak ile beynimize münâza‘ât-ı kesîre vâki‘a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmdan beni merkûm Şemas iki yüz elli riyâlî guruşa sulh eyledikde ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûr iki yüz elli guruşu altmış esedî guruşu yine merkûm Senakir yedinden altmış riyâlî guruşu merkûm Antora yedinden bâkîsini dahi kendi yedinden cümle iki yüz guruşu ahz u kabz edip zimmetini hâlik-imezbûrun muhalledâtına müte‘allık cemî‘-i de‘âvî ve talebden ibrâ-yı‘âm ile ibrâ ve iskât eyledim dedikde gibbû‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘l-ışrîn min Cemâziye‘l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu‘l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Mahmûd Çelebi b. Hüseyin (ve diğeri)

(Arapça-özet:) Sarı Abdullah mahallesinden Ahmed kızı Rabia Hatun’un kocası Mehmed b. Osman ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 10000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası, meûnet-i süknâsı karşılığında ve kocasından bir beledi döşek, beledi yastık, beledi yorgan ve bir yaygı alıp, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa

yapmasına dair belgedir. 5 Receb 1060. Şahitler: Hacı Mehmed b. Hacı Mehmed, Mehmed Çelebi b. Mustafa, Seyyid Mehmed Çelebi b. Seyyid Ebu Bekir (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa dâhilinde 'Îmâret 'Îsâ Bey mahallesi sâkinelerinden Emîne Hâtûn bt. Mehmed tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri ikrâra vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Mehmed Efendi b. Sinân ve Mustafâ b. Ahmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan 'Abdu'llâh Efendi b. İbrâhîm meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf edip müvekkile-i merkûme Emîne Hâtûn muzâfen ilâ mâ ba'îdü'l-fevt şöyle vasiyyet eyledi ki bi-emri'llâhi'l-meliki'l-müte'âl dâr-ı fenâdan benim ilâ 'ukbâya intikâl ve irtihâl eyledikde İskât-ı salâtına cem' olan müslimîne üç yüz fîzzî akçe verile ve yedi yüz fîzzî akçe techîz ve tekfîn ve sâyir mühimmâtına sarf oluna ve kırk arşın keten bezi bey' olunup semeninden müvekkilem merkûme Emîne'nin vefâtı ve yedinci ve kırkinci ve senesi günlerinde ta'am tabh olunup fukarâ-i müslimîn it'âm oluna ve beş miskâl bir altın ?si semen-i mislî ile bey' olunup semeni mahalle-i merkûme fukarâsı 'avârızıyçün vakf olup vesâyâ-yı mezbûreyi tenfîze işbu hâfîzu'l-kitâb Hüseyin b. el-Hâc Mehmed nâm kimesneye vasiyy-i muhtâr nasb u ta'yîn eyledikde ol dahi vesâyât-ı merkûmeyi kabûl ve hîdmet-i lâzîmesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gibbû't-tasdîk ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu.Fi'l-yevmi'r-râbi' min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. (31b)

(Arapça-özet:) Veled-i Enbiya mahallesinden Mahmud oğlu Hacı Hüseyin, Kite kazasında olan Todori veled-i Yorgo adlı zimmiye; Todori de Peyo veled-i Bivan adlı zimmiye; Peyo ise Faste veled-i Yani'ye, Gemlik'in Kurşunlu köyünde sakin olan müteveffa Parmaksız Mehmed Beşe'nin oğulları Ömer Beşe ve Bayezid Beşe'nin isteği üzerine gerektiği zaman mahkemede hazır olacakları hususunda birinin diğerine kefil olmasına dair belgedir. 5 Receb 1060. Şahitler: Mustafa Çelebi b. Mustafa, Mustafa Çelebi b. Ömer, Ömer Çelebi b. Osmân (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Bursa kalesindeki Manastır mahallesinden Abdullah oğlu Çakır'ın aynı mahalledeki alt katta 3 oda, 2 sofa, bir fırın akarsu ve bahçeden müteşekkil (Mustafa oğlu Ali Çelebi, Ümmü Gülsüm Hatun mülkleri, Muhyiddin vakfı ve yıllık 25 dirhem karşılığında merhum Molla Fenari vakfına ayrılmış arazi ile çevrili) evini peşin 360 kıta meskuke, Mehmed oğlu İbrahim Çelebi'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 3 Receb 1060. Şahitler: Mehmed Çavuş b. Abdülhalim, Seyyid Kadri Çelebi b. Seyyid Mustafa, Bayram Çelebi b. Ali, Kadri Çelebi b. Mehmed, Hacı Hasan b. Ali, Mehmed Çavuş b. Ali, Sun'ullah Çelebi b. Mustafa, Mustafa Çavuş (emin-i beytül'mal), Hacı Mustafa b. Ali (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa kal'ası dâhilinde Kavaklı mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden 'Abdu'llâh Efendi'nin verâseti zevce-i metrûke Latîfe bt. Ebî Bekir nâm hâtûn ve babası İbrâhîm Efendi'ye ve vâlidesi Sâliha nâm hâtûn ile sulbî oğulları Hasan ve Hüseyin nâm sagîrlere münhasıra olup kable'l-kısmeti sagîrân-i mezbûrân Hasan ve Hüseyin dahi def'a-i vâhidde vefât edip verâsetleri vâlideleri mezbûre Latîfe ile cedd-i sahîhleri mezbûr İbrâhîm Efendi'ye münhasıra olup kable't-taksîm mezbûr İbrâhîm dahi vefât edip verâseti zevcesi Sâliha nâm hâtûn ile sulbiyye kızı Fâtîma nâm hâtûna ve mukaddemâ vefât eden ve Bekir oğlu Hîbetü'llâh'ın sulbî oğlu Fethu'llâh'a münhasıra olduğu şer'an sâbit ve mezbûrân Sâliha ve Fâtîma ve Fethu'llâh muhalledfât-ı müteveffa-yı mezbûre vâzi'u'l-yed oldular mütebeyyin ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Latîfe Hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan 'Abdülcabbâr b. Ahmed ve Mehmed b. Alî şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan el-Hâc Ahmed b. el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde merkûme Sâliha ile mezbûre Fâtîma Hâtûn taraflarından kezâlik nehc-i mu'teber üzre vekâleti sâbite olan es-Seyyid İlyâs Efendi ve merkûm Fethu'llâh mahzarlarında bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm müvekkilem mezbûre Latîfe Hâtûn'un zevci müteveffa-yı merkûm 'Abdu'llâh Efendi zimmetinde mütekarrer olan on nakd-i râyic fi'l-vakt fîzzî akçe mihr-i müeccelini vekâlet-i muhkiyyem hasebiyle yedlerinde olan muhalledfât müteveffa-yı mezbûrân ederim, suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl vekîl-i merkûm ile mezbûr Fethu'llâh hayatlarında fi'l-hakîka müvekkile-i mezbûre Latîfe Hâtûn'un müteveffa-yı mezbûr 'Abdu'llâh Efendi zimmetinde on akçe mihr-i müecceli var idi. Lâkin mezbûre Latîfe bi't-tamâm hibe-i sahîha-i şer'îye ile zevci müteveffa-yı merkûma hibe eylemiş idi dediklerinde gibbû'l-inkâr vekîl-i mezbûr ile merkûm Fethu'llâh'dan sıdk-ı mekâllerini mübeyyine-i beyyine talep oldukda 'udûl-i ricâlden Balı b. Ahmed ve nisâ tâifesinden Rukiye bt. Bayram ve Tûtî bt. Hüseyin nâm hâtûnlar meclis-i şer'a li-eclî's-şehâde

hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka mezbûre Latife Hâtûn zevci müteveffâ-yı merkûm 'Abdu'llâh Efendi'ye on akçe mihr-i müeccelini bizim huzûrumuzda beyyine-i sahîha-i şer'îye ile hibe eyledi, biz bu husûsa şâhidiz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müvekkile-i mezbûre Latife'yi vech-i mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Fazlu'llâh b. 'İsmâ'il, Sun'u'llâh Çelebi b. Mustafâ, el-Hâc Mustafâ b. Hızır, İbrâhîm Çelebi b. 'Abdûlmuttalib, el-Hâc Nûh b. el-Hâc Receb (ve diğeri). (32a)

(Arapça-özet:) Hacı oğlu Hacı Ali'nin, kendisine ait olan Hacı Baba mahallesindeki mülkünün sükna hakkı; önce kendisi sonra evladları, soyu inkırâz edince de kiraya verilip gelirinin Medine-i Münevvere vakfı fukarasına verilmesi hususunda vasiyetine dair vakfiye sûretidir. Şahitler: Ali Halife b. Mehmed (imam), Abdülkadir Dede b. Sündüs, Hacı İbrahim b. Ahmed, Hacı İbrahim b. Ali, İbrahim Çelebi b. Ahmed, Osman b. Hudaverdi (ve diğeri).

Gemlik kazâsına tâbi' Kurşunlu nâm karyede mukaddemâ katl olunan Parmaksız Mehmed Beşe'nin verâseti sulbî oğulları 'Ömer Beşe ve Bâyezîd Beşe ve 'Alî ile sulbiyye kızları Neslihân ve Mülkî ve İsmihân ve Râziye ve 'Aynî ve Fâtıma nâm htunlara münhasire olduğu şer'an sâbit olduktan sonra merkûm 'Ömer Beşe bi'-asâleti ve li-ebeveyn karındaşı mezbûr 'Alî Beşe ve li-ebeveyn kızkarındaşları merkûmât Neslihân ve Mülkî ve İsmihân ve Râziye ve 'Aynî ve Fâtıma taraflarından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î mezbûrâtı ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan mezbûr Bâyezîd Beşe ve Mustafâ Çelebi b. Yûsuf şehâdetleri ile vekâleti sâbite olduktan sonra merkûm Bâyezîd Beşe ile meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfî'u'l-kitâb Mehmed Çelebi b. Bayram nâm kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip babamız katli merkûmun gârat olunan emvâlden ba'zı eşyâsı Mehmed Çelebi'nin ağılında Çobânî Kosta nâm zimmî yedinde bulmağla mezbûr Mehmed Çelebi'yi dahi mazanna ittihâz edip da'vâ ve talebe şürû' etmişdi. Lâkin babam merkûm Parmaksız Mehmed Beşe'nin katli ve gârat olunan emvâlî husûsunda vechen mine'l-vücûh mezbûr Mehmed Çelebi'nin 'alâka ve sun'ı olmayıp iftirâ-i mahz idüğüne kemâl-i mertebe cezmimiz olmağın asâleten ve vekâleten husûs-ı mezbûra müte'allik cemî-i de'âvî ve mütâlebâtдан mersûm Mehmed Çelebi'nin zimmetini ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledi. Ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif bi'l-asâleti ve bi'l-vekâleti da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdîk ve't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-cüyûş Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, es-Seyyid Murtazâ Çelebi b. Mehmed, İsmâ'il Ağa b. 'Abdu'llâh, el-Hâc Muslî Ahmed, el-Hâc Zekeriyâ b. Mustafâ, el-Hâc 'Alî Ağa 'Alî, Hasan Beşe Mehmed, Abdûlbâkî Çelebi b. mustafâ (ve diğeri). (32b)

Gemlik kazâsına tâbi' Kurşunlu nâm karyede mukaddemâ katl olunan Parmaksız Mehmed Beşe'nin verâseti sulbî oğulları 'Ömer Beşe ve Bâyezîd Beşe ve 'Alî ile sulbiyye kızları Neslihân ve Mülkî ve İsmihân ve Râziye ve 'Aynî ve Fâtıma nâm hâtûnlara münhasire olduğu şer'an sâbit olduktan sonra merkûm 'Ömer Beşe bi'-asâleti ve li-ebeveyn karındaşı mezbûr 'Alî Beşe ve li-ebeveyn kızkarındaşları merkûmât Neslihân ve Mülkî ve İsmihân ve Râziye ve 'Aynî ve Fâtıma taraflarından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î mezbûrâtı ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan mezbûr Bâyezîd Beşe ve Mustafâ Çelebi b. Yûsuf şehâdetleri ile vekâleti sâbite olduktan sonra merkûm Bâyezîd Beşe ile meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfî'u'l-kitâb el-Hâc Hüseyin b. Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip babamız katli merkûmun gârat olunan emvâlden ba'zı eşyâsı el-Hâc Hüseyin'in ağılında Çobani Piyo nâm zimmî yedinde bulmağla mezbûr el-Hâc Hüseyin'i dahi mazanna ittihâz edip da'vâ ve talebe şürû' etmişdi. Lâkin babam merkûm Parmaksız Mehmed Beşe'nin katli ve gârat olunan emvâlî husûsunda vechen mine'l-vücûh mezbûr el-Hâc Hüseyin'in 'alâka ve sun'ı olmayıp iftirâ-i mahz idüğüne kemâl-i mertebe cezmimiz olmağın asâleten ve vekâleten husûs-ı mezbûra müte'allik cemî-i de'âvî ve mütâlebâtдан mersûm el-Hâc Hüseyin'in zimmetini ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledi. Ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif bi'l-asâleti ve bi'l-vekâleti da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdîk ve't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-cüyûş Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, es-Seyyid Murtazâ Çelebi b. Mehmed, İsmâ'il Ağa b. 'Abdu'llâh, el-Hâc Muslî Ahmed, el-Hâc Zekeriyâ b. Mustafâ, el-Hâc 'Alî b. 'Alî, Abdûlbâkî Çelebi b. Mustafâ (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Ahmed Dâî mahallesinden İsa kızı Ümmü Gülsüm Hatun'un, Zeynel oğlu Abdünnebi Dede ve Veli oğlu Mustafa isimli şahitlerin şehadeti ile vekilliği sabit olan Şeyh İbrahim oğlu Ahmed'in vekâletiyle, kocası Şeyh İbrahim oğlu Şeyh Mehmed'den, nikâhı esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 10 Receb 1060. Şahitler: Ömer Bey b. Abdullah, Mustafa b. el-kassab, Hacı İsmail b. Ali, Hasan b. Abdullah (hammâmi) (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hâkimin, Ali Paşa mahallesinde sakine Ümmü Gülsüm ve Fatıma bt. Abdülgani isimli çocuklara, anneleri Aişe Hatun'un isteğiyle, babaları merhum Mustafa'dan kendilerine miras kalan maldan alınmak üzere, günlük 6 dirhem nafaka takdir ettiğine dair belgedir. 7 Receb 1060. Şahitler: Seyyid Abdüllatif Efendi, Seyyid Mustafa Çelebi, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (bevvâb) (ve diğerleri). **(33a)**

(Arapça-özet:) Şahin Lala mahallesinden Hasan kızı Zahide, kocası Himmət oğlu Mustafa ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmış, daha sonra bunu inkâr etmiştir. Hacı İlyas mahallesinde sakin olan Oruç oğlu Hacı İsa ve Yahya oğlu Hacı Mehmed'in, Hasan kızı Zahide'nin kocası Himmət oğlu Mustafa ile muhalaa yaptığı hususunda şehadetlerine dair belgedir. 8 Receb 1060. Şahitler: Hacı Mustafa b. Bayram (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Ahmed Paşa mahallesinden Aişe Hatun'un, merhum Mehmed oğlu Ahmed'den kendisine intikal eden 454 riyali kuruşu, vekili Hacı Abdurrahman aracılığıyla Hasan Ağa'dan tahsil etmesine dair belgedir. 13 Receb 1060. Şahitler: Mehmed Çavuş, Mehmed Çavuş b. Abdülhalim, Hüseyin Çelebi b. Kurd, Hacı Ahmed b. İbrahim, İvaz b. el-Hâc Ahmed (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa kal'ası dâhilinde Kavaklı mahallesinde sâkin iken vefât eden 'Abdu'llâh Efendi'nin zevce-i metrûkesi Latîfe Hâtûn tarafından sulh-i âtiyü'l-beyâna vekil olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan 'Abdülcabbâr b. Ahmed ve Mehmed b. 'Alî şehâdetleri ile hasmi's-şer'î-i câhid mahzarında vekâleti sâbite olan el-Hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun babası olup kendinden sonra vefât eden İbrâhîm Efendi Bey sulbî oğlunun oğlu Fethu'llâh ile zevce-i metrûkesi Sâliha ve sulbiye kızı Fâtıma nâm hâtûnlar taraflarından tasdik-i câiye vekil olup nehc-i mu'teber-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan es-Seyyid İlyâs Efendi mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edip mezbûr 'Abdu'llâh Efendi vefât edip verâseti babası mezbûr Efendiye ve zevcesi mezbûre Latîfe'ye ve vâlidesi merkûme Sâliha'ya ve sulbî oğulları Hasan ve Hüseyin'e münhasıra oldukda mezbûr İbrâhîm Efendi merkûm 'Abdu'llâh Efendi'nin muhalledâtından yüz on beş gurus nakd ve yirmi beş gurus kayımlık vazîfesi ve bin beş yüz akçe hîred tayfası ve dokuz yüz akçe çuka bahâsından ve beş bin yüz seksen altı akçe zimem-i nâsdan cümle on dokuz bin dört yüz seksen altı akçe kabz edip ba'dehu mezbûr Hasan ve Hüseyin dahi vefât etdikde merkûm İbrâhîm Efendi müvekkile-i mezbûreye zevci muhalledâtından semen-i hissesi ve oğulları merkûmân Hasan ve Hüseyin muhalledâtından sülûsân hissesi mukâbelelerinde üç yedi yüz elli akçe def u teslîm etmiş idi. Hâlâ mezbûr İbrâhîm Efendi dahi vefât edip verâseti zevcesi merkûme Sâliha'ya ve kızı mezbûre Fâtıma'ya ve oğlu oğlu merkûm Fethu'llâh'a münhasıra olup muhalledâtına vâzi'u'l-yed oldukları ecilden müvekkile mezbûrenin zevci ve oğulları muhalledâtlarından mezbûr İbrâhîm Efendi yedinde dahi hakkı vardır deyu bi'l-vekâle da'vâ etmiş idim. Hâlâ mezbûrân Fethu'llâh ve İlyâs Efendi da'vâ-yı mezkûrem **(33b)** mukâbelesinde beni altı yüz nakid akçe üzerine sulh eylediklerinde ben dahi vekâletim hasebiyle sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûr altı yüz akçeyi tamâmen ahz u kabz eyledim. Ba'de'l-yevm müvekkile-i mezbûrenin merkûmetân Sâliha ve Fâtıma ve mezbûr Fethu'llâh ile husûs-ı mezbûra müte'allık bir vecihle da'vâ ve nizâ'ı kalmadı dedikde gibbû't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Sun'u'llâh Çelebi b. Mustafâ, el-Hâc Fazlu'llâh b. İsmâ'îl, el-Hâc Mustafâ İbrâhîm b. Hızır 'Abdülmutt'Alîb, el-Hâc Nûh b. el-Hâc Receb (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Kızıyakup mahallesinden Hasan oğlu Mehmed, aynı mahalledeki alt katta ve üst katta bir oda, bir hela, bir akarsu, meyveli ve meyvesiz ağaçlardan müstemil evini peşin 4100 dirheme Mustafa kızı Saliha Hatun'a satmış, müşteri Saliha Hatun borcununun 1100 dirhemini Hasan oğlu Mehmed'e vermiş kalan 3000 dirhemide Mehmed'in Alacamescid vakfına

olan borcunu havale etmiş vakfın mütevellisi Ramazan oğlu Receb Efendi'de borcun ödendiğini ikrâr etmiştir. 5 Receb 1060. Şahitler: Mustafa Efendi (imam), İbrahim Beşe b. Mustafa, Mehmed (serrâc) (ve diğerleri)

Mahrûse-i Bursa'da Hoca Mehmed Karamânî mahallesinde sâkine Belkıs Hâtûn bt. 'Abdu'llâh meclis-i şer'-i hatîrde mukaddemâ zevci olan işbu hâfîzu'l-kitâb Hasan Çelebi b. Hüseyin nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Hasan Çelebi beni tatlık etdikde sekiz bin akçe mihr-i müeccelemlerim zimmeminde kalmış idi. Hâlâ taleb ederim suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl mezbûr Hasan cevâbında merkûme Belkıs'ın mihr-i için beş yüz akçe eder, ânı dahi tatlık eylediğim hinde tamâmen edâ eyledim ve üç yüz akçe dahi nafaka-i iddeti için teslim eyledim hamele-i yedimden sekiz yüz akçe ahz u kabz etdikden sonra birbirimizin zimmimini zevciyyete müte'allik cemî'-i de'âvî ve mütâlebâtıdan bi'l-küllîye ibrâ ve ıskât etmişdik dedikde gibbû'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Hasan'dan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olup mahale-i merkûme sâkinlerinden Mustafâ b. Ramazân ve 'Abdu'llâh b. Mustafâ nâm kimesneler meclis-i şer'-a li-eclî's-şehâde hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka merkûme Belkıs hâtûn zevc-i merkûm Hasan tatlık eylediği hinde beş yüz akçe mihr-i müecceli ve üç yüz akçe nafaka-i 'iddeti için mezbûre Belkıs Hâtûn'a teslim ol dahi tamâmen kabz u tesellüm edip birbirlerinin zimmelerini zevciyyete müte'allik da'vâ ve mütâlebâtıdan bi'l-küllîye ibrâ ve ıskât eylediler, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'-iye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mezbûre Belkıs ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâlis min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hızır Efendi Hüseyin, Hüseyin Dede Hızır, 'Osmân Dede 'Abdu'llâh (ve diğerleri) (34a)

Mahrûse-i Bursa'ya tâbî' Gölpınar nâm karye sâkinlerinden Süleymân ve Ahmed ve 'Osmân evlâd-ı merhûm 'Alî nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîrde zikr-i âti olan Kurdiye(?) vâzi'ü'l-yed idiği sâbit olan işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ b. Yûsuf mahzarında herbiri da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merhûm ve magfûrun-leh Gâzî Hudâvendigâr evkâfından olup karye-i mezbûrede vâki' olan mezbûrun yedinde ve tasarrufunda olan ma'lûmu'l-hudûd Kurd babamız merhûm-ı mezbûrun tasarrufunda olup ba'de vefâtihi bize intikâl etmişken mezbûr Mustafâ vaz'-ı yed edip taarruf eder suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh oluması matlûbumdur dediklerinde gibbû's-suâl merkûm Mustafâ cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan Kurd senede cânib-i vakf-ı merkûma altmış altı akçe resm-i çift ile bundan esbak müteveffâ olan babamız mezbûr Yûsuf'un bin beş senesinden beri tasarrufunda olup ba'de vefâtihi bana intikâl etmekle otuz sene mikdârı ben dahi tasarruf ederim ve merkûm Süleymân zikr olunan Kurd benden bir def'a dahi da'vâ ve taleb eylediğinde ta'arruzdan men' olunmuşdur deyu bin elli dokuz senesi Cemâziye'l-ûlâsı târihiyle müverrah mazmûnu takrîr-i meşrûhuna muvâfık ve hakikat-i hâli nâtik mahrûse-i merkûmede târih-i mezbûrda mesned-ârâyı şerî'at olan fazîletlihasan Efendi imzâsıyla mûmzâ ve hatmi ile mahtûm huccet-i şer'-iye ibrâz edip merkûmdan istintâk olundukda birbiri huccet-i merkûmun mazmûnunu ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşera min Recebi'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid mahmûd Çelebi b. es-Seyyid Ramazân, Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ahmed, el-Hâc İdrîs b. Mehmed, Ramazân Bey b. 'Alî (ve diğerleri).

Mahrûse-i Yeşil 'İmâret mahallesi sâkinelerinden Şerîfe 'Âişe bt. es-Seyyid Mustafâ nâm hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i lâzîmü't-teşrifde mahrûse-i merkûmede Veled-i 'Abdurrahmân mahallesi sâkinlerinden işbu râfi'atü'l-kitâb Fâtîma bt. Hüsâm Efendi tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'-iye ile 'ârifân olan Mehmed b. 'Alîve 'İvaz b. Mehmed şehâdetleri 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi b. Mustafâ mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvellilem merkûme zimmeminde bi'd-def'at ikrâz olunmuş karz-ı şer'îden doksan beş kıt'a riyâlî gurus ile dört buçuk zirâ' kızıl çubuk çuka bahâsından on beş riyâlî gurus ve iki ibrişim kenarlı bürüncük gömlek bahâsından dokuz yüz seksen akçe ve iki don bahâsından yüz elli beş akçe ve bir atlas ? bahâsından yüz on akçe ve iki basmalı yasdık bahâsından yüz akçe ve iki vukiyye şeker bahâsından yüz kırk akçe ve bir İznik kâsesi ve iki portakal fincan bahâsından elli akçe ve iki şerbetî yağlık bahâsından yüz elli akçe ve üç 'aded yüzer dirhem bal mumu bahâsından altmış akçe ki cem'an yüz on kıt'a riyâlî gurus ile bin beş yüz doksan akçe hakkım olup bunlardan mâ'adâ müvekkilem merkûme Fâtîma'ya bi-tarîki'l-'âriye beş sahan ve on beş 'aded münakkaş sırmalı makrame def' u teslim etmiş idim, suâl

olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikte gibbû's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında ancak zikr olunan beş 'aded sahan müdde'iyeye-i mezbûre müvekkile-i merkûmeye bi-tarîki'l-'âriye def` u teslim etmişdi deyu ikrâr ve mâ'adâsını bi'l-küllîye inkâr etmeğin müdde'iyeye-i mezbûreden sıdk-ı mekâlîne muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı 'aciz edip istihlâf etmeğin müvekkile-i merkûme Fâtıma mârizâ olmağla meclis-i şer'a huzûr-ı müte'azzir olmağın tahlîf için savb-ı şer'iyeden Mevlânâ İbrâhîm Efendi mahkeme-i şerife huddâmından Bünyâdî Ahmed ile irsâl olunup ol dahi zeyl-i sûtûrda mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile müvekkilem merkûmenin menziline varıp mezbûre Fâtıma burûz u 'udûl-i ahyâr ma'rifetiyle ma'zûr olduktan sonra müdde'iyeye-i mezbûre Şerîfe mahzarında merkûme Fâtıma'nın karz-ı şer'iden ve eşyâ-i merkûme bahâsından zimmetinde cem'an yüz on riyâlî guruş ile bin beş yüz doksan akçe müdde'iyeye-i merkûmeye deyni olmadığına ve üzerine reddi vâcib yedinde mu'terife olduğu beş sahandan mâ'adâ ve on beş 'aded münakkaş sırmalı makrame olmadığına yemin teklîf olundukda ol dahi hasebi'l-mes'ûl yemin-i billâhi'l-'azîzi'l-gafûr eylediğini mevlâ-yı müşârun-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba'dehu meclis-i şer'de me'an irsâl olunan mezbûr benyadil Ahmed ile ihbâr ve takrîr eylediklerinde mücebiyle ba'de'l-hukm bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi't-tâsi' min Recebi'l-müreceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. 'Alî, 'İvaz Çelebi b. Mehmed, 'İvaz Çelebi b. Mustafâ, Mustafâ Efendi b. Fazlu'llâh, 'Alî b. Sâlih Mehmed, 'Alî Efendi el-Hâc Sa'dî Efendi Hızır (ve diğerleri). (34b)

Medîne-i Bursa'da Kız Ya'kûb mahallesinde bundan akdem fevt olan Keyvan b. Abdulah nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Kerîme bt. Mehmed nâm hâtûn ile sulbî kebîr oğlu nâm şâb emrede münhasıra olduğu şer'an sâbit ve zâhir olduktan sonra merkûmân kerîme ve 'Alî meclis-i şer'-i hatîrde menzil-i âtiyü'z-zikre vâzi'atü'l-yed idiği şer'an mütebeyyin olan râfi'atü'l-kitâb Ümmühânî bt. 'Abdüllatîf nâm hâtûn mahzarında herbiri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı el-Hâc Mehmed b. İbrâhîm mülküne ve bir tarafı Ümmü Gülsüm bt. Ahmet ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî olan menzil mukaddemâ Mustafâ b. Halîl nâm kimesnenin mülkü olmağla târîh-i kitâbdan on bir sene mukaddem merkûm Mustafâ menzil-imezburu mezbûr el Hac Keyvan'a yedi bin beş yüz akçeye akçesini teslim etmekle menzil-i mezbûr müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olup ba'de vefâtihi bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bize intikâl etmeğin menzil-i merkûm mersûme Ümmühânî Hâtûn vaz'-ı yed ve tasarruf etmekle da'vâ eylediğimizde merkûme Ümmühânî Hâtûn cevâbında menzil-i mezbûru müşteri-i merkûm el-Hâc geyvan tâbi' merkûm ile ikâle edip ba'dehu mersûm Mustafâ bana yedi bin beş yüz akçeye Bey` u teslim ve kabz-ı semen etmişdi deyu nizâ'a mütesaddî edip sıdk-ı mekâlîni isbâta muhtâc olmuş idi. el-Hâletü hâzihi merkûme Ümmühânî Hâtûn ile beş yüz fîzzî râyic fi'l-vakt akçeye sulh olup bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru yedinden bi-temâmihî kabz ve menzil-i merkûma müte'allike da'vâ ve husûmetden mezbûre Ümmühânî Hâtûn zimmetini herbirimiz ibr1 ve ıskât eyledik dediklerinde gibbû't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'ısrîn min Cemâziye'l-âhîr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fâhru'l-cüyûş Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, Mustafâ Efendi eş-şehîr bi-kayyımzâde, el-Hâc Mustafâ Halîfe b. 'Abdülkâdir (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Şahin mahallesinden Hasan oğlu Mehmed'in, aynı mahalledeki alt katta bir oda ve bahçeden oluşan (Mustafa Beşe mülkü, mahalle mescidi duvarı ve umumi yolla çevrili) evini peşin 3000 dirheme İbrahim kızı Fatıma Hatun'a sattığı taraflarında bu satışı sahih-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 13 Receb 1060. Şahitler: Seyyid Mustafa b. Seyyid Muhammed, İzzeddin Çelebi b. Pîri, Mustafa b. Sefer (imam), Ali Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri).

Mahmiye-i Bursa'da Veled-i Bezzâz mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Mehmed nâm kimesnenin sulbî oğlu 'Alî Çelebi meclis-i şer'-i hatîrde zikri âtî olan mahzene vâzi' u'l-yed olan 'Ömer b. el-Hâc 'Alî nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahmiye-i merkûmede merhûm el-Hâc 'İvaz Paşa evkâfından olup Kazzâzhâne çârşüsünde vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir bâb mahzen ayda yirmi akçe ile babam müteveffâ-yı merkûmun taht-ı tasarrufunda olup fevt oldukda intikâl-i 'âdî ile bana intikâl etmişken mezbûr 'Ömer Çelebi bî-vech tasarruf eder suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbumdur dedikte gibbû's-suâl merkûm 'Ömer Çelebi cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan mahzen müdde'î-i merkûm babam mersûm Mehmed'in taht-ı tasarrufunda olup lâkin hâl-i hayâtından vakf-ı merkûmun mütevellîsi Mehmed Efendi izn ü ma'rifetiyle mezbûr 'Ömer bana iki yüz guruşa tefvîz ben dahi tefevvüz edip bedel-i tefvîzi yedimden kabz u tesellüm edip bir nice zamân ben dahi mutasarrıf

olduğundan sonra muhterik olup bi'l-külliyee eser-i binâdan nesne kalmedikdan sonra tekrâr mütevellî vakf-ı mezbûrdan arsa-i dükkân-ı mezbûru müceddeden isticâr edip üzerine kendi mâlim ile icâre-i mu'accele olmak üzere binâ ihdâs eyledim deyu kelimâtını nâtik iki kıt'a mütevellî tezkeresi ibraz eyledikde müdde'î-i mezbûr 'Alî Çelebi kazıyye vech-i muharrer üzere olduğunu mukır ve mu'terif olmağın ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıtı min Receb'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid mahmûd b. Ahmed (ve diğeri).

Medîne-i Bursa mahallâtından Kız Ya'kûb mahallesi mescid-i şerîfinde yevmî bir akçe vazîfe ile kayyım olan Mirzâ b. 'Abdünnebî nâm kimesne vefât edip zıkr oluan kayyımlik hıdmetini hâlî ve mu'attıl olmağın yerine işbu hâfizu'l-kitâb Ahmed Çelebi b. Mehmed nâm kimesne her vecihle mahall ü müstehak olup hıdmet-i mezbûrenin 'uhdesinden gelmeğe kâdir kimesne olmağın kibel-i şer'den tevcîh olunup bu hurûf li-ecli'l-vesîka ketb ü tenmîk olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşera min Receb'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri). (35a)

Mahrûse-i Bursa'da kemhacı tâyifesinden işbu ashâbü'l-kitâb Mahmûd Çelebi b. 'Abdu'llâh ve İbrâhîm Çelebi b. 'Osmân ve Sefer Çelebi b. Ca'fer ve Hüseyin Çelebi b. Mehmed ve Ahmed Çelebi b. Mehmed ve Mustafâ b. 'Abdu'llâh ve yine tâyife-i merkûmdan Arastar veled-i Danil ve Yorgi veled-i Aleksi ve nebdeli veled-i Tamol ve Karabeti veled-i Tayan ve Yorgaki veled-i Nikola ve Ester veled-i Sinân ve Manol veled-i Aleksi ve Dinme veled-i yani nâm zimmîler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mukaddemâ tâfîe-i merkûmenin ehl-i hibrelere olan işbu bâ'isü'l-kitâb Ramazân Çelebi b. Fazlu'llâh nâm kimesne mahzarında herbiri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mezbûr Ramazân Çelebi hırfetimizin ihtiyârı ve cümlemizin muhtârı olup üstâd ve hâzik ve san'atında fâik(?) kimesne olmağla yine mâbeynimizde ehl-i hibre nasb olunmak taleb ederiz dediklerinde merkûm Ramazân Çelebi tâyife-i merkûm üzerlerine savb-ı şer'den ehl-i hibre nasb olunup ehl-i hibrelîğe müte'allık umûrda sözüne mutâbe'at olunup muhâlefet olunmamak üzere tâyife-i merkûm yine tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Receb'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Zeynüddîn Çelebi b. es-Seyyid Ahmed, Mehmed çavuş b. 'Abdülhalîm, Mehmed Ağa b. Sâlih, Mustafâ Çavuş emîr-i beytü'l-mâl (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Çömlekçi tâyifesinden olup kethudâları olan Hasan Dede b. Hızır ve tâyife-i merkûmdan el-Hâc Mehmed b. el-Hâc Ahmed ve 'İvaz b. 'Alî ve el-Hâc Mustafâ b. Hüseyin ve Mehmed b. Kadri nâm kimesnelere ve sâyirleri meclis-i şer'-i hatîrde medîne-i mezbûrede çömlek tabh edenlerden Apostol veled-i Leyan nâm zimmî müvâcehesinde herbiri takrîr-i kelâm edip mezbûr ve sâyir pişirici tâyifesi çömlek tabh eylediklerinden sonra cümlemiz kârhânelerine varıp ittîfâk ile alıp beynimizde tevzî' edip min ba'd hafıyyeten alınmaya deyu yedimize evâmîr-i şerîfe mücebince taraf-ı şer'-i şerîfden huçec-i şer'iyeye verilmiş iken merkûm Apostol zıkr olunan çömleği kemâ yenbegî tabh etmeyip kalb işlemekle hafıyyeten ba'zı kimesnelere bey' edip küllî ihtilâle bâ'is olur suâl olunup tenbîh olunması matlûbumuzdur deyu kavli-i meşrûhlarına nâtika tıgrâ-yı garrâ-yı sultânî ile muhallâ evâmîr-i şerîfe ve mücebince huçec-i şer'iyeye ibraz eylediklerinde gibbû's-suâl merkûm Apostol tabh eylediği çömleği mezbûrlardan hafıyyeten bey' eylediği ikrâr etmeğın nazm-ı umûr-i müslimîn için tâyife-i mezbûrenin mâ-i me'mûllerini musa'adaden mübâ'ade olunmayıp ba'de'l-yevm tabh eylediği çömleği mezbûrlardan hafıyyeten bey'etmemek üzere merkûm Apostol'e ber-vech-i ekîd tenbîh ve te'kid olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâyılı Receb'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri).

Medîne-i Bursa Altıparmak mahallesi sükkânından 'Ömer Çelebi b. 'Abdu'llâh nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfî'u'l-kitâb Mehmed b. 'Abdî nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Mustafâ Bey mülküne ve iki tarafı tarîk-i 'amma müntehî olup Tâbdehâne demekle ma'rûf kârhâneyi mezkûr Mehmed'e elli sekiz 'aded ri'yâlî guraşa bey' u teslîm ol dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm edip semeni olan meblag-ı mezbûru bi-temâmîhi merkûmun yedinden alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm zıkr olunan kârhâne mezkûrun mülk-i müşterâsıdır, keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olunsun dedikde gibbû't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis 'aşera min Receb'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc 'Alî b. Yûsuf (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Kademeri mahallesinden Amine Hatun, kocası Ali oğlu Muharrem ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 15000 dirhemlik mihr-i müecceci, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 11 Receb 1060. Şahitler: (ve diğerleri) **(35b)**

Medîne-i Bursa'da Şeyh Paşa mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb 'Abdülmü'min Çelebi b. el-Hâc 'Alî meclis-i şer'-i hatîrde el-Hâc 'Osmân b. Pîr Balı mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan iki gün mukaddem el-Hâc 'Osmân'ın rûsiyyetü'l-asl Sultân bt 'Abdu'llâh nâm câriyesini otuz kıt'a riyâl gurus kıymetlü bir sırmalı dolama kumaş ve otuz riyâl gurus kıymetlü üç çift yasdık mukâbelesinde iştirâ eylediğimden sonra zikr olunan dolama kumaş ve yesdkları teslim etmiş idim. ba'dehu mezbûr el-Hâc 'Osmân câriye-i mezkûreyi bana teslim etmedn vefât etmişdir, hâlâ mübî'-i bâyi' yedinde kable't-teslîm helâk olduğu bizce müşterî için semen-i makbûzu hakk-ı istirdâd vardır. Ana binâenb semn-i merkûmu taleb ederim suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl mezbûr el-Hâc 'Osmân cevâbında fi'l-vâki' merkûm 'Abdülmü'min Çelebi câriye-i mezbûru benden eşyâ-i mersûmeye iştirâ ve eşyâ-i merkûmu bana teslim edip ben dahi zikr olunan câriyeyi mezbûr Abdülmü'min Çelebi'ye teslim etmeden yedimde vefât eyledi deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebiyle eşyâ-i mezbûreyi merkûm Çelebi'ye redd ü teslîme mersûm el-Hâc 'Osmân'a tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri)

Mahrûse-i Bursa'da kemhacı tâyifesinden mahmûd Çelebi b. 'Abdu'llâh ve İbrâhîm Çelebi b. 'Osmân Bey ve Sefer Çelebi b. Ca'ferve Hüseyin Çelebi b. Mehmed ve Ahmed Çelebi b. Mehmed ve yina tâyife-i merkûmeden Yorgi veled-i Elkisi ve bende veled-i temol ve kart-i veled-i kalyan ve Yurgaki veled-i Pinekole ve İster veled-i Sinan ve menol veled-i Elkisi ve Dika veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde tâyife-i mezbûreden bâ'isü'l-kitâb Arastara veled-i Ganil nâm zimmî müvâcehesinde herbiri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mezbûr Arastara hırfetimizin ihtiyârı ve cümlemizin muhtârı olup üstld hâzik ve san'atından fâik kimesne olmağla mâbeynimizde yiğidbaşı olunmak taleb ederiz dediklerinde mezbûr Arastara tâyife-i merkûme üzerlerine savb-ı şer'den yiğidbaşı nasb olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'-âşir min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Yeşil İmaret mahallesinden Ömer kızı Aişe'nin Meydancık mahallesindeki alt katta iki oda, bir sofa, bir kiler, bir akarsu, bir su kuyusu ile meyveli-meyvesiz ağaçlardan müteşekkil mülkünü peşin 15500 dirheme Musa oğlu Nasuh'a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 13 Receb 1060. Şahitler: Abdî Çelebi b. Mehmed, Mehmed Dede b. Salih (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Pîr Ahmed Çelebi rûhuyçün senede yüz yirmi akçe vazîfe ile üç ihlâs-ı şerîf tilâvet eden es-Seyyid Mehmed vefât edip mahlûl olmağın yerine işbu râfi'u'l-kitâb Mehmed b. Balı nâm kimesne her vecihle mahall ü müstehak olmağın vazîfe-i mersûmesiyle tevcîh olunup li-ecli'l-vesîka bu hurûr ketb ü tenmîk olundu. Tahrîren fi'sâmin min Şa'bâni'l-mu'azzam sene sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Ömer Çelebi b. Mehmed (ve diğerleri) **(36a)**

Mahrûse-i Bursa'da Şehâbeddîn Paşa mahallesi sâkinlerinden Receb Efendi b. Mahmûd tarafından meblag-ı âtiyü'z-zikri kabza vekîl olup el-Hâc Mustafâ b. Hasan ve 'Osmân b. Mahmûd şehâdetleri ile 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î vekâleti sâbite olan Mustafâ b. el-Hâc Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahalle-i merkûmede vâki' merhûm Şehâbeddîn Paşa binâeylediği mescid-i şerîfde imâm olan işbu râfi'u'l-kitâb eş-Şeyh Ahmed b. eş-Şeyh el-Hâc Yûsuf mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip bundan akdem müvekkilim mezbûr Receb Efendi imâmet-i mezbûreyi kendi üzerine taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden berât ihrâc etdirdikde mezbûr eş-Şeyh Ahmed 'azlim îcâb eder hâlim yok iken fuzûlî berât edermişsin deyu nizâ' ve cidâle mütesaddî oldukda müvekkil-i mezbûr Receb Efendi dahi merkûm eş-Şeyh Ahmed'i iskât için beş bin nakd akçe def 'u teslim etmiş eder hâlâ yine taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden müvekkilim mezbûr Receb Efendi imâmet-i mezbûreden ref' merkûm eş-Şeyh Ahmed'e müceddeden tevcîh ve yedine berât-ı şerîf-i 'âlîşân inâyet ve ihsân olunmağla mukaddemâ 'itâ olunana beş bin akçeyi vekâlet-i muhkiyyem hasebiyle bi't-tamâm merkûm eş-Şeyh Ahmed ile husûs-ı mezbûra müte'allık bir vecihle da'vâ ve nizâ'ı kalmadı dedikde vekîl-i merkûmun vech-i meşrûh üzre câri olan ikrârını mukırrun-leh el-merkûm eş-Şeyh Ahmed

vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkik etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' 'âşera min Recebi'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-cüyüş Mehmed çavuş b. 'Abdülhalîm, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ahmed, es-Seyyid Ebî Bekir Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, el-Hâc Mehmed Efendi b. Sa'di ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa'da kemhacı tâyifesinden Mahmûd Çelebi b. 'Abdu'llâh ve İbrâhîm Çelebi b. 'Osmân ve Sefer Çelebi b. Ca'fer ve Hüseyin Çelebi b. mahmûd ve Ahmed b. Mehmed ve Mustafâ b. 'Abdu'llâh ve yine tâyife-i merkûmeden Yorgi veled-i Aleksî ve Bendeli veled-i Tamol ve Kartî veled-i Kalyan ve Yorgaki veled-i Nikola ve Estre veled-i Sinan ve Manol veled-i Aleksî ve Dika veled-i Yanî nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde tâyife-i merkûmeden işbu hâfîzu'l-kitâb Bendeli veled-i İstanbul nâm zimmî müvâcehesinde herbiri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Bendeli hırfetimizin ihtiyârı ve cümlemizin muhtârı olup üstad-ı hâzîk ve san'atında fâik kimesne olmağla mâbeynimizde işbaşı nasb olunmak taleb eylediklerinde mezbûru tâyife-i merkûm üzerlerine savb-ı şer'den işçibaşı nasb olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'-âşîr min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Altıparmak mahallesi sükkânından olup hâlâ mahmiye-i İstanbul'da 'Alî Paşa mahallesinde Aslan b. Mahmûd nâm kıptî meclis-i şer'de menzil-i âtiyü'l beyâna vâzi'u'l-yed idiği sâbit olan işbu râfi'atü'l-kitâb Râbi'a bt. Kara Hüseyin nâm kıptiye mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip el-ân mezbûrenin yedinde olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafî Sultân Orhan vakfına ve bir tarafî Nâlî nâm kimesne mülküne ve bir tarafî miskînlere ve bir tarafî tarîk-i 'âm ile mahdûd olan bir bâb menzil-i mâlikâne babam mezbûrun mülkü olup ba'de vefâtîhi bene intikâl etmeğin hâlâ mezbûre Râbi'a Hâtûn mezbûru bi'l-vekâle zabt u tasarruf eder suâl olunsun dedikde gıbbü's-suâl mezbûre Râbi'a Hâtûn cevâbında târîh-i kitâbdan otuz sene mukaddem menzil-i mezbûru işbu hâzîr bi'l-meclis Hacî 'Abdî nâm kimesne bana bin beş yüz akçeye bey' u teslîm ben dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm edip bana gelince zabt u tasarruf ve müdde'î-i mezbûr sükût etmişdir dedikde gıbbü'l-istintâk mezbûr Aslan dahi cevâbında mezbûreden sükûtunu ikrâr etmekle bilâ 'özü' şer'î on beş sene mürûr eden da'vânın istimâ'ı memnû' olmağın mezbûr Aslan ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'âşera min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri). Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Ağa b. 'Abdülganî (ve diğerleri). (36b)

Gemlik kasabasına tâbi' Kurşunlu nâm karyede bundan akdem katl olunan Parmaksız Mehmed Çelebi'nin verâseti sulbî oğulları Bâyezîd Beşe ve 'Ömer Beşe ve 'Alî Beşe'ye ve sulbiye kızları Neslihân ve İsmihân ve Râziye ve 'Aynî ve Fâtîma ve Mülkî nâm hâtûnlara münhasıra olduğu şer'an mütebeyyin olduktan sonra meclis-i şer'-i hatîrdeyörük tâyifesinden işbu hâfîzu'l-kitâb Sefer b. Mustafâ nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip eşkiyâ tâyifesi babam mezbûru menziline katl eyledikleri cem'î-i emvllini gârat eylemişler idi. el-Hâletü hâzihi babam kâtil-i mezbûrun bir re's siyah aygır tayının merkûm Sefer'in yedinden bulup da'vâ ve taleb eylediğimde mezbûr Sefer zikr olunan tayın işbu hâzîr bi'l-meclis Muharrem b. Mehmed nâm şâkî bana emânet vaz' eyledi dedikde mezbûr Muharrem dahi zikr olunan tayı babam kâtil-i merkûmun menziline gârat ve mezbûr Sefer'e emânet-i vaz' eylediğini ikrâr ve i'tirâf etmeğin ben dahi asâleten ve vekâleten zikr olunan tayı merkûm Muharrem'in mahzarında ma'rifetiyle mezbûr Sefer'in yedinden alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm zikr olunan taya ve âlâtına müte'allık merkûm Sefer ile da'vâ ve husûmetimiz olmayıp zimmetini asâleten vekâleten ıskât eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıtı Recebi'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Beşe Mehmed b. Hızır (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da Çardak mahallesi sükkânından el-Hâc Eymür bi Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîre işbu bâ'isü'l-kitâb 'Osmân Dede b. Hızır nâm kimesne mahzarında bitav'îhi ikrâe ve i'tirâf edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafî Mü'mine Hâtûn vakfına ve bir tarafî el-Hâc Mustafâ mülküne ve tarafeyn tarîk-i 'âm ile tarîk-i hâssa müntehî iki beyt-i 'ulvîyi ve iki sundurmayı ve bir beyt-i süflâyı ve bir ahır ve bir samanlığı ve bir tahtapûşu ve iki kazanı ve iki sofayı müştemil olan mülk-i menzilin cem'î-i tevâbi' ve levâhıkı ile merkûm 'Osmân Dede'ye beyt-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki yüz on buçuk kıt'a riyâlî guruşa bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i merkûmu bi't-tamâmihi müşterî-i mezbûr 'Osmân yedinden alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm mahdûd-ı mezkûru mersûm 'Osmân Dede'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olunsun dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î bâyi'-i

mezbûr el-Hâc Eymür'ün sulbî oğlu Mehmed Çelebi kendi tarafından asâleten li-ebeveyn karındaşı fahru'l-kudât Ahmed Efendi tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î Mevlûd b. Mustafâ ve Ahmed ve Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olduktan sonra müşteri-i merkûm 'Osmân Dede mahzarında bi'l-asâleti ve bi'l-vekâleti ikrâr- tâm ve takdîr-i kelâm edip zikr olunan menzili babamız merkûm el-Hâc Eymir bana ve karındaşım müvekkil-i mezbûr Ahmed'e bundan akdem velîme-i hitân hibe edip gelen târîh-i bey' u şîradan mukaddem babam mezbûr el-Hâc Eymir hibe-i merkûmdan rücû' eyledikte biz dahi rızâm ile feth edip menzil-i mahdûd-ı mezkûru babam merkûm el-Hâc Eymir'e teslim etmişdik, binâen 'alâ zâlik menzil-i mezbûrda min ba'd hakk u 'alâkamız yokdur dedikte gıbbü't-tasdîk ve 't-taleb mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sânî 'aşera min Recebi'l-müreceb li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Zuhru'l-eimme İbrâhîm Efendi el-merhûm eş-Şeyh Mehmed Efendi, fahru'l-akrân Mehmed Beşe b. Nasuh, Şeyhî Çelebi b. Mehmed Efendi, Mustafâ Dede b. Kalender, Mehmed Çelebi b. 'Înâyet, el-Hâc Mevlûd b. Mustafâ Dede ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Hâkimin, Hoca Yunus mahallesinden Mustafa kızı Kaya Hatun'un nafakası için, kayıp kocası Şaban oğlu Ahmed tarafından ödenmek üzere günlük 6 dirhem nafaka takdir edip zaruret anında aldığı borçlarında kocası tarafından verilmesi hususunda iznine dair belgedir. 19 Receb 1060. Şahitler: Hacı Mustafa b. İbrahim, Ramazan Efendi b. Abdullah (ve diğerleri). (37a)

Mahrûse-i Bursa'da Reyhan Paşa mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem vefât eden es-Seyyid İsmâ'il Efendi b. es-Seyyid Sinân'ın verâseti sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Şa'bân ile sulbiye kebîre kızı Şerîfe Sâliha'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mezbûr es-Seyyid Şa'bân meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde kendi tarafından asl ve vâlidesi 'umdetü'l-muhadderât Fâtîma Hâtûn bt. 'Abdu'llâh tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olup bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan 'umdetü'l-müderisîni'l-kirâm 'Osmân Efendi b. Mehmed Çavuş mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip babam müteveffâ-yı mezbûrun merkûm 'Osmân Efendi zimmetinde karz-ı şer'îden bin kıt'a riyâlî gurus ve müşteri ve makbûz bir re's bârgîr semeninden dahi yüz gurus ki cem'an yüz gurus hakkı olup mukâbelesinde her dengi yetmiş altışar vukiyye ve üç yüz altmış altışar gurus ve elli üç akçe kıymetli olan üç denk ipeğini mûmâ-ileyh 'Osmân Efendi müteveffâ-yı merkûm rehin edip ol dahi irhân eyledikten sonra rızâları ile mâru'z-zikr ipeği Nâzîroğlu Mehmed Çelebi demekle ma'rûf 'adl-i yedine vaz' edip ba'dehu meblag-ı mezbûrun iki yüz gurusunu mezbûr 'Osmân Efendi asâleten ve dokuz yüz gurusunu dahi deyn-i mezkûru edâ ve tahlîs-i rehn-i mezkûra vekîl olan el-Hâc Mustafâ yediyle babam müteveffâ-yı mezbûra edâ ve teslim eyleyip mezbûr el-Hâc Mustafâ'nın rehn-i murâd eyledikte ilzâm-ı râic olunmuş değil iken yüz gurusum dahi vardır deyücek rehn etmeyip 'adl-i mezkûrun teslimine mâni' olduğunu merkûm 'Osmân Efendi bundan akdem şuhûd-i 'udûl ile kızkarındaşım mezbûre Şerîfe Sâliha müvâcehesinde isbât edip zikr olunan ipeğin bir dengi mevcûd olmağla mezbûr 'Osmân Efendi 'aynını kabz edip iki denk ipeğe mukâbele olan yedi yüz otuz iki gurus ve yüz altı akçenin reddine hukm-i şer'î lâhik olmuş idi. Lâkin zikr olunan iki denk ipeği mûmâ-ileyh 'Osmân Efendi'nin vâlidesi müvekkile-i merkûme Fâtîma Hâtûn mezbûr 'Osmân Efendi tarafından vekâlete kabz eylediği mesmû'um olmuşdur suâl olsun deyücek gıbbü's-suâl mezbûr 'Osmân Efendi cevâbında zikr olunan iki denk ipeği vâlidesi mezbûre Fâtîma Hâtûn'un kabzını inkâr edecek mezbûr Seyyid Şa'bân'dan takrîr-i meşrûhuna mutâbaka-i beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden 'âciz olup istihlâf etmeğin mezbûre Fâtîma Hâtûn muhadderâtdan olmağla mersûmeyi tahlîf için kıbel-i şer'-i enver Mevlânâ es-Seyyid Şeyh Mehmed Efendi b. es-Seyyid Mehmed huddâm-ı mahkeme-i şerîfeden Mehmed b. Mehmed ile irsâl olunup ol dahi mahrûse-i mezbûrda Ebî Şahme mahallesinde mezbûre Fâtîma Hâtûn'un menziline varıp zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ve müdde'î-i merkûm es-Seyyid Şa'bân huzûrunda vech-i muharrer üzre deyn-i mezkûr edâ olunduktan sonra zikr-i mezbûr eden iki denk ipeği 'adl-i mezkûr yedinden ahz u kabz etmediğine mersûm Fâtîma Hâtûn'a yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefkî'l-mes'ûl yemîn-i billâhi'l-'alîyyi'l-'âlâ eylediğini Mevlânâ mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu me'an irsâl olunan min ba'd Mehmed ile meclis-i şer'-i hatîre 'alâ vukû'îhi ihbâr ve takrîr etmeğin vâki'u'l-hâl bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi' min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Dervîş Çavuş, Mehmed Çelebi b. Hüseyin, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Ahmed, Hüseyin Çelebi b. Receb, Mahmûd Çelebi b. Muharrem (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Sarayoğlu mahallesinde sâkin Dervîş Mehmed Çelebi b. el-Hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfî'u'l-kitâb Mahmûd Çelebi b. Ahmed mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mahrûse-i merkûmede Çatalfırın'da Çömlekciler Hamâmı mukâbilinde def'-i merhûm Kazzâzoğlu vakfından olup iki tarafı David veled-i Murad nâm zimmî mülküne ve tarafı Yorgi veled-i Savastas nâm zimmî mülküne ve bir tarafı 'âm ile mahdûd olup senede altışar akçe cânib-i vakf-ı mezbûre mukâta'ası olup mâ-i câriyi müştemil olan iki bâb mülk-i dükkânımı cemâ' tevâbi' ve levâhikî ile mezbûr Mahmûd Çelebi'ye yüz yirmi kıt'a riyâlî guruşa bey'-i bât-i sahîb-i şer'î ile bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblag-ı merkûmu mezbûr Mahmûd Çelebi'nin yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm zikr olunan iki bâb dükkân mezbûr Mahmûd Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarruf olsun dedikde mukîr-ı mezbûru ikrâr-ı meşrûhuna el-mukîrru lehel-merkûm Mahmûd Çelebi vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşera min Recebi'l-müreccib li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi b. el-Hâc Nûh, Mehmed Efendi b. Nûh, Handan Beşe b. 'Abdu'llâh (ve diğeri) (37b)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm el-Hâc Seyfu'llâh mescid-i şerîfinin imâmı olan el-Hâc Mustafâ Efendi b. Sinân meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde râfî'-i hâze'l-kitâb Abdül'azîz Efendi b. el-Hâc Muharrem mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâba gelince mezbûr Abdül'azîz Efendi'nin otuz sene menzîlinde sâkin olup hâlâ ben hacc-ı şerîfe teveccüh etmekle merkûmun menzîlinde olan kalîl ü kesîr celîl ü hakîr cemî' eşyâ-i mâ'lûmeyi ahz u kabz edip târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân eden ahz u i'tâyâ müte'allık de'âvî ve mütâlebâtдан mezbûr Abdül'azîz Efendi'yi ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ' ile ibrâ ve iskât-ı tâm râfî'u'l-hisâm ile iskât eyledim dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î vâki'u'l-hâl ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmîs 'aşera min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Efendi b. 'Alî, Mehmed Çelebi b. Mehmed, Hüseyin Efendi b. hasan, Mahmûd Beşe b. İsmâ'îl, Halîl b. Ahmed el-müezzîn, Şa'bân Efendi el-imâm, 'İvaz Halîfe b. Hanîffî, Fahru't-tüccâr Kul Bey.

Esirci tâyifesinden 'Alî b. Hasan nâm bostânî meclis-i şer'î hatîrde tâyife-i mezbûreden Müstecâb b. Mahmûd mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem Mülâyim nâm câriyesi benden iştirâyâ râğib oldukda bana pestu(?) kırmızı londre(?) çuka 'arz edip bu çukanın kıymeti yüz riyâlî guruşdur ve ben yüz guruşa aldım deyu beni magrûr etdikden sonra ben dahi câriye-i merkûmeyi yüz kırk beş riyâlî guruşa mezbûr Müstecâb'a bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve kabz etdikden sonra yüz guruş mukâbelesinde zikr olunan çukayı kırk beş riyâlî guruş nakd ile bana verdikde ben dahi kabûl ve kabz etmişdim. Hâlâ zikr olunan çukayı ehl-i hibre kimesnelere 'arz etdim ancak elli guruş kıymet tahmîn olunmağla magrûriyetime binâen yine çukayı red etmek murâd ederim suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl mezbûr Müstecâb cevâbında ben müdde'î-i mezbûrdan câriye-i merkûmeyi iştirâ eylediğim hînde çukaya semen takdîr etmedim. Ancak işbu bir pestav kırmızı çuka ile kırk beş guruş nakde bâzâr eyledim deyip bu çukanın kıymeti yüz guruşdur ve ben yüz guruşa aldım dediğini inkâr edecek müdde'î-i mezbûrdan vech-i meşrûh üzre takrîre beyyine taleb oldukda ityân-ı beyyineden izhâr-i 'aciz ile gibbû'l-istihlâf merkûm Müstecâb hîn-i sevm ü şirâ'da bu çukanın kıymrtiyüz guruşdur ve ben yüz guruşa iştirâ eyledim deyu yüz guruş semen takdîrle verdiğine yemînteklîf oldukda ol dahi 'alâ vefkî'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâh-i te'âlâ etmeğîn müdde'î-i mezbûr mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Bursa kalesindeki Şeyh Paşa mahallesinden Ekmekçi Süleyman oğlu Üstad Ahmed'in, Hacı Ebu Bekir oğlu Hacı Mahmud'a 8665 dirhem gümüş borcu olduğu, ancak bu borcunu 15 Cemaziyelahir 1060'dan itibaren 325 gün içinde haftada 200 dirhem vermek suretiyle ödeyeceğini ikrarına dair belgedir. 15 Cemaziyelahir 1060. Şahitler: Ali Çelebi b. Ramazan, Ramazan Bey b. Ali, Mustafa Çelebi b. Bayram (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Kapıcızade mahallesinden Hoca Sinan kızı Kezban Hatun'un kocası Mehmed oğlu Şaban ile nikâhı esnâsında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 12 Şaban 1060. Şahitler: (ve diğeri). (38a)

Livâ-i Hudâvendigâr sancağında olan harâmî ve eşkiyâ tâyifesinin teftîşine ve lâzım gelen hudûd-ı şer'iyeyi icrâyâ taraf-ı saltanat-ı 'alfiyeden lâ zâlet bi-himâyeti'llâhî te'âlâ masûnetün 'ani'l-ekdâr ve'l-beliyyeden emr-i şerîf-i 'âlîşân ile me'mûr olan kıdvetü'l-emâcid

ve'l-a'yân Ahmed Ağa meclis-i şer'-i hatîrde Mudanya kazâsına tâbi' Seki nâm karyede sâkin nikola veled-i Yorgi nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mesfûr Nikola harâmî tâyifesinden olup dâimen pişesi katl-i nüfûs ve nehbi emvâl etmektedir. Hattâ târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem bâzar günü kazâsında Isırganlı nâm cebelde Hüseyin nâmında iki nefer adamı katl ve mâlların gârat edip ve Bursa sâkinlerinden 'Osmân Bey nâm kimesne İstânbûl'a gider iken bâzar günü ve Samanlı nâm karye beyninde vâki' Kırknerdübân ta'bir olunduğu mahalde üzerine hücum edip bin akçe kıymetli bir sîm kuşak ve bin akçe kıymetli bir sîm kılıç kılıç ahz etmiştir suâl olunsun dedikde gıbbü's-suâl mezbûr Nikola cevâbında fi'l-hakîka târîh-ikitâbdan beş ay mukaddem Hüseyin nâm iki nefer kimesneyi Isırganlı nâm cebelde tüfenk ile urup katl eyledim ve iki bârgûrlerin ahz eyledim ve mezbûr 'Osmân Ağa'yı dahi Kırknerdübân nâm mahalde üzerine varıp katl-i mübâşeret eylediğimde kendisi firâr edip mâlından bin akçe kıymetli bir sîm kılıç ahz eyledim deyu mukırr u mu'terif olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olunup salb olunmak için mübâşir mûmâ-ileyh Ahmed Ağa'ya teslim olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Ağa b. Mahmûd, el-Hâc Mustafâ eş-Şehîr bi-Karaoğlan (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa kal'ası dâhilinde Kemâleddîn Bey mahalle sâkinelerinden Ümmü Gülsüm Hâtûn bt. Nasuh meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan b. 'Abdu'llâh mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edip silk-i mülkümde muntazam ve münselik olan esvâbımdan on iki 'aded altûnî yasdık ve üç 'aded altûnî döşek ve sekiz 'aded altûnî yorgan ve yedi 'aded beledî minder ve dört kâliçe ve on iki 'aded sahan ve üç bakraç ve dört tâbe ve bir tepsi ve bir çift sanduk ve bir anbârî mezbûr Hasan'a hibe-i sahîha ile hibe ve teslim ve temlik eyledikde ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve tesellüm ve temlik eyledi. Ba'de'l-yevm eşyâ-i mezbûre mezbûr Hasan'ın mülk-i mevhubudur keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olunsun dedikde mukırr-i mezbûreyi ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırru leh el-mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hasan Beşe b. 'Abdu'llâh, el-Hâc Mehmed b. Mehmed, hasan Bey Ca'fer, el-Hâc 'Osmân Mustafâ (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Hoca Tayyib mahallesi imâmı olan Hüseyin Efendi meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâfîzu'l-kitâb el-Hâc 'Alî b. Ahmed müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem mezbûr el-Hâc 'Alî'den cemî'-i 'ayûbdan sâlime olmak üzere yüz beş 'aded riyâlî guruşa Mülâyim nâm câriye iştirâ eyledim idi. Hâlâ câriye-i merkûmenin za'if bâsiri olduğu 'aybına muttali' oldum geri redd etmeğın murâd ederin suâl olunsun dedikde gıbbü's-suâl mezbûr el-Hâc 'Alî cevâbında fi'l-hakîka ben câriye-i merkûmemi merkûm Hüseyin Efendi'ye cemî'-i 'ayûbdan sâlim olmak üzere sâlim olmak üzere bey' eyledim idi. Lâkin mezbûr Hüseyin Efendi 'aybına muttali' olduğundan sonra câriye-i merkûmeyi âhara bey' etmiştir, gıbbü's-şer'-i'l-kavîm mâni'-i reddir dedikde gıbbü'l-istintâk merkûm Hüseyin Efendi cevâbında fi'l-hakîka câriye-i merkûmenin 'aybına muttali' olduğundan sonra âhara bey' eylediğini mukırr vr mu'terif olmağın ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri).

(38b)

Mahrûse-i Bursa'da (...) mahallesi sâkinlerinden Asvador veled-i Mirad nâm kimesne ermenî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-kitâb Mehmed b. 'İvaz nâm mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i merkûmede Selçuk Hâtûn mahallesinde vâki' bir tarafı merhûm Hasan Ağa odalarına ve bir tarafı Mustafâ mülküne ve bir tarafı şemsi Hâtûn bâğçesine ve taraf-ı rub'u tarîk-i 'amma müntehî senede yirmi akçe mukâta'a-i zemîni olup tûlen beş bedure ve 'arzen bedure olan mancınıkçı dükkânını işbu hâzretün bi'l-meclis Şemsi bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûndan târîh-i kitâbdan dört ay mukaddem üç bin beş yüz akçeye mezbûreden iştirî ve kabz eylemişdim, hâlâ merkûm Mehmed dükkân-ı mezbûru bi'l-kâffe tasarruf eder suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbundur dedikde gıbbü's-suâl mezbûr Mehmed cevâbında dükkân-ı mezbûru târîh-i kitâbdan on dört buçuk ay mukaddem mezbûre Şemsi Hâtûn bana bin nakd râyic fi'l-vakt fîzzî akçeye bey'-i bât-i sahîh-i şer' ile bey' ben dahi iştirâ ve kabz ve tesellüm-i mübî' eyledim dedikde mezbûr Asvador dahi merkûm Mehmed dükkân-ı mezbûru bâyi'a-i merkûmeden kendüden iştirâ eylediğini münkir olucak merkûm Mehmed'den da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ricâlden Yûsuf b. 'Abdu'llâh ve İsmâ'îl b. Yûsuf nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka mezbûre Şemsi Hâtûn bizim huzûrumuzda dükkân-ı merkûmu

târîh-i mezkûrede mesfûr Mehmed'e meblag-ı mezbûra bey' eyledi, biz husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbiri edâ-yı şehâdet-i şer' iye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mezbûr Asvador bî-vech mu'ârazadan men' birle olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Ömer Çelebi b. 'Osmân (ve diğeri).

Husûs-i âtiyü'l-beyân mahallinde keşf ü tahrîr için nâib taleb olundukda kitâb-ı mahkeme-i şerîfeden Mevlânâ İbrâhîm Efendi mahkeme-i mezbûre huddâmından Mehmed ile irsâl olunup ol dahi zeyl-i sûtûrda mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile mahrûse-i Bursa Kal'ası dâhilinde Bâb-ı Zemîn mahallesi1kinlerinden işbu râfi'atü'l-kitâb 'Âişe bt Mustafâ nâm hâtûnun menziline varıp 'akd-i meclis-i şer' olundukda mezbûre'Âişe Hâtûn meclis-i mezbûrda takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâb zevcim gâib 'ani'l-meclis İbrâhîm Efendi b. el-merhûm eş-Şeyh Mustafâ Efendi beni bi-gayri vech-i şer'î işbu mevcûd bi'l-meclis olan rahli ta'bîr olunur tahta ile başımın sağ tarafından urup mecrûh ve zahrımda kezâlik su bardağı ile urup birkaç yerde yaralamışdır. Zikr olunan cerâhatime ve zahrımda olan yaralara nazar olunup vâkî' hâl keşf ü tahrîr olunması matlûbumdur dedikde mezbûre 'Âişe Hâtûn'un a'zâsına nazar olundukda fi'l-hakîka mezbûrenin başımın sağ tarafında ? yarası ve zahrında olan yaralar mu'âyene ve müşâhade olundukdan sonra mezbûre 'Âişe Hâtûn i'âde-i kelâm edip bi-emri'llâhi te'âlâ cerâhat-i mezbûreden vefât edersem ve diyetime mûte'allık mahalle-i mezbûre ahâlinden ve sâyir nâsdan bir ferd ile da'vâ ve husümetim yokdur, cârihim mezbûr İbrâhîm Efendi'dir dediğini Mevlânâ-yı müşârun-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba'dehu meclis-i şer'de me'an irsâl olunan mezbûr Mehmed ile ihbâr ve takrîr eylediklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Çelebi b. el-merhûm es-Seyyid Muslî Ağa, el-Hâc Mustafâ b. Mehmed, Şeyhi Çelebi b. Bostan, Mehmed Çelebi b. el-Hâc Yûnus, Pîr Mehmed Çelebi b. el-Hâc 'Abdülhalîm ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Yeşil İmarat mahallesinde sakine Abdurrahman kızı Emine Hatun'un kocası hâfizu'l-kitab Ahmed oğlu Mehmed ile nikâhi esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası, meûnet-i süknâsi karşılığında, oğlu İbrahim için nafaka ve kisve talep etmeyip hidâne hakkını da düşürerek, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibrâ etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 22 Receb 1060. Şahitler: (ve diğeri). (39a)

Mahrûse-i Bursa'da İbrâhîm Paşa mahallesi sâkinlerinden 'Âişe bt. Ahmed Efendi nâm hâtûn tarafından hibe-i âtiyü'l-beyânı ikrâra vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Mehmed b. Memî ve hasan b. 'Abdu'llâh şehâdetlei ile hasm-ı münker-i şer'î müvâcehesinde vekâleti sâbite olan fahru'l-kudât Hüseyin b. 'Osmân meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'atü'l-kitâb vâlidesi kerîme bt. sâlih nâm hâtûn tarafından tasdik-i vekîl olup kezâlik hasm-ı şer'î müvâcehesinde mezbûreyi ma'rifet-i şer' iye ile 'ârifân olan Mehmed Efendi b. 'Alî ve Mehmed b. Ahmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan 'Îsâ b. 'Alî nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip müvekkilem mezbûre 'Âişe'nin silk-i mülkünde münselik ve muntazan olan emvâlinden kırk miskâl bir çift bilezik ve yirmi miskâl bir çift endişe(?) ve bir incili istefan ve bir altûnî saçımlı sorguç ve bir incili enselik ve bir incili saçlık ve on ayaklı on miskâl saçbağı ve bir incili yaka ve on bir miskâl altun düğme ve on bir miskâl bütün kuşak ve bir raht sîm kuşak ve bir zümrüd taşlı bir çift küpe ve bir enli sîm kuşak ve bir sîm ayna ve bir sîm nâ'lin ve bir sîm gülâbdân ve bir atlas kaftan ve bir kadife kaftan ve bir kemha kaftan, ve bir siyah kadife kaftan ve bir alaca dârânî ve beş 'aded dolma döşek ve on 'aded dolma yasdık ve bir dolma yasdık ve iki ser1ser başlı yorgan ve bir dikme yorgan ve resmî yorgan ve perdeli yorgan ve bir kâliçe ve bir seccâde ve bir kilim ve bir naklî kilim ve bir alaca kilim ve beş 'aded beledî minder ve on iki 'aded sahan ve bir demir sini ve iki bazuva tepsisi ve beş 'aded tencere ve üç 'aded hamam taşı ve iki hamam leğeni ve iki dülbend örtüsü ve on dokuz 'adad dîvâr makramesi ve sekiz 'aded münakkaş boğça ve altı 'aded yüz yasdığı ve iki münakkaş çâr-şeb ve bir dokuma don ve iki beyaz don ve ? hamam esbâbı ve on 'aded münakkaş makrame ve bir kazgan ve bir taba ve bir bakracı vâlidesi mezbûre Kerîme Hâtûn hibe-i sahîha-i şer' iye ile hibe ve kabz ve kabûl ve makbûl ve teslîm eyledi fimâ ba'd zikr olunan zikr olunan eşyâ-i mezbûre Kerîme'nin mülk-i mevhubudur. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarıf olunsun dedikde vekîl-i mezbûrun vech-i muharrer üzre sudûr eden meşrûhunu merkûm vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdi ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişini'l-kirâm Ahmed Çavuş, es-Seyyid Mehmed Çelebi (ve diğeri).

Livâ-i Hudâvendigâr sancağında harâmî ve eşkiyâ tâyifesinin teftîşine ve lâzım gelen hudûda şer‘iyyeyi icrâya taraf-ı saltanat-ı ‘aliyye lâ zâlet bi-himâyeti’llâhi te‘âlâ masûnetün ‘ani’l-ekdâr ve’l-beliyyeden emr-i şerîf-i ‘âlîşân ile me’mûr olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-â‘yân Ahmed Ağa meclis-i şer‘-i hatîrde Selânikli Yorgi veled-i Aleksî müvâcehesinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Yorgi harâmî tâyifesinden olup dâimâ pişesi katl-i nüfûs ve nehb-i emvâl-i ebnâ-i sebîl etmektedir hattâ târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem Domaniç dağında vakt-i duhâda Bursa’dan gitme bir kârbân bozup içinde üç nefer kimesneyi katletmiştir suâl olunsunedikde gibbû’s-suâl mezbûr Yorgi cevâbında fi’l-vâki‘ bir sene mukaddem on üç nefer kimesne ile Domaniç dağında vakt-i duhâda Bursa’dan gitme bir kârbân bozup içinde üç nefer kimesneyi katleledi cümle mâlarını gârat edip ba‘dehu taksîm olunup iki bin akçe hisse ahz eyledim deyu kîtâ-ı tarîkden olup katl-i nüfûs ve nehb-i emvâl-i ebnâ-i sebîl eylediğini bi’t-tav‘î’s-sâf ikrâr ve i’tirâf etmeğin salb olunmak için mûmâ-ileyh Ahmed Ağa’ya teslim olunup mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-ısrîn min Recebi’l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Depecik karyesinden Hızır Beşe, Demir oğlu Hüseyin Beşe, Ramazân Subaşı (ve diğerleri). (39b)

Livâ-i Hudâvendigâr sancağında olan harâmî ve eşkiyâ tâyifesinin teftîşine ve lâzım gelen hudûda şer‘iyyeyi icrâya taraf-ı saltanat-ı ‘aliyye lâ zâlet bi-himâyeti’llâhi te‘âlâ masûnetün ‘ani’l-ekdâr ve’l-beliyyeden emr-i şerîf-i ‘âlîşân ile me’mûr olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-â‘yân Ahmed Ağa’ya meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde Mudanya kazâsına tâbî‘ Sekî nâm karyede sâkin Nikola veled-i Yorgi nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mesfûr Nikola harâmî tâyifesinden olup iyâşesi dâimâ katl-i müfûs ve nehb-i emvâl etmektedir. Hattâ târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem Bazar Köyü kazâsında Isırganlı nâm cebelde Hüseyin nâmında iki nefer adamı öğle vaktinde katl ve mâllarını gârat edip ve iki re’s bârgîrlerin ahz edip ve Bursa sâkinlerinden ‘Osmân Bey nâm kimesne İstanbul’a gider iken Bazar Köyü ile Samanlı nâm karye Beyninde vâki‘ Kırknerdübân ta‘bir olunduğu mahalde kuşluk vaktinde üzerine hücum edip bin akçe kıymetli bir sîm kılıç ahz etmiştir suâl olunsun dedikde gibbû’s-suâl mezbûr Nikola cevâbında fi’l-hakîka târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem Hüseyin nâm iki nefer kimesneyi Isırganlı nâm cebelde tüfenk ile öğle vaktinde vurup katl eyledim ve iki re’s bârgîrlerin ahz eyledim ve mezbûr ‘Osmân Ağa’yı dahi kuşluk vakti Kırknerdübân nâm mahalde üzerine varıp katl-i mübâşeret eylediğimde kendisi firâr edip mâlından bin akçe kıymetli bir sîm kuşak ve bin akçe kıymetli bir sîm kılıç ahz eyledim deyu kat-ı tarîk edip ve nehb-i emvâl-i ebnâ-i sebîl eylediğini mukîr ve mu‘terif olmağın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olunup salb olunmak için mübâşîr mûmâ-ileyh Ahmed Ağa’ya teslim olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-ısrîn min Recebi’l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Mahmûd Ağa b. Mehmed, el-Hâc Mustafâ eş-şehîr bi-Karaoğlan.

Medîne-i Bursa’da Bülbüllüce mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu râfî’u’l-kitâb Hüseyin b. Bostan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edip mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafî mahalle-i mezbûre müezzinine mevkûfe olan menzile ve bir tarafî Sâliha bt. Ahmed nâm hâtûn mülküne ve bir tarafî mezbûr Hüseyin mülküne ve taraf-ı râbî‘i tarîk-i hâssa muntelhî bir süflâyı ve bir sofayı ve bir hâbiye-i mâ-i câriyi ve kenîfi müştemil olup senede Bâyezîd Paşa vakfına on akçe mukâta‘ası olan mülk-i menzîlimi cemî‘ ve tevâbî‘i ve levâhıkı ile târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem merkûm Hüseyin’e sekiz bin iki yüz elli nakd râyic fi’l-vakt fîzî akçeye bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘îde bey‘ u teslim ol dahi iştirâ ve kabz ve teslim etmiş idi. Hâlâ meblag-ı merkûmu mezbûr Hüseyin’in yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Ba‘de’l-yevm zikr olunan menzil-i mahdûd merkûm Hüseyin’in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde mukîr-ı mezbûru ikrâr-ı meşrûhunda el-mukîrru leh el-mezbûr Hüseyin vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ veka‘ bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-sânî ve’l-ısrîn min Recebi’l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Mahmûd Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri). (40a)

(Arapça-özet:) Alaaddin Bey mahallesinden Abdullah oğlu Ebu Bekir’in karısı Ömer kızı Bağdad Hatun’la, nikâhi esnasında kararlaştırılan 1000 dirhem mihr-i mücceli ödeyerek, iddet nafakası ve meûnet-i süknası mukabilinde ise 190 dirhem vererek birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarında ibra etmek suretiyle ric’i talak yapmasına dair belgedir. 17 Receb 1060. Şahitler: Ömer Çelebi b. Mustafa, Mahmud Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Çınarlı mahallesinde oturan Sefer Çelebi oğlu İbrahim Çelebi'nin, aynı mahalledeki alt katta iki oda, iki sofa, bir akarsu ve çevrili bahçeden müstemil mülkünü, peşin 1000 dirheme Abide Hatun'a sattığı, tarafların da bu satışı sahih-i şer'i bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 20 Receb 1060. Şahitler: Şeyh Mehmed Efendi b. İbrahim (imam), Hacı Abdünnebi (müezzin), Hüseyin Efendi (imam), Hacı Abdurrahman b. Bayezid, Hacı Mustafa b. Mehmed, Hacı İsmail b. Ali, Hüseyin Çelebi b. Vildan, Ali Beşe b. Mehmed (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Karaağaç mahallesinde bundan akdem hâlik olan Safer veled-i Ahber'in verâseti zevcesi işbu râfi'atü'l-kitâb Ana bt. Kaser nâm nasrâniyye ile sulbî kebîr oğlu Kaplan'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyen olduktan sonra mezbûr Kaplan meclis-i şer'de babası hâlik-i mezbûrun muhalledâtına vâzi'atü'l-yed olan merkûme Ana müvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip babam hâlik-i mezbûrun muhalledâtından 'akâr ve menkûl bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur terekesinden bana isâbet eden hissemi da'vâ ve taleb eylemiş idim. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûreden beni altı yüz akçe ve bir demir sini ve iki tencere ve iki sahan ve üç çömlek üzerine sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûr ile eşyâ-i merkûmeyi merkûmenin yedinden bi-temâmihî alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı merkûma müte'allık da'vâ ve talebden merkûmenin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim dedikde gibbû't-tasdîki's-şerî mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri). **(40b)**

(Arapça-özet:) Maksem mahallesinden Hacı Ebu Bekir kızı Zemine Hatun'un, kocası Mehmed oğlu Ahmed Çelebi ile, nikâhî esnâsında kararlaştırılan 13000 dirhemlik mihr-i müecceli iddet nafakası ve boşanma bedeli olarak kocasına 20 riyali kuruş ödemesi karşılığında birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 27 Receb 1060. Şahitler: Hacı İbrahim b. Hacı Hasan, Hüseyin Çelebi b. Kavli Bey (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Selçuk Hâtûn mahallesi sâkinlerinden Şemsi bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu bâ'isü's-sefer Asvador veled-i İnan ermeni müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Sultân odaları ve bir tarafı Mehmed Çelebi mülküne ve bir tarafı mesfûr Asvador mülküne ve tarafı râbî'î tarîk-i 'amma müntehî senede yirmi akçe mukâta'a-i kadîmesi olan bir bâb mülk mancınıkçı dükkânımı mezbûr Asvador'a târîh-i kitâbdan üç ay mukaddem üç bin beş yüz nakd râyic fi'l-vakt fîzzî akçeye bey'-i bât-i sahih-i şer'î ile bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve kabz ve teslîm edip hâlâ meblag-ı merkûmu mezbûr Asvador'un yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm dükkân-ı merkûm mezbûr Asvador'un mülk-i müşterâsıdır, keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrîf olsun dedikde mukirre-i mezbûreyi ikrâr-ı meşrûhunda el-mukirru leh el-mezbûr vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mehmed b. Hüseyin, el-Hâc Mehmed b. Hüseyin, Hacı Mehmed b. Velî (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Cedit mahallesinde sakin Mehmed oğlu Mehmed'in, Değirmenlikzık köyündeki (Mustafâ oğlu Ahmed Çelebi, İbrâhîm Çelebi mülkleri, merhûm İshak Paşa vakfı ve haftada bir Kaplıkaya vadisinden sulama hakkı olup yılda 15 dirhem karşılığında merhûm müşârun-ileyh vakfı için ayrılan arazi ile çevrili) bahçelerini peşin 4900 dirheme Mehmed Ali Şah oğlu Ali'ye sattığı, taraflarında bu satışı sahih-i şer'i bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 26 Receb 1060. Şahitler: Hacı Mehmed b. Hasan, Hacı Mehmed b. Hüseyin, Hacı Mehmed b. Veli (ve diğerleri). **(41a)**

(Arapça-özet:) Hazret-i Emirsultan mahallesinden Receb oğlu Hacı Şaban'ın aynı mahalledeki alt katta iki oda, üst katta bir oda, bir sofa, akarsu ile çevrili bahçeden müstemil mülkünü, Seyyid Mehmed oğlu Ebu Bekir Çelebi'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahih-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 8 Receb 1060. Şahitler: Hacı Mehmed Çelebi b. Hacı Mehmed, Pîri Çelebi b. Ali, Hacı Veli b. Hacı Mehmed, Osman Bey b. Abdullah, Hacı Şaban b. Receb, Mehmed Bey b. Kasım, Mehmed Çavuş b. Abdülhalim, Mehmed Çelebi b. Hudaverdi ve diğerleri.

Mahrûse-i Bursa'da İğnecizâde mahallesinde sâkin iken hâlik olan Aleksî veled-i Zakariya nâm ermenin verâseti zevce-i metrûkesi Meyrem bt. İskender'e sulbî kebîr oğlu Zakariya'ya ve sulbiye kebîre kızı Torfende nâm nasrâniyye münhasıra olduğu şer'an sâbit ve

mütehakkık olduktan sonra mezbûr Zakariya meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu râfiyyü’l-kitâb vâlidesi mezbûre Meyrem ile hemşiresi mezbûre Torfende’nin zevci Balı veled-i Gragor nâm zimmîler mahzarlarında üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip babam mesfûr Aleksî hâlik oldukda vâlidem mezbûre Meyrem ile merkûm Balı müşâvere edip hâlâ hâlik-i mezbûrun muhalledâtının cümlesini kassâm tahrîr ettiği ne kadarca ziyâde resm alır bir mikdârın ihfâ edelim. Ba‘dehu benim için büyüdükde kendüye teslîm ederiz deyû dükkân içinden elli ‘aded beyaz bogâsi ve üç top halep şiltesi ve on top geyve demisi ve üç top ‘acem yemenisi ve dört ‘aded sîm kadeh ve on top keten bezi ve on ‘aded haleb kuşağı ve sekiz ‘aded çemberini ihfâ edip bâkisini işbu yedimde olan kassâm defterine tahrîr etdirmişler. Hâlâ bana defter-i mezbûrda muharrir olan eşyâyı tamâmen teslîm edip ihfâ etdiklerini teslîmden imtinâ‘ eder suâl olunsun dedikde gibbû’s-suâl mezbûrân Meyrem ve Balı cevâblarında fi’l-hakîka ber-vech-i meşrûh üzere hâlik-i mezbûrun muhalledâtından ba‘zı eşyâ ihfâ etmiş idik. Lâkin yine ba‘zı kimesneler bize ihfâ idüğünüz eşyâ topladğı takdîrce mutazarrır olursuz deyu tahvîf etmeleriyle yine ihfâ eylediğimiz eşyâyı deftere tahrîr etdirdik nazar olunsun dediklerinde fi’l-hakîka deftere nazar olundukda mütâleb olan eşyâ ‘aynı ile mevcûd idüğü müşâhade olunduktan sonra nüdde‘î-i mezbûrdan taleb eylediğim eşyâ defter-i mezbûrda dâhil olandan gayri idüğüne beyyine taleb olundukda ikâmet eylediği Kaplan veled-i Hade flor ve Ruhican veled-i Yanus nâm zimmîler fi’l-hakîka mezbûrun taleb eylediği eşyâlar ihfâ etdikleri ma‘lûmumdur, gelen defterde olanmıdır veyâ gayrımıdır ânı bilmez demeleriyle şehâdetleri makbûle olmayıp ve mezbûr Zakariya dahi da‘vâsına mutâbika beyyineden ‘âciz ve kâhîr olup tahlîf dahi etmemeğin ta‘arruzdan men‘ olunup mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min Recebi’l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl ‘Alî Efendi b. Mehmed, Hüseyin Çelebi b. Nûru’llâh (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa’da Yerkapı mahallesi sâkinlerinden Kerîme bt. Ahmed nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu râfi‘u’l-kitâb ‘Alî b. Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem gice ile menzîlim açılıp bir kızıl çubuk çuka kaplı sansar kürkü ve bir yeşil kadife kaftan ve bir mâî kemha kaftan ve bir mâî hâre kaftan ve bir kırmızı atlas kaftan ve bir fistîki kemha kaftan ve bir al kemha kaftan ve bir serâser entârî ve bir fistîki atlas entârî ve iki sîm kuşak ve yirmi beş ‘aded münakkaş yağlık ve dokuz gömlek ve bir çift küpe ve beş miskâl inci ve on endâze çengâri kemha ve bin yüz akçem sereka olunmuşdu. Hâlâ mezbûr ‘Alî’yi mazanna ittihaz eyledim suâl olunup eşyâ aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû’s-suâl ve ‘akîbü’l-inkâr müdde‘iyye-i mezbûreden da‘vâsına mutâbik beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-i ‘acz ile gibbû’l-istihlâf mezbûr ‘Alî’ye fi’l-hakîka müdde‘iyye-i mezbûrenin menzîlinden eşyâ-i merkûmeti ahz etmediğine yemîn teklîf olundukda ol dahi ‘alâ vefki’l-mes’ûl yemîn-i billâhi’l-‘azîzi’l-gafûr etmeğin mu‘ârazadan men‘ olunup mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min Şa‘bânî’l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Ahmed Çelebi b. ‘Abdu’llâh (ve diğeri). (41b)

(Arapça-özet:) Şeyh Şiblî mahallesinde oturan Abdi oğlu Mehmed’in, Balı kızı Aynî Hatun’un vekâletiyle, aynı mahallede kendisine ait olan; alt katta ve üst katta bir oda, meyveli-meyvesiz ağaçlardan müstemil mülkünü peşin 5700 dirheme Abdi kızı Adilhan Hatun’a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer‘î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 25 Receb 1060. Şahitler: Mustafa Çelebi b. Sefer (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa’da Küşterî mahallesi sâkinlerinden işbu râfi‘atü’l-kitâb Fahrî bt. el-Hâc Memî nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü’l-beyânı da‘vâya vekîl olup mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârîfân olan el-Hâc ‘Abdurrahmân b. el-Hâc Dervîş ve el-Hâc ‘Alî b. ‘Abdu’llâh şehâdetleri ile hasm-ı şer‘-i câhid müvâcehesinde vekâleti sâbite olan zevci Dervîş Çelebi b. el-Hâc ‘Abdurrahmân nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde mahrûse-i merkûmede vâki‘ merhûm el-Hâc ‘İvaz Paşa evkâfına evlâd-ı vâkıfdan meşrûtiyet üzere mütevellî olan ‘umdetü’l- müderrisîni’l-kirâm Mevlânâ Mehmed Efendi b. el-merhûm ‘Abdülğaffâr Efendi mahzarında bi’l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip merhûm-ı mezbûrun vakfından mahrûse-i merkûmede Kôkçüler nâm sükda vâki‘ bir tarafı Hacı Mahmûd b. ‘Abdu’llâh dükkânına ve bir tarafı Fahrî bt. ‘Abdurrahmân nâm hâtûn dükkânına ve bir tarafı merhûm ve magfûrun-leh Sultân Mehmed Hân vakfı olan hâna ve bir tarafı tarîk-i ‘âmma muntelhî olup icâre-i mu‘accele ve beher şehîr otuz akçe icâresi olan bir bâb dükkânı müvekkilem mezbûrenin li-beveyn karındaşı İbrâhîm b. el-Hâc Memî’nin taht-ı tasarrufunda olup ba‘dehu merkûm İbrâhîm

vâlidesi Fahrî bt. el-Hâc Bayram nâm hâtûn müşârun-ileyh Mehmed Efendi izin ve ma'rifetiyle yirmi bin nakd râyic fi'l-vakt fîzzî akçeye hakk-ı tasarrufunu tefvîz ol dahi tefevvuz etdikden sonra müşârun-ileyh Mehmed Efendi dahi hatt u hatmini müştemil temessük edip iki bin dört yüz akçe resm-i temessük ahz u kabz etdikden sonra mezbûre Fahrî Hâtûn dahi vefât edip dükkân-ı mezbûr bi-hasebi'l-kânûn müvekkilem mezbûreye intikâl etmiş iken müşârun-ileyh Mehmed Efendi müvekkilem mezbûrenin yedinden bi-gayri vech-i şer'î üç yüz altmış kıt'a riyâlî gurusu alıp karındaşı mezbûr İbrâhîm mahlûlündendir deyu yedine tezkere vermişdir, suâl olunup vech-i muharrer üzre mezbûr İbrâhîm'in vâlidesine ferâğına iznini mutazammın temessükünü i'tirâfdan sonra mütevellî kendi mübâşir olduğu umûrda kavli şer'an mu'teber olmağla meblag-ı merkûm üç yüz altmış gurusu geri alıverilmesi matlûbundur dedikde gıbbü's-suâl müşârun-ileyh Mehmed Efendi cevâbında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr İbrâhîm hâl-i hayâtında dükkân-ı mezbûru vâlidesi merkûme Fahrî'ye fârig olup ben dahi meblag-ı mezbûr iki bin dört yüz akçe resmî kabz edip temessük vermişdir deyu ikrâr edip lâkin merkûme Fahrî yedinden ancak üç yüz gurusu ahz u kabz eyledim deyu altmış gurusu dahi ahz eylediğini inkâr etmekle vekîl-i mezbûrdan ziyâdeyi mübeyyine-i beyyine taleb olundukda istimhâl etmeğın i'tirâfı mertebesi olan meblag-ı mezbûr üç yüz gurusun edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-cüyûş Mehmed Çavuş b. 'Abdülhalîm, Mustafâ Çelebi b. 'Osmân (ve diğeri). (42a)

Vilâyet- Rumeli'nde Yenişehir kazâsına tâbi' Katafi nâm karye sâkinlerinden Yakub veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu bâ'isü's-sefer Kastordi veled-i Simo nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Bataros nâm zimmî mülküne ve bir tarafı Bagota nâm nasrâniye mülküne ve bir tarafı Totoş veled-i Yani nâm zimmî mülküne ve bir taraf-ı râbi'i tarîk-i 'amma müntehî beş dönüm bâğı ve yine bir tarafı orman ve bir tarafı tarîk-i 'âm ve iki tarafı tarîk-i hâssa müntehî olan mülk-i çayır yerini mezbûr Kastordi safka-i vâhîde ile bin üç yüz nakd râyic fi'l-vakt fîzzî akçeye bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' edip ol dahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra meblag-ı merkûmu mesfûr Kastordi yedinden tamâmen alıp kabz edip mezbûr-ı mezkûrunu mahallinde kabza teslîm eyledim, keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde mukırr-ı mezkûru ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırru leh el-mezbûr Kostardi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Ömer Çelebi b. 'Osmân (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Hayreddîn Paşa mahallesinde sâkine 'Âişe Hâtûn bt. Mustafâ mahfel-i kazâda bi-tarîki'l-vasiyyet takrîr-i kelâm idîğine bi-emrillâhi'l-meliki'l-müte'âl bu dâr-ı fenâdan serâ-yı bekâya irtihâl ve intikâl eylediğimde silk-i mülkümde münselik olan emvâlimden bir beledî döşek ve iki beledî yasdık ve bir yemeni yorgan ve üç sahan ve iki tencere ve beledî minder ve alaca kilim ve bir hamam tası ve bir güğüm ve bir tepsi kendi müdebberemolan işbu bâ'isetü'l-kitâb İhsâne nâm câriyenin mülk-i mahz-ı sahîh-i ile hakk-ı sarf-ı sarîhi olup cümlesi merkûma def' u teslîm oluna, ol dahi keyfe mâ yeşâ' mutasarıfa olsun dedikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs' ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hacı Mustafâ b. İbrâhîm (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hayreddin Paşa mahallesinden Mustafa kızı Aişe Hatun'un, orta boylu beyaz tenli aslen Rus olan kölesi Abdullah kızı İhsan Hatun'u -şer'î kitablarda ifâde edildiğine üzre- ölümünden sonra azad olacağı (müdebber: azadı efendisinin ölümüne bağlı köle) hususunda ikrârına dair belgedir. 25 Receb 1060. Şahitler: Hacı Mustafa b. İbrahim (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Yenibezzâz mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Şa'bân b. Çelebi b. es-Seyyid İsmâ'îl Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'atü'l-kitâb li-ebeveyn kız karındaşı Şerîfe Sâliha nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i merkûmede Reyhan mahallesinde Reyhân Paşa vakfından olup bir tarafı Mehmed b. 'Abdu'llâh nâm mülküne ve bir tarafı el-Hâc Hasan b. 'Abdu'llâh mülküne ve iki tarafı tarîk-i 'âm ile mahdûd icâre-i mu'accele ve beher şehir cânib-i vakfa otuz akçe ücret-i müeccelesi olan iki bâb börekci ve bâzârcı dükkânlarında olan hakk-ı tasarrufumu vakf-ı mezbûr mütevellîsi ma'rifetiyle hemşirem mezbûre Sâliha'ya iki yüz altmış kıt'a riyâlî gurusuna tefvîz ol dahi tefevvuz ve kabûl eyledikden sonra mukâbele-i tefvîzde olan meblag-ı mezbûru hemşirem mezbûre Şerîfe Sâliha Hâtûn'un yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alıp kabz eyledim dedikde gıbbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Fazlu'llâh Efendi b. İsmâ'îl, fahru'l-müderrişini'l-kirâm 'Alî

Efendi b. Yûsuf, Mustafâ Efendi b. Mehmed el-hatîb, Mustafâ Efendi b. Mehmed, Mehmed Efendi b. Receb, es-Seyyid Mehmed Efendi b. el-Hâc Fethu'llâh, Mustafâ Efendi b. Hızır ve gayrihim mine'l-huzzâr. (42b)

Fi'l-asl mahrûse-i Bursa'da Şekerhoca mahallesi sükkânından olup hâlâ mahmiye-i İstanbûl'da merhûm Mustafâ Paşa-yı 'atîk müderrisi olan 'umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm 'Osmân Efendi b. el-merhûm Mehmed Çavuş meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahrûse-i merkûmede Reyhân Paşa mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem vefât eden es-Seyyid İsmâ'îl Efendi b. es-Seyyid Sinân'ın verâseti sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Şa'bân Çelebi ile sulbiye kebîre kızı Şerîfe Sâliha nâm hâtûna münhasire olduğu şer'an mütehakkık oldukdan sonra mezbûr es-Seyyid Şa'bân Çelebi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye cihet-i karz-ı şer'îden bin kıt'a riyâlî gurus ve beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm ve müşrî ve makbûz bir re's bârgîr semeninden yüz kıt'a riyâlî gurus ki cem'an bin yüz kıt'a riyâlî gurus deynim olup mukâbelesinde her dengi yetmiş altışar vukiyye ve üç yüz altmış altışar gurus ve elli üçer akçe kıymetli mecmû'anın kıymeti meblag-ı mezbûr bin yüz gurusu müsâviye olan üç denk 'acem ipeğimi mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye rehn edip ol dahi irtihân eyledikden sonra zikr olunan üç denk ipeği târîh-i kitâbdan on sene mukaddem Nâziroğlu Mehmed Çelebi demekle ma'rûf 'adl'inde Eskiye Hân demekle ma'rûf hânda ikimiz me'an vaz' eyleyip bir sene mürûrundan sonra meblag-ı mezbûrun iki yüz kıt'a riyâlî gurusu ben asâleten mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye edâ ve teslim edip dokuz yüz gurusunu dahi deyn-i mezbûru edâ ve tahlîs rehn-i mezkûra vekîlim el-Hâc Mustafâ nâm kimesne tarafımdan vekâleten edâ ve teslim edip bi't-tamâmîhi deyn-i mezkûr edâ olundukdan sonra mezbûr el-Hâc Mustafâ vekâleti hasebiyle zikr olunan üç ipeği kabz-ı murâd eyledikde müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi ilzâm-ı ribh olunmuş değıl iken yüz gurusum dahi vardır deyu fekk-i rehn etmeyip 'adlin teslimine mâni' oldukdan sonra 'adl-i mezkûr müflisen vefât eyleyip hâlâ zikri mürûr eden üç denk ipeğin bir dengi mezbûrânın yedlerinde mevcûd iki dengi helâk okmağla mevcûd olan dengi kabz edip deyn müteveffâdan zikr olunan iki denge mukâbil olan yedi yüz otuz iki gurus ve yüz elli akçenin şer'an bana reddi lâzım gelmelin hâlâ mezbûr es-Seyyid Şa'bân Çelebi'nin meblag-ı merkûmdan hissesine dört yüz seksen sekiz gurus ve yüz akçe isâbet eder da'vâ eylediğimde edâsına hukm-i şer'î lâhık olmuştur. el-Hâletü hâzihi mâbeynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan merkûm es-Seyyid Şa'bân Çelebi beni dört yüz yirmi gurus üzerine sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûrun yüz altmış gurusunu nakd iki yüz altmış gurusu mukâbelesinde mahrûse-i merkûmede merhûm Esediye vakfından olup İnebey nâm sükda vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd iki bâb dükkânı vakf-ı mezbûrun mütevellîsi ma'rifetiyle bana tefvîz ben dahi tefevvuz ve kabûl edip zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allık cemî'-i da'vâ-i husûmâtıdan ibrâ-i 'âm kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allık da'vâ ve nizâ' zuhûr ve sudûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmaya dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrisîni'l-kirâm 'Alî Efendi b. Yûsuf, el-Hâc Fazlî Efendi b. İsmâ'îl, Mustafâ Efendi el-hatîb, Mustafâ Efendi b. Mehmed, Mehmed Efendi b. Receb, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Fethu'llâh, Mustafâ Efendi b. Hızır.

Mahrûse-i Bursa muzâfâtından Çavuş nâm karye sâkinlerinden Velî b. Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde karye-i mezbûre sâkinlerinden olup kendi tarafından asıl ve zevcesi ? bt. Sevindik nâm hâtûn tarafından vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î merkûmeyi ma'rîfet-i şer'îye ile 'ârifân olan Mehmed b. 'Abdu'llâh ve Hasan b. Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan işbu râfi'u'l-kitâb Nesîmi b. Bünyad nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip târîh-i kitâbdan on gün mukaddem mezbûr Nesîmi'nin su sığırî öküzü sulbî oğlum gâib 'ani'l-meclis Hasan nâm emredi başının tarafında boynuzu ile urup mecrûh etmiş idi. bi-emri'llâhi te'âlâ ol cerâhatden vefât ederse dem ü diyetine müte'allık merkûm Nesîmi ve sâyir nâsdan bir ferd ile da'vâ ve nizâ' zuhûr ve sudûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmû'a olmaya dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşera min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm (ve diğeri). (43a)

(Arapça-özet:) Derviş kızı Saadet'in, Himmet ve İneyetullah ile baba bir kardeş olup merhum dedesinden intikal eden mülkte hakkı olduğu hususunda kadı Hüseyin Efendi'nin

şehadetine dair belgedir. 3 Şaban 1060. Şahitler: Mevlânâ Mahmud Efendi b. Mehmed Efendi (müderri), Mevlânâ Receb Efendi (müderri) (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Ahmed Dâî mahallesinden Ahmed kızı Kerime Hatun, 1000 dirhemlik mihr-i müecceli iddet nafakası ve meûnet-i süknası karşılığında, birbirlerinin zevciyyatla ilgili haklarında ibrâ etmek suretiyle kocası Ahmed'le muhalaa yapmış, bir süre sonrada bunu inkar etmiştir. Kocası Ahmed ise üç kişiyi şahit göstererek hanımıyla muhalaa yaptığını ifade etmiş ve şehadetleri kabul edilmiştir. 11 Şaban 1060. Şahitler (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da hâlâ Sultân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân müderri olan 'umdetü's-sâdâti'l-kirâm zîde'l-müderri'sini'l-fihâm Şeyh Mehmed Efendi b. Kâbil 'Alî Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûrede Hatîbzâde mahallesinde vâki' bir tarafı Mudanyalı Ahmed b. (...) mülküne ve bir tarafı 'Azîze Hâtûn vakfına ve bir tarafı yine benim mülküne ve tarafı tarîk-i 'âmma müntehî olup iki bâb beyt-i süflâyı ve hamâm camekânını ve bir bâb beyt-i 'ulvîyi ve muhavvata-i yesîreyi müştamil mülk-i menzîlimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffetu'l-menâfi' ve'l-mürâfik sulbiye sagîre kızım Sâlihâ'ya hibe-i sahîha-i şer'îye ile hibe ve temlik edip yine velâyetim hasebiyle meclis-i hibede ittihâb ve kabûl eyledim. Min ba'd menzil-i mezkûr mezbûre Sâliha'nın mülk-i mevhûbudur dedikde vâki'u'l-hâl bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis mni Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehu kemâlü'l-'izz ve nihâyetü's-şeref. Şuhûdu'l-hâl: fahrû'l-müderri'sin Mustafâ Efendi el-müderri bi-medreseti Murâdiye, Hasan eş-şehîr bi-Dağcızâde el-müderri bi-medreseti Kazzâzhâne, Receb Efendi b. 'Abdurrahmân, Hasan Efendi el-hatîb bi-câmi'i Hisâr, Mehmed Efendi b. Ebî Ahmed, Zeyne'l-'âbidîn Çelebi b. Mustafâ, Mustafâ Çelebi b. İbrâhîm, Halîl b. 'Alî el-müste'id, Ahmed b. el-Hâc Rıdvân el-müste'id, Mehmed b. Mûsâ el-müste'id, Mustafâ Efendi b. Pîrî el-müderri'sin ve gayrihim mine'l-huzzâr. (43b)

Fi'l-asl mahrûse-i Bursa'da Şekerhoca mahallesi sükkânından olup hâlâ mahmiye-i İstanbul'da merhûm Mustafâ Paşa-yı 'atîk müderri olan 'umdetü'l-müderri'sini'l-kirâm 'Osmân Efendi b. el-merhûm Mehmed Çavuş meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahrûse-i merkûmede Reyhân Paşa mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem vefât eden es-Seyyid İsmâ'îl Efendi b. es-Seyyid Sinân'ın verâseti sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Şa'bân Çelebi ile sulbiye kebîre kızı Şerîfe Sâliha nâm hâtûna münhasire olduğu şer'an mütehakkık olduktan sonra merkûme Şerîfe Sâliha Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye cihet-i karz-ı şer'îden bin kıt'a riyâlî gurus ve beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm ve müşrî ve makbûz bir re's bârgîr semeninden yüz kıt'a riyâlî gurus ki cem'an bin yüz kıt'a riyâlî gurus deynim olup mukâbelesinde her dengi yetmiş altışar vukiyye ve üç yüz altmış altışar gurus ve elli üçer akçe kıymetli mecmû'anın kıymeti meblag-ı mezbûr bin yüz gurusu müsâviye olan üç denk 'acem ipeğimi mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye rehn edip ol dahi irtihân eyledikten sonra zikr olunan üç denk ipeği târîh-i kitâbdan on sene mukaddem Nâziroğlu demekle ma'rûf 'adl'inde Eskiye Hân demekle ma'rûf hânda ikimiz me'an vaz' eyleyip bir sene mürûrundan sonra meblag-ı mezbûrun iki yüz kıt'a riyâlî gurusu ben asâleten mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi'ye edâ ve teslîm edip dokuz yüz gurusunu dahi deyn-i mezbûru edâ ve tahlîs rehn-i mezkûra vekîlim el-Hâc Mustafâ nâm kimesne tarafımdan vekâleten edâ ve teslîm edip bi't-tamâmihi deyn-i mezkûr edâ olunduktan sonra mezbûr el-Hâc Mustafâ vekâleti hasebiyle zikr olunan üç ipeği kabz-ı murâd eyledikde müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid İsmâ'îl Efendi ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken yüz gurusum dahi vardır deyu fekk-i rehn etmeyip 'adlin teslîmine mâni' olduktan sonra 'adl-i mezkûr müflisen vefât eyleyip hâlâ zikri mürûr eden üç denk ipeğin bir dengi mezbûrânın yedlerinde mevcûd iki dengi helâk okmağla mevcûd olan dengi kabz edip deyn müteveffâdan zikr olunan iki denge mukâbil olan yedi yüz otuz iki gurus ve yüz elli akçenin şer'an bana reddi lâzım gelmenin hâlâ mezbûre Şerîfe Sâliha Hâtûn'un meblag-ı merkûmdan hissesine iki yüz kırk dört gurus ve elli akçe isâbet edip da'vâ eylediğimde edâsına hukm-i şer'î lâhık olmuştur. el-Hâletü hâzihi mâbeynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan merkûme şerîfe Sâliha beni yüz seksen gurus üzerine sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbû yüz elli gurusu mukâbelesinde otuz gurus kıymetli bir samur kürk alıp kabûl edip zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allık cemî'-i de'âvî ve husûmâtdan ibrâ-i 'âm kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allık da'vâ ve nizâ' zuhûr ve sudûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmaya dedikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-

râbi' ve'l-'ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahrû'l-müderrişin 'Alî Efendi b. Yûsuf, el-Hâc Fazlî Efendi b. İsmâ'îl, Mustafâ Efendi el-hatîb, Mustafâ Efendi b. Mehmed, es-Seyyid Mehmed Çelebi Fethu'llâh, Mustafâ Efendi b. Hızır.

(Arapça-özet:) Kütahya'da Bazar-ı Milh mahallesinden Mahmud kızı Fatıma'nın vekilliği şahitlerle sabit olan Abdülmalik oğlu Hacı Mehmed'in vekâletiyle kocası Osman oğlu Mustafa ile 20000 dirhemlik mihr-i müecceli iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarında ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 13 Şaban 1060. Şahitler: İbrahim Bey b. Sadi (ve diğerleri). (44a)

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Hamza Bey mahallesi 'avârızına mevkûfe olan nükûdun bi'l-fi'îl mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafâ Çelebi b. Himmec meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde âtiyü'z-zikr olan menzile vâzi'u'l-yed olan Mehmed Çelebi b. Hüseyin mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Hacı Eyyûb mülküne ve bir tarafı Süleymân mülküne ve bir tarafı Ünzile Hâtûn mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî olup iki beyt-i süflâyı ve bir sofayı ve bir fırını ve hâbiye-i mâ-i cârfîyi ve muhavvata-i yesîreyi müştamil olan bir bâb mülk-i menzil sâbîkan mahalle-i merkûme sâkinlerinden Şâhnisâ bt. 'Alî nâm hâtûnun mülki iken merkûme Şahnisâ Hâtûn hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ü sıhhatinde târîh-i kitâbdan on sene mukaddem vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf u habs edip süknâsı evvelâ kendi nefsine ba'de vefâtiha zevci Allâhverdi ile sadrî oğlu Hüseyin nâm kimesneye ba'de vefâtihima mahalle-i merkûme 'avârızı mütevellîsi yediyle îcâr olunup mahsûlü mahalle-i merkûme fukarâsının 'avârız-ı mühimmâtına sarf oluna deyu vakf u şart edip tescîl-i şer'î ve teslîm ile'l-mütevellî etmiş idi. Hâlâ vâkife-i mezbûre ve meşrûnun-lehûma olan mezbûrân Allâhverdi ve Hüseyin vefât edip menzil-i merkûm ber-mûceb-i vakfiye mahalle-i mezbûre 'avârızı vakfına mülhâk olmuş iken merkûm Mehmed Çelebi menzil-i mezbûru mâlikâne zabt eder, suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbmdur deyu bin elli senesinde mahrûse-i merkûmede nâ'ibü's-şer'î's-şerîf olan İbrâhîm Efendi imzâsıyla mûmzâ ve hatmi ile mahtûm ve târîh-i merkûm ile müverrah kitâb-ı vakfiye ibrâz edip nazar olundukda mazmûnu min cemî'i vücûh takrîr-i meşrûhuna mutâbîk bulundukdan sonra merkûm Mehmed Çelebi'den suâl olundukda ol dahi cevâbında vâkife-i merkûmenin zevci mezkûr Allâhverdi vefât edip zâhirde vâris-i ma'rûfu olmamağla menzil-i mezbûru mahrûse-i merkûmede beytü'l-mâl emîni olan Mustafâ Çavuş beytü'l-mâl olmak zu'muyla yirmi guruşa bana bey' u teslîm ben dahi iştirâ ve kabûl eyledim vech-i muharrer üzre vakf olduğu ma'lûmum değildir deyu menzil-i mezbûrun vakfın inkâr edecek mütevellî-i merkûmdan da'vâsına mutâbîk beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Mehmed Efendi b. Mustafâ ve Mustafâ b. Kâsım nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup gıbbü'l-istişhâd fi'l-hakîka menzil-i mezbûr sâbîkan Şahna Hatûn'un mülkü iken merkûme Şahnisâ hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ü sıhhatinde târîh-i kitâbdan on sene mukaddem vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf u habs edip süknâsı evvelâ kendi nefsine ba'de vefâtiha zevci Allâhverdi ile sadrî oğlu Hüseyin nâm kimesneye ba'de vefâtihima mahalle-i merkûme 'avârızı mütevellîsi yediyle îcâr olunup mahsûlü mahalle-i merkûme fukarâsının 'avârız-ı mühimmâtına sarf oluna deyu vakf u şart edip tescîl-i şer'î ve teslîm ile'l-mütevellî etmiş idi. Hâlâ vâkife-i mezbûre ve meşrûnun-lehûma olan mezbûrân Allâhverdi ve Hüseyin vefât edip menzil-i merkûm ber-mûceb-i vakfiye mahalle-i mezbûre 'avârızı vakfına mülhâk olmuşdur, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mu'cebiyle ba'de'l-hukm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahfîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'ısrîn min Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. Hasan el-imâm, Mustafâ Çelebi b. Mûsâ, Mehmed Çelebi b. Durmuş, Mustafâ Çelebi b. Hızır, 'Alî Çelebi b. Sâlih, Ramazân Çelebi b. 'Alî, Hasan Bey b. 'Abdu'llâh, Mehmed Efendi b. 'Alî, Ahmed Çelebi b. 'Alî, Mustafâ Çelebi b. 'osmân (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Şerafeddin Paşa mahallesinden Hüseyin kızı Ümmühani Hatun'un, kocası Osman oğlu Mustafa ile 1000 dirhemlik mihr-i müecceli iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarında ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 9 Şaban 1060. Şahitler: Mehmed Efendi b. Mustafa (ve diğerleri). (44b)

Mahrûse-i Bursa'da tafatacı hırfetinin kethudâları olan Ahmed Beşe b. 'Abdu'llâh nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu bâ'isü's-sefer Dartan veled-i Asvador ve Abdallah veled-i Aslan zimmiler müvâcehesinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûrân Dartan ve Abdallah taftacı hırfetinden olmağla hâlâ edâsına me'mûr olduğum ordu akçesinden hissesine düşen mikdârının edâsından imtinâ' eder, suâl olup bizim ile me'an ordu

edâ etmelerine tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl mezbûrân cevâblarında biz mukaddemâ taftacı idik. Lâkin dört seneden beri san'at-ı merkûmeden ferâgat edip 'antericilik ta'bir olunur san'ata mübâşeret eyledik, hâlâ anterici hırfetinden olmağla ordu ve sâyir tekâlif-i şâkkamız yamakları olduğum cüllah tâyifesinde edâ ederiz, hattâ bir def'a bizim ile nizâ'ca cidâl etdiklerinde men' olunmuşlar idi ve bu târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem medîne-i merkûmede nâ'ibi'ş-şer'î'l-hatîr olan Şa'bân Efendi ünvanıyla ma'nûn hucet ibrâz edip nazar olundukda mazmûnu tahrîr-i meşrûhlarına mutâbık bulundukdan sonra ba'de't-tecessüs ve'l-istiksâ mezbûrân Dartan ve Abdallah taftacılık san'atından munkatı' olup hâlâ anbarcı tâyifesinden oldukları zâhir ve müte'ayyen olmağın müdde'î-i mezbûr ta'arruzdan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Ömer Çelebi b. 'Osmân (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Süzenkefen mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden merhûm 'Abdülganî Efendi'nin sulbî oğlu olup sinn ü ? hadd-i bulûga tahammülü olup ve bulûgunu iddi'â eden Mustafâ Çelebi nâm şâb emred meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde tesviye-i umûruna kibel-i şer'-i mutahhardan mensûb-i vasiyyi olmağla muhalledfât-ı merhûm mezbûre vâzi'u'l-yed olan işbu râfi'u'l-kitâb 'Osmân Çelebi b. 'Alî mahzarında bi-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edip babam müşârun-ileyh 'Abdülganî Efendi vefât eyledikde mecmû-i muhalledfâtından benim hisse-i şer'iyeme intikâl eden bin gurusumu zabt etmişdir. Hâlâ meblag-ı mezbûr bin gurusun iki yüz gurusu ile elli gurusu dahi mu'âmelesinden cümle iki yüz elli gurusu ahz u kabz eyledim. Bâkî sekiz yüz gurusu hakkım kalmışdır dedikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşera min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Abdûlbâkî Efendi b. 'Alî Efendi, 'Alî Efendi el-bezzâz, Ahmed Çelebi b. Mehmed, İbrâhim Çelebi b. 'Abdu'llâh, Siyavuş Bey b. 'Abdu'llâh, Keyvan b. 'Abdu'llâh (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm Şeker Hoca nâm sâhibi'l-hayrının mu'allimhânesi vakfına hâlâ mütevellî olan işbu râfi'u'l-kitâb 'umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Ahmed Efendi b. 'Abdûlfettâh meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde takrîr-i kelâm edip merhûm-ı mezbûr mahrûse-i merkûmede kendi mahallesinde binâ eylediği mu'allimhânenin ekser mevâzi'î mürûr-ı eyyâm ile harâb olup tecdîd ve 'imâret olunmağa eşeddi ihtiyâçla muhtâc olmağın kibel-i şer'den üzerine varılıp ne mikdâr akçe ile tecdîd ve 'imâret olunmak mümkündür keşf ü taharrî olunup tecdîd ve 'imâret için izn-i şer'î taleb ederim dedikde cânib-i şer'den Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. el-Hâc Mustafâ ve huddâm-ı mahkemeden Mehmed b. Sefer ve hâssa-i mi'mâr olan üstâd İbrâhîm Bey b. 'Abdülganî irsâl olunup anlar dahi zeyl-i kitâbda mestûr olan ehl-i vukûfdan 'arz-ı müslimîn ile üzerine varıp nazar eylediklerinde fi'l-hakîka zikr olunan mu'allimhânenin bennâ zirâ'ı ile tûlen on zirâ' ve 'arzan kırk zirâ' dîvârın kiremit ve kirecine sekiz yüz akçe ve sofasının dîvârına beş yüz akçe ve noksan kiremidine ve badanasına yedi yüz akçe ve bir müceddeden cam vaz' olunmak için yüz elli akçe ki cem'an iki bin üç yüz akçe ile ancak tecdîd ve 'imâret olunur noksan ile mümkûn değildir deyu mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir ahâl-i vukûf tahmîn ve ittifâk etdiklerini Mevlânâ-yı müşârun-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba'dehu meclis-i şer'de me'an irsâl olunanmezbûr Mehmed ile 'alâ vukû'ihî ibnâ ve ihbâr eylediklerinde ta'mîr ve meremmet için müşârun-ileyh yedine berât-ı şerîfe verilip mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. 'Abdu'llâh, el-Hâc Fazlî Eendi b. İsmâ'îl, Mehmed Efendi b. Receb (vedîğeri). (44b)

Mahrûse-i Bursa'davâ ki merhûm Hoca Sinân nâm sâhibü'l-hayrın evkâfına mütevellî hâlâ mütevellîsi olan işbu râfi'u'l-kitâb 'umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Ahmed Efendi b. el-merhûm Abdûlfettâh meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde takrîr-i kelâm edip merhûm-ı mezbûrun evkâfından olup mahrûse-i Bursa'da vâki' Mudanya Hânı demekle ma'rûf hân ve hân-ı mezbûra muttasıl bir bâb menzil mahrûse-i merkûme kal'ası dâhilinde Manastır nâm mahallede vâki' üç bâb evli odaları ve Tâbdehâne ve bir mu'allimhânenin ekser mevâzi'î mürûr-ı eyyâm ile harâb olup tecdîd ve 'imâret olunmağa eşeddi ihtiyâçla muhtâc olmağın kibel-i şer'den üzerlerine varılıp ne mikdâr akçe ile tecdîd ve 'imâret olunmak mümkündür keşf olunup tecdîd ve 'imâreti için izn-i şer'î taleb ederim dedikde savb-ı şer'den mevlânâ İbrâhîm Efendi b. el-Hâc Mustafâ ve huddâm-ı mahkemeden Mehmed b. Sefer ve hâssa-i mi'mâr olan üstâd İbrâhîm Bey b. 'Abdülganî irsâl olunup anlar dahi zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan ehl-i vukûfdan üzerlerine varılıp nazar eylediklerinde fi'l-hakîka 'akarât-i merkûme mürûr-ı eyyâm ile harâbe-i müşerref

olup tecdid ve 'imâretine ihtiyacı olduğu zâhir ve mütebeyyin olmağın zikr olunan binânın nerdübânının altında kirec ile binâ oluncak dîvârına beş yüz akçe ve noxsankiremid aktarması için iki bin akçe ve kırk dört bâb fevkânî ve tahtânî odaların kapılarına ve pencerelerine zikr olunan odaların önünde olan sofalarına ve trabzanlarına yedi bin üç yüz akçe ve taşı ve kireç ile binâ oluncak nerdübâna iki yüz akçe ve kemer ayakları kireç ile derz olunmak için beş yüz akçe ve müceddeden kenîfler için bin akçe ve kaldırım döşemesiyçün yüz elli akçe ve menzil-i mezbûrun noxsan kiremit ve akdarmasıyçün iki bin akçe ve zikr olunanâbdehânenin bennâzirâ'ı ile tûlen kırk altı zirâ' ve 'arzan bir zirâ' damlalığı meremmetine bin beş yüz akçe ve noxsan kiremit ve aktarması için üç bin akçe ve zikr olunan üç bâb odaların ta'mîr ve meremmetine bin beş yüz akçe ve müceddeden kenîfler için beş yüz akçe ve mu'allimhânenin kabasının üstüne noxsan kurşun ve kireç ile sıvama için üstâdiye ve ırgâdiyesiyle üç bin akçe ve mücedded eknîf için üç yüz akçe ve kapı ve pencerelerine üç yüz akçe ki cem'an yirmi dört bin iki yüz elli akçe ile ancak tecdid ve 'imâret olunur, noxsan ile mümkün değildir deyu mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir ahâl-i vukûf tahmîn ve ittifâk eylediklerini Mevlânâ-yı müşârun-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba'dehu meclis-i şer' de me'an irsâl olunan Mehmed ile 'alâ vukû'ihî ibnâ ve ihbâr eylediklerinde 'akarât-ı mezkûreyi vech-i meşrûh üzre ta'mîr ve meremmet için müşârun-ileyh Ahmed Efendi'ye izin verilip mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. 'Abdu'llâh, el-Hâc Fazlu'llâh Efendi b. İsmâ'îl, Mehmed Efendi b. Receb, 'Ömer Beşe b. İbrâhîm, es-Seyyid 'Alî Çelebi b. Murtaza, el-Hâc Dervîş b. Sinân (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Kocanâib mahallesi sâkinlerinden işbu hâmilü'l-kitâb Bağdaser veled-i Kazer nâm ermenî meclis-i şer'-i hatîrde gelip takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâb günü sulbiye kızım Beyzâde nâm bîkr-i bâliga menzîlim dâhilinde çıkmalı tûfengi dîvârda ekseriye ta'lik ederken hatâen sağ memesi üzerine kendüyü vurup ol darbden hâlike olmağın üzerine varılıp vâki' hâl keşf ü tahrîr olunması matlûbumdur dedikde kîbel-i şer'den Mevlânâ İbrâhîm Efendi irsâl olunup ol dahi zeyl-i sûtûrda mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile mezbûrun menziline varılıp hâlike-i merkûmeye nazar olundukda fi'l-hakîka sağ memesi üzerinde tûfengin darbu olup ol darbden hâlik olduğu mu'âyene ve müşâhede olmağın hakikat-i hâli Mevlânâ-yı müşârun-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr edip ba'dehu meclis-i şer'a gelip me'an irsâl olunan muhîr Yûsuf b. Mehmed nâm kimesne ile inbâ ve takrîr etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi's-sâbi' 'aşera min Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Çelebi b. Hasan el-müezzîn, Mehmed Beşe b. Hüseyin, 'Alî Beşe b. Müyesser ve gayrihim mine'l-huzzâr. (45b)

Medîne-i Bursa Tatarlar mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isetü'l-kitâb Huzî bt. İbrâhîm nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde mahalle-i merkûmede bundan akdem fevt olan 'ammîsi el-Hâc Hasan'ın zevce-i metrûkesi olup kendi tarafından asâleten ve sulbî oğulları Halîl ve 'Abdî nâm sagîrlerin vasiyy-i şer'iyyesi ve vâlidesi Canfedâ bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn ile sulbiye kebîre kızı Şahkula nâm hâtûn tarafından tasdik-i âtiyü'z-zikre vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi'ş-şer'î nehc-i mu'teber-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan zevci Ahmed b. 'Alî mahzarlarında takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede bir tarafı Kürd Hacı mülküne ve bir tarafı bâğçevân Mehmed mülküne ve bir tarafı el-Hâc Ahmed mülküne ve taraf-ı râbî'i tarîk-i 'amma muntehî olan menzil mukaddemâ mezbûr el-Hâc Hasan'ın yedinde ve tasarrufunda iken ben menzil-i merkûm bundan akdem müteveffâ olan babam mezbûr İbrâhîm'in mülkü idi, benim dahi hisse-i şer'iyem vardır deyu da'vâ eylediğimde beynimize muslihûn tavassut etmekle mezbûr el-Hâc Hasan vefât etdikde mezbûretân Canfedâ ve Şahkula mukaddemâ mûrislerinin vech-i meşrûh üzre bana temlûkîni inkâr edip menzil-i mezbûra vaz'-ı yed eylediklerinde ben dahi müvâcehelerinde müdde'âmı 'dûl-i müslimînden Mehmed b. Mustafâ ve 'İvaz b. Yûnus şehâdetleriyle isbât etdiğimden sonra menzil-i merkûm bana hukm olunup mezbûretânın kasr-ı yedlerine tenbîh olunmuşdur. Hâlâ verese-i merkûmenin hâllerine merhameten bi-tarîki't-teberru' beş yüz fîzî akçe vasiyy-i merkûme ve vekîl-i mersûme def' u teslîm eyledim, suâl olunup takrîrleri tahrîr olunması matlûbumdur dedikde gibbü's-suâl mezbûrân Ahmed ve Canfedâ cevâblarında fi'l-vâki' hakikat-i hâli tafsîl olunan minvâl üzredir deyu bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle merkûme Huzî yedinden beş yüz akçe aldıklarını ikrâr ve i'tirâf etdiklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî evâyili Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Ebu İshak mahallesinden Abdullah kızı Saliha'nın kocası Mehmed oğlu Mustafa ile 10000 dirhemlik mihr-i müecceli iddet nafakası ve meunet-i sükânî karşılığında birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dar belgedir.

18 Şaban 1060. Şahitler: İvaz Halife b. İbrahim, Ali Dede b. Himmet, Hacı Mehmed b. Kasım (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Esnemay cemâ'atinden Ellez veled-i Musi nâm yahûdî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Bayram b. Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Bayram ile târîh-i kitâba gelince beynimizde nice mu'âmelât-ı şer'îye ve mu'ârazât-ı mer'îye ve bey' u şîrâ' ve ahz u i'tâ' vâki' olmuş idi. Hâlâ zimmetinde iştirâ eylediği ma'lûmu'l-mikdâr pûd ve meşdûd bahalarından ve sâyir cereyân eden mu'âmelâtınız kusûrundan ba'de küllî hesâb kırk bin 'atîk akçe hakkım kalmadı deyu da'vâ ve taleb eylemişdim. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan merkûm Bayram beni altmış kıt'a riyâlî gurusu üzerine sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru merkûm Bayram'ın yedinden tamâmen alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allık cemî'-i de'âvî ve mütâlebâtından min ba'd Bayram'ın zimmetini ibrâ ve iskât eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı merkûma müte'allık da'vâ ve nizâ' zuhûr ve sudûr ederse lede'l-hukkâm makbûle ve mesmû'a olmaya dedikde mukîr-ı mezbûru ikrâr-ı meşrûhunda el-mukîrru leh el-mezbûr Bayram vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî evâyili Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri). (46a)

Hılâl-i sûtûrda zikri âtî olan vakf-ı mâ-i cârînin hâlâ mütevellîsi olan râfi'ü'l-kitâb el-Hâc 'Abdülhalîl b. Mûsâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde medîne-i Bursa'da Hamza Habbâz mahallesi sükkânından mâ-i mezbûr hâlâ menziline cereyân eylediği ma'lûm olan İsmâ'îl b. Süleymân nâm kimesne mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki' mescidin cidâr-ı şarkîsi köşesinde hâlâ cereyân eden İncirlice suyu hâbiyesi hadîka-i mezbûrenin cidâr-ı kıblîsi hâricinde olup vâzi'i olan mescid-i mezbûr sâhibi merhûm Hamza Habbâz zikr olunan suyu mescid-i merkûm köşesinden hâbiye-i mezbûreye icrâ edip ba'dehu imâm vakfı olan menzile ba'dehu mezbûr İsmâ'îl'in menziline cereyân edip hâbiye-i merkûmenin vaz'-ı kadîmi şarkan ve garben iki musluk ile hadîka-i mezbûre cidârı hârici ve mecrâsı mescid-i merkûm ile hadîka-i mezbûre cidârı beyninde olan 'arza(?) iken vâkîf-ı mûmâ-ileyhin vaz'ına hilâfeten hâbiye-i merkûmeyi zikr olunan imâm vakfı olan menzil-i mezbûre ba'dehu mersûm İsmâ'îl'in menzili ve civârı olan menâzil sükkânı mescid-i merkûmenin cidâr-ı şarkîsi köşesinde ihdâs ve suyunu evvelâ imâm vakfı olan menzili mezbûra ba'dehu mersûm İsmâ'îl'in menziline ba'dehu civârı olan menâzile icrâ edip vâkîf-ı merkûmun vaz'ı kadîmi ibtâl etmekle taraf-ı şer'den üzerine nâib ve mi'mâr ve ehl-i vukûf müslimîn varıp ba'de'l-mu'âyene hâbiye-i merkûme mevzi'-i kadîmine vaz'ı ve mâ-i mezbûr mecrâyı aslına icrâ olunmağa mahallinde mezbûra tenbîh olunmuş iken mezbûr mütenebbih olmayıp te'annüt eder, suâl olunup tekrâr tenbîh olunması matlûbundur dedikde gibbû's-suâl ve'l-inkâr ve 'akîbu'l-istişhâd mine'l-'udûl es-Seyyid Ahmed Efendi b. es-Seyyid Lütfulillâh ve el-Hâc İbrâhîm b. Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzîrân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' vâkîf-ı mûmâ-ileyh vaz'ı üzre hâbiye-i merkûme hadîka-i mersûme cidârı hâricinde mevzû olup suyunun mecrâsı mescid-i mezbûrun cidâr-ı şarkîsi köşesinde hadîka-i merkûme cidârı beyninde olan 'arzadır, mâ-i mezbûr hadîka-i merkûme cidârında şarken ve garben iki musluklu hâbiyede cârî olup ba'dehu imâm vakfı olan menzil-i mezbûre bdehu merkûm İsmâ'îl'in menziline ba'de civârı olan menâziline cereyân edegelmişdir, biz husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de ri'âyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olup hâbiye-i merkûma mevzi'-i kadîmine ve mâ-i mezbûr mecrâyı aslına icrâ olunmağa mersûm İsmâ'îl'e tekrâr tenbîh olunupmâ-vaka'a 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' 'aşera min Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Ahmed b. Bayram, Mehmed Efendi b. Ramazân, Mustafâ el-müezzîn, İbrâhîm el-kayyım, Süleymân Bey Ahmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hacı İvaz Paşa köyünden Ömer Dede kızı Hatem'in babasının ölümüyle kendisine intikal eden Abdurrahman mahallesinde (Abdullah oğlu İbrahim Dede, Seyyid Mehmed Çelebi, Mehmed Çelebi mülkleri ve umumi yolla çevrili) yıllık vergisi 150 dirhem olan bahçesini, peşin 7000 dirheme Musa kızı Amine Hatun'a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 22 Şaban 1060. Şahitler: Hacı Mehmed b. Murad, Hacı Abdülkerim b. Menteş, Seyyid Ebu Bekir Çelebi b. Seyyid Şemseddin, Hacı Hızır b. Abdullah (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da 'Acem Reis mahallesi mescid-i şerîfnde beher şeh'r yirmi dokuz akçe vazîfe ile müezzîn olan Ahmed b. Receb nâm kimesne zikr olunan müezzînliği husn-i

ihtiyârıyla ferâgat edip yeri mu‘attal kalmağla işbu râfi‘u’l-kitâb Mustafâ b. el-Hâc Mehmed nâm kimesne her vecihle mahall ü müstehak olmağla vazîfe-i mersûm zikr olunan te‘zîn-i merkûmatevcih olunup bu hurûf li-ecli’l-vesika ketb ü tenmîk olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min şehri Ramazânî’l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Mustafâ Efendi b. Bayram (ve diğeri). (46b)

Belde-i Kütahya’da hâlâ nâ‘ibü’ş-şer‘ olan Selçuk Efendi b. Emru’llâh imzâsıyla mûmzâ ve hatmiyle mahtûm olup târih-i kitâb Recebû’l-ferd’inin evâsıtı ile müverrah nakl-i şer‘î ile dürer-i mazmûnu mahrûse-i Kütahya mahallâtından Âhî Ramazân mahallesi sükkânından Ahmed ve Hüseyin ibneyn Mustafâ nâm kimesnelerden vech-i âtiyü’l-Beyân üzre da‘vâ-yı sahîha-i şer‘iyye ile mesbûk istişhâd-i şer‘î sudûrundan sonra mahalle-i mezbûreden Mustafâ Çelebi b. ‘Alî b. memî ve Tülcek mahallesinden Ahmed b. Mustafâ’yı Ebî Bekir nâm kimesneler nakl-i tahvîl için mahall-i cerh ve ta‘dile li-ecli’ş-şehâde hâzırân olup gibbû’l-istişhâd fi’l-vâki‘ mahmiye-i Bursa’da Dâye Hâtûn mahallesinde temekküne iken bundan akdem vefât edip muhalledfâtı mahmiye-i mezbûrede emânetde mazbût olan Kerîme Hâtûn müdde‘iyyân-ı mezbûrân Ahmed ve Hüseyin’in babaları Mustafâ ile li-ebeveyn karındaşlardır. Babaları ismi Ca‘fer’dir ve anaları ismi Zâhide’dir. Merkûmân Ahmed ve Hüseyin müteveffât-ı mezbûre Kerîme’nin ‘usûbe-i nesebiye cihetinden vârisidir. Verâseti zevci ile bunlara münhasıradır, gayri vârisi olduğunu bilmeziz, müteveffât-ı mezbûrenin muhalledfâtına vâzi‘u’l-yed olanlardan bunlar için hak taleb ve ahz vardır, bu husûsa şâhidleriz. şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde şehâdetleri ba‘de şerâyiti’l-kabûl ‘ani’l-fuhûl makbûle olduğunu müstemil bulunmağın kitâb-ı mezbûr mahmiye-i merkûme hâlâ emîn-i beyti’l-mâl ‘âmm ve hâssa olup müteveffât-ı merkûmenin muhalledfâtına vâzi‘u’l-yed olan Mustafâ Çavuş b. İbrâhîm tarafından husûmete vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasmi’ş-şer‘î nehc-i mu‘teber-i mer‘î üzre vekâleti sâbite olan Mustafâ b. Haydar mahzarında feth u turâb olunup vekîl-i mezbûr istintâk olundukda cevâbında fi’l-hakîka müvekkil-i müşârun-ileyh müteveffât-ı mezbûrenin muhalledfâtından techîz ve tekfîn ve sâyir mesârif-i mu‘tâde ve nısf hisse-i zevcden mâ‘adâ (...) akçe kabz idüğüne ikrâr edip lâkin kitâb-ı mezbûrun Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin kibelinden vürûdunu inkâr edecek müdde‘iyyân-ı mezbûrândan sıdk-ı mekâllerine mutâbık beyyine taleb olundukda şuhûd-i tarikden olup isimleri zeyl-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan Mirzâ b. Durmuş ve Süleymân b. Bünyâd nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde hâzırân olup gibbû’l-istişhâd fi’l-hakîka kitâb-ı merkûm Mevlânâ-yı mezbûr kibelinden vârid olup zeylinde hat ve zahrında olan hatem Mevlânâ-yı mezbûrundur, bizim huzûrumuzda imzâlayıp ve mühürleyip ve bizi istişhâd eyledi, biz husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer‘iye etdiklerinde isr-i ri‘âyet-i şerâyiti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle hukm birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’i-‘ısrîn min Şa‘bânî’l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa’da Bedreddînzâde mahallesi sâkinlerinden Hanım bt. Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde zevce-i mutallakı işbu râfi‘u’l-kitâb Muslî b. ‘Abbâs nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Muslî ile hal‘ olduğumuz zamânda mâl-ı hâlisimden yüz yetmiş dirhem bir sîm kuşak ve bir sîm bıçak gılâfi ve dört endâze al dârâtı ve bir dikilmiş kırmızı cenyân(?) ve üç yüz akçem yedinde kalmışdı. Hâlâ taleb eylediğimde edâdan imtinâ‘ eder, suâl olunup alıverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû’s-suâl mezbûr Muslî cevâbında ben mezbûre Hâtem ile muhâla‘a etdiğimden sonra eşyâ-i mezkûreyi benden taleb eylediğinde beynimize muslihûn tavassut etmekle sekiz yüz nakd râyic fi’l-vakt fîzzî akçe üzerine sulh olduğumdan sonra bedel-i sulh mezbûr sekiz yüz akçeyi bi’t-tamâm benden ahz u kabz edip zimmetimi husûs-ı mezbûra müte‘allık cemî‘-i de‘âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ-i ‘â kâti‘u’n-nizâ‘la ibrâ ve ıskât eyledik dedikde gibbû’l-istintâk ve’l-inkâr mezbûr Muslî’den kelîmâtını mübeyyine-i beyyine taleb eylediğinde beynlerine muslihûn tavassut etmekle sekiz yüz nakd râyic fi’l-vakt fîzzî akçe üzerine sulh oldukdan sonra bedel-i sulh mezbûr sekiz yüz akçeyi bi’t-tamâm mezbûrândan ahz u kabz edip zimmetini husûs-ı mezbûra müte‘allık cemî‘-i de‘âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ-i ‘âm ve kâti‘u’n-nizâ‘la ibrâ ve ıskât eyledi, biz husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer‘iye etdiklerinden sonra ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mezbûre Hâtem bî-vech mu‘ârazadan men‘ birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevm ve’l-ısrîn min Şa‘bânî’l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: (ve diğeri). (47a)

Medîne-i Bursa etmekciyân tâyifesinin kethudâları Mehmed b. Kâsım ve kassâbân tâyifesinin kethudâları Sun‘u’llâh b. Mustafâ ve eskiciyân tâyifesinin kethudâları Mehmed b.

Mustafâ ve bakkâlân tâyifesinin kethudâları es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ramazân ve çukacıyân tâyifesinin kethudâları Hasan Çelebi b. Mehmed ve arpacıyân tâyifesinin kethudâları ‘Alî Beşe b. Mehmed, ve na‘lbendân tâyifesinin kethudâları Murtazâ b. ‘Alî ve yaycıyân tâyifesinin kethudâları es-Seyyid Mehmed b. Mehmed ve kazzâzân tâyifesinin kethudâları Mehmed b. İshak ve başcıyân tâyifesinin kethudâları es-Seyyid Ahmed b. ‘Alî, ve derziyân tâyifesinin kethudâları Mustafâ b. ‘Abdu’llâh ve na‘lçacı tâyifesinin kethudâları Hızır b. Mehmed ve ‘attârân tâyifesinin kethudâları ‘Alî Çelebi b. ‘Abdurrahmân ve serrâcân tâyifesinin kethudâları el-Hâc İbrâhîm b. Halîl ve muytâbân tâyifesinin kethudâları el-Hâc Sefer b. ‘Alî ve aşcıyân tâyifesinin kethudâları Pîrî b. Eymür ve semerciyân tâyifesinin kethudâları Mehmed b. Ahmed ve bozacıyân tâyifesinin kethudâları Hasan b. Mehmed ve bezzâzân tâyifesinin kethudâları ‘Osmân b. Kâsım ve hallâcân tâyifesinin kethudâları Halîl b. Mehmed ve berberân tâyifesinin kethudâları İdris b. ‘Alî ve haffâfân tâyifesinin kethudâları el-Hâc Ahmed b. Hamza nâm kimesneler meclis-i şer‘-i hatîrde işbu sene-i mübârekde tavâyif-i mezbûreden ordu-yı hümâyûn için taraf-ı saltanat-ı ‘aliyyeden yedi yük elli bin akçenin cem‘ u tahsiline emr-i şerîf-i ‘âlîşân ile me‘mûr olan fahru’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed Ağa b. ‘Abdülmennân mahzarında herbiri takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm edip meblag-ı mezbûrdan hukm-i tevzî‘ üze zikr olunan etmekciyân tâyifesinin altmış iki bin beş yüz akçe ve kassâbân tâyifesinin yetmiş üç bin akçe ve mumcuyân tâyifesinden on bir bin üç yüz akçe ve eskiciyân tâyifesinden sekiz bin yüz akçe ki cem‘an yüz dokuz bin dokuz yüz akçe tahsîl olunup altmış bin kusûr kaldıkda noksânını tekmiî için medîne-i merkûmede kadifeciyan ve kemhacıyan ve yasdıkciyan tâyifelerinden altmış bin akçe imdâdiye alınıp otuz bin akçesi zikr olunan etmekcibân kusûruna ve on beş bin akçesi kassâbân kusûruna ve yedi bin beş yüz akçesi mumcuyân kusûruna ve kezâlik yedi bin beş yüz akçesi eskiciyan kusûruna zamm olunup tekmiî olunduktan sonra mûmzâ ve mahtûm müfredât-ı defteri mücebince bakkâlân tâyifesinden doksan üç bin iki yüz elli akçe ve çukacıyan tâyifesinden otuz bir bin iki yüz elli akçe ve arpacıyan tâyifesinden on beş bin altı yüz akçe ve na‘lbendân tâyifesinden on beş bin yedi yüz elli akçe ve yaycıyan tâyifesinden yirmibir bin yedi yüz elli akçe ve kazzâzân tâyifesinden yirmi iki bin akçe ve başcıyan tâyifesinden yirmi dört bin beş yüz akçe ve derziyan tâyifesinden yirmi beş bin iki yüz elli akçe ve na‘lçacıyan tâyifesinden yirmi dört bin dokuz yüz elli ve ‘attârân tâyifesinden yirmi altı bin altı yüz akçe ve serrâcân tâyifesinden on beş bin altı yüz akçe ve muytâbân tâyifesinden yirmi sekiz bin iki yüz akçe ve aşcıyan tâyifesinden otuz bir bin iki yüz elli akçe ve semerciyân tâyifesinden dokuz bin dört yüz elli akçe ve bozacıyan tâyifesinden elli altı bin beş yüz akçe ve bezzâzân tâyifesinden otuz yedi bin iki yüz akçe ve hallâcân tâyifesinden on sekiz bin altı yüz akçe ve berberân tâyifesinden on yedi bin yüz akçe ve haffâfân tâyifesinden kırk üç bin iki yüz akçe ki cem‘an ber-müceb-i emr-i ‘âlî yedi yük elli bin akçeyi müşârun-leyh Mehmed Ağa’ya def‘ u teslîm eyledi, suâl olunup takrîri tahrîr olunması matlûbumuzdur dediklerinde gibbû’s-suâl mezbûr Mehmed Ağa cevâbında fi’l-hakîka meblag-ı mezbûr yedi yük elli bin ordu-yı hümâyûn akçesini yedimde olan mûmzâ ve mahtûm müfredât-ı defteri mücebince tavâyif-i merkûmdan me‘mûr olduğum üze bi’t-tamâm alıp kabz eyledim dedikde gibbû’t-tasdik ve’t-taleb mâ-vaka’a ketb olundu. Fî evâhiri Şa‘bânî’l-mu‘azzam li-seneti sittin ve elf. Şuhûdu’l-hâl: İbrâhîm Efendi b. el-Hâc Mustafâ, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafâ, İbrâhîm b. Ahmed Efendi (ve diğeri). (47b)

(Arapça-özet:) Hacı Receb oğlu Hacı Yusuf’un kendisine ait olan Arab Mehmed mahallesindeki mülkünün sükna hakkını önce kendisi sonra evladları, soyu inkıraz edince de kiraya verilip gelirinin Medine-i Münevvere vakfî fukarasına verilmesi hususunda vasiyetine dair vakfiye suretidir. 24 Şaban 1060. Şahitler: Seyyid Mustafâ Çelebi b. Seyyid Kâsım, Mehmed Efendi b. Abdullah (imam), Habib Efendi b. Veli (müezzin), Ebi Bekir Çelebi b. Abdullah (bezzaz), Hacı İbrahim (baytar), Hacı Mahmud b. Mehmed, Mustafâ Çelebi b. İbrahim Efendi (ve diğeri).

Medîne-i Bursa’da Hoca Mehmed Karamânî mahallesi sâkinlerinden Mehmed b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîrde medîne-i merkûmede merhûm Düsturhân mescid-i şerîfinin yevmi iki akçe vazîfe ile müezzin olan işbu bâ’isü’l-kitâb Himmet b. Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mukaddemâ mescid-i mezbûrda müezzin olan Mehmed b. Himmet nâm kimesne fevt oldukda mahlûlünden merkûm Himmet’e tevcih olunup yerine berât-ı şerîf-i sıdka ve ihsân olunup mutasarrıf idi. Lâkin zikr olunan müezzinlik hizmetini müteveffâ Mehmed b. Hüseyin mahlûlünden olma râmıyla ben dahi berât etdirmişdim. el-Hâletü hâzihi cihet-i merkûma müteveffâ-yı mezbûr Mehmed b. Himmet’in üzerinde olduğu

mukarrer olup min ba'd müteveffâ-yı mersûm Mehmedb. Hüseyin'in cihet-i mezkûrede 'alâkası olmadığı ma'lûm olmağın harc-ı berâtım için merkûm Himmet'in yedinden iki yüz elli fîzzî akçe alıp vechen mine'l-vücûh cihet-i mezbûrteye müte'allık mezbûr ile da'vâ ve husûmetim yokdur dedikde gıbbü't-tasdîk ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fî evâhiri Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Nizâmî Çelebi b. Na'ima'llâh, Sâlih Çelebi b. Süleymân Bey, Hüseyin Çelebi b. Kul (ve diğerleri). (48a)

Mahrûse-i Bursa'da Karaağaç mahallesi sâkinlerinden bundan akdem hâlik olan Timur bt. Kurd nâm nasrâniyenin verâseti zevci Hayran veled-i Karagöz ve li-ebeveyn er karındaşı Aslan veled-i Kurd nâm ermeni'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyen oldukdan sonra mesfûr Aslan işbu bâ'isü's-sefer merkûm Hayran müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip hemşirem hâlîke-i mezbûrenin muhalledâtından yüz dirhem bir sîm kuşak ve üç ayaklı altın küpe ve on iki miskâl bir çift altın bilezik ve bir kırmızı kaftanı mezbûr Hayran ketm ü ihfâ eylemişdir, suâl olunup eşyâ-i mezkûreden benim hissem mîkdârı alıverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbü's-suâl mezbûr Hayran cevâbında fî'l-hakîka zevcem hâlîke-i mezbûrenin kalîl ü kesîr-i celîl ve hakîr ism-i mâl itlâk olunur terekesinden sekiz bin akçe muhalledâtı olup meblag-ı mezbûrdan merkûm Aslan'ın hissesine dört bin akçe isâbet etmeğın yedinden alıp ahz u kabz edip muhalledât-ı mezbûreye müte'allık cemî'-i de'âvî ve mutâlebâtıdan zimmetimi ibrâ ve iskât eylemiş idi dedikde isri'l-istintâk müdde'î-i mezbûr Aslan cevâbında fî'l-hakîka hâl-i bilâde ? tafsîl olunan minvâl üzre olup hâlîke-i mezbûrenin muhalledât-ı merkûmesinden benim hissem dört bin akçe isâbet etmeğın mukaddemâ meblag-ı mezbûru merkûm Hayran'ın elinden alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allık cemî'-i de'âvî ve mutâlebâtıdan zimmetimi ibrâ ve iskât eylemiş idim dedikde bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da Şehâbeddîn Paşa mahallesi ahâlîsinden es-Seyyid Mehmed b. Çelebi b. 'Alî ve İbrâhîm Çelebi b. 'Abdu'llâh ve Mehmed Beşe b. Süleymân ve 'Osmân b. 'Ömer ve Ahmed b. Şa'bân ve Halîl b. Bîrhân ve Ahmed b. Mustafâ ve el-Hâc Receb b. 'Abdu'llâh ve sâyirleri bi-ecme'ihim meclis-i şer'-i hatîrde gelip herbiri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'anî'l-merâm edip hâlâ mahallemiz imâmı olan işbu hâzır bi'l-meclis Şeyh Ahmed Halîfe b. Yûsuf hilye-i salâh-ı âreste ve zühd ü felâh ile pirâste olup müstakîm ve mütedeyyin kimesne olmağla cümle mezbûrdan râzî ve şâkiriz ? deyu herbiri müşârun-ileyh Şeyh Ahmed Halîfe'nin husn-i hâlini haber vermeğın mâ-vaka'a 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fî evâyili şehri Ramazânî'l-mübârek min şuhûr li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehu'l-'izz ü gâyeti's-şeref. Şuhûdu'l-hâl: 'umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Mehmed Efendi b. el-Mevlâ el-merhûm Mehmed Efendi, kıdvetü'l-eimme Mustafâ Efendi el-imâm bi-câmi'i'l-kebîr, es-Seyyid Mahmûd Çelebi b. Ramazân, es-Seyyid 'Alî Çelebi b. 'Abdülmü'mîn, 'Osmân Bey b. 'Abdu'llâh, Mustafâ Çavuş b. İbrâhîm (ve diğerleri).

Bursa'da merhûm Emir Sultân 'imâret-i 'âmiresinde yevmî iki fodulaye mutasarıf olan 'Âişe vefât edip mahlûl olmağın işbu râfî'u'l-kitâb Ramazân b. Balı fukarâdan olup mahal olmağla mâru'z-zikr Ramazân'a tevcîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis min şehri'l-merkûm. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed b. Ahmed Dede (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Kösreci mahallesinde sakine Ahmed kızı Fatıma'nın kocası Mustafa oğlu Eyyüb ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 4000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası, meunet-i süknâsı ve kocasını kendisine 1000 dirhem muhalaa bedeli ödemesi karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 3 Ramazan 1060. Şahitler: (ve diğerleri). (48b)

Mahrûse-i Bursa muzâfâtından Kestel nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Üveys b. 'Abdu'llâh nâm kimesnenin verâseti sulbî oğulları Hüseyin ve Hasan nâm kimesnelere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyen oldukdan sonra mezbûr Hüseyin meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde karındaşı işbu râfî'u'l-kitâb mezbûr Hasan mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip babamız müteveffâ-yı mezbûrdan bize irsen intikâl eylediği karye-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Ahmed mülküne ve iki tarafı tarîk-i 'amma müntehî olan bir kıt'a bâğ ve yine bir tarafı mezbûr Hasan mülküne ve bir tarafı Yûsuf mülküne ve bir tarafı Mehmed mülküne ve bir tarafı tarîk-i tarîk-i 'amma münyehî olan bir kıt'a tut bâğçesi ve yine dört kıt'a mülk-i tarla ki mecmû'u on dönümdür senede hasırlar tarafına otuz akçe mukâta'ası vardır, bu cümlede olan nısf hisse-i şâyi'a-ı şer'iyemi karındaşım mezbûr Hasan'a safka-i vâhidde üç bin

nakd râyic fi'l-vakt fizzî akçeye bey'-i bât-i sahîh-i şer'îye ile bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr üç bin akçeyi bi't-tamâm yedinden ahz u kabz eyledim. Ba'de'l-yevm zikr olunan bâg ve bahçe ve tarla karındaşım mezbûr Hasan'ın mülk-i müşterâsıdır, keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûru ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırru leh el-mezbûr Hasan vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkik etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrın min Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mahmûd b. Mehmed, el-Hâc Mahmûd b. Şa'bân, Mehmed Beşe b. 'Abd (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Kizler mahallesinde bundan akdem müteveffâ olan el-Hâc Dursun nâm kimesnenin verâseti sulbî oğulları Mehmed Efendi ve Mustafâ ve Hüseyin ve Hasan nâm kimesnelere ve sulbiye kebîre kızı Fâtıma'ya zevce-i metrûkesi Hûri bt. 'Abdu'llâh'a münhasıra olup kable'l-iktisâm merkûme Fâtıma dahi müteveffâ olup verâseti vâlidesi merkûme Hûri'ye ve li-ebeveyn karındaşları mezbûrân Hüseyin ve Hasan'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra merkûm Hasan meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip baba müteveffâ-yı mezbûrun muhalefâtından olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı merhûm Dâvud Efendi vakfına ve bir tarafı el-Hâc Velî mülküne ve tarafeyni tarîk-i 'amma müntehî dört beyt-i süflâyı ve üç sofayı ve bir selamlığı ve iki kebûr ve sagîr ahır ve fırını ve bir kenîfi ve hâbiye-i mâ-i cârîyi ve muhavvata-i zât-ı eşcîr-ı müsmire ve gayrı müsmireyi müştemil menzilde olan hisse-i şâyi'amı merkûm Hasan'a bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile seksen kıt'a riyâlî guraşa bey' edip ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezkûru bi't-tamâm merkûm Hasan'ın yedinden alıp kabz eyledim dedikde gıbbü't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb olundu. Fî evâyili şehri-i Ramazânî'l-mübârek min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mustafâ Çelebi b. el-imâm, İbrâhîm Efendi b. Mustafâ (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Kizler mahallesinde bundan akdem müteveffâ olan el-Hâc Dursun nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Hûri bt. 'Abdu'llâh ve sulbî oğulları Mehmed Efendi ve Mustafâ ve Hüseyin ve Hasan nâm kimesnelere ve sulbiye kebîre kızı Fâtıma'ya münhasıra olup kable'l-iktisâm merkûme Fâtıma dahi müteveffâ olup verâseti vâlidesi merkûme Hûri'ye ve li-ebeveyn karındaşları mezbûrân Hüseyin ve Hasan'a münhasıra olup ve mezbûr Mustafâ zikri âtî olan menzilden hisse-i şer'îyesini Mehmed Efendi b. el-Hâc Mustafâ'ya bey' eylediğimi şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra merkûmdan Mehmed Efendi ve Hüseyin ve Hûri ve diğeri Mehmed Efendi b. el-Hâc Mustafâ meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mahzarında herbiri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı merkûm el-Hâc Dursun'un muhalefâtından olup mahalle-i mezbûrede vâki' merhûm Dâvud Efendi vakfına ve bir tarafı el-Hâc Velî mülküne ve tarafeyni tarîk-i 'amma müntehî dört beyt-i süflâyı ve üç sofayı ve bir selamlığı ve iki kebûr ve sagîr ahır ve fırını ve bir kenîfi ve hâbiye-i mâ-i cârîyi ve muhavvata-i zât-ı eşcîr-ı müsmireyi müştemil menzilde olan hisse-i şer'îyelerimizi merhûm Hasan'a bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile iki yüz otuz kıt'a riyâlî guraşa bey' edip ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezkûru müşteri-i merkûm Hasan'ın yedinden tamâmen alıp kabz eylediğim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır, keyfe mâ yeşâ' ve yürid mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbü't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb olundu. Fî evâyili şehri-i Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahrü'l-eimme Mustafâ Çelebi b., İbrâhîm Efendi b. Mustafâ (ve diğeri). (49a)

(Arapça-özet:) Yeşil İmaret mahallesinden Seyyid Abdürrezzak oğlu Seyyid İbrahim, Maden oğlu Oruç ve Abdurrahman oğlu Hasan'ın, vefat eden Ahmed Efendi'nin aynı mahallede avarız vakfı mütevellisi İbrahim oğlu Mehmed'den 65 esedi kuruş borç aldığı, bunun karşılığında evini rehin ettiği hususunda şahitlikleri ve bu borcun Ahmed Eendi'nin oğlu Mustafa Çelebi'den talep edildiğine dair belgedir. Ramazan'ın ilk günleri 1060. Şahitler: İbrahim Efendi b. Mustafa, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Ahmed (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da na'lburlar tâyifesinin kethudâsı Mustafâ Çelebi b. Burâk ve sâyirlerinden el-Hâc İbrâhîm b. Nûru'llâh ve Mehmed b. İbrâhîm nâm kimesnelere ve gayirleri bi-ecme'ihim meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde demirci tâyifesinden Ahmed b. Mürsel ve mûsâ b. Bünyâd ve Mustafâ ve Satılmış nâm kimesnelere mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip herbiri mahrûse-i mezbûrede olan tavâyif-i müteharriye üze ve sâyir tekâlif-i sultâniyeden biri ile müsâdere olduklarında mezbûrlar na'l kesdikleri cihetden bize yamak olmağla orduda bize bin akçe verilir idi, hâlâ yine tavâyif-i mezbûre mütâlebe oldukları yedi

yük elli bin akçe ordudan hisselerine lâzım gelen üç bin beş yüz akçeyi bize vermekden imtinâ eder, suâl olunsun dediklerinde gibbû's-suâl mezbûrlar dahi cevâblarında biz âhar hırfetin yamakları yüz na'lburlar tâyifesinin kadîmî yamakları değiliz, lâkin na'l kesdiğimiz cihetden rızâmız ile birkaç sene mezbûrlara imdâd edrdik deyu kadîmî yamakları olduklarını inkâr eylediklerinde tâyife-i mezbûre na'lburlardan müdde'alarını mübeyyine-i beyyine talep olundukda el-Hâc Velî b. el-Hâc 'Îsâ ve Mehmed b. Halîl nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup ısırl-istişhâd fi'l-hakîka tâyife-i mezbûre demirciler tâyife-i mezbûre na'lburların kadîmî yamakları elli seneden beri mezbûrlar ile tahammül ve tâkatlerine göre ordu ve sâyir tekâlîf edâ eyledikleri ma'lûmumuzdur deyu hakikat-i hâlî 'alâ tarîki'ş-şehâde haber verdiklerinde mücebiyle tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahfîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hâkimin, annesi ve babası vefat eden kendisine bakacak akrabası da olmayan Sefer kızı Aîşe'yi, Şerafeddin Paşa mahallesinde sakine Receb kızı Saliha Hâtûn'a teslim edip, 6 Ramazan 1060 tarihinden itibaren günlük 3 dirhem nafaka takdir ettiği ve istidane hakkı için de izin verdiği dair belgedir. 6 Ramazan 1060. Şahitler: İbrahim Efendi b. Mustafa, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafa (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Ali Paşa mahallesinden Sefer kızı Aîşe Hatun'un kocası Şaban oğlu Hüseyin Çelebi ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 20000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meunet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 27 Şevval 1060. Şahitler: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Ali Bey b. Ahmed, Musli Çelebi b. Hüseyin, Hüseyin Çelebi b. Himmet (ve diğerleri). (49b)

Belde-i Tire'de sâkin Ezriya veled-i Yasef nâm yahûdi meclis-i şer'-i hatîrde katırcı tâyifesinden işbu bâ'isü'l-kitâb Hamza b. Murâd nâm kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip merkûm Hamza mukaddemâ belde-i merkûmeden mufassal sandık içinde ba'zı eşyâmı ücret-i ma'lûme ile medîne-i Bursa'ya getirirken Başgelme nâm mahâle geldik de zikr olunan sandığın içinden iki yüz dirhem bir sîm kuşak ve üç dâne altın yüzük ve altı dirhem altınlı zülüflük ve bir kırmızı atlas kaftan ve bir hâre kaftan ve dokuz dâne sîm düğmeli paris ferâce ve bir nezkeb(?) ve iki perde ve iki boğça ve ba'zı eşyâ-i ma'lûmun ahz olunup merkûm Hamza hıfzında taksîr etmekle mu'cebini da'vâ ve talebe şürû' eylediğimde mâbeynimizde münâza'ât-ı kesîra vâkı'a olmuşdu. el-Hâletü hâzihi beynimize muslimûn-ı muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmdan beni mezbûr Hamza elli bin nakd râyic fi'l-vakt fîzzî akçe üzerine sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mersûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru tamâmen merkûm Hamza'nın yedinden alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allık cemî'-i de'âvî ve mütâlebâtından mersûm Hamza'nın zimmetini ibrâ-i 'âm kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı merkûma müte'allık da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ederse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fî evâyili şehr-i Ramazânî'l-mübârek min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Efendi b. Mustafâ, el-Hâc Ahmed b. Mehmed, el-Hâc Mehmed b. Ebî Bekir, el-Hâc Mustafâ b. İbrâhîm (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Daye Hatun mahallesinden Davud kızı Aîşe Hatun'un, vekilliği şahitlerle sabit Hacı oğlu Mustafa'nın vekâletiyle, kocası İbrahim oğlu Mustafa ile 12000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meunet-i süknâsı karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 3 Ramazan 1060. Şahitler: (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Kiremidcizâde mahallesi sâkinlerinden 'Âîşe bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn tarafından ikrâr-ı âtiyü'z-zikre mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan 'Abdu'llâh Efendi b. Ahmed ve 'Alî Bey b. Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfî'u'l-kitâb Mehmed Beşe b. Kâsım mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf edip mahrûse-i merkûme muzâfâtından olup Armutlu nâm karyede vâki' bir tarafı Çaşnıgir vakfına ve bir tarafı mezbûr Mehmed Beşe mer'asına ve iki tarafı tarîk-i 'amma müntehî olup hâriciyesi dört ahırı ve bir anbarı ve bi'r-i mâîsi ve süflâ iki bâb odası ve bir fırını ve dâhiliyesi bir beyt-i 'ulvîyi ve bir çardağı ve bir matbahı hâvî mülk-i menzilini cemî'-i tevâbi' ve levâhıkı ile ve içinde olan mikdârı ma'lûm samanı ile safka-i vâhidde mezbûr Mehmed Beşe dört yüz altmış 'aded riyâlî guruşa bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' u teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr dört yüz altmış riyâlî guruşu bi't-tamâm ahz u kabz eyledi. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr merkûm

Mehmed Beşe'nin mülk-i müştêrâsıdır, keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde vekîl-i mezbûrun sudûr eden kelimâtını müştêrî-i mezbûr Mehmed Beşe vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ışrın min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittın ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. 'Abdu'llâh (ve diğêrleri). (50a)

Mahrûse-i Bursa'da Kız Ya'kûb mahallesi sâkinlerinden Süleymân b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-kitâb zevcesi Sâliha bt. Halîl nâm hâtûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûre Sâliha hâlâ benim ile zevciyet mu'âmelesinden nüşûz ve i'râz eder, suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl mezbûre Sâliha cevâbında fi'l-hakîka mezbûr Süleymân'ın zevce-i menkûhesi idim. Lâkin târîh-i kitâbdan on mukaddem zimmetinde mütekarrer ve ma'kûd-i 'âliye olan dört bin akçe mihr-i müeccelinden ve nafaka-i 'iddet-i şer'iyemden ferâgat etmek üzere birbirimiz ile muhâla'a edip hâlâ mutallaka olmuşumdur dedikde gibbû'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûre Sâliha'dan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Ahmed Efendi b. 'Alî ve Hüseyin Çelebi b. Hızır nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istîşhâd olunduklarında fi'l-hakîka mezbûre Sâliha müdde'î-i mezbûr Süleymân'ın zevce-i menkûhesi olup gelen târîh-i kitâbdan on mukaddem zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun 'aleyh olan dört bin akçe mihr-i müeccelden ve nafaka-i 'iddet-i şer'iyesinden ferâgat etmek üzere birbiri ile bizim huzûrumuzda muhâla'a edip hâlâ mezbûre Sâlihamutallaka olmuşdur, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu herbiri edâ-yı şehâdet-i şer'ie etdiklerinden sonra ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Ramazâni'l-mübârek li-seneti sittın ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğêrleri).

Medîne-i Bursa'da Çoban Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden İlyâs b. Balı nâm kimesnenin verâseti zevcesi Mü'mine bt. Seyfu'llâh nâm hâtûn ve sulbî oğulları Hüseyin ve Mustafâ'ya ve sulbiye kızı Fâtîma'ya münhasıra olduğı şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûr Hüseyin ve Mustafâ ve Fâtîma meclis-i şer'-i hatîrde mezbûre Mü'mine mahzarında herbiri ikrâr ve i'tirâf edip mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun mülk-i sahîhi olan mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı yine bizim mülkümüze ve bir tarafı 'Âişe Hâtûn mülküne ve bir tarafı ba'zan tarîk-i hâssa muntehî ve ba'zan tarîk-i 'amma muntehî olup bir beyt-i süflâyı ve bir kenîfi ve bir muhavvata-i zât-i eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müstemil olan mülk-i menzilin mezbûre Mü'mine Hâtûn'a mûrisimiz zimmetinde mütekarrer olan beş yüz akçe mihr-i müecceli ve muhallefâtından semen-i hisse-i şer'iyesi mukâbelesinde kendüye def' u teslîm eyledik. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr merkûme Mü'mine'nin vech-i meşrûh üzere mülk-i mahzıdır, keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıfa olsun dediklerinde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Ramazâni'l-mübârek li-seneti sittın ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişin el-Hâc Mustafâ Efendi b. el-Hâc Bayram, Halîl Dede b. Yûsuf (ve diğêrleri).

(Arapça-özet:) Arslan oğlu Abdî'nin vefat eden karısından kendisine intikal eden Timurtaş mahallesindeki; alt kat ve üst katta iki oda, bir sofa, bir fırın, bir ahır, bir hela, bir akarsu kuyusu ve yıllık vergisi 15 dirhem olan bahçeden müstemil (Ahmed Efendi, el-Hâc Mehmed, Hüseyin mülkleri ve özel yol ile çevrili) evini peşin 4500 dirheme Ramazan oğlu Hüseyin'e sattığı taraflarında bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 11 Ramazanü'l-mübârek 1060. Şahitler: Mehmed Çavuş b. Abdülhalim, Ali Efendi b. Durmuş, Mustafa Efendi b. Musa, Mehmed Çelebi b. Hudaverdi, el-Hac Mehmed b. Ali.

Mahrûse-i Bursa'da Sedbaşı mahallesi sâkinlerinden Mayonser veled-i Selkis nâm ermenî meclis-i şer'-i hatîrde ? işbu hâmil'l-kitâb Asvador veled-i Maratırđiye nâm ermenî müvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edip mahalle-i mezbûrda sâkin olduğum menzilin kıbla cânibinde vâki'mülk divânımın tûlen nısfı merkûm Asvador'un menziline muttasıl yerde tûlen beş zirâ' ve 'arzan buçuk zirâ' arsayı ifrâz ve ta'yîn va 'alâmât-ı fâsıl vaz' ve tebeyyün etdikden sonra mezbûr Asvador'a bin fizzî nakd râyic fi'l-vakt akçe bâten bâten bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl eyledi dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu. Fî evâhiri şehri Ramazâni'l-mübârek min şuhûr li-seneti sittın ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Efendi b. Mustafâ, İbrâhîm Çelebi b. Bostan, İbrâhîm Efendi b. Ahmed, el-Hâc Hasan Mehmed, Ahmed Çelebi Mustafâ. (50b)

(Arapça-özet:) Sedbaşı mahallesinden ermeni Murad oğlu Sefer'in Mollaarab mahallesinde kendisine ait olan (Çamlıca olarak bilinen yer, umumi yol ve yıllık 30 dirhem karşılığında Medine-i Münevvere vakfi için ayrılmış arazi ile çevrili) bahçesini peşin 3000

dirheme sulbi oğlu Derviş'e sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. Ramazan ayının ortaları 1060. Şahitler: Hacı Mustafa b. Aydın (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa kal'ası dâhilinde 'Îmâret-i 'Îsâ Bey mahallesi sâkinlerinden işbu râfi'û'l-kitâb zuhru'l-e'âlî es-Seyyid Ebulme'âlî Efendi b. es-Seyyid Ca'fer Paşa meclis-i şer'-i hatîrde Sâlih Çelebi b. Ahmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Sâlih Çelebi zimmetinde cihet-i karzdan bin yüz seksen iki riyâlî guruş hakkım olup meblag-ı mezkûrun bi'd-def'at yüz yetmiş üç guruşunu mezbûr Sâlih Çelebi'nin yedinden alıp bâkî kalan üç yüz dokuz guruşu talep ederim suâl olunsun dedikde gıbbü's-suâl merkûm Sâlih Çelebi cevâbında fi'l-hakîka müdde'-i müşârun-ileyh es-Seyyid Ebulme'âlî Efendi'ye cihet-i mezbûreden meblag-ı merkûmdan bâkî üç yüz dokuz riyâlî guruş lâzîmü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynimdir deyu bitav'îhi ikrâr ve i'tirâf edip mücebiyle edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tahrîr olundu. Fî evâsıtı şehri Ramazânî'l-mübârek min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahrü'l-akrân 'Alî Bey b. el-Hâc Mehmed, İbrâhîm Bey b. Sa'di(ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Bab-ı Zemin mahallesinden Yusuf Bey ve Mehmed Bey oğlu Çelebi kardeşler Kızılcahayır kazasındaki alt katta ve üst katta bir oda, akarsu ve bahçeden oluşan mülklerinin peşin 1500 dirheme, Mahmud oğlu Ahmed'e sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 20 Ramazan 1060. Şahitler: Fazlullah Efendi b. İsmail, İbrahim Efendi b. Mustafa, Himmet Çelebi b. Mehmed, Mehmed b. Hacı Abdi, Hacı Mehmed (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da Hayreddîn Paşa mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Mustafâ b. İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde medîne-i merkûmede 'Îsâ Bey Fenârî mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden el-Hâc Hamza b. Hüseyin nâm kimesnenin li-ebeveyn karındaşı ve verâseti ve muhalledâtına vâzi'û'l-yed olan işbu râfi'û'l-kitâb el-Hâc Mehmed mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip müteveffâ-yı mezbûr Hamza zimmetinde karz-ı şer'îden elli kıt'a riyâlî guruş nakd ile yedimden müşterî ve makbûz ? şehri ipek bahâsından yirmi guruş ve beynimizde 'ilm-i şer' ile ma'lûm mâî çuka ferâce bahâsından on guruş cem'an seksen guruş hakkım olup kıbeli'l-istifâ fevt olmağla meblag-ı mezbûru muhalledâtından talep eylediğimde ol dahi inkâr etmekle beynimize münâz'ât-i kesîre vâkî'a olmuş idi. el-Hâletü hâzîhi mâbeynimize muslihûn tavassut etmekle karz-ı şer'îden olan elli guruşumu tamâmen alıp kabz eylediğimdensonra bâkî ipek ve ferâce bahalarından dahi on kıt'a riyâlî guruş üzerine merkûm el-Hâc Mehmed beni sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru merkûm el-Hâc Mehmed'in yedinden tamâmen alıp kubûz eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allık merkûm el-Hâc Mehmed'in ve müteveffâ-yı mezbûrun sâvir veresesinin zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîrenfi'l-yevmi's-sâdis 'aşera min şehri Ramazânî'l-mübârek sene sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğerleri). (51a)

(Arapça-özet:) Yeşil İmaret mahallesinden Mustafa kızı Sayime'nin Hamza oğlu Lütfullah ile 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 22 Ramazan 1060. Şahitler: Seyyid İbrahim Efendi (imam), Mustafa Efendi b. Yunus. (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) İbrahim Paşa mahallesinden Ahmed Efendi kızı Aîşe Hatun'un kocası Asîmi Mehmed Efendi oğlu Ali Çelebi ile 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında, oğlu Abdurrahim Hasan için nafaka ve kisve talep etmeksizin hidane hakkını da düşürüp, kocasıyla muhalaa bedeli ödeyerek muhalaa yapmasına dâir belgedir. 22 Ramazan 1060. Şahitler: Mustafa Efendi (Cami-i kebir imamı), Yusuf Efendi (müderri), İbrahim Çelebi Serdarzade, Seyyid Ali Çelebi b. Seyyid Sun'ullah, İbrahim Efendi b. Mustafa, Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafa (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Selimzade mahallesinden Ali kızı Sabiha'nın kocası Şaban oğlu Maden ile 1000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında, birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 2 Ramazan 1060. Şahitler: İbrahim Bey b. Abdülgani, Ali Beşe b. Mustafa, Mehmed Çelebi b. Ahmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Maksem mahallesinden Seyfullah oğlu İsmail'in aynı mahallede kendisine ait olan (Ali Dede, Hacı Hüseyin mülkleri umumi yol ve Şeyh Yahya vakfı ile sınırlı) Çoban Bey vakfına yıllık 4 dirhem mukataası olan bahçesini peşin 350 dirheme Mezid oğlu Hüseyin'e sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 13 Ramazan 1060. Şahitler: (ve diğerleri). (51b)

Medîne-i Bursa'da Câmi'-i Kebîr mahallesinde vâki' bir tarafı merhûm Sultân Orhan vakfına ve bir tarafı Mustafâ Bey menziline ve bir tarafı Sirkzâde menziline ve taraf-ı râbî'i tarîk-i 'amma müntehî 'ulven ve süflen buyût-i müte'addiyyeyi müştemil olan vakf-ı menzilinün süknâsı 'ulemâ-i sâlihînden süknâya eşeddi ihtiyâc ile muhtâc kimesneye meşrûta olup menzil-i merkûmda vech-i muharrer üzre sâkin olan es-Seyyid Ni'metu'llâh Efendi b. es-Seyyid Mehmed fevt oldukda karındaşı es-Seyyid Şeyh Mehmed nâm kimesne süknâya ihtiyâcım vardır deyu menzil-i mahdûd-ı mezbûru kendüye tevcih etdirip ba'dehu mezbûr Şeyh Mehmed'in babasından ırsla intikâl etmiş mülk-i menzili olup süknâya ihtiyâcı olmadığı şer'an zâhir ve mütehakkık olmakla menzil-i merkûmun süknâsı şart-ı vâkıf mücebince bir müstehaka tevcih olunmak lâzım gelmeğin işbu râfî'u'l-kitâb fudalâ-i zevi'l-ihtrâmından es-Seyyid Nüreddîn mehmed Efendi b. el-merhûm es-Seyyid Mehmed Bedî' Efendi medîne-i merkûmede temekkün ve neşr-i 'ulûmi nakliye ve akliye için âhar diyârdan hicret ve medîne-i mezbûreye nâzil oldukda süknâya eşeddi ihtiyâcı olmanın menzil-i mahdûd-ı mezbûrun süknâsı ber-müceb-i şart-ı vâkıf mûmâ-ileyh es-Seyyid Nüreddîn Mehmed Efendi'ye tevcih olunsun mâ-vaka'a ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: eş-Şeyh Hasan Efendi b. 'Abdülvehhâb, Mustafâ Efendi el-hatîb, el-Hâc Fazlu'llâh b. 'İsmâ'îl, İbrâhîm Efendi b. Mustafâ ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa muzâfatından Kestel nâm karye sâkinlerinden işbu râfî'u'l-kitâb Ca'fer Beşe b. Receb nâm râcil meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîre Anastot veled-i Savor nâm zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı benim mülküne ve bir tarafı Mehmed Beşe nâm râcil mülküne vebir tarafı 'Abdî nâm kimesne mülküne ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âme müntehî olan bir kıt'a mülk bâğçesinin nısf-ı şâyi'ini mezbûr Anastot bundan akdem bana ben beş bin akçeye bey' u teslîm etmiş iken hâlâ merkûm Anastot tasarrufuma mâni' olur, suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gıbbü's-suâl mezbûr Anastot cevâbında fi'l-hakîka hadîka-i mezbûrenin nısf-ı şâyi'ini mezbûr Ca'fer Beşe'ye semen-i mezbûra bey' u teslîm eyledim idi deyu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebiyle müdde'î-i mezbûrun tasarrufuna mâni' olmamak için merkûm Anastot'a tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi's-sâbi' 'aşera min şehri Ramazânî'l-mübârek sene sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mehmed b. Oruç, Ramazân Bey b. 'Alî, el-Hâc 'Alî b. Mehmed (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Hacılar mahallesinden merhum Hazret-i Mehmed Efendi'nin kızı Emetullah Hatun'un, Ramazan oğlu Sun'ullah Efendi ve Mustafa oğlu Sun'ullah Efendi'nin şahitliğiyle vekâleti sabit olan Ahmed oğlu İsmail Efendi'nin vekilliyiyle kölesi Abdullah kızı Badısaba'yı azad ettiğine dair belgedir. 28 Ramazan 1060. Şahitler: Hızır Mehmed Efendi b. Hacı Durmuş, Hasan Çelebi b. Hacı Durmuş, Ali Çelebi b. Hasan, Muslihuddin Efendi b. Ahmed, Ahmed Çelebi b. Mehmed, Mehmed Çelebi b. Hacı İlyas, Hacı Mehmed b. Abdullah (ve diğerleri). (52a)

Mahrûse-i Bursa'da Şekerhoca mahallesi sükkânından es-Seyyid Şeyh Mehmed Efendi b. es-Seyyid Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde 'umdetü'l-'ulemâi'l-e'lâm zübdetü'l-fudalâi'l-fihâm es-Seyyid Nüreddîn Mehmed Efendi b. el-merhûm es-Seyyid Mehmed Bedî' Efendi taraflarından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekil olup bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan firdetü's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid Ebulme'âlî Efendi b. el-merhûm es-Seyyid Ca'fer Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûrede Câmi'-i Kebîr mahallesinde vâki' bir taraftan Sultân Orhan vakfı ve bir taraftan Mustafâ Bey b. (...) mülkü ve bir taraftan Sirkezâde falan mülkü ve bir taraftan tarîk-i 'âm ile mahdûd ve buyût-i müte'addiyyeyi müştemil olan menzilin süknâsı 'ulemâdan bir muhtâc süknâya meşrût olup ber-müceb-i şart-ı vâkıf menzil-i mezbûra mutasarrif olan karındaşım Seyyid Ni'metu'llâh Efendi vefât etmekle menzil-i mezkûrun süknâsı banatevcîh ve kibel-i saltanat-ı 'aliyyeden yedime berât-ı 'âlîşân dahi ihsân olunup gelen benim mülk-i menzirim olup süknâya ihtiyâcım olmamağla hâlâ kibel-i şer'-i mutahardan menzil-i mezkûr müvekkil mûmâ-ileyh Nüreddîn Mehmed Efendi'ye tevcih olunmağla ben dahi menzil-i mesfûr mukaddemâ bana tevcih olunmuş idi deyu

nizâ' etmekle müşârun-ileyh tarafından vekâlete bi-tarîki's-sulh mûmâ-ileyh es-Seyyid Ebulme'âlî Efendi şer'an kendi mâlından bana elli kıt'a riyâlî gurusu teslîm ben dahi vech-i muharrer üze yedinden meblag-ı mezbûru bi't-tamâm ve'l-kemâl alıp kabz eyledim. Min ba'd menzil-i mezkûra müte'allık müşârun-ileyh Nûreddîn Mehmed Efendi ile bi-vech mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'im yokdur dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî gurreti Şevvâli'l-mûkerrem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: eş-Şeyh Hasan Efendi b. 'Abdülvehhâb, Mustafâ Efendi el-hatîb, el-Hâc Fazlu'llâh b. İsmâ'îl, İbrâhîm Efendi b. Mustafâ ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Karahisar'da Kasım Paşa mahallesinden Amine Hatun'un, vefat eden annesi, babası Mustafa Hoca ve kızkardeşinin muhalefatından kendi hissesine düşeni, kardeşi Rabia'dan vekili Osman Beşe aracılığıyla talep etmesine dair belgedir. Ramazan ayının sonları 1060. Şahitler: İbrahim Efendi b. Mustafa, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafa (ve diğerleri).

(Arapça-özet:) Receb Dede oğlu Mehmed'in Kirişçikızı mahallesindeki alt katta iki oda, iki sofa, bir serdab, akarsu ve bahçeden müştemil (Mahmud Çelebi mülkü, hususi yol ve vaiz vakfı evi ile çevrili) evini peşin 12500 dirheme karısı Mahmud kızı Ümmühani Hatun'a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 24 Ramazan 1060. Şahitler: Mustafa Efendi b. Mehmed (imam), Seyyid Abdülmennan Çelebi b. Seyyid Mehmed, Hacı Abdülkadir b. Yusuf, Mustafa b. Hacı Mehmed (ve diğerleri). (52b)

(Arapça-özet:) Bulgarlar mahallesinden Süleyman kızı Hatem Hatun'un kocası Abdi oğlu Yusuf ile 3000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında, kızı Aişe için nafaka ve kisve talep etmeyip, hidane hakkını düşürerek birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 6 Şevval 1060. Şahitler: Seyyid Mahmud Çelebi b. Ramazan Seyyid Mehmed Çelebi b. Seyyid Nuh (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da emîn-i beytü'l-mâl olan Mustafâ Çavuş tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikre ikrâra vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan Mustafâ Çelebi b. Haydar meclis-i şer'-i hatîrde mahrûse-i merkûmede merhûme Dâye Hâtûn binâ eylediği mescid-i şerîfin bi'l-fi'îl mütevellîsi olan hâfizu'l-kitâb es-Seyyid Mehmed b. es-Seyyid Mahmûd Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip sâbikan mescid-i merkûma imâm olup bilâ vâris vefât eden es-Seyyid Mehmed Efendi b. es-Seyyid Hasan nâm kimesne mescid-i mezbûrun haremi dâhilinde kendi mâlından binâ eylediği bâzarıcı dükkânını izn-i mütevellî ile nefsiyçün binâ eyledi, hâlâ binâsı mülkümdür deyu müvekkil-i mezkûr Mustafâ Çavuş beytü'l-mâl için kabz-ı murâd eyledikde mütevellî-i merkûm dahi cânib-i vakfa teberrû' olmak üze binâ eylemişdir, hâlâ vakfidir deyu nizâ' edip lâkin vakf için teberrû' etdiğini isbâta kâdir olmak ile binâ-i merkûmun mahlû'an kıymeti mukâbelesinde cânib-i beytü'l-mâla mâl-ı vakf-ı mezbûrdan on kıt'a riyâlî gurusu verip binâ-i mezkûru vakf için zabt etmek murâd etmekle müvekkil-i mezbûr Mustafâ Çavuş dahi meblag-ı mezbûrun gurusu mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen ahz u kabz eyledi. Ba'de'l-yevm dükkân-ı mezbûr bi'l-küllîye vakf olup kat'an beytü'l-mâlik 'alâkası kalmamışdır dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min Şevvâli'l-mûkerrem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi b. 'Abdülhalîm, Hacı Mustafâ b. Hasan Münâdî, Mehmed Çelebi b. 'Abdu'llâh, Mehmed Efendi hatîb, Ahmed Çelebi el-kazzâz (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa muzâfâtından Cum'alıkızık köyünde müteveffâ olan Hacı Kurd b. Kaya nâm kimesnenin verâseti li-ebeveyn karındaşı oğulları Hasan ve Mustafâ nâm kimesnelere münhasıra olduğu şer'an sâbit ve mütehakkık olduğdan sonra merkûm Mustafâ meclis-i şer'-i hatîrde karındaşı merkûm Hasan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mûrisim müteveffâ-yı mezbûrun muhalefatından olup karye-i merkûmede vâki' bir tarafı Sâlih kimesne ve bir tarafı Mehmed Efendi mülküne ve bir tarafı Hacı Mustafâ mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'âmma muntehî olan bir kıt'a kestâne bâğçesinin cümlesini merkûm Hasan zabt u tasarruf edip bana 'âid olan hissemi tasarrufuma mâni' olur, suâl olunsun dedikde gibbû's-suâl merkûm Hasan cevâbında mûrisimiz mezbûr Hacı Kurd vefât etdikde muhalefatını beynimizde taksîm etdiğimiz hinde zikr olunan bâğçe benim hissemeye ta'yîn ve tahsîs olunup ve yine karye-i merkûmede vâki' bir tarafı Kapucuzâde mülküne ve bir tarafı Ramazân mülküne ve bir tarafı 'Alî Dede mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'âmma muntehî olan bir kıt'a kestâne bâğçesi merkûm Mustafâ'ya ta'yîn ve tahsîs olunup lâkin mezbûr Mustafâ'ya ta'yîn olunan bâğçe bana ta'yîn olunandan a'lâ olmağla bana bin akçe red etmeye râzî olup bi-vech üze herbirimizi mu'ayyenelerimizi kabûl ve kabz etdiğimizden sonra âharın zimmetini mîrâsa müte'allık cemî'-i de'âvî ve talebden vech-i

şürûh üzere olduğunu mukırr u mu‘terif olmağın bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunup mâ-vaka‘a bî’t-taleb ketb olundu. Tahîren fî’l-yevmi’l-‘âşir min Şevvâli’l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Kurdoğlu ‘Alî, Timurhân Bey b. Mustafâ, Hasan Çelebi b. Mustafâ (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Hâkimin, İbrahim kızı Gülsüm isimli çocuğa, 10 Şevval 1060 tarihinden itibaren, boşanmış olan annesi İbrahim kızı Saime Hatun’un isteğiyle, babası İbrahim tarafından ödenmek üzere, günde 5 dirhem nafaka takdir etmesine dair belgedir. 10 Şevval 1060. Şahitler: Seyyid İbrahim Çelebi b. Seyyid Abdürrezzak, Hasan Çelebi b. Abdurrahman, Mustafa Çelebi b. Osman, Mehmed Çelebi b. Hüseyin. (53a)

Mahrûse-i Bursa’da merhûm Hoca İlyâs vakfına hâlâ mütevellî olan ‘Alî Efendi b. Mehmed meclis-i şer‘-i hatîrde kazâ-i Kite muzâfâtından Patrika nâm karye sükkânından işbu bâ‘isü’s-sefer Kurd veled-i Viryote nâm zimmî müvâcehesinde bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edip vakf-ı mezbûr mâlından merkûm Kurd’un zimmetinde bi-tarîki’l-karzi’ş-şer‘î üç bin cedîd akçe olup ve işbu hâzır bî’l-meclis el-Hâc Dervîş b. Hasan nâm kimesne meblag-ı mezbûra kefil olmuş idi. Hâlâ meblag-ı mezbûru tevliye-i muhkiyem vakf için merkûm Kurd’un yedinden bî’t-tamâm ve’l-keîlâm alıp kabz u tesellüm eyledim. Ba‘de’l-yevm meblag-ı mezbûrun aslından ve ribhinden merkûm Kurd’un zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı deyücek mütevellî-i merkûmun vech-i mestûr üzere sudûr eden kelimâtını zimmî-i merkûm dahî bî’l-müvâcehe tasdîk ve bî’l-müşâhefe tahkîk etmeğın mâ-vaka‘a bî’t-taleb ketb olundu. Tahîren fî’l-yevmi’l-‘âşir min Şevvâli’l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf min hicretin men lehu’l-‘izzü ve gâyetü’ş-şeref. Şuhûdu’l-hâl: ‘Osmân Halife b. Sinân en-nühhâs, Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Ahmed Çelebi b. Mehmed (ve diğeri).

Vilâyet-i Anadolu’da Başgelmeye demekle ma‘rûf kasaba sükkânından olup ticâret üzere iken târîh-i kitâbdan dört ay mukaddem Hacı ‘Îsâ Bâzârî ‘avdinde Ulubat Köprüsü kurbünde İstirahan nâm mahalde meyyiti bulunan suhte Muslihuddîn’in zevce-i metrûkesi ve sulbî oğulları Mehmed ve Ahmed nâm sagîrlerin tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den mensûb-i vasîleri olan Münevvere bt. ‘Abdu’llâh nâm hâtûnun tarafından husûs-ı âtiyü’z-zikre vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasm el-Hâc Ahmed b. Mustafâ ve Hüseyin b. Velî şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mutahhara bt. ‘Abdülvehhâb nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde medîne-i Bursa’da Kökçüler çârşûsında kazancı tâyifesinden işbu râfi’u’l-kitâb Hasan Çelebi b. Süleymân nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edip maktûl-i mezbûrun katlnde yanında bulunup gârat olunan eşyâsından yüz kırk yedi ‘aded astar gâib ‘ani’l-meclis ‘Alî b. Bektaş yedinde bulunduk da maktûl-i mezbûrun kâtîli olmak zu‘miyle ahz u habs olundukdan sonra habsden firâr etmekle medîne-i mezbûrede emîn-i beyti’l-mâl olan Mustafâ Çavuş zikr olunan yüz kırk yedi ‘aded astarı kabz edip ma‘rifet-i hâkimi’ş-şer‘le mezbûr Hasan Çelebi’ye emânet vaz‘ olunmuş imiş, hâlâ ben verese-i mezkûre tarafından zikr olunan astarı kabza-i vekâletimi emîn müşârun-ileyh müvâcehesinde isbât edip kibel-i şer‘den zikr olunan astarın bana teslimine tenbîh olundukdan sonra mezbûr Hasan Çelebi yedinde bî’t-tamâm kabz eyledim. Min ba‘d yedinde nesne bâkî kalmadı dedikde gibbû’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bî’t-taleb ketb olundu. Tahîren fî’l-yevmi’s-sâmin ‘aşera min şehri Ramâzani’l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: fahru’l-müderrişin el-Hâc Fazlî Efendi b. İsmâ‘îl, el-Hâc Ebû Bekir (ve diğeri).

Vilâyet-i Anadolu’da Başgelmeye demekle ma‘rûf kasaba sükkânından olup ticâret üzere iken târîh-i kitâbdan dört ay mukaddem Hacı ‘Îsâ Bâzârî ‘avdinde Ulubat Köprüsü kurbünde İstirahan nâm mahalde meyyiti bulunan suhte Muslihuddîn’in zevce-i metrûkesi ve sulbî oğulları Mehmed ve Ahmed nâm sagîrlerin tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den mensûb-i vasîleri olan Münevvere bt. ‘Abdu’llâh nâm hâtûnun tarafından husûs-ı âtiyü’z-zikre vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasm el-Hâc Ahmed b. Mustafâ ve Hüseyin b. Velî şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mutahhara bt. ‘Abdülvehhâb nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde medîne-i Bursa’da hâlâ emîni olan Mustafâ Çavuş b. İbrâhîm mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip maktûl-i mezbûrun katl olduğu hinde yanında mevcûd olup gârat olunan eşyâsından işbu mevcûd bî’l-meclis yüz kırk yedi ‘aded bundan akdem ‘Alî b. Bektaş nâm kimesne yedinde bulunmağla mezbûr ‘Alî kâtîl olmak zu‘muyla ahz ve medîne-i merkûme zâbıtı yanında habs olundukdan sonra mezbûr ‘Alî firâr etmekle zikr olunan astarı emîn müşârun-ileyh kabz edip işbu hâzır bî’l-meclis Hasan Çelebi b. Süleymân nâm kimesneye ma‘rifet-i hâkimi’ş-şer‘le emânet vaz‘ olunmuş, binâen a‘lâ zâlik zikr olunan astarı vekâletim hasebiyle taleb ederim, suâl olunsun dedikde gibbû’s-suâl emîn müşârun-ileyh cevâbında fî’l-hakîka zikr olunan astarı kâtîl-i mezbûrun kâtîli olmak zu‘miyle ahz olunan merkûm ‘Alî’ye yedinde bulunmağla habs olunup

ba'dehu firâr etmekle ben dahi kabz edip izn-i hâkimi'ş-şer'le mezbûr Hasan Çelebi'ye emâne vaz' olunmuşdur deyu zikr olunan astar makbûzu olduğunu ikrâr ve merkûm suhte Muslihuddîn'in târîh-i mezkûrda ve mahall-i merkûmda katl olduğunu ve bu astar ânın mülkü olduğunu inkâr edecek mezbûre Mutahhara'dan da'vâsına mutâbika beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olan Hasan b. Velî ve el-Hâc Sâlih b. Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzırân olup ısırl-istişhâd fi'l-hakîka merkûm suhte Muslihuddîn târîh-i mezbûrda ve mahall-i merkûmda harâmiler yedinde katl olundu, biz cenâzesini müşâhade eyledik, bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye etdiklerinden sonra sâniyen el-Hâc 'Abdulhalîl b. Bayram ve Hüseyin Velî nâm kimesneler dahi li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup ısırl-istişhâd fi'l-hakîka işbu meclis-i mezbûrda ve müşârun-ileyh olan yüz kırk yedi 'aded astarı kâtil-i merkûm suhta Muslihuddîn bizim huzûrumuzda Hacı 'Îsâ Bâzârî'nda ismi ma'lûmumuz değil bir kimesneden itirâ eylemişdi, ânın mülk-i mahzı ve hakk-ı sarfi olduğu hinde yanında mevcûd olmağla gârat olundu, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye etdiklerinde gıbbe re'âyet-i şerâyeti'l-kabûl şehâdetleri makbûle omağın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşera min şehri Ramâzani'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişin el-Hâc Muslî b. İsmâ'îl, el-Hâc Hüseyin b. Ebû Bekir (ve diğerleri). (53b)

Medîne-i Bursa'da İshak Paşa evkâfına hâlâ mütevellî olan fahru'l-eşbâh Mehmed Çelebi b. Dervîş meclis-i şer'-i hatîrde râfi'u'l-kitâb fahru'l-müderrişin Halîl Efendi b. Muharrem mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip evkâf-ı mezbûreden İğdir karyesinde vâki' bir tarafı mescid-i şerîf cidârına ve bir tarafı Hüseyin b. Arslan mülküne ve bir tarafı 'İvaz b. 'Alî mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'amma müntehî olup iki beyt-i süflâ ve muhavvata-i yesîreyi müştemil olan bir bâb mülk-i menzilimi bi-hamleti tevâbi' ve kâffeti menâfi' mûmâ-ileyh Halîl Efendi bey'-i bât-i sahîh ile üç bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçeye bey' u teslîm eylediğimde ol dahi iştirâ ve kabz edip semen-i mezbûru bi't-tamâm müşterî mûmâ-ileyhin yedinden alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr mülk-i müşterâsıdır dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Çelebi b. 'Abdülganî, zuhru'l-müderrişin 'Abdurrahmân Efendi b. el-mevlâ el-'âlim Ahmed Efendi, Ebû Bekir Efendi b. Mehmed el-müderriş, Hüseyin Halîfe imâm el-karyetü'l-mezbûre, 'Alî eş-şehri bi-Pehlivân ve gayrihim mine'l-huzzâr.

(Arapça-özet:) Mücellidî mahallesinden Mustafa oğlu Emrullah aynı mahalledeki evini merhum Seyfeddin vakfı mütevellisi Maksud Halîfe'ye bey-i bi'l-istiglal ile peşin 4000 dirheme sattığı, ardından sattığı mülkü Şevval ayından başlayarak bir sene tamamlanincaya kadar 400 dirheme mütevelliden kiraladığına dair belgedir. Şahitler: İbrahim Çelebi (mimar), Mahmûd Çelebi b. Hüseyin (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Yeşil 'İmâret mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Receb Bey nâm cündînin sulbiye kebîre işbu râfi'atü'l-kitâb Neslihân nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Hasan b. Ahmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Hasan zimmetinde babm mezbûr Receb bey'in cihet-i karz-ı şer'den yüz kıt'a riyalî gurus hakkı olup kable'l-istîfâ fevt olmağla meblag-ı merkûmdan benim hisse-i şer'iyeme isâbet eden otuz üç gurus ile yirmi dokuz akçe hakkımı mezbûrdan taleb eylediğimde vermekden imtinâ' eder, suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbü's-suâl mezbûr Hasan cevâbında fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Receb bey'e cihet-i mezbûra yüz kıt'a riyalî gurus deynim vardır deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıtı Şevvâli'l-mükerrrem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. 'Alî, Hacı Mustafâ b. 'Alî eş-şehrü bi-Karaoğlan, Mehmed Çelebi b. 'Alî, el-Hâc İbrâhîm Bey b. Sa'di ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Daye Hatun mahallesinden müderriş Ahmed oğlu Abdullah Çelebi ve Ali oğlu Seyyid Mehmed Çelebi'nin, vefat eden Seyyid Mehmed'in varisi olmadığından dolayı malını elinde bulunduran beytü'l-mal emini İbrahim oğlu Mustafa Çavuş huzurunda, merhum Hasan oğlu Seyyid Mehmed Çelebi'nin, Daye Hatun camii kayyımı Murad oğlu Hacı Mehmed'e hayatta iken 3000 dirhem gümüş borcu olduğu hususunda şahitliklerine dair belgedir. 7 Şevval 1060. Şahitler: Seyyid Ali Çelebi b. Abdülmümin, Ahmed Efendi b. Ali, Hacı Hasan b. Yusuf, Receb Efendi b. Hacı Musa, İbrahim Efendi b. Ahmed Efendi, İbrahim Çelebi b. Hacı Mustafa, Hacı Mustafa b. İbrahim, Abdullah Efendi b. Mehmed el-müderriş (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Umur Bey mahallesi sâkinelerinden Sâliha bt. Mustafâ nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde zevc-i mutallakı işbu hâfîzu'l-kitâb Receb b. Mehmed Dede nâm kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip zevcim mezbûru tatlık etdikde zimmetinde mütekarrer olan bin akçe mihr-i müeccelimi da'vâ ve taleb eylediğimden mâbeynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuş idi. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip merkûm Receb husûs-ı merkûmdan beni altı yüz fîzzî akçe üzerine sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezkûru tamâmen yedinden kabz edip zimmetini husûs-ı merkûma mütê'allık de'âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim. Ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif da'vâ sudûr ederse lede'l-hukkâm zevi'l-ihtirâm makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhiri Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri). **(54a)**

(Arapça-özet:) Abdülmuin oğlu Maksud Çelebi'nin Timurtaş Gazi köyündeki mülkünü toplam 6000 dirheme, satış gününden 1066'ya kadar her yıl 1000 dirhem ödeyerek ve bu ödemeye de köy ahalisinden Murad oğlu Hüseyin'i kefil göstererek Hasan oğlu Hüseyin'e sattığı, taraflarında bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. Şevval'in ilk günleri 1060. Şahitler: Timurhan Bey (yolcu), İbrahim Çelebi b. Abdülgani, Feyzullah Çelebi b. İsmail, Osman Çelebi b. Sinan, Seyyid Ali b. Mustafa (Tepecik köyünden), Ali Beşe b. Mustafa (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Çekirge mahallesinde iken vefat eden Abdülkerim oğlu Halil'in malları çocukları Hacı Mehmed, Ali, Fatıma ve Aişe'ye intikal edip bunlardan Ali, Fatıma Hatun (Hacı Receb b. Abdullah'ın vekâletiyle), Aişe Hatun (Salih b. Mustafa'nın vekâletiyle) kendilerine intikal eden (Ahmed Ağa, Seyyid Ali mülkü ve umumi yol ile çevrili) evin 2/3'sini kardeşleri Hacı Mehmed'e 12000 gümüş dirheme sattıklarına dair belgedir. 12 Şevval 1060. Şahitler: Hacı Ahmed b. Mehmed, Mehmed b. Hacı İbrahim, Hacı Ahmed b. Bayram, Mustafa b. Hacı Hızır, Mehmed b. Hacı Ahmed, İbrahim b. Hacı Ahmed (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'ya tâbi' Filadar nâm karye sükkânından Vâsil veled-i Todoris nâm zimmî meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edip li-ebeveyn kızkarındaşı Savatre nâm bîkr nasrâniye Çürdâne nâm karyede olan menzîlimizde bi-emri'llâh hasta olup karye-i mezbûre Filadar'a getirdiğimizde hastalığı müştêd olup helâk olmağla hâlâ papazlarımız mezbûreyi definden eben imtinâ' ederler, kibel-i şer'î mutahhardan üzerine varılıp hakikat-i hâl müşâhade ve tahrîr olunması matlûbumuz dediklerinde huddâm-ı şer'at-i şerîfeden Mevlânâ el-Hâc Mehmed Efendi b. 'Abdu'llâh ve 'Osmân b. Mahmûd ve 'Abdu'llâh b. Ya'kûb irsâl olunup anlar dahi zeyl-i sâhifede mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile mahall-i mezbûra varıp merkûmenin cenâzesine nazar etdiklerinde aslen cisminde eser-i cerâhatden nesne olmayıp ancak sol ayağı üzerinde bir kabarcık olup sâyir a'zâsı sahîh ve sâlim ve kendisi eceli ile helâk olduğunu müşâhade etdiklerinden sonra vâkı'u'l-hâl Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu me'an irsâl olunan merkûmân 'Osmân ve 'Abdu'llâh ile 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğin defnine izin verilip mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşera mni Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Îsâ Halife el-imâm, 'Osmân Beşe b. İbrâhîm, Mehmed b. 'Alî odabaşı (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Demirkapı mahallesinde sâkin işbu bâ'isü's-sefer Ezgözü veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Safiye veled-i Zigor nâm nasrâniye müvâcehesinde takrîr-i kelâm edip mesfûre Safiye'nin gâib 'ani'l-meclis nâm kimesneye yüz riyâlî gurus deyni olup murabahasıyçün on sene bana emir etmekle beher sene onar gurusdan otuz gurus edâ eyledim, hâlâ taleb eylediğimde edâdan imtinâ' eder, suâl olunup alıverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl mesfûre dahi cevâbında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Ezgözü dânim merkûm benim emrim ile yüz gurus deynimin murâbahasıyçün üç senede otuz gurus edâ eyledi deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' 'aşera min Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri). **(54b)**

Medîne-i Bursa'da Hazret-i Emir -kuddise sırruhu'l-hatîr- mahallesi ahâlisinden ashâbu'l-kitâb İbrâhîm Efendi b. Balı el-imâm ve Şa'bân Çelebi b. 'Alî el-müezzin ve Sefer Çelebi b. 'Abdî es-Sâ'atî ve es-Seyyid Ebû Bekir Çelebi ve es-Seyyid Mehmed ve Şeyhî Çelebi b. Ahmed ve el-Hâc 'Osmân b. Kanber ve es-Seyyid Muslî Çelebi b. Mehmed ve Şenlik Dede nâm kimesneler ve gayrileri meclis-i şer'-i hatîrde mahalle-i merkûmede imâm-ı sâni olan eş-Şeyh Mehmed b. eş-Şeyh Mehmed el-Mısrî müvâcehesinde herbiri ikrâr ve takrîr-i kelâm edip

merkûm eş-Şeyh Mehmed dâimâ nâmahrem ‘avratlar ile mihâd-i ef’âl-i şeni’aya mûmâras olmağla Mudanya’da Bursa’da birkaç mücellât-ı imâmetinden ref’ ve meskeninden ihrâc olunmuş iken bu gece yine merkûm eş-Şeyh Mehmed işbu hâziretân bi’l-meclis ‘Âişe bt. Mehmed ve İhsan bt. ‘Abdu’llâh nâm nâmahrem ‘avratlar ile beyt-i vâhid dâhilinde mücâselet ve tanbûre ile tegannî ederler iken taraf-ı şer’den nâib ‘Îsâ Efendi ve sâirini ‘arz-ı müslimîn mezbûrları ahz eylemişler, suâl olunup imâmet-i merkûmeden ref’ ve mahalle-i merkûmeden ihrâc olunmak taleb ederiz dediklerinde merkûm eş-Şeyh Mehmed inkâra kâdir olmadığından gayri sâyir mahallât ahâlîsinden Hasan Çelebi b. el-Hâc Mehmed ve Mustafâ Çelebi b. Mehmed ve el-Hâc ‘Alî b. Mehmed ve Receb Çelebi b. el-Hâc ‘Abdu’llâh ve Mehmed Çelebi b. Mustafâ Receb b. İsmâ’il nâm kimesneler ve gayrileri dahi fi’l-vâki’ merkûm eş-Şeyh Mehmed vech-i meşrûh üzre dâimâ müttehim olmağla imâmetlerden ref’ ve mahallelerden ihrâc oluna gelmiştir ve merkûmetân ‘Âişe ve İhsan ile beyt-i vâhidde mücâselet ve tanbûre ile tegannî eylediğini müşâhade eyledik deyu haber verdiklerinde merkûmu imâmet-i mezbûreden men’ ve ihrâciye tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi’ min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Mehmed Ağa el-mütevelli’ ‘alâ vakfî İshak Bey, Yûsuf Ağa el-mütevelli’ ‘alâ vakfî el-merkûm el-Gâzî Hudâvendigâr, Derviş Çelebi b. Ebî Bekir, ‘Alî Çelebi b. Mehmed ve gayrihim.

Medîne-i Bursa’da Kocanâib mahallesinde sâkin Halîl b. Hızır meclis-i şer’-i hatîrde zikri âtî olan bâga vâzi’u’l-yed idüğü şer’an sâbit olan bâ’isü’l-kitâb ‘Abdî Ahmed nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i Bursa’da Seç karyesinde vâki’ bir tarafî tarîk-i ‘amma müntehî olan bâg benim mülküm iken hâlâ merkûm ‘Abdî zikr olunan bâğı bi-gayri vech-i şer’î mâlikân tasarruf eder, suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak taleb ederim deyücek gibbû’s-suâl merkûm ‘Abdî cevâbında fi’l-vâki’ zikr-i mürûr idiğın bâg müdde’î-i merkûm mülkü idi. Lâkin üç bin fîzzî râyic fi’l-vakt akçeye bana bey’ u teslim eyledikde ben dahi iştirâ ve tesellüm edip semenini bi’t-tamâm yedimden alıp kabz etmişdi, hâlâ mülk-i müşterâmdır deyücek ‘akübü’l-istintâk müdde’î-i mezbûr vech-i mestûr üzre bey’i bi’l-küllüye inkâr edip merkûm ‘Abdî’den mekâlîni mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden Mustafâ b. Veli ve Himmet b. ‘Alî nâm kimesneler meclis-i şer’a li-ecli’s-şehâde hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi’l-hakîka zikri sebk eden bâğı müdde’î-i merkûm Halîl mezbûr ‘Abdî’ye üç bin fîzzî râyic fi’l-vakt akçeye bey’ eyledikde ol dahi iştirâ edip semen-i mezbûru bi-temâmîhi merkûm Halîl kabz u teslim eyledi, biz husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer’iye eylediklerinde gibbe re’âyet-i şerâyet-i kabûliha şehâdetleri makbûle olup müdde’î-i merkûm bî-vech mu’ârazadan men’ olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşera min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Hasan Çelebi b. Mehmed, Mustafâ b. el-Hâc ‘Osmân, el-Hâc ‘Osmân b. el-Hâc ‘Ömer (ve diğeri).

Medîne-i Bursa’da Nasuh Paşa mahallesi sâkinlerinden Mehmed Çelebi b. Mahmûd meclis-i şer’-i hatîrde li-eb karındaşı ve şerîki işbu râfi’u’l-kitâb Kavlı Çelebi mahzarında bi-tav’îhi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mukaddemâ karındaşım merkûm herbirimiz on sekiz bin akçe sermâye vaz’ edip boyacılık san’atda şerîk olmuşduk. el-Hâletü hâzihi fesh-i şirket edip beynimizde ‘ale’s-seviyye müşterik olan iki bin altı yüz akçe kıymetlü seksen beş vukiyye evşenk(?) ve üç bin akçe kıymetlü on yedi buçuk yük sirke ve beş bin yüz akçe kıymetlü iki kantar ile iki kazgan ve on bir bin akçe kıymetlü Yûsuf nâm gulâm ve on bin akçe kıymetlü altmış yedi ? kolye taşından olan nısf hisse-i memlûkemi karındaşım merkûm Kavlı Çelebi ‘ye def’ u teslim ve mikdârı beynimizde ‘ilm-i şer’î ile ma’lûm olan zimem-i nâsda olan hukûkumu dahi kabz dahi mezbûr Kavlı Çelebi’ye vekîl edip şol vech üzre kizikr olunan şirket cihetinden kezâlik mikdârı beynimizde ‘ilm-i şer’î ile ma’lûm duyûn-i müteferrikamı ashâbına eşyâ-i merkûmeden ne zimem-i nâsda olan hukûk-ı şer’iyemden edâ ve ifâya mezbûr Kavlı Çelebi müte’ahhid olup husûs-ı merkûma müte’allık bir vecihle da’vâ ve nizâ’ sudûr ederse lede’l-hukkâmî’l-kirâm makbûle olsun dedikde mezbûr Kavlı Çelebi merkûm Mehmed Çelebi’nin sudûr eden kelimât-ı meşrûhasından tasdik ve kazıyye minvâl-i muharrer üzre idiğini tahkik etmeğın ve mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb ü tenmîk olundu ve evâhir-i şehri Ramazânî’l-mübârek min şuhûr li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: fahru’l-müderrişin ‘Abdülvehhâb Efendi b. el-merhûm Mehmed Efendi, Hüseyin Halîfe b. Mahmûd el-imâm, ‘Abdülbâkî Çelebi b. el-Hâc Hasan, el-Hâc Mustafâ b. ‘Ömer, el-Hâc Velî b. Mustafâ, el-Hâc İbrâhîm b. Ca’fer, Ahmed Çelebi b. ‘Osmân, el-Hâc ‘İvaz b. el-Hâc Bâcdân(?) (ve diğeri). (55a)

Mahrûse-i Bursa'da Atbâzarı mahallesi sâkinlerinden olup mukaddemâ fevt olan Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevcesi İsmihân bt. Mehmed nâm hâtûna ve sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Ahmed nâm kimesnelere ve sulbiye kebîre kızları İhsan Hâtûn ile Fâtıma nâm bikr-i bâligaya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûm Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde li-ebeveyn kızkarındaşı işbu bâ'isetü'l-kitâb merkûme Fâtıma müvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edip babam müteveffâ-yı mezbûrun metrûkâtından olup mahalle-i mersûmede vâki' tarafeyni 'Abdî ve el-Hâc Mehmed mülklerine ve tarafeyn-i âharını tarik-i 'â ile tarik-i hâssa muntehî bir beyt-i 'ulvî ve bir beyt-i süflâ ve bir ahır ve bir fırın ve bi'r-i mâ' ve muhavvata-i zât-i eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müştemil olan menzilin kırk sekiz sehmden bi-hasebi'l-ırsi's-şer'î bana isâbet eden on dört sehm hisse-i şâyi'amı merkûme Fâtıma'ya beş bin fîzî akçeye bâten bey' edip ol dahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra semeni olan meblag-ı mezbûru deyn-i şer'iyeden zimmetimde merkûme Fâtıma'ya edâsı lâzım olan mezbûru'n-na't beş bin akçeye takas eyledik. Fîmâ ba'd menzil-i mersûmun kırk sekiz sehmden on dört sehm şîrâ' ve yedi sehmi ırsen mülküdür, keyfe mâ yeşâ' ve yürîd mutasarrıf olsun dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-âşir min Şevvâli'l-mükerrem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Yûsuf Dede el-müezzin, Ahmed Dede b. Mahmûd (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Bursa kalesindeki Darbhane mahallesinden Şükrullah oğlu Hacı Bayram'ın Sultan mahallesindeki alt katta iki oda, kapı üzerinde küçük bir oda, bir sofa, bir fırın, bir akarsu ve bahçeden müştemil evini peşin 400 kıta riyali kuruşa Musa oğlu Fazlullah Çelebi'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 20 Şevval 1060. Şahitler: Mehmed Ali Efendi b. Abdülkadir (müderri), Musli Efendi b. Abdülcebbar (müderri), Mehmed Efendi b. Hacı Bekir, Hacı Abdülkerim b. Hayreddin, Hacı Hasan b. Mustafa, Hacı Ahmed b. Mehmed, Mustafa Çelebi (kayyım), Şaban Çelebi (bezzâz) (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Yenibâzar mahallesinde bundan akdem fevt olan Dervîş nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Cennet Hâtûn bt. el-Hâc 'Alî'ye ve sulbiye kızı Sa'âdet nâm sagîreye ve li-ebeveyn karındaşı oğlu Mahmûd bt. Himmet nâm kimesneye münhasıra olduğu şer'an sâbit olduktan sonra merkûm Mahmûd meclis-i şer'-i hatîrde sagîre-i mezbûrenin ceddî ve kîbel-i şer'den mensûb-i vâsîsi ve merkûme Cennet Hâtûn'un tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri tasdîke vekîl olup nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan babası işbu hâfîzu'l-kitâb mezbûe el-Hâc 'Alî mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip mûrisim müteveffâ-yı merkûmun 'âkâr ve nükud ve esâs-i beyt ve evâni nühhâsiye ve gayri nühhâsiye ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur kalîl ü kesîr ve celîl ü hakîr eşyâsından bana intikâl eden hisse-i şer'iyemi mezbûrdan da'vâ ve taleb eylediğimde mâbeynimizde münâza'ât-i kesîre vâki'a olmuş idi. el-Hâletü hâzihi beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı merkûmdan beni mezbûr el-Hâc 'Alî üç yüz kıta' riyâlî guruşa sulh eylediğinde ben dahi sulh-i merkûmu ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezkûru bi't-tamâm yedinden alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allık de'âvî ve mütâlebâtından zimmetlerinin ibrâ-i 'âm ve kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ederse lede'l-hukkâmî'l-kirâm masmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî evâyili Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Umdetü'l-müderri'sini'l-kirâm Mahmûd Efendi b. el-merhûm Mehmed Efendi, fahru'l-müderri'sini'l-kirâm Mevlânâ Receb Efendi (ve diğeri). (55b)

Mahrûse-i Bursa'da 'Arablar mahallesinde sâkine 'Âişe Hâtûn bt. Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde babası işbu hâfîzu'l-kitâb Mehmed b. Sıyâmi mahzarında bi-tav'ıha ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip silk-i mülkümde münselik olan esvâbımdan üç beledî yorgan ve üç beledî minder ve üç beledî döşek ve altı beledî yadık ve üç kırmızı kilim ve altı sahan ve iki tencere ve bir sini ve bir taba ve iki kemha kaftan ve bir çift sandık ve bir raht kuşak ve bir tek bilezik ve iki hamam tası ve iki münakkaş boğça ve bir hamam rahtını babam merkûm Mehmed'e hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile hibe ve temlik eylediğimde ol dahi meclis-i hibede eşyâ-i merkûmeyi inhâ ve kabûl eyledi. Ba'de'l-yevm eşyâ-i merkûme babam mezbûrun mülk-i mevhûbudur dedikde mukirre-i merkûmenin vech-i mestûr üzre sudûr eden kelimâtını merkûm Mehmed dahi bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-hâmis ve'l-ısrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hacı Süleymân Hacı Mustafâ, Hacı Hüseyin Yûsuf, Kemâl Dede b. 'Îsâ (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Alacamescid mahallesi sâkinlerinden Mehmed b. 'Abdurrahmân nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfî'u'l-kitâb Ebû Bekir b. Hasan nâm kimesne müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mezbûr Ebû Bekir'e târîh-i kitâbdan elli gün mukaddem Burdur Kasabası'nda sâkin Ahmed b. Ebû Bekir nâm kimesneye irsâl ve îsâl için on vukiyye lâhorî çivid ile on iki bin beş yüz nakd akçe 'alâ tarîki'l-emânet def' u teslîm etmişdim, ba'dehu mezbûr Ebû Bekir meblag-ı merkûmu ve mezkûr çividi mahalline îsâl etmemek ile taleb eylediğimde İnegöl kazâsına Hamamlı nâm karyeye karbân ile nüzûl eylediğimde gece ile başım altından saraka olundu deyu cevâb verip ben dahi mezbûr Ebû Bekir'e sû-i zannım olmamağla ? da'vâ edip zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik cemî'-i de'âvî ve mütâlebâtдан ibrâ ve iskât eyledim dedikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Mehmed Efendi b. el-merhûm 'Atâu'llâh, 'Umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Mehmed Efendi b. (...) (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Ali Paşa mahallesinden Sefer kızı Aişe Hatun'un Bursa'ya bağlı Dere köyündeki alt katta bir oda, bir ahır bir akarsu ve bahçeden müstemil (Hacı Mehmed Mustafa Beşe mülkleri, umumi yol ve merhum Hoca vakfı ile sınırlı) evini peşin 6000 dirheme Şaban oğlu Mustafa'ya sattığı, tarafların da bu satışı sahl-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 26 Şevval 1060. Şahitler: Mehmed Çelebi b. Hüseyin, Ali Bey b. Ahmed, Musli Çelebi b. Hüseyin, Hasan Çelebi b. İbrâhîm.

Mahrûse-i Bursa'da Şeyh Hâmîd mahallesi 'avârızı için mevkûfe nükûdun hâlâ mütevellîsi olan Hüseyin Halîl nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde mahrûse-i merkûmede Bulgarlar mahallesinde bundan mukaddem hâlik olan Balı veled-i Karagöz nâm zimmînin sulbî kebîr oğlu Dimitri nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edip vakf-ı mezbûr mâlından cihet-i karz-ı şer'îden hâlik-i merkûm Balı zimmetinde üç bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçe olup meblag-ı mezkûrun bin akçesini hâlik-i mezbûrdan hâl-i hayâtında kabz u istîfâ iki bin akçesi bâkî kalmışdı. el-Hâletü hâzihi bâkî kalan iki buçuk akçeyi dahi tevliyetim hasebiyle hâlik-i mezbûrun muhalledâtından oğlu mersûm Dimitri yedinden vakf için tamâmen alıp kabz eyledim. Min ba'd aslen ve ribhan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı dedikde gibbû't-tasdîk ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Dervîş Çelebi b. Ebî Bekir, el-Hâc 'Alî b. Ahmed (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Yeşil 'İmâret mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Receb Bey nâm cündînin sulbî oğlu işbu râfî'u'l-kitâb Yûsuf nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Hasan b. Ahmed nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Hasan zimmetinde babm mezbûr Receb bey'in cihet-i karz-ı şer'îden yüz kî'ta ri'yâlî gurus hakkı olup kable'l-istîfâ fevt olmağla meblag-ı merkûmdan benim hisse-i şer'iyeme isâbet eden altmış altı gurus ile elli sekiz akçe hakkımı mezbûrdan taleb eylediğimde vermekden imtinâ' eder, suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl mezbûr Hasan cevâbında fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Receb bey'e cihet-i mezbûreden yüz kî'ta ri'yâlî gurus deynim vardır deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a ketb olundu. Tahrîren fi'l-hâmîs min Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: (ve diğeri). (56a)

Medîne-i Bursa'da Kurşunlu mahallesinde sâkin râfî'u'l-kitâb Hudâverdi b. Ebî Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde Nûhzâde demekle ma'rûf Seyyid Mehmed b. (...) nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan bir bâb menzil-i merkûm Seyyid Mehmed mülk-i sahlî olmak üzere bana altı bin fîzzî râyici'l-vakt akçeye bey' u teslîm eyledikde ben dahi iştirâ ve kabûl edip semenini bi't-tamâm yedimden alıp kabz eyledikten sonra işbu meclis-i şer'de hâzıra ve müşârun-ileyhâ olan Ümmühânî Hâtûn bt. 'Abdu'llâh menzil-i mahalle-i merkûmede mukaddemâ fevt olan sadriye kızım Fâtîma bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûnun mülkü olup verâseti bana zevci Seyyid İsmâ'îl b. Dervîş ve li-ebeveyn karındaşı Ramazân nâm kimesnelere münhasıra olmağla mezbûrun altı sehmden iki sehmi şer'an bana intikâl etmişdir deyu da'vâ ve isbât etmekle menzil-i mezbûrun altı sehmden iki sehmi merkûme Ümmühânî Hâtûn'a hukm olunup benim kasr-ı tedime tenbîh olunmuşdu, hâlâ menzil-i mezbûrun dört sehmi dahi merkûm Seyyid Mehmed'e red olunup yedimden kabz eylediği semen-i merkûm altı bin akçe aliverilmek taleb ederim deyücek gibbû's-suâl merkûm Seyyid Mehmed cevâbında fi'l-hakîka hâl bâlâda tafsîl olunan minvâl üzere olmuşdur deyu menzil-i mezbûrun iki sehmini merkûme Ümmühânî şer'an

kabz eylediğine i'tirâf eyledikde semen-i mezbûru bi't-temâmihi müdde'î-i mezbûra edâ etmekiçün merkûm Seyyid Mehmed'e tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhiri Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi b. Mehmed, Mustafâ Çelebi b. el-Hâc 'Osmân, el-Hâc 'Ömer b. el-Hâc 'Osmân, 'Alî Dede b. el-Hâc Nûri ve gayrihim.

(Arapça-özet:) Yahşi Bey mahallesinden Mahmud kızı Fatıma'nın kocası Mehmed oğlu Ali ile nikâhı esnasında kararlaştırılan 1000 dirhemlik mihr-i müecceli iddet nafakası ve meunet-i süknası karşılığında birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmasına dair belgedir. 28 Şevval 1060. Şahitler: İbrahim Çelebi b. Abdünnebi (ve diğerleri).

Dâru's-saltanati'l-kadîme medîne-i Bursa'da Hoşkadem mahallesinde sâkin Mahmûd b. Yûsuf nâm kimesnenin karındaşı ve tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olup 'alâ vecî'l-hasmi's-şer'î el-Hâc Hızır b. 'Alî ve Ebû Bekir Çelebi b. el-Hâc Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î hatîrde el-Hâc 'Abdurrahmân b. Halîl tarafından kezâlik tasdik-i câiye vekîl olup mahzar-ı hasm-ı câhidde şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mustafâ nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edip mukaddemâ merkûm el-Hâc 'Abdurrahmân müvekkil-i merkûm Mahmûd'u arkasında bıçak ile urup iki yerde mecrûh etmekle müvekkil-i merkûm el-Hâc 'Abdurrahmân müvâcehesinde da'vâ eyledikde şer'an isbât etmiş idi. el-Hâletü hâzihi tavasut-ı müslimîn ile merkûm Mahmûd cârih-i merkûm ile iki bin beş yüz elli akçeye sulh olup cerâhatine müte'allıka da'vâ ve husûmâtdan merkûm el-Hâc 'Abdurrahmân zimmetini ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledi dedikde mukîr-ı mezbûr sudûr eyleyen ikrârında vekîl-i merkûm Mustafâ vicâhen ve şifâhen tasdik etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. el-Hâc Zekeriyâ, Hasan Beşe b. el-Hâc Mehmed, Mustafâ b. el-Hâc 'Osmân, el-Hâc Mustafâ b. el-Hâc İbrâhîm ve gayrihim.

Mahrûse-i Bursa'da Maksem mahallesinde sâkine Râbi'a bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'î hatîrde zevc-i mitallakı râfi'u'l-kitâb el-Hâc Velî b. 'Osmân mahzarında bi-tav'ıha ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm el-Hâc Velî mukaddemâ beni tatlık edip zimmetinde bin akçe mihr-i müccelim olmağla beş yüz akçesini kabz ve mâ'adâsı olan beş yüz akçeyi ve nafaka-i iddet-i şer'iyemi dahi mezbûrdan da'vî etmişdim. el-Hâletü hâzihi tavasut-ı müslimîn ile merkûm el-Hâc Velî ile yüz elli fizzî râyic fi'l-vakt akçeye sulh olup bedel-i sulhu bi't-tamâm kabz ve husûs-ı merkûma müte'allıka da'vâ ve husûmetden mezbûrun zimmetini ibrâ ve iskât eyledim dedikde mukîrre-i mezbûreyi ikrâr-ı meşrûhunda merkûm el-Hâc Velî vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk edip mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mustafâ b. Hüseyin, el-Hâc İbrâhîm Sündî, el-Hâc Mustafâ b. İbrâhîm (ve diğerleri). (56b)

Mahrûse-i Bursa'da Yeşil 'İmâret mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Sâliha bt. Sinân nâm hâtûnun verâseti sadrî kebîr oğlu Yûsuf ile kızı Neslihân nâm hâtûna münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûre Neslihân meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-kitâb karındaşım Yûsuf müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Yûsuf vâlide-i merkûme Sâliha'nın muhallefâtından üç yüz akçe kıymetli iki kenarlı döşeme ve yüz elli akçe kıymetli bir kebîr tencere ve nükûd-ı menkûl ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur terekesinden ba'zı eşyâ ketm ü ihfâ eylemiştir, suâl olunup alıverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr müdde'îye-i mezbûreden da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-i 'aciz edip istihlâf etmeğin müteveffât-ı mezbûrenin muhallefât-ı olan üç yüz akçe kıymetli iki kenarlı döşeme ve yüz elli akçe kıymetli bir kebîr tencere ve nükûd-ı menkûl ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur terekesinden yedinde ve zimmetinde müdde'îye-i mezbûreye reddi vâcib nesne olmadığına yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefkî'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-'azîm etmeğin mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera min Şevvâli'l-mükerrrem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Ahmed Efendi b. eş-Şeyh 'Osmân Efendi, Mustafâ Çelebi b. 'Alî, es-Seyyid 'Osmân b. İbrâhîm, Ahmed Çelebi b. Mustafâ, es-Seyyid b. İbrâhîm Çelebi el-imâm (ve diğerleri).

Medîne-i Bursa'da Sivaslar mahallesinde sâkine iken vefât eden Emîne bt. Mustafâ nâm hâtûnun verâseti sadrî kebîr oğulları Ahmed ve 'Abdu'llâh b. el-Hâc Mahmûd'a münhasıra olduğu şer'an sâbit ve mütehakkık olduktan sonra mezbûr Ahmed mahfel-i şer'î kavîm kavîm-i vâcibi't-tekrîmde işbu râfi'u'l-kitâb işbu râfi'u'l-kitâb Mustafâ b. 'Ömer nâm kimesne

mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edip vâlidem müteveffât-ı merkûmeden bi-hasebi'l-ırsi's-şer'î bana ve karındaşım mezbûr 'Abdu'llâh'a intikâl eden Hamîd vilâyetinde Burdur nâm kasaba ve Bağlar mahallesinde vâki' bir tarafı cüllâh Üstâd Velî b. Hasan mülküne ve bir tarafı boyacı Muharrem b. Ahmed mülküne ve bir tarafı Ahmed Ağa b. 'Alî Çelebi mülküne ve taraf-ı râbi'i tarîk-i 'amma muntelhî olup bir beyt-i süflâyı ve eşcâr-ı müsmireyi ve mâ-i câriyi muhtevî muhavvata-i yesîreyi müstemil mülk-i menzilizimizi bundan akdem karındaşım mezbûr 'Abdu'llâh Mustafâ'ya on bin akçeye bey'-i sahîh-i şer'î ile bey' edip kendi hissesi olan beş bin akçeyi ahz u kabz etmişti, hâlâ ben dahi hisse-i şer'iyem olan beş bin akçeyi talep eylediğimde beynimizde muslihûn tavassut etmekle mezbûr Mustafâ yedinden otuz yedi buçuk guruş nakd ve beş guruşa bir merkeb ahz u kabz edip mâ'adâsından zimmetini ibrî eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i mezbûra müte'allık merkûm Mustafâ ile bir vecihle da'vâ ve nizâ' kalmadı dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Fazlu'llâh Efendi b. İsmâ'îl, Ahmed Efendi b. Süleymân imâm-ı Câmî-i Kebîr der-Bursa, 'Abdülganî Efendi b. Birâder, Ebî Bekir Efendi b. Mehmed, 'Abdurrahmân Çelebi b. Ahmed Efendi.

Dâru's-saltanatı'l-kadîme medîne-i Bursa'da Sultân Mehmed Hân mahallesinde sâkine iken bundan akdem fevt olan Sâliha bt. 'Alî nâm hâtûnun verâseti sadrî oğlu Yûsuf b. Receb nâm kimesne ile sadriye kızı İsmihân bt. Receb nâm hâtûna münhasıra olduğu zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra merkûm Yûsuf meclis-i şer'-i hatîrde hemşiresi smihân Hâtûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Sâime Hâtûn mülküne ve bir tarafı Muhsine Hâtûn mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'amma ve bir tarafı Sultân-ı mûmâ-ileyh 'imâretine muntelhî olup müstemilâtı beynimizde ma'lûme olan bir bâb menzil vâlidemiz müteveffât-ı merkûmenin mülk-i sahîhi olmağla hâl-i sagîr ve hâl-i hayâtında menzil-i mezbûru bana hibe ve temlik ve babam Receb Bey nâm cündiye teslim eyledikde ol dahi velâyeti hasebiyle ittihâb ve kabz eyledikten sonra târîh-i kitâbdan üç ssene mukaddem hâl-i rüşd ve kebîrimde dahi vâlidem merkûm Sâliha Hâtûn hibe-i merkûmeyi tecvîz ve ba'de't-tahliye's-şer'îye menzil-i mezbûru bana temlik ve teslim eyledikde ben dahi meclis-i mezbûrdan temlik ve kabz edip menzil-i mezbûr bi-cümle hudûda benim mülk-i mevhubum olmuşken merkûme İsmihân Hâtûn cevâbında hibe-i merkûmeyi bi'l-küllîye inkâr edip müdde'î-i merkûm Yûsuf'dan müdde'âsını mübeyyine-i beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden müteveffât-ı mezbûrânı ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân es-Seyyid İbrâhîm Çelebi b. 'Abdürrezzâk ve Mustafâ Çelebi b. 'Alî meclis-i şer'-i hatîrde li-ecli's-şehâde hâzîrân olupğ fi'l-hakîka müteveffât-ı merkûme hâl-i hayâtında menzil-i mezbûru oğlu merkûm Yûsuf'a hâl-i sıgarında hibe ve babası merkûm Receb bey'e teslim eyledikde ol dahi velâyeti hasebiyle kabz eyledikten sonra târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem müdde'î-i mezbûrun hâl-i rüşd-i kebîrinde hibe-i mezkûreyi tecvîz ve ba'de't-tahliye's-şer'îye temlik ve teslim eyledikde mezbûr Yûsuf dahi menzil-i mezbûru meclis-i mezkûrede temlik ve kabz eyledi, biz bu husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâyit-i kabûliha şehâdetleri makbûle olmağın merkûm İsmihân Hâtûn bi-vech ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mahmûd ? b. Hamdi, el-Hâc Mehmed b. Murâd el-müezzîn, 'Alî Çelebi b. Süleymân, Mustafâ Çelebi b. 'Osmân (ve diğerleri). (57a)

Bilecik kazâsında Câmî-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc Hasan b. el-Hâc Süleymân nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde el-Hâc Hasan Beşe b. Ya'kûb nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip gâib 'ani'l-meclis Himmet nâm kimesneye târîh-i kitâbdan yetmiş gün mukaddem her çifti yirmi yedişer guruş kıymetli dört çift altınlı yasdık ve on sekiz guruş kıymetli bir çift yasdık cem'an beş çift yasdığı yüz yirmi altı guruşa bey' u teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra mezbûr Hasan Beşe meblag-ı merkûm yüz yirmi altı guruşa emr u kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olmuşdur, suâl olunup kefâleti hasebiyle meblag-ı mezbûru talep ederim dedikde gıbbü's-suâl mezbûr el-Hâc Hasan cevâbında fi'l-hakîka merkûm Himmet mezbûr el-Hâc Hasan'dan vech-i muhkî üzre yüz yirmi altı guruşa iştirâ eylediği dört çift altınlı yasdığın semeni olan yüz yirmi altı guruşa emr u kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil oldum deyu ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebiyle hukm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'ısrîn ' min Şevvâlî'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mustafâ b. Ahmed, Ahmed Dede b. 'Abdu'llâh, Mahmûd Dede b. 'Abdu'llâh (ve diğerleri).

Dâhil-i hukm-i hümâyûna fermân olunan ispençe-râ ve yahûdîyân akçesinin cem' u tahsiline me'mûr olan fahru'l-akrân Mehmed Ağa b. Receb meclis-i şer'-i hatîrde mahmiye-i Bursa'da yahûdî tâyifesinin kethudâları olan işbu hâmilü'l-kitâb Eyak veled-i Yahya ve Salamon veled-i Hayem müvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu emr-i şerîfe mestûr olduğu üzere bin altmış senesinde tâyife-i merkûmenin üzerlerine edâsı lâzım gelen yetmiş dokuz bin altı yüz ispençe-râ akçesini mezbûrân Eyak ve Salamon yedlerinden tamâmen alıp kabz eyledim. Min ba'd zikr olunan ispençe-râ akçesinden tâyife-i merkûme zimmetinde târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere bir akçe bâkî kalmadı dedikde gıbbü't-tasdîk ve't-taleb mâ-vaka'a ketb olundu. Fî evâyili Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişini'l-kirâm 'Alî Efendi, zuhru'l-hutabâ Mevlânâ Hasan Efendi (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa muzâfâtından Ada nâm karye sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Ümmühânî bt. Yûsuf hâtûnun verâseti zevci Hasan b. Ca'fer nâm kimesne ile li-ebeveyn karındaşı Hüseyin nâm kimesneye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûr Hüseyin meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb merkûm Hasan müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip müteveffât-ı mezbûrenin muhaleffâtı olan beş yüz akçe kıymetli bir yeşil dârâtî kaftan ve yüz elli akçe kıymetli bir al dârâtî zebûn ve bir beledî döşek ve bir yemenî yorgan ve bir alaca kilim ve iki yemenî yasdık ve bir tencere ve bir sandık ve zimmetinde mütekarrer olan bin iki yüz elli akçe mihr-i müeccelinden benim hisse-i şer'iyeme isâbet eden nisf hisse-i şer'iyemi talep eylediğimde beynimize muslihûn tavassut edip husûs-ı mezbûrdan beni merkûm bin beş yüz nakd râyic fi'l-vakt fizzî akçe üzerine sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı merkûmu mezbûr Hasan'ın yedinden bi't-tamâm alıp kabz edip zimmetini husûs-ı merkûma müte'allık cemî-i de'âvî ve mütâlebâtдан ibrâ ve iskât eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mustafâ Beşe b. Hasan Beşe, Mehmed Çelebi b. 'Abdu'llâh, Uzun 'Abdî (ve diğeri).

Mahmiye-i Bursa'ya tâbi' Iğdır nâm karye sâkinlerinden 'Alî b. el-Hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde 'umdetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn kıdvetü'l-fudalâi'l-müveffikîn hazreti-i Ahmed Efendi b. el-merhûm Hızır kıbel-i 'âlîlerinden husûs-ı âtiyü'z-zikri tasdîke vekîl olup 'alâ vechi'l-hasmi's-şer'î nehc-i mu'teber-i mer'î üzere vekâleti sâbite fahru'l-müderrişin Halîl Efendi b. Muharrem mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip karye-i merkûmede vâki' bir tarafı Hüseyin b. Dâvud mülküne ve bir tarafı vâdiye ve tarafeyni tarîk-i 'amma muntehî muhterik iki beyt-i süflâyı ve muhavvata-i zât-i eşcâr müsmire ve gayreyi müstemil olan mülk-i menzilimi cemî'i tevâbi' ve levâhıkı ile bâten mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'ye yedi bin fizzî râyic fi'l-vakt akçete bey' edip anlar dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslîm-i mübî'i-i mahdûd eyledim ve yine karye-i merkûmede vâki' merhûm İshak Paşa evkâfına bir tarafı Dervîş b. (...) mezra'asına ve bir tarafı Hüseyin b. 'Alî mezra'asına ve bir tarafı Hasan b. 'Osmân mezra'asına ve taraf-ı râbi'i müştêrî mûmâ-ileyhe muntehiye bir kıt'a mezra'ayı ve yine karye-i merkûmede evkâf-ı mezbûreden bir tarafı mersûm Dervîş mezra'asına ve bir tarafı 'Abdî Dede mezra'asına ve bir tarafı Mehmed Beşe mezra'asına ve taraf-ı râbi'i Bayram b. Yahya mezra'asına muntehiye cem'an iki kıt'a mezra'ayı mütevellî ve evkâf-ı merkûme izn ü ma'rifeti ile bi-safkai vâhide üç bin beş yüz mezbûru'n-na't akçe mukâbelesinde mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'ye tefvîz ve teslîm anlar dahi tefevvüz ve tesellüm eyledikten sonra bedel-i mesfûru bi't-tamâm yedinden alıp kabz eyledim, fîmâ ba'd menzil-i merkûm ile zikr olunan iki kıt'a mezra'ada hakk u 'alâkam kalmadı, keyfe mâ yeşâ' mutasarrıf olsun dedikde gıbbü's-şer'î mâ-vaka'a 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâdis min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Hasan Efendi el-imâm bi-karyeti'l-merkûme, Ebû Bekir Efendi b. Mehmed, Mustafâ Efendi b. 'Abdülganî, el-Hâc Mehmed b. Memî (ve diğeri). (57b)

Mahrûse-i Bursa'da Veled-i Habîb mahallesi mescid-i şerîfinin yevmi iki akçe ile imâmı olan işbu râfi'ü'l-kitâb 'Abdülganî Efendi b. Süleymân meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde gelip takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm edip bin elli yedi senesinde mahalle-i merkûmede imâm olan karındaşım Ahmed Efendi mahrûse-i mezbûrede Câmî-i Kebîr'e imâm olup yeri mahlûl oldukda imâmet-i merkûm hâkimü'l-vakt 'arz mücebince taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden bana tevcîh ve yedime berât-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sıdkiye ve ihsân olunmağla mutasarrıf olup bir vecihle kusûrum ve 'azl icâb eder husûsum yoğiken âhardan Halîl nâm kimesne hilâf-ı inhâ imâmet-i mezbûreyi kendüye berât ettirmekle tekrar ref' etdirip beynimizde küllî ihtilâl vâki' olmağın hâlîmi der-devlet-i masîre i'lâm eylediğimde muhtâr-ı cemâ'at kangımız ise cemâ'at ihbâr eylediği imâm

olup zabt etdirile deyu yedime emr-i şerîf-i ‘âlişân verilmeğin ber-mûceb emr-i ‘âlî keyfiyyet-i ahâlî mahalle-i merkûmeden istihbâr olunup haberleri ketb ve sûreti yedime def u teslîm olunması matlûbumdur deyu tigrâ-yı garrâ-yı sultânî ile mahallî ve mazmûn sa‘âdet-i meşhûn kavli meşrûhunu nâtik-ı emr-i şerîf lâzîmü’l-ımtisâl ibrâz eylemeğin mahalle-i mersûme ahâlisinden es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Fethu’llâh ve Yûsuf Efendi b. Mustafâ ve Mustafâ Çelebi b. Mustafâ ve Mehmed b. Velî ve el-Hâc Hüseyin b. Hasan ve Hüseyin b. Mûsâ ve Velî b. Sefer ve Mahmûd b. Hasan ve el-Hâc ‘Alî b. ‘Abdülhâdî ve el-Hâc Ahmed b. ‘Alî ve Nasuh b. Seyyidî ve ‘Abdu’llâh Mûsâ ve Mustafâ b. el-Hâc Hüseyin ve el-Hâc Mehmed b. Hasan ve Mehmed Hızır ve sâyirleri bi-ecme‘ihim meclis-i şer‘a hâzırûn olup gibbû’l-istihbâr fi’l-hakîka mezbûr ‘Abdülganî Efendi sâlih ve mütedeyyin ve vucûh-i kırâat-ı Kur‘ân-ı ‘azîmü’ş-şândan ? ve husn-i hulku zâhir ve mütebeyyin olmağla cümlemiz mezbûrdan râzı ve şâkiriz deyu herbiri merkûm ‘Abdülganî Efendi’nin sîret-i hayâtının ‘alâ tarîki’l-ihbâr nâlî ve zâkir olduklarından kat‘-ı nazar zeyli-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan bî-garaz müslimîn mezbûr Halîl mukaddemâ mahrûse-i merkûmede Hoca Tayyib mahallesinde imâm olup ba‘dehu imâmet-i merkûmeyi birkaç gurus mukâbelesinde âhara fârig oldu deyu sû-i hâlini haber verdiklerinde mâ-vaka‘a ‘alâ vukû‘ihî bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâdis min Zilka‘deti’ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: fahru’l-müderresîni’l-kirâm ‘Alî Efendi, zuhru’n-nâsihîn Hasan Efendi, Mehmed Çelebi b. ‘Alî (ve diğeri).

Dâru’s-saltanatî’l-kadîme Bursa’da Çınarlı mahallesinde bundan akdem fevt olan Rahime bt. el-Hâc Ahmed nâm hâtûnun hâlidesi ve hasren vârisesi olan Fâtıma bt. Muslî nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtiyü’l-beyâna vekîl olup ‘alâ vechi’l-hasım merkûmeyi ma‘rifet-i şer‘iye ile ‘ârifân olan el-Hâc Mustafâ b. Ahmed ve Mehmed b. ‘Alî nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan es-Seyyid ‘Alî Çelebi b. es-Seyyid ‘Abdülmü’min meclis-i şer‘-i hatîrde işbu râfi‘u’l-kitâb Bayram b. Şa‘bân nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müteveffât-ı merkûme Rahime Hâtûn’un muhaleffâtından bir yemenî boğça ve üç münakkaş boğça ve dört gömlek ve eon bir münakkaş makrame ve bir münakkaş uçgur ve yedi arakıyye ve bir kırmızı atlas kaftan ve bir bâdincânî atlas ve iki top bez kefenlik bogasî ve bir atlas mâî kaftan ve üç dizi inci ve bir beyaz atlas kaftan merkûm Bayram’ın yedinden bulunmağla müteveffât-ı merkûmenin âhar esvâb ve erzâkını dahi merkûm Bayram gârat etmişdir deyu ben vekâletim hasebiyle mezbûrun üzerine da‘vâ eylediğimde mezbûr Bayram gâib olmuşdu. el-Hâletü hâzîhi eşyâ-i mezkûreyi müvekkile-i merkûmeye bi’t-tamâm teslîm edip sâyir de‘âvî ve husûmât mukâbelesinde elli kıt‘a riyâlî gurusâ müslümanlar bizi ıslah eylediklerinde vekâlet-i muhkiyem hasebiyle ben dahi sulh olup bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru bi’t-tamâmihî merkûm Bayram’ın yedinden alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte‘allıka da‘vâ ve husûmetden mezbûrun zimmetini ibrâ ve iskât eyledim dedikde gibbû’t-tasdikî’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşera min Şevvâl li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: Ebû Bekir Çelebi b. ‘Alî, Hüseyin Çelebi b. ‘Alî, Hüseyin Çelebi b. Şa‘bân, el-Hâc Mustafâ b. İbrâhîm, el-Hâc ‘Ömer b. el-Hâc ‘Osmân, Mustafâ Çelebi b. el-Hâc ‘Osmân.

(Arapça-özet:) Meydancık mahallesinden Mehmed oğlu Hamza’nın, Bayezid Paşa mahallesindeki alt katta bir oda, bir sofa, bir su kuyusu bir hela ve bahçeden oluşan (Burak oğlu Hacı Mehmed Efendi ve Hacı Yusuf Efendi mülkleri, Medine-i Münevvere vakfı ile mahdud) evini Mahmud kızı Ümmühani Hatun’a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer‘î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 22 Şevval 1060. Şahitler: Mehmed Efendi b. Burak, Hacı Yûsuf b. Abdurrahman (ve diğeri). (58a)

Mahrûse-i Bursa’da Tatarlar mahallesi sakinlerinden işbu râfi‘u’l-kitâb fahru’l-müderresîn ‘Alî Efendi b. Mustafâ meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde Sefer b. İsmâ‘îl ve Allâhverdi b. Ahmed nâm kimesneler müvâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûreye tâbi‘ ve Gelincik nâm karye kurbünde vâki‘ hadîkaya mezbûrân Sefer ve Allâhverdi târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem birer su sığırı salıverip hadîka-i mezbûrenin hendeğini yakıp içine girip vişne ve tut ve asma ve döngel fidanlarını kırıp küllî zarar eylemişlerdir, suâl olunsun dedikde gibbû’s-suâl mezbûrân dahi cevâblarında fi’l-hakîka kendiler sığırlarını salıverip müdde‘î-i mezbûrun zararını olduğunu i’tirâf eylediklerinde mahallinde tahmîn ve takvîm olunması için nâib taleb olunmağla savb-ı şer‘den Mevlânâ İbrâhîm Efendi b. el-Hâc Mustafâ ve huddâm-ı mahkemedan Mahmûd b. Mürsel irsâl olunup anlar dahi ehl-i hibreden Mustafâ Çelebi b. (...) ve Mehmed Beşe b. ‘Abdu’llâh ve zeyli-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varıp nazar eylediklerinde fi’l-hakîka hadîka-i mezbûrenin

sekiz kıt'a hendeği yakılıp ve beş 'aded döngel fidanı ve iki 'aded üzüm asması ve bir tut fidanı ve iki vişne fidanı kırıldığı mu'âyene ve müşâhade eylediklerinden sonra cümle zarar için beş yüz akçe tahmîn eylediklerini Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr edip ba'dehu meclis-i şer' de me'an irsâl olunan Mahmûd ile 'alâ vukû'ihî ihbâr ve ibnâ etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-eimme Mehmed Efendi b. 'Ömer, Mûsâ Efendi b. Mehmed, Mehmed Beşe b. 'Abdu'llâh, Hüseyin Çelebi b. İlyâs (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Abdi kızı Fatıma Hatun, kocası İbrahim oğlu Mehmed Beşe ile 4000 dirhemlik mihr-i müecceli, iddet nafakası ve meûnet-i süknası karşılığında birbirlerinin zevciyatla ilgili haklarını da ibra etmek suretiyle muhalaa yapmış, ancak daha sonra bunu inkâr etmiştir. Bunun üzerine kocası, Bab-ı Zemin mahallesinden Mehmed oğlu Ali ve Nazar oğlu Ali Efendi'yi muhalaa yaptıkları hususunda şahit göstermiş ve şهادetleri kabul edilmiştir. 5 Zilkade 1060. Şahitler: Hacı Mustafa b. İbrahim, Hacı Ömer ibn Hacı Osman, Mustafa Çelebi ibn Hacı Osman, Mehmed Çelebi b. Hüseyin (bevvâbü's-sultânî).

Medîne-i Bursa'da bi'l-fi'îl mîrlivâ subaşı olan İbrâhîm Ağa b. Sâlih mahfel-i kazâda takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâb gecesi medîne-i mezkûrede Sedbaşı nâm mahalde vâki' Kara Çelebizâde odalarında kahvehâneye muttasıl bir bâb odada Dervîş 'Ömer b. 'Abdu'llâh nâm kimesne altı câriha ile katl oluğunu istîmâ' olundu. Kîbel-i şer'den Mevlânâ Hüseyin Efendi b. Mustafâ ve Hüsâm b. Ca'fer ve Mahmûd b. 'Abdu'llâh ve Mahmûd b. Mürsel nâm mahzarlar ile irsâl olunup anlar dahi zeyl-i huccetde isimleri mestûr olan müslimîn ile mahall-i mezbûra vardıklarında fi'l-hakîka mezbûr Dervîş 'Ömer sakin olduğu hüccesinin içinde arkasından bıçak ilr urulup evvel ol sebepten vefât ettiğini müşâhade ve mu'âyene etdiklerinden sonra vâki'u'l-hâl Mevlânâ mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu cemî'-i gaffîr ile meclis-i şer'a gelip 'alâ vukû'ihî inhâ ve ihbâr etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-hâmis min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Mahmûd b. Ahmed, Receb Efendi b. Ramazân, Hızır Efendi b. Ramazân, 'Alî Efendi b. Halîm (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Bursa'ya bağlı Hasan köyünden Mehmed kızı Rabia'nın Karagözlü mahallesindeki bahçesini peşin 1325 dirheme Mustafa oğlu Hasan Çelebi'ye sattığı, tarafların da bu satışı sahih-i şer'î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 10 Zilkade 1060. Şahitler: Şeyh Mehmed Efendi oğlu Mehmed Efendi, Abdülmuhsin Çelebi oğlu Mehmed Efendi, Mehmed Çelebi (müezzin), Şeyh Çelebi b. Ahmed, Alaaddin Efendi b. Mehmed (ve diğeri). (58b)

(Arapça-özet:) Hacı Durmuş oğlu Mehmed Efendi'nin, Hacılar mahallesinde Sultan Orhan vakfî dahilindeki kestane ağaçlarını önce kendisi sonra evladları, soyu inkîrâz edince de kiraya verilip gelirinin aynı mahallede bulunan muallimanesinde hâkimin uygun gördüğü bir müderrise verilmesi ve ruhu için Kuran okuması hususunda vasiyetine dair vakfiye suretidir. 26 Şevval 1060. Şahitler: Mehmed Efendi b. Mehmed Efendi (müderris), İsmail Efendi b. Ahmed Dede (müderris), Sun'ullah Çelebi b. Mustafa, Yusuf Efendi b. Hacı Mehmed, Ramazan Çelebi b. Sinan, İbrahim Çelebi b. Hasan, Ali Çelebi b. Hasan, İsmail Efendi b. Ahmed, Abdullah Efendi b. Mehmed (ve diğeri).

Rize kasabası ahâlîsinden olup mahrûse-i Bursa'da Emir Hânî'nda mukaddemâ fevt olan Ahmed Beşe b. Süleymân nâm râcîlin li-ebeveyn karındaşı ve hasren vârisi Mehmed Beşe nâm râcîl meclis-i şer'-i hafîrde mahrûse-i merkûmede muhâfiz hîdmetinde olup beytü'l-mâl râcîlini kabza me'mûr olan fahru'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm Ağa b. Mehmed tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikri tasdîke vekîl olup nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan odabaşı 'Alî Çelebi b. Mustafâ mahzarında ikrâr ve i'tirâf kardeşim müteveffâ-yı mezbûrun muhâlefât-ı mevcûdesini ben âhar siyârda olmağla müşârun-ileyh İbrâhîm Ağa zabt etmeğin hâlâ verâsetimi müvâcehesinde şuhûd-i 'udülle isbât eyledikten sonra ber-mûceb-i defter-i kassâm askerî makbûzu olan on bin altmış beş fîzzî akçeyi bi't-tamâm yedinden alıp kabz edip müşârun-ileyh İbrâhîm Ağa'nın hâric-ez defter-i makbûzu olan on üç altın ve on dokuz esedî gurus ve bin üç yüz fîzzî akçeyi da'vâ ve taleb eylediğimde mâbeynimizde münâza'ât-i kesîre vâki'a olmuş idi. el-Hâletü hâzihi 'an inkâr husûs-ı mezbûrdan beni merkûm İbrâhîm Ağa bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçeye sulh eylediğinde ben dahi silh-i mersûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezkûru yedinden kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allik cemî'-i de'âvî ve mütâlebâtdan zimmetini ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât eyledim. Ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ederse lede'l-hukkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gıbbü't-tasdîk ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sânî 'aşera min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-

hâl: ‘Osmân Bey b. ‘Abdu’llâh, Ramazân Bey b. ‘Alî, el-Hâc İbrâhîm b. ‘Abdünnebî (ve diğeri). (59a)

Mahrûse-i Bursa’da Kiremidcizâde mahallesi sâkinlerinden Hummâ bt. Yûsuf nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde esirci tâyifesinden işbu râfî‘u’l-kitâb el-Hâc Ahmed b. Dede nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan on beş ay mukaddem işbu hâzire bi’l-meclis rûsiyyetü’l-asl câriyeyi cemî‘-i ‘uyûbdan sâlîme olmak üzere mezbûr el-Hâc Ahmed’den seksen dokuz kıt‘a riyâlî guraşa iştirâ ve teslîm etmişdim. Lâkin câriye-i mezbûre hâlâ istiskâ marazı ile ma‘yûbe olmağın red olunmak taleb ederim dedikde gibbû’s-suâl mezbûr el-Hâc Ahmed cevâbında fi’l-hakîka câriye-i mezbûreyi târîh-i mezkûrda meblag-ı mesfûre müdde‘iyye-i mezbûreye bey‘ u teslîm edip lâkin ‘ayb-ı mezbûr müşteriyye-i merkûme katında hâdis olup ve birkaç def‘a dahi ‘ilâc edip ve istihdâm etmişdir dedikde isri’l-istintâk mezbûre Hummâ fi’l-hakîka ‘ayb-ı mezbûra mutt’Alî‘a olduğdan sonra birkaç def‘a ‘ilâc ve istihdâm eyledim deyu ikrâr ve i‘tirâf etmeğın müdde‘iyye-i mezbûreyi vechen mu‘ârazadan men‘ mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşera min Zilka‘deti’ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: (ve diğeri).

Medîne-i Bursa’da Hamza Bey mahallesinde sâkine Râbi‘a bt. ‘Abdu’llâh nâm bekr-i bâliga meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde Neslihân bt. Sinân nâm hâtûn müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan dört ay mukaddem mürebbiyem olan hâzire bi’l-meclis Sâliha nâm hâtûnun izni ve ma‘rifeti yoğiken sandığı içinden yirmi dokuz miskâl bir çift altın bileziği ahz edip bey‘ ediver deyu mezbûreye teslîm etmiş idim, ba‘dehu mezbûre Neslihân zikr olunan bileziği her miskâlî yüz kırkar akçeye almak üzere dört bin altmış akçeye bey‘ etdim deyu bana yüz elli akçe verip bâkî üç bin dokuz yüz on akçe zimmetinde kaldı. Hâlâ mürebbiyem mezbûre Neslihân husûs-ı mezbûra münfatine(?) olup mezkûr bileziği benden taleb etmekle ben dahi mezbûreden ‘aynı bâkî ise ‘aynen müstehlek ise kıymet-i mezkûresin taleb eylediğimde edâdan imtinâ‘ eder, suâl olunup müceb-i şer‘îsi icrâ olunması matlûbundur dedikde gibbû’s-suâl mezbûre Neslihân cevâbında fi’l-hakîka mezbûre Râbi‘a yedinden mezkûr bileziği bey‘ ediyor deyu alıp ba‘dehu vech-i meşrûh üzere dört bin altmış akçeye bey‘ edip bi’t-tamâm semen-i mezkûru kendüye teslîm eyledim, zimmetimde bir akçe bâkî kalmadı dedikde gibbû’l-istintâk ve’l-inkâr Neslihân’dan kelâmını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineen izhâr-ı ‘aciz ile gibbû’l-istihlâf mezbûre Râbi‘a’ya fi’l-hakîka merkûme Neslihân yedinden semen-i mezkûru bi’t-tamâm almadığına yemîn teklîf olundukda ol dahi ?’l-mes’ûl yemîn-i bi’llâhi’l-‘Alîyyi’l-a‘lâ etmeğın mücebiyle hukm birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min Zilka‘deti’ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: fahrû’l-e‘âlî es-Seyyid Ebu’l-me‘âlî Efendi b. el-merhûm es-Seyyid Ca‘fer Paşa, Ramazân Bey b. ‘Alî (ve diğeri).

Medîne-i Bursa’da Ahmed Dâî mahallesinde sâkine Hanife bt. İbrâhîm nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîrde vâlidisi ? bt. ‘Abdünnebî nâm hâtûn mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edip silk-i mülk-i sahîhimde münselik olan esvâbımdan bir beledî döşek ve bir yemenî yorgan ve bir beledî minder ve bir alaca kilim ve üç yemenî yasdık ve dört sahan ve bir tencere ve bir tas ve bir taba ve bir sandık ve bir münakkaş dârânî kaftan ve bir yeşil dârânî kaftan cübbe donu ve sekiz gömlek ve sekiz münakkaş makrame ve altı don ve bir beledî döşek ve iki münakkaş yasdık vebir yemenî yorgan ve bir kırmızı kilim ve bir kebîr tencere ve iki sagîr sahan ve bir sarı dârânî kaftan ve bir muhteber ferâce ve bir ayaklı sandık ve bir şam‘dan ve bir altın üç ayaklı küpeyi vâlidem merkûme Senâ Hâtûn’a hibe-i sahîha-i şer‘iye ile hibe ve teslîm eylediğimde ol dahi meclis-i hibe-i merkûmede eşyâ-i mezkûreyi ittihâb ve kabz u tesellüm eyledi. Ba‘de’l-yevm eşyâ-i merkûmede ‘alâka ve müdhalim kalmadı dedikde gibbû’t-tasdikî’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî min Zilka‘de li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu’l-hâl: ‘Alî Bey b. Hüseyin, Mustafâ Çelebi b. ‘Abdu’llâh, Mehmed b. Sinân min mahalle-i Başçı, ‘Osmân Çelebi b. Sinân, Mustafâ Çelebi b. ‘Osmân.

(Arapça-özet:) Hoca Mehmed Karamani mahallesinden Abdullah oğlu Cafer Bey’in aynı mahalledeki alt katta iki oda, bir sofa, bir salon, bir ahır bir helâ ve bahçeden müştemil evini, peşin 8000 dirheme Mehmed kızı Fatıma Hatun’a sattığı, tarafların da bu satışı sahîh-i şer‘î bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair belgedir. 16 Zilkade 1060. Şahitler: Seyyid Mehmed Efendi b. Seyyid Kemaleddin (imam), Mehmed Dede b. Şaban (ve diğeri). (59b)

Dâru’s-saltanatı’l-kadîme medîne-i Bursa’da Duhter-i Şeref mahallesinde mukaddemâ fevt olan Sûfizâde es-Seyyid Mehmed Çelebi’nin sulbiye kızı Emîne nâm sagîrenin vâlidisi ve

tesviye-i umûruna vasiyy-i şer'iyesi olan Nûcivân bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde râfi'û'l-kitâb fahru'l-akrân Hüseyin Beşe b. Bâyezîd mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip sagîre-i merkûmenin mâlından bi-tarîki'l-mu'âmelei's-şer'îye merkûm Hüseyin Beşe'nin zimmetinde yirmi bin fîzî râyicü'l-vakt akçe olup müteveffâ-yı merkûmenin muhalléfâtından işbu Şahme mahallesinde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olan menzilden müteveffâ-yı merkûmun sulbî kebîr oğlu işbu hâzır bi'l-meclis es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye intikâl eyleyen hisse-i şer'iyesini sagîre-i merkûme için vesâyetim hasebi ile on altı bin akçeye iştirâ edip semenini sagîre-i merkûme mâlından edâ eylemek lâzım geldik de mûmâ-ileyh Hüseyin Beşe'nin zimmetinde olan yirmi bin akçenin dört bin akçesini alıp kabz edip mâ'adâsı olan on altı bin akçeyi merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye edâsı lâzım gelen semen-i merkûm on altı bin akçeye cümlemiz meclis-i vâhîde hâzırûn olduğumuz hâlde havâle-i sahîha-i şer'îye ile havâle edip merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebi kabûl eyledi. Ba'de'l-yevm merkûm Hüseyin Beşe'nin zimmetinde bir akçe bâkî kalmadı dedikde gibbû't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi'min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Fahru'l-eşrâf es-Seyyid Mehmed Efendi b. el-merhûm Ca'fer Paşa, 'umdetü'l-müderrişin es-Seyyid Zeynüddîn Efendi, Hasan Çelebi b. Mûsâ, el-Hâc 'Ömer b. el-Hâc 'Osmân ve gayrihim.

Mahmiye-i Bursa'da Hamza Habbâz mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin b. Ahmed nâm kimesnenin sulbî kebîr oğlu Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'û'l-kitâb ve Bekir Mehmed b. Hızır nâm kimesne müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip babam müteveffâ-yı mezbûrun muhalléfâtından olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Ma'den b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mülküne ve bir tarafı el-Hâc Ahmed b. Yûnus nâm kimesne mülküne ve bir tarafı Rıdvân b. 'Abdu'llâh nâm kimesne mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'âm ile mahdûd olup iki beyt-i süflâyı ve bir sofayı ve bir bi'r-i mâfiyi ve muhavvata-i yesîreyi müstemil olan mülk-i menzilin cemi'-i tevâbi' ve levâhıkı ile târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem hâl-i hayâtında mezbûr Mehmed'e altı bin iki yüz akçeye bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblag-ı mezbûrun üç bin akçesini mahmiye-i merkûmede Selimzâde mahallesi 'avârızı mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis Mustafâ b. Muslihuddîn nâm kimesneye havâle edip bâkî kalan üç bin iki yüz akçesinin taleb eylediğimde vermekden imtinâ' eder, suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-hakîka menzil-i mezbûru hâl-i hayâtında müteveffâ-yı mezbûrun târîh-i mezkûrda meblag-ı mesfûra iştirâ edip meblag-ı mezbûrun üç bin akçesinin mütevellî-i mezbûra havâle bâkî kalan üç bin iki yüz akçesinin babası müteveffâ-yı hâl-i hayâtında def' u teslîm eyledim dedikde ısrî'li-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mehmed'den sıdk-ı mekâline muvâfik beyine taleb olundukda 'udûl-i ricâlden Mehmed Efendi b. İbrâhîm el-imâm ve el-Hâc Mehmed b. Yûnus nâm kimesneler meclis-i şer'le li-ecli's-şehâde hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında menzil-i mezbûr merkûm Mehmed'e tâbi' mezkûrda meblag-ı mesfûra bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblag-ı mezbûrun üç bin akçesini mütevellî-i mezbûra havâle ve bâkî kalan üç bin iki yüz akçesinin dahi müteveffâ-yı mezbûra cezm-i huzûrumuzda def' u teslîm eyledi, biz husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinden sonra ba'de ri'âyeti'l-şerâiyeti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle hukm olunup müdde'î-i mezbûr Mehmed bi'vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' 'aşera min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc Rıdvân b. 'Abdu'llâh, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafâ (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Hasan Paşa mahallesinde bundan akdem müteveffât olan 'Âişe nâm hâtûnun sadrî oğlu Mehmed b. 'Alî nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde li-ebeveyn kızkarındaşı olup zikri âtî olan menzile vâzi'atü'l-yed idiği şer'an sâbit olan işbu bâ'isetü'l-kitâb Sâliha nâm hâtûn müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahalle-i merkûmede vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd ve'l-haytân(?) olan menzili bin yirmi sekiz senesinde mezbûre Sâliha vâlidemiz müteveffât-ı mersûmeye hâl-i hayâtında iki bin fîzî akçeye bâten bey' u teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semen-i mezkûru tamâmen yedinden kabz edip menzil-i mezbûr vâlidemiz müteveffât-ı merkûmenin mülk-i müşterâsı olup fevt oldukda menzil-i mezbûrun üç sehmdede iki sehmi ırsen bana intikâl etmişken merkûme Sâliha menzil-i mesfûrun cümlesine vaz'-ı yed eder, suâl olunup bir sehmi hissesinden mâ'adâsına kasr-ı yed için tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbû's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına muvâfik beyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı 'acz edip istihlâf etmeğın merkûme

Sâliha'ya menzil-i mezbûru târîh-i mezkûrda vâlidesi müteveffât-ı mesfûre 'Âişe'ye hâl-i hayâtında iki bin makkûz-ı semen ile bâten bey' u teslim eylemediğine yemin teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefkî'l-mes'ûl yemin-i billâhi'l-'azîzi'l-gafûr etmeğin müdde'î-i mezbûr Mehmed bî-vech mu'ârazadan men' olup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşera min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Efendi b. Mustafâ, es-Seyyid Mehmed Çelebi b. Mustafâ (ve diğeri). (60a)

Mahrûse-i Bursa Tatarlar mahallesi sükkânından Mustafâ b. 'Alî nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâfîzu'l-kitâb Receb b. 'Alî nâm kimesne mahzarında bi-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edip mahrûse-i merkûmeye tâbi' Değincik nâm karyede vâki' ma'lûmu'l-hudûd hâlâ mutasarrıf olduğum hadîkanın etrâfında hendekler dâhilinde tâbi' Karasu demekle ma'rûf mâ-i câriyi merkûm Receb'in zikr olunan hadîkama muttasıl mutasarrıf olduğu bâğçesine icrâya izn ü icâzet verdim. Ba'de'l-yevm sâlifî'z-zikr olan mâ-i câriyi mezbûr Receb mutasarrıf olduğu bâğçesine murâd eylediği üzere icrâ edip mutasarrıf olsun dedikde gıbbü't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fi's-sâmin min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi b. Mustafâ, Mehmed b. Ahmed el-kayyim, el-Hâc Yûsuf ?, Mehmed Çelebi b. Hasan (ve diğeri).

Livâ-i Hudâvendigâr'da Bursa'ya tâbi' eşkinici tîmârlarından Ağlaşan demekle meşhûr olup defter-i hâkânîde İbn-i Eşen deyu mestûr olan tîmârın berât-ı şerîfi ile sipâhisi bâ'isü'l-kitâb Mustafâ Bey b. Allâhverdi meclis-i şer'-i hatîrde livâ-i mezbûrda Sultan Çifliği ve Hacı Bey Çifliği demekle ma'rûf piyâde tîmârına berât-ı 'âlîşân ile mutasarrıf olan Mehmed Bey b. Mustafâ mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip hâlâ yedimde olan icmâlîni sûret-i berât-ı 'âlîşân ve sûret-i defter-i cedîd-i hâkânîde İbn-i Eşen mezra'ası benim tîmârım mezra'alarından olduğu mukayyed ve meşrûh olup her sene rûsûm ve 'öşrü bana 'âyid iken merkûm Mehmed Bey mezra'a-i merkûma kendi piyâde tîmârına mukayyed olmak zu'mi ile altı sene zabht ü rûsûm ve i'sârına kabz edip hâlâ benim yedimde olan sûret-i berât-ı şerîf ve defter-i cedîd-i hâkânî ile mezra'a-i merkûma benim tîmârım mezra'alarından olduğu merkûm Mehmed bey'in müvâcehesinde zâhir ve mütebeyyin olmağın merkûmeden mezbûr bey kasr-ı yed edip altı senede kabz eylediği mahsûlü mahsûlü da'vâdan ben dahi zimmetini ibrâ eyledim, hakikat-i hâl mezbûr Mehmed bey'den suâl olunup takrîr-i tahrîr olunmak taleb ederim dedikde gıbbü's-suâl merkûm Mehmed Bey cevâbında fi'l-hakîka hâl-i tafsîl olunan minvâl üzere olup mezra'a-i merkûme mezbûr Mustafâ Bey'in tîmârına mülhak olduğu yedinde olan sûret-i berât-ı şerîf ve sûret-i defter-i cedîd-i hâkânîden mestûr ve mukayyed olup eşkinici tîmârı olduğu mütehakkık olmağla mezra'a-i merkûmeden kasr-ı yed eyledim. Min ba'd 'alâka ve müdhalim yokdur deyu i'tirâf etmeğin sûret-i hâl 'alâ vefkî'l-mes'ûl ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdîve'l-'ısrîn min Zilka'de li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'osmân Beşe b. Mustafâ, Mustafâ Çelebi b. el-Hâc 'Osmân, el-Hâc 'Ömer b. el-Hâc 'Osmân, 'Alî Çelebi b. Mehmed, İbrâhîm Çelebi b. el-Hâc Mustafâ.

Dâru's-saltanatî'l-kadîme Bursa hısnı mahallâtından Câmi' mahallesinde bundan akdem fevt olan Mehmed b. Hüseyin nâm kimesnenin verâseti vâlidesi Belkıs bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn ile li-ebeveyn karındaşı Himmet Çelebi nâm kimesneye münhasıra olup merkûme Belkıs Hâtûn kendi tarafından asîl ve oğlu merkûm Himmet Çelebi tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna nehc-i mu'teber üzere vekâleti sâbite olduktan sonra meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Ahmed b. Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Ahmed'in zimmetinde İbrâhîm Bey b. Mehmed nâm kimesne ile şerîki Sefer veled-i Aslan nâm zimmînin lâhorî çividi bahâsından seksen riyâlî gurus hakları olmağla meblag-ı mezbûr oğlum merkûm Mehmed tarafının emr ü kabûlünü hâviye kefâlet ile hâl-i hayâtında kefil olmağla dâinân-ı mezbûrân meblag-ı mezkûru oğlum mezbûr Mehmed'den da'vâ ve şer'an bi't-tamâm yedinden alıp kabz eyledikleri ecilden meblag-ı mezbûr merkûm Ahmed'in zimmetinde kalmışdı, suâl olunup oğlum merkûm Mehmed kefâleti hasebi ile edâ eylediği meblag-ı mezbûr merkûm Ahmed'den alıverilmek taleb ederim dedikde gıbbü's-suâl ve'l-inkâr ve 'akîbü'l-istişhâd 'udûl-i müslimînden zuhru'l-eimme 'Abdu'llâh Efendi b. İbrâhîm ve Süleymân b. Murâd nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzîrân olup fi'l-vâki' merkûm Ahmed'in zimmetinde çividi-lâhorî bahâsından mezbûrân İbrâhîm Bey ve neferin seksen altı riyâlî gurus hakları olmağla meblag-ı mezbûre tarafının emr ü kabûlünü hâviye-i kefâlet-i sahîha ile merkûm Mehmed kefil olduktan sonra dâinân-ı mezbûrân meblag-ı mezbûru merkûm Mehmed'den da'vâ ve bi't-tamâm alıp kabz etmişler idi, biz husûsa şahidleriz, şehâdet dahi ederiz deyuedâ-yı

şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbe ri'âyet-i şerâyit-i kabûliha şehâdetleri makbûle olmağın meblag-ı mezbûru edâ etmekteyken merkûm Ahmed'e tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâyili Zilka'de li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: İbrâhîm Efendi b. el-Hâc Mustafâ, 'Osmân Çelebi b. Mustafâ, Mustafâ Çelebi b. el-Hâc 'Osmân, Mustafâ Beşe b. Mehmed, el-Hâc 'Ömer b. el-Hâc 'Osmân ve gayrihim. (60b)

Mahrûse-i Bursa'da Velî Şemseddîn mahallesi sâkinlerinden olup merhûm Hoca Hasan vakfına hâlâ mütevellî olan 'Abdünnebî Çelebi b. el-Hâc Mustafâ meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde sâbıkan vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Mehmed b. Mahmûd müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mezbûr el-Hâc Mehmed vakf-ı mezbûrun mukaddemâ tevliyetini ve zimem-i nâsda olan nükûdunu yerlü yerinden bana gösterip ben dahi kabûl eylediğimden sonra vakf-ı mezbûr mâlından merkûm el-Hâc Mehmed zimmetinde iki bin beş yüz akçe bâkî kalmışdı. Hâlâ meblag-ı mezbûru tevliyet-i muhkiyem hasebiyle mezbûr el-Hâc Mehmed'in yedinden bi't-tamâm alıp kabz eyledim, zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından merkûm el-Hâc Mehmed Dede bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı dedikde gibbû't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişin Muhtârî Mustafâ Efendi b. el-merhûm Ahmed, fahru'l-müderrişin İshak Efendi b. el-merhûm İbrâhîm Efendi, Mûsâ Efendi b. Mehmed, Mustafâ Efendi b. Bayram, Bünyâd Efendi b. Mehmed (ve diğerleri).

Dâru'l-hilâfeti'l-kadîme Bursa-i mahmiyede meyhâneci tâyifesinden Yani veled-i Yorgi nâm zimmî mahfel-i şer'-i kavîm vâcibü't-tekrîmde işbu râfi'ü'l-kitâb Milo veled-i Kosta nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edip târîh-i kitâbdan beş sene mukaddem mezbûr Milo'ya Rumeli'nde medîne-i Edirne yüz yirmi esedî guruş ikrâz ve teslîm etmişdim, hâlâ taleb eylediğimde inkâr etmekle beynimizde nizâ'-ı kesîr vâki' olmuş idi. el-Hâletü hâzihi vasat-ı muslihûn ile mezbûr Milo beni kırk beş kıt'a esedî guruşa sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh mezbûr kırk beş guruşu merkûm Milo yedinden tamâmen ahz u kabz edip mâ'adâsından vukiyyesini ibrâ eyledim. Ba'de'l-yevm benden mezbûr Milo üzerine meblag-ı mezbûra müte'allık bir vecihle da'vâ ve nizâ' ve sudûe ederse lede'l-hukkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasın dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Osmân Kethudâ b. Mustafâ, Kürdzzâde Mehmed b. Mustafâ, Avcı Mustafâ b. 'Osmân, Hacı Mustafâ b. İbrâhîm, Hacı İbrâhîm (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da merhûm Sûfîzâde vakfının nükûduna meşrûtiyet üzre bi'l-fi'îl mütevellî olan es-Seyyid Ahmed Çelebi b. es-Seyyid Mehmed tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânı ikrâra vekîk olup biml hüve nehci's-subûti's-şer'î vekâleti sâbite olan el-Hâc Hızır b. İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Hasan b. Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip vakf-ı mezbûr mâlından merkûm Hasan zimmetinde 'alâ tarîki'l-murâbahai's-şer'îye iki bin iki yüz akçe olmağın hâlâ meblag-ı mezbûru vekâlet-i muhkiyem hasebiyle mezbûr Hasan'ın yedinden bi't-tamâm alıp kabz eyledim, meblag-ı mezbûrdan merkûm Hasan zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı dedikde gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Beşe b. 'Abdu'llâh (ve diğerleri).

Mahrûse-i Bursa'da Molla Fenârî mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isetü'l-kitâb Fâtıma Hâtûn bt. 'Osmân meclis-i şer'-i şerîfde zevc-i sâbıkı Yûsuf b. Nasuh nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem merkûm Yûsuf menkûhesi olduğum hâlde benden izinsiz kabîlelik hıdmetine varırsın talak-ı bâin ile benden mutallaka ol deyu şart u ta'lik etdikden sonra ben dahi mezbûr izni yoğiken kabîlelik hıdmetine varıp mutallaka olmuş idim, suâl olunup zimmetinde mütekarrer olan bin akçe müeccelimi taleb ederim dedikde gibbû's-suâl mezbûr Yûsuf cevâbında fi'l-hakîka bundan mukaddem merkûme Fâtıma'ya menkûhem olduğu hâlde benden izinsiz kabîlelik hıdmetine varırken talak-ı bâin ile benden mutallaka ol deyu şart u ta'lik etdikden sonra merkûme Fâtıma benim iznim yoğiken kabîlelik hıdmetine varıp vech-i muharrer üzre mutallaka olmağla zimmetimde mütekarrer olan bin akçe mihr-i müecceli mezbûre Fâtıma'ya vâcibü'l-edâ diyetimdir deyu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebiyle edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: el-Hâc 'Alî b. Mehmed (ve diğerleri). (61a)

Mahrûse-i Bursa'da Tatarlar mahallesi sâkinlerinden Receb b. 'Alî nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ b. 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip mahrûse-i merkûmeye tâbi' Değincik nâm karyede vâki' bir tarafı Hasan b. mehmed mülküne ve bir tarafı Mustafâ b. 'Osmân mülküne ve bir tarafı Tarhûnzâde vakfına ve taraf-ı râbi'i tarîk-i 'amma müntehî olup 'arzının senede merhûm Mehmed Paşa vakfına on beş akçe ücret-i maktû'ası olan bir kıt'a hadîkayı vakf-ı mezbûrun mütevellîsi ma'rifetiyle merkûm Mustafâ'ya yedi bin fîzzî râyic fi'l-vakt akçeye tefvîz ve teslîm ol dahi tefevvüz vekabûl eyledikten sonra meblag-ı mezkûru yedinden tamâmen alıp kabz eyledim. Fîmâ ba'd keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde gıbbü't-tasdîk ve t-taleb ketb ü tenmîk olundu. Fî evâhiri Zilka'deti'ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Alî Efendi Mustafâ, Mehmed b. Ahmed el-kayyim, el-Hâc Yûsuf ?, Mehmed Çelebi b. Hasan (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Sultan Orhan mahallesinden Hayreddin oğlu Hacı Abdülkerim'in kendisine ait olan mülkünün sükna hakkını önce kendisi sonra eşi ve evladları, soyu inkırâz edince de kiraya verilip gelirinin Pınarbaşı mahallesinde bulunan zaviyedeki fakir Mevlevilere verilmesi hususunda vasiyetine dair vakfiye suretidir. 26 Zilkade 1060. Şahitler: Şeyh Mehmed Efendi b. Şeyh Yakub Efendi, Şaban Çelebi b. Musa, Hüseyin Çelebi b. Fethullah, Rıdvan Dede b. Abdullah, Mehmed Çelebi b. İbrahim, Hacı Ahmed b. Mehmed, İvaz Çelebi b. Hacı Ahmed, Mehmed Çelebi b. Ali, Mustafa Çelebi b. Mehmed (kayyim), Mustafa Çelebi b. Ali, Hacı Abdi b. Ali, Hacı Ahmed b. Hacı Bayram (ve diğeri).

Medîne-i Bursa'da Çınarlı mahallesinde sâkine Ünzile bt. Muharrem nâm hâtûn meclis-i şer'-i hafîrde Hümâyun bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Mehmed Bey b. 'Alî mülküne ve bir tarafı Dervîş veled-i Dome nâm zimmî mülküne ve bir tarafı Gökdere nâm vâdiye ve bir tarafı tarîk-i 'amma müntehî olup bir beyt-i süflâ ve bir fırın ve muhavvata-i yesîreyi müştemil menzil merkûme Hümâyun'un mülkü olmağla Muzâfen ilâ mâ ba'di mevthâ bi-tarîki'l-îsâ vakf edip sükânasını bana şart etmeğın hâlâ menzil-i mezkûrda benî iskân etmiş idi. el-Hâletü hâzihi merkûme Hümâyun'un vasiyyet-i merkûmeden rücu' edip menzil-i mezbûru benim yedimden kabz etmek murâd eyledikde ben dahi menzil-i mahdûd-ı merkûmdan çıkıp merkûme Hümâyun Hâtûn'a teslîm eyledim. Bade'l-yevm menzil-i mezbûrda 'alâka ve müdhalim kalmadı dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min Zilka'de li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: 'Osmân b. el-Hâc 'Alî, Mustafâ Çelebi b. 'Osmân, el-Hâc 'Ömer b. el-Hâc 'Osmân (ve diğeri). (61b)

(Arapça-özet:) Bilecik mahallesinden Merhum Musa Bey oğlu Mustafa Çelebi ile Salih Çelebi'nin kendilerine intikal eden Sarı Abdullah mahallesindeki 39 oda ve değirmeni, Merhum Perviz Efendi vakfının izni ile Sinan Efendi'ye 38000 dirheme tefviz ettikleri ve bir miktarını meblağda hakkı bulunan küçük kardeşleri Mehmed'e nafaka olarak verecekleri hususunda ikrarlarına dair belgedir. Şahitler: Mevlânâ Sehmi Mehmed Efendi (kadı), İbrahim Efendi b. Abdullah (müderris), Mehmed Çelebi (kâtib), İsmail Efendi b. Ahmed (imam), Seyyid Çelebi Efendi b. Ebî Bekir (imam), Mehmed Efendi (imam), Hacı Ali b. Mustafa, Mustafa Çelebi b. Hacı Yusuf, Hacı Yusuf b. Mustafa, Abdülkadir Çelebi b. Hacı Mustafa, Hüseyin Çelebi b. İsmail, Sinan Çelebi b. Halil, Hacı Ahmed (ve diğeri).

Mahrûse-i Bursa'da Kirişçikızı mahallesinde sâkin iken mukaddemâ fevt olan el-Hâc 'Abdüsselâm b. Burak nâm kimesnenin verâseti sulbî kebîr oğlu Mustafâ Efendi ile sulbiye kebîre kızı Fâtıma Hâtûn'a münhasıra olup ba'dehu merkûm Mustafâ Efendi dahi fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma bt. Şa'bân nâm hâtûn ile kızkarındaşı merkûme Fâtıma Hâtûn'a münhasıra olduğu zâhir ve müte'ayyen olduktan sonra müteveffâ-yı merkûm 'Abdüsselâm'ın kızı mezkûre Fâtıma Hâtûn meclis-i şer'-i hafîrde menzil-i âtiyü'z-zikre vâzi'atü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan merkûm Fâtıma bt. Şa'bân mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı es-Seyyid Mehmed b. es-Seyyid Yûsuf mülküne ve bir tarafı benim mülküne ve bir tarafı mahalle-i merkûme imâmına mevkûf menzil ve bir tarafı es-Seyyid Mustafâ mülküne müntehî olan menzil babam müteveffâ-yı mezbûr 'Abdüsselâm'ın mülkü olup ba'de vefâtihi menzil-i merkûm karındaşım merkûm Mustafâ Efendi ile bana intikâl eyledikten sonra merkûm Mustafâ Efendi vefât etmekle menzil-i merkûmun üç sehmden bana isâbet eden bir sehm hisse-i şer'iyem merkûme Fâtıma Hâtûn'dan redd ü talep eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân etmiş idi. el-Hâletü hâzihi beynimizde

muslihûn tavassut ile merkûme bt. Şa'bân husûs-ı merkûmdan beni altı bin fîzzî akçe üzerine sulh eyledikde ben dahi sulh-i merkûmu kabûl ve bedel-i sulh olan meblag-ı mezbûru altı bin akçeye yedinden bi't-tamâmihi alıp kabz eyledim. Ba'de'l-yevm menzil-i merkûm merkûmenini mülkû olup benim 'alâka ve müdhalim yokdur dedikde mukirre-i merkûmenin vech-i mestûr üzre sudûr eden kelimâtını merkûme Fâtîma dahi bi'l-müvâcehe tasdik etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: es-Seyyid Mehmed Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, es-Seyyid Mustafâ Çelebi b. es-Seyyid Mehmed, mehmed Çelebi b. 'Alî, kassâb İbrâhîm Habîb (ve diğeri). (62a)

Dâru's-saltanati'l-kadîme medîne-i Bursa'da Mes'ûd Makramevî mahallesinde sâkine Cânfedâ bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip 'abd-i memlûkum işbu hâzır bi'l-meclis kara gözlü açık kaşlı beyaz alın rûsiyyü'l-asl 'Alî b. 'Abdu'llâh nâm sagîri hasbeten li'llâh'l-meliki'l-hallâk i'tâk ve kayd-ı rıkdan itlâk edip sâyir ehrârân-ı sulbiyyîn gibi hür olduğundan sonra mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı benim mülkûme ve bir tarafı 'Âişe Hâtûn bt. 'Alî mülküne ve bir tarafı 'Abdülbâkî Çavuş mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'amma müntehî olup garben bir beyt-i süflâ ve bir fırın ve bir hâbiye-i mâ-i câri ve tûlen ve 'arzan yetmiş zirâ' muhavvata-i yesîre-i zât-i eşcârı ve şarken üç süflâ ve iki beyt-i 'ulvî ve bir çeşme ve muhavvata-i yesîreyi müstemil olan mülk-i menzilden taraf-ı garbîden zikr olunan bir süflâ ve bir fırın ve bir hâbiyeyi ve muhavvata-i ma'lûmeyi sagîr-i mezbûr 'Alî'ye ba'de't-tahliyye's-şer'îye hibe-i sahîha-i şer'îye ile hibe edip yine velâyetim hasebiyle meclis-i hibede ben ittihâb ve kabz ve hibe-i ittihâbıma zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan müslümanları işhâd eyledim, menzil-i mezbûrdan mütekarrer olan hisse-i merkûme sagîr-i mezbûrun fîmâ ba'd mülk-i mevhûbudur dedikde mâ hüve'l-vâki' gibbü't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Zilka'de li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: fahru'l-müderrişin Ahmed Efendi b. eş-Şeyh 'Osmân, Mehmed Çelebi b. el-Hâc 'Ömer, Hasan Efendi b. Himmet, 'Abdülbâkî Çavuş b. 'Alî, el-Hâc 'Alî, üstâd Halîm b. es-Sabbâ', Mes'ûd Çelebi b. Ebî Bekir (ve diğeri).

(Arapça-özet:) Sarı Abdullah mahallesinden Raziye Hatun'un merhum kocası Musa Bey'den miras kalıp Sinan Efendi'ye tefviz edilen 39 oda ve değirmende oğlu Mehmed'in payına düşen 1/3 hisseyi talep etmesi ve mülkün tamiri için hâkimden izin istemesine dair belgedir. 20 Zilkade 1060. Şahitler: Abdullah Efendi b. Mehmed (müderriş), Yusuf Dede b. Süleyman, İbrahim b. Halil (müezzin), Sinan Beşe b. İsmail (ve diğeri). (62b)

Dâru's-saltanati'l-kadîme medîne-i Bursa'da Mes'ûd Makramevî mahallesinde sâkine Cânfedâ bt. 'Abdu'llâh nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîrde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edip 'abd-i memlûkem işbu hâzır bi'l-meclis gök elâ gözlü sarışın açık kaşlı Rusiyyetü'l-asl 'Âdilhân bt. Rıdvân nâm sagîreyi hasbeten li'llâh'l-meliki'l-hallâk i'tâk ve kayd-ı rıkdan itlâk edip sâyir harâyir-i asliye gibi hürre oldu dediğinden sonra muzâfan ilâ mâ ba'd mevtilâ vasiyyet edip bi's-millâhi'l-müte'âl dâr-ı fenâdan serâ-yı bekâya intikâl eylediğimde mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı benim mülkûme ve bir tarafı 'Âişe Hâtûn mülküne ve bir tarafı 'Abdülbâkî Çavuş mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî olan mülk-i menzilden 'abd-i mü'tekam 'Alî b. 'Abdu'llâh nâm rûs-i sagîre hibe eylediğim bir beyt-i süflâ ve fırın ve hâbiye-i mâ-i câri ve muhavvata-i mukarrere-i ma'lûmeden mâ'adâ üç beyt-i süflâ ve iki beyt-i 'ulvî ve bir hâbiye-i mâ-i câri ve muhavvata-i yesîre ve silk-i mülkümde münelik olan esvâb ve esâs-ı sükkân(?) ve evânî-i nühhâsiye ve gayri nühhâsiye ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur eşyâ merkûme 'Âdilhân'a def'u teslîm olup eşyâ-i mûsî bahaya kimesne dahl ü ta'aruzeylemeye deyu takrîr-i kelâmdan sonra vasiyyet-i merkûmeyi tenfize müderrişin zümresinden Ahmed Efendi b. eş-Şeyh 'Osmân'ı vasiyy-i nasb ve ihtiyâr eyledikde mûmâ-ileyh Ahmed Edendi dhi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve ikâmet-i emrine ta'ahhüd etmeğin mâ hüve'l-vâki' gibbü't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Zilka'deti li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: Mehmed Efendi b. el-Hâc 'Ömer, Hasan Efendi b. el-Hâc Himmet, 'Abdülbâkî Çavuş b. 'Alî, üstâd Halîm es-Sabbâ', Mes'ûd Çelebi b. Ebî Bekir (ve diğeri).ARAPÇA

Mahmiye-i Bursa'da el-Hâc Sevinç mahallesinde bundan mukaddem müteveffât olan Şerîfe 'Âişe Hâtûn bt. el-merhûm es-Seyyid mehmed Çelebi'nin li-ebeveyn karındaşı ve vârisi es-Seyyid Ahmed Çelebi meclis-i şer'-i hatîrde müteveffât-ı merkûmenin zevci ve muhalledâtına vâzi'u'l-yed olan işbu râfi'u'l-kitâb 'umdetü'l-kudât zübdetü'l-vülât es-Seyyid Mehmed Efendi b. el-merhûm Ramazân Efendi mahzarında bi-tav'i's-sâf ikrâr ve i'tirâf edip hemşirem müteveffât-ı mezbûrenin muhalledâtı olan 'akâr ve menkûl ve câriye ve esâs-ı beyt ve evânî ? ve bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunurkalil ü kesîr-i celil ve hakîr eşyâsından ve zevci müşârun-ileyh

es-Seyyid zimmetinde mütekarrer oan beş yüz riyâlî guruş mihr-i müeccelinden ve zimem-i nâsda zikri âfî olan meblağdan bana bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet eden nisf hisse-i şer'iyem mukâbelesinde mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Efendi yedinden 'adedi ve vaz'ı beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm üç yüz guruş kıymetli eşyâyı ve beş yüz kıt'a nakd-i kâmil guruşu ve Kite kazâsına tâbi' Hasan Ağa nâm karyede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve bir kıt'a bâğı ve babamız merhûm-ı mezbûrun Menteşzâde Ahmed Efendi zimmetinde olup ba'de vefâtihî bana ve hemşûrem müteveffât-ı merkûmenin hissesine ta'yîn olunan iki bin guruşdan mukaddemâ makbûz olan bin üç yüz kırk guruş ve bâkî kalan altı yüz altmış guruşu ve Gencelli nâm karyede sâkin Uzun Ahmed zimmetinde olan yüz yirmi guruşu ve Kiraz oğlu 'Osmân zimmetinde olan üç bin akçeyi ve Uzun 'Ömer zimmetinde olan bin akçeyi ve Gemlik kasabasında sâkin Siryanus zimmî zimmetinde olan iki bin dört yüz akçeyi ve Murâdiye mahallesinde Kurdoğlu zimmetinde olan sekiz bin akçeyi ve İbrâhîm nâm kimesne zimmetinde olan dokuz yüz guruşu ve âhar kız karındaşımız müteveffât Şerife Rukiye'nin karye-i merkûmede Mustafâ nâm kimesne zimmetinde olan iki bin akçeyi ve Nacar Todori zimmî zimmetinde olan iki bin akçeyi ve Beyzâde zimmetinde olan bin altı yüz akçeyi ve Hüseyin nâm kimesne zimmetinde olan bin akçeyi Mustafâ b. Receb zimmetinde olan bin akçeyi ve 'araplar zimmetinde olan iki bin dört yüz akçeyi taksîm için ben kabz u kabûl edip müteveffât-ı merkûme Şerife 'Âişe Hâtûn'un mahalle-i merkûme el-Hâc Sevinç'de vâki' bir tarafı el-Hâc Mustafâ mülküne ve bir tarafı 'Âişe Hâtûn mülküne e tarafeyni tarîk-i'âm ve hâssa muntehî 'ulven ve süflen buyût-i müte'addideyi müştemil olan menzili ve mahmiye-i mezbûrede Sultân Yıldırım Hân 'aleyhi'r-rahmân ve'l-gufrân binâ eylediği tîmârhâne kurbünde vâki' etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'amma ve tarîk-i râbi'-i (...) mülküne muntehî olan bir kıt'a hadîkayı ve Ferah nâm câriyeyi ve ma'lûmu'l-mikdâr eşyâyı mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi kezâlîk nisf hisse-i şer'iyesi mukâbelesinde kabz u kabûl eyleyip muhalledât-ı merkûma ve mihr-i müeccel-i mezbûra müte'allık de'âvî ve mütâlebâtın müşârun-ileyh Mehmed Efendi'nin zimmetinin ibrâ-i 'âm kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Ba'de'l-yevm ehad tarafından mazmûn-ı kitâba muhâlif da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ederse lede'l-hukkâm zevî'l-ihtirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde gibbû't-tasdik ve't-taleb mâ-vaka'a ketb ü tenmîk olundu. Fî evâhiri Zilhiceti's-şerife li-seneti sittîn ve elf. Şuhûdu'l-hâl: eş-Şeyh Sâlih Efendi b. İbrâhîm, el-Hâc Fazlu'llâh b. İsmâ'îl, Velî Dede b. Hüseyin, 'Ömer Efendi b. el-kâdî, Sun'u'llâh Efendi el-müderriş, Muslihuddîn Efendi b. 'Abdülcebbar, Mehmed Çelebi, Mehmed Bey b. Hasan, el-Hâc Mehmed b. el-Hâc Fethu'llâh, Mehmed Efendi b. el-Hâc Ebû Bekir, Mustafa Efendi b. Mûsâ (ve diğeri).

(63a) Sayfa boş.(63b)

Berât-ı şerîf-i 'âlîşân budur ki, akdâ kudâti'l-müslimîn bi'l-fi'il İstanbul kâdîsi olan Mevlânâ 'Abdülkerîm Mehmed -zîdet fezâiluhu- sütte-i sa'âdetime mektûb gönderip mahmiye-i İstanbul'da vâki' müteveffâ Kâdî 'Alî evkâfından yevmî dört akçe vazîfe ile mütevellî olan 'Abdülmuhsin vakf-ı mezbûra hıyâneti olmağla ref' olunup yerine râfi'-i tevkî'-i refi'u's-şân-ı hâkânî Dervîş Mehmed için vakf-ı mezbûrun üstesinden gelmeğe kâdirdir deyu verilmek bâbında 'inâyet ricâsına 'arz etmeğın tevcîh edip işbu berât-ı sa'âdet-âyâtı verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezbûr tevliyyet merkûmeye yevmî dört akçe ile mütevellî olup şol ki vezâyif-i hidemât tevliyyet-i mezbûredir şart-ı vâkıf mücebince hıdmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve müeddî kılıp vâkıfın rûhu ve benim devâm-ı 'ömr-i devletim için du'âya müdâvemet eyleye, ol bâbda efrâd-ı âferîden hiç ferd mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâyili şehri Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti ihdâ ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse¹⁰³.

Mefâhiru'l-kudât ve'l-hukkâm Bursa ve sancaklarında olan kâdiler -zîde fazlulum-tevkî'-i refi'-i hümâyûnum vâsıl olucak ma'lûm ola ki, zikr olunan sancaklarda vâki' piyâde ve müselleme tâyifesinden bin altmış iki senesine mahsûb olmak üzere bedel-i nüzülleri tahsîli gerekir, Emîn Hasan'a -zîde mecdühü-ya huluvvu'l(?)-varak ve emr-i şerîfle der-'uhde olunmağın ? irsâl eylediği o nesne emr u defter mücebince taleb ve tahsîl ve kapımukullarının mevâcibleri için mu'accelen der-sa'âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi zikr olunan sancaklarda vâki' piyâde ve müselleme tâyifesinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere bedel-i nüzülleri mukaddemâ irsâl olunan emr u defter mücebince cem' u tahsîl ve kapımukullarının

¹⁰³ Belgenin üstünde düşülen notta şu ibare yer almaktadır: "Gaflet ile bu sicile kayd olunmuşdur".

mevâcibleri için ber-vech-i ta'cîl der-sa'âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirilmekte ikdâm ve ihtimâm eylesin. el-Hâsıl kapımkullarının mevâcibleri için küllî hazîne lâzımdır ona göre mukayyed olup tahavvuf u te'hîrdir ve ihtimâm ve müsâhâleden ve emr-i âhar irsâline muhtâc eylemekden ve kesr-i defterden ve nakz-ı hânedan ziyâde hazer edip vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi'l-âşir şehri Recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Mefâhiru'l-kudât ve'l-hükkâm Biga ve Karesi sancaklarında vâki' olan kâdîler -zîde fazlulhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân 'Osmân -zîde kadruhu- der-sa'âdetime 'arz-ı hâl edip zikr olunan sancaklarda vâki' piyâde ve müselleme tâyifesinin bin altmış senesine mahsûb olmak üzere her bir hânedan birer buçuk gurus bedel-i nüzûlleri tahsîli sana der-'uhde olunup elime mühürlü ve nişanlı defter-i sûret verilmek mücebince ber-vech-i ta'cîl taleb ve tahsîl etdirilmek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederim deyu bildirdiği ecilden hazîne-i 'âmirende mahfûz olan mensuh mukâta'a defterlerine nazar olundukda zikr olunan sancakların târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere piyâde ve müselleme tâyifesinin her bir hânelerinden birer buçuk gurus bedel-i nüzûlleri tahsîli mezbûr 'Osmân -zîde kadruhu-ya der-'uhde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi elime verilen mühürlü ve nişanlı defter mücebince tahsîl etdirilmek emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda ol bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi zikr olunan sancaklarda vâki' piyâde ve müselleme tâyifesinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere bedel-i nüzûlleri için ? mezkûrun elime verilen mühürlü ve nişanlı defter sûreti mücebince hâne hesabınca her bir hânelerinden birer buçuk gurus ta'accülen taleb ve tahsîl etdirtip mevâcib için keselenip ve mühürlenip yarar ve mu'temedüm 'aleyh adamlar ile der-sa'âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmekde ikdâm ve ihtimâm eylesin, kesr-i defterden ve nakz-ı hânedan ve fermânımdan(?) ziyâde olmağla hilâf-ı şer' ve kânûna te'addî ve tecâvüzden ve emr-i âhar irsâline muhtâc eylemekden ziyâde hazer edip vech-i meşrûh üzere emrim yerine getiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi'l-âşir şehri Recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse. (64a)

Akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdîsi Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- sütte-i sa'âdetime mektûb gönderip mahrûse-i Bursa'da vâki' müteveffâ Halîl Çavuş vakf eylediği nükûd ve 'akarât-ı tevliyyetini evvelâ kendüye baâdehu 'utekâsına ve 'utekâsının evlâd ü evlâdına ile'l-inkirâz şart ve ta'yîn eylediği vakfiye ma'mûlün-bihâsında mestûr ve mukayyed ve evlâd-ı 'utekâdan Yûsuf oğlu işbu râfi'-i tevkî'-i rafî'u'ş-şân-ı hâkânî Mehmed'in tevliyyet-i mezbûra ber-müceb-i şart-ı vâkıf yevmî beş akçe vazîfe ve berât-ı şerîfimle üzerinde zabt u tasarrufunda iken hâricden Hudâverdi nâm kimesne tevliyyet-i mezbûreyi hilâf-ı şart-ı vâkıf bir tarikle alıp dahl edip gadr eylediğın bildirip zikr olunan mezkûr Mehmed'in meşrûtu ve her vecihle hakk-ı sarîhi olmağla ber-müceb-i şart-ı vâkıf tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek ricâsına 'arz etmeğın meşrûtu ise tevcîh edip bu berât-ı sa'âdet-âyâtı verdim ve buyurdum ki, mezkûr Mehmed varıp kemâ-kân ber-müceb-i şart-ı vâkıf-ı mezbûrun mütevellîsi olup hıdmet-i lâzimesin edâdan sonra yevmî beş akçe vazîfene mutasarrıf ola. Ol bâbda ecnebîden olan mezbûr ve âhardan hiç ferd mâni' olmayıp dahl ü ta'aruz kılmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâyili şehri Zilhicce's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudât ilh. Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, dârende-i fermân-ı hümâyûn Rıdvan sütte-i sa'âdetime gelip mahrûse-i Bursa'nın ekmeçiler odabaşılığın berât-ı şerîfimle üzerinde ve zabt u tasarrufunda olduğum bildirip berât-ı cedîdi mücebince zabt etdirilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet etmeğın berât-ı cedîdi mücebince zabt etdirilmek emredip buyurdum ki, emrim üzere 'amel edip dahi elinde olan berât-ı cedîd mücebince zabt u tasarruf etdirip ehaddn bir ferdi dahl ü ta'aruz etdirmeyesin, şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâyilişehri Zilhicce's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf.

Nişân-ı şerîf oldur ki, mahrûse-i Bursa'da vâki' bâc-bây-ı agnâm me'a serçin ve derçin ve tevâbi'i mukâta'ası bundan akdem bin altmış Şevvâli guresinde 'uhdesinde senesine elli beş bin akçeye iltizâmda olup hâliyâ sipâhiyândan 'Alî nâm kimesne dîvân-ı hümâyûnuma gelip 'arz-ı hâl edip zikr olunan bâc-bây-ı agnâm me'a serçin ve derçin ve tevâbi'i mukâta'asının bin altmış Şevvâli guresinde iltizâm-ı sâbık üzere senesine elli beş bin akçeye iltizâm ve kabûl edip şol şartla ki mukâta'a-i mezbûreyi kadîmden ümenâ-yı sâbık ne minvâl üzere zabt u tasarruf edegelmişler ise geri bana dahi ol minvâl üzere zabt u tasarruf etdirile deyu berât-ı 'âlîşân

verilmek bâbında ‘inâyet ricâ eylemeğin verilmek fermânım olmağın işbu dârende-i fermân-ı vâcibü’l-edâda kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân mezbûr -zîde kadruhu- varıp târîh-i merkûmda mukâta‘a-i mezbûreyi zabt u tasarruf edip vâki‘ olan küllî ve cüzî mahsûlâtı olageldiği üzre mîrî için ahz u kabz eyleyip sene-i âhardan şart-ı iltizâmına cevâb vermekde ? ola ve mezbûr bin altmış Rebî‘u’l-âhîr’inin yirmi ikinci gününde ? ber-vech-i peşîn yirmi bin akçe teslîm-i hazîne eylemişdir, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmîs ‘aşera şehri Cemâziye’l-âhîr li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.(64b)

Bursa’da vâki‘ Yeşil ‘Îmâret demekle ma‘rûf merhûm ve magfûrun-leh Sultân Mehmed Hân -tâbe serâhu- evkâfi ‘imâretinde bundan akdem yevmî on beş akçe vazîfe ve senede altı müd hinta ve altı müd şa‘îr ve ? erz ile şeyh olan, işbu dârende-i tevkî‘-i refî‘u’ş-şân-ı hâkânî Sâlih nâm kimesnenin meşihât-ı mezbûre üzerinde iken Hamza nâm kimesne sipâhîlik ‘ulûfesini hazîne-mânde edip, ‘ulûfe berâtının ‘ulûfesi tashîh olup, meşihât-ı mezbûre geri Sâlih’e ibkâ ve mukarrer kılınıp berât-ı şerîfim verilmek fermânım olmağın mûmâ-ileyh Sâlih hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip kendi ‘arz-ı hâli mücebince mahall ü müstehak olduğu sebebedeb bin altmış Zilhicce’sinin beşinci gününden ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh Sâlih varıp evkâf-ı mezbûre ‘imâretinde kemâ-kân şeyh olup hıdmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra ta‘yîn olunan yevmî on beş vazîfesini senede altı müd hinta ve altı müd şa‘îr ve üç mehr(?) erzîn evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden alıp mutasarrıf olup ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferdi mâni‘ ve dâfi‘ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşera Zilhicce’i ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Mahrûse-i Bursa’da vâki‘ bâc-ı bâzâr galle mukâta‘asının senesi bin altmış Muharreminin guresinden yüz yirmi bin akçeye mehmed nâm kimesne ‘uhdesinde iltizâmında olup ve mahrûse-i mezbûrede vâki‘ ispençe-râ ve yahûdîyânın senesi yetmiş dokuz bin altı yüz akçeye Mustafâ nâm kimesne ‘uhde-i iltizâmında olup hâliyâ silâhdarlardan Hızır nâm kimesne dîvân-ı hümâyûna gelip ‘arz-ı hâl edip zikr olunan bâc-ı bâzâr galle mukâta‘asını bin altmış Muharrem’inin guresinden senesin yüz yirmi bin akçeye ve ispençe-râ ve yahûdîyân cizyesin dahi bin altmış bir Ramazân’ının guresinden senesin yetmiş dokuz bin altı yüz akçeye olmak üzre iltizâm ve kabûl ederim, şol şartıyla ki zikr olunan mukâta‘a ve ispençe-râ ve yahûdîyânı kadîmden ümenâ-ı sâbık ne minvâl üzre zabt u tasarruf edegelmîşler ise geri bana dahi ol minvâl üzre zabt u tasarruf etdirile deyu berât-ı şerîfim verilmek bâbında ‘inâyet ricâ eyledikde iki bin beş yüz guruş peşîn ile verile deyu fermân olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn mezbûr Hızır -zîde kadruhu- hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip zikr olunan mukâta‘a ve ispençe-râ ve yahûdîyânı târîh-i mezbûrdan zabt eylemek üzre emîn nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp zikr olunan mukâta‘ayı ve ispençe-râ ve yahûdîyânı kadîmden olageldiği üzre zabt u tasarruf edip küllî ve cüzî mahsûllerin mîr için ahz u kabz edip sene âhîrinde şart ı iltizâmına cevâb vermekde mücidd ü sâ‘î ola ve mezkûr bin altmış Şa‘bân’ının on beşinci gününden otuz dokuz bin altı yüz akçeyi ber-vech-i nakd teslîm-i hazîne eylemişdir, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-ısrîn şehri Şa‘bâni’l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (65a)

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olacak ma‘lûm ola ki, (...) -zîde kadruhu- hâlâ der-sa‘âdetime gelip ‘arz-ı hâl edip Bursa’da vâki‘ hamr mukâta‘ası emîni olup lâkin yâhud ve keferesi hamr kurup resmin tleb eylediğimde kendü nefsimiz için kurarız deyu resimlerin vermekde ta‘allül ederler, şart-ı iltizâmında mâdam ki emînin ma‘rifeti olmayınca hamr kurmayalar deyu mestûr olmağla vech-i meşrûh üzre ‘amel olunmak bâbında emri şerîfim verilmek ricâ ederim deyu bildirmekde hazîne-i ‘âmiremde mahfûz olan Bursa mukâta‘ası defterlerine nazar olundukda Bursa’da vâki‘ yahûdi tâyifesi emîn ma‘rifeti olmayınca hamr kurmayalar deyu ümenâ-ı sâbıkın şart-ı iltizâmında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi şart-ı iltizâmı mücebince ‘amel olunmak emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre ‘amel edip dahi Bursa’da vâki‘ yahûdi tâyifesine emîn-i mezbûrun ma‘rifeti olmayınca şart-ı iltizâmına muhâlif hamr kurdurmayasın, mâl-ı mîriye gadr olmakdan ve te‘addî ve tecâvûzden ziyâde ictinâb eyleyesi, hilâf-ı emri şerîf verdik de muhâlefet edenleri âsitâne-i sa‘âdetime havâle eyleyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-ısrîn şehri Zilkâ‘de li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, mahrûse-i Bursa'da vâki' Veled-i Habîb mescid-i şerîfinin imâmı olan dârende-i fermân-ı hümâyûn Halîl südde-i sa'âdetime gelip imâmet-i mezbûra, mâliye tarafından verilen berât-ı şerîfimle üzerinde zabt u tasarrufunda iken âhardan Abdülganî nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile dahl eyleyip lâkin imâmet-i mezbûra her vecihle hakk-ı sarîhin olduğun bildirip berâtı mücebince 'inâyet ricâ etmeğin a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in şeyhu'l-İslâm Mevlânâ Mehmed Bahâü(ddîn) -edâma'llahü Te'âlâ fezâilehu- mescid-i mezbûre imâmeti buna olmasın evlâ ve elyak görüp fetvâ-yı şerîfe ve mektûb vermeğin mücebince 'amel olunup imâmet-i mezbûre buna mukarrer kılınıp kemâ-kân zabt u tasarruf etdirilmesi emrim olmuştur buyurdum ki, emrim üze imâmet-i mezkûre buna mukarrer kılınmağın berâtı ve sâyir temessükâtı mücebince kemâ-kân zabt u tasarruf etdirip min ba'd mezbûru ve âhardan bir ferdi bir vecihle dahl ü ta'arruz etdirmeyesin ve dahl olunup ibtidâ-yı târihde kendüye 'âyid olan vazifesinden kimesne nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hukm edip geri bî-kusûr aliverip ta'allül etdirmeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi evâyili şehr-i Zilhicceti's-şerîfe sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Culûs-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum vâki' olmağla 'umûmen teccid-i berevât-ı fermân-ı şerîfim olmağın, mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm Düsturhân evkâfına yevmî iki akçe vazîfe ile câbî olan işbu râfî'-i dârende-i fermân-ı hümâyûn südde-i meserret-makrûn-ı hâkânî Velî dersa'âdetimden berât-ı cedîd ricâ etmeğin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip 'atîk-i berâtı mücebince bin elli sekiz Receb'inin on sekizinci gününden müceddeden bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn u verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp hîdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellâsi yedinden alıp mutasarrıf ola ve mezkûrun resm-i berâtı mütevellâsi yedinden teslîm-i hazîne olmuştur, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'ısrînşehr-i Rebî'î'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (65b)

İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf şeref-iktirânları savbına dürer-i da'avât-ı muhabbet-füzûn ve gurer-i tahiyât-ı meveddet ithâfindan sonra muhibbâna inhâ ola ki, taht-ı kazâ-i hükûmet şî'ârımızda vâki' Bursa ve tevâbi'i ve nevâhîsinde sâkin ve ? olan altı bölük yoldaşları üzerlerine zâbıt ve kethudâ yeri nasb ü ta'yîn olunmağın de'b-i kadîm olmağın zümre-i silahdârândan on ikinci bölükde yevmî kırk sekiz akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yeniçeri -zîde kadruhu- ocağın kadîmi emekdârı ve ihtiyârı olmağla ve hîdmet-i mezbûre 'uhdesinden gelir her vecihle hayri ve müstehak olmağın kethudâ yeri ta'yîn olunup varaka-i muhabbet birle irsâl olundu vusûlünde mercûdur ki, ? hîdmet-i merkûmede istihdâm etdirip düşen da'vâ ve nizâ'ların şer' ile gördürüp âhardan birini dahl ü ta'arruz etdirmeyesin ve sen ki altı bölük yoldaşların mezbûru zâbıt ve kethudâ yeri bilip düşen da'vâ ve nizâ'ınızı şer' ile ma'rifet-i mezbûr ile gördürüp şer'-i şerîfe itâ'at ve merkûma inkiyâd üze olup gayr-i itâ'atden be-gâyet ihtizâr üze olâsın ve yeni kethudâ yeri -zîde kadruhu- sen ânda olan altı bölük yoldaşların husn-i zindegâmî üze zabt u rabt edip, düşen da'vâ ve nizâ'ların şer' ile gördürüp sana muhâlefet üze olanları ismi ve resmi ve bölüğüyle yazıp bu cânibe 'arz u i'lâm eylesin ve ol etrâfda ba'zı levendât tâyifesi sipâhî nâmıyla mızrak ve bayrak getirip re'âya ve ehl-i sevki rencîde ve remîde eder var ise be-vâsıl(?) olanları dikkat ve ihtimâm edip ele getirip haklarında lâzım gelen icrâ-yı ahkâm-ı şer'îye edesin ki sâyirlerinde müceb-i 'ibret ve sebeb-i nasîhat olup re'âya ve berâya âsûde-i hâl üze devâm- 'ömr ü devlet-i pâdişâhî üze müdâvemetimde olalar, bâkî hemîşe der-mesned-nişîn bâd. Tahrîren fi gurreti Zilhicceti's-şerîfe li-seneti sittîn ve elf.

Mefâhiru'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâil ve'l-keîlâm vilâyet-i Anadolu'da Rumeli kıbtiyân sâkin olan yerlerin kâdîleri -zîde fazlulum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a'yân bi'l-fi'l vilâyet-i Rumeli kıbtiyân nâzırı olan Ahmed -zîde mecduhu- südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip vilâyet-i Rumeli kıbtiyânı perâkendesinden olup vilâyet-i Anadolu'da sâkin olan kıbtiyân tâyifesinin bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üze cizye ve ispençe ve rüsûm-ı sâyirelerin tahsîl ve kadîmi yerlerine iskân etdirmeğe tarafından Emru'llâh nâmkimesneyi ta'yîn edip irsâl eylemekle tarafından irsâl eylediği mûmâ-ileyh Emru'llâh nâm kimesneye elinde olan emr-i şerîf ve temessük mücebince tahsîl etdirilip sipâh ve yeniçeri ve sâyir askerî tâyifesi mâni' olmamak bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ eylediği ecilden imdi vech-i meşrûh üze tahsîl etdirilmek emrim olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mûmâ-ileyh vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üze 'amel edip dahi tâyife-i mezbûre her kânde

bulunurlar ise târîh-i mezbûrda bir def` edâ eylemedikleri cizye ve ispençe ve rûsûm-ı sâyirelerin mûmâ-ileyhin tarafından irsâl eylediği mezbûre elinde olan emr-i şerîf ve temessük mücebince taleb ve tahsîl etdirip kânun üzre yerlerine iskân edesin, tahsîline mâni` olan sipâh ve yeniçeri ve sâyir askerî tâyifesin men` u def` eyleyesin, men`le memnû` olmayanları isimleri ve dirlikleri ile yazıp der-sa`âdetime `arz-ı i`lâm eyleyesin, şöyle bilesin, `alâmet-i şerîfe i`timâd kılasın. Tahrîren fi`l-yevm ve`l-`ısrîn şehr-i Şevvâli`l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (66a)

İzzetlü ve fazîletlü efendi hazertlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da`avât-ı lâyika ithâfından sonra muhibbâne olunan oldur ki, hâliyâ taht-ı hükûmet şî`ârınızda vâki` Bursa ve tevâbi`i nevâhîsinde sâkin ve lâkinaltı bölük yoldaşları üzerinezâbit ve kethudâ yeri ta`yîn olunmak de`b-i kadîm olmağın zümre-i silahdârından elli altıncı bölükde yevmî otuz dokuz akçe `ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü`l-emâsil ve`l-akrân Halîl İbrâhîm -zîde kadruhu- ocağın kadîmî emekdârı ve ihtiyârı olmağla kethudâ yeri ta`yîn olunup, varaka-i muhabbet birle irsâl olundu vusûlünde mercûdur ki mezbûru hıdmet-i merkûmede istihdâm etdirip düşen da`vâ ve nizâ`ların şer` ile gördürüp âhardan bir ferd dahl ü ta`arruz etdirmeyesin ve sen ki altı bölük yoldaşların mezbûru olan ? zâbit ve kethudâ yeri bilip düşen da`vâ ve nizâ`ımızı şer` ile ve ma`rifet-i mezbûr ile gördürüp şer`-i şerîfe itâ`at ve merkûma inkıyâd üzre olup gayri itâ`atden be-gâyet ihtirâz üzre olasın ve yeni kethudâ yeri -zîde kadruhu- sen ânda olan altı bölük yoldaşların husn-i zindegânı üzre zabt u rabt edip düşen da`vâ ve nizâ`ların şer` ile gördürüp sana muhâlefet üzre olanları ismi ve resmi ve bölüğüyle yazıp bu cânibe `arz u i`lâm eyleyesin ve ol etrâfda ba`zı levendât tâyifesi sipâhi nânıyla mızrak ve bayrak getirip re`âya ve ehl-i sevki rencîde ve remîde eder var ise be-vâsıl(?) olanları dikkat ve ihtimâm edip ele getirip haklarında lâzım gelen icrâ-yı hükkâm-ı şer`iye edesin ki sâyir levende müceb-i `ibret ve sebeb-i nasîhat olup re`âya ve berâya asûde hâl üzre devâm-ı `ömr ü devlet-i pâdişâhî üzre müdâvemetimde olalar, bâkî hemîşe der-mesned-nişîn bâd. Tahrîren fi 10 Zilkâ`de li-seneti sittîn ve elf.

Akdâ kudât ilh. el-muhtass bi-mezîd-i `inâyeti`l-meliki`l-mu`în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî`-i refî`-i hümâyûn vâsıl olucak ma`lûm ola ki, bâğçe-i hâssada fidan ustası olan elhac Hasan -zîde kadruhu- südde-i sa`âdetime `arz-ı hâl edip her sene bâğçe-i hâssadan gayri olan fidan mühimmâtiyçün mahrûse-i Bursa`da vâki` bâc-ı bâzâr galle tevâbi`i mukâta`ası mâlından üç bin akçe verilegelmekle işbu bin altmış senesine mahsûb olmak üzre defter verilip ta`allül ve nizâ` etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâ eylediği ecilden hazîne-i `âmiremde mahfûzu olan Bursa mukâta`ası defterlerine nazar olundukda mühimmât-ı mezbûra mahsûb ve mukâta`a-i mezbûre mâlından senede üç bin akçe verile geldiği `arz olundukda vech-i meşrûh üzre verilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre `amel edip dahi vech-i meşrûh üzre mühimmât-ı mezbûre için verilegelen üç bin akçeyi târîh-i mezbûre olmak üzre defter olageldiği verdip, işbu hukm-i şerîfimin zahrına huccet yazıp, akçe alınan emînin aliveresin ki hîn-i muhâsebede mahsûb edip şöyle bilesin, `alâmet-i şerîfe i`timâd kılasın. Tahrîren fi`l-yevmi`s-sâlis ve`l-`ısrîn min Zilkâ`deti`ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf.

Nişân-ı şerîf-i `âlîşân, mahrûse-i Bursa`da merhûm Şerâfeddîn Paşa mescid-i şerîfinin vazîfe-i mu`ayyenesi ile imâmeti Şa`bân mahlûlünden işbu râfi`-i tevkî`-i refî`u`ş-şân-ı hâkânî kıdvetü`s-sülehâi`s-sâlikîn Mevlânâ Mustafâ -zîde salâhuhu- her vecihle mahall ü müstehak olmağla imâmet-i mezbûra yevmî iki akçe vazîfe ile tevcîh olunup, berât-ı hümâyûn verilip mücebince üzerinde iki âhardan Mehmed nâm kimesne muahhar târîhiyle müteveffâ-yı mezbûr mahlûlünden küllî gadr etmekle yine Mevlânâ mezbûr Mustafâ`ya kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınıp yedinde olan berâtı mücebince hâlâ der-sa`âdetimde berât-ı hümâyûn ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzre Mevlâ-yı mezbûra sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı `izzet-makrûn-ı sa`âdet-âyâtı verdim ve buyurdum ki, varıp ânda zikr olunan mescid-i şerîfde mevlâ-yı merkûm Mustafâ kemâ-kân imâm olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün ve devâm-ı `ömr ü devletimçün du`âya müdâvemet göstere, ol bâbda min ba`d kimesne mâni` ve dâfi` olmayıp mezbûr dahi dahl ü ta`arruz kılmaya, şöyle bileler, `alâmet-i şerîfe i`timâd kılalalar. Tahrîren fi evâhiri şehr-i Zilkâ`de`l-harâm li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (66b)

Akdâ kudât ilh. el-muhtass bi-mezîd-i `inâyeti`l-meliki`l-mu`în Mevlânâ mahmiye-i Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî`-i refî`-i hümâyûn vâsıl olucak ma`lûm ola ki, inşa`llâhu te`âlâ mu`cizât-ı Muhammed Mustafâ salavâtu`llâh`l-efvâ ile Girid cezîresin vücûd-ı şirk-âlad

kefereden bi't-tamâm pâk ü tathîr eylemek niyeti ile evvel-i bahar huçeste-âsarda karadan ve deryâdan 'asâkir-i bi-şumâr ve donanma-yı hümâyûn-ı 'adûv-şikâr ile bizzat kapudânım deryâdan ve 'umûmen dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası ve altı bölük halkı ağaları ile karadan dahi başka mustakillen serdâr-ı şecâ'at-medârı ile 'umûmen 'asâkir-i nusret-meâsirin gönderilmek üzere iki kat donanma ve ona göre mavna ve portonlar tedârik olunmağla bu sene-i 'amîmetü'l-meymenede mütevekkilen 'ala'llâhu te'âlâ deryâ yüzüne çıkacak donanma-yı hümâyûnun kadirge ve mavnalarına kürekçi lâzım ve tedârîki mühim olmağla taht-ı kazânda vâki' iki bin üç yüz seksen bir 'avârız hânesinin bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üzere her yedi hânesinden bir nefer kürekçi ihrâc ve nevrûzdan otuz gün mukaddem nâibinle gönderip teslim-i tersâne ettirmek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi bir an ve bir sâ't te'hîr ve tavakkuf eylemeyip kazâ-i mezbûra vâki' ol mikdâr 'avârız hânesinin târîh-i merkûma mahsûb olmak üzere her yedi hânesinden bir nefer kürekçi ihrâc ve nevrûzdan otuz gün mukaddem nâibin ile tersâne-i 'âmireme gönderip tamâmen teslim etdirip ve teslimine tersâne emîninden mühürlü temessük alıp ol temessükü dîvân-ı hümâyûnumda mevkûfât defterlerine kayd etdirip itmâm-ı hîdmet eylesin ve ihrâc olunan kürekçiler güçlü ve kuvvetli ve tüvânâ olup marîz u 'alîl ve sabî ve mecnûn ve küreğe yaramaz ve bilâ keflî adamlar yazmayasın ve ihrâc olunan kürekçiler bedelleri için her bir nefere üçer bin akçe verilmek fermânım olmağla, kânûn-ı kadîm üzere tahsîl ve bedellerinden yüz altışar akçe harcırahları için ellerine verip mâ'adâsın keseleyip ve mühürleyip tersânede ta'yîn olunan kadirge reisleri müvâcehesinde kendilere teslim eylesin ve nâibin kürekçileri tamâmen teslim eyledikten sonra tavakkuf edip kadirge yoklandık da temessük ala ki ol zamâna değîn firâr edenlerin ve fevt olanların yerlerine âhar kürekçi tutub kusûr-ı kavîme ve zikr olunan kürekçilerin menâzil ve merâhili de gereğî gibi hıfz u hirâset eyleye ki kimesneye zulm ü te'addî olunmaya ve bu sene-i mübâreke ve donanma-yı hümâyûnum gemileri sâyir senelerden mukaddem ve ziyâde çıkmak fermânım olmuştur, ona göre mukayyed olup mevcûd-ı nefer gönderip akçe göndermekden ziyâde ictinâb eylesin ve tersâne harcı ve mühimmât için her bir hânedan ancak on Beşer akçe alıp ziyâde almayıp ve aldırmasın, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'sâmin şehr-i Zilka'de sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Bundan akdem kıptiyân mukâta'ası mahsûlünden yevmî on beş akçe vazîfeye mutasarıf olan Mevlânâ 'Abdu'llâh -zîde fazluhu- beş akçe ziyâde ile Bursa mîzân-ı harîr mukâta'ası mahsûlünden almak üzere tebdîl olmak bâbında 'inâyet ricâ eylemeğîn işbu râfî'-i tevkî'-i refî'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî mezbûr 'Abdu'llâh -zîde fazluhu- hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip beş akçe ziyâde ile cem'an yevmî bir akçe olmak üzere bin altmış Şevvâl'inin yirmi sekizinci gününde Bursa mîzân-ı harîr mukâta'asında tebdîl edip müceddeden bu berât-ı hümâyûn verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmî yirmi akçe vazîfesin bu husûsda vâki'mîzân-ı harîr mukâta'ası mahsûlünden emîn olanlardan alıp devâm-ı 'ömr-i devletim ed'iyyesine müdâvemet üzere bir ferd mânî' ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalır. Tahrîren fi't-tâsi' fi'ş-şehri Şevvâl li-seneti sittîn ve elf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân râfî'-i tevkî'-i refî'ş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ramazân -zîde kadruhu- sîdde-i sa'âdetime gelip, 'arz-ı hâl edip mahrûse-i Bursa'da vâki' bezistân kethudâsı olup hîdmette mücidd ü sâ'î olup ehl-i sevk ile husn-i mu'âmele üzere iken ve kendiden ahâlî-i bezistân rızâ ve şükrân üzere iken âhardan ba'zı kimesnelere bî-vech müdâhale eylediğîn bildirip ibkâ ve mukarrer olmak bâbında 'inâyet ricâ etmeğîn ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı sa'âdet-âyâtı verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm varıp kemâ-kân bezistân kethudâsı olup emirden bir ferdi bir vecihle müdâhale ettirmeyesin, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalır. Tahrîren fi evâyili Zilhiceti'ş-şerîfe sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (67a)

Akdâ kudât ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- ve mefâhiru'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâyil ve'l-keâm Hudâvendigâr sancağında vâki' olan kâdîlar -zîde fazluhum- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, Bursa kazâsında ve livâ-i mezbûrda vâki' olan kâdîlıklardan bin (...) senesine mahsûb olmak üzere ihrâcî fermânım olan kürekçilerin tahsîli için irsâl olunan İsmâ'il Çavuş -zîde kadruhu-nun cihet-i ma'îşeti için her bir hânedan onar akçe verilmek fermânım olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi vech-i meşrûh üzere taht-ı kazânızdan kürekçi ihrâcî için her bir hânelerinden onar akçe aliverip bundan ziyâde hilâf-ı emr-i şerîf bir akçe ve bir habbe alınmaya ve aldırmasın, ziyâde alındığı mesmû'-

ı hümâyûnum olursa ziyâde nedâmet çekersin bilmiş olasin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsın. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi’ ‘aşera şehri Zilka’de sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

İşbu râfi’-i tevkî’-i refî’u’ş-şân-ı hâkânî ve nâfiz-i yarlıg-i belîg-i mekremet-‘üvân-ı şehri-yârî Mevlânâ Şeyh ‘Abdu’llâh en-Nakşibendî -zîde takvâhu- hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip mahrûse-i Bursa’da vâki’ cennet-mekân firdevs-âşiyân merhûm ve mağfârun leh Sultân Murâd Hân -tâbe serâhu- evkâf mahsûlünden yevmî yüz otuz akçe vazîfeye mutasarrıf iken fevt olan Şeyh Mehmed mahlûlünden sûret-i temessük-i hümâyûnum mücebince bin altmış Receb’inin on ikinci gününde yevmî otuz akçe vazîfe ta’yîn edip bu berât-ı sa’âdet-âyâtı verdim ve buyurdum ki, Mevlânâ mezbûr varıp ta’yîn olunan yevmî otuz akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûrda mahsûlünün mâh-be-mâh mütevellîsi yedinden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni’ ve dâfi’ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâlar. Tahrîren fi’t-tâsi’ fi’ş-şehri Şevvâl li-sene sittîn ve elf.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân sâmi mekân ve tigrâ-yı garrâ-yı(...) Mahmiye-i Bursa’da Pınarbaşı’nda vâki’ merhûm Dervîş Baba Şems evkâfından Kalenderhâne zâviyesi kadîmden binâ oldukda, yine Bursa’da vâki’ merhûm ve mağfûrun-leh Gâzî Hudâvendigâr Sultân Murâd Hân -tâbe serâhu- evkâfı zevâyidinden zâviyedâr olana yevmî dört akçe vazîfe ta’yîn olunduğuna hâlâ zâviye-i mezbûra şeyh-i zâviye olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Şeyh Hacı İshak Hindî -zîde takvâhu-nun yedine defter-i hâkânî sûreti verilip, mücebince muhâsebeye kayd olunup berât-ı şerîf verilmek fermânım olmağın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip yedine verilen defter-i hâkânî sûret-i mücebince, bin Ramazân’ının yirmi üçüncü gününden yevmî dört akçe vazîfe ta’yîn edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr Şeyh Hacı İshak Hindî varıp zâviye-i mezbûrda şeyh olup vech-i meşrûh üzre ta’yîn olunan yevmî dört akçe vazîfesin Bursa’da vâki’ Gâzî Hudâvendigâr evkâfı zevâyidi mahsûlünden mütevellîsi yedinden mâh-be-mâh alıp mutasarrıf ola, ol bâbda bir ferd mâni’ ve dâfi’ olmaya, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsın. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi’ şehri-Şevvâlî’l-mükerrerem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (67b)

Akdâ kudât ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olucak ma’lûm ola ki, erbâb-ı tîmârdan dârende-i fermân-ı hümâyûn Mustafâ nâm sipâhî südde-i sa’âdetime ‘arz-ı hâl sunup Hudâvendigâr sancağında taht-ı kazânda berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârî karyelerinden Öküzlük nâm karyesinin toprağında berât ve sûret-i defter-i cedîdde mukayyed İdeeseff(?) mezra’ası demekle ma’rûf mezra’a ahâlîsi ve karye mâbeyninde Ağlasun nâmıyla meşhûr ve mu’âref olan mezra’anın hâsılı olan a’şâr-ı şer’iyesin kadîmden eşkinci tîmârına mutasarrıf olanlar ve bulageldiği İdeeseff(?) mezra’ası yerlerinde hâricden kimesnenin ‘alâkası yoğiken ? civârında vâki’ piyâde ve müselleme çiftliklerinden (...) nâm çiftliği mutasarrıf olan ‘Alî ve (...) nâm kimesneler, ol yerler bizim mezkûr çiftliğin toprağındandır ‘öşr ve resmî biz alırız deyu fuzûlî ahz u kabz edip gadr eylediklerin bildirip men’ u def’ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda husûs-ı mezbûra mukayyed ve südde-i sa’âdetimden ihrâc olunmuş mühürlü sahîh-i sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb edip ? ‘öşrü nizâ’ olunan yerler kadîmden piyâde ve müselleme çiftliklerine mutasarrıf olanlar piyâdelik tarîkiyle tasarruf edip ‘öşr ve resmin piyâde sipâhîleri alageldikleri mensûh ve piyâde çiftliği yerlerinden olmayıp fi’l-vâki’ kadîmden eşkinci tîmârına mutasarrıf olanlar, ‘öşür ve resmin tîmâr tarîkiyle alageldikleri mezbûr mezra’ası yerlerinden iken mezbûrlar fuzûlen ‘öşr ve resmin alıp gadr eyledikleri vâki’ ise câiz değıldir men’ u def’ edip zikr olunan mezra’a-i mezbûre yerlerinin ‘öşür ve resmin bana ahz u kabz etdirip mezbûrları dahl ü ta’arruz etdirmeyesin, hilâf-ı şer’ ve kânûna mugâyir defter ve emr-i hümâyûn kimesneye iş etdirmeyesin, kaziyyede müdh’Alî olmayanı dahl etdirmeyip ‘inâd üzre olanı yazıp âsitâne-i sa’âdetime ‘arz edip bu husûs için tekrâr şikâyet olunup bir dahi emr-i şerîf varmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsın. Tahrîren fi evâsıtı şehri Cemâzi’l-â’hir sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâtî’l-müslimîn ilh. Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olucak ma’lûm ola ki, nâm kimesneler südde-i sa’âdetime ‘arz-ı hâl edip kazâ-i mezbûrda vâki’ yehûd mahallesinde sâkin olan müslümanlar mürûr ve ‘ubûr edegeldikleri yahûdiler üzerine ba’zı yahûdiler pencerelerinden ? sular döküp yolları mülevves edip müslümanları küllî zararları olmağın şer’le görölüp zararları men’ u def’ olunmak lâzım olmuşdur buyurdum ki, hukm-i

şerîfîmle vusûl olundukda sâdır olan emrim üzere ‘amel edip dahi husûs-ı mezbûre takayyüd olunup hakk u ‘adl üzere teftîş ve tefahhuz edip göresiz, ‘arz olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâyı şer’î kavîmle âmil olup zarâr-ı şer’îleri men’ u def’ edip min ba’d şer’-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin, ammâ hak üzere olup ahz u celb ? âhar vecihle hilâf-ı şer’-i şerîf kimesneye te’addî etdirmeyip ve ol bahâne ile kimesnenin akçesin aldirmayasın, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehr-i Şevvâli’l-mükerrerem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân işbu râfî’-i tevkî’-i refî’u’ş-şân-ı hâkânî Mehmed b. Kâsım südde-i sa’âdetime gelip mahrûse-i Bursa’da ekmekçiler kethüdağı sene sittîn ve elf Ramazân’ın guresinden kendüye tevcîh olunup sûret-i ruûs-i hümâyûnum verildiğin bildirip mücebince berât-ı şerîfîm verilmek bâbında gâyet ricâ etmeğin tevcîh edip işbu berât-ı hümâyûn-ı sa’âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, ba’d-e’l-yevm mezbûr varıp mahrûse-i Bursa’da ekmekçiler kethudâsın olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra kadîmden ekmekçiler kethudâsı olanlar tevcîhle mutasarrıf olagelmişler ise yine ol vecihle mutasarrıf olup ol bâbda hiç ehad mâni’ ve dâfi’ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalır. Tahrîren evâyil-i şehr-i Ramazân’ıl-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (68a)

Akdâ kudât ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olucak ma’lûm ola ki, Bursa’da vâki’ bâc-ı bazâr galle ve tevâbi’i mukâta’ası emni Hüseyin -zîde kadruhu- südde-i sa’âdetime ‘arz-ı hâl edip ekmekçi ve arpacı ve bozacı ve hamalları kethudâlığı dilediği kimesne ola deyu şart-ı iltizâmına dâhil iken, ba’zı kimesneler dîvân tarafından bir tarikle berât edip mîrîye gadr ederler deyu bildirip şart-ı iltizâmı mücebince ‘amel olunup ol vecihle dahl u ta’arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfîm verilmek ricâ eylediği ecilden hazîne-i ‘âmiremde mahfûz olan Bursa mukâta’ası defterlerine nazar olnduk da, ekmekçi ve arpacı ve bozacı ve hamalları kethudâlığı dilediği kimesne ola deyu ümenâ-i sâbıkın şart-ı iltizâmında mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfîmle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel edip dahi zikr olunan ekmekçi ve arpacı ve bozacı ve hamalları kethudâlığı dilediği kimesne ola deyu iltizâmına dâhil olmağla şart-ı iltizâmına muhâlif âhara müdâhale etdirmeyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’-t-tâsi’ ‘aşera Şevvâli’l-mükerrerem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn vârisü ‘ulûmi’l-enbiyâ-i ve’l-mürselîn hucetü’l-hakki ‘ale’l-halki ecme’în el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olucak ma’lûm ola ki, dergâh-ı mu’allâm çavuşlarından olup Bursa’da vâki’ beytü’l-mâl ve tevâbi’i mukâta’âsına bin kırk sekiz Cemâziye’l-evvel’inin guresinden bin elli bir Zilhiccesi gâyetine gelinceye değin ber-vech-i iltizâm emîn olan Mustafâ Çavuş’un mukâta’a-i mezbûre mâlından zimmetinde dört yük akçe lâzım gelmekle mahallinden zimmet-i tezkiresi yazılıp mühürleyip ve nişânlayıp irsâl olunmağın mücebince meblag-ı mezbûru mezkûrdan mu’accelen taleb ve tahsîl ve bin altmış lezezi mevâcib verilmezden mukaddem ber-vech-i ta’cîl der-sa’âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmek bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfîmle istihdâm kullarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân ‘Alî -zîde kadruhu-vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel edip dahi kat’an âram ve tavakkuf eylemeyip mezbûru her kânde ise buldurtup ve getirtip zikr olunan senelerden mukâta’a-i merkûme mâlından zimmetine lâzım gelen dört yük akçeyi irsâl olunan mühürlü ve nişânlu zimmet-i tezkiresi mücebince taleb ve tahsîl edip keseleyip ve mühürleyip(?) ve mu’temedün ‘aleyh adamlar gele, iki konağı bir eylemek üzere serî’an ve ‘âcilen sa’âdetime irsâl ve îsâl ve dâhil-i hazîne etdirmekdedir, ikdâm-ı tâm ve ihtimâm-ı mâlâ kelâm eylesin, şol ki vermekde muhâlefet edersen mübâşir-i mezbûr ile der-sa’âdetime ihzâr etdirip ‘avdet ve te’hîrden ve ihmâl ve müsâhaleden ziyâde ictinâb edip vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi’-ve’l-ışrîn şehr-i Şevvâli’l-mükerrerem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

İşbu râfî’-i tevkî’-i refî’u’ş-şân-ı hâkânî es-Seyyid Mahmûd südde-i sa’âdetime gelip mahrûse-i Bursa’nın bâzarbaşlığı sene sittîn ve elf Şa’bân’ının yirmi dördüncü gününden kendüye tevcîh olunup, sûret-i ruûs-i hümâyûnum verildiğin bildirip mücebince berât-ı şerîfîm verilmek bâbında ‘inâyet ricâ etmeğin mücebince tevcîh edip işbu berât-ı hümâyûn-ı meserret-makrûnu verdim ve buyurdum ki, ba’d-e’l-yevm mezbûr varıp mahrûsenin bâzarbaşısı olup

hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra kadîmden bâzarbaşı olanlar tevcîhle mutasarrıf ola gelmişler ise bu dahi ol vecihle mutasarrıf olup ol bâbda hiç ehad mâni‘ ve dâfi‘ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi evâyili şehr-i Ramâzan’il-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (68b)

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hudâvendigâr sancağında ordu bedeli cem‘ine me'mûr olan (...) -zîde mecduhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, hâliyâ levâzım ve kalyonlar mühimmâtiyçün ziyâde hazîne-i lâzım ve tedâriki umûr-ı mühimmeden olmağla tahsiline me'mûr olduğun livâ-i mezbûrda vâki‘ şehir ve kasabalarda kâr u kesb üzere olan ehl-i hiref ve erbâb-ı sanâyi‘de işbu sene-i mübârekede tahsiline me'mûr olduğun ordu bedel-i akçelerin ellerinde olan emr u defter mücebince mu‘accelen tahsîl ve mühimmât-ı mezbûre için iki yük kırk dört bin akçe tedârik ber-vech-i ta‘cîl der-sa‘âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmek bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere ‘amel edip dahi kat’an te’hîr ve tavakkuf eylemeyip tahsiline me'mûr olduğun ordu bedeli akçelerinden irsâli fermânım olan meblag-ı mezbûru mu‘accelen tedârik edip keseleyip ve mühürleyip mühimmât-ı mezbûre için mübâşir-i mezbûr ve mu‘temedün ‘aleyh adamlarınla ber-vech-i ta‘cîl der-sa‘âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirip bir vecihle ‘özl ü bahâne eylemeyesin, şöyleki fermânım üzere mu‘accelen tedârik ve irsâl eylememekle sefer-i hümâyûnum mühimmâtının ve kalyonlarının ‘avdet ü te’hîrine bâ‘is olan bir vecihle ‘özl ü cevâbın mesmû‘-ı hümâyûnum olmayıp sâyirlere müceb-i ‘ibret ve sebeb-i nasîhat olmak için eser-i tahakkuk(?) bilâ te’hîr hakkından gelinir bilmiş olasın, ona göre mukayyed olup bu zamânı sâyir zamâna kıyâs eylemeyip bir gün mukaddem der-sa‘âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirip vech-i meşrûh üzere emrimi yerine getirip, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis şehr-i Şevvâli'l-mükerrerem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân mahrûse-i Bursa'da vâki‘ tahıl bâzarının ‘âmme ve hâssa hamallar kethudâlığı içlerinden bölükbaşısı olanlar mutasarrıf ola gelmekle bölükbaşı olan işbu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘u’ş-şân-ı hâkânî Fazlî oğlu Hüseyin südde-i sa‘âdetime gelip zikr olunan kethudâlığı berât-ı şerîfimle mutasarrıf iken âhardan diğer Hüseyin nâm kimesne ‘Abdurrahmân mahlûlünden aldım deyu berât etdirip gadr etmekle südde-i sa‘âdetimde mahfûz olan kayıda mürâca‘at olundukda hamallar kethudâlığına bundan akdem içlerinden bölükbaşısı olageldiği mukayyed bulunmağın mezbûr diğer Hüseyin ref‘ olunup geri kendüye ibkâ ve mukarrer olmak bâbında ‘inâyet ricâ etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûmu verdim ve buyurdum ki, ba‘de'l-yevm mezbûr Fazlî oğlu Hüseyin varıp zikr olunan tahıl bâzarının ‘âmme ve hâssa hamalları kethudâsı olup hıdmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra min ba‘d ‘Abdurrahmân mahlûlünden aldım diyen mezbûr diğer Hüseyin’i ve âhardan bir ferdi dahl ü ta‘arruz kılmayalar, şöyle bilip ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi evâhiri şehr-i Ramazâi'l-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı meserret-makrûn-ı hâkânî Mustafâ mahrûse-i Bursa'da vâki‘ merhûm ve magfûrun-leh Sultân Murâd Hân -tâbe serâhu-‘imâret-i ‘âmiresinde yevmî beş akçe vazîfe ile ta'yîn-i nân ve habbâz olup hıdmetinde mücidd ü sâ‘î iken Ahmed nâm kimesne bir tarîk ile gadr etmekle geri kendüye ibkâ ve mukarrer kılmak ricâsına iftihâru'l-havâs ve'l-mukarrebîn der-sa‘âdetim ağası olup bi'l-fi‘il evkâf-ı selâtin nâzırı olan Mehmed Ağa -dâme ‘uluvvuhu- ‘arz etmeğın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip Ağa-yı müşârun-ileyhin ‘arzi mücebince bin altmış Ramazân-ı şerîfinin onuncu gününden ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp ta'yîn olunan yevmî beş akçe vazîfesinin üç akçesi ta'yîn-i nân ve iki akçesi habbâz fırınları için evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mâh-be-mâh alıp mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni‘ ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehr-i Ramâzan’il-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (69a)

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hudâvendigâr sancağının bin altmış senesi bedel-i tîmâr cem‘ine me'mûr olan -zîde mecduhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, inşallâhu te‘âlâ kapım kullarının verilcek bin altmış lezîzi mevâcibleri ve mühimmât-ı sefer için ziyâde hazîne lâzım ve tedâriki emr-i mühim olmağla tahsiline me'mûr olduğun livâ-i mezbûrun tîmârı bedeli akçelerinden dört yük seksen bin akçe tedârik ve ver-vech-i ta‘cîl der-sa‘âdetime irsâl ve mevâcib verilmezden mukaddem teslîm-i hazîne etdirilmek bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere ‘amel

edip dahi kat'an arâm ve tavakkuf eylemeyip mevâcib-i merkûm için irsâli fermânım olan meblag-ı mezbûru mu'accelen tedârik edip keseleyip ve mühürleyip iki konağı bir eylemek üzere mübâşir-i mezbûr ve mu'temedün 'aleyh adamlarıyla serî'an ve 'âcilen der-sa'âdetime irsâl ve mevâcib verilmezden mukaddem etdirmekde ikdâm-ı tâm eylesin. Şöyle ki fermânım üzere mu'accelen tahsîl etdirmemekle mühimmât-ı seriyyenin ve mevâcibin 'avd ü te'hîrine bâ'is olan bilâ te'hîr hakkınızdan gelinir bilmiş olasın, ona göre mukayyed olup bu zamânı sâyir zamâna kıyâs eylemeyip mu'accelen irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmekde ikdâm-ı tâm ve ihtimâm edip vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' şehr-i Şevvâli'l-mükerrerrem mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Kıdvatü'l-emâcid ve'l-a'yân Hudâvendigâr sancağının bin altmış bir senesi mahsub olmak üzere bedel-i nizânları cem'ine me'mûr olan (...) -zîde mecduhu-- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki, inşallâhu te'âlâ âsitâne-i sa'âdetimde olan kapım kullarının verilecek bin altmış lezîzi ve mevâcibleri ve mühimmât-ı sefer için ziyâde hazîne lâzım ve tedâriki mühim olmağla tahsîline me'mûr olduğun livâ-i mezbûrun bedel-i nüzûlu akçelerinden üç yüz otuz bin akçe tedârik ber-vech-i ta'cîl der-sa'âdetime irsâl ve mevâcib vermezden mukaddem teslîm-i hazîne etdirmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel edip dahi bir an ve bir sâ'at te'hîr ve tavakkuf eylemeyip tahsîline me'mûr olduğun livâ-i mezbûrun bedel-i nüzûl mâlından mevâcib-i merkûm ve mühimmât-ı sefer için irsâli fermânım olan meblag-ı mezbûru mu'accelen tedârik edip keseleyip ve mühürleyip iki konağı bir eylemek üzere mübâşir-i mezbûr ve mu'temedün 'aleyh adamlarıyla serî'an ve 'âcilen der-sa'âdetime irsâl ve mevâcib verilmezden mukaddem teslîm etdirip bir vecihle nizâ' eylemeyesin. Şöyle ki fermânım üzere mu'accelen tedârik ve irsâl etmemekle mevâcib-i merkûmun ve mühimmât-ı ı seriyyenin ve mevâcibin 'avd ü te'hîrine bâ'is olan bir vecihle 'özü ü cevâbı mesmû'-i hümâyûnum olmayıp hilâf-ı emr-i şerîf vaz' eylediğin ecilden müstakilen adam gönderilip âyirlere mûcib-i 'ibret ve sebep-i nasîhat olmak için bilâ te'hîr hakkından irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmekde ikdâm-ı tâm ve ihtimâm gelinir bilmiş olasın, ona göre mukayyed olup ve bu zamânı sâyire kıyâs eylemeyip mu'accelen irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmekde ikdâm-ı tâm ve ihtimâm-ı mâlâ kelâm eylesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis' şehr-i Şevvâli'l-mükerrerrem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezzâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki, kete kazâsı ahâlîsi sütte-i sa'âdetime 'arz-ı hâl sunup kâdîler ve nâibler devre çıkmak memnû' iken bi'l-fi'l kâdîları olan nâm kâdî devre çıkıp karye-be-karye gezip bî-nâmaz ve devir akçesi deyu fukarâdan küllî akçe talep edip zulm ü te'addî ve tecâvüz eylediğin bildirip men' u def' olunmak bâbında hukm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin i'lâm olduğuna gibi eyyâm-ı 'adâlet-encâmında re'âyâya bir vecihle zulüm olduğuna kat'an rızâ-yı şerîfim yokdur, mezbûr kâdîya ve nâibine muhkem tenbîh ve te'kid eylesin ki, min ba'd devre çıkmayıp ve karye ve karye gezmeyip ve bî-nâmaz ve devr akçesi nâmıyla ve sâyir bahâne ile re'âyânın bir akçe ve bir habbesin almayasın ve aldırmaıyıp şer'-i hümâyûnuma muhâlif bir vecihle zulm ü te'addî etmeyeler ve etdirmeyip men' u def' edip tekrâr emrim varmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse. (69b)

Ber-mûceb-i defter-i muhâsebe-i İbrâhîm Ağa Bostân min hassa-i mütevellî-i sâbık olan câmi'-i şerîf-i merhûm ve magfûrun-leh Sultân Mehmed Hân eş-şehîr bi-Yeşil 'İmâret der-Bursa. Fî 7 Muharrem sene 1059 ilâ 17 Rebî'u'l-evvel(?) sene 1060. Ber-mûceb-i defter mûmzâ ve mahtûm.

????????????????

Vech-i meşrûh üzere mezkûrun muhâsebesinde doksan dört bin akçe ber-vech-i peşîn muhâsebesinde mahsûb olunmuşdur. Fî ? sene 1060.

Meclis-i şerîf-i şerî'at-şî'âr ve mahfel-i münîf-i e'âlî-karârları savbına dürer-i da'avât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyât ithâfiyla muhibbâna inhâ olunan oldur ki, bin elli dokuz senesinde Yeşil 'İmâret mütevellîsi olan İbrâhîm Ağa -zîde kadruhu-nun bu tarafda muhâsebesi

görülüp mezbûr İbrâhîm Ağa'nın vakıfda altmış üç bin akçesi kalıp mezbûr dahi vakfa merhamet yirmi sekiz bin akçesin teberrû' edip otuz beş bin akçe vakfin zimmetinde kaldık da bu cânibde yirmi dört bin dört yüz akçesi haremeynden verilip on bin altı yüz akçesi dahi ol cânibe evkâf-ı mezbûr mütevellîsinden aliverip ve dahi hân-ı harîr ile varında mukâta'alarından zamân-ı tevliyetde olduğu peşin muhâsebesine dahi mahsûb olup me'mûldur ki mütevellîsi Halîl ve âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz etdirmeyip sene-i mezbûre tahvile tecvîz olunup dâhil-i muhâsebe olmuşdur, mektûb-ı muhabbet vusûl buldukda vakfin zimmetinde kalan meblag-ı mezbûru sûret-i muhâsebe mücebince aliverip düşen husûslarına ihtimâmıyla imdâd ve 'inâyet ve her vecihle harîr şükrü mezbûl ve bi-dirig buyurasın. Bâki hemîşe 'izz ü fazilet dâim bâd. Muhlis-i muhsin Muharrem Ağa dâru's-sa'âde.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, bin dokuz senesinde Yeşil 'İmâret mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm -zîde kadruhu-nun muhâsebesi görülüp mezbûr İbrâhîm'in vakıfda altmış üç bin akçesi kalıp mezbûr dahi yirmi sekiz bin akçenin vakfa teberrû' otuz bin akçesi vakfin zimmetinde kalmağla yirmi dört bin dört yüz akçesi haremeynden verilip on bin altı yüz akçesi ol cânible evkâf-ı mezbûre mütevellîsinden aliverip ve dahi hân-ı harîr ile varınca mukâta'alarından zamân-ı tevliyetinden olduğu peşin muhâsebesine dahi mahsûb olup mütevellîsi Halîl ve âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz etdirmeyip sene-i mezbûretahvîl-i tecvîz olup dâhil olmağın vakfin zimmetinde kalan meblag-ı mezbûru sûret-i muhâsebe mücebince aliverilmek için, evkâf-ı Haremeyn-i şerefeyn nâzırı olup dâru's-sa'âdetim ağası olan iftihâru'l-havâs Mehmed Ağa -dâme 'uluvvuhu- tarafından mühürlü mektûb verilmele mücebince 'amel olunmak bâbında emrim şerîfim ricâ etmeğın mücebince 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûr bir def'a şer'le görülüp fasl olmuş değil ise tamâm-ı hak ve 'adl üzere mukayyed ve muhâsebe defterine nazar edip göresin 'arz olunduğu üzere Ağa-yı müşârun-ileyh tarafından dahi mühürlü mektûb verilmiş ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kadîmle 'âmil olup dahi şer'le müteveccih olan hakkı aliverip min ba'd şer'-i şerîfe ve mühürlü mektûba ve sûret-i muhâsebeye ve emr-i hüm'yûnuma muhâlif mütevellîsi olan Halîl ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz etdirmeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fî evâhiri şehri Ramazânî'l-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (70a)

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî mahrûse-i Bursa'da vâki' bozahâne ve hân-ı cedîd mukâta'ası bundan akdem bin elli dokuz Şevvâl'inin guresinden Mehmed nâm kimesne 'uhdesinde senesi kırk bin akçeye iltizâmı olup hâlâ Süleymân nâm kimesne dîvân-ı hümâyûna gelip 'arz-ı hâl edip bin altmış Şevvâl'i guresinden iltizâm-ı sâbık üzere senesini kırk bin akçeye iltizâm ve kabûl ederim, şol şartıylaki mukâta'a-i mezbûreyi kadîmden ümenâ-i sâbık ne minvâl üzere zabt u tasarruf edegelmişler ise bu dahi ol minvâl üzere zabt u tasarruf etdirile deyu berât-ı 'âlîşân verilmek bâbında 'inâyet ricâ eyledikde berât-ı şerîf verilmek fermânım olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn mezbûr Süleymân -zîde kadruhu- hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip târîh-i mezbûrdan mukâta'a-i mezbûreye emîn nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mukâta'a-i mezbûreye emîn olup ve mezbûrun tahvîlinden bin elli dokuz Zilhicce'sinin on yedinci gününde yedi bin yüz yirmi akçe ve yine sene-i mezbûre Zilhicce'sinin yirmi dördüncü gününde beş bin iki yüz altmış sekiz akçe ki cem'an on iki bin üç yüz seksen sekiz akçe dâhil-i hazîne eylemişdir, ol bâbda hiç ehad mâni' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fl'l-yevmi'l-hâmis şehri Muharremi'l-harâm sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da vâki' bâc-ı bây agnâmı me'a serçin ve derçin ve tevâbi'i mukâta'ası bundan akdem bin elli dokuz Şevvâl'i guresinde Bekir nâm kimesne 'uhdesinde senesine elli beş bin akçeye iltizâma olup hâlîyâ 'Alî nâm kimesne dîvân-ı hümâyûna gelip 'arz-ı hâl sunup bâc-ı bây agnâm ve tevâbi'i mukâta'asının bin altmış Şevvâl'inin guresinden uslûb-i sâbık üzere senesini elli beş bin akçeye otuz bin akçe peşin ile iltizâm ve kabûl ederim, şol şart ile ki mukâta'a-i mezbûre kadîmden ümenâ-i sâbık ne minvâl üzere zabt u tasarruf ile gelmişler ise bu dahi ol minvâl üzere zabt u tasarruf etdirile deyu vech-i meşrûh üzere berât-ı şerîf vermek fermân-ı şerîfim olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân 'Alî -zîde kadruhu-ya zabt u tasarrufiyçün târîh-i mezbûrdan bu berât-ı sa'âdet-âyât ve meserret-gâyâtı verdim ve buyurdum ki, mezbûr 'Alî -zîde kadruhu- varıp kadîmden umenâ-i sâbık ne minvâl üzere zabt u tasarruf edegelmişler ise mezbûr dahi ol minvâl üzere zabt u tasarruf

eyleye, mezbûrun tahvilinden bin elli dokuz Recebi'l-mürecebinin onuncu günü tefâvütü ile yirmi dokuz bin yedi yüz akçe teslîm-i hazîne olmuştur, ol bâbda âhardan kimesne dahl ü ta'arruz kılmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarlar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn şehr-i Recebi'l-müreceb sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu râfî'-i tevkî'-i refî'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî Mehmed -zîde kadruhu- hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip, merhûm Pîr Mehmed Paşa'nın kasaba-i Silivri'de vâki' câmi'-i şerîf ve imâret evkâfından mahrûse-i Bursa'da ve Murâdiye'de vâki' 'akarâtına a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverr'în evkâf-ı mezbûre nâzırı olan Ebu'l-fazl Mahmûd ve -edâma'llahu te'âlâ fezâilehu- 'arz-ı mücebince terk-i hîdmet eylediği sebebe ref' olunan Mahmûd yerine, bin altmış Şevvâl'inin dokuzuncu gününden yevmî altı akçe vazîfe ile câbî nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr Mehmed -zîde kadruhu- varıp şol ki vezâyif-i hidemât-ı ciddiyedir, mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî altı akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda ref' olunan Mahmûd ve âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz eylemeyeler, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarlar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'âşîr şehr-i Şevvâlî'l-mükerrerem sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (70b)

Defter oldur ki sâbıkan has odabaşı olan iftihâru'l-havâs ve'l-ekârim Hasan Ağa hazretleri taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden temlik buyurulan Mu'allimzâde çiftliği ve tevabî'inden kazâ-i Yenişehir'de Marmaracık nâm karyede hâricden mütekâ'id olan ermenî tâyifesi tahrîr ve defter-i hâkânîye kayd olunmağçün müşârun-ileyhe 'lâm ile der-devlet-i 'aliyyeden emri şerîf vârid olduk da imtisâlen li'l-emri'l-'âlî mahallinde tahrîr olan ermenîlerdir ki 'ale'l-esâmî sebt olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis min Cemâzi'l-evveli li-seneti semân ve hamsîn ve elf.

Sadok veled-i Mîrad, Sodok veled-i O, Allavirdi veled-i Mîrad, David veled-i Karaca, Sadok veled-i O, David veled-i Mîrad, Sefer veled-i David, Hacador veled-i David, ? veled-i Barak, Kirkor veled-i Barak, Karabod veled-i Muhtar, Tomas veled-i Muhtar, Donuk birâder-i O, Hanik birâder-i O, Miri veled-i Kesber, Oğur veled-i Miri, Bahadır veled-i Mîrad, Yagob veled-i Mîrad, Karagöz veled-i Kesber, Kebrased veled-i Vatan, Agil veled-i Aleksan, Arakil veled-i Sadok, Mîrad veled-i Maksud, Mazer veled-i O, Agazar veled-i diğer O, Sadok veled-i Sertad, Alkor veled-i Mıgırdıç, Kirkor veled-i Dolnar, Manaksar veled-i Dolnar, Harsan veled-i O, Arakil veled-i Karaca, Somad veled-i Genger, Malnikil veled-i Dolnar, Arakil veled-i Sergis, Sarı David veled-i Mıgırdıç, Marsa veled-i Avanos, Sergis, veled-i Medror, Saduk veled-i Sergis, Bodur Murâd veled-i Mark, Manuk veled-i O, Manuk veled-i Mîrad, Bakir Koca Karagöz veled-i Maras, Sadok veled-i David, Karagöz veled-i Mîrad.

Mezbûr mezra'a dahi vâkıf-ı müşârun-ileyhe ebnâsına ve ba'de'l-inkırâz karındaşı Umur bey'in ebnâsına meşrût olduğu isbât edip hucet-i şer'îyye mücebince tashîh olunmak için bu hakîre hitâben emri şerîf vârid olmağın Umur Bey evlâdında halîl-i bâlâda zikr olunduğu üzere kayd u tashîh olunmuştur. Fî evâhiri şehr-i Zilkaâde 1031.

İşbu mezra'a-i Marmaracık sâbıkan has odabaşı olan Hasan Ağa'ya Bursa kazâsında vâki' mukaddemâ kendüye taraf-ı hümâyûndan hibe ve temlik olunan Mu'allimzâde demekle meşhûr olan çiftlik ve kadîmü'l-eyyâmdan me'an zabt olagelen Marmaracık nâm mezra'a, hatt-ı hümâyûn mücebinde verilen mülknâme-i hümâyûnda mestûr olup lâkin defter-i icmâl ve mufassalda kayd u şerh verilmemekle bu hakîr ? kayıd ve tashîh olunmak için emri şerîf sâdir olup defterhâne-i 'âmireye mürâca'at olundukda, zikr olunan Marmaracık Hamza Bey evlâdından Halîl nâm kimesne mutasarrıfa olmak üzere bin otuz bir târîhinde tashîh olunup ol dahi fevt oldukdan sonra müşârun-ileyh hasodabaşı Hasan Ağa'ya temlik olup mülkiyet üzere mahalli tashîh olunmak için hukm-i şerîf sâdir olmağın mücebince tashîh olunmuştur. Fî evâyili Zilhicce sene 1055.

Yenişehir-der- livâ-i Hudâvendigâr mezra'a-i Marmaracık tîmâr-ı Hamza Bey mülküdür, Oruç Bey sulbî oğlu elindedir deyu nakl olunmuştur defter-i Kirmasti sekiz çiftlik yer var, altmış koz ağacı var, şimdi harâbdır deyu tiz mülkûme temessükleri zâhir oldu deyu mukayyedir, defter-i köhne el-hâletü hâzihi vakıf binâlık üzere Haydar Bey ve Mustafâ Bey mutasarrıflar ellerinde merhûm Sultân Bâyezîd Hân ve pâdişâhimızda nişlân-ı şerîfleri var deyu mukayyedir defter-i atîk hâliyâ sâhibü'l-mülkün 'utekâsından birkaç nefer kimesneler mütemekkin olup mezra'a-i merkûmede zirâ'at etdirip sâhib-i 'arza hukû-i lâzîmelerin edâ ederler.

Zikr olunan Marmaracık nâm mezra'a müşârun-ileyh odabaşı Hasan Ağa'ya cümle 'avâriz ve nüzül ve bedel-i mekâri ve mütekâ'idinden olup hazineden min külli'l-vücûhmefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem mu'af ve müsellemler olmak üzere hatt-ı hümayûn ile mukaddemâ temlik buyurulan ağa-yı müşârun-ileyhe dahi haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına ve ba'zı vücûh-ı hayrâtına vakf eyleyif vakfiyyetin ve mu'âfiyetin mahalline kayd u tashîh eylesin deyu bu hakîre hitâben emr-i şerîf vârid olmağın ber-mûceb-i emr-i şerîf mu'âfiyetin ve vakfiyyetin mahalline kayd olunmuşdur. Tahrîren fî evâhiri şehr-i Receb li-seneti seb' ve hamsîn ve elf.

Sûret-i defter-i evkâf livâ-i mezbûr budur ki nakl olundu. Tahrîren fî evâyili şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene tis'a ve hamsîn ve elf. (71a)

Mefâhiru'l-kudât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâyilve'l-keîâm Hudâvendigâr sancağında vâki' olan kâdîlar -zîde fazluhum- tevkî'-i refî'-i vâsıl olucak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bin altmış iki senesine mahsûb olmal üzere memâlik-i mahrûsede vâki' perâkende ermenî ve Medîne-i Münevvere ve Anadolu Rûmu ve yâve keferesinin yâve cizyesi cem'ine me'mûr olan dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri kurucularından Sâlih -zîde mecduhu-der-sa'âdetime 'arz-ı hâl edip, livâ-i mezbûrda vâki' tâyife-i mezbûrenin târîh-i merkûmda 'uhdelerine edâsı lâzım gelen maktû'ları ve yeve cizyeleri tahsîli tarafından (...) nâm kimesneye der'uhde eylediğın bildirip kadîmden olageldiğı üzere cem' u tahsîl etdirilmek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ etmeğın imdi fermân hulûl eyledikte vech-i meşrûh üzere cem' u tahsîl etdirilmek emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere livâ-i mezbûrda âhar diyârdan gelip kâr u kesb eden perâkende ermenî ve Anadolu Rûmu ve Kayseriyeli ve Vanlı ve Çulhâc ve Bitlisli ve Arabgirli ve Besnili ve Kefeli ve Vilaydelise ve Macar ve Eflak ve Boğdan taraflarından gelip ticâret ve kâr u kesb eden ermenî tâyifesinin herbir neferinden cihet-i ma'îşet ve gulâmiyesiyle dörder yüz yirmi altışar akçe maktû'ların ve perâkende Medîne-i Münevvere re'âyâsının beytû'l-mâl ve cürm-i cinâyetlerin mübâşir-i mezbûra cem' u tahsîl ve ahz u kabz etdirip kimesneye ta'allûl ve nizâ' etdirmeyesin ve bundan mâ 'adâ Rumeli ve adalardan ve eczîrlerden ticâret ve kâr u kesb için livâ-i mezbûra gelen Balık(?) Rûm ve Artod ve Sirka(?) ve Bulgar ve Laz ve sâyir yâve keferesinin dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere üçer yüz akçe yeve ve cizyelerin ve henüz hadd-i bülûga ermeyen kâr u kesbe kâdir Rûm ve ermenî oğlanlarından nısf cizye yüz ellışer akçe cem' u tahsîl etdirip biz sultânlar vezîr-i a'zâm ve vüzerâ ve Kapudan Paşa ve evkâf-ı selâtin ve sâyir evkâf ve emlak karyeleri re'âyâsıyız ve perâkende tâyife ve ? ve izdin(?) ve şâhinci ve çakırcı ve atmacacı ve derbendci ve çobanlarız deyu ta'allûl ve nizâ' etdirmeyip kâr u kesb eyledikleri mukâbeledede lâzım gelen yeve cizyelerin cem' u tahsîl etdiresin ve tâyife-i mezbûrenin maktû'ları ve yeve cizyeleri mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiye üzere yed-i vâhidden cem' u tahsîl olunagelmekle ber-vech-i meşrûh üzere cem' u tahsîl etdirip min ba'd tahsîline mîr-i mîrân ve mîr-i livâ adamların ve voyvodaların ve sipâhî ve Yeniçeri ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmâr ve sâyir ehl-i 'örf tâyifesin ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz etdirmeyesin, şöyle ki tâyife-i mezbûrdan ba'zıları zikr olunan 'askerî tâyifesinin ve ba'zı zî-kudret kimesnelerin yanlarında ve bâğ bahçelerinde varıp ve sâkin olup yeve cizyelerin ve maktû'ların aldırmağa mâni' olurlar ise ol ma'küleleri men' u def' eylesin, men'le memnû' olmayanları isimleri ve dirlikleri ve sâkin oldukları kasaba ve karyeleri ile ve ze'âmet tîmârlarının baş karyeleriyle yazıp der-sa'âdetime 'arz u'lâm eylesin, siz ki ba'dehu haklarında fermânım tevecçühle sâdır olur ise mücebiyle 'amel oluna, ama hîn-i tahsilde tamâm-ı ihtimâm edip hilâf şer' ve kânûn ve mugâyir emr-i hümayûn fermân-ı şerîfimden ziyâde akçe alınmağla re'âyâya zulm ü te'addî olmakdan be-gâyet ihtizâr eylesin, şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'ısrîn şehr-i Muharremi'l-harâm li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikî'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, dârende-i fermân-ı hümayûn Mustafâ südde-i sa'âdetime gelip mahrûse-i mezbûreye tâbi' Şerefeddîn Câmi'-i şerîfinin imâmeti kendüye tevcîh olunup berât-ı şerîfim verildiğın bildirip elinde olan berâtı mücebince zabt etdirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın berâtı mücebince etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki, sâdır olan emrim üzere imâmet-i mezbûru elinde olan berâtı mücebince zabt u tasarruf etdirip âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz etdirmeyesin ve dahl olunup hîdmeti mukâbelesinde kendüye 'âyid olan nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hukm edip alıversin,

şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehri-i Zilhiceti’ş-şerîfe li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (71b)

Bâ‘is-i tahrîr hurûf budur ki işbu bin altmış senesine mahsûb olmak üzere berât-ı ‘âlişânî ile ‘uhdemizde olan perakende ermenî maktû‘u ve yâve-i Rûm keferenin yeve cizyeleri ve ekrâd ve kıptiyân Karayağmurlu ve ma‘rifetlü tâyifelerinin cizye ve bedel-i ‘avâızların vezâyife-i mezbûrunun beytû‘l-mâlların cem‘ u tahsîl etmek için Hudâvendigâr ve Karahisar ve Kütahya ve Hamîd ve ‘Alâiye ve Sultânönü sancaklarında vâki‘ olanların ve bunlardan mâ‘adâ Aydın ve Saruhan ve Saflı ve Karası Sancaklarında vâki‘ yalnız ermenî tâyifesinin cizye ve beytû‘l-mâlların cem‘ u tahsîl etmek için işbu sâhibü’t-temessük Hâce Anton’a ber-vech-i iltizâm yirmi altı bin beş yüz guruşa der-‘uhde olunup merkûm dahi vech-i muharrer üzere kabûl etdikten sonra meblag-ı mezbûr yirmi altı bin beş yüz guruşa defe‘atıyla bî-kusûr velâ kusûr getirip edâ ve teslim edip bâkî zimmetinde zikr olunan sancaklardan hazîne mâlından ve gerek beytû‘l-mâlden bir akçe ve bir habbe kalmayıp kat‘-i ‘alâka olduğu ecilden temessük olmak için işbu hurûf ber-sebebü’t-temessük ketb olunup merkûm Hâce Anton’un yedine verildi ki vakt-i hâssa ihticâc edine. Tahrîren fi evâsıtı min şehri Rebî‘i’l-âhîr li-seneti sittîn ve elf.

Akdâ kudâtî’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olacak ma‘lûm ola ki, kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân bi’l-fi‘il matbâh-ı ‘âmirem emâni olan Hasan -zîde mecduhu- hâlâ dersa‘âdetime mühürlü tezkire gönderip bundan akdem ol cânibde nefsi-i neffsim için tatlu ve ekşi enâr rub‘ tabh olunmak mu‘tâd-ı kadîm olmağla işbu bin altmış snesine mahsûb olmak üzere tabh u irsâl etdirilmek için hâssa helvacılardan nâm kavîm -zîde kadruhu- ta‘yîn ve irsâl olunduğun bildirip emri-i şerîfim verilmek ricâsına i‘lâm eylemeğin imdi vech-i meşrûh üzere olmak emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mezbûr -zîde kadruhu- vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere ‘amel edip dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere zikr olunan tatlu ve ekşi enârı bulunan yerlerden kifâyet mikdâr olageldiği üzere mezbûra cem‘ u tedârik ve iştirâ etdirdip tabh olunduktan sonra koz zarflara(?) kodurtup ve yarar sefînelere tahmîl etdirtip ve mevsim-i deryâ ile âsitâne-i sa‘âdetime irsâl ve kilâr-ı ‘âmireme isâl ve teslim etdirmekte ikdâm ve ihtimâm ve mühimmât-ı mezbûre için kadîmden verilegelen on sekiz bin yedi yüz akçeyi Bursa’da vâki‘ bâc-ı bâzâr ve galle ve tevâbi‘i mukâta‘asından alıverip işbu hukm-i şerîfimin zahrına huccet eyleyip akçe alınan akçe emîninin eline veresin ki hîn-i muhâsebede böylece mahsûb oluna, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ ‘aşera şehri-i Ramazânî’l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Vech-i tahrîr hurûf budur ki, mahrûse-i Bursa’da vâki‘ es-Seyyid Mehmed el-Buhârî -‘aleyhi’r-rahmetü’l-bârî- hazretlerinin evkâf-ı şerîflerinden Gönü Hâni demekle ma‘rûf olan hânın müste‘ciri olan Muslî Bey fevt olup mezbûr Muslî Bey zikr olunan hânı beher-şehar bin ikişer yüz akçeye tutup yüz akçesin zeyline ve iki yüz akçesin deynine dokuz yüz akçesin vakfa verip mezbûr fevt olmağla işbu bâ‘is-i tezkire Hacı Mustafâ nâm kimesne ve râgip olup üç yüz akçe beher-şehar ziyâde eyleyip ve yüz akçe zeylini vakfa saymayıp beher-şehar bin üç yüz akçesin vakfa verip ve iki yüz akçesin dahi mezbûr Muslî bey’in akçesine tutaverip mezbûr Hacı Mustafâ’nın yedine bu tezkire verildiği vakfa enfe‘ ve evlâ olmağile mezbûrun tasarrufuna âhardan kimesne mâni‘ ve müzâhim olmaya. Tahrîren fi evâyili Zilka‘de sene sittîn ve elf. (72a)

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘deni’l-fazl ve’l-kelem Mevlânâ Yenişehir kâdîsi -zîde fazluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olacak ma‘lûm ola ki, kazâ-i mezbûra tâbi‘ Marmaracık nâm karye ahâlîsi hâlâ der-sa‘âdetime adam ve ‘arz-ı hâl gönderip mezra‘a-i mezbûra sâbıkan has odabaşı olan Hasan Ağa’ya mezra‘a-i merkûme taraf-ı mîrîden temlik olup karye-i mezbûrdan hâricden mütekâ‘id olan ermenî tâyifesi ‘ale’l-esâmî defter-i cedîde kayd olunup yedimde yedimde tahrîr-i cedîd defteri verilmekle deftere kayd olunan elli bir nefer ermenînin cizyeleri dahi müşârun-ileyh temlik olunup ol dahi Haremeyn-i Şerîfeyne vakf eyleyip ? ? kayd olunduğuna mühürlü tahrîr-i cedîd defteri verilip ve üzerimize edâsı lâzım gelen cizyemizi defter mücebince cânib-i vakfa edâ edip kusûrumuz yoğiken hâliyâ mîrî cizye cem‘ine me‘mûr olanlar mücerred celb-i mâl için hilâf-ı defter rencîde ederler deyu bildirip vakfın defterlü re‘âyâsın hilâf-ı defter cizye taleb ile rencîde olunmak bâbında emri-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden defter mücebince ‘amel olunmak emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda husûs-ı mezbûra mukayyed ve südde-i sa‘âdetimden ihrâc olunmuş mühürlü ve sahîh ve cedîd defter-i hâkânî sûretine nazar edip göresin, fi’l-hakîka karye-i mezbûra müşârun-ileyh re‘âyâsının cizye ve sâyir tekâlîf dahi temlik olunup ol dahi Haremeyn-i Şerîfeyne vakf eylemekle her sene üzerlerine edâsı

lâzım gelen cizyeleri cânib-i vakfa tahrîr-i cedîd-i defter mücebince edâ eyleyip kusurları yoğiken mîrî cizye cem'ine me'mûr olanlar mücerred celb-i mâl için hilâf-ı defter cizye talebi ile rencîde ve remîde eyledikleri vâki' ise ve sonradan içlerinden âhar diyârdan gelmiş göz yoğise men' u def' edip hilâf-ı şer' ve kânun ve mugâyir-i defter ve emr-i hümâyûn vakfın kadîmi defterlü re'âyâsın cizye cem'ine me'mûr olanlar rencîde ve remîde edirmeyip husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olunmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşera şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân südde-i sa'âdetimde bi'l-fi'il mi'mârbaşı olan Kâsım -zîde mecduhu- mektûb göndderip mahmiye-i Bursa'da vâki' neccârân ve seng-traşân ve kerestefürûşân ve eğerciyân ve sâyir binâya müte'allık olan üstâdların üzerlerine mi'mâr olan İbrâhîm me'mûr olduğu hıdmetlerinin 'uhdesinden gelmeğe kâdir olmadığı ecilden ref' olunup yerine geri zümre-i mezbûreden râfî'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî Ahmed Dede için mahall ü müstehak ve hıdmet-i mezbûre 'uhdesinden gelmekle kâdirdir deyu verilmeğe bâbında 'inâyet ricâsına 'arz etmeğin tevcîh edip bu nişân-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezbûr ve Ahmed'de varıp ref' olunan İbrâhîmyerine mi'mâr olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfî' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâyili şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî kıdvetü's-sülehâi's-sâlihîn Mevlânâ Ahmed b. Receb -zîde salâhuhu- mahall ü müstehak olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mahrûse-i Bursa'da vâki' İkiçeler agnâmi mukâta'ası mahsûlünden, akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn Bursa kâdîsi olan Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- 'arzı mücebince fevt olan Yûsuf 'Abdu'llâh mahlûlünden bin altmış Ramazânî'l-mübârekinin yirmi altıncı gününden yevmî beş akçe vazîfe ta'yîn edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh varıp vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan yevmî beş akçe vazîfesin İkiçeler agnâmi mukâta'ası mahsûlünden emîn olanlardan alıp mutasarrıf olup devâm-ı 'ömr ü devletim ed'iyyesine müdâvemmet ve iştigâl üzre ola, ol bâbda bir ferd mâni' ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' şehr-i Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (72b)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, Bursa'da sırma nâzırı olan -zîde kadruhu- südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip sırma nâzırının ma'rifeti yoğiken âhardan kimesne sırmayla çıkarmaya ve çekdirmeye deyu şart-ı iltizâmımda mestûr olup ve zikr olunan sırma nezâreti minvâl-i merkûm üzre ber-vech maktû' der'uhde olunmuşken hâliyâ askerî ve sâdatdân ba'zı kimesneler hafiyiyeten tel çıkarıp ve halka çektirip fûruht eylemekle bana gadr ederler deyu bildirip ol makûle nâzır ma'rifeti olmadan hafiyiyeten tel çıkarıp çekdirenlerden her kimin elinde bulunur ise ma'rifet-i şer'le mîrî için girift olup kendüye âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden imdi vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel edip dahi ol makûleleri şer'-i şerîfe ihzâr ve muhkem tenbîh ve te'kid eylesesinki nâzır ma'rifeti olmadın tel çıkarıp ve halka çekdirmeyeler, şöyle ki ba'de'l-tenbîh münebbih olmazlar ise âsitâne-i sa'âdetime havâle eylesesinki ahvâleri dîvân-ı hümâyûnumda görölüp icrâ-yı hak oluna, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ Yenişehir kâdîsi -zîde fazluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, kazâ-i mezbûra tâbi' Marmaracık nâm karye ahâlîsi der-sa'âdetime adam ve 'arz-ı hâl gönderip karye-i mezbûrede sâkin ve tahrîr-i cedîdde elli bir nefer ermenî tâyifesi sâbikan has odabaşı olan Hasan Ağa'ya cizye ve 'avâriz ve sâyir tekâlif ile temlik olunup ol dahi haremeyn-i şerîfeyn vakf eylemekle her sene üzerimize edâsı lâzım gelen cizye ve 'avâriz ve tekâlif-i sâyiremizi cânib-i vakfa tahrîr-i cedîd-i defteri mücebince vermek üzre mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûn ile mu'âf-nâme-i hümâyûn verilmekle üzerimize lâzım gelen cizye ve sâyir-i hukûk ve rûsûmumuzu tahrîr-i cedîd-i defteri mücebince cânib-i vakfa edâ edip kusûrumuz yoğiken tekâlif cem'ine me'mûr olanlar ve sâyir iş erleri üzerimize konup ? meccânen ? etmek ve sâyir me'kulât taleb

eylediklerinden gayrı cizye ve ‘avâriz ve güherçile bedel-i cem‘ine me‘mûr olanlar mücerred celb-i mâl için hilâf-ı defter rencide ederler deyu bildirip tahrîr-i cedîd-i defterine muhâlif rencide olmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda husûs-ı mezbûra takayyüd ve südde-i sa‘âdetimden ihrâc olunmuş mühürlü sahih-i cedîd defter-i hâkânî sûreti taleb eyleyip göresin, fi‘l-vâki‘ karye-i mezbûre re‘âyâsının cizye ve ‘avâriz ve tekâlif-i sâyiresiyle müşârun-ileyhe temlik olunup ol dahi Haremeyn-i Şerîfeyne vakf eylemekle vakıf tarafından tefevvuzuna(?) me‘mûr olanlara tahrîr-i cedîd defteri mücebince cânib-i vakf için üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye ve ‘avâriz ve tekâlif-i sâyirelerine cânib-i vakfa tahrîr-i cedîd defteri mücebince edâ eyleyip kusûru yoğiken ve ellerinde hatt-ı hümayûn-ı sa‘âdet-makrûnile mu‘âfnâme-i hümayûnları variken cizye ve ‘avâriz ve tekâ‘ud cem‘ine me‘mûr olanlar ve sâyir iş erleri hilâf-ı defter rencide ve remîde eyledikleri vâki‘ ise ve sonradan içlerine ‘har diyârdan gelmiş yoğise ve ‘avâriz defterlerine dâhil değiller ise men‘ u def‘ eyleyip hilâf-ı şer‘ ve kânûn ve mugâyir-i defter ve emr-i hümayûn vakfın kadîmi defterlü re‘âyâsın cizye ve tekâlif-i sâyire cem‘ine me‘mûr olanlara rencide ve remîde etdirmeyip, husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olunmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın. Tahrîren fi‘l-yevmi‘-s-sâlis ‘aşera şehri-i Şa‘bâni‘l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (73a)

Mefâhiru‘l-kudât ve‘l-hükkâm me‘âdinü‘l-fazl ve‘l-keâm Hudâvendigâr sancağında vâki‘ olan kâdîlar -zîde fazlulum- ve kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Hudâvendigâr sancağı mütesellimi -zîde kadruhu- -tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki, livâ-i mezbûrda mühürlü icmâl defterinde mestûr ve mukayyed olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârın ve eğer müteferrika ve çavuşve küttâb ve sâyirin bin altmış senesinde Bozcaada muhâfazasına ta‘yîn olunup, lâkin cümlesi muhâfazada mevcûd olmayıp kendü kâr u kesblerinde ve çiftliklerinde oldukları istimâ‘ olmağla mevcûdları yoklanıp, mevcûd olmayanların icmâl-i defteri sûreti mücebince mutasarrıf oldukların ze‘âmât ve tîmârlarının her bin akçe yazılarından altı yüzakçe bedel ve elli akçe cihet-i ma‘îşet ki cümle altı yüz elli akçe eder vech-i meşrûh üzre cem‘ u tahsîl oluna deyu bundan akdem emr-i şerîfle mübâşir ta‘yîn olunan kıptiyân çavuş irsâl olunmuş iken ref‘ olunup hâliyâ Hasan Çavuş -zîde kadruhu- irsâl olunmağın elinde olan icmâl defteri mücebince tahsîl edilmek emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzerinde ‘amel edip dahi livâ-i mezbûrda vâki‘ zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârından eğer müteferrika ve çavuş ve küttâb ve sâyirlerden târîh-i mezbûrda ta‘yîn olundukları Bozcaada muhâfazasında mevcûd olmayanların târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzre icmâl defteri sûreti ve mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebince bedellerin cem‘ u tahsîl etdirip ref‘ olunan kıptiyân dahl ü ta‘arruz etdirmeyesin ve tahsîl olunan bedel akçesin keseleyip ve mühürleyip bir gün mukaddem âsitâne-i sa‘âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdiresinve târîh-i mezbûrun bedel akçesi için bin altmış Ramazânının onuncu gününde Hasan Çavuş -zîde kadruhu-yedinden ber-vech-i peşîn hazîne-i ‘âmirime yüz otuz altı bin akçe teslîm olmuşdur, ama bu bâbda hak üzre olup muhâfazada mevcûd olanlardan bedel aldırılmaktan ve hilâf-ı şer‘ ve kânûn-ı fermân-ı hümayûnumda ziyâde aldırmağla te‘addî ve tecâvüz olmakdan ziyâde ihtizâr eylesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın. Tahrîren fi‘l-yevmi‘-r-râbi‘ ‘aşera şehri-i Ramazânî‘l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti‘l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti‘l-meliki‘l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu ve mefâhiru‘l-kudât ve‘l-hükkâm me‘âdinü‘l-fazl ve‘l-keâm Hudâvendigâr sancağında vâki‘ olan kâdîlar -zîde fazlulum- ve kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Hudâvendigâr sancağı mütesellimi -zîde kadruhu -tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki, bin altmış senesine mahsûb olmak üzre Hudâvendigâr sancağında vâki‘ zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârdan ancak otuz nefer kimesne Bozcaada muhâfazasında olup, mâ‘adâsının bedellerin bundan akdem verilen emr-i şerîfim mücebince mübâşir ta‘yîn olunan -zîde kadruhu-mübâşeretiyle cem‘ u tahsîl etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzerinde ‘amel edip dahi zikr olunan sancakda vâki‘ ze‘âmet ve tîmâra mutasarrıf olup işbu sene-i muhâfazada olandan mâ‘adâsının bedelleri mîri için mukaddemâ verilen emr-i şerîfde ta‘yîn ve tasrîh olunduğu üzre mübâşir-i merkûm kula cem‘ u tahsîl etdirtip min ba‘d âhardan kimesneye dahl ü ta‘arruz ve bir ferde ‘inâd ve muhâlefet etdirmeyesinve kendüleri mevcûd olanların kendülerinden ve mevcûd olmayanların hâsıl olan mahsûllerinden ma‘rifet-i şer‘le taleb ve tahsîl etdiresin, tahsîline mâni‘ olan sipâh ve yeniçeri ve sâyir ‘askerî tâyifesin men‘ u def‘ eylesin, men‘ ile memnû‘ olmayanları isimleri ve

dirlikleri ile yazıp der-sa'âdetime 'arz-ı i'lâm eylesin, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşera şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (73b)

Nakîbzâde Hançerli Sultân kitâbeti berâtıdır.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân, sâdât-ı kirâmdan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî Şeyh Seyyid Mehmed b. Seyyid Mehmed -zîde şerefü siyâdetihi- hakkında mezîd-i 'inâyet-i hüsvânem zuhûra getirip Bursa'da vâki' merhûme ve magfûrun-leha Hançerli Sultân -tâbet serâha- evkâfına, akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdîsi Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- 'arz-ımûcebince müteveffâ olan birâderi Seyyid Ni'metu'llâh yerine bin altmış Şa'bân'ının yirmi altıncı gününden yevmî üç akçe vazîfe ile evkâf-ı mezbûreye kâtip nasb edip bu berât-ı hümâyunu verdim ve buyurdum ki, varıp vech-i meşrûh üzere evkâf-ı mezbûreye kâtip olup ol ki hidemât-ı kitâbetdirmer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî üç akçe vazîfe evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'ısrîn şehri Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki, sulehâdan kîdvetü's-sülehâi's-sâlikîn Mustafâ Hâfız -zîde salâhuhu- südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip mahrûse-i Bursa'da vâki' Câmi'-i Kebîr mahallesinde vâki' ma'lûme'l-hudûd bir bâb ev sulehâyâ meşrûta olmağla ber-mûceb-i şart-ı vâkîf zikr olunan evde sâkin olup, sulehâdan Ni'metu'llâh fevt olup ve bunun süknâyâ ihtiyâcı olmağla ber-mûceb-i şart-ı vâkîf kendisi sâkin olup hilâf-ı şart-ı vâkîf âhardan dahl ü ta'arruz etdirmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın ber-mûceb-i şart-ı vâkîf 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin zikr olunan menzilin süknâsı kadîmü'l-eyyâmda sulehâyâ meşrûta olmağla ber-mûceb-i şart-ı vâkîf mezbûr Ni'metu'llâh mutasarrıf iken fevt olmağın zikr olunan menzilde ber-mûceb-i şart-ı vâkîf kendisi sâkin olup min ba'd şer'-i şerîfe ve şart-ı vâkîfa ve emrim hümâyûnuma muhâlif âharı dahl ü ta'arruz etdirmeyesin, eslemeyip 'inâd ve muhâlefet üzere olanları ism ü resmiyle vukû'u üzere yazıp, âsitâne-i sa'âdetime 'arz-ı i'lâm edip bu husûs için tekrâr sâlik olunup ? murâfa'a muhtâc eylemeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi evâhiri şehri Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (74a)

Hâlâ Nakîbzâde es-Seyyid Şeyh Mehmed Efendi'nin vazîfe berâtlarıdır.

Sâdât-ı kirâmdan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'-i sa'âdet-nişân fahrü'l-müderrişin Seyyid Şeyh Mehmed b. Seyyid Mehmed -zîdet şerefü siyâdetihi- hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Bursa'da vâki' hazret-i Emir Sultân evkâfından ve merhûm ve magfûrun-leh Sultân Orhan -tâbe serâhu- evkâfından, akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdîsi Mevlânâ Yahyâ Efendi -zîdet fezâiluhu-nun 'arz-ı mücebince bir evi olup müteveffâ olan Seyyid Ni'metu'llâh b. Seyyid Mehmed yerine bin altmış Şa'bânî'l-mu'azzamın yirmi birinci gününden yevmî yirmi akçe vazîfe ta'yîn edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh Seyyid Şeyh Mehmed varıp vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmî yirmi akçe vazîfenin on beş akçesin Hazret-i Emir Sultân evkâfından ve beş akçesin merhûm ve magfûrun-leh Sultân Orhan -tâbe serâhu- evkâfı mahsûlünden alıp mutasarrıf olup devâm-ı 'ömr ü devletim ed'iyyesine müdâvemet ve iştigâl üzere ola, ol bâbda taraf-ı âhardan hiç ehad mâni' ve dâfi' ve dahl ü ta'arruz kılmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni' ve'l-'ısrîn şehri Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf.

Kızlar Ağası mektûbudur vazîfe için. Kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bursa'da vâki' merhûm Emir Sultân -kuddise sırrahu'l-'azîz- ve merhûm Sultân Orhan evkâflarının mütevellîsi Mehmed Ağa -zîde kadruhu- inhâ olunan oldur ki, işbu bâ'is-i mektûb sâdât-ı kirâmdan fahrü'l-müderrişin Seyyid Şeyh Mehmed -zîde şerefuhu- evkâf-ı merkûmdan Seyyid Ni'metu'llâh mahlûlünden yevmî yirmi akçe vazîfe-i sîdka ve ihsân olunup mücebince berât-ı şerîf-i 'âlîşân sâdir olmağın mektûb tahrîr ve irsâl olundu, vusûlünde gerekdirki elinde olan berâtı mücebince mutasarrıf olup mahall ü müstahak olduğı vazîfesin edâ edip ve defter-i evkâfa kayd eylesesiz, mezbûr Seyyid Mehmed dâ'ileri mahall ü merhamet olmağın sipâriş olundu, vusûlünde minvâl-i meşrûh üzere kanûn-ı kadîm üzere deftere kayd ve vazîfehârân zümresine ilhâk eylesin. Bâki ve's-selâm. Mehmed Ağa-yı dâru's-sa'âde.

Nişân-ı şerîf-i'âlîşân, işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn meserret-makrûn-ı hâkânî Mehmed hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Bursa'da vâki' 'Alî Paşa evkâfına 'askerî berâtı mücebince ref' olunan Mustafâ Fazlu'llâh yerine bin altmış Receb'inin guresinden yevmîdört akçe ile kâtib nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp hîdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî dört akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrîf ola, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis şehri Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (74b)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, hâliyâ nefsi Bursa'da olan ehl-i hırfden tahsîl ve irsâl olunan yedi yük elli bin akçe ordu akçesi teslîm-i hazîne olup lâkin mukaddemâ on on beş yük akçe iken yedi yük elli bin akçeye tenzîl etdirmek için âsitâneye gelen Himmet nâm kimesne elli bin akçe verdim deyu re'âyâdan taleb eylediği i'lâm olunmağın imdi tahfîf nâmıyla bir akçe alınmağla mezbûra ol bahâne ile bir akçe aldirmayasın deyu fermân olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel edip dahi ordu akçelerin tahfîf etdirmek için bundan akdem âsitâne-i sa'âdetime gelen Himmet nâm kimesneden tahfîf nâmıyla bir akçe alınmağla ol bahâne ile merkûm Himmet'e bir akçe aldirmayasın şöyleki bundan sonra kanâ'at eylemeyip akçe taleb ederse merkûm Himmet'i âsitâne-i sa'âdetime ihzâr etdirip vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i'âlîşân dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden kırk üçüncü cemâ'atde yevmî sekiz akçe 'ulûfesin hazîne-i mânde edip mukâbelesinde Bursa'da olan Hazret-i Emîr Sultân -kaddese sırrahu'l-'azîzin- Evkâf'ına yevmî on beş akçe vazîfe ve senede dört müd hinta ve dört müd şe'îr ile kâtib olan, işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî Hamza Mehmed hîdmet-i kitâbetde muharrer-i sâ'î olup 'azli îcâb eder hâli yoğiken sâbikan kâtib olan Mustafâ nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile alıp gadr eylemekle mezbûr Mustafâ ref' olunup gerü kendüye ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında 'arz-ı hâl eylediği ecilden hakkında mezîd-i 'inâyetim zuhûra getirip bin altmış Ramazânü'l-mübârekinin dördüncü gününden ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp edâ-yı hîdmet eyledikden ta'yîn olunan yevmî on beş akçe vazîfesin ve senede dört müd hinta ve dört müd şe'îrin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrîf ola, ol bâbda ref' olunan mezbûr Mustafâ ve âhardan hiç ferd mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi's-sâbi' şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm veled-i Habîb Mescid-i Şerîf'inde yevmî iki akçe vazîfe ile imâm olan Mevlânâ Şeyh Halîl'in hîdmetinde kusûru ve 'azli îcâb eder hâli yoğiken 'Abdûlgânî nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile alıp gadr etmeğın üzerinde olmağla ibkâ ve mukarrer olunup kâdî'askerden ve hilâf-ı inhâ ile gayri berât 'amel olmayıp mâliye tarafından berât-ı şerîf verilmek fermânım olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refî'u'ş-şân-ı hâkânî mezbûr Halîl ehl-i 'ilm ve mahall ü müstehak olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip kendi 'arz-ı hâli mücebince ref' olunan 'Abdûlgânî yerine, bin altmış Ramazân'ının dördüncü gününden ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı sa'âdet-âyât-ı meserret-gâyâtı verdim ve buyurdum ki, mezbûr Şeyh Halîl varıp şöyleki vezâyif-i hidemât-ı imâmet mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan vazîfe-i mu'ayyenesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mâh-be-mâh alıp mutasarrîf ola, ol bâbda ref' olunan mezbûr 'Abdûlgânî ve âhardan kimesne mâni' ve dâfi' ve müzâhim dahl ü ta'arruz kilmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (75a)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, hâliyâ Bursa ahâlîsi dîvân-ı hümâyûna 'arz-ı hâl gönderip hâliyâ tahsîli fermân olunan ordu akçesinin tahsîli için emri şerîf vârid olup lâkin sâyir vilâyetlerin tasnîf üzere tahsîli fermân olunmağla bizden dahi nisf üzere tahsîl olunmak için emri şerîf verilmek bâbında 'Înâyet ricâ eyledikleri ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan ordu defterlerine nazar olundukda mukaddemâ on beş yük akçe fermân olunup ba'dehu hallerine terahhümen beş yük akçesi ta'dîl olunup on yük akçesi tahsîl olunmak üzere emri şerîf irsâl olunmuş idi. Lâkin sâyir memâlik-i mahrûseye nisf üzere fermân

olunmağla mahrûse-i Bursa'da dahi tasnîf üzere tahsîli fermân olunmağının mukaddemâ fermân olunan on beş yük akçesin nısfı hallerine terahhümen 'avf olunup nısfı yedi yük elli bin akçe tahsîl olunmak fermânı olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi mezbûrların hallerine terahhümen nısf-ı 'avf olunup nısfı olan yedi yük elli bin akçeyi kabzına me'mûr olan mübâşire mîri için cem' u tahsîl etdiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i'âlîşân akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdîsi Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- 'arz gönderip Bursa'da vâki' Emîr Sultân -kaddese sırrahu'l-'azîz-in Evkâf-ı kitâbeti bundan akdem mahlûlden işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl Mustafâ b. Mehmed'e tevcîh olunup dâru's-sa'âde ağası 'arz ile alıp mutasarrıf iken kırk üçüncü cemâ'tde yevmî sekiz akçe yeniçerilik 'ulûfesine mutasarrıf olan Hamza Mehmed nâm kimesne 'ulûfesin hazîne-i mânde edip kitâbet-i mezbûreyi alıp mezbûr Mustafâ b. Mehmed'e gadr olmağla ref' olunup geri mezbûra ibkâ ve mukarrer kılınıp berât-ı şerîf verilmek ricâsına i'lâm eylemeğın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip kâdî mûmâ-ileyhin 'arız mücebince bin altmış Şa'bân'ının yirmi üçüncü gününden ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr Mustafâ b. Mehmed varıp evkâf-ı mezbûreye kemâ-kân kâtib olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddîkıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî on beş akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden alıp, mutasarrıf olup, ol bâbda ref' olunan mezbûr Hamza ve taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve dâfi' ve müzâhim olmayıp dahl ü ta'arruz kılmayalar, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

İzzetlü ve mürüvvetlü ve faziletlü sultânım hazretlerinin mübârek hâk-pây-ı şerîflerine yüzler sürdükdün inhâ-i bende-i budur ki, hâlâ taht-ı kazâ-i 'adâlet-i şî'ârımızda vâki' olan subaşlığımızı işbu li-seneti sittîn ve elf Zilkâ'de guresinden üç ay tamâmına varıncaya dek işbu Halîl kulları subaşı ta'yîn olunup mübârek-i hakk-ı 'izzete irsâl olundu, şeref-i vusûlünde me'mûldurki, mezbûr kulların subaşlık hıdmetiyle istihdâm buyurula, bâkî hemîşe ve fazilet der-seccâde-i şerî'at bâd bi-hakkın nûn ve's-sâd. bende-i Hüseyin. (75b)

Nişân-ı şerîf-i'âlîşân akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdîsi Ebû Leys Mustafâ -zîdet fezâiluhu- sūdde-i sa'âdetime mektûb gönderip bundan akdem mahrûse-i mezbûrede vâki' çukacı tâyifesinin ehl-i hibre ve şeyhi olan Seyyid Mustafâ'nın san'atında vukûf ve şu'ûru olduğundan tâyife-i mezbûre ile husn-i zindegânesi olmayıp ref'-i lâzım olmağla yerine sulehâdan râfi'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî Hacı Dervîş Mehmed için ehl-i hibre lâkin husûsunda küllî vukûfu olup tâyife-i mezbûreye şeyh ve ehl-i hibre olmağa lâyük ve hıdmet-i mezbûrenin 'uhdesinden gelmeğe kâdir ve tevâyif-i mezbûre kendüden râzı ve şâkir olduğu sicill ü huccet olunup mücebince meşîhat-ı mezbûra mezkûreden verilmek ricâsına 'arz eylemeğın tevcîh edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumu verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezbûr Dervîş Mehmed mahrûse-i mezbûrede vâki' çukacı tâyifesinin ve âna tâbi' olanların şeyh ve ehl-i hibresi olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra mezbûr Mustafâ ve âhardan bir ferd mâni' ve dâfi' ve dahl ü ta'arruz kılmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki, mahrûse-i Bursa'da vâki' çukacılar şeyhi olan Şeyh Dervîş Mehmed sūdde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip mezbûr bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle tâyife-i mezbûrenin şeyhi olup üzerine edâsı lâzım gelen hıdmetini edâ edip dahl olunmak iken ve üzerine şer'an nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine tâyife-i mezbûreden Mustafâ ve (...) ve (...) nâm kimesnelerin hevâlarına tâbi' olmadığı için dâima bunu hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencide etmekte hâlî olmadığın ve bu bâbda elinde huccet-i şer'iyesi olduğun bildirip mücebince 'amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın huccet-i şer'iyesi mücebince 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda buna ol vecihle dahl olundukda husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp fasl olur değil ise tamâm hakk u 'adl üzere mukayyed ve huccet-i şer'iyesine nazar edip göresin, 'arz olduğun üzere olup ve ol huccetin mazmûnuna muvâfik şer'-i şerîf olup 'alâ vechi'l-hasn sâbit ve zâhir olduğdan sonra ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-i kavîm ve huccet-i şer'iyesi mücebince 'amel edip dahi min ba'd ? mezbûrlara ol vecihle hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencide etdirmeyip men' u def' eylesin, min ba'd şer'-i şerîfe ve huccet-i şer'iyeye ve emr-i

hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin, eslemeyip ‘inâd ve muhâlefet üzre olanları ism ü resmiyle vukû’u üzre yazıp bildirip bu husûsda tekrâr emrim varmalu eylemeyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Şa‘bâni’l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

‘İzzetlü ve fazîletlü ve rif’atlü sultânım hazretlerinin mübârek hâk-pây-ı şerîflerine yüzler sürdükdün inhâ-i bende-i budur ki, hâlâ taht-ı kazâ-i ‘adâlet-şi‘ârınızda vâki’ olan subaşlığı işbu sene sittîn ve elf Ramazânü’l-mübârek’inin guresinden iki ay tamâmına varıncaya dek işbu Mehmed ve Handan Bey kulları subaşı ta’yîn olunup hâkî ‘izzete yüzler sürdükdün üzerlerinden husn-i nazar-ı şerîfeniz dirîğ buyurulmayıp subaşılık hıdmetine istihdâm buyurula, bâkî hemîşe ‘izz ü fazîlet der-seccâde-i şerî‘at müstedât emr-i bâd bi-hakkin nûn ve’s-sâd. bende-i Hüseyin. (76a)

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, inşâallâhu’l-meliki’l-gaffâr bu sâl-i ferhunde-hâlde vâki’ olacak ol bahâr-ı huçeste-âsarda Girid seferine karadan ve deryâdan ‘asâkir-i bisyâr ve donanma-yı hümâyûn-şumâr ile ‘asâkir-i nusret-me‘âsirim ve müstakillen serdâr-ı şecâ‘at-şi‘ârım gönderilip bi-‘avni’llâhi te‘âlâ ve husn-i tevfiğe mülâ‘în-i ?rinin vücûd-ı habâset hâlûdlarından ol cezîre-i pâk ve tathîr eylemek için iki kat donanma-yı hümâyûnum tedârik olunup ve kifâyet mikdârı âsitâne-i sa‘âdetimde portonlar ve mavnalar ve kalyonlar binâ olunmağa mübâşeret olunmağın zikr olunan sefer-i zafer-rehberim için karadan ve deryâdan me‘mûr olan ‘asâkir-i nusret-me‘âsirim fermânları için ‘umûmen memâlik-i mahrûsemde çârşû ve bâzar olan şehir ve kasabalardan ancak bu sene-i ‘amîmetü’l-mütemmimede iki kat ordu ihrâcı fermânım olmuş idi, gelen hallerine terahhümen bir mikdâr tahfif olunup nefsi Bursa’da kâr u kesb üzre olup ehl-i dükkân ve erbâb-ı sanâyi‘den olan ekmeççi ve bakkâl ve kassâb ve aşçı ve başçı ve çizmeci ve postacı ve eskici ve muhtafçı ve yaycı ve okcu ve derzi ve bezzâz ve berber ve çakşırıcı ve mumcu ve na‘çacı ve çukacı ve hallâc ve gazzâz ve ‘attâr ve serrâc ve kılıççı ve semerci ve na‘lband ve bozacı ve bi’l-cümle ehl-i hirefde olanlardan eğer ‘askerî ve gayri ‘askerîdir şehr-i Bursa’dan ferv-nihâde(?) olandan gayri ancak bu sene yalnız on yük akçe taleb ve tahsîl ve ber-vech-i ta‘cîl der-sa‘âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne etdirilmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla sâdir olan fermân-ı celîl-i kadrim üzre ‘amel edip dahi kat’an te’hîr ve tavakkuf eylemeyip vech-i meşrûh üzre taht-ı kazânda eğer ‘askerî ve gayri ‘askerîdir kâr u kesb üzre olan tevâyif-i mezbûreden tahsîli fermânım olan meblag-ı mezbûr on yük akçeyi irsâl olunan mühürlü ve nişânlu defter mücebince her san‘atın tahammüllerine göre mu‘accelen tevzî‘ ve taleb ve tahsîl etdirip keseleyip ve mühürleyip mübâşir-i mezbûr ve mu‘temedün ‘aleyh adamlar ile serî‘an ve ‘âcilen der-sa‘âdetime irsâl ve bir gün mukaddem teslîm-i hazîne etdirmekte ikdâm-ı tâm eylesesin ve bundan ma‘adâ mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma‘îşetiçün her bin başına ellîşer akçe dahi aldırıp bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldirmayasın, fermân-ı şerîfimden ziyâde akçe alanların ve aldırınların bilâ te’hîr haklarından gelinir bilmiş olasınve bu bahâne ile kâr u kesb üzre olmayıp esnâf ve ehl-i hiref makûlesinden olmayan sahîb-i zirâ‘at ve kurâ re‘âyâsından ordu akçesi nâmıyla bir akçe ve bir habbe alındığına rızâ-yı hümâyûnum yokdur şöyleki, ziyâde alındığı mesmû‘-ı hümâyûnün ola, alanların ve aldırınların sâyirine müceb-i ‘ibret olmak için muhkem hakâret olunur, âhir(?) hîn-i tahsîlde kâmil riyâl gurus seksen akçeye ve esedî gurus yetmiş akçeye ve zolata gurus kırkar akçeye aldırıp, gurus bulunmadığı yerde hâlisü’l-‘ayâr akçe aldırasın, bu bâbda tamâm-ı mukayyed olup ahsen vecihle ihtimâm-ı hıdmet eylemekte bezel-i makdûr eylesesin ve ordu-yı hümâyûnum talebi husûsunda ehl-i hirefliği irtikâb edip bey’ u şirâ‘ eylesesin, dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve cebecileri ve topcuları ve bi’l-cümle a‘lâ ve ednâ ve müteferrika ve çavuş ve sâyir ‘askerî tâyifesi kanûn-ı kadîm üzre bu teklîfe dâhildir, min ba‘d kimesneye ta‘allül ve nizâ‘ etdirmeyip hisselerine düşen ordu akçelerin zâbitları ma‘rifetiyle taleb ve tahsîl etdiresin ve ordu akçesine mîr-i mîrân ve mirlü adamların ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ü ta‘arruz etdirmeyesin, vech-i meşrûh üzre olan emri yerine getiresin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin şehr-i Şa‘bâni’l-mu‘azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (76b)

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından yevmî on akçe ‘ulûfeye mutasarrıf olan işbu dârende-i tevkî‘-i refî‘-i sa‘âdet-nişân-ı hâkânî Kaytaş ‘Abdu’llâh Çerkes -zîde kadruhu- mutasarrıf olduğu ‘ulûfesin hazîne-i mânde edip mukâbelesinde Bursa’da vâki’

Çekirge Hamâm'ına hamamcı olmak bâbında istid'â-yî 'inâyet ricâ eylemeğin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip ru'ûs-i hümâyûnum mücebince ref' olunan Fâtîma Hâtûn yerine bin altmış Şa'bân'ının onuncu gününden hamamcı nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr Kaytaş Çavuş -zîde kadruhu- varıp hamâm-ı mezbûru zabt edenler tevcîhle zabt edegelmişler ise mezbûr dahi ol minvâl üzere ide, ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşera şehri Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

'İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine 'âfiyât-ı sâfiyât-ı tahiyât ve 'azîz-i teslîmât ithâfından sonra i'lâm olunan budur ki, taht-ı şî'âr-ı 'adâletinizde vâki' olan simkeş iltizâmımızın bundan akdem Ramazân Çelebi'ye sipâriş eylemiş idik ve hâliyâ mezbûr Ramazân Çelebi bey'i hîdmetimizden ref' etdik, târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin 'âmile'l-hurûf kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ebnâ-i sipâh Mehmed Ağa ve Hacı Mustafâ'ya tarafımızdan vekîl nasb ve ta'yîn eylemişizdir ve bu mektûb tahrîr ve irsâl olunduvusûlünde ümidtir ki, mezbûr Mehmed Ağa ve Hacı Mustafâ ol sa'âdetde zikr olunan simkeş hîdmetini küllî ve cüzî zabt u tasarruf etdirtip cem'an 'îd u râci' olan eğer halka fûruhtesi ve tarak iş işleyen tutulanı hakkından gelinmesi ve cürm-i cinâyet min küllî'l-vücûh vâki' olanı mezbûrlarazabtu tasarruf etdirip düşen husûslarında kemâl-i mertebe mu'în ve müzâhir olup şer'-i şerîf muktezâsinca icrâ edip. Tahrîren fi 15 Şa'bân 1060 bâkî dâim bâb. Muhlis-i muhsin 'Ömer Beşe Ağa Turna(?) hâliyâ.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mevlânâ 'Alî b. Mehmed hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Bursa'da vâki'Hazret-i Emîr Sultân -kuddise sırrahu'l-'azîz-in evkâfından, iftihârû'l-havâs ve'l-mukarrebîn dârû's-sa'âdetim ağası olup evkâf-ı mezbûre nâzirî olan Mehmed Ağa -dâme 'uluvvuhu- 'arzi mücebince müteveffâ olan Seyyid Dervîş mahlûlünden bin altmış Cemâziye'l-âhîrinin yirmibeşinci gününden yevmî beş akçe vazîfe ta'yîn edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmî beş akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden alıp, mutasarrıf olup taraf-ı âhardan kimesne mâni' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşera şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (77a)

'İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i şerî'at-şî'âr ve mahfel-i münîb-i ma'delet-disâr savbına dürer-i da'avât-ı sâfiyyât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyyât ithâf ve ihdâ kılındıktan sonra inhâ-i muhibb-i muhlisâne budur ki, hâlâ taht-ı hükûmet-i şî'ârınız olan mahrûse-i Bursa'da ağalık hîdmetinde olan ref' olunup yerine sâbikan ağa olan fâhru'l-emâsil ve'l-a'yân İbrâhîm -zîde kadruhu- Bursa ağalık tevcîh ve ta'yîr olunmağın işbu mektûb meveddet-i meşhûn tahrîr olunup irsâl ve huzûr-ı şerîfleri kılındı, lede'l-vüsûl me'mûldurki kânûn-ı kadîm ve nehc-i müstakîm üzere muhâfaza umûrunda istihdâm buyurup âhardan bir ferd dahl ü ta'aruz etdirmeyesin ve ol cânibde olan yeniçeri ve 'acemioğlan ve tobcu ve cebeci mezbûru efrâdlarına zâbit bilip sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' etmeyip mut'â ve münkâd ve şer'-i şerîfe itâ'at ve inkıyâd üzere olalar ve tavâyif-i mezbûreden fevt olup mîrîye 'âyid ve râci' olan metrûkâtı merkûme sûk-i sultâniyede fûruht etdirip ve hâsil olan nûkûdu müfredât-ı defteriyle mûmzâ ve mahtûm bu cânibe irsâl etdirtesin ve levend tâyifesinden birle astar ve yakalı dolama ve yağmurluk giyip ve kürde ve varsak ve tüfenkler taşıyıp yeniçeri ve 'acemioğlanı ve topcu ve cebeci şeklinde ve nâmında gezip fukarâya zulm ü te'addî eden eşkiyâları merkûm ahz ve ma'rîfet-i şer'le haklarından geldiresin ki, sâyire müceb-i 'ibret ve sebeb-i nasîhat vâki' ve lâkin hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf bir ferde rencide ve remide etdirmemek bâbında sa'y-i cemîl dirîg buyurulmaya ilh. Tahrîren fi evâyili Şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Muhlis-i muhsin Mustafâ Ağa yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da Veled-i Habîb Mescid-i Şerîfi'nde yevmî iki akçe vazîfe ile imâm olan işbu dârende-i tevki'-i refi'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî Mevlânâ 'Abdûlganî b. Süleymân -zîde 'ilmuhu- hîdmetinde mücidd ü sâ'î olup bir vecihle kusûru yoğiken ve imâmet-i mezbûre bundan akdem mezbûr karındaşı Ahmed ref'inden verilmeyip mutasarrıf iken âhardan Halîl nâm kimesne alıp gadr eylemekle ref' olunup geri mezkûra ibkâ ve mukarrer kılınıp berât-ı şerîfim verilmek bâbında 'inâyet ricâ eylemeyin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip kendü 'arz-ı hâli mücebince ref' olunan Halîl yerine, bin altmış Şa'bânü'l-mu'azzamının on birinci gününden kemâ-kân ibkâ ve mukarrer edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh varıp şöyleki zamân-ı

imâmetinden mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden mâh-be-mâh alıp mutasarrıf ola, ol bâbda âhardan bir ferd mâni' ve dâfi' ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâyili şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da vâki' habbâzlarbaşı olan el-Hâc Aydın ref' olunup yerine erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'u's-şân-ı hâkânî Ca'fer nâm kimesne her vecihle mahall ü müstehak olmağın tevcih olunup berât-ı hümâyûn verilmek ricâsına 'inâyet taleb etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr Ca'fer nâm kimesne habbâzlar yenibaşısı olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra mukaddemâ bir vecihle mutasarrıf olmuşlar ise bu dahi ol vecihle mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün ve devâm-ı 'ömr ü devletimçün du'âya müdâvemet göstere, bu bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olup dahl ü ta'arruz kılmayalar, şöyle bilip 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâyili şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene tis'a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (77b)

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da vâki' ispençe-râ ve yahûdiyân bundan akdem bin elli dokuz Ramazân-ı şerîfinin guresinden sâbikan şehir emîni olan Mehmed nâm kimesne üzerinden senesi yetmiş yedi bin yüz akçeye 'uhdesinde olup hâliyâ (...) nâm kimesne dîvân-ı hümâyûna gelip 'arz-ı hâl edip zikr olunan ispençe-râ ve yahûdiyânın sene altmış Ramazân-ı şerîfinin guresinden cülûs-ı hümâyûn ziyâdesiyle senesin yetmiş dokuz bin akçeye iltizâm ve kabûl ederim, şol şartla ki ispençe-râ ve yahûddan kadîmden ibkâ-i sâbık ne minvâl üzre zabt u tasarruf edegelmîşler ise bana dahi ol minvâl üzre zabt u tasarruf etdirile deyu berât-ı 'âlîşân ricâ eylemeğın mezkûr ispençenin berât-ı bâzârıyla deyu fermân olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn meserret-makrûn-ı hâkânî kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (...) nâm kimesne -zîde kadruhu-hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip, târîh-i mezbûrdan mukâta'a-i mezbûraya nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp zikr olduğı üzre zabt u tasarruf eyleye ve mezbûrun tahvîlinden bin elli dokuz Zilhicce'sinin on birinci gününden tafavvut ile on beş bin sekiz yüz akçe teslîm-i hazîne olmuşdur, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis Seferü'l-hayr li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mehmed Hüseyin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip mahrûse-i Bursa'da vâki' Düsturhân Mescid'inde, akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdîsi Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- 'arz-ı mücebince fevt olan Mehmed Himmət yerine, bin altmış Şa'bân'ının on altıncı gününde yevmî iki akçe vazîfe ile müezzîn nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi tedinden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî't-tâsi' 'aşera şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu râfi'-i tevkî'-i refi'u's-şân-ı hâkânî 'Alî sūdde-i sa'âdetime gelip mahrûse-i Bursa'da vâki' galle bâzârında hamallar kethudâsı olan Hüseyin nâm kimesne ref' olunup kendüye verilmek bâbında 'inâyet ricâ etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum, ba'de'l-yevm mezbûr 'Alî varıp zikr olunan galle bâzârında ref' olunan mezbûr Hüseyin yerine hamallar kethudâsı olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra kadîmden mutasarrıf olanlar ol vecihle kethudâ oldular ise bu dahi ol vecihle mutasarrıf ola, ol bâbda ref' olunan mezbûr Hüseyin'i ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz etdirmeyesin, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâyili şehr-i Ramazâni'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (78a)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, Kabasakal oğlu İsrâil nâm yahûdi sūdde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip bu mahrûse-i mezbûrede vâki' merhûm ve magfûrun-leh ceddim Sultân Bâyezîd Hân -tâbe serâhu- binâ eylediğı yenihân ve Mahmûd Paşa Hânı ve Eskiye Hân demekle ma'rûf hânlarda vâki' dellâlların mütevellî kâim makâm-ı olan Hamza Ağa demekle meşhûr kimesnenin temessükü mücebince dellâlbaşı olup bunun izni olmadın kimesne ve dellallık eylemeye deyu emr-i şerîf verilmiş iken ve (...) nâm yahûdiler ile ve (...) nâm zimmîler bilâ temessük Macar ve Boğdan ve Eflak ve Leh vilâyetlerinden gelen tüccâr tâyifesinin bey' u şirâlarına karışdıklarından gayri kazzâz tâyifesinin dahi hisse-i bey' u şirâ edip vakfın mahsûlüne küllî gadr eylediklerin bildirip bu ? değılken bey' u şirâ' etdirilmeyip men' u

def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda hak üzere tafahhus ve temessüküne edip göresin ‘arz olunduğu üzere bu ol hânlarda dellâlbaşı olup kimesnenin ‘alâkası yoğiken mezbûrlar bilâ temessük bunun dellallığına karışıp vakfin mahsûlüne gadr eyledikleri vâki’ ise câiz değildir, men’ u def` edip şer’-i şerîfe ve mütevellî temessüküne ve kadîmden olagelen ve mukaddemâ ve hâlâ verilen emr-i şerîfime muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin, kazıyyede müdh’Alî olmayanı dahl etdirmeyip eslemeyeni yazıp âsitâne-i sa‘âdetime ‘arz edip bu husûsiyçün tekrârı olup bir dahi emr-i şerîfim varmalı eylemeyesin, şöyle bilesin ve ba‘de’n-nazar bu hukm-i hümâyûnumu ibkâ edip ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehr-i Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân mahmiye-i Bursa’ya beytü’l-mâl emîni olan Mehmed -zîde kadruhu- dîvân-ı hümâyûnuma mektûb gönderip Bursa’da vâki’ beytü’l-mâl emâneti kitâbeti ve huddâmı ümenânın dediği kimesneler olmak şart-ı iltizâmında olup hâlâ kâtib olan ‘Abdu’llâh nâ ehil olmağla kitâbet ‘uhdesinden gelmeğe kâdir olmamağla işbu dârende-i fermân kıdvet-i erbâbu’t-tahrîr ve’l-keâm Sâlih -zîde kadruhu- kitâbet-i mezbûrun ‘uhdesinden gelmeğe kâdir ve hıdmetinde mâhir olmağın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip ruûs-i hümâyûnum sûreti mücebince ref` olunan mezbûr ‘Abdu’llâh yerine, bin altmış Receb’inin guresinden yevmî on akçe ile kâtib nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh Sâlih varıp mukâta‘a-i mezbûrda kâtib olup şöyleki vezâyif-i hidemâti kitâbetdir mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra ta’yîn olunan yevmî on akçe vazîfesin mukâta‘a-i mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda ref` olunan ‘Abdu’llâh ve taraf-ı âhardan mâni’ ve dâfi’ ve dahl ü ta‘arruz kılmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılar. Tahrîren fi s-sâni’ ‘aşera şehr-i Recebi’l-müreccib li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (78b)

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olucak ma’lûm ola ki, sevk-i takdîr-i hazret-i fa‘âlün li-mâ yürîd Girid seferi zâhir u bedîd olalıdan ilâ hâza’l-ân eğer techîz-i ‘asker ve ricâl ve eğer levâzım-ı mühimmât ve mesârif-i seferiyye mükemmel-i vakt ü zamânı ile mahall-i me’mûra irsâl ve îsâl husûsunda ihmâl ve “küllü emrin ? ?” fehvâsınca vakt ü sâ‘ati erişmesine ta‘arruz-ı mertebelerde ihmâl olunmağın dîde-i devletime lâyük ve ‘arz-ı nâmus-ı saltanatıma muvâfik olan vech-i vecîh üzere küffâr-ı dūzah-karâra gūşmâl-i cezîre-i mezbûrede yedlerinde kalan Kandiye kal‘asın sūtûre-i bahîre-i ‘Osmâniye ve kuvvet-i kâhire-i sultâniye ile intizâ‘ olup mülâ‘în-i hâsarîde külliyyet ile ol cezîreden ihrâc olmamış idi. ‘Înâyet-i hazret-i Rabbü’l-‘izzet celle şânuhu ve hidâyet-i cenâb-ı hatm-i risâlet ‘aleyhi’s-salavâtü ve’s-selâm ile bu ?-i itmâm ve ikdâm-ı ihtimâm ‘asker-i zafer-irtisâm ve imdâd-ı dâ‘iyâd ve cümle-i ehl-i İslâm ile husn-i itmâm ve ihtimâm erişmenin zamânı gelmiş olup kiliselerinde sadâ-yı nâkûs-ı keleşân benc-gâh-ı Muhammediye tebdîl ve ? nâtılları rusûm-i islâmiye ile tavtil olunmağı mukadderu’l-kazâ ve’l-kader nasîb ve mukadder etmiş ola imdi inşa’llâhu’l-melikü’l-gaffâr bu sân-i ferhunde-fâlde vâki’ olacak evvel-i bahar huçeste-âsârda Girid seferine karadan ve deryâdan ‘asker-i bisyâr ve donanma-yı hümâyûn-ı bî-şumâr ile bizzat düstûr-ı ekrem müşîr-i ešham nizâmü’l-âlem nâzım-ı menâzîmü’l-ümem müdebbiri umûru’l-cumhur bi’l-‘askeri sâkil mehâmü’l-enâm(?) bir re’yis-sâbit(?) mehd-i şânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl vezîr-i a‘zam Murâd Paşa -edâma’llâhu te‘âlâ iclâlehu- ile deryâdan ‘umûmen dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası ve altı bölük ağaları ve karadan dahi başga müstakillen serdârım ile ‘umûmen ‘asker-i nusret-me‘âsirin gönderilip bi-‘avni’llâhi te‘âlâ ve husn-i tevfiqa mülâ‘în-i hâsirenin levende vücûd-ı habâset-âlûdularından ol cezîreyi pâk ve tathîr eylemek için donanma-yı hümâyûnun iki kat tedârik olup kifâyet mikdârı âsitâne-i sa‘âdetimden portonlar ve mavnalar ve kalyonlar binâ olunmak fermânım olmağla mübâşeret olunmağın zikr olunan sefer-i zafer-rehberim karadan ve deryâdan me’mûr olan ‘asâkir-i nusret-me‘âsirim mühimmâtları için ‘umûmen memâlik-i mahrûsemden çârşû ve bâzâr olan şehir ve kasabalardan ancak bu sene ‘amâmetü’l-müsteyminede kânûn-ı kadîm üzere ikişer kat mükemmel ordu ihrâcî fermânım olmağın taht-ı kazânda kâr-ı kesb üzere olup ehl-i dükkân ve erbâb-ı sanâyi‘den olan ekmeççi ve bakkâl ve kassâb ve aşçı ve başçı ve çizmecî ve postalcı ve eskici ve muytâb ve yaycı ve okcu ve derzi ve bezzâz ve berber ve çakırcı ve mumcu ve çukacı ve hallâc ve gazzâz ve ‘attâr ve kılıccı ve serrâc ve arabacı ve semerci ve na‘lbend ve bozacı ve bi’l-cümle ehl-i hırfet olanlardan eğer ‘askerî ve eğer gayr-i ‘askerîdir Bursa şehrinde on beş yük akçe iki kat ordu-yı hümâyûnum için taleb ve tahsîl ve ber-vech-i ta‘cîl âsitâne-i sa‘âdetime irsâl ve teslîm-i hazîne-i ‘âmirem

eylemek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı 'âlişânımsâdır olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı meserret-makrûnumla sâdır olan fermân-ı celîl-i kadrim üzre 'amel edip dahi kat'an te'hîr ve tavakkuf etmeyip minvâl-i meşrûh üzre taht-ı kazânda eğer 'askerî ve eğer gayrr-i 'askerîden kâr-ı kesb üzre olan tavâyif-i mezbûreden tahsîli fermânım olan iki kat ordu-yı hümâyûnum ancak meblag-ı mezbûr on beş yük akçeyi her sınıfın tahammüllerine göre mu'accelen taleb ve tahsîl edip keseleyip ve mühürleyip mübâşir-i mezbûra ve mu'temedüm 'aleyh adamları ile serî'an ve 'âcilen südde-i sa'âdetime irsâl ve bir gün mukaddem teslim-i hazîne etdirmekte bezel-i makdûr eyleysin, zikr olunan ordu-yı akçelerin mukaddemâ 'umûmen sefer (79a) vâki' oldukca mîr-i mîrân ve mir livâ tarafından cem' oluna gelmiştir, lâkin bu sene-i mübârekede zikr olunan kalyonlar ve donanma-yı hümâyûnum gemilerinin mühimmâtına ziyâde hazîne iktizâ etmekle bu ordu akçesine mîr-i mîrân ve mirlü tarafından bir vecihle müdâhale etdirilmeyip mîri için hazîne-i 'âmireme ber-vech-i ta'cîl götürtüp teslim etdiresin ve bundan sonra eyâlet ve sancak zabt eden vüzerâ ve mîr-i mîrân ve emrin tekrâr akçesi nâmıyla bir akçe ve bir habbe aldirmayasın, emr-i şerîfime mugâyir mezbûrlardan tekrâr ordu akçesi deyu bir akçe ve bir habbe aldirdığın istimâ' olunur ise senden tazmîn ve geri ashâbına redd ü teslim etdirilir ve 'azl-i ebed ile ma'zûl olma ki mukarrer eyleyesin ve bu bahâne ile kâr-ı kesb üzreolmayıp esnâf ve ehl-i huref makûlesinden olmayıp sâhib-i zirâ'at ve kara re'âyâsından ordu akçesi nâmıyla akçe ve bir habbe alındığına rızâ-yı hümâyûnum yokdur, şol ki alındığı sâmi'-i 'âliyem ilkâ oluna, olanların ve aldılanların sâyire müceb-i 'ibret için bilâ te'hîr haklarından gelinmek mukarrerdir ve hîn-i tahsîlde kâmil gurus seksen akçeye ve esedî gurus yetmiş akçeye ve zolatayı kırk akçeye aldırıp gurus bulunmadığı yerde ta'yîn olunduğu üzere hâlisü'l-'ayâr akçe aldirasın ve bu bâbda tamâm-ı basîret üzre olup ahsen vecihle itmâm-ı hizmet ve tekmîl-i maslahat eyleyip 'inâd ve muhâlefet ve 'avk u te'hîrden hazer edip emr-i hümâyûnumu yerine getirmekte bezel-i kuvvet ve sıdk-ı dikkat eyleyesin ve fermân-ı hümâyûnumdan ziyâde bir akçe ve bir habbe aldirmakdan be-gâyet ihtizâr olasın ve bu iki kat ordu-yı hümâyûnum akçesinin taleb husûsunda ehl-i hırflığı irtikâb edip bey' u şîrâ' eyleyen dergâh-ı mu'llâm yeniçerileri ve cebebcileri ve topcuları ve bi'l-cümle a'lâ ve ednâ mütefferika ve çavuş ve sâyir 'askerî tâyifesi kânûn-ı kadîm üzre bu teklîfe dâhildir, min ba'd onlara ta'allül ve ta'arruz etdirmeyip hisselerine düşen ordu-yı akçelerin zâbitları ma'rifetleri ile taleb ve tahsîl ve ber-vech-i ta'cîl âsitâne-i sa'âdetime irsâl ve teslim-i hazîne ederki bezl-i ikdâm ? ve kelâm eyleyesin ve mübâşir mûmâ-ileyhin cihet-i ma'iyşetiçün her bin akçe başına ellışer akçe aldırıp bundan ziyâde aldirmayasın, şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'ışrîn şehr-i Recebi'l-mürecceb li-senetî sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, kazâ-i mezbûrda vâki' tüccâr tâyifesinden Mehmed ve Hüseyin ve Seyyidî Ahmed ve Mustafâ ve Sefer ve 'Abdu'llâh ve sâyirleri südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip bunların ve dükkânları önünde çerçi tâyifesinden Hasan ve Dâvud ve Mehmed ve beher adam ve (...) nâm kimesneler gelip bunların dükkânları önünde oturup çerçilik edip kâr u kesblerine mâni' ve mürûr eden kimesneleri rencide etmeleriyle bundan akdem sa'yîçün emr-i şerîf ve mücebince sicil ve huccet olunmuşken mezbûrlarına müdde'î(?) etmeyip te'addî eylediklerini bildirip yedlerinde olan huccet-i şer'iyeleri mücebince 'amel olunup mne' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl bulduklarında husûs-ı mezbûra tamâm-ı hak ve 'adl üzre mukayyed ve yedlerinde olan huccet-i şer'iyelerine nazar edip göresin 'arz olduğu üzere olup huccet-i şer'iyeleri da'vâlarına mutâbık ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîm ve da'vâlarına mutâbık huccet-i şer'iyeleri mücebince 'amel edip dahi mezbûrlar bunların dükkânları önünde oturup çerçilik almayıp ve atdirmayıp men' u def' eyleyesin, şer'-i şerîfe ve huccet-i şer'iyeye ve mukaddemâ ve hâliyâ verilen emr-i şerîfime muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin, bu husûsiçün tedârik olup bir dahi emr-i şerîfim varmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-senetî sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.(79b)

Nişân-ı şerîf-i 'âlişân Rum ili hisârı ihtisâbından olmak üzere yevmî on beş akçe vazîfeye mutasarıf olan işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî Receb mutasarıf olduğu vazîfesi Bursa ihtisâbı mukâta'ası mahsûlünden olmak üzere berât-ı şerîfim verilmek ricâ eylemeğin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip kendi 'arz-ı hâli mücebince

bin altmış Cemâziye'l-âhiresinin guresinden Bursa ihtisâbı mukâta'asına nakl edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'det-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan yevmî on beş akçe vazîfesin Bursa ihtisâbı mukâta'ası mahsûlünden emîn olanlardan alıp mutasarrıf olup devâm- 'ömr-i devletim ed'iyesine müdâvemet ve iştigâl üzre ola, ol bâbda bir ferd mâni' ve dâfi' ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera şehr-i Cemâziye'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân Bursa'da vâki' hazret-i Emîr Sultân -kaddese sırrahu'l-'azîz-in evkâfından altı kıt'a berât ile yevmî elli bir akçe du'â-gûy vazîfesine mutasarrıf olan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn kıdvetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn Mevlânâ Mustafâ muhtârî -zîde 'ilmuhu-zikrolunan vazîfeye bir kıt'a berât ile mutasarrıf olmak üzre berât-ı şerîf verilmek ricâ eylemeğin hakkında mezîd-i'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip kendi 'arz-ı hâli mücebince bin altmış Cemâziye'l-âhîrinin on dördüncü gününden bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh varıp vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan yevmî elli bir akçe du'â-gûy vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola ve mezkûra zıkr olunan vazîfenin on iki akçesi Mehmed ve beş akçesi diğere Mehmed ve on akçesi Mehmed Muzaffer ve beş akçesi 'Alî ve on bir akçesi Ahmed ve Hasan ve sekiz akçesi İbrâhîm ve Şeyh 'Alî nâm kimesnelerden mukaddemâ tevcîh olunup lâkin altı kıt'a berât ile mutasarrıf olmağla hâlâ berât götürülmeyip bir kıt'a berât ile mutasarrıf olmak üzre mücedded-i berât-ı şerîf verilmişdir. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'ısrîn şehr-i Recebi'l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu râfi'-i tevkî'-i refî'u'ş-şân-ı hâkânî Mehmed b. Mehmed südde-i sa'âdetime gelip mahrûse-i Bursa'nın şehr-i kethudâsı sene sittîn ve elf Şa'bân'ın yirmi sekizinci gününden kendüye tevcîh olunup sûret-i ruûs-i hümâyûnum verildiğin bildirip mücebince berât-ı şerîfim verilmek bâbında 'inâyet ricâ etmeğin mücebince berât-ı şerîfim verilmek bâbında 'inâyet ricâ etmeğin mücebince tevcîh-i tevcîh edip işbu berât-ı hümâyûn-ı 'izzet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezbûr varıp mahrûse-i Bursa'nın şehr-i kethudâsı olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan kadîmden şehr-i kethudâsı olanlar tevcîhle mutasarrıf ola gelmişler ise bu dahi ol vecihle mutasarrıf olup ol bâbda hiç ehad mâni' olmaya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâyili şehr-i Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (80a)

'İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i şeref-efzâları savbına durer-i tahiyât-ı sâfiyât-nümûn ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyât-füzûn ithâf ve ihdâ kılındıktan sonra mhibbâna inhâ ve i'lâm olunan oldur ki, hâliyâ taht-ı kazâ-i hükûmet-i şî'ârınızda vâki' mahrûse-i Bursa ve tevâbi'-i nevâhîsinde sâkin ve temekkûn olan Alnibölük halkına zâbit ve kethudâ yeritâyîn olunmak de'b-i kadîm olmağın zümre-i silahdârdan on ikinci bölükden yevmî kırk sekiz akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân es-Seyyid mehmed yeniçeri -zîde kadruhu- ocağın kadîmi emekdârı ve ihtiyârı olmağla ve hıdmet-i mezbûren 'uhdesinden gelir her vecihle çeri olmağın kazâ-i mezkûrede olageldiği üzre kethudâ yeri ta'yîn olunup varaka-i muhabbettahrîr ve irsâl olunmuşdur, 'izz-i şerîf-i'l-vüsûl mercû ve me'mûldur ki, mezbûr kazâ-i merkûmda istihdâm edip âhardan bir ferd dahl etdirmeyesin ve dahi ol etrâfda sâkin altı bölük yoldaşlarına müte'allık olan ihvân-ı şer'iyile ve mezbûrun ma'rifetiyle görülüp şer'-i şerîfe i'timâd üzre olalar ve sizki altı bölük yoldaşları biz mezbûru evvelâ ? zâbit ve kethudâ yeri bilip şer'iyile olan da'vâ ve nizâ'ları mezbûrun ma'rifetiyle gördürüp 'adem-i itâ'atden ihtizâr üzre olasin ve senki kethudâ yeri -zîde kadruhu- sen ânda olan yoldaşları husn-i zindegânı üzre zabt u rab tedip düşen da'vâları şer'iyile gördürüp sana muhâlefet edip inkıyâd üzre olmayanları ismi ve resmi ve bölüğüyle 'arz edip ve ol etrâfda ba'zı levendât tâyifesin sipâhi nâmıyla mızrak ve bayrak getirip re'âyânı ve ehl-i sevke rencide ve remîde edip te'addî eder var ise be-vâsıl adamları dikkat ü ihtimâm ile ele getirip mutezâ-yı şer'iyile muhkem haklarından gelinip ahkâm-ı şer'iyeye icrâedesin ki sâyırlere müceb-i 'ibret ve sebeb-i nasihat olup re'âyâsüde olmakla devâm- 'ömr-i devlet pâdişâhi üzre müdâvim olasız. Bâki 20 şehr-i Recebi'l-müreccib li-seneti sittîn ve elf. Dergâh-ı 'âlî 'Alî, dergâh-ı 'âlî Mustafâ, dergâh-ı 'âlî Ahmed, dergâh-ı 'âlî Mustafâ, dergâh-ı 'âlî 'Osman, dergâh-ı 'âlî Hüseyin.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid 'Abdülkâdir b. Kâsım hakkında mezîd-i 'nâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip mahrûse-i Bursa'da vâki' Esb Bâzârı mahallesinde merhûm Yıldırım Sultân vâlidisi mescid-i şerîfinden akdâ kudâti'l-müslimîn Bursa kâdisi Mevlânâ Yahyâ zîdet fezâiluh-nun 'arz-ı mücebince müteveffâ Mustafâ yrine bin altmış

Şa'bânının guresinden yevmî iki akçe vazîfe ile imâm nasb edip bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mâh-be-mâh mutasarrıf ola, ol bâbda âhardan kimesne dahl ü ta'arruz kılmaya, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmî's-sâlis min Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (80b)

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân sâmi mekân mahmiye-i Bursa'da vâki' merhûm ve magfûrun-leh Sultân Gâzî Hudâvendigâr ve Sultân 'Alâaddîn ve Sultân Mehmed Hân ve Sultân Yıldırım Bâyezîd Hân ve Sultân Orhân ve Sultân Murâd Hân ve Emîr Sultân ve Mustafâ Paşa ve Sultân Mûsâ ve Şirin Hâtûn ve Mezîd Bey ve İshak Paşa ve Şeyh Ebû İshak evkâfı keferesinin bin altmış senesine mahsûb olmak üzere 'uhdelerine edâsı lâzım gelen ziyâde cizyelerin cem' u tahsîl etdirilmek lâzım ve mühim olmağın kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân gümrük emîni Hasan -zîde mecduhu-ya der-'uhde olunup eline tuğrâlî ve nişanlı ziyâde cizye defteri sûretiverilmeğın zamânı hulûl eylediğın defter mücebince cem' u tahsîl etdirilmek emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vâcibü'l-iz'an kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ -zîde kadruhu- vardıkda, sizki kâdîların evkâf-ı mezbûre keferesinin târîh-i merkûmda üzerlerine edâsı lâzım gelen ziyâde cizyeleri irsâl olunan tuğrâlî ve nişanlı defteri sûreti mücebince 'avârıza dâhil olanlardan yüz seksen akçe ve mu'âf olanlardan ikişer yüz onar akçe ve Karınca nâm karye keferesinden yüz yetmişer akçe Filadar nâm karye keferesinden ikişer yüz akçe ve Fikri nâm karye keferesinden yüz doksan akçe ve Filadar'da sâkin kullardan yüz kırkar akçe ve Depecik ve Karaağaç nâm karyelerde sâkin kullardan yüz on akçe hânı üzere mîrî için mübâşir-i mezbûra cem' u tahsîl etdirtip hilâf-ı emr-i şerîf ve defter bir ferde ta'allül ve 'inâd etdirmeyesin ve mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma'îşetiyyü'n her bir hânedan otuz beşer akçe dahi aldırıp bundan ziyâde kâtibiye ve sarrâfiye ve huddâmiye nâmıyla ve mahkeme harcı bahânesiyle bir akçe ve bir habbe almaya ve aldirmayasın, şöyleki fermân-ı şerîfimde ziyâde akçe alındığı mesmû'-ı hümayûnum ola, alanları ve aldiranların bilâ te'hîr haklarından gelinirbilmiş olasın ve mîrî için alınan altûnî yüz on sekizer ve kâmil guruşa yetmiş sekizer ve zalota guruşa otuz sekizer ve beş hançer-i ak(?) rub'un dânesin ondörder akçe aldırıp ziyâde ve noksan aldirmayasın ve akçe alındıkda onu bir dirhem gelir ? ve sahîhü'l-ayar akçe aldırıp, zinhâr kırkık ve zuyûf akçe aldirmayasın ama hîn-i tahsîlde tamâm olup kesr-i defterden ve nakz-ı cizyeden ve fermânımdan akçe almağla hilâf-ı şer' ve kânûn-ı re'âyâyâ te'addî ve tecâvüzden be-gâyet hazer eylesesin. Bin altmış Rebî'i'l-âhirinin yirmi üçüncü gününden tafavvutuyla altı yük üç bin dokuz yüz akçesin meyânında elli üç bin sekizyüz altmış birakçe ve yinre mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü gününden beş yüz seksen dokuz bin yüz akçenin meyânında yüz seksen iki ibn dokuz yüz otuz dokuz akçe ve yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü gününden altı yük yetmiş üç bin iki yüz akçenin meyânında üç yük yetmiş üç bin iki yüz akçe ki cem'an altı yük on bin olur ber-vech-i peşin teslim-i cizye olmuştur, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmî's-sâdis 'aşera Cemâziye'l-'hîr li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî südde-i sa'âdetime gelip mahrûse-i Bursa bezzâzistân kethudâlığı sene sittîn ve elf Şa'bân'ının yirmi dördüncü gününden kendüye tevcîh olunup sûret-i ruûs-i hümayûnum verildiğın bildirip mücebince berât-ı şerîfim verilmeğe bâbında 'inâyet ricâ etmeğın mücebince tevcîh edip işbu berât-ı hümayûn-ı 'izzet-makrûnu verdimki ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezkûr varıp mahrûse-i Bursa'nın bezzâzistân kethudâsı olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan kadîmden tevcîhle mutasarrıf ola gelmişler ise, ol vecihle mutasarrıf olup ol bâbda ehad mâni' olmaya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (81a)

Fazilet-me'âb-ı şerî'at-nisâb eyâlet-i Anadolu'da vâki' kudât efendiler hazretleri kâmiyâb-ı ba'de't-tahiyet ve't-ta'zîm i'lâm olunan budur ki, sizki kudât efendilersiniz âsitâne-i sa'âdet-medârda bu muhiblerine bin altmış senesinin bedelini fermân-ı şerîf mücebince cem'-i tahsîl olunmak fermân olmağın gerek mütefferika ağalardır ve gerek dîvân kâtibleridir ve şâkirleridir ve gerek defter-i hâkânî kâtibleridir ve şâkirdleridir ve dergâh-ı 'âlî çavuşlarıdır 'umûm üzere ze'âmeti bedelleri cem'-i tahsîl âsitâne-i sa'âdet-medârda haklatmak fermân olmağın her kangınının kazâlarında tavattun etmişler ise mübâşir-i mûmâ-ileyh dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş -zîde kadruhu- vâsıl oldukda ol ân eğlendirmeyip cümlesine haberler gönderip tenbîh ve te'kîd edesinki gelip âsitâne-i medârda fermân-ı şerîf mücebince bedel cem'ine me'mûr olanıma vereler, ol ki tekâsül ve 'avk edip te'hîr ederler ise bilmezdim ve

âgah olmadım demeyeler, müteferrika olanların ve kâtip olanların ve çavuş olanların cümlesinin gördükleri ref' olunmak mukarrerdir ve ol ki bedelin vermede tekâsül üzere hareket ederler ise Girid seferine me'mûr olurlar, sonradan ne kadar 'özümlü bahâne ederler ise makbûl-i hümayûn olunmaya cümle âgah için varaka-i muhabbet irsâl olunmuşdur benim efendim(?) bu cânibde bu muhiblerine nice fermân-ı şerîf sâdır olundu ise âna tenbîh edesin, bedel-i fermân olduğunu bildirdiğimize varın mübâşir çavuşa temessük veresin ol tenbîh olunan temessük hıfz olunup sonradan fermân-ı şerîf ne minvâl üzere olunur isee 'amel olunur, bâkî hemîşe 'izz ü rif'at der-seccâde-i şerî'at müstedân ber-devâm bâd. Mehmed serdâr-ı hâkânî dergâh-ı 'âlî.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da vâkî' merhûm İplikci el-Hâc Mehmed vakfına yevmî on akçe vazîfe ile nâzır olan Mehmed fevt olup yeri mahlûl olmağın yerine sulbî oğlu işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü-ş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn Mevlânâ Şeyh Mehmed her vecihle mahall ü müstehak olmağın yevmî on akçe vazîfe ile tevcîh olunup berât-ı hümayûn verilmek ricâsına kâdî akdâ kudâti'l-müslimîn Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- 'arz eylemeğın sadaka edip bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr Mevlânâ Şeyh Mehmed zikr olunan vakfa babası yerine nâzır olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra yevmî on akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûiyçün ve devâm-ı devletimçün du'âyâ müdâvemet göstere, bu bâbda hiç ehad mâni' ve dâfî' olmayıp dahl ü ta'arruz kılmyalar, şöyle bilip 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahriren fi'l-yevmî'l-hâmis şehri-i Recebi'l-mürecceb li-senetü sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

'İzzet-me'âb fazîletlü efendiler hazretlerinin huzûr-ı 'izzet-mevfûrlarına der-da'avât-ı hâlîse ithâfından sonra inhâ ve i'lâm olunan budur ki, hâliyâ taht-ı kazâlarınızda vâkî' kıptiyân perakendesinin bin elli dokuz senesine mahsûb olmak üzere cizye ve ispençe ve rusûm-i sâyirelerin ve kadîmi yerlerine iskân etdirmeye tarafımıdan Emru'llâh nâm kimesneyi ta'yîn edip ve elinde olan emr-i şerîf ve temessük mücebince cem'u tahsîl etdirilmeyip sipâh ve yeniçeri 'askerî tâyifesin mâni' olmamak bâbında dahi emr-i şerîf irsâl olunmuşdur, şeref-i vusûlünde elinde olan emr-i şerîf mücebince tâyife-i mezbûr her kânde bulunurlarsa târîh-i mezbûrda bir def' edâ eylemedikleri cizye ve ispençe ve rusûm-i sâyirelerin mûmâ-ileyh bendelerine cem' u tahsîl etdirip ve kânûn üzere yerlerine iskân buyurulmaya sa'y-i şerîfiniz ricâ olunur ve mâni' olan sipâh ve yeniçeri

'Askerî tâyifesi yine mâni' olurlarsa ism ü resimleriyle âsitâne-i sa'âdete bildiresin, bâkî hemîşe eyyâm-ı şerî'at dâim bâd. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (81b)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, kazâ-i mezbûr ve tevâbi'i olan kazâlarda sâkin kefer ve yahûdi ve efrenc tâyifesinin hıdmetinde olan üsârâlarınızın beher nefer yüz seksen akçe kesimleri ahz u kabz eyle ki bi'l-fi'il İstanbul gümrüğü emîni olan Hasan -zîde mecduhu- tarafından der-'uhde olunan der-sa'âdetime 'arz-ı hâl edip mahsûb olmak üzere Bursa ve tevâbi'i kazâlarında vâkî' kefer ve yahûdi ve efrenc ve karamanlı tâyifesinin kullandıkları kul ve câriyelerin beher sene yüz seksen akçe kesm-i üsârâlarını cem' u tahsîl ve ahz u kabz için emr-i şerîf verilmek ricâ eerim deyu bildirmeğın hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan mukâta'ât defterlerine nazar olundukda zikr olunan tâyifeden rüsûm-ı mezbûrun ahz u kabz gümrük emîni tarafından ümenâya tevcîh oluna geldiği şart-ı iltizâmına dâhil olup bu âna değın vech-i meşrûh üzere olageldiği mestûr ve mukayyed bulunmağın zikr olunan senelere mahsûb olmak üzere kazâ-i mezbûr ve tevâbi'i olan kazâlarda sâkin kefer ve yahûdi ve efrenc ve karamanlı ve ermenî tâyifesinin hıdmetinde bulunan kul ve câriyelerin kesîmi kânûn-ı kadîm üzere olunmak emrim olunup dahi tâyife-i mezbûrenin hahamlarında ve cemâ'at başlarında ve papazlarından teftîş ve tafahhus olunup tasarruflarında ne mikdâr sagîr ve kebîr kul ve câriye bulunur ise beher sene şart-ı iltizâmı mücebince dîdebânlar haber verip emîn-i mezbûrun defterlerine kayd etdirile, eğer bulunan kul ve câriyelerin resimleri edâ olduğunu yedlerinde temessük bulunmaz ise esîrleri ? oluna ve ba'zıları irâde olmuşdur deyu ta'allül ve 'inâd edip hîleye sâlik olurlarsa her iki hıdmetlerinde ola 'inâd ve muhâlefet etdirilmeyip resimleri alına ve kimi de esîr olanlardan dahi alınıp emr-i şerîfime muhâlif ve şart-ı iltizâmına mugâyir kimesneye ta'allül ve 'inâd etdirmeyesin deyu mukaddemâ emr-i şerîf verilmeyip hâlâ culûs-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnum vâkî' olmağla ol emr-i şerîfider-sa'âdetime getirip tecdîdin ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki, bu bâbda mukaddemâ mazmûn-ı mesfûr üzere verilen emr-i şerîfin mücebiyle 'amel edip dahi hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin, şöyle

bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’l ‘aşera min şehri Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân dergâh-ı ‘âlî yeniçerilerinden kırk üçüncü cemâ’atde yevmî sekiz akçe ‘ulûfeye mutasarrıf olan işbu râfi’-i tevkî’-i refi’u’s-şân-ı hâkânî Hamza b. Mehmed -zîde kadruhu- ‘ulûfesin hazîne-mânde edip mukâbelesinde Bursa’da vâki’ merhûm ve magfûrun-leh Hazret-i Emîr Sultân -kaddese sırrahu’l-‘azîz-in Evkâf-ı kitâbeti yevmî on beş akçe vazîfe ile tevcîh olunup berât-ı şerîf verilmek bâbında ‘inâyet ricâ etmeğin hakkında mezîd-i ‘inâyetim zuhûra getirip sûret-i ruûs-i hümâyûnum mücebince ref’ olunan Mustafâ Mehmed yerine bin altmış Cemâziye’l-âhir’inin on beşinci gününden yevmî on beş akçe vazîfe ile kâtib ol nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp şol ki vezâyif-i hidemât-ı kitâbetdir mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra ta’yîn olunan yevmî on beş akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mutasarrıf olup ol bâbda efrâd-ı âferîden bir ferd mâni’ ve dâfi’ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalır. Tahrîren fi’l-yevmi’r- râbi’ şehri Recebi’l-müreceb li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (82a)

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtassûn bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Bursa ve Kite ve Mudanya ve Gemlik ve İznik ve Üsküdar kâdîları -zîdet fezâiluhum- ve mefâhiru’l-kudât ve’l-hükkâm me’âdinü’l-fezâil ve’l-keîlüm Yenişehir ve İnegöl ve (...) ve (...) kâdîları -zîde fazluhum- tevkî’-i refi’-i hümâyûn vâsıl olucak ma’lûm ola ki, taht-ı kazânızda harâmî eşkiyâsı zuhûr edip kat’-ı tarik etdiklerinden mâ’adâ evler basıp katl-i nüfûs ve gârat-ı emvâl ve damlar yakıp ve bâgçe ve bâgları harâb edip zulm ü fesâd ve şekâvetleri hadden efzûn olduğı i’lâm olunmağı o makûle harâmî ve harâmzâdelerin yatakları teftîş ve tafahhus olunup ele girenlerin ma’rifetleri şer’le haklarında lâzım gelen ecri olunup ve firâr edenleri buldurmada lâzım gelineni buldurmak için düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-‘âlem vezîr-i a’zam Murâd Paşa -edâma’llâhu te’âlâ iclâlehu-nun kapıcı başlarından kıdvetü’l-emâcid ve’l-a’yân Ahmed -zîde mecduhu- ta’yîn olunmağın buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü’l-kadrim mücebince o makûle taht-ı kazânızda zuhûr eyleyen harâmî ve haramzâde eşkiyâsının yataklarını mübâşir mûmâ-ilyhe ma’rifet-i şer’le teftîş ve tafahhus etdirip ola girenlerin etdikleri fesâd-ı şer’a üzerlerine yine sâbit olup sicil ve huccet oldukdan sonra şer’an haklarında lâzım gelen ecri olunup ve firâr edenler şer’le buldurmayasın lâzım olunanı buldurup min ba’d şer’-i şerîfe ve emr-i hümâyûna muhâlif kimesneye iş etdirmyesin, ama hak üzre olup bu bahâne ile ehad ve ? olmakda ve kendi hâlinde hilâf-ı şer’-i şerîf zulm ü te’addî oldukda ? ihtizâr eylesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehri Recebi’l-müreceb li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân oldur ki, gilmân-ı ‘acemiâyandan hassa buzculardan olup yevmî beş akçe ‘ulûfeye mutasarrıf olan Mehmed ‘Alî zıkr olunan ‘ulûfesin hazîne-mânde edip mukâbelesinde mahmiye-i Bursa’da vâki’ kapan-ı meyve-i huşk mukâta’ası bilâ ta’yîn kendüye verilmek ricâ eylemeğin işbu dârende-i fermân- hümâyûn-ı meserret-makrûn-ı hâkânî mezbûr Mehmed‘Alî -zîde kadruhu- hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip sûret-i ruûs-i hümâyûnum mücebince bin altmış Receb’inin guresinden zıkr olunan kapan-ı meyve-i huşk mukâta’ası hazîne-mânde ‘ulûfesi mukâbelesinde kâtib nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp kapan-ı merkûmda kâtip olup hıdmet-i lâzimesin mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra bundan evvel kâtip ololar ne minvâl üzre mutasarrıf olagelmişler ise mezbûr dahi ol minvâl üzre mutasarrıf ola ve kitâbet-i mezbûr-ı mezkûrun ‘ulûfe-i mukâbelesinde verilmişdir ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni’ ve dâfi’ ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalır. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşera şehri Recebi’l-ferd li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân, Bursa’da vâki’ Tâbdeh Ahmed evkâfına yevmî nîm akçe ile mütevellî olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn meserret-makrûn-ı hâkânî Ahmed edâ-yı hıdmet üzre iken taraf-ı âhardan dahl olunmağla geri ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında akdâ kudâti’l-müslimîn Bursa kâdîsî Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- ‘arz eylemeğin hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip müşârun-ileyhin ‘arz-ı mücebince bin altmış Şa’bân’ını guresinden ibkâ ve mukarrer kılınıp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp hıdmet-i lâzimesin mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra ta’yîn olunan nîm akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni’ ve dâfi’ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalır. Tahrîren fi gurre-i Şa’bâni’l-mu’azzam li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (82b)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, bundan akdem binelli yedi senesinden Girid seferi için mahrûse-i Bursa'dan ihrâcı fermân olunan ordu-yı hümâyûn akçesi re'âyâdan tahsîl ve esnâfa teslîm olunup lâkin sefer-i hümâyûna varıp edâ-yı hîdmet eylemeyip zimmetlerinde kaldığı i'lâm olunmağın imdi re'âyâdan alınan ordu akçesi varıp edâ-yı hîdmet eylemedikleri ecilden mîrî için tahsîl olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki, vâridse hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel edip dahi zamân-ı mürûr eylemekle târîh-i merkûmun ordu akçelerin hallerine terahhûmen sülûs af olunup sülûsânı olan yüz altmış bin akçeyi teveccüh edenlerden mu'accelen tahsîl etdirip keseleyip ve mühürleyip mübâşir-i mezbûr ve muâtemedün 'aleyh adamlar ile serî'an ve 'âcilen dersâ'âdetime irsâl ve mevâcib verilmezden mukaddem teslîm-i hazîne etdirmekte ikdâm-ı tâm eyleyesin, 'avk u te'hîrden ve ihmâl ve musâheleden be-gâyet ihtirâz edip vech-i meşrûh üzre olunan emrimi yerine getiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis şehri Recebi'l-müreceb li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

'İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i şerî'at-şî'âr ve mahfel-i ma'delet-âsâr savbına dürer-i da'avât-ı sâfiyyât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyyât ithâf ve ihdâ olunduktan sonra inhâ-i muhlisâne olunan budur ki, hâliyâ taht-ı hükûmet-i şî'ârınız olan mahrûse-i Bursa'da otuz sekizinci cemâ'atinden İbrâhîm nâm yoldaş fevt olup zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayıp cümle metrûkâtı cânib-i mîrîye 'âyid ve râci' olmağın ahz u kabz için tarafımızdan nâzır Mahmûd Ağa ve gedükleri yoldaşlardan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'Ömer nâm gedikli -zîde kadruhumâ-ta'yîn olunup gönderilmişdir me'mûldur ki, müteveffâ-yı mezbûrun metrûkâtını defter edip ve fûruht olacak eşyâları sük-i sultânide fûruht edip hâsıl olan nükûdu müfredât defter-i ile mûmzâ ve mahtûm bu cânibe irsâl buyurula, bâkî hemîşe der-seccâde-i şerî'at müstedât bâd bi-rabbi'l-'ibâd. Muhibb-i muhlis Mustafâ Ağa yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, dârende-i fermân-ı hümâyûn Mevlânâ Ahmed halîfe sütte-i sa'âdetime gelip medîne-i Bursa'da vâki' müteveffâ Şehâbeddîn Paşa mescid-i şerîfide yevmî iki akçe vazîfe ile bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle imâm olup ber-mûceb-i şart-ı vâkıf edâ-yı hîdmet edip hîdmetinde kusûru ve cihetine dahl olunmak îcâb eylemez iken âhardan Receb nâm kimesne ve bilâ sebep dahl edip gadr eylediğın bildirip elinde berât-ı cedîdi mûcebince zabt u tasarruf etdirilmek emrim olmuştur buyurdum ki, emrim üzre mâliye tarafından verilen berât-ı şerîfim mûcebince zabt u tasarruf vazîfe-i mu'ayyenesin evk'âf-ı mezbûre mahsûlünde ahz u kabz etdirip cihet-i mezbûresine bî-vech dahl eden mezkûr Receb ve âharı dahl ü ta'arruz etdirmeyesin ve dahl olunup hîdmet mukâbelesinde kendüye 'âyid olan vazîfesinden nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hukm edip geri bî-kusûr alıveresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi evâhiri şehri Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (83a)

'İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'avât-ı sâfiyyât ithâfiyla ve şerâyi'-i şî'âr Bursa ve sancaklarında vâki' olan kudât efendiler huzurlarına ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan sancaklarda vâki' olan yeniçeri serdârları ve sâwir iş erleri -zîde kadruhum- hâliyâ Boğazhisâr'da küffâr-ı düzâh-karârın üzerlerine Anadolu câniblerinden havâle olunan toplar muhâfazası için 'umûmen yeniçeri ve oturak ve korucu ve topcu ve cebeci ve kuloğlu tâyifesi kalkıp yeniçeri ağasının mektûb mûcebince Anadolu cânibinde havâle toplar muhâfazasına tekayyüd olunup ve Turnacı 'Abdülkerîm Ağa'nın yanına varıp ve sen ki kâdîların taht-ı kazânında olan karanın tahammûlüne göre darb u harbe kâdir re'âyâsının her bir karyede Beşer ve altışar nefer ile eri çıkarıp ve ol kâdîlığın yeniçeri serdârına koşup sen dahi bir adam ta'yîn edip küffâr-ı hâk-sâr kimilerin 'avn-i hakkiyla ber-tarâf oluncaya değin toplar hîdmetine istihdâm olunmağıyçün kemâl-i sür'at ile Burgazhisâr'a gönderip hîdmetin bir sâ'at mukaddem itmâmına bezli-i ihtimâm eylemek bâbında emri şerîf-i 'âlîşân sâdır olmağın mûcebince tahrîr ve irsâl olunmuştur gerekdir ki, ber-mûceb emri 'âlî 'amel edip icrâsında dakîka fevt eylemeyesin şöyle ki bu bâbda her birinizden icmâl-i müsâhel oluna ber-vechle gadriniz cevâba kâdir olmayıp ve 'azl ile iktifâ olunmayıp hakkınızdan geliriz, âna göre mukayyed olasın, mûceb-i mektûb ile 'amel edip ihmâl etmeyesin.

Vezîrin, Gölpararı kâdîsi el-Hâc Himmet'e göndermiş olduğu mektubun aslına uygundur.

Vezîrin, Göynük kâdîsi Dervîş Mehmed'e göndermiş olduğu mektubun aslına uygundur.

Fahru'l-emâsil ve'l-akrân hâliyâ Bursa ağası -zîde mecduhu- ve bi'l-fi'il Hudâvendigâr sancağında ve Biga sancağında olan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yeniçeri serdârları -zîde kadruhum- selâmdan sonra inhâ olunur ki küffâr-ı hâk-sâr gemileri Boğazhisâr'ına gelip donanma-yı hümâyûnu boğazdan hurûcuna setr olunmağıyçün karadan top ile gemileri ? etmek lâzım ve mühim olmağla taht-ı hükûmetinizde ve tevâbi'-i kurâlarınızda sâkin ve mütemekkin olan yeniçeri neferi ve iktidârı olan korucu ve oturak ve 'acemoğlanı ve topcu ve cebeci ve kuloğlu ve bi'l-cümle taht u zabtınızda olan 'askerî tâyifesini cem' edip mükemmel ve müsellemler yerlerinden kaldırıp ve sizler dahi önlerine düşüp bayraklarıyla Anadoluhisâr muhâfazasında olan fahru'l-a'yân (...) -zîde mecduhu-ya îsâl edip geldikleri yoldaşlardan Mehmed nâm mumcu ta'yîn olup gönderilmiştir ve solunda gerekdir ki taht-ı zabtınızda olan 'askerî tâyifesinden bir ferd kalmayıp cümlesi tedârik olup önlerine düşüp me'mûr olduğunuz mahalle varıp mûmâ-ileyhden tezkire alasin, şöyle sizlere muhâlefet ve emr-i pâdişâha itâ'at etmeyenleri yazıp bu cânibe 'arz edesin, zîrâ umûr-ı mu'azzamandır sâyire kıyâs olunmayıp ihmâl ve mmüsâhaleden hazer edesin, eğer ihmâl edip mûmâ-ileyh ağaya yoldaşları teslim ve ellerinize tezkire alasin ve yalnız boynunuza zîrâ halâs olmak emr-i şerîfe muhâlifdir, ve's-selâm. Mustafâ Ağa-yı yeniçeriyân hâlâ.

Gölpazarı kâdîsi el-Hâc Himmet'e gönderilen mektubun aslına uygundur.

Göynük kâdîsi Dervîş Mehmed'e gönderilen mektubun aslına uygundur. (83b)

Akdâ kudâtı'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hucetü'l-hakki 'ale'l-halki ecme'in vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîde fezâiluhû- ve mefâhiru'l-kudât ve'l-hukkâm me'âdenü'l-fazl ve'l-keâm Bursa sancağında vâki' olan kâdîlar -zîde fazluhum- ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân livâ-i mezbûrda vâki' yeniçeri serdârları ve sâyir iş erleri -zîde kadruhum-tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki hâliyâ Boğazhisâr'ında küffâr-ı dûzah-kararın üzerlerine Anadolu cânibinden havâle olunan topların muhâfazasına ve hıdmetine istihdâm olmağıyçün ziyâde asker ve adam lâzım olmağın imdi ciz ki serdarlırsız bir an ve bir sâ'at te'hîr ve tevakkuf etmeyip 'umûmen yeniçeri ve korucu ve oturak ve cebeci ve kuloğlu ve tobcu tâifesiyle kalkıp ta'cîl 'ale't-ta'cîl iftihârü'l-emîcid ve'l-a'yân dergâh-ı mu'allâm yeniçeriler ağası olan Mustafâ Ağa -dâme mecduhû- nun mektûb mücebince Boğazhisâr'ın Anadolu cânibinde evvelâ toplar muhâfazasına varıp hâliyâ ta'yîn olunan ocak ağaları kîdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim (...) -zîde kadruhu-nun yanına varıp, sen kâdîlarsın taht-ı kazânızda olan karanın tahammülüne göre darb u harbe kâdir olan re'âyâsından her bir karyeden beş ve altı nefer ile eri çıkarıp ve ol kâdîlığın yeniçeri serdârının yanına koşup ve sen dahi üzerine bir adam me'ân ta'yîn edip küffâr-ı hak-sârın gemileri 'avn-i hakla bertaraf olunca toplar hıdmetinde istihdâm olunmağıyçün kemâl-i sür'atle Burgazhisâr'a gönderip bu hıdmet-i hümâyûnum emr-i hümâyûnum üzre bir sâ'at mukaddem itmâma bezli-i ihtimâm etmeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki, vusûl buldukda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzre 'amel edip ve'l-hâsil başınız ve mansıbınız ve kâdîlığınız size lâzım ise cümle Bursa sancağında olan yeniçeri ve kozcu ve topcu ve cebeci ve kuloğlu olanlar ve kaldırıp siz ki serdârlarsın me'ân önlerine düşüp ve topçular hıdmetiyçün her karyeden fermânım üzre il erlerin kâdîlar ma'rifetiyle tahammüllerine göre darb u harbe kâdir beş altı nefer ile erlerin çıkarıp ve onları dahi me'ân götürüp bir an mukaddem muhâfazaya ta'yîn oluna Ağa-yı müşârun- ileyh yanına varıp toplar muhâfazasında ve bir lâzım hıdmet-i hümâyûnumda makdûrunuz sarf eylesesiz, şöyle ki emr-i şerîfim vardıği gün bu hıdmet-i hümâyûnumun o sene mukayyed etmeyip te'hîr ve tavakkuf eylesesin veyâhud ol il erlerin ihrâc-ı fermânım olan karyelerden cebel ü bedeli bir akçe ve bir habbe aldığınız haber alına ecdâd-ı 'izâmın ervâh-ı tayyibeler için bir vecihle aman ve zaman verilmeyip 'özü ü cevâbınız makbûle olmayıb işbu siyâsetle başınız alınıp ve yalnız boynunuza bilmedik deyip emr-i şerîfin mazmûnu üzre 'amel eylemekde cidd-i cehd eylesesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasin. Tahrîren fî evâyili Cemâziye'l-âhira li-seneti sittîn ve elf. Bemakâm-ı Kostantiniyye.

Gölpazarı kâdîsi el-Hâc Himmet'e gönderilen mektubun aslına uygundur.

Göynük kâdîsi Dervîş Mehmed'e gönderilen mektubun aslına uygundur. (84 a)

Akdâ kudâtı'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, mahrûse-i Bursa'da sâkin yahûdi tâyifesi sütte-i sa'âdetime 'arz-ı hâl sunup Habe veled-i Telenra ihrâc

olup mahrûse-i Bursa'da esirciler fûruht eyledikleri yahûdi esîrin ihtiyârî ile himmet-i(?) mâldan bunlar bahânesiyle alıp esîr lâkin halâs etmek için iştirâ eylemek istediklerinde ba'zı ehl-i 'örf tayifesin mücerred ahz ve celb için mânî' olup gadr eylediklerin bildirip hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneyi müdâhale etdirilmeyip men' u def' olunmak bâbında hukm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp fasl olmuş ve lâkin ise onat vecihle mukayyed olup göresin i'lâm olunduğu gibi ise ol bâbda muktezâ-yı şer'le 'amel eyleyip mezbûrlar ihtiyârıyla satanlardan bahâneyle zikrolunan esîrleri almak murâd eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf rencide etdirmeyip min ba'd şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye dahl etdirmeyip men' u def' edip tekrâr-ı emrim varmalu eylemesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahîren fi evâyili şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâtî'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, Hacı Yûsuf nâm kimesne der-sa'âdetime 'arz-ı hâl edip Bursa'da vâki' Bozahane mukâta'ası emîni olup hâliyâ mukâta'a-i mezbûre el-ân üzerimde olup lâkin defterde bozahâne her ayda mîrîsi Beşer yüz altışar akçeye ta'yîn olunmağla bu âna değin vech-i meşrûh üzre iktâ cem'u tahsîl edegelmîş iken geçen sene mukâta'a-i mezbûreyi zabt eyleyen emîn-i şa'r ? ? bozahânesi harâbe-müşrîf oldu deyu yevmî bir akçe icâre on iki bin akçe fûruht edip bana temessük verip hâliyâ zikrolunan bozahâne zabt eyleyen kimesne sâvir bozahâne alınageldiği üzre mîrîsin vermekde muhâlefet eder ve bu takdîrce mîrîye kesr ü hazer olur deyu bildirip zikr olunan bozahâne mîri için zabt olmak bâbında emrim şerîfim ricâ eylediği ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin zikr olunan at bazarı bozahânesi kadîmden mîrî olup buna değin mîrî rusûmet emîni olanlar vech-i meşrûh üzre olagelmîşler iken hâliyâ mutasarrîf olan kimesne emîn-i sâbıkdan yevmî bir akçe ricâda vermek üzre on iki bin akçeye aldım deyu bahâne edip mîrîye gadr eyledikleri vâki' ise men' u def' edip ol bâbda muktezâ-yı emrim şer'-i kavîm ile 'âmir olup hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye iş etdirmeyip ihkâk-ı hak eylesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahîren fi'l-yevmî's-sâbi' ve'l-'işrîn min Cemâziye'l-âhira li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (84b)

Akdâ kudâtî'l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, Hacı Yûsuf nâm kimesne der-sa'âdetime 'arz-ı hâl edip Bursa'da vâki' börekci tâyifesi südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl sunup kadîmü'l-eyyâmdan mahrûse-i mezbûrede beylik simit unu çörekçiler ie ekmeçkilere tevzî' olunagelişken hâlâ kadîmden ola gelirse muhâlif bunlara dahi tevzî' etmek isteyip hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencide eylediklerin bildirip men' u def' olunmak bâbında hukm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûra onad vecihle mukayed olup göresin kadîmü'l-eyyâmdan her nice olagelmîş ise olageldiği üzre 'amel edip min ba'd şer'-i şerîfe ve kadîmden olageldiye ve emr-i hümâyûnuma muhâlif iş etdirmeyip husûs-ı mezbûr için tekrâr emrim varılmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahîren fi evâhiri şehri Saferü'l-hayr li-seneti sittîn ve elf. be-makâm-ı Kostantiniyye.

İftihârü'l-havâsu ve'l-mü'mîn muhtârü'l-'izz ü temkîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin dârü's-sa'âdetim ağası olup evkâf-ı selâtin nâzırı olan Mehmed Ağa -dâme 'uluvvuhu- der-sa'âdetime 'arz-ı hâl gönderip mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm ve magfûrun-leh Sultân Murâd Hân-ı sâni -tâbe serâhu-nun câmi'-i şerîfinde ber-müceb- şart-ı vâkif vâ'iz-i nâsîh olan Süleymân b. Ahmed'in hıdmetinde kusûru yoğiken âhardan Ahmed b. 'Abdu'llâh nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile kendüye berât etdirip lâkin va'z u nasîhata âdir olmadığı şer'an mütehakkık olmağın işbu râfî'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî kıdvet's-sülehai's-sâlihîn Mevlânâ Mahmûd b. Hızır -zîde halâsuhu- her vecihle mahall-i müstehak olmağla zikr olunan vâ'izlik kendüye tevcih olunup berât-ı şerîf verilmek ricâsına i'lâm eylemeğın hakkında mezîd-i 'inâyeti-pâdişâhânem vücûda getirip Ağa-yı müşârun-ileyhin 'arz-ı mücebince müteveffâ olan Süleymân b. Ahmed mahlûlünden ve Ahmed b. 'Abdu'llâh ref'inden bin altmış Cemâziye'l-âhir'inin yirmi birinci gününden yevmî beş akçe vazîfe ile vâ'iz-i nâsîh nasb u ta'yîn edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr Mehmed b. Hızır -zîde salâhuhu- varıp şöyleki âdab va'z-ı nasîhaddir mer'î ve müeddî kldıktan sonra a'yîn olunan yevmî beş akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünde mütevellîsi yedinden alıp mutasarrîf ola, ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya

şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi‘l-yevmi‘t-tâsi‘ ve‘l-‘işrîn min Cemâziye‘l-âhira li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm- ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân, mahrûse-i Bursa‘da vâki‘ mantıcı mahallesi mescid-i şerîfnde yevmî altı akçe vazîfe ile imâm olan Hanefî Hasan ihtiyârıyla oğlu işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘u‘ş-şân-ı hâkânî Mevlânâ ‘İvaz Halîfe‘ye fârig olup mezbûr ‘İvaz dahi her vecihe mahall ü müstehak olmağın tevcîh olunu bert-ı hüâyûn verilmek ricâsına kâdîsi akdâ udti‘l-müslimîn Mevlânâ Mehmed ‘İsmetî -zîdet fezâiluhu- ‘arz etmeğın sadaka edip bu bertı hüâyûn-ı ‘izzet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr ‘İvaz babası Hanefî yerine imâm olup hıdmet-i lâzimesin müeddî ıldıkdan sonra yevmî altı akçe vazîfe ie mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün ve benim devâm-ı ‘ömr ü devletimçün du‘âya müdâvemet göstere, bu bâbda sahîh ehad mâni‘ ve dâfi‘ olmayalar, şöyle bilip ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi‘l-yevmi‘sâbi‘ ve‘l-‘işrîn şehri-i Muharremi‘l-harâm li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm- ı Kostantiniyye. (85a)

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân Gelibolu‘da vâki‘ merhûm Şeyh Mesîh Paşa evkâfı tevliyyeti yevmî on akçe vazîfe ile mutasarrıf olan sipâhî Muharrem fevt olup tevliyyeti mahlûl olmağla ebnâ-i sipâhiyândan olup turuncu bölükde yevmî on dört akçe ‘ulûfesi olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Mehmed b. ‘Abdu‘llah -zîde kadruhu-ya ‘ulûfesin hazîne-mânde eyleyip mukâbelesinde tevliyyet-i mezbûre tevcîh olunup bu berât-ı şerîf ricâ eylemememğın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip atlu mukâbele-i bedelîsini ruûs-i hümâyûnm sûret-i mücebine müteveffâolan sipâhî Muharrem yerine, bin elli dokuz Zilka‘desinin on yedinci gününden yevmî on akçe ile mütevellî nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp şol ki hidemât-ı tevliyyatdır mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra ta‘yîn olunan on akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni‘ ve dâfi‘ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s-sâni ve‘l-‘işrîn şehri-i Zilka‘deti‘ş-şerîfe li-seneti tis‘a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân, işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘u‘ş-şân-ı hâkânî Şeyh Habîb hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mahrûse-i Bursa‘da vâki‘ merhûm Veled-i Habîbî evkâfı mescid-i şerîfnde kendü ‘arz-ı hâli mücebine âhar câmi‘ye imâm iken fevt olan Süleymân yerine ref‘ olunan Ahmed yerine bin altmış Cemâziye‘l-âhiresinin on dördüncü gününden vazîfe-i mu‘ayyene ile imâm nasb edip bu berât-ı sa‘âdet-âyâtı ve meserret gâyatı verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp şol ki vezâyif-i hidemât-ı imâmetdir mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra ta‘yîn olunan vazîfe-i mu‘ayyenesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola ol bâbda âhardan kimesne mâni‘ ve dâfi‘ olmayıp dahl ü ta‘arruz kılmaya, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi‘l-yevmi‘s-sâmin ‘aşera şehri-i Cemâziye‘l-âhire li-seneti sittîn ve elf. be- makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân, Gemlik kazâsına tâbi‘ Bursa dâhilinde Manastır mahallesinde medfûn merhûm ‘Osmâncık evkâfına tevliyyet-i erbâb-ı istihkâkdan işbu râfî‘-i tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Ahmed Çavuş -zîde kadruhu- her vecihle mahal ve müstehak olmağın yevmî bir akçe vazîfe ile tevcîh olunup berât-ı hümâyûn verilmek ricâsına ‘inâyet taleb etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûn-ı ‘izzet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr Ahmed Çavuş -zîde kadruhu- zikrolunan vakfa mütevellî olup hıdmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün ve benim devâm-ı ‘ömr ü devletim için du‘âya müdâvemet göstere, bu bâbda hiç ehad mâni‘-i dâfi‘ olmaya, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi‘ evâsıtı Cemâziye‘l-âhira li-seneti sittîn ve elf. be- makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye. (85b)

Mefâhiru‘l- kudât ve‘l- hukâm me‘âdinü‘l- fezâyil ve‘l- kelâm Anadolu eyâletinde vâki‘ olan kâdîlar -zîde fazlulum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki, eyâlet-i mezbûrda ze‘âmet ve tîmâra mutasarrıf olup Girit seferine me‘mûr olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmâr ber- vech-i ta‘cîl kalkıp Girit seferine gitmeleri için bundan akdem birkaç def‘a evâmîr-i şerîfem gönderilmiş iken ile‘l-ân ba‘zılar yerlerinden hareket etmeyip ve ba‘zısı dahi yerinden kalkıp yollarda eğlenmekle varıp mahall-i mezbûra vâsil olmadıkları mesmû‘-ı hümâyûnum olmağın taht-ı kazânızda gerek yerlü ve gerekse yolcu seferli nâmında olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârı bir vecihle te‘hîr ve tavakkuf ve bedel veririz deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirmeyip sefere me‘mûr olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârı bir vecihle te‘hîr ve tavakkuf ve bedel veririz deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirmeyip sefere me‘mûr olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârı elbette ve elbette ta‘cîl ‘ale‘t-ta‘cîl sürüp Çeşme nâm mahalle îsâl ve anda dahi tavakkuf etdirmeyip ber-vech-i ta‘cîl Girid

cizyesin kaçırıp itmâm-ı hıdmet-i ikdâm eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki, dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân İbrâhîm Çavuş -zîde kadruhu- vusûl buldukda sâdır olan fermânı celîl-i kadrîm üzre ‘amel edip dahi bir an tavakkuf etmeyip ve etdirmeyip taht-ı kazânızda gerek yerli ve gerek misâfir seferli olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârî sürüp mübâşir-i mezbûr ma‘rifetiyle Çeşme’ye ve andan dahi bilâ te’hîr Girid cizyesine irsâl ve îsâle İkdâm- tâm ve ihtimâm-ı mâlâ-kelem eyleyi bedel veririz deyu ve âhar vecihle ta‘allül etdirmeyesin, husûs-ı mezbûr ehemmi-i mühimât-ı umûrdandır şol ki ihmâl ve müsâmahanız sebebiyle ‘askerî halkı ber-vech-i ta‘cîl cezîre-i mezbûreye geçmeyip te’hîr hıdmete sebep olasın cümleiniz ‘azl-i ebed nefy-i beled olmanız mukarrerdir, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahîren fi evâsıtı Cemâziye’l-âhire sene sittîn ve elf.

‘İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürrer-i da‘avât-ı sâdika ithâfindan sonra Mihaliç ve Balıkesir ve sâyir efendiler huzûrlarına ‘arz-ı muhabbet-i lâyika olunur ki, bundan akdem ol taraflarda vâk‘ olan kethudâ yerlerine fermân-ı ‘âlî mücebince mektûblar tahîr olunup bölük çavuşlarıyla irsâl olunmuş idi. Ol bâbda bu mektûb-ı muhabbet tesvîd ve irsâl-i ‘izz-i huzûr olunup lutf edip emr-i şerîf mücebince mezbûrlara kemâ fi’l-evvel uhkem tenbîh ve te’kîd edip bir gün evvel ber-vech-i musâra‘at yollayasın, bu bâbda her vecihle ikdâm ve ihtimâmınız ve sa‘y-i merâmınız me’mûldür, husûs-ı mezbûr hiddet-i(?) emîriyeden ve umûr-ı mühimmeden olduğu ma‘lûmlarıdır. Her kime gayret ve himmet etmek lâzımdır fermâna muhâlefet câiz olundu değildir öyle olsa itâ‘at ve inkıyâd eylemeyip bu husûsa ‘inâd-ı ta‘allül eder var ise bu cânibe ‘arz u i‘lâm eyleyesin, ve’l-hâsıl kemâl mertebe ikdâm ihtimâmınız mes’ûldür ve’s-selâm. Bâkî hemîşe ‘izz-i rif‘at bâd.

Şerâyi‘-şi‘âr efendinin huzûrlarına da‘avât-ı sâfiyye ithâfindan sonra inhâ lunur ki, taht-ı kazânınızda gerek yerli gerek yolcu seferli nâmında olan zu‘amâ ve erbâb-ı tîmârî bir vecihle te’hîr ve tavakkuf ve bedel veririz deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirmeyip sefere me’mûr olan sancakların zü‘amâ ve erbâb-ı tîmârî elbette ve elbette ta‘cîl ‘ale’t-ta‘cîl sürüp Çeşme nâm mahalle îsâl ve anda dahi tavakkuf etdirmeyip ber-vech-i ta‘cîl Girid cezîresine geçirip itmâm-ı hıdmet eylemeniz bâbında emr-i şerîf birle kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân İbrâhîm Çavuş -zîde kadruhu- gönderilmişdir vusûlünde gerekdir ki, ber-müceb-i emr-i ‘âlîye ‘amel edip icrâsında dakîka fevt eylemeyesin, şol ki bu bâbda ihmâl üzre olup te’hîr-i hıdmete sebep olasın, cümleiniz ‘azl-i ebed ve nefy-i beled mukarrerdir ana göre vârid olan mazmûn-ı emr-i şerîf ile ‘amel eyleyesin. Murâd Paşa (18 Cemâziye’l-âhir 1060 târihinde bize ulaştı.) (86a)

Akdâ kudâtî’l-müslimîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-muîn Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- ve mefâhiru’l- kudât ve’l-hukkâm ma‘deni’l-fezâyil ve’l-kelem Bursa sancağında olan kâdîlar -zîde fazluhum- ve mefâhiru’l-emâsil ve’l-akrân ol tarafta ber-livâ-i mezbûrda vâkî‘ olan altı bölük kethudâ yerleri -zîde kadruhum- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, hâliyâ Boğazhisarında olan küffâr-ı düzah-karâr gemilerinin üzerine Anadolu cânibinden havâle olan topların muhâfazası içün ziyâde adam lâzım ve ber-vech-i ta‘cîl varıp vâsıl olmaları emr-i mühim olmağın ‘umûmen ol cânibde ve Bursa sancağında olan altı bölük halkın ve cümle mütekâ‘idlerile ile kaldırılıp siz ki kethudâ yerleriniz me‘an önlerine düşüp ve bir yerde tavakkuf ve ârân etmeyip kemâl-i sür‘at ve isti‘câl ile Boğazhisar’a varıp Anadolu cânibinde olan topların muhâfazasında ve sâyir hıdemât-ı hümâyûnumda düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem mahall-i mezbûrda muhâfazada olan birâderim(?) Ahmed Paşa -edâma’llâhu te‘âlâ iclâlehu-nun vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmet-i bezl-i makdûr eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki, vusûl buldukda sâdır olan fermân-ı celîl-i kadrîm üzre ‘amel edip dahi livâ-i Bursa’da olan altı bölük halkın mütekâ‘idlerile ve kuloğulları ile cümle kaldırıp siz ki kethudâ yerleriniz mertebe ve mükemmel önlerine düşüp ve bir an ve bir sâ‘at tavakkuf ve ârân etmeyip doğru Boğazhisar’a varıp vezîr müşârun-ileyhin vech ü münâsib gördüğü üzre topların muhâfazasında ve sâyir lâyık dîn ü devletim olan hidemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr eyleyesiz ve siz ki kâdîlarsız emr-i şerîfim vâcibü’l-ittibâ vardığı sâ‘at taht-ı kazânızda olan altı bölük halkın kethudâ yerleri ve mütekâ‘idlerile ile kaldırıp mahall-i me’mûra irsâl ve îsâlde bezl-i makdûr eyleyesin şöyle ki işbu emr-i şerîfim vardığı günün ertesi me’mûr olduğunuz üzre kalkıp gitmede tereddüd üzre olasız cümleiniz esâmeleriniz çalınıp sâyire müceb-i ‘ibret içün hakkınızdan gelinir ve siz ki kâdîların ‘azl-i ebed ve nefy-i beled olmanız mukarrer bilip emr-i şerîfim edâsında dakîka fevt etmeyesin ve bi’l-cümle bu bâbda altı bölük ağaları tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince bir an tavakkuf olunmayıp cümle altı bölük halkın ve oturak(?) ve kuloğulların me‘an kaldırıp hıdmet-i

mezbûra müteveccih ve edâ-yı hizmet bezl-i kudret eylesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fî evâyili şehr-i Cemâziye’l-âhira sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Vezîr-i a‘zam hazretlerinin mektûbudur.

Fazilet-me‘âb ‘izzetlü efendi hazretlerinin meclîs-i şerîflerine dürer-i da‘avât-ı sâfiyye ithâf olunur ve şerâyi‘-i şî‘âr Bursa sancağında vâki‘ olan kudât efendiler huzûrlarına ve mefâhiru’l-emâsil ve’l-akrân ol etrâfda livâ-i mezbûrda vâki‘ altı bölük kethudâ yerleri -zîde kadruhum- baâde’s-selâm inhâ olunan budur ki, hâlâ Boğazhisar’da olan küffâr-ı dûzah-karâr gemilerinin üzerine Anadolu cânibinden havâle olunan topların muhafazasıyçün ‘umûmen ol cânibde vâki‘ ve Bursa sancağında olan altı bölük halkın mütekâ‘idler ile kaldırılıp siz ki kethudâ yerlerisiz me‘an önlerine düşüp ve bir yerde tavakkuf ve ârân eylemeyip kemâl-i sür‘at ve isti‘câl ile Boğazhisar’a varıp vezîr-i mükerrerem Ahmed Paşa Hazretlerinin vech ü münâsib gördüğü üzere hizmetinde bezl-i makdûr eylemeniz bâbında emr-i şerîf-i ‘âlîşân sâdir olmağın mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde ber-mûceb emr-i ‘âlî ‘amel edip icrsında dakika fevt eylemeyesiz ve bi’l-cümle bu bâbda altı bölük ağaları tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince bir an tavakkuf olunmayıp cümle altı bölük halkın ve oturak(?) ve kuloğulların me‘an kaldırıp hizmet-i mezbûreye müteveccih ve edâsında ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylesin. Murâd Paşa. (86b)

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- ve kîdvetü’l-emâsil ve’l-akrân ol cânibde olan yeniçeri serdârı (...) -zîde kadruhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki, sâdâtdan Muslî südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl edip mezbûr kendi hâlinde olup hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye zarar ve te‘addîsi yoğiken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Barak nâm karye sâkinlerinden ‘Ömer nâm kuloğlu ve refki olan imâm ve Habîb ve Satılmış nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet olup mezbûr ‘Ömer bunu sağ elini bileğinden kılıç ile urup mecrûh edip kendine ziyâde gadr eylediğın ve bu bâbda bi’l-fi‘il âsitâne-i sa‘âdetimde yeniçerilerim ağası olan iftihâru’l-ümerâ ve’l-ekâbir Mustafâ -dâme ‘uluvvuhu- tarafından mühürlü mektûb verildiğın bildirip mücebince mahallinde şer‘le gerilip icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şöyle ki mahallinde icrâ-yı hak olunmaz ise âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki, tahrîr ve gedikli yoldaşlardan kîdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hüseyin nâm mûmâ-ileyh -zîde kadruhu- vusûl buldukda sâdir olan emrim üzere ‘amel edip dahi ihzâr-ı hasr kılıp gayb ederler şer‘le bildirmeyesin lâzım olanlara buldurup getirip on beş yıl mürûr etmeyen husûsların yerli yerinden tamâm-ı hakk u ‘adl üzere teftîş ve tafahhus ve Ağa-yı müşârun-ileyh tarafından verilen mühürlü mektûba nazar edip göresin, ‘arz olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâ-yı emrim ? kavîmle ‘amel edip dahi ba‘de’s-sübût bunları eden mezbûrları mahallinded sicill ü defter edip devr-i ? sicillerin vukû‘u üzere yazıp ‘arz eylesin şöyle ki mahallinde icrâ-yı hak olunmaz ise mezbûrları âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eylesin ki me‘an gelip ahvâllerin dîvân-ı hümâyûnda vardır i’tâ ve kâz’askerlerim huzûrlarında şer‘le görölüp ihkâk-ı hak ola, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fî evâyili şehr-i Cemâziye’l-âhira sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân, işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı meserret-makrûn-ı hâkânî es-Seyyid İlyâs hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Bursa’da vâki‘ ikizce agnâmi mukâta‘ası mahsûlünden olmak üzere kendi ‘arz-ı hâlî mücebince müteveffâ olan Şeyh İbrâhîm yerine bin altmış Cemâziye’l-âhîrinin on dördüncü gününden yevmî on akçe vazîfe ta‘yîn edip bu berât-ı hümâyûn-ı ‘izzet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp vech-i meşrûh üzere ta‘yîn olunan yevmî on akçe vazîfesin ikizce agnâmi mukâta‘ası mâlından emîn olanlardan alıp mutasarrıf ola, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar. Tahrîren fî l-yevmi’r-râbi‘ ‘aşera min Cemâziye’l-âhira sene sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (87a)

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn huccetü’l-hakki ‘ale’l-halki ecme‘în vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâi ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki, mahrûse-i Bursa’da esirciler kethudâsı olan Hacı ‘Alî südde-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl edip mahrûse-i mezbûrede fûruht olunan esirler esirler kethudâsı ma‘rifetiyle fûruht olunagelmış iken hâlâ kadîme muhâlif ba‘zı nesân(?) tâyifesi peydâ olup ve müslüman esirleri alıp ve kefere ve yahûdî tâyifesine fûruht etmekle küllî ihtilâl verildiğın bildirip şer‘le men‘ u def‘ olunmak bâbında hukm-i hümâyûnum ricâ etmeğın buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere ‘amel edip dahi huss-ı mezbûre hakk u ‘adl üzere mukayyed olup göresin

‘arz olunduğu üzere kadîmden esirciler kethudâsı olanların ma‘rifetiyle gelen esîr tâyifesi fûruht olunagelmış iken hâlîyâ kadîme muhâlif nesân(?) tâyifesi gelen esirleri alıp ve kefere ve yahûdî tâyifesine bey‘ edip ihtilâl verdikleri vâki‘ ise men‘ u def‘ edip min ba‘d şer‘-i şerîfe ve kadîmden olageldiğine ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin, eslemeyip ‘inâd üzere olanların ism ü resmiyle yazıp ‘arz edip bu husûs için tekrâr emrim varılmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Ramazânî’l-mübârek li-seneti tis‘a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân mukâta‘a emîni -zîde kadruhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, Mihaliç kazâsına tâbi‘ İkiçeler agnâmı mukâta‘ası karyelerinden Sermân(?) nâm karyede olan mîrî koyun çobanları hâlâ der-sa‘âdetime adam ve ‘arz-ı hâl gönderip, biz kadîmden mîrî koyun çobanları olup bundan akdem merhûm ve magfûrun-leh Sultân Orhân Hân zamânından beri her karye başka başka Keşiş dağı etrâfında yaylak ta‘yîn olunup bizim kadîmî yaylağımız Gölcükdepe olup ve Baş nâm karye ahâlîsinin yaylak-ı kadîmî Kayadepe olup lâkin karye-i mezbûre ahâlîsi kadîmden konageldikleri yurtlarına konmayıp tagallûben gelip üzerimize konup bize ziyâde gadr u zarâr olur deyu bildirip kadîmden olageldiği üzere kadîmî yurtlarına konup üzerimize konmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden imdi buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda husûs-ı mezbûre mukayyed olup göresin fi’l-vâk mezbûrların ve karye-i mezbûrenin yaylakları başka başka ta‘yîn olunmuş iken hâlâ karye-i mezbûre re‘âyâsı kadîmden konageldikleri yurtlarına konmayıp tagallûben üzerlerine konup te‘addî eyledikleri vâki‘ ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer‘-i kavîmle ‘âmil olup şer‘ u kânûna muhâlif kadîmî ta‘yîn olunan yaylklarında ziyâde kimesneye tecâvüz etdirmeyip ol vecihle ta‘cîz etdirmeyesin, husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olunmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-‘ışrîn şehr-i Saferî’l-hayr li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (87b)

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ‘ulûmî’l-enbiyâi ve’l-mürselîn huccetü’l-hakki ‘ale’l-halki’l-mu‘în el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, İkiçeler agnâmı mukâta‘ası emîni olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân -zîde kadruhu- mukaddemâ der-sa‘âdetime ‘arz-ı hâl edip mukâta‘a-i mezbûre karyelerinde olan mîrî koyunların Keşiş Dağı etrâfında her sene otlaya geldikleri yaylakları ve savadları(?) ve yaylalara gidildiği yolların evkâf mütevellîleriyiz ve erbâb-ı tîmârdan ba‘zıları dahi mîrî koyun otlayageldiği yaylaklarında tarla için etrâfda olan karyelere sene ve sene temessük vermeleri ile anlar dahi seneden seneye alıp tarla edip mîrî koyun getirecek ve otlığın ve savad yerleri ve yaylağa girecek ve konacak yer kalmayıp mîrî koyun gitdikce za‘îf olmak üzredir ve yaylakdan ? sene için ? ? mîrî koyun yolların tutup mâl-ı mîrîye gadr ve şart-ı iltizâmım ziyâde ? ? ? olmağın kadîmden mîrî koyunun ta‘yîn ve yalak ve otlayageldiği yerlerinde ve savadların ve yolların ve konacak yerleride uslûb-i sâbık üzere zabt etdirmek bâbında emr-i şerîf ricâ ederim deyu bidirmeğın imdi kadîmden olageldiği üzere ‘amel olunmak emr olunup dahi göresin fi’l-hakîka kazıyye i‘lâm olunduğu gibi ise ol takdîrce men‘ u def‘ edip kadîmden mîrî koyun için mu‘ayyen olan yerlere ve ve yaylaklı ve ? hıdmet-i âhârı dahl ü ta‘arruz etdirmeyesin deyu mukaddemâ emr-i şerîf verilip hâlâ ol şerîfi der-sa‘âdetime getirip tecdîdin ricâ eylediği ecilden buyurdum ki, bu bâbda mukaddemâ mazmûn-ı mesfûr üzere verilen emr-i şerîf mücebince ‘amel edip ? ? ? göstermeyesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalalar. Tahrîren fi’l-yevmi’l-‘ışrîn şehr-i Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâti’l-müslimîn ilh. el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, Bursa’da vâki‘ Tâbda Ahmed Mescidi vakfın mütevellîsi olan dârende-i fermân-ı hümâyûn (...) südde-i sa‘âdetime gelip mescid-i mezbûrun (...) nâm mahâlde vâki‘ vakıf değirmeni olup zıkr olunan değirmende yarım akçe kalemiye ve yarım akçe mescidin meremmetine ve bir akçe müezzinine şart u ta‘yîn olunmağla vakfiyye mücebince ‘amel olunup hilâf-ı şart-ı vâkıf hâricden dahl olunmamak bâbında ‘inâyet ricâ etmeğın vakfiyye mücebince ‘amel olunmak oluşdur buyurdum ki, şart-ı vâkıf mücebince ‘amel edip dahi zıkr olunan vakf-ı değirmenden yarım akçe kalemiye ve yarım akçe mescidin meremmetine ve bir akçe müezzinine verip edâ eyledikten sonra min ba‘d şart-ı vâkıfa ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye dahl ü ta‘arruz etdirmeyesin, şöyle

bilesin, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehr-i Cemâziye’l-âhira li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (88a)

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn hacı Receb Mustafâ hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Bursa’da vâki’ mîzân-ı harîr mukâta’ası mahsûlünden olmak üzere kendi ‘arz-ı hâli mücebince ibtidâdan yevmî on akçe vazîfe ta’yîn edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ki mezbûr ve vech-i meşrûh üzere ta’yîn olunan yevmî on vazîfesin mîzân-ı harîr mukâta’ası mahsûlünden olup mutasarrıf olup devâm-ı ‘ömr ve devleti ed’iyyesine müdâvemet üzere ola, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşera şehr-i Rebî’i’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân mahrûse-i Bursa’da vâki’ merhûm Hoca İlyâs vakfının mütevellîsi olan işbu râfi’-i tevkî’-irefi’u’ş-şân-ı hâkânî ‘Alî b. Mehmed edâ-yı hizmet edip kusûru yoğiken âhardan ‘Alî nâm kimesne alıp etmeyin ref’ olunup geri mezbûre kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında berât-ı şerîfim ricâ etmeğin sadaka edip bu bert-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr kemâ-kân ‘Alî b. Mehmed mütevellî olup hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra yevmî uslûb-ı sâbık üzere mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyün ve devâm-ı ‘ömr-i devletimçün du’âya müdâvemet göstere, şöyle bilip ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Rebî’i’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân, işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı meserret-makrûn-ı hâkânî Fethu’llâh b. Nûru’llâh hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Bursa’da vâki’ İkizceler agnâmi mukâta’ası mahsûlünde Bursa’da vâki’ Câmi’-i Kebîr’de akdâ kudâti’l-müslimîn Bursa kâdîsi Mevlânâ ‘Alî -zîdet fezâiluhu- ‘arz-ı mücebince müteveffâ olan İbrâhîm pederi yerine bin altmış Cemâziye’l-âhîrinin on altıncı gününde yevmî üç vazîfe ile en’âmhân edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdu ki, mezbûr varıp hizmet-i lâzimesin mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra ta’yîn olunan yevmî üç akçe vazîfesin Bursa’da İkizceler agnâmi mukâta’ası mâlından emîn olanlardan olup mutasarrıf ola, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşera şehr-i cemâziye’l-âhira li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (88b)

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâi ve’l-mürselîn hucetü’l-hakki ‘ale’l-halki ecme’in el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-muîn Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu-ve kıdvetü’l-kudât ve’l-keâm Yenişehir ve İnegöl kâdîleri -zîde fazluhum- tevkî’-i refi’-i hümâyûn vâsil olucak ma’lûm ola ki, nefsi-i Yenişehir ve tevâbi’i hâsılarına bin altmış martı ibtidâsında emîn olan Balı -zîde kadruhu-der-sa’âdetime ‘arz-ı hâl edip mukâta’a-i mezbûra tâbi’ havâs-ı hümâyûn karyelerinde sâkin hâric-ez-defter re’âyâdan yüzer akçe resm-i duhân alınageldiği elimde olan berât-ı şerîfde mestûr ve şart-ı iltizâmım iken İnegöl’de ma’den-i sîm emîni olan Bostancı Mustafâ bir tarikle emr alıp hâric-ez-defter olanlardan fuzûlen yüz yetmişer akçe aldığından gayri güher çile bedeli cem’ine me’mûr olanlar dahi havâs-ı hümâyûn karyeleri üzrelerine elli altmış atlı ile konup ikişer yüz akçelerin almağla benim şart-ı iltizâmım küllî gadr olmuşdur ihbâr-ı sâbık zabt etdikleri üzere zabt etdirilip min ba’d âharın müdâhale olunmaya ve hilâf-ı şer’ ve kânûn fuzûlen alınan akçe geri red olunmak bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederim deyu bildirmeyin hazîne-i ‘âmirende mahfûz olan cedîde-i ûlâ mukâta’ası defterlerine nazar olundukda, Hudâvendigâr sancağında vâki’ nefsi-i Yenişehir ve tevâbi’-i havâsı bin altmış martı ibtidâsında senesi altı yük elli bin akçeye olmak üzere mezbûr Balı’ya der’uhde olunup havâs-ı mezbûrenin karyelerinde sâkin olan hâric-ez-defter re’âyâdan kânûn-ı kadîm üzere yüzer akçe resm ve hânları alınıp hâriciden kimesne dahl ü ta’arruz olunmaya deyu ümenâ-yı sâbıkın şart-ı iltizâmına dâhil olduğu mestûr ve mukayyed olmağın imdi vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak emr edip buyurdum ki, hukm-i şer’imle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere ‘amel edip dahi havâs-ı mezbûre karyelerinde sâkin olan hâric-ez-defter re’âyâdan kânûn üzere yüzer akçe resm ve hânları şart-ı iltizâmı ve elinde olan berât-ı ‘âlişânım mücebince taleb ve tahsîl etdirip min ba’d ma’den-i sîm emîni ve güher çile cem’ine me’mûr olanları ve âhardan bir ferdi bert-ı ‘âlişânıma muhâlif ve şart-ı iltizâmına mugâyir dahl ü ta’arruz buyurmayasın ve şimdiye değin hilâf-ı şart-ı iltizân ve mugâyir berât-ı ‘âlişân nesnesin dahi almışlar ise ba’de’s-sübût şer’le teveccüh edenlerden hukm edip geri alıveresin, cânib-i mîrîye gadr olmakda ve hilâf-ı şer’ ve kânûn-ı te’addî ve tecâvüzden ziyâde ihtizâr edip emr-i âharla irsâl-i muhtâc eylemeyesin, şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi’ ve’l-ısrîn şehr-i Rebî’i’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân mahrûse-i Bursa’da vâki‘ merhûm Şehâbeddîn Paşa binâ ettiği mescid-i şerîfde yevmî iki akçe ile imâm olan işbu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘-i şehri-yârı Mevlânâ Ahmed edâ-yı hîdmet edip bir vecihle kusûru yoğiken üzerinden hilâf-ı inhâ ile Receb nâm kimesne alıp gadr etmekle ref’ olunup geri kemâ-kân mezbûra ibkâ ve mukarrer olmak bâbında ‘inâyet ricâ etmeğin sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr Mevlânâ Ahmed mescid-i mezbûrede kemâ-kân imâm olup hîdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün ve benim devâm-ı ‘ömr-i devletimçün du‘âya müdâvemet göstere, şöyle bileler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fî evâhiri şehri-i Cemâziye’l-âhira li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (89a)

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân budur ki, mahrûse-i Bursa’ya tâbi‘ Balıklı nâm karyede vâki‘ Muhyiddîn evkâfi tevliyetine evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrıf olan işbu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘-i ş-şân-ı hâkânî ‘Aîşe nâm hâtûna bi’l-fi‘il berîf-ı hümâyûn ile mutasarrıf olup edâ-yı hîdmet edip bir vecihle kusûru ve ‘azl-i îcâb eder hâli yoğiken âhardan Mihrimâh Hâtûn ve ba‘zı kimesneler hilâf-ı inhâ bir tarikle alıp merkûma küllî gadr etmekle ref’ olunup geri ve merkûme kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak ricâsına yedinde olan berâtı mücebine sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr ‘Aîşe nâm hâtûn zikr olunan evkâflara evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellî olup hîdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra ta‘yîn olunan vazifesine mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün devâm-ı ‘ömr ve devletim ed‘iyyesine du‘âya müdâvemet göstere, şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın. Tahrîren fî evâsıtı şehri-i Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ‘ulûmi’l-enbiyâi ve’l-mürselîn huccetü’l-hakki ‘ale’l-halki ecme‘în el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, âbâ-i kirâm ve ecdâd-ı ‘izâmım -enâra’llâhu Te‘âlâ berâhinehüm(?)ün ef‘âl-i marziyye ve a‘mâl-i seniyyeleri münkirân-ı risâlet-i nebevî ve mu‘annidân-ı risâlet-i Mustafâvî olan küffâr-ı hâk-sâr ile gazâ ve cihâda münsarîf olup eyyâm-ı cihâda meftûh ve küşâde olmağın “el-veledü’r-reşîd takedî bi-âbâihî’l-mecîd” fehvâsınca vakt-i himmet-i pâdişâhânem farz u lâzım ve emr-i ? olduğu üzere ilzâm-ı cizyeden imtinâ‘ ve kasd-ı mazarrat sūfūn-i islâmîye ve kıla‘ eyleyen frenk keferesinin miheng-i husâm-ı hûn-meşâm kudât-ı muvahhidîn ile dâr u diyârların tahrîp ve ihrâk u darb-i süyûf kemân-ı nusret-i me’lûf ile mâ-i hâbiyelerin ihrâk etmeğe kasd-ı hümâyûn zafer-i makrûnum mukarrer ve muhakkak olmağla ‘avn-i ‘inâyet-i ilâhi ile mülâ‘în-i hâsirînin kahr u tedmîrleri ve ‘asâkir-i nusret-iştimâl ve cünûd-i zafer-nümûdun nesîm ? ilâhî(?) ve hidâyet-i pâdişâh-ı mu‘cizât-ı risâlet-penâhî ile Akdeniz’e irsâl olunmuşlardır, asl-ı maksûd ve merâm i‘lâ-i kelimetu’llâhi’l-‘allâm ile şer‘-i mübînînin icrâsı ve salât-ı hamse-i mefrûzanın ol vilâyetlerde dahi edâsı müyesser olup mücerred yalnız tevsi‘-i memleket ve celb-i mâl-ı ganîmet değıldir ve i‘timâd-ı istinâdım leşker ve mâl u kesret-i ‘asker-i ricâl olmayıp belki i‘timâd ve i‘tikâdım ancak zemîn ve âsumânı yokdan vâr eden ve fa‘âlû limâ yürîd hazretlerinin ‘inâyet ve mefhar-ı kâinât ‘aleyh-i efdalü’s-salâti ve’s-selâmın şefâ‘at ve hidâyetindedir imdi gerekdir ki, mahmiye-i Bursa’da olan ‘ulemâ ve sulehâ ve fuzalâ ve meşâyih ve sâyir ebrâr-ı etkiyâ cevâmî‘ ve mesâcid ve mehâlifde evkât-ı müstetâbede cem‘iyyed edip râyât-ı İslâm’ın nusret-i ve şî‘âr-ı şer-i mübîn seyyidi’l-mürselînin revnak ve ‘izzeti ve ashâb-ı küfür ve dalâlin geri nikbeti ve bi’l cümle küffâr-ı hak-sârın hızlânı ve kahrı için kırâat-ı hazret-i Kur‘ân-i ‘azîmü’s-şân eyleyip cümle müslimîn ve müslimât ve mü‘minîn ve mü‘minât baş açıp el kaldırıp dergâh-ı niyâza tazarru‘ ve niyâz ile cünûd-ı mü‘minîne feth u nusret ve kefer-e fecereye kahr u hezîmet müyesser ve mukadder olması için du‘âya müdâvemet eyleyeler deyu i‘lân ve tenbîh eylesin, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın. Tahrîren fî evâhiri şehri-i Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (89b)

Sırma için gelen emr-i şerîfîmdir.

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn huccetü’l-hakki ‘ale’l-halki ecme‘în vârisü’l-enbiyâi ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki, âsitâne-i sa‘âdetimde bi’l-fi‘il muhızırbaşı olup sırmahâne nâzırı olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân ‘Ömer -zîde mecduhu- sūd-de-i sa‘âdetime ‘arz-ı hâl edip mahrûse-i Bursa’da nice kimesneler kendü evlerinde gizli sırma kılâbdân işleyip ve bir dirhemi yüz kulaç gelmek mu‘tâd-ı mukarrer iken bir dirhemi yüz kırk kulaç gelir tel çekip celb ü alçak işleyip noksan baha ile satılmağa herkes Bursa sırmasına ve kılâbdânına ve teline ragbet edip âsitâne-i sa‘âdetimde

olan sırma kârhânesinde işlenen kâmilü'l-vezn ve'l-ayar sırma ve kılâbdân âyika(?) çalınmağla işlemeden kalıp iltizâmına kesr u noksân ve cânib-i mîriye zarar ve ziyân tertib eylediğin bildirip men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim taleb etmeğin vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi mahrûse-i Bursa'da kimesne evinde gizli sırma ve kılâbdân işlemeyip ve tel çekmeyip gelip İstanbul kârhânesinde halife alıp ol cânibe götürüp kadîmden olageldiği üzere tel çekip ve sarı ipek üzerine beyaz sırma çekip meta'cilerler sırma katmayıp İstanbul kârhânesinde işlenen sırma ve kılâbdân ile işleyeler deyu kumaşçılara muhakkem tenbîh ve te'kîd eyledikten sonra ol makûle evlerinde gizli sırma ve kılâbdân işleyen ve tel çekenlerin el-ân ? ellerinden alıp bir mahfûz yerde koyup mühürleyip hıfz etdiresiz ve ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayan evinde gizli işler bulunur ise sırma ve kılâbdân ve telin girif ve mîrî için ahz edip bu tarafa 'arz u i'lâm eylesin ki ba'dehu ne vecihle fermânım sâdır olur ise mücebince 'amel oluna, bu bâbda ziyâde mukayyed olup fermân-ı şerîfim mugûyir kimesneye iş etdirmeyesin ki cânib-i mîriye gadr u zarâr tertîb etmek ihtimâli olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâyili şehri-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân mahrûse-i Bursa'da merhûm Şehâbeddîn Paşa mescid-i şerîfinde yevmî iki akçe vazîfe ile imâm olan işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i sa'âdeti's-şân-ı hâkânî Mevlânâ Ahmed hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip 'askerî berâtı mücebince bin elli dokuz cemâziye'l-âhire'sinin on sekizinci gününden kemâ-kân ibkâ ve mukarrer edip müceddeden bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ilyh varıp hîdmet-i lâzimesin mer'î ve müedd kıldıkdan sonra vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarif ola ve imâmet-i mezbûreyi yirmi seneden bir ve mezkûrun üzerinde iken âhardan Receb nâm kimesneye dahi ferâgat edip lâkin ferâgatı memnû' olmağla ref' olunup geri mezkûr Ahmed'e ibkâ ve mukarrer olunmak için 'askerî tarafından berât verip mücebince mâliye tarafından dahi berât-ı şerîf verilmiştir, ol bâbda bir ferd mâni' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi gurre-i şehri-i Recebi'l-mürecceb li-seneti tis'a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (90a)

Akdâ kudâtî'l-müslimîn Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, kîdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fî'il matbah-ı 'âmireme emîn olan Hasan -zîde mecduhu- der-sa'âdetime mühürlü tezkire gönderip bundan akdem ol cânibde sene-i nefsi-nefsîm için tâze na'na turşusu tabh olunmak mu'tâd-i kadîm olmağla işbu bin altmış senesine mahsûb olmak üzere dahi tabh u irsâl etdirilmek için hâssa helvâcılarında kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hudâverdi -zîde kadruhu- ta'yîn ve irsâl olunduğun bildirip emr-i şerîfim verilmek ricâ eylediği ecilden imdi olageldiği üzere iştirâ ve tabh olunmak emrim olunmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere zikr olunan tâze na'na ve bostân bâğçelerden mezbûra tedârik ve iştirâ etdirip tabh olandan sonra kor zarflara kodurup mahall ü münâsib iskeleye ta'yîn ve yarar sefîneye tahmîl etdirip vakt ü zamânıyla der-sa'âdetime irsâl ve helvâhâne-i 'âmire-i hâneye îsâl ve teslîm etdirmekte ikdâm-ı tâm eylesin ve mühimmât-ı mezbûre için kadîmden verilegelen yirmi sekiz bin akçeyi Bursa'da vâki' bâc-ı bâzâr galle ve 'öşr-i hamr ve tevâbi'i mukâta'ası mahsûlünden emîn olanlardan aldırıp ashâb-ı hukûka hakların verdirip kimesnenin bir akçesin mâni' kodurmayasın, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî şehri-i Cemâziye'l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâtî'l-müslimîn Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, kîdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fî'il matbah-ı 'âmireme emîn olan Hasan -zîde mecduhu- der-sa'âdetime mühürlü tezkire gönderip bundan akdem her sene helvâhâne-i 'âmireme nefsi-nefsîm için envâ'ından kurulan turşulara ol cânibde hamrdan dönme dört bin vukiyye sarıp sirke cem' u tahsîl ve iştirâ olunmak mu'tâd-i kadîm olmağla işbu bin altmış senesine mahsûb olmak üzere dahi iştirâ ve teslîm etdirilmek için hâssa helvâcılarında kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hudâverdi -zîde kadruhu- ta'yîn ve irsâl olunduğun bildirip emr-i şerîf verilmek ricâ eylemeğin imdi olageldiği üzere iştirâ ve irsâl etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel edip dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere cem' u iştirâsı fermânım olan hamrdan dönme dört bin vukiyye sarıp sirkeyi gâyet a'lâsından olmak üzere iştirâ etdirip ve kor zarflara kodurup karîb ve münâsîp olan Mudanya iskelesine nakl ve yarâr-ı seffinelere tahmîl etdirip mevsim-i deryâ ile

der-sa'âdetime irsâl ve helvâhâne-i 'âmireme îsâl ve teslîm etdirmekde ikdâm-ı tâm eyleyesin ve zikr olunan dört bin vukiyyemin bahasiyçün lâzım gelen yirmi ibn akçeyi kadîmden verilgelegdiği üzre Bursa'da vâki' bâc-ı bâzâr galle ve beytû'l-mâl ve tevâbi'î mukâta'ası mahsûlünde emîn olanlardan aliverip ashâb-ı hukûka hakların huzûrunda verdirip kimesnenin bir akçesin ketm etdirmeyesin ve meblag verdikden sonra işbu hukm-i şerîfimin zahrına huccet yazıp akçe alınan emînin eline veresin ki hîn-i muhâsebede deynine mahsûb etdire, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn şehr-i Rebî'î'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (90b)

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn huccetü'l-hakki 'ale'l-halki ecme'în vârisü 'ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în sâbıkan Selânik kâdîsi olan Mevlânâ Yahyâ Bursa -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, sen ehl-i 'ilm ve sâhib-i fazîlet olduğundan hâkim olduğun mahallerde husn-i sülûk eyleyip ve tarîk-i 'ilmin kudemâsından olduğun ecilden hâlâ hakkında mezîd-i 'inâyet-i 'âliye-i şâhâne ve meziyet-i re'fet-i 'âliye-i pâdişâhânem zuhûra getirip işbu sene-i sittîn ve elf Cemâziye'l-evveli guresinden zabt eylemek üzre Bursa kazâsın hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum ile sana tevcîh ve 'inâyet edip i'lâmiyçün (...) ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki, vusûl buldukda zikr olunan Bursa kazâsına mâh-ı mezbûrun guresinden varıp zabt edip ahâlîsi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer'îye ve ifâ-i merâsim-i Muhammediye etmekde mücidd ü sâ'î olasın ve adamın gönderip ? ihrâc etdiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi evâyili şehr-i Saferi'l-hayr li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Mefharu'l-müderrişin Mahmûd Efendi gibbû't-tahiyye ve't-tekrîm inhâ olunur ki, işbu sene-i sittîn ve elf Cemâziye'l-ülâsı guresinden zabt etmek üzre bu fakîre Bursa kazâsı taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden taklîd(?) ve ihsân olunmuşdur gerekdir ki gurre-i şehr-i mezbûrda varıp niyâbeten tarafımızdan sicillâtı kabz edip ahâlî-i belde-i mezbûre beyninde vâki' olan umûr-i şer'îyyeyi icrâyâ mücidd ü sâ'î olasın. el-fakîr Yahyâ b. 'Alî el-kâdî bi-medîne-i Bursa el-mahmiye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, Bursa'da vâki' merhûm Muhyiddîn Bey evkâfına meşrûtiyet üzre vazîfe-i mu'ayyenesiyle evlâd-ı vâkıfdan mütevellî olan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî Mihrimâh Hâtûn elinde olan divânî berâtı mücebince mâliye tarafından berât-ı şerîf verilmek ricâ etmeğin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip bin altmış Cemâziye'l-evvelisinin altıncı gününden müceddeden bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp kemâ-kân evkâf-ı mezbûreye mütevellî olup bundan akdem vezîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olduğu minvâl üzre mutasarrıf olagelmişler ise mezbûr dahi ol minvâl üzre mutasarrıf ola, ol bâbda âhardan vechen mine'l-vücûh bir ferd mâni' ve dâfi' ve müzâhim olmayıp dahl ü ta'arruz kılmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalılar. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' şehr-i Cemâziyel-evvelî li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Sa'âdetli ve rif'atli sultânım hazretlerinin meclis-i şerîf-i şeref-bahtlarına yüzler sürdükden sonra taht-ı kazâ-i 'adâlet-şi'ârları olan nefsi-i şehr subaşılığın işbu sene-i sittîn ve elf Cemâziye'l-âhiresinin guresinde ay tamâmına varıncaya dek işbu kapağa kulları ta'yîn olunup subaşılık hıdmetinde mezbûr kulların istihdâm-ı tâm buyrula. bâkî hemîşe 'izz ü fazîlet der-seccâde-i şerî'at-ı müstedân bâd bi-rabbi'l-'ibâd bi-hakki'n- nûn ve's-sâd . bende-i Hüseyin. (91a)

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, Akçakoyunlu kazâsında vâki' ve tevâbi'inde vâki' müslümânân-ı re'âyânın bin altmış aprili evvelinden bin altmış bir apriline gelinceye değin ellerinde mevcûd bulunan kyunlarının resimlerin cem' u tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın idvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan -zîde kadruhu-ya der'uhde olunup eline tugrâlî ve nişânlı agnâm-ı sûreti verilmeğin zamânı hulûl eyledikde mâcebince cem' u tahsîl etdirilmekemredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimde vardıkda sizki kâdîlisiz kazâ-i mezbûrda ve tevâbi'inde vâki' müslümânân-ı re'âyânın târih-i mezbûra mahsûb olmak üzre ellerinde mevcûd bulunan koyunlarının her bir re's ganemlerinden birer akçe resm-i ganem ve her üç yüzer râis-i ganemlerinden birer akçe resm-i ağıl ve her yüz râis-i ganemlerinden yirmi beşer akçe 'âdet-i alâmiyelerin irsâl olunan tugrâlî ve nişânlı ve agnâm-ı defter-i sûreti mücebince cem' u tahsîl etdirdip bir ferde 'inâd-ı muhâlefet etdirmeyesiz ve hümâr(?) ve hâric-ez-defter bulunan agnâmı mübâşir-i mîrî için mezbûra ketm etdirmeyip defter-i cedîde kayd etdirip sene-i sâbık defterine geri noksan götürmeyesiz ve bundan mâ'adâ subaşılık için başka iki bin akçe dahi cem' etdiripziyâde bir akçe ve bir habbe olmaya ve aldirmayasın ve mîrî için alınan altun yüz on sekiz

ve kâmil guruş yetmiş sekiz ve esedî guruşu altmış sekiz ve zolatayı otuz sekiz ve hançer-i âk rub'un dânesini on dörder akçeye aldırıp ziyâde ve noksân almaya ve aldırmayasın ve akçe alındıkda onu bir dirhem gelir hâlisü'l-'ayâr akçe aldırıp zinhâr zuyûf ve kızıl ve kırkık akçe aldırmayasız ve mezkûr bin elli dokuz Ramazânü'l-mübârekinin dördüncü günü yirmi dokuz bin yedi yüz yirmi akçe ber-vech-i peşîn teslim-i hazîne almışdır ama hîn-i tahsilde tamâm-ı mukayyed olup geri defterden ve noksân-ı agnâmdan ve hilâf-ı şer' ve kânûn-ı re'âyâya te'addî ve tecâvüzdün be-gâyet ihtirâz eylesiz, şöyle bilesiz, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis şehri Ramazânî'l-mübârek li-seneti tis'a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, olan işbu râfî'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî Hüseyin Mehmed 'Alî hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirip Bursa mîzân-ı harîri mukâta'ası mahsûlünden ruûs-i hümâyûnum sûret-i mücebince eh-i fesâd olduğu sebebden ref' olunan Mevlânâ Mustafâ yerine, bin altmış Rebî'u'l-âhiresinin yirmi üçüncü gününden yevmî yirmi akçe vazîfe ta'yîn edip bu berât-ı sa'âdet-âyâtı verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan yevmî yirmi akçe vazîfesin Bursa mîzân-ı harîr mukâta'ası mahsûlünden emîn olanlardan alıp mutasarrıf olup devâm-ı 'ömr-i devletim ed'iyyesine müdâvemet ve iştigâl göstere, ol bâbda ref' olunan merkûm Mustafâ ve taraf-ı âhardan hiç ferd dâfî' ve râfî' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'ısrîn şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

İşbu dârende-i fermân-ı tevkî'-i refî'-i sa'âdet-nişân-ı hâkânî Mustafâ mahal ü müstehak olmağla hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm el-Hâc Emru'llâh evkâfına akdâ kudâtî'l-müslimîn Bursa kâdisi Mevlânâ Yahyâ -zîdet fezâiluhu- 'arz-ı mücebince bilâ sebep elinden aldığı ecilden ref' olunan Mehmed Ahmed yerine bin altmış Şa'bânü'l-mu'azzamının yirmi altıncı gününden yevmî iki akçe vazîfe ile nâzır nasb edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mûmâ-ileyh varıp şol ki hidemâtı nezîretidir mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alıp mutasarrıf ola, ol bâbda ref' olunan Mehmed ve âhardan bir ferd mâni' ve dâfî' ve müzâhim olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi gurre-i Ramazânî'l-mübârek li-seneti sittîn ve elf. (91b)

(Arapça-özet:) Mehmed oğlu Hoca Ahmed'in -Devdeh Ahmed adıyla bilinir-, hak ve tasarrufu kendisine ait olan bir mülk ve Abdal Husam mahallesindeki merhum Hacı Süle vakfı ile mahdud, Hatice Hatun vakfına her gün için 1 fizîl akçeye mukataası olan değirmenin kiraya verilip elde edilen gelirin hayatta olduğu sürece evlatlarına verilmesi, soyu inkırâz edince ise kendi ruhuna okunmak üzere cüzhan tayin edilip geriye kalanın da Hoca Ahmed vakfı mütevellisine verilmesi hususundaki vasiyetine dair vakfiye suretidir. 24 Cemaziyelevvel 957. Şahitler: Hoca Halil b. Hızır, Şeyh Çelebi b. Mevlânâ Ferah(?) (ve diğerleri). (92a)

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hukm oldur ki, kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fi'îl mi'mârbaşı olan Kâsım -zîde mecduhu- sütte-i sa'âdetime mektûb gönderip mahrûse-i Bursa'da vâki' olan neccârân ve sengtraşân ve kereste-fürûşân ve sâyir binâyâ müte'allık üstâdların üzerlerine bundan akdem mi'mâr olan Ahmed Dede ref' olunup yine zümre-i mezbûreden işbu râfî'-i tevkî'-i refî'u's-şân-ı hâkânî İbrâhîm için hıdmet-i mezbûre üstesinden gelmeğe kâdirdir deyu bende 'inâyet ricâsına 'arz etmeğin mücebince tevcîh edip bu berât-ı hümâyûn-ı meserret-makrûnu verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezbûr varıp mahrûse-i Bursa'da mi'mâr olup hıdmet-i lâzimesin kemâ yenbegî mer'î ve müeddî kıla, ol bâbda efrâd-ı ? hiç ehad mâni' ve dâfî' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâyili şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Akdâ kudâtî'l-müslimîn ilh. Mevlânâ Bursa kâdisi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki, İbrâhîm -zîde kadruhu- hâlâ der-sa'âdetime gelip mahrûse-i Bursa'da vâki' olan neccârân ve sengtraşân ve kereste-fürûşân ve sâyir binâyâ müte'allık üstâdların üzerlerine mi'mâr olup elinde olan berât mücebince zikr olunan mi'mârlık zabt etdirilip ref' olunan Ahmed Dede ve âhardan kimesneye dahl ü ta'aruz etdirilmek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederim deyu bildirmeğn idi berât-ı mücebince 'amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel edip dahi mezbûrun zikr olunan mi'mârlığı einde olan berât-ı 'âlîşânım mücebince zabt etdirip ref' olunan Ahmed Dede'ye ve âhardan kimesneye dahl ü ta'aruz etdirmeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i

şerife i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşera şehr-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

'İzzetlü ve fazîletlü ve rif'atü efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri savbına mezîd-i ta'zîm ve ikrâm birle dürer-i tahiyât-ı lâyika ve gurer-i teslîmât-ı fâika ithâfiyla inhâ muhlis-i bir re'y mahrûse-i Bursa'da vâki' neccârân ve sengtırâşân ve kereste-fürûşân ve sâyir binâya müte'allık üstâdların üzerlerine bundan akdem mi'mâr olan Ahmed Dede ref' olunup yine zümre-i mezbûrede olup işbu bâ'is-i mektûb muhlisleri üstâd İbrâhîm bendelerine mezkûr olan mi'mârlık hıdmet-i kîbel-i şehr-i yârîden sadaka ve'inâyet buyurulup berât-ı şerîf ile ol cânibe teveccüh ve revân olmuşdur şerf-vusûlünde lütuflarından mercûdur ki mûmâ-ileyhin üzerinden nazar-ı şerifleri dirig buyurmayıp yedinde olan berât-ı 'âlîşân mücebince ve kadîmden olageldiği üzre zikr olunan mi'mârlık hıdmetini kendüye zabt etdirip ve kendüye mahsûs olan husûslarına sa'y ü himmetleri dirig buyurula ziyâde ? lâzımdır. Muhibb-i muhlis Kâsımser-mi'mârân hâlâ.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, mahrûse-i Bursa'da merhûm Mahmûd Bey vakfından yevmî bir akçe vazîfe ile mahrûse-i merkûmede hân-ı 'atîk ve hân-ı cedîd meremmâtıcısı olan Mustafâ b. Zeyne'l-âbidîn fevt olup yeri mahlûl olmağın yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn 'Alî b. 'Ömer her vecihle mahall ü müstehak olmağın tevcih olunup berât-ı hümâyûn verilmek bâbında kâdî akd kudâti'l-müslimîn Mevlânâ es-Seyyid Mehmed -zîdet fezâiluhu- 'arz etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdm ve buyurdum ki, varıp mezbûr 'Alî b. 'Ömer nâm kimesne müteveffâ-yı mezbûrun yerine meremmâtıcı olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere, şöyle bileler, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Mahmiye-i Bursa'da vâki' merhûm 'Osmâncık vakfının yevmî iki akçe ile ütevellîsi olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mehmed b. 'Alî nâm edâ-yı hıdmet edip 'azl-i îcâb eder hâli yoğiken âhardan Hüseyin nâm kimesne bir tarikle alıp gadr etmeğın ref' olunup yine mezbûr Muhammed'e ibkâ ve mütekarrer kılınmak bâbında kâdîsi akdâ kudâti'l-müslimîn Mevlânâ Hasan -zîdet fezâiluhu- 'arz etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp yine kemâ-kân mezbûr Muhammed zikr olunan evkâfa mütevellî olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devâm-ı 'ömr-i devletimçün du'âya müdâvemet göstere, ol bâbda âhardan bir ferd mâni' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâhiri şehr-i Zilka'deti's-şerife li-seneti tis'a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye. (92b)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, kazâ-i mezbûrda vâki' Çekirge hamâmcısı Fâima Hâtûn hâlâ der-sa'adetime 'arz-ı hâl edip zikr olunan hamâmın zabtını berâtı şerîf le bana der'uhde olunup lâkin ba'zı kimesneler mücerred ta'cîz için 'ulûfemiz bırakıp alıruz deyu müdâhale ederler deyu bildirip âhardan müdâhale olmamak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâ eylediği ecilden elinde olan berâtı mücebince 'amel olunâmk emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel edip dahi zikr olunan hamâmı mezkûre hâtûna bundan evvel yedine verilen berâtı hümâyûnum mücebince zabt u tasarruf etdirip min ba' hilâf-ı berât-ı hümâyûn ol vecihle kimesneye dahl ü ta'arruz etdirmeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerife i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis 'aşera şehr-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Sa'âdetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin huzûr-ı fazîlet-mevfûrlarına envâ'-ı i'zâz ve ikrâm ve esnâf-ı tevkîr ve ihtirâm ve fart-ı incizâb ile bu rukiyyet-i da'avât-ı âfitâb ithâfiyla inh-i muhlis-i hlûs-nisâb budur ki, 'âsitâne-i sa'âdet tarafından bu muhibbînize Hudâvendigâr sancağı ber-vech-i arpalık tevcih ve kapı kethudâmız tarafından müsellemler irsâl olunduğu mesmû'umuz olmağla onların gönderdiği müsellemler ref' eyleyip bizzât kendi tarafımızdan sa'âdetlü sâhib-i devletimiz serdâr hazretleri Hüseyin Paşa Ağa'larından bâ'is-i varaka-i hulûs-güsteri Hüseyin Ağa bendeleri müsellemler nasb u ta'yîn ve irsâl olunmuşdur lede'l-vüsûl mercûdur ki ve mes'ûldur ki mezbûru kemâ-kân tarafımızdan müsellemler hıdmetinde istihdâm ve işbu in altmış senesine vâki' olan mart mahsûlât-ı hâslarımız karyelerinden kânûn-ı defter mücebince zabt u ? mahsûlleri bi't-tamâm ahz u kabz etdirip müsellemler sâbıkı ve gayriyi min ba'd dahl ü tarruz etdirmeyesin, eğer kapı kethudâmız tarafından gelen müsellemler vech-i meşrûh üzre sene-i mezbûre martı mahsûlünden küllî ve cüzî nesne almış ise mezbûr kulunuza geri hukm edip bi't-tamâm aliverip ve müsellemler kulunuz üzerinden nazarınız dirig buyurulmayıp müteveccih olan hukûk-ı

rüsûmumuzun ahz u kabzına müsâ'ade ve sa'âdet buyurula 'ömr ü 'izzet der-seccâde-i şerî'at bâkî bâd. Muhibb-i Muhlis 'Osmân.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm es-Seyyid Hüseyin Erzincânî vakfına yevmî beş akçe vazîfe ile câbî olan Hüseyin nâm kimesne fevt olup yeri mahlûl olmağın işbu râfî'-i tevkî-i refî'-i hâkânî Siyâmî b. Velî nâm kimesne her vecihle mahall ü müstehak olmağın vazîfe-i mezbûre ile Siyâmî'ye merkûma tevcîh olunup berât-ı hümayûn ricâsına evkâf mütevellîsi 'İsmâ'îl 'arz etmeniz mezbûra sadaka edip bu bert-ı hümayûnî 'izzet-makrûn-ı meserret-meşhûnu verdim ve buyurdum ki, varıp anda vakf-ı mezbûre merkûm Hüseyin mütevellîsi yine mezkûr Siyâmî b. Velî câbî olup hıdmet-i lâzimesin müeddî ve mer'î kıldıkdan sonra yevmî beş akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün devâm-ı 'ömr ü devletimçün du'âya müdâvemet ve mülâzemet göstere, ol bâbda efrâd-ı âferiden hiç ehad mâni' ve dâfî' olmayıp mim ba'd kimesne dahl ü ta'arruz kılmayalar, şöyle bilip, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâyili şehr-i Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, mahrûse-i Bursa'da Şemsî Bey el-Fenârî 'imâretinin yevmî iki akçe vazîfe şeyhi olan işbu rafî'-i tevkî'-i refî'u'ş-şân-ı hâkânî eş-Şeyh 'Alî b. Hüseyin edâ-yı hıdmet edip bir vecihle kusûru ve 'azlin îcâb eder hâli yoiken üzerinden Mehmed b. Mustafâ hilâf-ı inhâ bir tarikle alıp mezbûra külli gadr etmekle ref' olunup geri mezbûra kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak ricâsına ve ? akdâ kudâtî'l-müslimîn Mevlânâ es-Seyyid Mehmed -zîdet fezâiluhu- 'arz etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr eş-Şeyh 'Alî b. Hüseyin zıkr olunan 'imâretde kemâ-kân şeyh olup hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra iki akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhiyçün ve benim devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâyili şehr-i Cemâziye'levvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye. (93a)

Sûret-i emr-i şerîfdir Bozcaada'dan.

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûr-i cumhûr-i bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehammimi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî'l-'izz ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfî 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Bozcaada muhâfazasında olan vezîrim İsmâ'îl Paşa -edâma'llâhu te'âlâ iclâlehu- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, hâliyâ önünde kâfir gemisi göründüğü istima' olunmağla Bozcaada ve sâyir ol etrâfda olan yalıların mukaddemâ ısmarlandığı üzre ihtimâm edip mukayyed olmak umûr-ı mühim ve ehem-i mühimmâtdan olmağla seninle muhâfazaya me'mûr olan 'asker halkında gitmiş varsa ber-vech-i ta'cîl adamlar gönderip ve cümlesin Bozcaada'da yanına götürüp ve kendi adamların dahi yanına götürüp ve kal'anın top ve tüfek ve sâyir cephânesin görüp âlâtçının ve cidâle hâzır ve âmâde edip dâimâ cevânib-i erba'ana göz kulak tutup cizye-i mezbûre hıfz u hirâset ve karşı yalıları dahi görüp gözetip ahvâlleri ile sa'y u dikkât ve lâzım olan umûrların görüp gözetip gereği gibi a'dâ-yı eyyâmdam muhâfaza eylemekde makdûrun sarf eylemek bâbında fermânım 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki, vusûl buldukda sâdır olan emr-i celî'l-kadrim 'amel edip dahi muhâfazaya me'mûr olan 'asker halkı ve kendi ve adamlarından taşrada olanlara adamlar gönderip kemâ-i sür'atle yanına götürtüb ve kal'anın cümle âlâtçının ve cidâle hâzır ve âmâde eyleyip cem'iyetnâme ile leyl ü nehâr kal'a-ı mezbûrun muhâfazasına bezl ü iştigâl eyleyip 'iyâzen bi'llâhi te'âlâ gaflet-i ihmâl ile müsâmaha ve imhâl ile mülâ'în-i hâsirînden ve mahalle zarar ve ? erişdirmekden ziyâde ihtirâz-ı ihtiyât üzre olasin bu husûs sâyire benzemez kemâl-i mertebe basîret üzre olasin ki sonradan huzûrma hümayûnumda bir vecihle 'özü'n makbûl olmayacağıni takarruruyla siz ve bi'l-cümle ol cezîre muhâfazasında ve karşı yakalarda görüp gözsetmekde şimden sonra dikkât lâzımdır, muhâfaza-i halkın mukaddemâ fermânım olduğu üzre atları ve alay beyisi ile yanında mevcûd eyleyesin ve leyl-i nehâr cevânib-i erba'asın muhkem bekletip bir mahalli boş koymayasın, şöyle bilesin ilh. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin şehr-i Rebî'i'l-evvel li-seneti 1060. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Akdâ kudâtî'l-müslimîn ilh. Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, iftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fi'il arpa emîni olan Mustafâ -zîde mecduhu- dîvân-ı hümayûnuma mühürlü tezkire gönderip bin altmış senesinde vâki' Bursa ve gayri kâdîliklarda mîrî çayırarın otu biçilip taşınıp der-anbâr olmasıyçün 'arpacı ve turbancı ve değirmenci tâyifesinin âharlarca ve edâ-yı hıdmet etmeleri lâzım ve mmühim

olmağla tâyife-i mezbûrayı kadîmden olageldiği üzere ihrâc edip zikr olunan çayırları taşıyıp der-anbâr etdirilmek bâbında emr-i şerîf ricâsına i'lâm etmeğin imdi vech-i meşrûh üzere olmak emredip buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrin üzere 'amel edip dahi kazâ-i mezbûrda ihrâc olunacak tâyife-i mezbûrayı uslûb-i sâbık üzere ihrâc ve me'mûr olan mübâşire irsâl edip edâ-yı hıdmet etdiresin el-hâletü hâzihi kazâ-i mezbûr re'âyâsının kadîmi mîrî çayır hıdmetin edâ edegelmişler iken mücerred-i hıdmet eylememek için biz eşkinci ve köprücü ve doğancı ve şâhinci re'âyâsıyız ve sâyir tarikle mu'âflarız deyu kadîmden olagelmişe muhâlefet-i ta'allül ve 'inâd ederler ise sözlerine 'amel eylemeyip mâ tekaddümden ise geldikleri üzere mîrî çayır hıdmetini edâ etdirip olagelmişe muhâlefet-i ta'allül ve 'inâd etdirmeyesin, el-hâsıl re'âyâyâ te'addîve tecâvüz olduğuna kat'an rızâ-yı hümâyûnum yoktur, âna göre mukayyed olup kadîmden olageldiği üzere itmâm-ı hıdmet etdirip zulm ü te'addîden ihtirâz eylesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'iştirîn şehri Rebî'i'l-evvel li-seneti 1060 Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, mahrûse-i Bursa'da vâki' börekci tâyifesin sūdde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edip kadîmü'l-eyyâmdan mahrûse-i mezbûrede Beylik semt unu çörekçiler ile ekmeçilere tevzî' olunagelmişken hâlâ kadîmden olageldiğine muhâlefet bunlara dahi tevzî' etmek isteyip hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencide eyleyenlerin bildirip men' u def' olunmak bâbında hukm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûra onat vecihle mukayyed olup göresiz kadîmü'l-eyyâmdan her nice olagelmişe olageldiği üzere 'amel edip min ba'd şer'-i şerîfe ve kadîmden olagelene ve emr-i hümâyûnuma muhâlif iş etdirmeyesin husûs-ı mezbûr için tekrâr-ı emrim varmalı eylemeyesin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahîren fi evâhiri Saferi'l-hayr li-seneti 1060. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hâkimi oldur ki, mahrûse-i Bursa'da vâki' merhûm Kara Mustafâ Paşa rûhiyçün yevmî bir akçe vazîfe ile bir cüz-i şerîf tilâvet eden Mehmed b. Ahmed fevt yeri mahlûl olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûnİbrâhim Sâlih her vecihle mahall ü müstehak olmağla kâdîsi akdâ kudâti'l-müslimîn Mevlânâ es-Seyyid Mehmed 'arz etmeğin mezbûra sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî bir akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden alıp tasarruf olup vâkıfın ruhu ve benim 'ömr-i devletim ed'iyesine müdâvemet göstere, ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşera şehri Cemâziye'l-evvel li-seneti 1060. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.(93b)

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki, vilâyet-i Anadolu'da Hudâvendigâr sancağında vâki' hâs-hâ-i Yenişehir ve İnegöl ve İznik ve nâhiye-i Kite ve tevâbi'i hâslarının senesi altı yük elli bin akçeye olup ve meblag-ı merkûmun iki yük altmış sekiz bin dört yüz altmış iki akçesi irsâliye malı olup mâ'adâ üç yük seksen bir bin beş yüz otuz sekiz akçesi mevâcibât-ı müte'âidin ve du'âgûyân ve mürtezika ve ihrâcât-ı sâyire olmak üzere bin elli dokuz martı ibtidâsından sipâhiyândan Mehmed nâm kimesne 'uhdesinde iltizâmda olup hâliyâ mezbûrun senesi tamâm olmağa karîb olmağın Balı(?) ve dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından yevmî kırk akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan Hasan Mahmûd nâm kimesneler dîvân-ı hmâyûnuma gelip 'arz-ı hâl sunup havâs-ı mezbûrenin sene-i cedîdinde geri iltizâm-ı sâbık üzere bin altmış Rebî'i'l-evelinin sekizinci günü vâki' mart ibtidâsından bin beş yüz gurus peşîn ile iltizâm ve kabûl ederler, şol şart ile bir havâs-ı mezbûreyi bundan akdem ümenâ-yı sâbık ne minvâl üzere zabt u tasarruf edegelmişler ise geri o minvâl üzere müstakil-i zabt olunup kazâ-i Yenişehir ve İnegöl ve Kitenâhiyelerinde ve Bursa kazâsında vâki' olan beytü'l-mâl 'âmme ve hâssa ve yeve ve kaçkun ve mâl-ı gâyip ve mâl-ı mefkûd ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve sâyir cüzî ve küllî her ne ise uslûb üzere zabt olunup evkâf-ı zâbitları ve erbâb-ı timâr ve âhardan bir ferd dahl ü ta'arruz eylemeyip ve havâs-ı hümâyûn karyelerinde sâkin olup hâric-ez-defter olanlardan kânûn-ı kadîm ve ümenâ-i sâbıkın şart-ı iltizâmları üzere yüzer akçe resm ü hânları alınıp ve yine havâs-ı mezbûre karyelerinde sâkin hâric-ez-defter keferre re'âyâsının cizyeleri uslûb üzere cem' u tahsîl olunup âhardan bir ferd dahl eylemeye ve arz-ı mîrîden ba'zı kimesneler bâğ u bâğçe nâmında bir tarîk ile mukâta'a bağlatıp ve her sene içine saban koyup zirâ'at-i hirâset eyleyip mîrî için 'öşürleri taleb olundukda mukâta'alıdır deyu vermede ta'allül eyleyenlerden ol makûle saban giren yerlerin 'öşürlerin ve mahlûl oldukda resm-i tapuların mîrî için zabt olunup bir ferde

muhâlefet etdirilmeye ve Kite nâhiyesinde vâki' mezra'a-i Köpük ve karye-i Yaylacık uslûb-i sâbık üzere zabt olunup ve buyurula gelen şurût ve kuyûd kemâ-kân mukarrer olmak üzere berât-ı şerîfim verilmek fermânım olmağın işbu dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezbûr Balı ve mûmâ-ileyh Hasan Mahmûd -zîde kadruhuma- hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mezbûrları bin altmış martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt eylemek üzere havâs-ı mezbûreye emîn nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ki, emînân-ı mezbûrân varıp havâs-ı merkûmeyi târîh-i mezbûrda zabt edip vâki' olan küllî ve cüzî mahsûlâtın ahz u kabz edip ve havâs-ı mezbûre ahâlîleri merkûmânı bir sene tamâmına değin kendilere zâbit bilip şer' u kânûna muvâfık olan sözünde tecâvüz eylemeyip 'öşr-i şer'iyelerin ve rüsûm-ı 'örfiyelerin ve sâlâriyelerin uslûb-ı sâbık üzere vermede 'inâd ve muhâlefet eylemeyeler ve mezbûran şart eyledikleri peşinden bin elli dokuz Ramazânının yirmi beşinci günü bin dört yüz seksen beş guruş ki yüz on sekiz bin sekiz yüz akçe eder teslim-i hazîne eylemişlerdir, ol bâbda bir ferd mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'aşera min şehri Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti tis'a ve hamsîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hukm oldur ki, işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn meserret-makrûn-ı hâkânî emekdârlardan Muhammed hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mahrûse-i Bursa'da sûret-i ru'ûs-i hümâyûn mücebine mahall ü müstehak olduğu ecilden ref' olunan (...) yerine bin altmış Muharremi'l-harâmının guresinden şehir kethudâsı nasb edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp mahrûse-i Bursa'da şehir kethudâsı olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra bundan akdem kethudâ olanlar ne minvâl üzere edâ-yı hıdmet edip ve yine mutasarrıf olagelmiler ise bu dahi ol minvâl üzere edâ-yı hıdmet edip olageldiği üzere mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni' olmaya ilh. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti 1060. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hukm oldur ki, işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn meserret-makrûn-ı hâkânî emekdârlardan Muhammed hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mahrûse-i Bursa'da ekmeçilerine sûret-i ru'ûs-i hümâyûn mücebine her vecihle mahall ü müstehak olduğu ecilden ref' olunan (...) yerine bin altmış Muharremi'l-harâmın guresinden kethudâ nasb edip bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra bundan akdem kethudâ olanlar ne minvâl üzere edâ-yı hıdmet edip ve yine mutasarrıf olagelmiler ise bu dahi ol minvâl üzere edâ-yı hıdmet edip olageldiği üzere mutasarrıf ola, ol bâbda hiç ehad mâni' olmaya 'alâmet-i şerîfe ilh. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebî'i'l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye. (94a)

Akdâ kudâti'l-müslimîn ilh. Mevlânâ Bursa kâdîsi -zîdet fezâiluhu- tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, inşâ'allahu'l-meliki'l-müte'âl evvel-i bahar huçeste-âsârda derya yüzüne çıkacak donanma-i hümâyûnum gemileri için küllî kürekci lâzım olmağla her bir kürekciye üçer bin akçe verilmek üzere ol tarafa akçe irsâl olunmuşdur kendü rızâları ile irsâl olunan akçe ile her bir kürekciye üçer bin akçe verip mübâşir ta'yîn olunan kavlim ile itmâm-ı hıdmet eylesin deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki, hukm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olunan emrim üzere 'amel edip dahi bir an tavakkuf eylemeyip her bir kürekciye üçer bin akçe bedel rızaları ile kürekci tutub ber-vech-i ta'cîl âsitâne-i sa'âdetime irsâl ve teslim etdirdip itmâm-ı hıdmet eylesin 'avk u te'hîrden be-gâyet ictinâb eyleyip vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresin, şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis şehri Rebî'i'l-evvel li-seneti 1060. be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân oldur ki taht-ı 'âlî-baht üzere culûs-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum vâki' olmağla 'umûmen tecdîd-i beravât-ı fermân-ı şerîfim olmağın mahrûse-i Bursa'da vâki' meyve-i huşk kapanı mukâta'asının vezzanlığına mutasarrıf olan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i ş-şân-ı hâkânî Hüseyin südde-i sa'âdetime gelip yedinde olan 'atîk-i berâtın getirip tecdîdin ricâ olunmak bâbında 'Inâyet ricâ eylemeğın müceddeden bu berât-ı hümâyûn-ı 'izzet-makrûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr varıp uslûb-i sâbık üzere mutasarrıf olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra kadîmden mutasarrıf olanlar tevcihle mutasarrıf olagelmiş ise bu dahi ol vecihle mutasarrıf olup ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmayalar, şöyle bileler, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâyili şehri Muharremi'l-harâm li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân kîdvetü’s-sulehâi’s-sâlikîn Eşrefzâde türbedârları Lütü’lîlâh -zîde salâhuhu- sütte-i sa‘detime mektûb gönderip kazâ-i İznik’de medfûn olup Eşrefzâde halkasından mahrûse-i Bursa Karagöllü nâm mahallede eş-Şeyh Şa‘bân türbedârları kadîmden Eşrefzâde evlâdından olagelmîşler iken hâlâ mahalle-i mezbûrenin imâmı Mahmûd bî-vech mutasarrîf olup evlâddan olanların tasarruflarına mâni‘ olmağla Eşrefzâde’nin evlâdından olan işbu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘u’ş-şân-ı hâkânî Eşref b. Lütü’lîlâh için her vecihle mahall ü müstehakdır deyu türbe-i mezbûrenin türbedârlığı verilmek bâbında ‘inâyet ricâ etmeğın tevcîh edip bu berât-ı sa‘âdet-âyâtı verdin ve buyurdum ki, mezbûr varıp evlâddan olmağla türbedâr olup vâkıfın rûhu ve benim devâm-ı ‘ömr-i devletim ed‘iyyesine müdâvemet ve iştigâl göstere, ol bâbda hiç ehad dâfi‘ ve râfi‘ olmaya, şöyle bileleler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahîren fî evâyili şehri Rebî‘i’l-âhir li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlîşân hukm oldur ki, işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı meserret-makrûn-ı hâkânî İbrâhîm b. Sâlih hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip mahrûse-i Bursa’da vâki‘ merhûme Şâh Sultân türbesinde türbedâr ve rûhiyçün bir cüz-i şerîf tilâvet eden iftihâru’l-havâs ve’l-mukarrebîn mu‘temedi’l-mülûk ve’s-selâtîn bâbu’s-sa‘âdetim ağası olup evkâf-ı mezbûre nâzırı olan Ahmed Ağa -dâme ‘uluvvuhu- ‘arz-ı mücebinece fevt olan Mehmed b. Ahmed yerine bin altmış Cemâziye’l-evvelinin on üçüncü gününden yevmî beş akçe vazîfe ile türbedâr ve cüzhân nasb edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp hîdmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddî kıldıkdan sonra ta‘yîn yevmî beş akçe vazîfesinin üç akçesini türbedârlık ve iki akçesin hocalık için evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi yedinden alıp mutasarrîf ola, şöyle bileleler, ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Fî’l-yevmî’s-sânî ‘aşera şehri Cemâziye’l-evvel li-seneti sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el- mahrûse. (94b)

Fî gurreti Cemâziye’l-âhir li-seneti sittîn ve elf.

Bursa’da Hüseyin Dede müderrisi Seyyid Mehmed’in müddeti tamâm olmağın ref olunup yeri yevmî otuz akçe ile İstanbul Behrî(?) Çavuş medresesinden munfasıl olup istihkâk-ı zâtîsi ve mahall ü müstehak olan Mevlânâ es-Seyyid Şeyh Mehmed dâ‘îlerine yevmî kırk akçe ile sadaka buyurulmak ricâsına pâye-i serîr-i a‘lâya ba‘de’l-‘arz buyuruldu.

‘An tahvîl. ‘An akçe-i ordu-yı mahrûse-i Bursa’da sene 1058’de sefer-i Girid-niyâmda ber-müceb-i emr-i şerîf ki tahsîl şod fermûde ‘an yedi Bekir Bey 158.800. Fî 24 Rece sene 1060.

Temessük olmak için işbu sûret-i tahvîldir ki ‘aynıyla olundu.

Medrese-i Yıldırım Hân der-Bursa, altmış ile yine Bursa’da Hudâvendigâr müderrisi olan iftihâru’l-‘ulemâi’l-muhakkikiîn Mevlânâ Mahmûd -zîdet fezâiluhu- hareket-i misliyye ile medrese-i mezbûre mahlûle olmağla nakl olunup fazîletlü Şeyhu’l-İslâm hazretlerinin tertîbleri üzere verilmişdir. Fî 15 Rebî‘u’l-âhir sittîn ve elf. (bâ-hatt-ı hümâyûn.)

Fahru’l-müderrisîn Mevlânâ Mehmed Efendi kâm-yâb.

Tahiyyat-ı lâyika ithâfiyla inhâ olunur ki Bursa’da Hüseyin Paşa-yı ‘Atîk medresesi iki ay tevkîl ve otuz akçe ile sana tevcîh olunmuşdur gerekdir ki medrese-i mezbûreye mutasarrîf olup talebesi beyinde ifâde ve istifâde edesin. Fî gurreti Recebi’l-ferd li-seneti sittîn ve elf. el-Fakîr ‘Abdurrahmân el-kâdî bî-‘asâkiri Anadolu ‘ufiye ‘anhu.

Medrese-i Hamza Bey der-Bursa. Medrese-i mezbûre fazîletlü Şeyhu’l-İslâm hazretleri tertîbleri üzere mahmiye-i mezbûrede hâric ile Molla-yı Cedîd müderrisi olan Mevlânâ Mahmûd -zîdet fezâiluhu-ya dâhil ile verilmek. Fî 14 Şa‘bân sittîn ve elf.

Medrese-i Molla-yı Cedîd der-Bursa. Medrese-i mezbûre fazîletlü Şeyhu’l-İslâm hazretleri tertîbleri üzere mahmiye-i mezbûrede hâric elli ile Hamza Bey müderrisi olan Mevlânâ Muhtârî -zîde fazlıhu-ya hareket-i misliyye ile verilmek. Fî 14 Şa‘bân sittîn ve elf.

Fî gurreti Şevvâli’l-mükerrem li-seneti sittîn ve elf.

Bursa’da Ferhâdiye müderrisi ‘Abdu’lîlâh iki ay tevkîtle ref ve yeri yirmi akçe ile İznik’de Yâkutiye medresesinden munfasıl olup zâten ve zemânen isti‘dâdı olan Mevlânâ İbrâhîm dâ‘îlerine yevmî yirmi beş akçe ve tevkîl-i mezbûr ile sadaka buyurulmak ricâsına ba‘de’l-‘arz buyuruldu.

(95a) Boş.

EKLER

Ek-1: B 87 nolu defterin 1a varađı

Ek-2: B 87 nolu defterin 1b varađı

Ek-3: B 87 nolu defterin 2a varađı

Ek-3: B 87 nolu defterin 47a varađı

Ek-3: B 87 nolu defterin 93b varađı